

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Έκθεση 2006

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΜΑΡΤΙΟΣ 2007

Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
Νεοφύτου Βάμβα 6, 106 74 Αθήνα
Τηλ: 210 7233 221-2 - Fax: 210 7233 217
www.nchr.gr
e-mail: info@nchr.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

της Προέδρου της ΕΕΔΑ Ομότ. Καθηγ. Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου (03.2006-10.2006)	15
και	
του Προέδρου της ΕΕΔΑ Κωστή Α. Παπαϊωάννου (10.2006-σήμερα)	39

Επισκόπηση της κατάστασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου το 2006

Μ Ε Ρ Ο Σ Α΄

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ

• Αποστολή	49
• Σύνθεση.....	50
• Οργάνωση και λειτουργία	53
• Θέματα οργανωτικής δομής.....	55
• Συνεργασία με δημόσιες υπηρεσίες.....	55

Μ Ε Ρ Ο Σ Β΄

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΕΔΑ

<i>Συνοπτικός Απολογισμός του έργου της ΕΕΔΑ.....</i>	61
<i>α. Συνεδριάσεις της Ολομέλειας.....</i>	61
• Ημερομηνίες και θέματα.....	61
<i>β. Απολογισμός των Τμημάτων</i>	63
• Απολογισμός του Α΄ Τμήματος (Ατομικών και Πολιτικών Δι-	

καιωμάτων).....	63
• Απολογισμός του Β΄ Τμήματος (Κοινωνικών, Οικονομικών και Πολιτιστικών Δικαιωμάτων).....	65
• Απολογισμός του Γ΄ Τμήματος (Εφαρμογής των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στους Αλλοδαπούς).....	68
• Απολογισμός του Δ΄ Τμήματος (Πρωώθησης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου).....	72
• Απολογισμός του Ε΄ Τμήματος (Διεθνούς Επικοινωνίας και Συνεργασίας)	77
γ. Διεθνής και Ευρωπαϊκή παρουσία της ΕΕΔΑ	85

Μ Ε Ρ Ο Σ Γ΄

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ-ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕΔΑ

(κατά χρονολογική σειρά)

1. Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ για το Δάσος Συγγρού.....	93
2. Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ σχετικά με το Σχέδιο Νόμου « Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας».....	101
3. Σύσταση ειδικής Επιτροπής Μελέτης και Αντιμετώπισης του φαινομένου των Σχολικών Ομάδων Κακοποίησης Μαθητών (ΕΜΑΣΟΚΜ).....	131
4. Θέσεις της ΕΕΔΑ ως προς την Αναθεώρηση Διατάξεων του Συντάγματος	137
5. Προτάσεις της ΕΕΔΑ σχετικά με το ζήτημα των ασυνόδευτων ανηλίκων.....	151
6. Παρατηρήσεις και προτάσεις της ΕΕΔΑ επί της εφαρμογής του νόμου 3251/2004 «Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, τροποποίηση του Ν. 2928/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις»	161
7. Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ επί του σχεδίου Π.Δ. «Υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία, διαδικασία εξέτασης, προϋποθέσεις αναγνώρισης, ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας και απέλαση. Δικαιώματα-Υποχρεώσεις. Οικογενειακή επανένωση προσφύγων.»	185
8. Πρόταση της ΕΕΔΑ για τη διάδοση στο ελληνικό δικαιοδοτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευ-	

θεριών και της ερμηνείας της από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δικαιωμάτων του ανθρώπου.....	193
9. Ψήφισμα της ΕΕΔΑ για τις παραβιάσεις δικαιωμάτων στο πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο της 8ης Μαρτίου 2007	199

Μ Ε Ρ Ο Σ Δ΄

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΕΔΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ ΠΟΥ ΜΕΤΕΧΟΥΝ Σ' ΑΥΤΗΝ ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΣ

(Άρθρο 6, παρ. 1 του νόμου 2667/1998, ιδρυτικού της ΕΕΔΑ)

• Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης	205
• Υπουργείο Εξωτερικών.....	233
• Υπουργείο Δικαιοσύνης	249
• Υπουργείο Δημόσιας Τάξης	265
• Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.....	281
• Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.....	299
• Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας & Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης	345
• Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της Εμπορίας Ανθρώπων (διυπουργική συνεργασία).....	359

Μ Ε Ρ Ο Σ Ε΄

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

4ο Στρογγυλό Τραπέζι των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Αθήνα, 27 & 28 Σεπτεμβρίου 2006

και

6η Ευρωπαϊκή Συνάντηση των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Αθήνα, 28 & 29 Σεπτεμβρίου 2006

1. 4ο Στρογγυλό Τραπέζι των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Αθήνα, 27 & 28 Σεπτεμβρίου 2006	405
• Πρόγραμμα (στην αγγλική)	409
• Εναρκτήρια ομιλία του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατί-	

ας, κ. Κ. Παπούλια στο 4ο Στρογγυλό Τραπέζι (στην ελληνική)	414
• Εναρκτήρια ομιλία της Προέδρου της ΕΕΔΑ, καθηγ. Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου στο 4ο Στρογγυλό Τραπέζι (στην ελληνική)	416
• Εναρκτήρια ομιλία του Προέδρου της Γαλλικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, κ. J. Thoraval στο 4ο Στρογγυλό Τραπέζι (στην γαλλική).....	420
• Εναρκτήρια ομιλία του Υπουργού Δικαιοσύνης, κ. Α. Παπαληγούρα στο 4ο Στρογγυλό Τραπέζι (στην ελληνική)	424
• Περίληψη εισήγησης κ. Σισιλιάνου στο 4ο Στρογγυλό Τραπέζι (στην ελληνική).....	427
• Εισήγηση κ. Φραγκάκη, μέλους της ΕΕΔΑ στο 4ο Στρογγυλό Τραπέζι (στην αγγλική).....	429
• Ψήφισμα της ΕΕΔΑ στο 4ο Στρογγυλό Τραπέζι (στην ελληνική)	437
• Συμπεράσματα: Διακήρυξη των Αθηνών 2006 (στην αγγλική)	440
2. 6η Ευρωπαϊκή Συνάντηση των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Αθήνα, 28 & 29 Σεπτεμβρίου 2006	
• Πρόγραμμα της 6ης Ευρωπαϊκής Συνάντησης (στην αγγλική).....	449
• Εισήγηση κας Σπηλιωτοπούλου στην 6η Ευρωπαϊκή Συνάντηση (στην αγγλική).....	451
• Πρακτικά της 6ης Ευρωπαϊκής Συνάντησης (στην αγγλική)....	458
• Ψήφισμα της 6ης Ευρωπαϊκής Συνάντησης των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (στην ελληνική)	468

Μ Ε Ρ Ο Σ Σ Τ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2006

Συμμετοχή της ΕΕΔΑ σε Εθνικά, Ευρωπαϊκά και Διεθνή Συνέδρια: εισηγήσεις, παρεμβάσεις και συμπεράσματα

1. Συνάντηση της Ευρωπαϊκής Συντονιστικής Ομάδας των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Παρίσι, 23 Μαρτίου 2006	
• Πρακτικά συνάντησης (στην αγγλική).....	475
2. 17η ετήσια Συνάντηση του Διεθνούς Συντονιστικού Οργάνου των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	

(ICC), Γενεύη, 12 & 13 Απριλίου 2006	
• Ενημερωτικό σημείωμα.....	485
• Έκθεση της 17ης Συνάντησης του Διεθνούς Συντονιστικού Οργάνου των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ICC) (στην αγγλική).....	488
• Πρακτικά συνάντησης του Ευρωπαϊκού Οργάνου Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ECC) (στην αγγλική)....	502
3. Συμμετοχή της ΕΕΔΑ σε συνέντευξη Τύπου της Διεθνούς Αμνηστίας για την παρουσίαση Έκθεσης για την Ελλάδα με θέμα την τιμωρητική αντιμετώπιση των αντιρρησιών συνείδησης και του προβλήματος της εναλλακτικής πολιτικής κοινωνικής υπηρεσίας, Αθήνα, 15 Μαΐου 2006	
• Ενημερωτικό σημείωμα.....	515
4. Συμμετοχή της ΕΕΔΑ στο επιμορφωτικό σεμινάριο του Γραφείου της Υπατης Αρμοστού για τα Δ.Α. των Ηνωμένων Εθνών (OHCHR) και της Οργάνωσης για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων (APT), για τον ρόλο των Εθνικών Επιτροπών Δ.Α. στην πρόληψη των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης, Βαρσοβία, 11-15 Σεπτεμβρίου 2006	
• Ενημερωτικό σημείωμα.....	519
• Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Κακομεταχείρισης στους χώρους κράτησης στην Ελλάδα-Διπλωματική εργασία της Επιστημονικής Συνεργάτιδας της ΕΕΔΑ, κας Χριστίνας Παπαδοπούλου (στην αγγλική).....	520
5. Διημερίδα του ΥΠΕΣΔΔΑ με θέμα «Τα δικαιώματα των πολιτών στη Δημόσια Διοίκηση-Άτομα με Ειδικές Ανάγκες: εξασφάλιση ίσων ευκαιριών», Πάτρα 2&3 Νοεμβρίου 2006	
• Εισήγηση κας Χ. Μουκίου, Επιστημονικής Συνεργάτιδας της ΕΕΔΑ.....	541
6. Συνάντηση της Ευρωπαϊκής Συντονιστικής Ομάδας των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Δουβλίνο, 19 Δεκεμβρίου 2006	
• Πρακτικά συνάντησης (στην αγγλική).....	547
7. Σεμινάριο των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στο Πανεπιστήμιο Harvard των Η.Π.Α. με θέμα τη Σύμβαση των Η.Ε. για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, Βοστώνη, 17 Φεβρουαρίου 2007	

● Πρακτικά συνάντησης (στην αγγλική).....	559
8. Συνάντηση εργασίας των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για την προετοιμασία συνεδρίου με θέμα τον ευρω-αραβικό διάλογο στα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Αμάν, 26 Φεβρουαρίου 2007- 1η Μαρτίου 2007.	
● Ενημερωτικό σημείωμα.....	567
● Εισηγήσεις κας Χ. Παπαδοπούλου, Επιστημονικής Συνεργάτιδας της ΕΕΔΑ (στην αγγλική).....	568
9. Συνέδριο του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) με θέμα την ελευθερία συνέρχεσθαι, συνεταιρίζεσθαι και την ελευθερία της έκφρασης, Βιέννη, 29 & 30 Μαρτίου 2007	
● Ενημερωτικό σημείωμα.....	581

Μ Ε Ρ Ο Σ Ζ΄

ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΣΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

1. Συμβολή της ΕΕΔΑ στη δημιουργία του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Fundamental Rights Agency)	
● Ενημερωτικό σημείωμα.....	587
● Κανονισμός για τη σύσταση Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	589
2. Απάντηση της ΕΕΔΑ σε ερωτηματολόγιο σχετικά με τη συμβολή των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στο μεταναστευτικό ζήτημα στη χώρα τους-καλές πρακτικές (πρωτοβουλία ΟΗCHR και ICC)	
● Κείμενο παρατηρήσεων της ΕΕΔΑ (στην αγγλική).....	605
3. Απάντηση της ΕΕΔΑ σε ερωτηματολόγιο του γραφείου Ύπατης Αρμοστού για τα Δ.Α. των Η.Ε. (ΟΗCHR) σχετικά με το ρόλο των Εθνικών Επιτροπών στην πρόληψη των βασανιστηρίων.	
● Απάντηση της ΕΕΔΑ (στην αγγλική).....	609

Μ Ε Ρ Ο Σ Η΄

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ, ΔΙΕΘΝΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΞΕΝΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ

1. Συνάντηση εκπροσώπων της ΕΕΔΑ με αντιπροσωπεία του Συνηγόρου του Πολίτη της Δημοκρατίας του Καζακστάν, Αθήνα, 22.06.2006	
● Ενημερωτικό σημείωμα	619
2. Συνάντηση εκπροσώπων της ΕΕΔΑ με αντιπροσωπεία Διε- θνούς Κέντρου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Χαρτούμ, Αθήνα, 26.07.2006	
● Ενημερωτικό σημείωμα	693
3. Συνάντηση αντιπροσωπείας της ΕΕΔΑ με τη Γενική Γραμματέα της Διεθνούς Αμνηστίας, κα. Irene Khan, Αθήνα, 20.09.2006	
● Ενημερωτικό σημείωμα	627
4. Συνάντηση Προέδρου ΕΕΔΑ με εκπροσώπους Μη Κυβερνητι- κών Οργανώσεων, Αθήνα, 14.12.2006	
● Ενημερωτικό σημείωμα	631
5. Συνάντηση εκπροσώπων της ΕΕΔΑ με αντιπροσωπεία της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Κορέας, Αθήνα, 30.01.2007	
● Ενημερωτικό σημείωμα	637

Μ Ε Ρ Ο Σ Θ΄

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

● Ιδρυτικός νόμος της ΕΕΔΑ	643
● Κανονισμός της ΕΕΔΑ.....	655
● Έγγραφο του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης σχετικά με την εκπαίδευση των σωμάτων ασφαλείας στα Ανθρώπινα Δικαι- ώματα	659
● Επιστολή της International Atomic Energy Agency προς το Κο- γκρέσο σχετικά με Έκθεση για το Ιράν.....	665

ΠΡΟΛΟΓΟΣ
της Προέδρου της ΕΕΔΑ

Ομότ. Καθηγ. Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου
(03.2006-10.2006)

και

του Προέδρου της ΕΕΔΑ

Κωστή Α. Παπαϊωάννου
(10.2006-σήμερα)

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΤΟ 2006

I. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

**της Προέδρου της ΕΕΔΑ
Ομ. Καθηγ. Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου
(03.2006-10.2006)**

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΤΟ 2006

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

1. Η χρονιά που πέρασε ήταν χρονιά δύο Προέδρων της ΕΕΔΑ. Γι' αυτό ο πρόλογος είναι διττός: καθένας μας γράφει τον απολογισμό της χρονικής περιόδου της δικής του Προεδρίας.

Η γράφουσα, στις 19 Οκτωβρίου 2006, παραιτήθηκα από την Προεδρία της ΕΕΔΑ. Ο λόγος ήταν ότι η Προεδρία του Ιδρύματος Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και μερικά συναφή μ' αυτήν καθήκοντα μαζί με την Προεδρία της ΕΕΔΑ μου δημιουργούσαν φόρτο εργασίας υπεράνω των φυσικών μου δυνάμεων. Αποχώρηση από το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου δεν νοείται. Γι' αυτό εγκατέλειψα την προεδρία της ΕΕΔΑ, παρέμεινα όμως ως μέλος της.

Και από αυτόν εδώ τον χώρο θεωρώ καθήκον μου να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μου σε όλα τα μέλη της Επιτροπής. Η στάση τους κατά την υποβολή της παραίτησής μου δημιουργήσε ατμόσφαιρα συγκινητική για όλους. Η επιμονή για την απόσυρση της παραίτησης και τα καλά λόγια όλων ήταν για μένα η καλύτερη ανταμοιβή των προσπαθειών που κατέβαλα ως Πρόεδρος από την ημέρα της ίδρυσης της ΕΕΔΑ, τον Ιανουάριο του 2000, για την επίτευξη του ανεξάρτητου, υπερκομματικού και προοδευτικού έργου που επιτελέστηκε με τη συνεργασία όλων μας, σε εγκάρδια ατμόσφαιρα. Εύχομαι στον αγαπητό διάδοχό μου τέως Αντιπρόεδρο κ. Κωστή Παπαϊωάννου, κατά την έξοδό του από την Προεδρία να αισθανθεί την ίδια ηθική ικανοποίηση.

2. Όπως τα προηγούμενα χρόνια, θα επιτελέσω το από τον ιδρυτικό της ΕΕΔΑ νόμο επιβαλλόμενο καθήκον μου να εκθέσω τη γενική κατάσταση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΔΑ), αρχίζοντας με μια σφαιρική ματιά στον παγκόσμιο, και ιδίως στον ευρωπαϊκό, ορίζοντα από την άποψη των ΔΑ. Είναι προφανές ότι η γενική κατάσταση που επικρατεί διεθνώς δεν μπορεί παρά να έχει σημαντικό αντίκτυπο στη χώρα μας.

Η εξέταση των κύριων παγκόσμιων προβλημάτων των ΔΑ (Κεφ. Ι) έχει βασικά σχέση με την τρομοκρατία και την αντίδραση σ' αυτή.

Αλλά και τα κυριότερα ευρωπαϊκά προβλήματα ΔΑ (Κεφ. ΙΙ) από την ίδια ρίζα προέρχονται, με ιδιόζουσες μορφές αλλά και με αμεσότερο αντίχτυπο στις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) λόγω του δεσμευτικού χαρακτήρα των νομοθετικών μέτρων της στο δικαϊκό σύστημα του κάθε μέλους της.

Δύο προβλήματα που εμφανίζονται ως σοβαρότατα τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο (Κεφ. ΙΙΙ) είναι η κυριαρχία της βίας, διεθνώς και εσωτερικώς, σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής, δημόσιας και ιδιωτικής, και η ρύπανση και η καταστροφή του περιβάλλοντος γενικά και ειδικότερα οι βαθιές κλιματολογικές μεταβολές και το φαινόμενο του θερμοκηπίου, και οι συνέπειές τους. Τα φαινόμενα αυτά εξετάζονται και στο κεφάλαιο των ελληνικών προβλημάτων (Κεφ. ΙV) όπου παρουσιάζουμε και τις ιδιαιτερότητες που εμφανίζονται στη χώρα μας. Σ' αυτό το Κεφάλαιο ασχολούμεθα με τα θέματα που απασχόλησαν την ΕΕΔΑ το επτάμηνο της Προεδρίας μου το 2006. Στο ίδιο Κεφάλαιο ΙV παρουσιάζουμε και ειδικά προβλήματα που άρχισαν να εμφανίζονται εσχάτως σχετικά με το θέμα της ισότητας των φύλων στη χώρα μας. Το πράττουμε σε συνέχεια των επισημάνσεων της προηγούμενης ετήσιας Έκθεσης της Επιτροπής μας.

Τέλος, στο Κεφάλαιο V και τελευταίο του Προλόγου μας διατυπώνονται οι εντυπώσεις και κρίσεις μας για την Συνάντηση-Διάσκεψη των Ευρωπαϊκών Εθνικών Επιτροπών που οργανώσαμε στην Αθήνα σε συνεργασία με τον Αρμοστή ΔΑ του ΣτΕυρώπης. Η συνάντηση αυτή (27-29 Σεπτεμβρίου) αποτελέστηκε από δύο αυτοτελή μέρη: το 4ο Στρογγυλό Τραπέζι και την 6η Συνάντηση Εθνικών Επιτροπών ΔΑ¹.

I. ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΔΑ

1. Η κρίση των ΔΑ που σημείωσα τα τελευταία χρόνια στις ετήσιες εκθέσεις μου τείνει να επεκταθεί, με μερικές ευοίωνες εξαιρέσεις, ιδίως στη Ν. Αμερική, όπου δημοκρατικότερα καθεστώτα και ειρηνικότερη κατάσταση επικρατούν τα τελευταία χρόνια, με όχι λίγες δυσχέρειες βεβαίως.

¹ Προγράμματα και λοιπά σχετικά κείμενα βλ. παρακ., Μέρος Ε' παρούσας Έκθεσης.

Ωστόσο, ο δυτικός κόσμος γενικά εμφανίζει κραυγαλέα οπισθοδρόμηση στο σεβασμό των διεθνώς αναγνωρισμένων δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Λαών. Και αυτό είναι το θλιβερότερο, διότι αυτές οι χώρες υπήρξαν πρωτοπόροι στην κατάκτηση των δικαιωμάτων αυτών, μετά αιώνες αγώνων σκληρών και αιματηρών.

Η πρόοδος της επιστήμης και τεχνολογίας επέτρεψαν την αύξηση του παγκόσμιου πλούτου, αλλά και τη διαρκώς ανισότερη κατανομή του, διεθνώς και στο εσωτερικό κάθε χώρας.

Ως συνέπεια των παραπάνω, η αφάνταστη τελειοποίηση των κάθε είδους όπλων, που οι πλουσιότερες χώρες της Γης μπορούν να αποκτήσουν, τους επέτρεψε να σχεδιάζουν την παγκόσμια κυριαρχία τους. Και αυτή προϋποθέτει την αρπαγή του ενεργειακού πλούτου μικρότερων χωρών με διάφορες νομιμοφανείς προφάσεις, ανάμεσα στις οποίες κυριαρχεί η δήθεν προστασία των δημοκρατικών αρχών και των ΔΑ.

2. Τρομοκρατία-Αντιτρομοκρατία

Η άμυνα κατά της τρομοκρατίας - που ασφαλώς προσβάλλει σημαντικά ΔΑ - προσέφερε πειστική πρόφαση λήψης «αντιτρομοκρατικών» μέτρων, τα περισσότερα από τα οποία παραβίαζαν ΔΑ. Τα βαρύτερα είναι οι αποκληθέντες «προληπτικοί αντιτρομοκρατικοί» πόλεμοι, οι οποίοι καταστρέφουν, όχι ένα συγκεκριμένο σημείο, αντικείμενο της τρομοκρατικής επίθεσης, αλλά ολόκληρες χώρες που διαθέτουν πλούσιες ενεργειακές πηγές. Και βυθίζουν τους πληθυσμούς τους ολόκληρους στο πένθος και τη δυστυχία, ενώ μετατρέπουν τους επιτιθέμενους στρατιωτικά νικητές, σε ουσιαστικά ηττημένους, λόγω εντατικοποίησης της τρομοκρατικής δράσης, με τη χρησιμοποίηση από τους υφισταμένους την πολεμική επίθεση του ίδιου του σώματός τους ως πολεμικού όπλου.

Έτσι, οι «προληπτικοί αντιτρομοκρατικοί» πόλεμοι συγκρούονται και με τις επιβαλλόμενες από το Διεθνές Δίκαιο αρχές της αναλογικότητας και της αποτελεσματικότητας κατά την άμυνα-αντίδραση σε επιθετικές πράξεις.

Παρά ταύτα, σχεδιάζεται επίμονα η καταστροφή και άλλων χωρών, που και αυτές διαθέτουν ενεργειακό - ιδίως πετρελαϊκό - πλούτο. Ποτέ όμως δεν αναφέρεται ως κύριο κίνητρο ο σφετερισμός των πετρελαίων, αερίων κτλ., των χωρών που υφίστανται επίθεση. Αναφέρονται ανυπόστατα και ανακριβή «γεγονότα» που επενδύονται με μανδύες κοσμημένους με λαμπερά στολίσματα, συνήθως την προστασία των ΔΑ.

Ωστόσο είναι γνωστό ότι ο πόλεμος προσβάλλει σχεδόν όλα τα ΔΑ και συγκεκριμένα τα δικαιώματα: στη ζωή, στη σωματική ακεραιότητα, στην οικογενειακή ζωή, στην εργασία, στην περιουσία, στο περιβάλλον φυσικό και πολιτιστικό, σε μια ζωή αξιοπρεπή και σύμφωνη με τα σύγχρονα πολιτιστικά δεδομένα - την οποία η καταστροφή της υλικοτεχνικής υποδομής ματαιώνει - κ.λ.π.

Παρ' όλα αυτά, δικαιολογίες κατασκευάστηκαν για τον πόλεμο στο Ιράκ και για τον επιδιωκόμενο πόλεμο κατά του Ιράν. Και φυσικά διαψεύστηκαν στη συνέχεια².

Είναι αλήθεια ότι ο Πρόεδρος των ΗΠΑ είχε δηλώσει αμέσως μετά την τρομοκρατική επίθεση της 11/9/2001, ότι «αυτό σημαίνει πόλεμο», ότι «από σήμερα θα αλλάξει η μορφή του κόσμου», αργότερα δε, ότι αυτός ο πόλεμος θα διαρκέσει πολλά χρόνια. Προανήγγειλε, δηλαδή, σαφώς μακρούς πολέμους παγκοσμίως και - ασχέτως προς το συγκεκριμένο αυτό χτύπημα - με σκοπό την αλλαγή της μορφής του κόσμου.

3. Η αντίδραση εναντίον της εφαρμοζόμενης αντιτρομοκρατικής πολιτικής

Ερωτάται, όμως, ποια ήταν και είναι σήμερα η στάση των άλλων χωρών του κόσμου μπροστά στην πραγματοποίηση αυτού του σχεδίου για πολέμους και μάλιστα, όπως απέδειξε, πλέον, η πράξη, ατέρμονες; Πως προστατεύουν την Ειρήνη και τα ΔΑ που οι πόλεμοι πλήττουν, κυρίως τα ΔΑ των πολιτών των χωρών κατά των οποίων γίνεται η επίθεση, αλλά και των δικών τους, ιδίως των νέων που σκοτώνονται και μάλιστα χωρίς καν να νικούν;

Είναι βέβαιο ότι δεν υπήρξε σοβαρή και αποτελεσματική αντίδραση.

² Είναι πασίγνωστο ότι η πρόφαση για τον πόλεμο κατά του Ιράκ περί δήθεν κατοχής από αυτό όπλων μαζικής καταστροφής, ο ίδιος ο Πρόεδρος των ΗΠΑ αναγκάστηκε να αναγνωρίσει τελικά ως ψευδή. Όσο για τα περί κατασκευής εκ μέρους του Ιράν όπλων με ουράνιο εμπλουτισμένο, η International Atomic Energy Agency (ΙΑΕΑ) του ΟΗΕ που εδρεύει στη Βιέννη, τα χαρακτήρισε ως ανυπόστατα, ψευδή και παραπλανητικά, βλ. παρακ., Μέρος Θ' Παραρτήματα, επιστολή της ΙΑΕΑ προς τον Peter Hoeskstra, Chairman, U.S. House of Representatives, Permanent Select Committee on Intelligence.

Είναι, ωστόσο, ελπιδοφόρο ότι στις χώρες που ηγούνται της φιλοπόλεμης αυτής πολιτικής (ΗΠΑ και Μ. Βρετανία), η αντίδραση λαού, και δικαστικής εξουσίας, επί τέλους, άρχισε και μάλιστα εντείνεται. Αλλά και του πολιτικού κόσμου άρχισε, έστω και με πολλή βραδύτητα, να εμφανίζεται. Στις ΗΠΑ, εντούτοις, θλιβερό είναι η προεδρική επιμονή στην υποστήριξη των βαρειών «αντιτρομοκρατικών» παραβάσεων των ΔΑ (κατάργηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων habeas corpus, fair trial, απαγόρευσης βασανιστηρίων, κλπ) που το δικό τους ανώτατο δικαστήριο καταδίκασε προ ολίγου χρόνου.

Συγκεκριμένα, έστω και αργά, το Δικαστήριο των Λόρδων στη Μ. Βρετανία και το Supreme Court των ΗΠΑ αποφάνθηκαν κατηγορηματικά κατά της πολύ μακράς, πλέον, κράτησης στο Γκουαντάναμο προσώπων «υπόπτων» χωρίς ένταλμα σύλληψης, χωρίς χρονικό όριο κράτησης, χωρίς να τους έχει καν απαγγελθεί κατηγορία, χωρίς συμπαράσταση δικηγόρου, και απαίτησαν το κλείσιμο του κέντρου αυτού βασανιστηρίων. Επί πλέον κήρυξαν αντίθετες με τους νόμους και τις βασικές αρχές κράτους Δικαίου (και το Σύνταγμα των ΗΠΑ) και συνεπώς ανίσχυρες, τις αποφάσεις τις εκδιδόμενες από αμερικανικές στρατιωτικές επιτροπές αντί των νόμιμων τακτικών δικαστηρίων (απόφαση Hamdan v. Rumsfeld του Ανωτάτου Δικαστηρίου των ΗΠΑ της 29ης Ιουνίου 2006).

Την 10η Μαΐου 2006, ο Γενικός Εισαγγελέας της Μεγάλης Βρετανίας, Λόρδος Goldsmith, ζήτησε το άμεσο κλείσιμο του Γκουαντάναμο, χαρακτηρίζοντάς το ως «σύμβολο αδικίας», και την ύπαρξή του ως «απαράδεκτη». Δήλωσε επίσης ότι «μερικές αρχές του κράτους δικαίου και των ΔΑ δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συμβιβασμού. Μια από τις αρχές αυτές είναι η αρχή της δίκαιης δίκης». Επίσης, ο Chancellor της Μεγάλης Βρετανίας, Lord Falconer, δήλωσε ότι η κράτηση ανθρώπων στο Γκουαντάναμο που τοποθετούνται εκτός της προστασίας του νόμου, είναι απαράδεκτη. Συμπλήρωσε ότι «το Γκουαντάναμο πρέπει να κλείσει και να μην ανοίξει ποτέ πια».

Συνέπεια αυτών των θέσεων της δικαστικής αρχής στη Μ. Βρετανία ήταν ισχυρή πολιτική αντίδραση, αρχίζοντας από μέλη της ίδιας της Κυβέρνησης που παραιτήθηκαν. Στις ΗΠΑ, όμως, ο Bush κατάφερε να επιτύχει εξουσιοδότηση του Κογκρέσου για να επανεκδώσει, ουσιαστικά, τις κηρυχθείσες από το Supreme Court αντισυνταγματικές πράξεις-διαταγές του, και το πέτυχε! Η τελευταία «επιτυχία» του Προέδρου Bush ήταν η έκδοση της Πράξης «Military Commissions Act» στις 28 Σεπτεμβρίου 2006, η οποία αφαιρεί από τα τακτικά δικαστήρια των ΗΠΑ την αρμοδιότητα να εκδικάζουν προσφυγές κατά της νομιμότητας της κράτησης προσώπων κρατουμένων από τις αρχές των ΗΠΑ σε οποιοδήποτε μέρος του

κόσμου, ως «μαχητών του εχθρού» και εξουσιοδοτεί τον Πρόεδρο να ιδρύσει περισσότερες Στρατιωτικές Επιτροπές αρμόδιες να εκδικάζουν αυτές τις υποθέσεις. Εξ άλλου, απόφαση που υπέγραψε ο Πρόεδρος Μπους ήδη στις 7 Φεβρουαρίου 2002, που δεν έχει αποσυρθεί ούτε έχει τροποποιηθεί, όριζε ότι κανένας κρατούμενος Ταλιμπάν ή Αλ-Κάιντα έστω και συλληφθείς στον πόλεμο δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί αιχμάλωτος πολέμου, καθώς και ότι δεν θα ίσχυαν γι' αυτούς οι διατάξεις του Άρθρου 3 των Συνθηκών της Γενεύης για τη μεταχείριση των αιχμαλώτων πολέμου.

4. Η πιο πρόσφατη εξέλιξη σ' αυτόν τον τομέα - μετά τη γενική, πλέον, αντίδραση εσωτερική και διεθνή - συνίσταται, σε έναρξη, επί τέλους, απαγγελίας κατηγοριών και εκδίκασης υποθέσεων κρατουμένων, επί πολλά ήδη χρόνια, στο Γκουαντάναμο, αλλά όχι από τα τακτικά δικαστήρια.

Κατά σύμπτωση δε και οι δύο περιπτώσεις είναι προσώπων κρατουμένων που ομολόγησαν ενοχή, η μια μετά από έξι χρόνια κράτησης (!) και ανάκρισης στο Γκουαντάναμο (υπόθεση του αυστραλού Ντέιβιντ Χικς) του οποίου η δίκη άρχισε στις 26 Μαρτίου 2007, και η άλλη μετά από περίπου τέσσερα χρόνια (!) κράτησης και ανάκρισης στο Γκουαντάναμο, (υπόθεση του πακιστανού Χαλίντ Σείχ Μοχάμεντ), που ομολόγησε στις 10 Μαρτίου 2007 πολλές πράξεις τρομοκρατικές, απόπειρες και σχεδιασμούς ακόμη (!) τέτοιων πράξεων. Η ανάκριση ήταν συνοδευόμενη, φυσικά, με βασανιστήρια και τη γνωστή απάνθρωπη μεταχείριση του Γκουαντάναμο.

Η αναξιοπιστία τέτοιων ομολογιών είναι γενικώς αποδεκτή από την επιστήμη, πάντως δε το άρθρο 15 της Διεθνούς Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων απαγορεύει την λήψη υπ' όψιν από τα δικαστήρια ομολογίας ύστερα από βασανιστική ανάκριση (έστω και σύντομη και όχι τόσων ετών).

II.

ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΩΝ ΔΑ

Οι κυριότερες παραβάσεις ΔΑ και στην Ευρώπη σχετίζονται με την αντιτρομοκρατία.

1. Όσο για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) στην οποία είχαμε στηρίξει ελπίδες, έχει συστηματικά τραυματίσει το κύρος της διαπράττοντας ή ανεχόμενη

- για κακώς εννοούμενα συμφέροντα οικονομικά - συνεχείς βαριές προβολές των ΔΑ, η κατάκτηση των οποίων είχε αποτελέσει τη δόξα της.

Όχι μόνο είναι πρόθυμη μετά «δισταγμούς» - που ουσιαστικά υποκρύπτουν παζάρια - να συμπράξει και σε άλλους πολέμους, αρπακτικούς πετρελαίων κτλ., αλλά παίρνει και η ίδια μέτρα προσβλητικά των ΔΑ στο έδαφος των χωρών-μελών της, ανέχεται δε και απαράδεκτες παραβάσεις των θεμελιωδών Συνθηκών στις οποίες στηρίζεται η ίδια η ΕΕ (π.χ. ρύθμιση διευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης και έκδοσης κατά τρόπο συρρικνωτικό ή καταργητικό εγγυήσεων προστατευτικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παράδοση προσωπικών δεδομένων σε εξευρωπαϊκής χώρας υπηρεσία, ανοχή αρπαγής προσώπων από εδάφη ευρωπαϊκών χωρών και μεταφοράς τους στο περιώνυμο Γκουαντάναμο και σε μυστικά παραρτήματά του σε ευρωπαϊκό έδαφος³, παρακολούθηση ηλεκτρονικών επικοινωνιών πολιτών και επεξεργασία σχετικών στοιχείων κτλ.).

Ωστόσο αξίζει να σημειωθεί ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (του Λουξεμβούργου) με απόφασή του της 30ης Μαΐου 2006 ακύρωσε την Απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Commission) που αφορούν τη σύναψη συμφωνίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με τις ΗΠΑ για την επεξεργασία και μεταφορά των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις ΗΠΑ.

2. Ειδικό χτυπητό παράδειγμα περιφρόνησης των ΔΑ και των θεμελιωδών κανόνων της ίδιας της ΕΕ (εκτός της «αντιτρομοκρατικής» πολιτικής) αποτελεί ο χειρισμός του Κυπριακού.

Αναγνωρισμένα επανειλημμένα, όχι μόνο με ψηφίσματα των Διεθνών Οργανισμών, αλλά με αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου - είναι η στρατιωτική κατοχή από τον Τουρκικό στρατό τμήματος της Κύπρου. Αυτή αποτελεί τον πυρήνα του κυπριακού προβλήματος, συνοδευόμενη, με την προσφυγοποίηση όλου σχεδόν του γηγενούς ελληνικού πληθυσμού αυτής της περιοχής, τον σφετερισμό της περιουσίας του και την αλλοίωση της εθνικής σύστασης του πληθυσμού - με τις σκόπιμες εγκαταστάσεις σ' αυτήν Τούρκων από την Ανατολία

³ Ο ίδιος ο Πρόεδρος των ΗΠΑ παραδέχθηκε την αποδειχθείσα παράνομη αρπαγή ατόμων από το ευρωπαϊκό έδαφος και τη μεταφορά τους στο Γκουαντάναμο και σε κρυφά ευρωπαϊκά παραρτήματά του, που οι Κυβερνήσεις της Ευρώπης και αυτός ο ίδιος είχαν διαψεύσει! Εδώ πρέπει να επαινεθεί το έργο της ad hoc Επιτροπής Dick Marty της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης (Βουλής) του Συμβουλίου της Ευρώπης.

και την παραχώρηση των ελληνικών περιουσιών σ' αυτούς - καθώς και με άλλες βαριές παραβιάσεις ΔΑ.

Τώρα η Τουρκία, αντί να αποκαταστήσει την ελευθερία της περιοχής αυτής με την αυτονόητα επιβαλλόμενη απόσυρση του στρατού της κατοχής, να θεσπίσει την ελεύθερη επανεγκατάσταση των Κυπρίων και την απόδοση σ' αυτούς της περιουσίας τους έφθασε στο σημείο, με την ανοχή και συμπαράσταση των ισχυρών της Γης και της ΕΕ, να εννοεί να επιβάλει την αναγνώριση του παράνομου τουρκικού ψευδοκράτους - όχι τουρκοκυπριακού, όπως ανακριβώς αναφέρεται - αλλά και να αρνείται κυνικά πλέον τη νόμιμη ύπαρξη της Κυπριακής Δημοκρατίας !

Μετά την αποτυχία της κατάργησης της Κυπριακής Δημοκρατίας με παγίδα το απορριφθέν από τον κυπριακό λαό «Σχέδιο Κόφι Ανάν», μηχανεύθηκε την άρνησή της εφαρμογής της Σύμβασης και του Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Τελωνειακής Ένωσης απέναντι της Κυπριακής Δημοκρατίας, μέλους της ΕΕ, σε συνδυασμό με τη ρητή και καθαρή πλέον άρνηση της νόμιμης ύπαρξής της !

Και η ΕΕ, μετά τα πρωτάκουστα καμώματα του υποψήφιου μέλους της, παρά την αρχικά σθεναρή στάση της και τη δήλωση ότι αρνείται διαπραγματεύσεις εισδοχής με αυτή την υποψήφια χώρα, απλώς τις ανέβαλε. Και γεμίζει την Τουρκία χρήματα. Και είναι έτοιμη να υποστηρίξει και το «απευθείας εμπόριο» με το παράνομο τουρκικό ψευδοκράτος. Τα οικονομικά συμφέροντα υπεράνω των ΔΑ, των δικαιωμάτων των Λαών και του ευρωπαϊκού κεκτημένου από την ίδια την ΕΕ!

Ως προς την Ελλάδα εξ άλλου οι Τούρκοι - που οφείλουμε να πούμε ότι υπήρξαν και είναι σαφείς για τις σε βάρος μας διεκδικήσεις στο Αιγαίο και τη Θράκη - καθημερινά παραβιάζουν τους κανόνες του διεθνούς Δικαίου για το FIR και τα κυριαρχικά μας δικαιώματα. Κι' εμείς, ούτε απειλή καν για το ισχυρό δικαίωμά μας προβολής veto. Αντίθετα, πρωτοστατούμε στην υποστήριξη της ευρωπαϊκής της πορείας, παρά την πασιφανή και εύλογη αύξηση της ιταμότητάς της γειτονικής αυτής χώρας μετά κάθε υποχώρησή μας.

Πρόσφατα, μάλιστα, η Τουρκία έφθασε στο σημείο να επιρρίπτει ευθύνες μετά τουρκική «δικαστική έρευνα» στην Ελλάδα, επειδή πολεμικό αεροσκάφος της κατεστράφη όταν επέπεσε εναντίον ελληνικού, παραβιάζοντας το FIR μας, και σκότωσε τον ικανότατο πιλότο μας που αμυνόταν. Κι' εμείς απλώς διαμαρτυρηθήκαμε ηπίως, χωρίς ανακρίσεις και προβολή απαιτήσεών μας και πάντοτε πιστοί στην ευρωπαϊκή πορεία της «φίλης» γειτόνισσας, συστηματικής παραβάτριας των θεμελιωδών κανόνων του

Διεθνούς Δικαίου και των ΔΑ, γενικά, σε βάρος μας δε καθημερινά στην πράξη.

Τώρα τελευταία, μάλιστα, προστέθηκε νέος κρίκος στην αλυσίδα των παραβάσεων : η απαγόρευση με βαριές απειλές της διεξαγωγής νόμιμων ερευνών για πετρέλαιο σε χώρες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου γενικότερα - φυσικά και στην Κύπρο και στην Ελλάδα. Έτσι επιτέλους εμφανίσθηκε και η σημαντική αυτή πλευρά της τουρκικής διεκδίκησης της «κυριαρχίας του Αιγαίου» και της σχετικής αμερικανικής υποστήριξης κατά της Κύπρου και των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Ελλάδας στο Αιγαίο : η κατάκτηση και των εδώ πηγών πετρελαίου.

Και η Ευρωπαϊκή Ένωση ανέχεται και διαπραγματεύεται ...

Η κατάσταση θα ήταν αφόρητα θλιβερή και άκρως επικίνδυνη αν οι λαοί μας, ελλαδικός και κυπριακός, δεν έδιναν σοβαρά δείγματα ωριμότητας και συναίσθησης καθήκοντος άμυνας στις προσβολές των δικαιωμάτων τους ως λαών και ανθρώπων.

Το απορριπτικό - παρά τις αφόρητες πιέσεις ΟΗΕ και ΗΠΑ -αποτέλεσμα του Κυπριακού δημοψηφίσματος για το Σχέδιο Ανάν και η πρόσφατη ομόθυμη αντίδραση του ελληνικού λαού στο «ασυμβαντολογικής» και αφελληνιστικής έμπνευσης ελληνικό σχολικό βιβλίο ιστορίας το απέδειξαν. Και ελπίζουμε η αφύπνιση να συνεχισθεί.

Η γράφουσα ανησυχεί, ωστόσο, με τη σύγχυση εννοιών μεταξύ του σεβασμού της ελευθερίας, της ανεξαρτησίας και των δικαιωμάτων των λαών και κάθε ανθρώπου και του σωβινισμού ή εθνικισμού. Προσωπικά θα ήμουν αδίστακτα αντίθετη σε μια ελληνική πολιτική κατά οποιασδήποτε χώρας, όμοια με εκείνη της Τουρκίας εναντίον της Κύπρου και της Ελλάδας. Ακριβώς επειδή δεν είμαι σωβινίστρια-εθνικίστρια.

III.

- Η ΡΥΠΑΝΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ - **Η ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ** **ΔΥΟ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΕΝΤΕΙΝΟΜΕΝΑ** **ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΒΟΛΗΣ ΔΑ**

1. Άλλο θλιβερό και επικινδυνότατο φαινόμενο αποτελεί το περιβαλλοντικό πρόβλημα. Ως τώρα οι ισχυροί της Γης αρνιόνταν να προστατεύ-

σουν το ανθρώπινο δικαίωμα στο περιβάλλον. Αλλά η πρόοδος της καταστροφής βαίνει ραγδαία πλέον. Το πρωτόκολλο του Κιότο, εξ άλλου, μετατράπηκε σε εμπορική σύμβαση αγοράς ρύπων από τους μεγάλους ρυπαντές που προσθέτουν στους δικούς τους και τους διαθέσιμους ρύπους των μικρών ρυπαντών! Οι δε διατάξεις της σημαντικής Σύμβασης του Άαρχους - που επιβάλλει τη συμμετοχή των πολιτών στις ρυθμίσεις και εφαρμογές των κανόνων για την προστασία του περιβάλλοντος - τείνουν να αποδυναμωθούν.

Έτσι ένα σημαντικό ανθρώπινο δικαίωμα, ατομικό και συλλογικό, το δικαίωμα στο περιβάλλον, έχει αναχθεί στο υπ' αριθμόν 1 πρόβλημα της ανθρωπότητας σήμερα.

Εν τω μεταξύ τα ακραία καιρικά φαινόμενα πολλαπλασιάζονται και επεκτείνονται απειλητικότερα για την τύχη της ανθρωπότητας και του ίδιου του πλανήτη.

Στο επόμενο Κεφάλαιο θα ιδούμε και τους αντίκτυπους του στην Ελλάδα.

2. Θα ήταν σοβαρή παράλειψη η μη προσέγγιση του προβλήματος της κυριαρχίας της βίας στη ζωή των κοινωνιών μας.

Το διεθνές αυτό φαινόμενο, που διαδόθηκε σαν δυνατή πυρκαγιά στις καταναλωτικές κοινωνίες, έχει ανάγκη σοβαρής και επείγουσας έρευνας για τα αίτια της διάδοσής του αυτής και τα μέτρα πρόληψής του. Τα τελευταία επιβάλλεται, φυσικά, να στοχεύουν κυρίως στη σωστή επίθεση κατά των γενεσιουργών αιτίων του, αλλιώς θα είναι αναποτελεσματικά.

Ο αντίκτυπος του φαινομένου αυτού στη χώρα μας, θα αναφερθεί στο Κεφάλαιο IV του παρόντος προλόγου.

Πάντως, τα πρότυπα βίας που προβάλλονται από τους ισχυρούς της Γης - χώρες και άτομα - με πολέμους, οργανωμένη εγκληματική δραστηριότητα με αισχροκερδή κίνητρα κτλ. - και από τα ΜΜΕ έχουν δυστυχώς αφομοιωθεί σε μεγάλο βαθμό από την κοινωνία μας. Ιδίως, από τα παιδιά που βρίσκονται σε ηλικία διαμόρφωσης της προσωπικότητάς τους και υιοθέτησης πυξίδας ζωής. Και η εγκληματικότητα, πολλές φορές πρωτοφανούς έκτασης και αγριότητας, από παιδιά και εφήβους τείνει να γίνει παγκόσμιο φαινόμενο.

IV.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΔΑ⁴**Α΄ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - Β΄ ΒΙΑ - Γ΄ ΙΣΟΤΗΤΑ**

Η Ελλάδα, βασικά δημοκρατικό κράτος, εμφανίζει, ωστόσο, αυξημένα και εντονότερα σε σχέση με τα αμέσως προηγούμενα χρόνια, προβλήματα ΔΑ, τα περισσότερα στα πλαίσια της γενικής εξέλιξης, διεθνώς ή στην ευρωπαϊκή περιοχή.

Α΄ Περιβάλλον

1. Ας αρχίσουμε με το υπ' αριθμό 1 παγκόσμιο πρόβλημα, το περιβάλλον. Ήδη παραπάνω έγινε συνοπτική νύξη για τα τραύματα που υφίσταται διεθνώς. Η καταστροφική επίδραση στο ελληνικό περιβάλλον (φαινόμενο του θερμοκηπίου λόγω ρύπανσης διαφόρων ειδών και υψηλών βαθμών) το 2006 και τις αρχές του 2007 ήταν κραυγαλέα υψηλή, παρά την ισχυρή προστασία του ανθρώπινου αυτού δικαιώματος από το αναθεωρημένο Σύνταγμά μας, τις κυρωθείσες από τη χώρα μας διεθνείς συμβάσεις και - προπαντός - τη θαρραλέα νομολογία του ΣτΕ.

Παράδειγμα, η ρύπανση στη περιοχή Πτολεμαΐδας από τον τρόπο χρήσης του λιγνίτη για την παραγωγή του ηλεκτρικού ρεύματος - με φοβερές, μάλιστα, επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων της περιοχής - και την έλλειψη ανάπτυξης των μη αναλώσιμων πηγών ρεύματος. Οι καταδίκες της Ελλάδας από διεθνή όργανα γι' αυτό το λόγο δεν είναι διόλου λίγες. Και αναμένουμε την επείγουσα εφαρμογή βελτιωμένων μεθόδων χρησιμοποίησης του λιγνίτη και την ευρεία χρησιμοποίηση εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος μη αναλώσιμου χαρακτήρα.

2. Η ΕΕΔΑ ασχολήθηκε ειδικά με τα άλση και τους χώρους της πρωτεύουσας και των περιχώρων της που τείνουν να εξαλειφθούν. Πιο συγκεκριμένα, με το άλσος Συγγρού και το υποτιθέμενο «Πάρκο Γουδή», τη μη διατήρηση του πρώτου - του μόνου αξιόλογου πνεύμονα πλάι στην Αθήνα - το συνεχές ψαλίδισμα του δεύτερου.

Εφέτος, προστέθηκε στο Γουδή και νέο θέατρο, 2.500 θέσεων, που ήταν απλώς προσωρινή πρόχειρη εγκατάσταση (υπόστεγο) της εποχής των

⁴ Αναφέρουμε μόνο εκείνα με τα οποία ασχολήθηκε η ΕΕΔΑ μέχρι και τον Οκτώβριο 2006.

Ολυμπιακών Αγώνων - για το παιγνίδι-άθλημα Μπάτμιντον - της οποίας προβλέφθηκε έκτοτε η κατεδάφιση αμέσως μετά τους Αγώνες. Σε βάρος του ίδιου Πάρκου Γουδή αναφέρουμε το σχεδιαζόμενο μικρό «Βατικανό μας» (Μητροπολιτικός μεγαλοπρεπής Ναός, αρχιεπισκοπική κατοικία και συμπληρωματικές σ' αυτήν οικοδομικές κατασκευές και Εκκλησιαστικό Πανεπιστήμιο).

Όσον αφορά το άλσος Συγγρού - όσο εναπέμεινε - η ΕΕΔΑ τόνισε με σχετικό έγγραφό της στην αρμόδια Υπηρεσία⁵ - ότι είναι έγκλημα όχι μόνο η οποιαδήποτε αποκοπή του, αλλά και η μη συντήρησή του σύμφωνα με τους σκοπούς της μεγάλης ευεργέτριας Ιφιγένειας Συγγρού. Μετά την καταστροφή και του άλσους Ριζάρη η κακή χρήση και του δάσους Συγγρού προστίθεται ως άλλη αιτία ενθάρρυνσης (!) νέων μεγάλων ευεργετών

Ο Εθνικός κήπος, εξ άλλου, με τον οποίον η ΕΕΔΑ ασχολήθηκε και στο παρελθόν, λόγω της τεχνητής εκτροπής του Ηριδανού που υπογειώσ τον πότιζε, ξεραίνεται συνεχώς και προοδευτικά. Τα δενδρύλλια και οι κάκτοι που αντικαθιστούν τα αιωνόβια τεράστια δέντρα του, χρησιμεύουν για παραπλανητικές εντυπώσεις. Έτσι χάνεται και το μόνο αξιόλογο πράσινο και ο μόνος κήπος αναψυχής του κέντρου της Αθήνας, η οποία ασφυκτιά από τη μόλυνση και τη ρύπανση που αυξάνουν κατά γεωμετρική πρόοδο.

Και ας μη παραλείψουμε να λάβουμε υπόψη μας, για την τελική κρίση μας σχετικά με τη βαρύτητα των συνεπειών αυτής της κατάστασης, την τεράστια αύξηση του καρκίνου στη χώρα μας και τις τελευταίες επιστημονικές διαπιστώσεις ότι η παντοειδής βαριά ρύπανση της ατμόσφαιρας υπερβαίνει σε βλαβερές συνέπειες στον οργανισμό του ανθρώπου ακόμη και εκείνες της ραδιενέργειας (του Τσέρνομπιλ και άλλες)⁶ !

3. Αλλά σαν να μην έφθαναν αυτά, συνδυαζόμενα μάλιστα και με το «θε-άρεστο» έργο των εμπρηστών δασών που δρουν με τα γνωστά κίνητρα, προστέθηκε και πρόταση τροποποίησης του Συντάγματος κατά τρόπο μειωτικό της προστασίας των δασικών εκτάσεων, βραβευτικό ουσιαστικά των εμπρηστών

Ευτυχώς η αντίδραση ήταν ισχυρή, από κάθε πλευρά. Και από την ΕΕΔΑ,

⁵ Βλ.. παρακ. Μέρος Γ', αρ.1.

⁶ Βλ. άρθρο "Οι πόλεις πιο επικίνδυνες και από το Τσερνομπίλ", «Η Καθημερινή», Μ. Τετάρτη, 4.4.2007.

όπως λεπτομερέστερα θα εκθέσει ο τωρινός Πρόεδρος της ΕΕΔΑ, επί της προεδρίας του οποίου διατυπώθηκε σχετική θέση μας στο πλαίσιο της προτεινόμενης αναθεώρησης του Συντάγματος⁷.

Β΄ Η Βία

1. Το δεύτερο σοβαρότατο φαινόμενο που δείχνει τάσεις ιδιαίτερα ανησυχητικές στη χώρα μας - άλλοτε ήταν λιγότερο έντονες από τις διεθνείς - είναι η βία κάθε είδους, σε κάθε τομέα δράσης και σε κάθε ηλικία. Το φαινόμενο αυτό, που όπως ήδη αναφέραμε αποτελεί διεθνή κίνδυνο, προσβάλλει σωρεία ΔΑ, αρχίζοντας από την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, την ψυχική υγεία και τη σωστή και φιλοκοινωνική ανάπτυξη της προσωπικότητας ιδίως των παιδιών και φθάνει μέχρι τη σωματική ακεραιότητα και τη ζωή.

Πολύ ανήσυχη η ΕΕΔΑ για τα συμβαίνοντα στην Ελλάδα, προέβη στη σύσταση Ειδικής Πανελλήνιας Επιτροπής, την οποία συντονίζω η γράφουσα, με αντικείμενο τις ομάδες σχολικής βίας με δράστες μαθητές κατά μαθητών σχολείων. Το φαινόμενο αυτό προσέλαβε έκταση και ένταση απίστευτη, μέχρι εδώ και λίγα χρόνια, για την Ελλάδα. Σ' αυτή την Επιτροπή μετέχουν ειδικοί διαφόρων κλάδων ανάμεσα στους οποίους οι σημαντικότεροι για τη συλλογή πανελλήνιων στοιχείων είναι η ΟΛΜΕ, η ΔΟΕ και η Ομοσπονδία Γονέων Ελλάδος.

Η εργασία μας δεν προχώρησε όσο θα θέλαμε, λόγω των μακρών ταραχών στην Εκπαίδευση που απορρόφησαν σε μεγάλο βαθμό τις παραπάνω ομοσπονδίες. Ωστόσο, έχουμε ήδη πολλά στοιχεία και από ξένες (κυρίως ευρωπαϊκές) χώρες, σχετικά κατά κύριο λόγο με τον τρόπο αντιμετώπισης του φαινομένου. Και ελπίζουμε να μπορέσουμε να προχωρήσουμε, αφού ηρεμήσει η κατάσταση στα σχολεία.

2. Τα πρόσφατα φοβερά γεγονότα στα γήπεδα έρχονται να προστεθούν στο επίσης φοβερό και αναπτυσσόμενο φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών και παιδιών συνδυασμένης με την οργανωμένη εκμετάλλευσή τους. Και τα δύο δεν είναι διόλου άσχετα με το οικονομικό κέρδος με το οποίο έχουν συνδεθεί.

Επί του τελευταίου αυτού υποθέματος της βίας κατά των γυναικών και παιδιών η Επιτροπή μας έχει λάβει θέση δημοσιευμένη στην περυσινή μας Έκθεση.

⁷ Βλ. παρακ. Μέρος Γ', 4, Τροποποίηση του Συντάγματος.

Θεωρούμε, όμως, απαραίτητο να τονίσουμε άλλη μια φορά, ότι μόνο ποινικά κατασταλτικά μέτρα κατά κάθε μορφής βίαιων φαινομένων ιδίως ενδοοικογενειακών - που από μακρού άλλωστε προβλέπει ο νόμος και αποδείχθηκαν ατελέσφορα - δεν θα φέρουν αποτέλεσμα με το να γίνουν αυστηρότερες οι ποινές. Είναι απαραίτητη και καίριας σημασίας τα προληπτικά μέτρα που θα συνίστανται κυρίως σε μέτρα εξουδετερωτικά των γενεσιουργών αιτίων αυτής της αύξησης, που είναι διεθνής, ιδιαίτερα δε ραγδαία, πρόσφατα, στη χώρα μας. Και η λήψη κοινωνικών μέτρων προστατευτικών των θυμάτων ώστε να τολμήσουν να αντιδράσουν.

Η σχετική κινητοποίηση όλων μας σε συνεργασία επιβάλλεται επείγοντως.

Γ' Ισότητα των φύλων

1. Άλλο θέμα που απασχόλησε την Επιτροπή μας είναι η ισότητα των φύλων, για την οποία ήδη σημειώσαμε στην περσινή μας Έκθεση ότι εμφανίζονται τάσεις συρρικνωτικές⁸.

Στις πρόσφατες δημοτικές εκλογές διαπιστώθηκαν νέα δείγματα αυτής της τάσης.

Συγκεκριμένα, ο Ν. 2910/2001, άρθρο 75 § 1, επέβαλε τη συμμετοχή κάθε φύλου (ουσιαστικά προς προώθηση των γυναικών) στα ψηφοδέλτια κάθε Δήμου με ποσοστό 1/3 τουλάχιστον των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων.

Νεώτερος νόμος (ο Ν. 3463/2006, ά. 34 § 3) όρισε ότι το 1/3 θα υπολογίζεται επί του αριθμού των εκλεγομένων δημοτικών συμβούλων (όχι των υποψηφίων).

Το νεώτερο όμως αυτό ποσοστό συρρικνώνει, μειώνει, το προηγούμενο. Για παράδειγμα, στο Δήμο Αμαρουσίου το 1/3 των γυναικών υποψηφίων, που θα έπρεπε να περιλαμβάνονται σε ένα ψηφοδέλτιο 50 υποψηφίων, είναι 17 γυναίκες, ενώ το 1/3 των εκλεγομένων που είναι 30, σημαίνει 10 γυναίκες στο ψηφοδέλτιο. Δηλαδή οι υποψήφιες γυναίκες που περιλαμβάνονται σ' αυτό το ψηφοδέλτιο γίνονται κατά 7 λιγότερες. Άρα η νέα ποσόστωση είναι μειωτική και συρρικνωτική του ήδη κεκτημένου δικαιώματος συμμετοχής των γυναικών στα ψηφοδέλτια. Είναι, συνεπώς, αντίθετη με το γράμμα και το πνεύμα του ά. 116 § 2 Σ. που προέβλεψε

⁸ Βλ. Έκθεση 2005 - Μάρτιος 2006, Εθνικό Τυπογραφείο, σελ. 38-40.

μόνο προωθητικές προς ουσιαστικοποίηση της ισότητας ποσοστώσεις (θετικά μέτρα).

Το μέλος της ΕΕΔΑ «Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΙΜΔΑ)» μας ενημέρωσε σχετικά και για το γεγονός και για την αντίδρασή του. Ήδη μετά ένσταση στο Δ. Πρωτοδικείο, δικάστηκε αίτηση αναίρεσης στο Γ' Τμήμα του ΣτΕ στην οποία παρενέβησαν δυο μέλη της ΕΕΔΑ, το ΙΜΔΑ και ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας. Την απόφαση αναμένουμε με πολύ ενδιαφέρον.

2. Η ΕΕΔΑ ασχολήθηκε ειδικά και υπέβαλε σχετικές παρατηρήσεις επί Νομοσχεδίου που αφορά την «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση στους όρους και στις συνθήκες εργασίας».

Οι κυριότερες παρατηρήσεις μας είναι οι παρακάτω:

Το νομοθέτημα αυτό το οποίο καταλαμβάνει όλες τις μορφές απασχόλησης, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα, αποβλέπει στην ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη των διατάξεων της Οδηγίας 2002/73/ΕΚ⁹, η οποία τροποποίησε την Οδηγία 76/207/ΕΟΚ¹⁰, καθώς και άλλων κοινοτικών διατάξεων σχετικών με την ισότητα των φύλων στην απασχόληση και στην επαγγελματική εκπαίδευση. Πραγματοποιώντας τον στόχο του το νομοθέτημα αυτό κατά τρόπο, βασικά, επιτυχή, συμβάλλει στην πληρέστερη υλοποίηση των επιταγών του Κοινοτικού Δικαίου και του Συντάγματος.

Η Οδηγία αυτή αποτελεί μέσο για την επίτευξη της ουσιαστικής ισότητας των φύλων και προϋποθέτει την λήψη θετικών μέτρων για την εξασφάλιση της στην πράξη. Ωστόσο - είτε με αυτήν είτε χωρίς αυτή την Οδηγία - σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ισχύσει διάταξη ούτε Οδηγίας, ούτε Νόμου, που να παρέχει τυχόν μειωμένη προστασία σε σχέση με τη νέα

⁹ Βλ. Οδηγία 2002/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, για την τροποποίηση της Οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας, ΕΕ L 269/15, 05/10/2002

¹⁰ Οδηγία 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 9ης Φεβρουαρίου 1976 περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και στις συνθήκες εργασίας, ΕΕ L 039/40, 14/02/1976.

παράγραφο 2 του άρθρου 116 του Συντάγματος. Η αρχή της υπερίσχυσης της προστατευτικότερης διάταξης κάποιου Δικαιώματος του Ανθρώπου, (εδώ της ισότητας των φύλων), είναι γενικώς κρατούσα.

Θετική λογίζεται η κατάργηση των διατάξεων του άρθρου 10 του Ν. 1414/1984, διότι επέτρεπαν αποκλίσεις από την αρχή της ισότητας των φύλων αναφορικά με την πρόσβαση στην απασχόληση, ερχόμενες, συνεπώς, σε ευθεία αντίθεση με το νέο άρθρο 116 παρ.2 του Συντάγματος αλλά και με την συνταγματικά κατοχυρωμένη αξιοκρατική και χωρίς διακρίσεις αρχή του άρθρου 5 παρ.1 Σ.

Θα πρέπει να σημειώσουμε, ωστόσο, ότι, αν και για την αποτελεσματικότερη συμμόρφωση προς τη νέα Οδηγία, η κατάργηση και η αντικατάσταση των διατάξεων του Ν.1414/1984 κρίθηκε ως η πιο αποτελεσματική νομοτεχνική μέθοδος, εντούτοις, αυτή δεν ακολουθήθηκε πλήρως. Έτσι, κάποιες διατάξεις του Ν.1414/1984 παρέμειναν σε ισχύ ενώ άλλες απλώς δεν καταργήθηκαν ή δεν ενσωματώθηκαν ρητά. Οι καταργούμενες, όμως, διατάξεις από το ΣχΝ ως αντίθετες προς την αρχή της ισότητας, είναι απαραίτητο να αναφέρονται συγκεκριμένα. Άλλωστε, σύμφωνα με την απόφαση του ΔΕΚ κατά της Ελλάδας¹¹, η γενική και αόριστη κατάργηση διατάξεων που προβλεπόταν στο άρθρο 15 του Ν.1414/1984, δεν θεωρήθηκε επαρκής.

Για την ορθή προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας, σκόπιμη θεωρείται και η τροποποίηση των σχετικών δικονομικών διατάξεων του ΚΠολΔ, του ΚωδΔιοικΔικον και του ΠΔ 18/1989 περί ΣτΕ. Συγκεκριμένα, για την αποτελεσματικότερη προστασία των θυμάτων διακρίσεων, τα οποία εξαιτίας του φόβου εκδικητικών ενεργειών από μέρους του εργοδότη τους, διστάζουν να προβούν σε καταγγελία των παραβάσεων του στις αρμόδιες αρχές, ορθή είναι η παροχή της δυνατότητας σε νομικά πρόσωπα και οργανώσεις που έχουν ως σκοπό την προάσπιση των ΔΑ, να ασκούν τα δικαιώματα νομικής προστασίας τους στο δικό τους όνομα, χωρίς, όμως, το ίδιο το θύμα να στερείται της ευκαιρίας να τα διεκδικήσει. Η διάταξη αυτή βαδίζει ενισχυτικά, συνεπώς ορθά, και όσον αφορά στη βασική κατεύθυνση ενίσχυσης του ρόλου των ΜΚΟ που προστατεύουν τα ΔΑ γενικά.

¹¹ ΔΕΚ 28.10.1999, C-187/98, Επιτροπή κατά Ελλάδας, (Συλλ. 1999, I-7713), με την οποία διαπιστώθηκε παράβαση του Κοινοτικού Δικαίου από μέρους της χώρας μας, λόγω ανεπαρκούς συμμόρφωσης προς το άρθρο 119 (ήδη 141) της ΣυνθΕΚ και τις Οδηγίες 75/117/ΕΟΚ και 79/7/ΕΟΚ, εξαιτίας της γενικότητας της διατύπωσης και όχι συγκεκριμένα όσον αφορά τις καταργούμενες διατάξεις.

Αξιοσημείωτη είναι και η σχετική πρόβλεψη της Οδηγίας για τη μεταφορά του βάρους απόδειξης για τον ίδιο λόγο στον εργοδότη, ο οποίος οφείλει να αποδείξει το αβάσιμο της εναντίον του κατηγορίας, όπως έχει συμβεί και σε άλλες ρυθμίσεις (π.χ. στην σεξουαλική παρενόχληση). Η μεταφορά του βάρους απόδειξης θα πρέπει να ισχύει και για τις καταγγελίες ενώπιον των φορέων προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης καθώς και ενώπιον κάθε άλλης αρχής, όπως η Επιθεώρηση Εργασίας αλλά και οι διοικητικές αρχές που εξετάζουν ενδικοφανείς προσφυγές.

Επιπλέον, για την ΕΕΔΑ, κάθε δυσμενής μεταχείριση που συνδέεται είτε άμεσα είτε έμμεσα με την άσκηση των γονεϊκών καθηκόντων (εγκυμοσύνη, μητρότητα αλλά και άδεια πατρότητας) θα πρέπει να απαγορεύεται.

3. Τέλος, θα πρέπει να τονίσουμε ότι η σχετική πρόσφατη απόφαση 1986/2005 της Ολομέλειας του ΣτΕ, που αφορούσε περιοριστικές ποσοτώσεις σε βάρος των γυναικών αναφορικά με την πρόσληψή τους ως συνοριακών φυλάκων, περιέχει σκέψεις επικίνδυνες εκ νέου για εισαγωγή αποκλίσεων από την αρχή της ουσιαστικής ισότητας και συνιστά, γι' αυτό, οπισθοδρόμηση στην κατοχύρωσή της. Αυστηροί διαγωνισμοί που να προβλέπουν δοκιμασίες χωρίς διακρίσεις φύλου για τη συγκέντρωση όλων των απαιτούμενων προσόντων (σωματικών, ψυχικών, κατάρτισης κλπ) για κάθε συγκεκριμένη σταδιοδρομία είναι επαρκώς εξασφαλιστικοί τόσο για το συμφέρον της κάθε υπηρεσίας, όσο και για τη δίκαιη κρίση των υποψηφίων, χωρίς εκ των προτέρων προσδιορισμό εισακτέων από κάθε φύλο, ο οποίος δεν μπορεί παρά να στηρίζεται σε προκαταλήψεις, που αποκλείουν την αξιοκρατία¹².

V.

ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΑ (ΑΘΗΝΑ, 27-29 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2006)

Εισαγωγικά

Η Διάσκεψη των Ευρωπαϊκών Επιτροπών (θεσμών) ΔΑ που η Επιτροπή μας συνδιοργάνωσε με το Γραφείο του Αρμοστή του Συμβουλίου της Ευρώπης, και που μετά πρόσκλησή μας έγινε στην Αθήνα τα τέλη Σεπτεμβρίου 2006, ήταν ασφαλώς το σπουδαιότερο γεγονός για την ΕΕΔΑ.

¹² Βλ. εκτενέστερα για το θέμα αυτό Έκθεση ΕΕΔΑ 2005, σελ. 38-39, όπου και σχολιασμός μας της Απόφασης Ολομέλειας ΣτΕ 1985/2005.

Η Διάσκεψη ήταν χωρισμένη σε δυο μέρη αυτοτελή. Το πρώτο ήταν το 4ο Στρογγυλό Τραπέζι των Ευρωπαϊκών Επιτροπών (θεσμών) ΔΑ, ουσιαστικά συνέδριο πάνω σε καίρια σύγχρονα προβλήματα των ΔΑ που εμφανίζονται στην Ευρώπη (και διεθνώς), κατά κύριο λόγο σχετικά με την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας.

Το δεύτερο ήταν η 6η Ευρωπαϊκή Συνάντηση των Εθνικών Επιτροπών (θεσμών) Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για θέματα που αφορούσαν τη θέση και το ρόλο τους σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Εδώ θα περιοριστούμε στη γενική εντύπωσή μας από αυτή τη διπλή συνάντηση και το έργο της και σε μερικές κρίσεις μας. Παρακάτω στον ίδιο τόμο θα δημοσιευθούν αυτούσια τα προγράμματα των δύο εκδηλώσεων, τα κείμενα της τελετής έναρξης του 4ου Στρογγυλού Τραπεζιού, οι ελληνικές εισηγήσεις, τα υποβληθέντα ψηφίσματα και τα Συμπεράσματα των εκδηλώσεων αυτών.

I.

Το 4ο Στρογγυλό Τραπέζι

1. Οι Επιτροπές που μετείχαν προέρχονταν από 30 χώρες και οι αντιπρόσωποι ανέρχονταν σε 65. Πέραν απ' αυτούς, μετείχαν και μερικές άλλες διεθνείς προσωπικότητες στον τομέα των ΔΑ. Όσον αφορά τους ομιλητές-εισηγητές, ήταν διακεκριμένοι ειδικοί διαφόρων ευρωπαϊκών χωρών¹³.

Την έναρξη των εργασιών είχαμε την ιδιαίτερη τιμή και ευχαρίστηση να κηρύξει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κύριος Κάρολος Παπούλιας, με εμπνευσμένο λόγο του.

Η σχετική συζήτηση έγινε εν μέρει σε ολομέλεια και εν μέρει σε δύο τμήματα, όπως προκύπτει από το πρόγραμμα.

2. Αναμφισβήτητο ήταν το ενδιαφέρον των θεμάτων και των εισηγήσεων του 4ου Στρογγυλού Τραπεζιού, που, ωστόσο, δεν διακρίθηκε για τη δέουσα ανησυχία σχετικά με τα διατρέχοντα στον κόσμο, καταργητικά ή συρρικνωτικά των ΔΑ γεγονότα. Χαρακτηριστικό είναι ότι, διαρκούσης της διεξαγωγής του Στρογγυλού Τραπεζιού, το Αμερικανικό Κογκρέσο εξουσιοδότησε τον Πρόεδρο των ΗΠΑ να προβεί στην κατάργηση με

¹³ Βλ. Πρόγραμμα 4ου Στρογγυλού Τραπεζιού, βλ. παρακ. Μέρος Ε΄ παρούσας Έκθεσης

πράξη του της Απόφασης *Hamdan v. Rumsfeld* του Αμερικανικού Supreme Court, χωρίς το Στρογγυλό Τραπέζι να ασχοληθεί με αυτό το γεγονός. Συγκεκριμένα, η απόφαση αυτή της Supreme Court τόνιζε την ανάγκη απόλυτης απαγόρευσης των βασανιστηρίων, όπως επιβάλλει το διεθνές δίκαιο¹⁴ και οι δεσμεύουσες τις ΗΠΑ διεθνείς και εθνικές σχετικές διατάξεις, και την αναρμοδιότητα των στρατιωτικών επιτροπών να χειρίζονται και δικάζουν υποθέσεις «υπόπτων» για τρομοκρατία. Το Κογκρέσο, λοιπόν, εξουσιοδότησε τον Πρόεδρο να ερμηνεύει ο ίδιος τις διατάξεις για τα βασανιστήρια και να διατηρήσει το δυσώνυμο Γκουαντάναμο, καθώς επίσης να νομιμοποιήσει εκ νέου τις στρατιωτικές Επιτροπές που θα εκδικάζουν τις κατηγορίες κατά «υπόπτων» για τρομοκρατία.

Έτσι καταργούνταν οι βασικές δημοκρατικές αρχές της απόλυτης απαγόρευσης των βασανιστηρίων, της δίκαιης δίκης, αλλά και της διάκρισης των τριών εξουσιών. Η παραπάνω απόφαση του Αμερικανικού Supreme Court διέτασσε την αποκατάσταση όλων των παραπάνω ΔΑ, που, όμως, η Νομοθετική εξουσία εξουσιοδότησε την Εκτελεστική - τον Πρόεδρο - να ματαιώσει και πάλι.

Έτσι, αυτή η εξαιρετική ευκαιρία της σύναξης τόσων προσωπικοτήτων ταγμένων για την προστασία των ΔΑ δεν χρησιμοποιήθηκε όπως θα έπρεπε να αναμένει κανείς για να ασκηθεί έντονη κριτική των συμβαινόντων και να υιοθετηθεί προστατευτική των θεμελιωδών ΔΑ στάση.

Μόνο στο κλείσιμο του Στρογγυλού Τραπεζιού, η γράφουσα Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής της Ελλάδας συναρμόδια για τα συμπεράσματα (Κλείσιμο) με τον Ευρωπαϊό Αρμοστή, επεσήμανε τα συγκλονιστικά αυτά για τα ΔΑ γεγονότα.

Ο Αρμοστής κ. Hammarberg συμπληρώνοντας, κατά το πρόγραμμα, τα συμπεράσματα στο «Κλείσιμο», συμφώνησε - και υπερθεμάτισε μάλιστα - στη διαπίστωση των αναφερθεισών σχετικών βαρειών και διεθνούς σημασίας παραβάσεων ΔΑ, που διαπράττονταν εκείνη την ώρα και κατήγγελλε ο διεθνής τύπος. Και συμφώνησε και ως προς τους κινδύνους. Η γράφουσα υπέβαλε και σχετικό ψήφισμα της Εθνικής Επιτροπής της Ελλάδας. Όπως αναφέρεται στη «Δήλωση των Αθηνών», που εκδόθηκε και με τον υπότιτλο «Συμπεράσματα», οι συμμετέχοντες συμφώνησαν με τους επισημαινόμενους στο ψήφισμα αυτό κινδύνους. Τίποτε άλλο.

¹⁴ Βλ. άρθρο 2 § 2, 15 Διεθνούς Σύμβασης των ΗΕ κατά των βασανιστηρίων, άρθρα 3, 7, 9 και 15 του Δ. Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα.

3. Άλλη παρατήρηση για το Στρογγυλό Τραπέζι είναι ότι, τα θέματα που αναφέρονταν στα ουσιαστικά σημερινά οξύτατα προβλήματα ΔΑ έτυχαν μικρότερης προσοχής από τα σχετικά με την διεύρυνση του ρόλου και ενίσχυση της θέσης των θεσμών της προστασίας των ΔΑ. Πράγματι, τα τελευταία συζητήθηκαν στην Ολομέλεια, ενώ τα πρώτα σε δύο τμήματα και μάλιστα - κατά λάθος, όπως μας πληροφόρησαν - χωρίς μετάφραση. Επιπλέον τα δεύτερα ήταν ασυγκρίτως πολυαριθμότερα από τα πρώτα, παρ' όλο που αποτέλεσαν επί πλέον το αποκλειστικό, σχεδόν, περιεχόμενο της 6ης Συνάντησης που ακολούθησε το 4ο Στρογγυλό Τραπέζι. Εξ άλλου, από τα πρώτα παραλείφθηκαν υποθέματα αφορώντα βασικότερες παραβιάσεις ΔΑ που διαπράττονται στο πλαίσιο του «αντιτρομοκρατικού αγώνα» - θέμα που είχαμε τοποθετήσει ως πυρήνα του Τραπεζιού - όπως οι αυθαίρετες συλλήψεις και κρατήσεις (κατάργηση ή αναστολή του *habeas corpus* ή του άρθρου 5 της ΕΣΔΑ), η κατάργηση της δίκαιης δίκης (αντικατάσταση των νόμιμων δικαστηρίων με έκτακτες στρατιωτικές επιτροπές), η αναζωπύρωση διεθνώς της χρήσης των βασανιστηρίων, οι δήθεν «προληπτικοί αντιτρομοκρατικοί» πόλεμοι κτλ. Σημειωτέον ότι οι βαρύτερες αυτές παραβιάσεις ΔΑ, επέφεραν επί πλέον φούντωμα (όχι ανασχεση) της τρομοκρατικής δραστηριότητας.

4. Ωστόσο, πολύ ενδιαφέροντα ήταν τα υποθέματα που συζητήθηκαν και συγκεκριμένα : τα ευρήματα των ερευνών της *ad hoc* Επιτροπής της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις αρπαγές πολιτών στην Ευρώπη από αεροπλάνα της CIA (Επιτροπή Dick Marty), οι παραβιάσεις του δικαιώματος στο απόρρητο της ιδιωτικής ζωής (στοχευμένες και μη στοχευμένες παρεμβάσεις στις ιδιωτικές ηλεκτρονικές επικοινωνίες κ.λ.), η αντιτρομοκρατική νομοθεσία που προβλέπει σύγχρονους τρόπους κατάργησης ΔΑ, οι τρόποι αποφυγής της μετατροπής σε μόνιμες μερικών νομοθετικών διατάξεων που θεσπίσθηκαν υπό εξαιρετικές συνθήκες επείγουσας ανάγκης, και οι τρόποι πετυχημένης επέμβασης των Εθνικών Επιτροπών κατά τη θέσπιση παραβατικών των ΔΑ νομοθετικών μέτρων.

5. Νομίζω ότι δεν θα πρέπει να παραλειφθεί η επόμενη παρατήρηση που αφορά μερικές σημαντικές παραλείψεις των επισήμων πρακτικών της όλης Διάσκεψης.

Το θέμα που αναφέρεται στο πρόγραμμα ως «Δήλωση των Αθηνών-Συμπεράσματα» (Εισηγητής ο εκπρόσωπος της Γερμανικής Εθνικής Επιτροπής) ήταν ουσιαστικά μια σύνοψη των Πρακτικών του 4ου Στρογγυλού Τραπεζιού, που - εμπλουτισμένη από μερικές παρατηρήσεις των συμμετεχόντων και επεξεργασμένη μετά το τέλος της Συνάντησης από

τον Αρμοστή των ΔΑ κ. Hammarberg - παρουσιάστηκε ως «Declaration of Athens».

Το αναγραφόμενο στο Πρόγραμμα ως «Κλείσιμο» της Στρογγυλής Τράπεζας, που ανατίθεται από το πρόγραμμα στους δύο οργανωτές (Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου και Thomas Hammarberg) θα έπρεπε να αποτελεί, κανονικά, τα συμπεράσματα, τα οποία πρέπει να είναι ουσιαστικά, πράγμα που ήταν ακόμη περισσότερο επιβεβλημένο από τη διεθνή συγκυρία. Ήταν δε πράγματι ουσιαστικά. Δυστυχώς, όμως, δεν περιλήφθηκαν στη συνέχεια στα εκδοθέντα επίσημα κείμενα - όπως και ο εισαγωγικός χαιρετισμός του κ. Hammarberg - διότι, για λόγους οικονομίας, όπως μας εξήγησαν οι υπεύθυνοι, δεν έγινε μαγνητοφώνηση και δεν παραδόθηκε γραπτό κείμενο από τους ομιλητές. Ωστόσο, η γράφουσα παρέδωσε το ψήφισμα της Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής το οποίον περιέχει πολύ περιληπτικά τα λεχθέντα από αυτήν στο «Κλείσιμο»¹⁵. Σ' αυτό αναφέρεται η «Δήλωση των Αθηνών», με την παρατήρηση απλώς ότι υπήρξε συμφωνία για τους αναφερόμενους σ' αυτό κινδύνους.

6. Σ' αυτό το 4ο Τραπέζι, παρουσιάστηκαν δύο εισηγήσεις αντιπροσώπων της ΕΕΔΑ, που, ευτυχώς, μας παραδόθηκαν από τους συγγραφείς τους γραπτές¹⁶ και ήταν αξιόλογες: η μια του Αν. Καθηγητή κ. Λίνου-Αλέξανδρου Σισιλιάνου, μέλους της ΕΕΔΑ, για το σοβαρό θεωρητικό-πρακτικό θέμα «Η παρέμβαση του Αρμοστή σε υποθέσεις ενώπιον του ΕΔΔΑ σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 14 Πρωτόκολλο στην ΕΣΔΑ». Η άλλη του δικηγόρου κ. Νίκου Φραγκάκη, επίσης μέλους της ΕΕΔΑ, για «Στοχευμένες παρεμβάσεις στην ιδιωτική ζωή».

Και τα δύο παραπάνω κείμενα είχαν εκτός από νομικό και πρακτικό περιεχόμενο. Ιδίως το δεύτερο, που αναφερόταν στη χρήση στην πράξη των καμερών παρακολούθησης των πολιτών στην Ελλάδα, στην εξέλιξη του σχετικού προβλήματος και στην αναφύεϊσα διαφορά μεταξύ Υπουργού και Ανεξάρτητης Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων που έφθασε στο Συμβούλιο Επικρατείας.

II.

6η Ευρωπαϊκή Συνάντηση Εθνικών Επιτροπών ΔΑ και άλλων θεσμών προστασίας ΔΑ

1. Αμέσως μετά τη λήξη της Στρογγυλής Τράπεζας, ακολούθησε η 6η Ευρωπαϊκή Συνάντηση Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Τα συ-

¹⁵ Βλ. παρακ., Μέρος Ε', παρούσας Έκθεσης

¹⁶ Βλ. παρακ. Μέρος Ε', παρούσας Έκθεσης

γκεκριμένα πολύ ενδιαφέροντα θέματα με τα οποία ασχολήθηκαν οι συμμετέχοντες σ' αυτή τη δεύτερη συνάντηση αναφέρονται στο Πρόγραμμα¹⁷.

Ενδιαφέρον και επαινετέο είναι ότι στην 6η Συνάντηση Εθνικών Επιτροπών διευρύνθηκε το πλαίσιο των μετεχόντων εν όψει μιας παγκόσμιας συνεργασίας αφ' ενός διεθνών διακρατικών θεσμών ΔΑ (ΟΗΕ, ΟΑΣΕ, Συμβουλίου της Ευρώπης, Ευρωπαϊκής Ένωσης) μεταξύ τους και με τις Εθνικές Επιτροπές, αφ' ετέρου διακρατικών, κρατικών θεσμών κάθε φύσης και ΜΚΟ, που ασχολούνται με τα ΔΑ.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσίασε το θέμα της σχεδιαζόμενης, τότε, ίδρυσης¹⁸ - μετά πολλών εμποδίων - της νέας European Human Rights Agency στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ο καθορισμός των αρμοδιοτήτων της.

Πάνω σ' αυτό το θέμα παρουσίασε ενδιαφέρουσα και θαρραλέα εισήγηση η Κα Σοφία Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου, - τρίτη εισήγηση μέλους της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Ελλάδας στην όλη συγκέντρωση - συνοδευόμενη από Ψήφισμα που υιοθετήθηκε παμψηφεί από τη συνάντηση¹⁹.

2. Τέλος, κατά τις γενόμενες αρχαιρεσίες Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συντονιστικού Συμβουλίου εξελέγη ο εκπρόσωπος της Ιρλανδίας. Στην υπόδειξή του και από μας συνετέλεσε και το γεγονός ότι αυτή η χώρα, μαζί με τη Σλοβακία, μειοψήφισε στην έγκριση της Οδηγίας 2006/24/EK για την παρακολούθηση, διατήρηση και επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων από προσωπικές τηλεπικοινωνίες. Επί πλέον δε προσέφυγε, ζητώντας την ακύρωση της Οδηγίας, στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο του Λουξεμβούργου (Υπόθεση ΔΕΚ C-301/06)²⁰.

Η Ελληνική Επιτροπή επανεξελέγη ως ένα από τα 4 μέλη του Ευρωπαϊκού Συντονιστικού Συμβουλίου των Εθνικών Επιτροπών ΔΑ, τα οποία είναι οι Επιτροπές: Ιρλανδίας, Ελλάδας, Δανίας και Γερμανίας.

Συμπερασματικά, η όλη εκδήλωση αποτέλεσε μια συνάντηση που επε-

¹⁷ Βλ. παρακ. Μέρος Ε', παρούσας Έκθεσης

¹⁸ Μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος τόμου, η ίδρυση πραγματοποιήθηκε.

¹⁹ Βλ. το Ψήφισμα παρακάτω, Μέρος Ε'. Και τα δύο - και μόνα - ψηφίσματα που υποβλήθηκαν στη συνολική συγκέντρωση υποβλήθηκαν από μέλη της Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής ΔΑ.

²⁰ Μετά την προσφυγή αυτή 16 χώρες, ανάμεσα στις οποίες και η Ελλάδα, ανέβαλαν την έναρξη της ισχύος της Οδηγίας 2006/24 για τις 15 Μαρτίου 2009.

σήμανε κατά τρόπο σαφή και εμπεριστατωμένο μερικά από τα πολύ σημαντικά προβλήματα των ΔΑ που αντιμετωπίζει σήμερα ο κόσμος και ειδικά η Ευρώπη. Αλλά και την ανάγκη συνεργασίας όλων και θαρραλέας αντίδρασης για να επιβιώσουν οι σκληρά κατακτηθείσες αρχές των ΔΑ γενικά και του Ευρωπαϊκού κεκτημένου ειδικότερα.

Επιπλέον η συγκέντρωση διαφώτισε και εμπλούτισε ειδικές πλευρές των σωστότερων μεθόδων συνεργασίας. Αλλά και μερικές καλές πρακτικές διαδικασιών που θεωρήθηκαν ως άξιες να δοκιμασθούν για να γίνει αποτελεσματικότερη η δράση όλων των μαχητών για την προώθηση και πρακτική προστασία των ΔΑ.

Αθήνα, Μάρτιος 2007

II.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

**του Προέδρου της ΕΕΔΑ
Κωστή Α. Παπαϊωάννου
(10.2006-σήμερα)**

Η αποχώρηση της Καθηγ. κας Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου από την προεδρία αποτέλεσε ένα ορόσημο για τη λειτουργία της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, αφού προήδρευε αδιαλείπτως από την ίδρυση της Επιτροπής. Η σημαντική, πολυετής και πολύπλευρη προσφορά της κ. Μαραγκοπούλου στα ανθρώπινα δικαιώματα συμπληρώθηκε με τον καλύτερο τρόπο με την καθοριστική συμβολή της στα πρώτα βήματα της Εθνικής Επιτροπής από τη θέση της Προέδρου. Η επιμονή της και η ανεξαρτησία της σκέψης της αποτελούν παρακαταθήκη για το μελλοντικό έργο της ΕΕΔΑ. Αποτελεί έτσι βαρύ φορτίο ευθύνης για τον υπογράφοντα η διαδοχή της στην προεδρία της Επιτροπής. Ας θεωρηθούν αυτές οι γραμμές μια μορφή ευχαριστηρίου προς τα μέλη της Εθνικής Επιτροπής για την εμπιστοσύνη τους στο πρόσωπό μου και στον φορέα που εκπροσωπώ, δηλαδή τη Διεθνή Αμνηστία.

Ο πρόλογος αυτός καλύπτει τους τελευταίους μήνες αλλά εκ των πραγμάτων δεν μπορεί να περιορίζεται αυστηρά στο χρονικό αυτό διάστημα¹. Στο 1ο σύντομο μέρος γίνεται μια σύντομη αναφορά στη διεθνή κατάσταση (έχει εκτενώς ήδη αναφερθεί η κ. Μαραγκοπούλου και το μεγαλύτερο μέρος των παρατηρήσεών της με βρίσκει σύμφωνο). Στο 2ο μέρος αναφερόμαστε σε εξελίξεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα μας. Στο 3ο μέρος γίνεται ειδική αναφορά στην τοποθέτηση της Εθνικής Επιτροπής αναφορικά με την Αναθεώρηση του Συντάγματος. Τέλος, στο 4ο μέρος εκτίθενται ορισμένα θέματα που σχετίζονται με την ίδια τη λειτουργία της Επιτροπής και τις προοπτικές της.

1. Διεθνής κατάσταση

Ο διεθνής ορίζοντας σκιαάζεται για άλλη μια φορά από ένα γενικευμένο κλίμα ανασφάλειας. Αυτό σχετίζεται με πολλούς και σύνθετους παράγοντες.

¹ Το περιεχόμενο του προλόγου περιλαμβάνει φυσικά προσωπικές θέσεις του γράφοντος αλλά το γενικό πλαίσιο βασίζεται σε θέσεις και αποφάσεις της ΕΕΔΑ ή επιδιώκει να αποδίδει τον προβληματισμό που αναπτύχθηκε μεταξύ των μελών στις συνεδριάσεις της

Από τη μια, οι **τεράστιες ανισότητες** ολοένα διευρύνονται και τέμνουν τον πλανήτη σαν αγεφύρωτα χάσματα: παρόλο που τα τελευταία 25 χρόνια σημειώθηκε η μεγαλύτερη μείωση της φτώχειας που έχει γνωρίσει ο κόσμος, εντούτοις δεκάδες χώρες έχουν γίνει φτωχότερες. 850 εκατομμύρια άνθρωποι υποσιτίζονται σε σταθερή βάση, εκατομμύρια παιδιά παθαίνουν πριν κλείσουν τα 5 τους χρόνια.

Από την άλλη, ο κόσμος βιώνει τις **συνέπειες του “πολέμου κατά της τρομοκρατίας”**. Η Εθνική Επιτροπή έχει φροντίσει σε κάθε ευκαιρία να διατρανώνει την πάγια θέση της πως η ανάγκη για καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της ένοπλης βίας δεν μπορεί παρά να γίνεται με σεβασμό στο διεθνές δίκαιο και τα δικαιώματα του ανθρώπου. Ωστόσο, οι διεθνείς εξελίξεις στο επίπεδο των δικαιωμάτων του ανθρώπου (αποκαλύψεις για τις μυστικές πτήσεις της CIA και τις παράνομες μεταγωγές κρατουμένων, στρατόπεδο-φυλακή του Γκουαντάναμο, μυστικά κέντρα κράτησης, μυστικές διμερείς συμφωνίες, δραστηριότητες του πολιτικού ασύλου, βιομετρικά δεδομένα, ειδικές συνθήκες λειτουργίας των δικαστηρίων σε «δικές τρομοκρατίας») δεν επιτρέπουν αισιοδοξία ή εφησυχασμό. Η διεθνής τάση συρρίκνωσης των ελευθεριών στο όνομα της προστασίας της ασφάλειας αποτελεί σοβαρό κίνδυνο για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν τόσο η διεθνής τάση αντιμετώπισης του μεταναστευτικού φαινομένου με όρους και μεθόδους αμυντικού πολέμου όσο και η τάση υπαγωγής όλο και περισσότερων μορφών βίαιης πολιτικής διαμαρτυρίας στα εγκλήματα που σχετίζονται με την τρομοκρατία.

Κατά τρίτον, η έξαρση φαινομένων όπως ο **θρησκευτικός φανατισμός και εξτρεμισμός και η αναβίωση ρατσιστικών και αντισημιτικών ομάδων** απειλούν όχι μόνο με ενέργειες τυφλής βίας στον Τρίτο Κόσμο αλλά και με ουσιαστική υπονόμευση της κοινωνικής συνοχής στις χώρες της Ευρώπης.

Από την άλλη, καλό είναι να τονιστεί πως η **δημιουργία ανεξάρτητων θεσμών προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου**, ομολογών δηλαδή της Εθνικής Επιτροπής, αποτελεί μια θεσμική εξέλιξη με πολλές προοπτικές. Το δίκτυο αυτό μπορεί πολλά να προσφέρει, αν διαφυλαχθεί η ανεξαρτησία των εθνικών θεσμών.

2. Τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Ελλάδα

Στον περιορισμένο χώρο αυτού του προλόγου θα γίνει μια σύντομη αναφορά στους παράγοντες που διαμορφώνουν το τοπίο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα μας, όπως αυτοί έχουν επισημανθεί από την Εθνική Επιτροπή.

Η **μετανάστευση** κατέχει κυρίαρχη θέση στους παράγοντες αυτούς. Η έλευση εκατοντάδων χιλιάδων μεταναστών στο διάστημα των τελευταίων 15 ετών δημιούργησε πολλές προκλήσεις τόσο για την ελληνική κοινωνία όσο και για τις αρχές. Η ανταπόκριση σε αυτές τις προκλήσεις καθορίζει σε μεγάλο βαθμό το δείκτη σεβασμού των δικαιωμάτων, είτε αναφερόμαστε στο βαθμό κοινωνικής ένταξης (νομιμοποίηση και πρόσβαση στην εργασία, την εκπαίδευση, την υγεία, την κοινωνική ασφάλιση, παροχή πολιτικών δικαιωμάτων) είτε στη συμπεριφορά των κρατικών οργάνων απέναντι στους μετανάστες που αποτελούν κατά τεκμήριο μια από τις πιο ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Το κέντρο βάρους έως τώρα απέναντι στο μεταναστευτικό φαινόμενο έχει δοθεί στην προσπάθεια ελέγχου και αστυνόμευσης, με αντίστοιχη υστέρηση στις διαδικασίες ενσωμάτωσης. Αντίστοιχες παρατηρήσεις βεβαίως μπορούν να γίνουν και αναφορικά με τους **πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο**, δεδομένου πως η χώρα μας έχει σημειώσει υψηλές επιδόσεις στη συρρίκνωση της πρόσβασης στις διαδικασίες χορήγησης ασύλου και αρνητική πρωτιά στην ίδια την παροχή πολιτικού ασύλου.

Η δεύτερη συνθήκη αφορά **ζητήματα θρησκευτικής ελευθερίας** και διακρίσεων λόγω θρησκευτικής ταυτότητας, δεδομένου μάλιστα πως παραδοσιακά η Ελλάδα τροφοδοτεί με σχετικές περιπτώσεις τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Η πρόταση της Εθνικής Επιτροπής για την αναθεώρηση του Συντάγματος αναφέρεται στην πηγή αυτών των ζητημάτων, δηλαδή τους μη διακριτούς ρόλους εκκλησίας και πολιτείας.

Εξάλλου, ο **αντίκτυπος του διεθνούς “πολέμου κατά της τρομοκρατίας”** υπήρξε ιδιαίτερα αισθητός και στην Ελλάδα. Οι καταγγελίες για παράνομες απαγωγές Πακιστανών μεταναστών καθώς και η τεράστια υπόθεση των τηλεφωνικών υποκλοπών δε γνώρισαν καμιά αξιόλογη εξέλιξη το πρόσφατο διάστημα αλλά εξακολουθούν να αποτελούν τα πλέον ορατά ίχνη αυτού του διεθνούς πολέμου σε εθνικό επίπεδο. Η υποψία λειτουργίας ενός μηχανισμού με συνεργασία πολυεθνικών εταιριών, ξένων και ενδεχομένως εγχώριων υπηρεσιών δηλητηριάζει την εμπιστοσύνη των πολιτών και υπονομεύει τη δημοκρατική νομιμότητα. Στο ίδιο πλαίσιο, δηλαδή των παράπλευρων επιπτώσεων του πολέμου κατά της τρομοκρατίας, θα πρέπει να ενταχθούν και οι ασκούμενες πιέσεις για εκτεταμένη χρήση ηλεκτρονικών μέσων παρακολούθησης, όπως η εγκατάσταση και λειτουργία καμερών με τρόπο και σε θέσεις που δεν διασφαλίζουν τη συμβατότητα με τους όρους που έχει θέσει η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Η Εθνική Επιτροπή έλαβε αποφάσεις που σχετίζονται άμεσα με τον αντίκτυπο του “πολέμου κατά της τρομοκρατίας” στο σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο εθνικό επίπεδο. Μπορούν εδώ ενδεικτικά να αναφερθούν:

1. Οι παρατηρήσεις επί σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος του ΥΔΤ σχετικά με το πολιτικό άσυλο².
2. Οι θέσεις της Εθνικής Επιτροπής για το Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης³.

Εξάλλου, δε θα πρέπει να παραγνωριστούν **ζητήματα λειτουργίας των κατασταλτικών μηχανισμών και του σωφρονιστικού συστήματος**. Η επαφή του πολίτη με τις αστυνομικές αρχές επιφυλάσσει ενίοτε δυσάρεστες εκπλήξεις, όπως η υπέρβαση εξουσίας, η καταφυγή σε άσκοπη ή υπέρμετρη χρήση βίας, οι παραβιάσεις δικονομικών δικαιωμάτων⁴. Εξάλλου, η κατάσταση σε πολλά σωφρονιστικά καταστήματα και άλλους χώρους κράτησης απέχει από την εικόνα που πρέπει να δίνουν οι χώροι αυτοί σε μια ανεπτυγμένη δημοκρατική χώρα.

Τέλος, η Εθνική Επιτροπή έχει επανειλημμένα τοποθετηθεί για **θέματα προστασίας του πρασίνου** στην Αττική. Με τον τρόπο αυτόν, δεν έχει μόνο παρέμβει σε ένα μείζον ζήτημα περιβάλλοντος. Ανέδειξε επίσης τον ρόλο της κοινωνίας των πολιτών, που καταγγέλλει τα οικονομικά συμφέροντα τα οποία απειλούν το αστικό πράσινο με την ανοχή της διοίκησης.

3. Αναθεώρηση του Συντάγματος

Η Εθνική Επιτροπή, μετά από προεργασία από ειδική επιτροπή μελών της και συζήτηση σε τρεις συνεδριάσεις της ολομέλειας, υπέβαλε πρόταση στη Βουλή σχετικά με την αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της⁵. Η έστω και επιγραμματική παρουσίαση των προτάσεων αυτών αρκεί για να αναδειχθεί ο ουσιαστικός χαρα-

² Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ επί σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης με τίτλο «Υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία, διαδικασία εξέτασης, προϋποθέσεις αναγνώρισης, ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας και απέλαση. Δικαιώματα-Υποχρεώσεις. Οικογενειακή επανένωση προσφύγων». Το κείμενο υιοθέτησε η Ολομέλεια της ΕΕΔΑ της 22.03.2007.

³ Παρατηρήσεις και προτάσεις επί της εφαρμογής του ν. 3251/2004. «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, τροποποίηση του ν. 2928/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις». Το εν λόγω κείμενο υιοθέτησε ομόφωνα η Ολομέλεια της ΕΕΔΑ της 22.03.07

⁴ Οι πρόσφατες κινητοποιήσεις στο χώρο της παιδείας ανέδειξαν τέτοια ζητήματα. Ορισμένα περιστατικά αυθαιρεσίας από την πλευρά των δυνάμεων τάξης οδήγησαν την Εθνική Επιτροπή σε ένα ψήφισμα που υπενθύμιζε την ανάγκη σεβασμού της νομιμότητας ειδικά σε τέτοιες καταστάσεις έντασης.

⁵ Για την ακριβή διατύπωση των προτάσεων της Επιτροπής δείτε την απόφασή της με ημερομηνία 31/01/2007.

κτήρας της πρότασης, δηλαδή η επιλεκτική σε σημεία που θεωρήθηκαν κεφαλαιώδους σημασίας για τα δικαιώματα του ανθρώπου παρέμβαση της Επιτροπής, μακριά από άλλες πολιτικές σκοπιμότητες που συχνά συνοδεύουν ή και ωθούν προς μια συνταγματική αναθεώρηση. Εξάλλου, η Επιτροπή έκρινε πως ακόμα και αν, για λόγους κοινοβουλευτικών συσχετισμών, μέρος της προταθείσας αναθεώρησης δεν τελεσφορήσει, έχει ιδιαίτερη ουσιαστική και συμβολική σημασία η διατύπωση σαφών θέσεων από τη σκοπιά των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Πιο συγκεκριμένα:

Δημιουργία Συνταγματικού Δικαστηρίου:

Η ΕΕΔΑ αποφάσισε να προτείνει προς την Αναθεωρητική Βουλή τη μη αναθεώρηση του άρθρου 100.

Προστασία του περιβάλλοντος:

Η ΕΕΔΑ, μετά συζήτηση και έντονη αντίδραση στην προτεινόμενη τροποποίηση, αποφάσισε να προτείνει προς την Αναθεωρητική Βουλή τη μη αναθεώρηση των άρθρων 24 και 117.

Κράτος και θρησκευτική ελευθερία:

Η ΕΕΔΑ αποφάσισε να προτείνει προς την Αναθεωρητική Βουλή την αναθεώρηση των άρθρων 3, 13, 33, 59.

Ανάπτυξη προσωπικότητας-αποφυγή διακρίσεων- ελάχιστο εγγυημένο επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης:

Η ΕΕΔΑ αποφάσισε να προτείνει προς την Αναθεωρητική Βουλή την αναθεώρηση του άρθρου 5.

Κατάργηση θανατικής ποινής:

Η ΕΕΔΑ αποφάσισε να προτείνει προς την Αναθεωρητική Βουλή την αναθεώρηση του άρθρου 7.3 β.

Περιουσία- αποζημίωση:

Η ΕΕΔΑ αποφάσισε να προτείνει προς την Αναθεωρητική Βουλή την αναθεώρηση του άρθρου 17.

«Επαγγελματικό» ασυμβίβαστο:

Η ΕΕΔΑ αποφάσισε να προτείνει προς την Αναθεωρητική Βουλή την αναθεώρηση του άρθρου 57.

Βουλευτική ασυλία- ακαταδίωκτο:

Η ΕΕΔΑ αποφάσισε να προτείνει προς την Αναθεωρητική Βουλή την αναθεώρηση του άρθρου 62.

4. Λειτουργία της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Η Εθνική Επιτροπή διανύει αισίως τον 8ο χρόνο λειτουργίας της. Έχει λοιπόν αρχίσει να διαμορφώνει μια δική της παράδοση και προσθέτει πλέον τη δική της, άλλοτε μικρότερη και άλλοτε μεγαλύτερη, ψηφίδα στο ψηφιδωτό της προστασίας των δικαιωμάτων στην Ελλάδα.

Η Επιτροπή αποτελεί μια από τις σπάνιες ευκαιρίες να συνυπάρξουν

δημιουργικά διαφορετικές δυνάμεις: εκπρόσωποι της διοίκησης, ειδικοί επιστήμονες, συνδικαλιστές, εκπρόσωποι κομμάτων, φορείς της κοινωνίας των πολιτών, ανεξάρτητες αρχές. Ο συγκερασμός απόψεων και ο συνδυασμός του επιθυμητού με το εφικτό πολλές φορές έχουν αποδειχθεί δύσκολοι. Πάντοτε όμως η λειτουργία της Επιτροπής χαρακτηρίστηκε από σεβασμό στη διαφορετική άποψη και κλίμα συνεργασίας με ζητούμενο την ευρύτερη κάθε φορά δυνατή συναίνεση.

Βασικό ζήτημα και προϋπόθεση παραγωγικής λειτουργίας της Εθνικής Επιτροπής αποτελεί φυσικά η στελέχωσή της με επιστημονικό προσωπικό και η γραμματειακή υποστήριξη των όλο και αυξανόμενων αναγκών της. Επί μακρό διάστημα οι ανάγκες μας αυτές καλύπτονταν οριακά. Για το σκοπό αυτό, μεγάλο μέρος της δραστηριότητας του Προεδρείου το τελευταίο διάστημα αναλώθηκε στην προετοιμασία προκηρύξεων θέσεων προσωπικού και στη διαδικασία επιλογής. Ελπίζουμε πως η ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας εντός των επομένων μηνών θα συμβάλει αποφασιστικά στην περαιτέρω δραστηριοποίηση της Επιτροπής.

Εξάλλου, βασικό μέλημα αποτέλεσε η δημιουργία εκείνων των επαφών που θα επιτρέπουν στην Επιτροπή να έχει επαρκή εποπτεία του πεδίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε συνεχή βάση και να αναγνωρίσει με τρόπο εύστοχο τις προτεραιότητες παρέμβασης. Για το σκοπό αυτόν αξίζει να αναφερθεί η συνάντηση με έναν μεγάλο αριθμό Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο χώρο των δικαιωμάτων του ανθρώπου⁶ και η επιδιωκόμενη συνεργασία μαζί τους σε θεματική πλέον βάση.

Εξάλλου, σημαντικό είναι και το πεδίο διεθνούς δραστηριότητας της Εθνικής Επιτροπής, με σταθερότερη τη συμμετοχή μας στο Ευρωπαϊκό Συντονιστικό Συμβούλιο των Εθνικών Επιτροπών. Στο πλαίσιο αυτού του οργάνου, επιχειρείται η υιοθέτηση κοινών θέσεων πάνω σε ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος και αναπτύσσονται κοινές δράσεις, όπως για παράδειγμα η δημιουργία πλατφόρμας διαλόγου σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων με ομόλογες επιτροπές αραβικών χωρών και η δημιουργία Εθνικών Επιτροπών σε χώρες που δεν έχουν ακόμα θεσμοθετήσει τέτοια όργανα.⁷

Σημαντική στιγμή στην πορεία της Εθνικής Επιτροπής ήταν η εκλογή νέου Προέδρου μετά την παραίτηση της κ. Μαραγκοπούλου. Από ορισμένα μέλη ωστόσο διατυπώθηκαν αντιρρήσεις ως προς τη διαδικασία εκλογής και υποστηρίχθηκε η άποψη πως θα έπρεπε σε τέτοιες περιπτώσεις, δηλαδή για την εκλογή μελών του Προεδρείου, να συγκαλείται η ολομέλεια από τον Πρωθυπουργό, όπως αναφέρεται στον ιδρυτικό

⁶ Βλ. Μέρος Η΄ της παρούσας Έκθεσης

⁷ Βλ. Μέρος ΣΤ΄ της παρούσας Έκθεσης

νόμο της Επιτροπής. Ωστόσο, έως τώρα για όλες τις εκλογές Προέδρου και Αντιπροέδρων η σύγκληση γινόταν από τον/ την Πρόεδρο, χωρίς να έχει διατυπωθεί αντίρρηση επί της διαδικασίας. Εντέλει, η απόφαση του υπογράφοντος να παραιτηθεί κατά τη διάρκεια συνεδρίασης της ολομέλειας και να διεκδικήσει αμέσως εκ νέου την εκλογή του αποτέλεσε μια διέξοδο από την πρόσκαιρη αυτή διαδικαστική δυσχέρεια, διέξοδος που έτυχε της πλήρους αποδοχής των μελών. Εντούτοις, η διχογνωμία για το ζήτημα αυτό απασχόλησε την Επιτροπή επί μεγάλο διάστημα και αποτέλεσε ευκαιρία να συζητηθεί εκτενώς το ζήτημα του θεσμικού της ρόλου και της λειτουργίας της. Ιδιαίτερη σπουδαιότητα έχει το γεγονός ότι η ολομέλεια αναγνώρισε για άλλη μια φορά και ενθέρμως υποστήριξε ως κεφαλαιώδους σημασίας την λειτουργική ανεξαρτησία της Εθνικής Επιτροπής. Θεώρησε δε πως η προφανής ανάγκη αρμονικής συνεργασίας με όλα τα όργανα της πολιτείας και κυρίως με τον Πρωθυπουργό, η οποία έχει με συνέπεια επιδιωχθεί κατά την έως τώρα λειτουργία της Επιτροπής, δεν μπορεί να υποκρύπτει ιεραρχική σχέση της Εθνικής Επιτροπής έναντι του Πρωθυπουργού ούτε καθ' οιονδήποτε τρόπο να παρουσιάζεται ως έχουσα χαρακτήρα ανταγωνιστικό με την ανάγκη λειτουργικής και ουσιαστικής ανεξαρτησίας της Επιτροπής. Μόνο έτσι η Επιτροπή θα μπορεί να επιτελεί πλήρως τον συμβουλευτικό της ρόλο, όπως εξάλλου απαιτεί και ο ΟΗΕ αναφορικά με τη λειτουργία των ανεξάρτητων θεσμών προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Κωστής Παπαϊωάννου

Αθήνα, Απρίλιος 2007

Μ Ε Ρ Ο Σ Α΄
ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ
ΤΗΣ ΕΕΔΑ

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) συνεστήθη με το ν. 2667/1998 (ΦΕΚ Α' 281, 18.12.1998). Σύμφωνα με αυτόν, η ΕΕΔΑ αποτελεί συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η βασική ιδέα που ενέπνευσε τη δημιουργία της ΕΕΔΑ είναι η διαρκής παρακολούθηση των εξελίξεων που σχετίζονται με το καθεστώς των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, η ενημέρωση της κοινής γνώμης για τους σχετικούς κινδύνους παραβίασης που ελλοχεύουν και προπαντός η παροχή συμβουλών για τη χάραξη σωστής κεντρικής πολιτικής για δικαιώματα του ανθρώπου. Σκοπός της ΕΕΔΑ είναι η συνεχής επισήμανση σε όλα τα όργανα της Πολιτείας της ανάγκης αποτελεσματικής κατοχύρωσης των δικαιωμάτων του ανθρώπου όλων όσοι διαβιούν στην Ελληνική Επικράτεια. Πηγή έμπνευσης για την κατάρτιση του ιδρυτικού νόμου της ΕΕΔΑ ήταν οι Αρχές του Παρισιού (*Paris Principles*) που υιοθετήθηκαν από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ Α/RES/48/134, 20.12.1993) και αργότερα από το Συμβούλιο της Ευρώπης, διεθνών οργανισμών που προωθούν επί σειρά ετών τη σύσταση Εθνικών Επιτροπών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Ανάλογες ευρωπαϊκές Επιτροπές λειτουργούν ήδη στη Γαλλία, τη Γερμανία, τη Δανία, την Ισπανία, την Πορτογαλία, την Ιρλανδία τη Β. Ιρλανδία (Ηνωμένο Βασίλειο) αλλά και άλλες χώρες (βλ. www.nhri.net). Η ΕΕΔΑ από το 2002 είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Συντονιστικής Ομάδας Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, μαζί με τους ομόλογους εθνικούς οργανισμούς Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Γαλλίας, της Δανίας και της Ιρλανδίας. Από τον Σεπτέμβριο του 2006 και σε συνέχεια της 6ης Ευρωπαϊκής Συνάντησης των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην Αθήνα, μέλη της τετραμελούς Ευρωπαϊκής Συντονιστικής Ομάδας είναι η Ιρλανδία, η Ελλάδα, η Γερμανία και η Δανία (βλ. Μέρος Ε΄ παρούσας Έκθεσης).

Κύρια αποστολή της ΕΕΔΑ αποτελεί:

- Η διαρκής παρακολούθηση της εξέλιξης των θεμάτων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, η συνεχής ενημέρωση και η προώθηση της σχετικής έρευνας.
- Η ανταλλαγή εμπειριών σε διεθνές επίπεδο με τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΟΗΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης, ο ΟΑΣΕ ή με τις ομοταγείς Επιτροπές άλλων Κρατών ή και με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις άλλων Κρατών.

- Η διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής σε θέματα δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Σύμφωνα με τον ιδρυτικό της νόμο η ΕΕΔΑ έχει τις ακόλουθες καθ' ύλη αρμοδιότητες:

(α) Την εξέταση ζητημάτων που αφορούν στην προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου τα οποία εγείρει είτε η Κυβέρνηση είτε η Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής ή προτείνονται από τα μέλη της ή από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

(β) Την υποβολή συστάσεων και προτάσεων, την εκπόνηση μελετών, την υποβολή εκθέσεων και γνωμοδοτήσεων για τη λήψη νομοθετικών, διοικητικών ή άλλων μέτρων που συμβάλλουν στη βελτίωση της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

(γ) Την ανάπτυξη πρωτοβουλιών για τη ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης σε θέματα σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

(δ) Την ανάληψη πρωτοβουλιών για την καλλιέργεια του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος.

(ε) Τη διατήρηση μόνιμης επικοινωνίας και συνεργασίας με διεθνείς οργανισμούς, παρεμφερή όργανα άλλων χωρών, καθώς και εθνικές ή διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

(στ) Τη γνωμοδότηση για εκθέσεις που πρόκειται να υποβάλει η χώρα σε διεθνείς οργανισμούς για θέματα προστασίας δικαιωμάτων του ανθρώπου.

(ζ) Τη δημόσια γνωστοποίηση των θέσεων της ΕΕΔΑ με κάθε πρόσφορο τρόπο.

(η) Τη σύνταξη ετήσιας έκθεσης για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

(θ) Την οργάνωση Κέντρου Τεκμηρίωσης για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

(ι) Την εξέταση της προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις του διεθνούς δικαίου για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και τη σχετική γνωμοδότηση προς τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας.

ΣΥΝΘΕΣΗ

Το 2006 η ΕΕΔΑ απαρτίστηκε από τα ακόλουθα μέλη:

(α) **Τον Πρόεδρο της ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας.** Για το έτος 2006 την ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας εκπροσώπησε ο Πρόεδρός της κ. Αναστάσιος Καραμάριος.

(β) **Έναν εκπρόσωπο της ΓΣΕΕ και έναν εκπρόσωπο της ΑΔΕΔΥ.** Εκπρόσωπος της ΓΣΕΕ ήταν ο κ. Χρήστος Πολυζωγόπουλος (αναπληρωτής ο κ. Δημήτρης Στρατούλης). Εκπρόσωπος της ΑΔΕΔΥ ήταν ο κ. Κώστας Σμυρλής (αναπληρωτής ο κ. Νίκος Χατζόπουλος).

(γ) **Έξι εκπροσώπους Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων** των οποίων η δράση καλύπτει το πεδίο των δικαιωμάτων του ανθρώπου γενικά. Το 2006 συμμετείχαν ο κ. Κωστής Παπαϊωάννου από τη Διεθνή Αμνηστία (αναπληρώτρια η κα Γεωργία Ζερβού), ο κ. Δημήτρης Χριστόπουλος από την Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (αναπληρωτής ο κ. Γιάννης Κτιστάκης) και από 07.07.2006 ο κ. Γιάννης Κτιστάκης (αναπληρωτής ο κ. Γιάννης Ιωαννίδης), η κα. Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου από το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (αναπληρωτής ο κ. Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος) και από 6.11.2006 ο κ. Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος (αναπληρώτρια η κα Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου), η κα Αγγελική Αργυροπούλου-Χρυσοχοΐδου από το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (αναπληρώτρια η κα Ηρώ Νικολακοπούλου-Στεφάνου), η κα Σοφία Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου από τον Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας (αναπληρώτρια η κα Ξανθή Πετρινιώτη), ο κ. Χρήστος Λάμπρου από την Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Ελλήνων Ρομά (ΠΟΣΕΡ) (αναπληρωτής ο κ. Ελευθέριος Δημητρίου).

(δ) **Εκπροσώπους των αναγνωρισμένων κομμάτων κατά τον Κανονισμό της Βουλής** (ένας εκπρόσωπος από κάθε κόμμα). Το 2006 υποδειχθέντες από τα κόμματα ήταν κατά σειρά ο κ. Κώστας Μποτόπουλος από το ΠΑΣΟΚ (αναπληρώτρια η κα Νεφέλη Παρασκευοπούλου), ο κ. Χαράλαμπος Ναούμης από τη Νέα Δημοκρατία (αναπληρωτής ο κ. Γεώργιος Νίκας), ο κ. Γιάννης Γουσέτης από το ΚΚΕ (αναπληρωτής ο κ. Δημήτρης Καλτσώνης), ο κ. Νάσος Θεοδωρίδης από το Συνασπισμό της Αριστεράς και της Προόδου (αναπληρωτής ο κ. Σπύρος Απέργης).

(ε) **Ένα Σύμβουλο της Επικρατείας και έναν Αρεοπαγίτη.** Δυνάμει του ν. 3156/2003 (ΦΕΚ Α΄ 157, 25.06.2003) στην ΕΕΔΑ δεν μετέχουν πλέον εκπρόσωποι του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Αρείου Πάγου.

(στ) **Το Συνήγορο του Πολίτη.** Ο κ. Γεώργιος Καμίνης ως Συνήγορος του Πολίτη (με αναπληρωτή τον Βοηθό Συνήγορο του Πολίτη κ. Ανδρέα Τάκη).

(ζ) **Ένα μέλος της Αρχής Προστασίας του Ατόμου από την Επεξεργασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.** Εκπρόσωπος ήταν ο κ. Νίκος Φραγκάκης (αναπληρώτρια η κα Πηνελόπη Φουντεδάκη).

(η) **Ένα μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης.** Το 2006 το ΕΣΡ εκπροσωπήθηκε από την κα Ίριδα Αυδή-Καλκάνη (αναπληρώτρια η κα Εύη Δεμίρη).

(θ) **Ένα μέλος της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής,** προερχόμενο από τις

επιστήμες της Βιολογίας, της Γενετικής ή της Ιατρικής. Η Επιτροπή Βιοηθικής εκπροσωπήθηκε από τον κ. Γιώργο Μανιάτη (με αναπληρωτή τον κ. Ιωάννη Βλαχογιάννη).

(ι) **Δύο πρόσωπα εγνωσμένου κύρους με ειδικές γνώσεις σε θέματα προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου** που ορίζει ο Πρωθυπουργός. Τα πρόσωπα αυτά ήταν ο κ. Νικόλαος Κλαμαρής (αναπληρώτρια η κα Θεοδώρα Αντωνίου) και ο κ. Αντώνης Μακρυδημήτρης (αναπληρώτρια η κα Αδαμαντία Καλούδη).

(ια) **Ανά έναν εκπρόσωπο των Υπουργείων Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών, Δικαιοσύνης, Δημόσιας Τάξης, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας & Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης.** Κατά το 2006, εκπρόσωποι ήταν: ο κ. Κωνσταντίνος Αργυρού από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (αναπληρώτρια η κα Ευαγγελία Βασιλείου), ο κ. Πέτρος Παραράς από το Υπουργείο Εξωτερικών, η κα Ευδοκία Κολπονδίνου-Μπουντουρά, από το Υπουργείο Δικαιοσύνης (αναπληρώτρια η κα Λαμπρινή Παππά), ο κ. Δημήτριος Πανόπουλος από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (αναπληρωτής ο κ. Ιωάννης Χαλκιάς), η κα Ισμήνη Κριάρη από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (αναπληρωτής ο κ. Δημήτρης Σκιαδάς και από 26.06.2006 αναπληρώτρια η κα Ελισάβετ Καβαλιεράκη), ο κ. Δημήτριος Κοντός από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (αναπληρωτής ο κ. Ιωάννης Πράσιнос), η κα Μαργαρίτα Παπαδά-Χειμώνα από τη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας & Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης (αναπληρωτής ο κ. Μιχάλης Κατσίγερας).

(ιβ) **Τρεις καθηγητές ή αναπληρωτές καθηγητές του Δημοσίου Δικαίου ή του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου** οι οποίοι κληρώνονται από την ΕΕΔΑ κατά την πρώτη μετά τη συγκρότησή της συνεδρίαση από Τμήματα των ΑΕΙ της χώρας που προβλέπει ο ν. 2667/1998 (άρθρο 2 ιβ). Έπειτα από κλήρωση για την τρίτη θητεία της ΕΕΔΑ, το 2006 συμμετείχαν οι ακόλουθοι πανεπιστημιακοί καθηγητές, εκπροσωπώντας αντίστοιχα Πανεπιστημιακά Τμήματα της χώρας: (α) ο κ. Αντώνης Μανιτάκης με αναπληρωτή τον κ. Πέτρο Στάγκο (Τμήμα Νομικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης), (β) ο κ. Γρηγόριος-Ευάγγελος Καλαβρός με αναπληρωτή τον κ. Συμεών Μηναιΐδη (Τμήμα Νομικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης), (γ) ο κ. Θεόδωρος Τζώνος (Γενικό Τμήμα Δικαίου του Παντείου Πανεπιστημίου).

(ιγ) **Ένας εκπρόσωπος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.** Κατά το 2006 εκπρόσωπος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών στην ΕΕΔΑ ήταν ο κ. Ευάγγελος Ζερβέας με αναπληρώτρια την κα Μαρία Κουβέλη.

Από το σύνολο των 57 τακτικών και αναπληρωματικών μελών της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου τα 19 μέλη είναι γυναίκες

(ποσοστό 33,3%, το 2004 το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 34,5%, το 2003 ήταν 35,7%, ενώ το 2002 το ποσοστό γυναικών ήταν 27,3 %).

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

1. Κατά την πρώτη τριετή θητεία της ΕΕΔΑ (από 10.01.2000 έως 14.03.2003) η σύνθεση του Προεδρείου ήταν: κα Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, Πρόεδρος, Περικλής Πάγκαλος, Α' Αντιπρόεδρος και κ. Νίκος Φραγκάκης, Β' Αντιπρόεδρος. Κατά τη δεύτερη τριετή θητεία της ΕΕΔΑ (από 15.03.2003 έως 14.03.2006), το Προεδρείο που προέκυψε από τις εκλογές της Ολομέλειας της ΕΕΔΑ στις 14.03.2003 ήταν: κα Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, Πρόεδρος, κ. Νίκος Φραγκάκης, Α' Αντιπρόεδρος και κα Άννα Φραγκουδάκη, Β' Αντιπρόεδρος. Έπειτα από παραίτηση της κας Άννας Φραγκουδάκη στις 15.06.2004, Β' Αντιπρόεδρος της ΕΕΔΑ εξελέγη η κα Αγγελική Χρυσοχοΐδου-Αργυροπούλου κατά τις εκλογές της Ολομέλειας της ΕΕΔΑ στις 20.01.2005. Κατά τη συνεδρίαση της Ολομέλειας της ΕΕΔΑ στις 15.09.2005 και σε συνέχεια της παραίτησης του Α' Αντιπροέδρου της ΕΕΔΑ κ. Ν. Φραγκάκη, Α' Αντιπρόεδρος εξελέγη η κα Χαριτίνη Δίπλα. Κατά τις εκλογές που διεξήχθησαν για την τρίτη τριετή θητεία της ΕΕΔΑ στις 6.04.2006 Πρόεδρος επανεξελέγη η κα Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, Α' Αντιπρόεδρος η κα Αγγελική Χρυσοχοΐδου-Αργυροπούλου και Β' Αντιπρόεδρος ο κ. Κωστής Παπαϊωάννου. Έπειτα από παραίτηση της Προέδρου της ΕΕΔΑ κας Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου στις 19.10.2006, Πρόεδρος της ΕΕΔΑ εξελέγη ο κ. Κωστής Παπαϊωάννου στις 26.10.2006. Στις 30.11.2007 Β' Αντιπρόεδρος εξελέγη ο κ. Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος. Κατόπιν διαφωνιών ορισμένων μελών της ΕΕΔΑ ως προς τη διαδικασία εκλογής του νέου Προέδρου έπειτα από την παραίτηση της κας Μαραγκοπούλου, ο νεοεκλεγείς Πρόεδρος κ. Κ. Παπαϊωάννου υπέβαλε την παραίτησή του στις 15.02.2007 και επανεξελέγη Πρόεδρος στην ίδια συνεδρίαση.

Η λειτουργία της ΕΕΔΑ διέπεται από τον Κανονισμό της ο οποίος δημοσιεύτηκε με Απόφαση του Πρωθυπουργού κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 παρ. 7 του ιδρυτικού νόμου [απόφαση Υ 138, 6.4.2000 (ΦΕΚ Β' 475), «Έκδοση Κανονισμού της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου»].

1. Σύμφωνα με τον Κανονισμό της ΕΕΔΑ τα παρακάτω Τμήματα λειτουργήσαν το 2006:

(α) Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων. Προεδρεύων το 2006 ήταν ο κ. Κωστής Παπαϊωάννου και Αν. Προεδρεύων ο κ. Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλι-

άνος. Από τον Δεκέμβριο 2006 Προεδρεύων ήταν ο κ. Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος.

(β) Κοινωνικών, Οικονομικών και Πολιτιστικών Δικαιωμάτων. Προεδρεύων το 2006 ήταν ο κ. Νίκος Φραγκάκης και Αν. Προεδρεύων ο κ. Νάσος Θεοδωρίδης.

(γ) Εφαρμογής των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στους Αλλοδαπούς. Προεδρεύουσα ήταν η κα Αγγελική Χρυσοχοΐδου-Αργυροπούλου και Αν. Προεδρεύων ο κ. Ευάγγελος Ζερβέας.

(δ) Προώθησης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Προεδρεύουσα ήταν η κα Γεωργία Ζερβού και Αν. Προεδρεύουσα η κα Νεφέλη Παρασκευοπούλου.

(ε) Διεθνούς Επικοινωνίας και Συνεργασίας. Προεδρεύων το 2006 ήταν ο κ. Ευάγγελος-Γρηγόριος Καλαβρός, και αναπληρώτρια η κα Ηρώ Νικολακοπούλου-Στεφάνου.

2. Το 2006 η ΕΕΔΑ επικουρήθηκε από τους εξής Επιστημονικούς Συνεργάτες που προσλήφθηκαν, σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο, ύστερα από επιλογή που ακολούθησε δημόσια πρόσκληση της ΕΕΔΑ για υποβολή υποψηφιοτήτων: την κα Χρυσούλα Μουκίου, Διδάκτορα Νομικής (Πανεπιστήμιο Αθηνών), DEA Δημοσίου Δικαίου (Paris I - Panthéon Sorbonne), την κα Χριστίνα Παπαδοπούλου, DEA Relations Internationales (Paris I - Panthéon Sorbonne) και τον κ. Βασίλειο Τ. Γεωργακόπουλο, MSc in History of International Relations (London School of Economics & Political Science).

Επιστημονικοί Συνεργάτες της ΕΕΔΑ διετέλεσαν επίσης ο κ. Νικόλαος Σιταρόπουλος, Διδάκτορας Νομικής (Πανεπιστήμιο Λονδίνου, University College London), Master of Laws (LLM) in International Human Rights Law (Πανεπιστήμιο Essex) έως τις 22.03.2004 και ο κ. Γιάννης Κτιστάκης, Διδάκτορας Νομικής (Πανεπιστήμιο Αθηνών), DEA Πολιτικών Επιστημών (Πανεπιστήμιο Στρασβούργου) έως 15.11.2003.

Από την 1η Απριλίου 2002 ανέλαβε καθήκοντα Γραμματέα της ΕΕΔΑ η κα Κατερίνα Πάντου, MA in European Political Studies (University of Bath, U.K.) που προσλήφθηκε, σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο, ύστερα από επιλογή που ακολούθησε δημόσια πρόσκληση της ΕΕΔΑ για υποβολή υποψηφιοτήτων.

3. Οι εργασίες και συνεδριάσεις της ΕΕΔΑ (της Ολομέλειας και των Τμημάτων) για το έτος 2006 πραγματοποιήθηκαν στην έδρα της (Νεοφύτου Βάμβα 6, 106 74 Αθήνα), την οποία της παραχώρησε η Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου το 2003.

4. Όλα τα κείμενα της ΕΕΔΑ (στα ελληνικά και αγγλικά) καθώς και άλλα κείμενα που άπτονται ζητημάτων της εθνικής, διεθνούς και ευρωπαϊκής προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, προς ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό, καταχωρούνται στον ιστότοπό της www.nchr.gr. Υπεύθυνοι για την ενημέρωση και λειτουργία του ιστότοπου το 2006 ήταν η κα Χριστίνα Παπαδοπούλου και ο κ. Βασίλης Γεωργακόπουλος. Ο ιστότοπος έχει δεχτεί χιλιάδες επισκέψεις, από την Ελλάδα και το εξωτερικό, από την ημέρα που τέθηκε σε λειτουργία.

ΘΕΜΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ

Η ΕΕΔΑ εξακολουθεί να μην έχει δικό της - ξεχωριστό - προϋπολογισμό. Αυτό είναι σύμφωνο με τον ιδρυτικό της ν. 2667/98 (άρθρο 1 εδ. 2). Ωστόσο η απλή καθημερινή διεκπεραίωση της αλληλογραφίας ή η κατάθεση δικαιολογητικών για κάλυψη των εξόδων της Επιτροπής μέσω των υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης στο κτίριο της Βουλής δεν αποτελεί πρακτική λύση.

Έχει προταθεί η πίστωση στον/στην Πρόεδρο της ΕΕΔΑ ενός ευλόγου ποσού για την κάλυψη των καθημερινών εξόδων και η απόδοση λογαριασμού (μαζί με τις απαραίτητες αποδείξεις των δαπανών) κάθε τρίμηνο ή εξάμηνο στις οικονομικές υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης. Σημειώνεται πάντως ότι η ύπαρξη πλήρους αυτονομίας στη λειτουργία - συμπεριλαμβανομένης και της οικονομικής αυτοτέλειας - των Εθνικών Επιτροπών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου είναι μία εκ των βασικών προϋποθέσεων που έχουν καθορίσει ο ΟΗΕ (Αρχές του Παρισιού) και το Συμβούλιο της Ευρώπης στις σχετικές Συστάσεις τους. Ωστόσο οφείλουμε να λάβουμε υπόψη μας τρία τινά: Πρώτον, ότι οι πόροι λειτουργίας της ΕΕΔΑ δεν μπορεί παρά να προέρχονται από το Δημόσιο. Δεύτερον, ότι οι αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες παραμερίζουν τη γραφειοκρατία κατά το δυνατόν. Τρίτον, ότι η οικονομική διαχείριση από την ίδια την ΕΕΔΑ προϋποθέτει ύπαρξη λογιστή, πράγμα που δεν συμβαίνει σήμερα.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Κατά τη διάρκεια του 2006 η ΕΕΔΑ συνεργάστηκε ιδιαίτερα με τις εξής δημόσιες υπηρεσίες:

1. Υπουργείο Δικαιοσύνης: για τη συμμετοχή και παρακολούθηση των εργασιών της ad hoc Ομάδας Εργασίας στο πρόγραμμα της Ευρω-

παϊκής Επιτροπής «Θεμελιώδη Δικαιώματα και Ιθαγένεια» που μελέτησε την ίδρυση του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Fundamental Rights Agency). Κατά το έτος 2006 η ΕΕΔΑ συμμετείχε σε σειρά συναντήσεων της ad hoc Ομάδας Εργασίας για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα και την Ιθαγένεια που πραγματοποιήθηκαν στις Βρυξέλλες. Τόσο η ΕΕΔΑ όσο και το Υπουργείο Δικαιοσύνης εκπροσωπήθηκαν από τον καθηγ. Λ.-Α. Σισιλιάνο και την κα Σ. Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου (μέλη της ΕΕΔΑ). Αποτέλεσμα των παραπάνω εργασιών ήταν η θέσπιση Κανονισμού από το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 15 Φεβρουαρίου 2007 για την ίδρυση του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων η λειτουργία του οποίου ξεκίνησε την 1η Μαρτίου 2007. Εκ μέρους της Ελλάδας διορίστηκαν ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού ο καθηγ. Λ.-Α. Σισιλιάνος (τακτικό μέλος) και η κα Σ. Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου (αναπληρωματικό μέλος) (βλ. Μέρος Ζ΄ Συμβολή της ΕΕΔΑ στη σύνταξη και εφαρμογή Διεθνών και Ευρωπαϊκών κειμένων).

2. Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας: για την υποβολή από την ΕΕΔΑ παρατηρήσεων και προτάσεων επί του νομοσχεδίου «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας» (βλ. σχετικό κείμενο παρατηρήσεων της ΕΕΔΑ, Μέρος Γ΄ Γνωματεύσεις- Αποφάσεις και Θέσεις της ΕΕΔΑ). Επίσης το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας στο πλαίσιο κατάρτισης της Εθνικής Έκθεσης Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008 έλαβε υπόψη τη γνώμη της ΕΕΔΑ.
3. Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης: για την υποβολή από την ΕΕΔΑ παρατηρήσεων επί του Ν. 3536/2007 με τίτλο «Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (βλ. σχετικό κείμενο παρατηρήσεων της ΕΕΔΑ, Μέρος Γ΄ Γνωματεύσεις-Αποφάσεις και θέσεις της ΕΕΔΑ). Επίσης το Προεδρείο της ΕΕΔΑ στο πλαίσιο ειδικής συνάντησής του με τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, κ. Π. Παυλόπουλο στις 2.03.2007 είχε την ευκαιρία να συζητήσει και να ανταλλάξει απόψεις για ζητήματα ισότητας και μετανάστευσης καθώς επίσης και να συζητήσει θέματα μελλοντικής συνεργασίας.
4. Υπουργείο Δημόσιας Τάξης: για την υποβολή παρατηρήσεων στο σχέδιο Π.Δ. «Υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία, διαδικασία εξέ-

τασης, προϋποθέσεις αναγνώρισης, ανάκλησης του καθεστώτος δι-εθνούς προστασίας και απέλαση. Δικαιώματα-Υποχρεώσεις. Οικογενειακή επανένωση προσφύγων.» καθώς και για την εξέταση του ζητήματος των ασυνόδευτων ανηλίκων (βλ. σχετικά κείμενα παρατηρήσεων της ΕΕΔΑ στο Μέρος Γ΄, Γνωματεύσεις-Αποφάσεις και θέσεις της ΕΕΔΑ).

5. Με τον Συνήγορο του Πολίτη (Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού), την Ομοσπονδία Λειτουργιών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ), τη Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδας (ΔΟΕ), την Ομοσπονδία Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργιών Ελλάδας (ΟΙΕΛΕ) στο πλαίσιο της Επιτροπής Μελέτης και Αντιμετώπισης του φαινομένου των Σχολικών Ομάδων Κακοποίησης Μαθητών (ΕΜΑΣΟΚΜ), άτυπης Επιτροπής η οποία συστάθηκε υπό την αιγίδα της ΕΕΔΑ και έχει ως σκοπό τη διατύπωση μιας σειράς μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης του φαινομένου αυτού. (βλ. σχετικό κείμενο στο Μέρος Γ΄, Γνωματεύσεις-Αποφάσεις και θέσεις της ΕΕΔΑ).

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 του ιδρυτικού ν. 2667/1998, στο τέλος κάθε έτους τα Υπουργεία που μετέχουν με εκπρόσωπό τους στην ΕΕΔΑ καταθέτουν έκθεση με τις παρατηρήσεις τους για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου στον τομέα ευθύνης τους. Οι εκθέσεις αυτές για το έτος 2006 δημοσιεύονται στην παρούσα Έκθεση (Μέρος Δ΄).

Μ Ε Ρ Ο Σ Β΄

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΕΕΔΑ

α. Οι συνεδριάσεις της Ολομέλειας: ημερομηνίες και θέματα

- Η Ολομέλεια της ΕΕΔΑ συνήλθε δώδεκα φορές (για το διάστημα 04.2006-03.2007) τις ακόλουθες ημερομηνίες: 06.04.2006, 11.05.2006, 23.05.2006, 22.06.2006, 19.10.2006, 26.10.2006, 30.11.2006, 11.01.2007, 18.01.2007, 25.01.2007, 15.02.2007 και 22.03.2007.
- Στην συνεδρίαση της 06.04.2006 η Ολομέλεια της ΕΕΔΑ εξέλεξε τον νέο Προεδρείο για την τρίτη τριετή θητεία της Επιτροπής. Πρόεδρος της ΕΕΔΑ επανεξελέγη για τρίτη φορά η *καθηγ. Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου*, Αντιπρόεδρος εξελέγη η κα *Α. Χρυσοχοϊδου-Αργυροπούλου*, εκπρόσωπος του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες και Β΄ Αντιπρόεδρος εξελέγη ο κ. *Κ. Παπαϊωάννου*, εκπρόσωπος του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας.
- Κατά τη συνεδρίαση της 11.05.2006 συζητήθηκαν τα εξής θέματα: το ζήτημα της καταστροφής του Δάσους Συγγρού, η ενημέρωση για το θέμα του Κλειστού Κυκλώματος Τηλεόρασης και η συγκρότηση επιτροπής συντονισμού και οργάνωσης του προσεχούς διεθνούς συνεδρίου των Αθηνών.
- Στη συνεδρίαση της 23.05.2006 η Ολομέλεια της ΕΕΔΑ εξέλεξε τους Προεδρεύοντες και αναπληρωτές Προεδρεύοντες των πέντε Τμημάτων της: Ως εκ τούτου και σύμφωνα με την παρ. 5.4 του Κανονισμού της ΕΕΔΑ, η Α΄ Αντιπρόεδρος κα *Α. Χρυσοχοϊδου-Αργυροπούλου* ορίστηκε Προεδρεύουσα του Γ΄ Τμήματος ενώ ο Β΄ Αντιπρόεδρος, κ. *Κ. Παπαϊωάννου* ορίστηκε Προεδρεύων του Α΄ Τμήματος με αναπληρωτή τον αν. καθηγ. *Λ.-Α. Σισιλιάνο*. Προεδρεύων του Β΄ Τμήματος εξελέγη ο κ. *Ν. Φραγκάκης* με αναπληρωτή τον κ. *Ν. Θεοδωρίδη*. Προεδρεύουσα του Δ΄ Τμήματος εξελέγη η κα *Γ. Ζερβού* με αναπληρώτρια την κα *Ν. Παρασκευοπούλου*. Προεδρεύων του Ε΄ Τμήματος εξελέγη ο αν. καθηγ. *Γ.-Ε. Καλαβρός* με αναπληρώτρια την αν. καθηγ. *Η. Νικολακοπούλου-Στεφάνου*.
- Στη συνεδρίαση της 22.06.2006, η Ολομέλεια συζήτησε το θέμα του προγραμματισμού των εργασιών της νέας χρονιάς της ΕΕΔΑ, το νομοσχέδιο του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας με τίτλο «*Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας*» καθώς και τη σύσταση ειδικής υποεπιτροπής υπό την αιγίδα της ΕΕΔΑ για την μελέτη και αντιμετώπιση του φαινομένου των σχολικών ομάδων κακοποίησης μαθητών (ΕΜΑΣΟΚΜ).

- Κατά τη συνεδρίαση της 19.10.2006, θέματα της ημερήσιας διάταξης ήταν το ζήτημα της αναθεώρησης του Συντάγματος καθώς και οι εξελίξεις για το Πάρκο Γουδή. Ωστόσο τα θέματα αυτά αναβλήθηκαν για την επόμενη συνεδρίαση της Ολομέλειας διότι η Επιτροπή συζήτησε το θέμα της παραίτησης της Προέδρου της ΕΕΔΑ, καθηγ. Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου έπειτα από σχετική ανακοίνωσή της.
- Κατά τη συνεδρίαση της 26.10.2006 η Ολομέλεια εξέλεξε ως νέο Πρόεδρό της τον κ. Κ. Παπαϊωάννου, τ. Αντιπρόεδρο της ΕΕΔΑ και εκπρόσωπο του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας.
- Κατά τη συνεδρίαση της 30.11.2006, η Ολομέλεια εξέλεξε ως Β΄ Αντιπρόεδρό της τον αν. καθηγ. Λ.-Α. Σισιλιάνο και συζήτησε τα εξής θέματα: το ζήτημα των εξελίξεων σχετικά με το Πάρκο Γουδή καθώς επίσης και το θέμα της αναθεώρησης του Συντάγματος με το οποίο αποφάσισε να ασχοληθεί εκτενώς σε δύο επιπλέον συνεδριάσεις.
- Στη συνεδρίαση της 11.01.2007 η Ολομέλεια συζήτησε το θέμα της διαδικασίας εκλογής του νέου Προέδρου της, κατόπιν διαφωνιών ορισμένων μελών της σχετικά με την διαδικασία που ακολουθήθηκε για την εκλογή του Προέδρου.
- Κατά τη συνεδρίαση της 18.01.07, η Ολομέλεια συνέχισε τη συζήτηση σχετικά με το ζήτημα της αναθεώρησης του Συντάγματος.
- Στη συνεδρίαση της 25.01.2007 η Ολομέλεια ολοκλήρωσε τη συζήτηση για το θέμα της αναθεώρησης του Συντάγματος υιοθετώντας το τελικό κείμενο με τις βασικές θέσεις και προτάσεις της Επιτροπής.
- Κατά τη συνεδρίαση της 15.02.2007 και σε συνέχεια της συνεδρίασης της 11.01.2007 ο Πρόεδρος της ΕΕΔΑ, κ. Κ. Παπαϊωάννου υπέβαλε την παραίτησή του και κατά την ίδια συνεδρίαση επανεξελέγη Πρόεδρος της Επιτροπής. Επίσης στη συνεδρίαση της 15.02.2007 η Ολομέλεια συζήτησε το θέμα των ασυνόδευτων ανηλίκων (πρόταση του Γ΄ Τμήματος) καθώς επίσης και την πρόταση του Α΄ Τμήματος σχετικά με τη διάδοση των αποφάσεων του ΕΔΔΑ στο ελληνικό δικαιοδοτικό σύστημα.
- Κατά τη συνεδρίαση της 22.03.2007 η Ολομέλεια συζήτησε το σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης με τίτλο «Υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία, διαδικασία εξέτασης, προϋποθέσεις αναγνώρισης, ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας και απέλαση. Δικαιώματα-Υποχρεώσεις. Οικογενειακή επανένωση προσφύγων.», την πρόταση του Α΄ Τμήματος σχετικά με την εφαρμογή του Ν.3251/2004 για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης καθώς και το θέμα των παραβιάσεις δικαιωμάτων στο πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο της 8ης Μαρτίου 2007.

β. Απολογισμός των Τμημάτων

Α΄ ΤΜΗΜΑ (ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ)

1. Μέλη του Α΄ Τμήματος της ΕΕΔΑ για το έτος 2006 ήταν οι κυρίες και κύριοι Κωστής Παπαϊωάννου (Προεδρεύων έως 12.06), Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος (Αναπληρωτής Προεδρεύων / Προεδρεύων από 12.06), Αντωνία Θεοδώρου, Κωνσταντίνος Αργυρού, Ιωάννης Γουσέτης, Ελευθέριος Δημητρίου, Αθανάσιος Θεοδωρίδης, Γρηγόριος Καλαβρός, Νικόλαος Κλαμαρής, Μαρία Κουβέλη, Σοφία Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου, Ισμήνη Κριάρη-Κατράνη, Γιάννης Κτιστάκης, Αντώνης Μανιτάκης, Συμεών Μηναΐδης, Κώστας Μποτόπουλος, Γεώργιος Νίκας, Λαμπρινή Παππά, Πέτρος Παραράς, Κωνσταντίνος Σμυρλής, Πέτρος Στάγκος, Ανδρέας Τάκης, Θεόδωρος Τζώνος, Πηνελόπη Φουντεδάκη. Επιστημονική Συνεργάτης του Α΄ Τμήματος ήταν η κα Χρυσούλα Μουκίου.
2. Το Α΄ Τμήμα συνεδρίασε στις 22.06.06, 13.10.06, 10.11.06 και 25.01.07.
3. Θέμα της ημερήσιας διάταξης στις 22.06.06 ήταν ο καθορισμός θεματικών προτεραιοτήτων του Α΄ Τμήματος για το επόμενο εξάμηνο. Σχετικές προτάσεις κατέθεσαν ο κ. Παπαϊωάννου, ο κ. Θεοδωρίδης, ο κ. Καλαβρός και ο κ. Τάκης. Ειδικότερα, ο κ. Παπαϊωάννου έθεσε τα ζητήματα της ασφάλειας και των δικαιωμάτων, των διακρίσεων, της σωφρονιστικής πολιτικής (συνθήκες κράτησης) και της αναθεώρησης του Συντάγματος. Ο κ. Θεοδωρίδης αναφέρθηκε στην Υπουργική Απόφαση Κ1-186/18-1-06, στο ατομικό δικαίωμα μη συμμετοχής σε παρελάσεις, στο ζήτημα της ισοπολιτείας αναφορικά με τα πολιτικά δικαιώματα, στην αναθεώρηση των συνταγματικών διατάξεων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα Τμήματος και στον ν. 3304/05. Ο κ. Καλαβρός αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, στην αποκατάσταση θεσμικής επικοινωνίας με ΜΚΟ, στην οργάνωση Υπηρεσίας Τύπου, στη συνεργασία με την Δ/ση Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, στην ενδυνάμωση της συνεργασίας με το Ε΄ Τμήμα και στην συνεργασία της ΕΕΔΑ με χορηγούς. Ο κ. Τάκης έθιξε, τέλος, ζητήματα ασφάλειας, διακρίσεων και φυλακών, εκτελεστότητας προσωρινών διαταγών και πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα. Η συστηματική παρακολούθηση των αποφάσεων διεθνών οργάνων, οι δυνατότητες νομοθετικής παρέμβασης της ΕΕΔΑ αλλά και εξωστρέφειάς της και η συνεργασία με το ΥΠΕΠΘ τέθηκαν επίσης κατά την συζήτηση. Συμπερασματικά, ο κ. Παπαϊωάννου πρότεινε να υπάρξει παρακολούθηση των αποφάσεων του Τμήματος και των σχετικών διεθνών εκθέσεων και να εισηγηθεί το Τμήμα προτάσεις για την συνταγματική αναθεώρηση, επί των οποίων τα μέλη συμφώνησαν.
4. Θέματα της ημερήσιας διάταξης στις 13.10.06 ήταν τα εξής: (α) «προτάσεις της ΕΕΔΑ για την προστασία των ατομικών και πολιτικών δικαι-

ωμάτων κατά την επικείμενη αναθεώρηση του Συντάγματος» (με εισηγητές τους κ.κ. Ν. Θεοδωρίδη και Χ. Μουκίου), (β) «ελλείμματα προστασίας ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων στην Ελλάδα που παρουσιάστηκαν κατά τα τελευταία έτη» (με εισηγητές τους κ.κ. Λ.-Α. Σισιλιάνο και Χ. Μουκίου) και (γ) καθορισμός θεματικών προτεραιοτήτων του Α΄ Τμήματος για το επόμενο εξάμηνο. Αναφορικά με το πρώτο θέμα, υπογραμμίζεται ότι ο κ. Σισιλιάνος κατέθεσε έγγραφο με τίτλο «θέματα προστασίας ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων που απασχολούν την Ελλάδα μέχρι τον Οκτώβριο 2006», ενώ έγγραφο κατατέθηκε και από την Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου με θέμα «προτάσεις για το άρθρο 3 Συντάγματος και άλλες συναφείς ρυθμίσεις».

5. Θέματα της ημερήσιας διάταξης στις 10.11.06 ήταν: (α) εκλογή Προεδρεύοντος του Α΄ Τμήματος της ΕΕΔΑ, (β) η αναθεώρηση του Συντάγματος και (γ) προτάσεις καθηγητή κ. Στάγκου για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και το νομικό καθεστώς των μεταναστών. Τα μέλη του Τμήματος συζήτησαν κυρίως το θέμα αναθεώρησης του Συντάγματος και συγκεκριμένα τις διατάξεις εκείνες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Α΄ Τμήματος. Το Τμήμα συμφώνησε σε μια σειρά κριτηρίων βάσει των οποίων η καθηγήτρια κα Π. Φουντεδάκη ανέλαβε να ετοιμάσει σχετική εισήγηση προς την Ολομέλεια. Επίσης κατά τη συνεδρίαση συζητήθηκαν οι δύο προτάσεις του κ. Στάγκου, ο οποίος ανέλαβε να ετοιμάσει εμπεριστατωμένο σημείωμα για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης για την επόμενη συνεδρίαση του Τμήματος. Σημειώνεται, τέλος, ότι μετά την εκλογή του στις 30.11.06, ο Β΄ Αντιπρόεδρος της ΕΕΔΑ, κ. Λ.-Α. Σισιλιάνος, επέλεξε, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 4 του Κανονισμού της Επιτροπής, να προεδρεύει στο Α΄ Τμήμα.

6. Θέματα της ημερήσιας διάταξης στις 25.01.07 ήταν: (α) εκλογή αναπληρωτή Προεδρεύοντος του Α΄ Τμήματος της ΕΕΔΑ, (β) «εφαρμογή στην Ελλάδα του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης» (εισηγ. Καθηγ. Π. Στάγκος) και (γ) «διάδοση στο ελληνικό δικαστικό σώμα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου» (εισηγ. Καθηγ. Π. Στάγκος). Η εκλογή αναπληρωτή Προεδρεύοντος αναβλήθηκε λόγω μη απαρτίας των μελών. Όσον αφορά το δεύτερο θέμα, μεταξύ άλλων, ο κ. Στάγκος έθεσε το ζήτημα των αποδεκτών της εισήγησης το οποίο και σχολίασε ο κ. Κτιστάκης, ο κ. Σισιλιάνος αναφέρθηκε στην «αρχή της ειδικότητας», την «προσωρινή μεταγωγή» εκζητούμενου προσώπου και την αρχή του «nullum crimen», η κα Σπηλιωτοπούλου στη σοβαρότητα της υποκειμενικής υπόστασης των εγκλημάτων και ο κ. Θεοδωρίδης στο «διπλό αξιόποινο». Συμπερασματικά, ο κ. Σισιλιάνος τόνισε ότι: (α) η τροποποιημένη εισήγηση του κ. Στάγκου θα τεθεί ενώπιον της Ολομέλειας, (β) θα αποσταλεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Εξωτερικών, Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης και (γ) θα δημοσιευθεί στο νομικό περιοδικό «Ποινική

Δικαιοσύνη». Με την ευκαιρία, ο κ. Στάγκος κατέθεσε συμπληρωματικά ενημερωτικό σημείωμα, υπόψη των μελών. Αναφορικά με το τρίτο θέμα της ημερήσιας διάταξης, ο κ. Σισιλιάνος αναφέρθηκε στην υπ' αριθ. 13 Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης (2002), τονίζοντας τη σημασία της επιλογής των αποφάσεων του ΕΔΔΑ προς μετάφραση, δεδομένου του μεγάλου αριθμού τους. Από πλευράς του, ο κ. Στάγκος έθιξε το θέμα σύστασης τριμελούς επιτροπής η οποία θα ασχοληθεί με το θέμα, η κα Σπηλιωτοπούλου και ο κ. Καλαβρός τη μορφή έκδοσης σχετικού δελτίου και ο κ. Θεοδωρίδης την σύνταξη σχετικής εμπεριστατωμένης επιστολής. Συμπερασματικά, ο κ. Σισιλιάνος υπογράμμισε ότι η πλειοψηφία των παρόντων συμφωνεί με την εισήγηση και πρότεινε: (α) να διερευνηθεί ο αριθμός των αποφάσεων που εξέδωσε το ΕΔΔΑ το 2006, (β) να τεθεί το ζήτημα της μετάφρασης υπό την αιγίδα της ΕΕΔΑ σε τρίτους, (γ) η τελική έκδοση του προαναφερθέντος δελτίου να ανατεθεί σε ένα ή πλείονα μέλη της ΕΕΔΑ, (δ) η Ολομέλεια να προχωρήσει κατά την κρίση της σε σχετική πρόταση προς τα Υπουργεία Δικαιοσύνης και Εξωτερικών και (ε) ανεξαρτήτως του τύπου της έκδοσης, να υποβληθεί σχετική εισήγηση προς την Ολομέλεια όπου θα προτείνεται η σύσταση Τριμελούς Επιτροπής και θα δίδεται βάρος στη μετάφραση επιλεγμένων αποφάσεων. Τόνισε, ακόμη, ότι το Τμήμα θα ασχοληθεί μελλοντικά με το θέμα της «εμπορίας ανθρώπων» (trafficking).

Β΄ ΤΜΗΜΑ

(ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ)

1. Μέλη του Β΄ Τμήματος της ΕΕΔΑ για το έτος 2006 ήταν οι κυρίες και κύριοι: Νίκος Φραγκάκης (Προεδρεύων), Νάσος Θεοδωρίδης (Αν. Προεδρεύων), Ηρώ Νικολακοπούλου-Στεφάνου, Χρήστος Λάμπρου, Σοφία Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου, Ιωάννης Γουσέτης, Κωνσταντίνος Σμυρλής, Δημήτρης Κοντός, Αντώνης Μακρυδημήτρης, Χαράλαμπος Ναούμης, Νεφέλη Παρασκευοπούλου και Θεόδωρος Τζώνας. Επιστημονική Συνεργάτις του Β΄ Τμήματος για το 2006 ήταν η κα Χρυσούλα Μουκίου.

2. Το Β΄ Τμήμα συνήλθε στις 21/6/2006 και στις 11/12/2006.

3. Στη συνεδρίαση της 21/6/2006 τα παρόντα μέλη του Τμήματος ασχολήθηκαν με: α) την επιλογή θεμάτων αρμοδιότητας του Β΄ Τμήματος για το έτος 2006 (Εισηγήτρια: Ηρώ Νικολακοπούλου-Στεφάνου), β) τον εντοπισμό ζητημάτων αρμοδιότητας του Β΄ Τμήματος για την επικείμενη αναθεώρηση του Συντάγματος (Εισηγητής: Νάσος Θεοδωρίδης), και γ) τις παρατηρήσεις επί του νομοσχεδίου «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απα-

σχόληση στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας» (Εισηγήτρια: Σοφία Σπηλιωτοπούλου).

Αναφορικά με το πρώτο θέμα της ημερήσιας διάταξης τα μέλη εξέτασαν τον κατάλογο θεμάτων προς επεξεργασία που είχε καταρτίσει παλιότερα το Τμήμα και ο οποίος περιελάμβανε: i) οικογενειακή επανένωση και οι επιπτώσεις στην αγορά εργασίας (προτεινόμενοι αρμόδιοι φορείς: ΓΣΕΕ, Υπ. Απασχόλησης, ΥΠΕΣΔΔΑ, ΕΣΠ), ii) νομική προστασία των μονογονεϊκών οικογενειών και οι επιπτώσεις στην αγορά εργασίας (προτεινόμενοι αρμόδιοι φορείς: ΓΣΕΕ, Υπ. Απασχόλησης, ΣΔΓ), iii) το ζήτημα της βίας μέσα στην οικογένεια, με βάση την Απόφαση 32456/2005 του Υπουργείου Δικαιοσύνης η οποία προβλέπει την κατάρτιση σχετικού νομοσχεδίου (προτεινόμενοι αρμόδιοι φορείς: ΣΔΓ, Υπ. Δικαιοσύνης, Γενική Γραμματεία Ισότητας-ΥΠΕΣΔΔΑ), iv) η παροχή νομικής βοήθειας (Ν. 3226/2004, προτεινόμενοι αρμόδιοι φορείς: ΔΣΑ, ΕΣΠ, Υπ. Δικαιοσύνης), v) η διαπολιτισμική εκπαίδευση (Συμβάσεις που έχει κυρώσει η Ελλάδα-διεύρυνση της έννοιας «διαπολιτισμική εκπαίδευση», προτεινόμενοι αρμόδιοι φορείς, Υπ. Παιδείας, ΕΣΠ), vi) Κώδικας δεοντολογίας των γιατρών (συζήτηση επί του πρόσφατου νόμου, προτεινόμενοι αρμόδιοι φορείς: Υπ. Υγείας, Υπ. Απασχόλησης, Συνήγορος του Πολίτη), vii) εμπορία και εκμετάλλευση ασυνόδευτων ανηλίκων σε συνάρτηση με τη νέα σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης (προτεινόμενοι αρμόδιοι φορείς: ΕΣΠ, ΣΔΓ, ΥΠΕΞ, Υπ. Δικαιοσύνης, ΥΠΕΣΔΔΑ, ΥΔΤ, Συνήγορος του Πολίτη), viii) οργάνωση του χρόνου εργασίας (προτεινόμενοι αρμόδιοι φορείς: ΓΣΕΕ, Υπ. Απασχόλησης), ix) Παιδική πορνογραφία στο διαδίκτυο (προτεινόμενοι αρμόδιοι φορείς: ΥΔΤ, Υπ. Δικαιοσύνης, Συνήγορος του Πολίτη), x) Κοινωνικά Δικαιώματα (πρόταση κ. Θεοδωρίδη), (προτεινόμενοι αρμόδιοι φορείς: Υπ. Απασχόλησης, ΥΠΕΣΔΔΑ), και αποφάσισαν να δοθεί προτεραιότητα στα παρακάτω:

- (α) **το ζήτημα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.** Σκόπιμο θα ήταν να υπάρξει συνεργασία με το Γ΄ και Ε΄ Τμήμα της ΕΕΔΑ καθώς και με το ΥΠΕΠΘ. Θα εξετασθούν οι Συμβάσεις που έχει κυρώσει η Ελλάδα και θα επιχειρηθεί η διεύρυνση της έννοιας «διαπολιτισμική εκπαίδευση» δηλαδή να μην περιορίζεται στους αλλοδαπούς αλλά να επεκτείνεται και στους έλληνες πολίτες. Να εξεταστεί επίσης το θέμα της πρόσβασης των παιδιών Ρομά στο εκπαιδευση. (Να κληθεί η κα Ι. Κριάρη από το ΥΠΕΠΘ).
- (β) **το ζήτημα της νομικής βοήθειας (Ν. 3226/2004).** Το θέμα αυτό θα αποτελέσει την πρώτη εισήγηση του Τμήματος η οποία θα λάβει υπόψη τις προηγούμενες σχετικές αποφάσεις της ΕΕΔΑ.
- (γ) **Κώδικας δεοντολογίας των γιατρών** (υπό το πρίσμα ενός ευρύτερου πλαισίου προστασίας του δικαιώματος στην υγεία)-εντοπισμός των

σχετικών νομοσχεδίων και παρακολούθηση του έργου του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Έγκαιρη Πρόληψη.

(δ) **το ζήτημα της προστασίας της παιδικής ηλικίας** (συνδυασμός του ζητήματος της παιδικής πορνογραφίας στο διαδίκτυο και της εμπορίας και εκμετάλλευσης ασυνόδευτων ανηλίκων).

(ε) **το ζήτημα της νομικής προστασίας των μονογονεϊκών οικογενειών και οι επιπτώσεις στην αγορά εργασίας.**

Αναφορικά με το δεύτερο θέμα της ημερήσιας διάταξης, τα μέλη του Τμήματος αποφάσισαν να ασχοληθούν με το ζήτημα της αναθεώρησης του Συντάγματος υπό το πρίσμα των άρθρων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Β΄ Τμήματος (κυρίως άρθρα 6, 21, 22, 24, 25), εφόσον προηγουμένως τεθεί σχετικό ερώτημα προς την Ολομέλεια της ΕΕΔΑ και δοθεί η έγκριση για ενασχόληση με το θέμα.

Αναφορικά με το τρίτο θέμα της ημερήσιας διάταξης, τις παρατηρήσεις επί του νομοσχεδίου «*Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας*», η κα Σ. Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου παρουσίασε τα βασικότερα σημεία της εισήγησής της. Το Τμήμα ενέκρινε την εισήγηση επί της αρχής και αποφάσισε να την παραπέμψει στην Ολομέλεια, όπως και στο Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασία και στη ΓΣΕΕ προς τυχόν παρατηρήσεις τους (βλ. τελικές παρατηρήσεις επί του Σ/Ν, στο Μέρος Γ΄ της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων).

4. Κατά την συνεδρίαση της 11ης Δεκεμβρίου του 2006, τα παρόντα μέλη επεξεργάστηκαν περαιτέρω τα άρθρα εκείνα του Συντάγματος που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Β΄ Τμήματος, στα πλαίσια της διαμόρφωσης θέσεων της ΕΕΔΑ ως προς την Αναθεώρηση διατάξεων, με τη συμμετοχή της κας Π. Φουντεδάκη (γενικής εισηγήτριας της ΕΕΔΑ για την Αναθεώρηση). Σημειώνεται πως ακολούθησαν τρεις συνεδριάσεις της Ολομέλειας της ΕΕΔΑ με σκοπό την σύνταξη παρατηρήσεων επί των αναθεωρητέων άρθρων. Στις παρατηρήσεις αυτές εντάχθηκαν και αυτές του Β΄ Τμήματος (βλ. τελικές θέσεις της ΕΕΔΑ στο Μέρος Γ΄ της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων).

5. Επιπλέον το Β΄ Τμήμα, κατά την περίοδο που καλύπτει η παρούσα έκθεση (Απρίλιος 2006-Μάρτιος 2007), και μετά από σχετικό αίτημα της ΟΚΕ (Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος) προς την ΕΕΔΑ, επιμελήθηκε την σύνταξη παρατηρήσεων/ απόψεων για την μέχρι σήμερα εφαρμογή του Ν. 3304/2005 («για την εφαρμογή της αρχής της ίσης

μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού», καθώς και προτάσεις για την βελτίωση του θεσμικού πλαισίου περί διακρίσεων στην Ελλάδα.

Γ' ΤΜΗΜΑ (ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟΥΣ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥΣ)

1. Μέλη του Γ' Τμήματος της ΕΕΔΑ το 2006 ήταν οι κυρίες και κύριοι Αγγελική Αργυροπούλου-Χρυσοχοΐδου (Προεδρεύουσα), Ευάγγελος Ζερβέας (αν. Προεδρεύων), Σπύρος Απέργης, Κωνσταντίνος Αργυρού, Γιάννης Ιωαννίδης, Δημήτρης Καλτσώνης, Δημήτρης Κοντός, Ισμήνη Κριάρη-Κατράνη, Αντώνης Μανιτάκης, Συμεών Μηναΐδης, Κώστας Μποτόπουλος, Δημήτρης Πανόπουλος, Πέτρος Παραράς, Ανδρέας Τάκης, Πηνελόπη Φουντεδάκη και Ιωάννης Χαλκιάς. Επιστημονικός Συνεργάτης του Γ' Τμήματος κατά το 2006 ήταν ο κ. Βασίλης Τ. Γεωργακόπουλος.
2. Το Γ' Τμήμα συνεδρίασε στις 23.5.2006, 13.6.2006, 26.6.2006, 18.12.2006 και 12.2.2007.
3. Κατά τη συνεδρίαση της 23.5.2006, η κα Αργυροπούλου-Χρυσοχοΐδου επανεξελέγη Προεδρεύουσα του Γ' Τμήματος.
4. Στις 13.6.2006, το Γ' Τμήμα συνεδρίασε για πρώτη φορά στα πλαίσια της νέας τριετούς θητείας, με θέματα ημερήσιας διάταξης την «εκλογή αναπληρωτή Προεδρεύοντος του Γ' Τμήματος» και τον «καθορισμό θεματικών προτεραιοτήτων του Γ' Τμήματος για το επόμενο εξάμηνο». Όσον αφορά το πρώτο ζήτημα, ο κ. Ζερβέας εξελέγη ομόφωνα αναπληρωτής Προεδρεύων του Γ' Τμήματος. Όσον αφορά το δεύτερο: (α) η Προεδρεύουσα, κα Α. Αργυροπούλου-Χρυσοχοΐδου, έθεσε υπόψη των μελών αναφορά του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες/ΕΣΠ (21.2.2006) και ζητήματα Schengen, (β) ο κ. Πανόπουλος αναφέρθηκε στους χώρους κράτησης, (γ) ο κ. Γεωργακόπουλος έθεσε υπόψη των μελών δελτίο τύπου του Ι.Μ.Ε.Π.Ο., (δ) ο κ. Απέργης αναφέρθηκε σε έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας, (ε) η κα Φουντεδάκη στη χορήγηση άδειας διαμονής και στο άρθρο 19 ΚΕΙ, ενώ (ζ) ο κ. Τάκης σε διάταγμα για τους «επί μακρόν διαμένοντες», στους όρους «μετανάστης / πρόσφυγας», στους χώρους υποδοχής, στη διακοπή των αιτημάτων ασύλου και στο ζήτημα των ανηλίκων.
5. Στις 26.6.2006, το Γ' Τμήμα συνεδρίασε με θέμα ημερήσιας διάταξης την «ολοκλήρωση της συζήτησης επί του καθορισμού των θεματικών προτεραιοτήτων του Γ' Τμήματος για το επόμενο εξάμηνο». Προ της συνεδρίασης τέθηκαν υπόψη των μελών έγγραφο του Ιατρικού Κέ-

ντρου Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων, καθώς και έγγραφα του κ. Πανόπουλου και του κ. Τάκη, ενώ ο τελευταίος επέδωσε στην Προεδρεύουσα συλλογή προτάσεων του Συνηγόρου του Πολίτη προς την Πολιτεία. Μεταξύ άλλων, (α) ο κ. Τάκης έθεσε ερώτημα σχετικά με τις επαναπροωθήσεις και την υποβολή αιτημάτων άσυλου στις συνοριακές περιοχές, επί του οποίου ο κ. Πανόπουλος απάντησε λεπτομερειακά ενώ το ζήτημα σχολίασαν η κα Φουντεδάκη και ο κ. Απέργης, (β) η Προεδρεύουσα υπογράμμισε την σημασία της αλλαγής των συνθηκών, ενώ αναφέρθηκε στον ν. 3386/05 και στην Σύμβαση του Δουβλίνου, (γ) η κα Φουντεδάκη έθεσε εκ νέου το ζήτημα του άρθρου 19 ΚΕΙ, (δ) ο κ. Τάκης αναφέρθηκε σε πρόσφατο προεδρικό διάταγμα για τους «επί μακρόν διαμένοντες» ενώ πρότεινε να ασχοληθεί το Τμήμα προσεχώς με το ζήτημα της απουσίας ενός συστήματος υποδοχής αιτούντων άσυλο και συναφούς ανεπάρκειας των εγκαταστάσεων. Ανακεφαλαιώνοντας, η Προεδρεύουσα πρότεινε να ασχοληθεί το Τμήμα μελλοντικά με το πρώτο μέρος του εγγράφου του κ. Τάκη («προβλήματα διαχείρισης του μεταναστευτικού φαινομένου») και το πρώτο σημείο του δευτέρου («πολιτικό άσυλο: η απουσία ενός συστήματος υποδοχής και η ανεπάρκεια των εγκαταστάσεων, ιδίως στα σημεία άφιξης»), καθώς και το αρ. 19 ΚΕΙ.

6. Στις 18.12.2006 το Γ΄ Τμήμα συνεδρίασε με θέμα ημερήσιας διάταξης «το ζήτημα των ασυνόδευτων ανηλίκων». Κατά την έναρξη της συνεδρίασης, επιδόθηκε στους παρευρισκόμενους κείμενο του ΕΣΠ με τίτλο «Προτεινόμενο Σχέδιο Δράσης για τα Αλλοδαπά παιδιά που έχουν χωρισθεί από την οικογένειά τους», ενώ προηγουμένως είχε αποσταλεί στα μέλη κείμενο με τίτλο «Εισήγηση Γ΄ Τμήματος σχετικά με το ζήτημα των ασυνόδευτων ανηλίκων» (12.12.2006). Εισαγωγικά, η Προεδρεύουσα, κα Αργυροπούλου-Χρυσοχοϊδου, υπογράμμισε ότι το Προτεινόμενο Σχέδιο Δράσης δημοσιοποιήθηκε σε στρογγυλή τράπεζα του ΕΣΠ (22.9.2006), ενώ τόνισε ότι η συζήτηση θα είναι γενικότερης φύσης, με άξονα το συμφέρον των παιδιών. Μεταξύ άλλων, (α) ο κ. Παύλου, εκ μέρους του Συνηγόρου του Πολίτη, υπενθύμισε ότι ο τελευταίος είχε υποβάλλει το 2005 σχετική έκθεση προς την Πολιτεία (το κείμενο προωθήθηκε στην ΕΕΔΑ στις 9.1.2007), ενώ τόνισε τη σημασία αναφοράς στο θέμα της απέλασης (β) Ο κ. Κουλοχέρης, εκ μέρους του ΕΣΠ, τόνισε τη σημασία του όρου «separated children», ενώ έθεσε το ζήτημα της εγγραφής των ασυνόδευτων ανηλίκων στο σχολείο, (γ) ο κ. Πανόπουλος αναφέρθηκε σε επικείμενο Προεδρικό Διάταγμα του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης το οποίο θα ενσωματώνει 4 σχετικές οδηγίες της Ε.Ε. (το προσχέδιο προωθήθηκε στην ΕΕΔΑ στις 9.1.2007), (δ) η Προεδρεύουσα τόνισε τη σημασία προσαρμογής των χώρων υποδοχής στις ανάγκες των ασυνόδευτων ανηλίκων, (ε)

ο κ. Ιωαννίδης αναφέρθηκε σε σχετική συνάντηση ΜΚΟ με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες - UNHCR, ενώ έθεσε την εμπειρία της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου στην διάθεση της ΕΕΔΑ, (ζ) ο κ. Απέργης πρότεινε να ληφθούν υπόψη κατά τη σύνταξη της εισήγησης τόσο οι παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη όσο και η κατάσταση των Κέντρων Υποδοχής, ενώ αναφέρθηκε και στη σημασία εξεύρεσης πόρων.

7. Η ως άνω τροποποιημένη εισήγηση τέθηκε ενώπιον της Ολομέλειας της (15.2.2007), υπό τον τίτλο «Πρόταση Γ΄ Τμήματος προς την Ολομέλεια σχετικά με το ζήτημα των ασυνόδευτων ανηλίκων (εισηγήτρια Α. Αργυροπούλου-Χρυσοχοϊδου)», και εγκρίθηκε ομοφώνως από αυτήν.
8. Στις 12.2.2007 συνεδρίασε το Γ΄ Τμήμα της ΕΕΔΑ με θέμα ημερήσιας Τάξης τον «σχολιασμό σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης». Κατά την συνεδρίαση, στην οποία μετείχαν εκπρόσωποι του Συνηγόρου του Πολίτη και της UNHCR, δόθηκε, μεταξύ άλλων, βαρύτητα στο ζήτημα των δικαιούχων επικουρικής προστασίας, στο αυτοπρόσωπο της αίτησης ασύλου, στα θέματα κράτησης / απέλασης, στην ειδική προστασία του αιτούντα άσυλο, στην σύνθεση της Επιτροπής Προσφυγών, στους όρους «τρίτη ασφαλής χώρα» και «χώρα καταγωγής», στην σημασία τήρησης των διατάξεων των διεθνών συμβάσεων, στην υποβολή αιτήματος ασύλου από χώρες της Ε.Ε., στο ζήτημα της επικοινωνίας του αιτούντα με τον Συνήγορό του (καθήκοντα μεταφραστή), στην άσκηση προσφυγής, καθώς και στο θέμα των ασυνόδευτων ανηλίκων και των εγκύων. Η εισήγηση του Γ΄ Τμήματος «Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ επί σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης με τίτλο: Υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία, διαδικασία εξέτασης, προϋποθέσεις αναγνώρισης, ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας και απέλαση. Δικαιώματα-υποχρεώσεις. Οικογενειακή επανένωση προσφύγων (εισήγηση Α. Αργυροπούλου-Χρυσοχοϊδου)» τέθηκε ενώπιον της Ολομέλειας της ΕΕΔΑ στις 15.2.2007 και εκ νέου στις 22.3.2007, οπότε και εγκρίθηκε.
9. Στις 6.3.2007 πραγματοποιήθηκε συνάντηση ομάδας εργασίας του Γ΄ Τμήματος (κ.κ. Σ. Απέργης, Γ. Ιωαννίδης, Α. Τάκης, Κ. Μποτόπουλος, Π. Φουντεδάκη) υπό την Προεδρεύουσα, συμμετέχοντος του κ. Γεωργακόπουλου, σχετικά με: (α) έρευνα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR) αναφορικά με «καλές μεταναστευτικές πρακτικές» των ΕΕΔΑ (NHRIs), βάσει της «Διακήρυξης της Santa Cruz» (8ο Διεθνές Συνέδριο των ΕΕΔΑ, Βολιβία, 24/26.12.2006), (β) τον Νόμο 3536/2007. Όσον αφορά το πρώτο ζήτημα, αποφασίστηκε, κατόπιν επεξεργασίας υλικού έρευνας που επιμελήθηκε ο κ. Γεωργακόπουλος, να ακολουθηθεί σφαιρικότερη προσέγγισή του. Η απάντηση του

Τμήματος (20.4.2007) δημοσιεύεται στον παρόντα τόμο. Αναφορικά με το δεύτερο θέμα, μεταξύ άλλων: (α) η κα Αργυροπούλου-Χρυσοχοΐδου υπογράμμισε ότι θα πρέπει να δοθεί βαρύτητα σε ορισμένα κρίσιμα σημεία, όπως η συμμετοχή της ΕΕΔΑ στην Εθνική Επιτροπή για την Κοινωνική Ένταξη των Μεταναστών, (β) ο κ. Τάκης αναφέρθηκε στο ζήτημα των αιτούντων άσυλο, τη σχέση του νέου μεταναστευτικού νόμου με τον Ν. 3386/05, την κατηγορία «αδειών για εξαιρετικούς λόγους» καθώς και στη σύνταξη ενός κειμένου αρχών της ΕΕΔΑ για τους αλλοδαπούς, (γ) ο κ. Απέργης εστίασε στη διαδικασία νομιμοποίησης, την απόδοση ελληνικής ιθαγένειας και την κράτηση ανήλικων αλλοδαπών, (δ) ο κ. Μποτόπουλος και ο κ. Ιωαννίδης αναφέρθηκαν σε ειδικότερες πρωτοβουλίες των φορέων τους, ενώ (ε) η κα Φουντεδάκη σχολίασε πρόσφατη έρευνα της Ε.Ε. που αφορά στην υλοποίηση του μεταναστευτικού δικαίου από πλευράς των κρατών-μελών. Η προκύψασα εισήγηση του Γ΄ Τμήματος με τίτλο «Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ επί του Ν. 3536/2007 με τίτλο Ειδικές Ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπόν ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης», με εισηγητές τους κυρίους Α. Τάκη, Κ. Μποτόπουλο, Γ. Ιωαννίδη και Σ. Απέργη, τέθηκε ενώπιον της Ολομέλειας της ΕΕΔΑ στις 22.3.2007.

10. Στις 20.7.2006, η τ. Πρόεδρος της ΕΕΔΑ, κα Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, χαιρέτισε εκδήλωση της UNHCR που πραγματοποιήθηκε με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων στο Πολιτιστικό Κέντρο «Ελληνικός Κόσμος» του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού. Στην εκδήλωση παρέστησαν οι κ.κ. Α. Αργυροπούλου-Χρυσοχοΐδου και Β. Γεωργακόπουλος, καθώς και τα μέλη της ΕΕΔΑ, κ.κ. Η. Νικολακοπούλου-Στεφάνου και Δ. Πανόπουλος.
11. Το Γ΄ Τμήμα εκπροσώπησε η Προεδρεύουσα, κα Αργυροπούλου-Χρυσοχοΐδου, σε Στρογγυλή Τράπεζα που διοργάνωσε το ΕΣΠ (22.9.2006) στην Ελληνο-Αμερικανική Ένωση με θέμα «Ασυνόδευτοι Ανήλικοι. Προβλήματα και Προοπτικές».
12. Συνεχίστηκε η εποικοδομητική συνεργασία του Γ΄ Τμήματος με Υπουργεία και φορείς σχετιζόμενους με θέματα ασύλου και μετανάστευσης. Στα πλαίσια αυτής, ο κ. Γεωργακόπουλος, εκπροσώπησε το Τμήμα σε συνάντηση του ΕΛ.Ι.ΑΜ.ΕΠ. με μεταναστευτικούς φορείς (30.3.2006), σεμινάριο της UNHCR (24.5.2006), εκδήλωση των UNRIC/ΠΑΔΟΠ (24.12.2006), διεθνές συνέδριο των Council of Europe/Γενικής Γραμματείας Ισότητας (5.12.2006), διακρατικό συνέδριο των International Organization for Migration/ΙΑΠΑΔ (14.12.2006), ημερίδα των ΙΜΕΠΟ/UNRIC (20.12.2006), στην 3rd MPI/ΙΜΕΠΟ International Migration Conference (29.1.2007), συνάντηση της UNHCR και του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης με ΜΚΟ (5.2.2007), κ.α.

Δ' ΤΜΗΜΑ (ΠΡΩΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ)

1. Μέλη του Δ' Τμήματος της ΕΕΔΑ το 2006 ήταν οι κυρίες και κύριοι: Γεωργία Ζερβού (Προεδρεύουσα του Τμήματος), Νεφέλη Παρασκευοπούλου (Αναπληρώτρια Προεδρεύουσα), Αγγελική Αργυροπούλου-Χρυσοχοΐδου, Δημήτριος Καλτσώνης, Χρήστος Λάμπρου, Γεώργιος Μανιάτης, Ίρις Αυδή-Καλκάνη, Ευάγγελος Ζερβέας, Γιάννης Ιωαννίδης, Ελισάβετ Καβαλιεράκη, Αδαμαντία Καλούδη, Ευδοκία Κολπονδίνου-Μπουντουρά, Χαράλαμπος Ναούμης, Γεώργιος Νίκας, Δημήτρης Πανόπουλος, Λαμπρινή Παππά και Ιωάννης Χαλκιάς. Υπεύθυνη Επισημονική Συνεργάτιδα του Δ' Τμήματος είναι η κα Χριστίνα Παπαδοπούλου.
2. Το Δ' Τμήμα συνεδρίασε στις 15.06.2006 και στις 30.11.2006.
3. Οι δραστηριότητες του Τμήματος συνοψίζονται στα ακόλουθα, σχετικά με το αντικείμενό του, την προώθηση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου:

α) Προώθηση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην εκπαίδευση.

- Το 2006 ξεκίνησε να εφαρμόζεται στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση το πρόγραμμα «Καλλιπάτειρα» (που λειτουργεί στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ και του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ II, και με προϋπολογισμό που υπερβαίνει τα οκτώ εκατομμύρια ευρώ). Με το πρόγραμμα αυτό, η πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΠΘ υλοποίησε την δέσμευσή της για την **μετεξέλιξη του προγράμματος της Ολυμπιακής Παιδείας**, επιλέγοντας -μοιραία- να μην λάβει υπ' όψιν της τις επιφυλάξεις που είχαν εκφραστεί από διάφορους φορείς (συμπεριλαμβανομένης και της ΕΕΔΑ) σχετικά με την καταλληλότητα της ομάδας των εκπαιδευτικών που καλούνται να το εφαρμόσουν στα σχολεία, και σχετικά με το εύρος της διαβούλευσης για την όλη επιστημονική υποστήριξη και προετοιμασία του εγχειρήματος. Σημειώνεται πως η ΕΕΔΑ είχε ζητήσει να συμμετάσχει στην Επιτροπή Αξιολόγησης και Επιλογής του Εκπαιδευτικού Υλικού για αυτό το πρόγραμμα, πράγμα που, όμως, δεν έγινε.

Οι θεματικές ενότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα, αφορούν την ισότητα των δύο φύλων στην εκπαίδευση και την κοινωνία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ανοχή στη διαφορετικότητα, τον πολυπολιτισμό, την αντιμετώπιση της ξενοφοβίας και του ρατσισμού, την κοινωνική αλληλεγγύη, την φυσική αγωγή και τα Ολυμπιακά ιδέωδη. Σύμφωνα με το ΥΠΕΠΘ (βλ. αναλυτικότερα για το πρόγραμμα, στο Μέρος Δ' της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων, όπου παρατίθενται οι εκθέσεις προς την ΕΕΔΑ των Υπουργείων που μετέχουν στην

σύνθεσή της, συμπεριλαμβανομένου και του ΥΠΕΠΘ), ο σκοπός του προγράμματος είναι να συμβάλλει στην ενεργητική συμμετοχή των μαθητών σε προγράμματα που αναπτύσσουν την παραπάνω θεματολογία, μέσα από το πρίσμα των οικουμενικών και διαχρονικών αξιών του Ολυμπισμού και του αθλητισμού. Στοχεύει δε, στο να αξιοποιήσει την μετα-ολυμπιακή τεχνογνωσία και εμπειρία και να ενισχύσει τον δημοκρατικό και ανεκτικό χαρακτήρα που θα πρέπει να διέπει την σύγχρονη κοινωνία. Υλοποιείται από τους εκπαιδευτικούς Φυσικής Αγωγής με εμπειρία στο πρόγραμμα της Ολυμπιακής Παιδείας. Το Γραφείο της Ολυμπιακής Παιδείας ανέλαβε την διεξαγωγή του προγράμματος επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Στην επιμόρφωση αυτή συμμετείχαν περί τους 2.000 καθηγητές φυσικής αγωγής, σε σεμινάρια διάρκειας σαράντα ωρών (οκτάωρη επιμόρφωση σε πέντε εργάσιμες ημέρες) σε οκτώ πόλεις της Ελλάδας, τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο του 2006. Σχεδιάστηκε και παρήχθη πλούσιο υποστηρικτικό υλικό επιμόρφωσης σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, δίνοντας έμφαση στον τρόπο διδασκαλίας με την χρήση της βιωματικής προσέγγισης.

Το Δ΄ Τμήμα της ΕΕΔΑ προσκλήθηκε να κάνει εισήγηση για την αποστολή και το έργο της Εθνικής Επιτροπής, στα πλαίσια του σεμιναρίου της Αθήνας, που έγινε στο τέλος Νοεμβρίου του 2006 και το οποίο παρακολούθησαν περίπου 700 εκπαιδευτικοί. Η προεδρεύουσα του Τμήματος, κα Γ. Ζερβού, ανταποκρίθηκε σ' αυτή την πρόσκληση, ενώ η επιστημονική συνεργάτιδα παρακολούθησε αρκετές από τις θεματικές ενότητες του σεμιναρίου.

Με δεδομένο πλέον ότι οι βασικοί άξονες και συντελεστές του προγράμματος έχουν ήδη διαμορφωθεί, το Τμήμα εκφράζει τον προβληματισμό του ως προς τον «χώρο» που θα δοθεί στο πρόγραμμα μέσα στο σχολικό πλαίσιο, την κατάρτιση των εκπαιδευτικών στην διαθεματική προσέγγιση και τον τρόπο με τον οποίο θα αξιοποιηθεί στην πράξη. Σε συνάρτηση με αυτό, το Τμήμα κατέθεσε στο ΥΠΕΠΘ ερώτημα σχετικά και με την αξιοποίηση του εγχειριδίου «ABC: Teaching Human Rights, Practical activities for primary and secondary schools» της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, το οποίο μεταφράστηκε στα ελληνικά από το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες. Το Υπουργείο απάντησε εγγράφως στην ΕΕΔΑ ότι πράγματι το εγχειρίδιο θα αξιοποιηθεί στα πλαίσια του προγράμματος Καλλιπάτειρα και θα διανεμηθεί σε όλες τις σχολικές βιβλιοθήκες.

- Δράσεις που άπτονται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων περιλαμβάνονται και στο **πρόγραμμα του Συμβουλίου της Ευρώπης «Παιδεία της Δημοκρατίας» 2006-2009**. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα, που σκοπεύει

στην διάδοση και προώθηση εκείνων των αξιών και δεξιοτήτων που απαιτούνται για τη συμμετοχή κάθε πολίτη στις δημοκρατικές διαδικασίες, έχει ξεκινήσει το 1997 και βρίσκεται σήμερα στην τρίτη του φάση (βλ. περισσότερα στην έκθεση του ΥΠΕΠΘ προς την ΕΕΔΑ, στο Δ' Μέρος της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων). Σ' αυτή τη νέα φάση, το πρόγραμμα θα επικεντρωθεί στο δεσμό μεταξύ της Παιδείας της Δημοκρατίας και της εκπαίδευσης σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προκειμένου να διασφαλισθεί η κοινωνική συνοχή, και να καταπολεμηθούν τα φαινόμενα της βίας στο σχολικό περιβάλλον, καθώς επίσης η τρομοκρατία, ο ρατσισμός και οι άλλες μορφές κοινωνικού αποκλεισμού. Σαράντα σχολεία από όλη την Ελλάδα έχουν δηλώσει προς το παρόν την συμμετοχή τους.

Το Δ' Τμήμα παρακολουθεί την εφαρμογή και της νέας αυτής φάσης του προγράμματος, μέσω των εκθέσεων που του αποστέλλονται από τον εθνικό συντονιστή του.

Θεωρούμε σκόπιμο να αναφέρουμε πως το Τμήμα επιθυμεί, και έχει επανειλημμένα εκφράσει αυτή του την επιθυμία, να βελτιώσει την συνεργασία του με το ΥΠΕΠΘ -μέσω των εκπροσώπων του στην Επιτροπή-, καθώς είναι αυτονόητο πως ο σχεδιασμός οποιωνδήποτε δράσεων σχετικών με την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα προϋποθέτει εξ ορισμού και εκ προοιμίου την γνώσια και ειλικρινή δέσμευση του τελευταίου, τόσο στο στάδιο της χάραξης εθνικής στρατηγικής, όσο και στο στάδιο της υλοποίησης.

- Όσον αφορά δράσεις σχετικά με την εκπαίδευση, σημειώνεται επιπλέον, ότι η ΕΕΔΑ έχει λάβει την πρωτοβουλία για την σύσταση Επιτροπής Μελέτης και Αντιμετώπισης του Φαινομένου των σχολικών ομάδων κακοποίησης μαθητών, όπου συμμετέχουν, μεταξύ άλλων, ομοσπονδίες εκπαιδευτικών και γονέων, εγκληματολόγοι, ο Συνήγορος του Παιδιού και Μη Κυβερνητικοί φορείς (βλ. περισσότερα για αυτή την πρωτοβουλία, στο Μέρος Γ' της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων).

β) Διάδοση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου μέσω των ΜΜΕ και μέσω του ιστοτόπου της ΕΕΔΑ

Στα πλαίσια της αναβάθμισης του ιστοτόπου της ΕΕΔΑ (www.nchr.gr) αποφασίστηκε να δημιουργηθεί ειδική θεματική ενότητα για την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα, με έγγραφα και συνδέσμους σε εξειδικευμένα sites. Ο τεχνικός σχεδιασμός του νέου ιστοτόπου θα ολοκληρωθεί το πρώτο εξάμηνο του 2007.

Το Δ' Τμήμα σκοπεύει επίσης να εργαστεί για την παραγωγή ενός τηλεοπτικού σποτ με θέμα την οικογενειακή βία, σε συνέχεια του

προηγούμενου που είχε ετοιμάσει το 2005 με θέμα τον ρατσισμό και την ξеноφοβία.

γ) Εκπαίδευση στα Δικαιώματα του Ανθρώπου επαγγελματικών ομάδων που έρχονται σε επαφή με τις πιο κοινωνικά ευαίσθητες και ευάλωτες ομάδες, και συνεργασία με ΜΚΟ.

- Οι πρόσφατες εκδηλώσεις αστυνομικής βίας και ανάρμοστης συμπεριφοράς, και, κυρίως, το καθεστώς ατιμωρησίας που κατά γενική ομολογία επικρατεί, έχουν εγείρει προβληματισμούς και στα πλαίσια της ΕΕΔΑ. Το Δ΄ Τμήμα θεωρεί πως είναι αναγκαίο να μελετηθεί διεξοδικά ο τρόπος ευαισθητοποίησης των αστυνομικών οργάνων απέναντι στα ανθρώπινα δικαιώματα, και η έμφαση η οποία δίδεται κατά την εκπαίδευση και επιμόρφωσή τους στην υποχρέωση τήρησης του συνόλου των κανόνων δεοντολογίας και κωδίκων συμπεριφοράς. Επισημαίνεται ότι, μετά από σχετικό αίτημα του Δ΄ Τμήματος προς τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης στην ΕΕΔΑ και μέλος του Τμήματος, κ. Δ. Πανόπουλο, η Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Μετεκπαιδεύσεων του Υπουργείου απέστειλε έγγραφο με πληροφοριακά στοιχεία για τα νέα εκπαιδευτικά προγράμματα του βασικού και του μετεκπαιδευτικού επιπέδου των Σωμάτων Ασφαλείας περί προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (βλ. σχετικά, την έκθεση προς την ΕΕΔΑ του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης στο Μέρος Δ΄ της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων, και έγγραφο περί εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα στα Παραρτήματα).
- Με πρωτοβουλία του Προέδρου της ΕΕΔΑ, κ. Κωστή Παπαϊωάννου, τριάντα ελληνικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις προσκλήθηκαν σε μια πρώτη συνάντηση εργασίας στις 14/12/2006 στα γραφεία της. Αυτή η πρόσκληση τοποθετείται μέσα στο πλαίσιο της επιθυμίας της Επιτροπής να διευρύνει την συνεργασία της και με άλλες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, πέραν των έξι που συμμετέχουν στην σύνθεσή της, εκτιμώντας πως αυτές αποτελούν πολύτιμη πηγή ενημέρωσης, που θα της επιτρέψουν να διαμορφώνει επαρκέστερα τεκμηριωμένες και εμπεριστατωμένες προτάσεις, σχετικές με κοινωνική πολιτική ή νομοθετικές ρυθμίσεις που να απαντούν σε ελλείμματα κατοχύρωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αλλά και αντιστρόφως, η ΕΕΔΑ θεωρεί πως μια πιο συστηματική ανταλλαγή απόψεων και συνεργασία με τις ΜΚΟ είναι χρήσιμη και για τις τελευταίες, στον βαθμό που θα τους επιτρέψει να διαμορφώνουν μια ακριβέστερη εικόνα των θεματικών προτεραιοτήτων, από πλευράς της Επιτροπής, στο πεδίο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (βλ. αναλυτικά για αυτή την συνάντηση, στο Μέρος Η΄ της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων).

Στην πρόσκληση ανταποκρίθηκαν είκοσι από τις τριάντα προσκληθείσες οργανώσεις, και ανάμεσά τους υπάρχουν κάποιες (π.χ. Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης, Άρσις, κ.α.) που δραστηριοποιούνται στην εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα. Το Δ΄ Τμήμα σκοπεύει να αξιοποιήσει την εμπειρία τους, σε συνδυασμό με μία καταγραφή/χαρτογράφηση του διαθέσιμου, στην Ελλάδα, εκπαιδευτικού και επιμορφωτικού υλικού σχετικού με τα ΔτΑ, των υπάρχοντων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, και επιμορφωτών/ εκπαιδευτών με ειδικευση στα ΔτΑ, με στόχο την σύμπραξη δυνάμενων για τον σχεδιασμό μίας εμπεριστατωμένης στρατηγικής για την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Αναφορικά με τον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων του Δ΄ Τμήματος για το έτος 2007, προτεραιότητες αποτελούν:

α) η συνεργασία με το ΥΠΕΠΘ για την εφαρμογή στην Ελλάδα του Σχεδίου Δράσης του Παγκόσμιου Προγράμματος για την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ 2005-2007 (επίκειται, ωστόσο, η απόφαση για παράτασή του για άλλα τρία χρόνια). Δεδομένου ότι η συμπλήρωση της δεκαετίας (1995-2004) του ΟΗΕ για την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα, βρήκε την Ελλάδα να μην έχει ανταποκριθεί, συμμετάσχει ή υλοποιήσει καμμία δράση από αυτές που προέβλεπε το αρχικό πρόγραμμα, στόχος του Δ΄ Τμήματος της ΕΕΔΑ είναι να αποσπάσει την δέσμευση του ΥΠΕΠΘ για μια συστηματική και ολοκληρωμένη ανταπόκριση, τουλάχιστον σε αυτή την νέα φάση του προγράμματος.

Υπενθυμίζεται ακόμα ότι, ήδη από τον Ιανουάριο του 2006, η Ύπατη Αρμοστής του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα κα Louise Arbour, ο Γενικός Διευθυντής της UNESCO κ. Koichiro Matsuura, και ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης κ. Terry Davis, απηύθυναν επίσημη επιστολή στα Υπουργεία Παιδείας και τις Εθνικές Επιτροπές για τα ΔτΑ, ενημερώνοντας για την υιοθέτηση του Σχεδίου Δράσης και υποστηρίζοντας με έμφαση την ανάγκη συνεργασίας μεταξύ αυτών των δύο ομάδων φορέων (Υπουργείων και Εθνικών Επιτροπών) για την αποτελεσματική εφαρμογή του. Ακόμη, στην επιστολή υπογραμμίζεται η διάδραση μεταξύ του Παγκόσμιου Προγράμματος για την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα του ΟΗΕ, και του Προγράμματος «Παιδεία της Δημοκρατίας» του Συμβουλίου της Ευρώπης.

β) η ένταξη θεματικών προστασίας των ΔτΑ στα προγράμματα εκπαίδευσης (σε βασικό και μετεκπαιδευτικό επίπεδο) των αστυνομικών, με συστηματικό και ολοκληρωμένο τρόπο.

γ) η διοργάνωση συνάντησης κυβερνητικών και μη κυβερνητικών

φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα με σκοπό την διαμόρφωση συγκεντρωτικής εικόνας και την σύσταση ομάδας εργασίας που θα διατυπώσει μια συνολική πρόταση για την σχετική στρατηγική σε εθνική κλίμακα.

δ) η παραγωγή νέου τηλεοπτικού σποτ με θέμα την ενδο-οικογενειακή βία.

ε) η δημιουργία σειράς ενημερωτικών φυλλαδίων για τις αρμοδιότητες/ δράσεις της ΕΕΔΑ, με αποδέκτες εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς -κυβερνητικούς και μη- φορείς οι οποίοι αποτελούν εν δυνάμει χρήστες ή συνεργάτες στο έργο της Επιτροπής.

Ε΄ ΤΜΗΜΑ (ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ)

1. Μέλη του Ε΄ Τμήματος της ΕΕΔΑ το 2006 ήταν οι κυρίες και κύριοι: Γρηγόριος Καλαβρός (Προεδρεύων), Ηρώ Νικολακοπούλου-Στεφάνου (Αν. Προεδρεύουσα), Θεοδώρα Αντωνίου, Σπύρος Απέργης, Ελευθέριος Δημητρίου, Ελισάβετ Καβαλιεράκη, Αδαμαντία Καλούδη, Ευδοκία Κολπονδίνου-Μπουντουρά, Μαρία Κουβέλη, Γιάννης Κτιστάκης και Πέτρος Στάγκος. Υπεύθυνη Επιστημονική Συνεργάτιδα του Ε΄ Τμήματος είναι η κα Χριστίνα Παπαδοπούλου.

2. Το Ε΄ Τμήμα συνεδρίασε στις 7.6.2006 και στις 18.1.2007.

3. Κατά την συνεδρίαση της 7ης Ιουνίου του 2006, που ήταν και η πρώτη μετά την έναρξη της τρίτης θητείας της ΕΕΔΑ τον Μάρτιο του 2007, το Τμήμα ασχολήθηκε με τον καθορισμό των θεματικών προτεραιοτήτων για το επόμενο έτος. Συνοπτικά, οι ιδέες και προτάσεις που κατατέθηκαν και συζητήθηκαν, αφορούσαν στα ακόλουθα ζητήματα:

- Εκτός από την ενημέρωση του καταλόγου Διεθνών Συμβάσεων που δεν έχουν υπογραφεί/επικυρωθεί από την Ελλάδα (πράγμα που αποτελεί καθιερωμένη δραστηριότητα του Τμήματος, ήδη από την πρώτη θητεία της ΕΕΔΑ), και γενικότερα της προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας στις επιταγές του Διεθνούς Δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και των κοινοτικών οδηγιών, προτάθηκε να συνοδεύεται ο κατάλογος των Συμβάσεων από μικρή αιτιολογία προς επίρρωση της ανάγκης κύρωσης, να διατηρηθεί η κατάταξή τους κατά αρμόδιο/α Υπουργεία, καθώς και να γίνεται αναφορά στις επικυρώσεις από άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ. Επιπρόσθετα, προτάθηκε να ιεραρχηθούν οι Συμβάσεις των οποίων την υπογραφή/κύρωση θα προτείνει η ΕΕΔΑ, όπως και να εξεταστεί η πιθανότητα επικάλυψης θεμάτων που ρυθμίζονται από περισσότερες της μιάς Συμβάσεις, ή

που έχουν ρυθμιστεί από μεταγενέστερα/πληρέστερα διεθνή συμβατικά κείμενα. Υπογραμμίστηκε, τέλος, η σημασία της παρακολούθησης εφαρμογής των Συμβάσεων, πέρα από την πρόταση κυρώσεως *per se*. Στο πλαίσιο αυτό προτάθηκε να ενισχυθεί η θεσμική επικοινωνία με τις υπηρεσίες εκείνες που συντάσσουν τις ελληνικές εκθέσεις προς υποβολή σε διεθνή όργανα παρακολούθησης εφαρμογής των συμβάσεων. Σημειώνεται πως, σε ό,τι αφορά τις Συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητας του Υπ. Δικαιοσύνης, ακολούθησε στενή συνεργασία της εκπροσώπου του στην ΕΕΔΑ και μέλους του Ε΄ Τμήματος, κας Μπουντουρά, με την επιστημονική συνεργάτιδα του Τμήματος, για την ενημέρωση του καταλόγου, τις ενέργειες του Υπουργείου και τις προτεραιότητές του για την ετοιμασία των σχετικών νομοθετημάτων.

- Τονίστηκε η σημασία της εξοικείωσης των δικαστών στο θέμα της εφαρμογής των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΔΑ), και γενικότερα της διείσδυσης του Διεθνούς Δικαίου ΔΤΑ στην εγχώρια έννομη τάξη μέσω της συμμόρφωσης του εθνικού δικαστή στις επιταγές του. Συζητήθηκαν διάφοροι τρόποι επίτευξης αυτού του στόχου. Ενδεικτικά αναφέρονται, η ανάπτυξη θεσμικών συνεργασιών με την Σχολή Δικαστών, αλλά και σχολές και κέντρα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης νομικών, δημοσίων υπαλλήλων κ.α., όπως και με την ΕΠΕΕΣ (Ελληνική Πανεπιστημιακή Ένωση Ευρωπαϊκών Σπουδών), με στόχο τον εμπλουτισμό των προγραμμάτων τους με θέματα σχετικά με την διεθνή προστασία ΔΤΑ. Αξίζει να σημειωθεί σε αυτό το σημείο, πως, μετά από πρόταση του Α΄ Τμήματος της ΕΕΔΑ στην βάση εισήγησης του κ. Π. Στάγκου (μέλους, ταυτόχρονα, και του Ε΄ Τμήματος), κατά την συνεδρίαση της 15ης Φεβρουαρίου 2007, η Ολομέλεια του σώματος έλαβε απόφαση για την «Διάδοση στο ελληνικό δικαιοδοτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των ΔΤΑ και των θεμελιωδών ελευθεριών και της ερμηνείας της από το ΕΔΔΑ» (βλ. αναλυτικότερα, στο μέρος Γ΄ της παρούσας ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων: Αποφάσεις, Γνωματεύσεις και Θέσεις της ΕΕΔΑ, το σύνολο της υιοθετηθείσας πρότασης).
- Προτάθηκε ακόμη να εξεταστεί η δυνατότητα παρέμβασης της ΕΕΔΑ στο δικαιοδοτικό σύστημα του ΕΔΑΔ ως *amicus curiae* (όπως το πράττουν ήδη άλλες ευρωπαϊκές εθνικές επιτροπές). Οι παρεμβάσεις αυτές θα άπτονταν θεματικών που προκαλούν και τις μεγαλύτερες ανησυχίες (π.χ. αστυνομική βία, προστασία προσωπικών δεδομένων κ.α.), και για τις οποίες ήδη έχει δραστηριοποιηθεί η ΕΕΔΑ. Συμφωνήθηκε να μελετηθούν οι νομικές και οργανωτικές πτυχές για την υλοποίηση αυτής της πρωτοβουλίας.

- Συζητήθηκε η ανάγκη ενίσχυσης της επαφής και συνεργασίας της ΕΕΔΑ με διεθνείς και εγχώριες ΜΚΟ που παρακολουθούν τις εξελίξεις στον δικαιωματικό χώρο στην Ελλάδα. Σημειώνεται πως, μετά από πρωτοβουλία και του νέου Προέδρου της ΕΕΔΑ, στις 14 Δεκεμβρίου 2006 πραγματοποιήθηκε συνάντηση εργασίας με είκοσι ελληνικές μη κυβερνητικές οργανώσεις στα γραφεία της Επιτροπής. Ο στόχος της συνάντησης αυτής ήταν να τεθούν οι βάσεις για μελλοντική συνεργασία, εκτιμώντας πως οι ΜΚΟ αποτελούν πολύτιμη πηγή ενημέρωσης, που θα επιτρέψουν στην ΕΕΔΑ να διαμορφώνει επαρκέστερα τεκμηριωμένες και εμπεριστατωμένες προτάσεις, σχετικές με κοινωνική πολιτική ή νομοθετικές ρυθμίσεις που να απαντούν σε ελλείμματα κατοχύρωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αλλά και αντιστρόφως, η ΕΕΔΑ θεωρεί πως μια πιο συστηματική ανταλλαγή απόψεων και συνεργασία με τις ΜΚΟ θα είναι χρήσιμη και για τις τελευταίες, στον βαθμό που θα τους επιτρέπει να διαμορφώνουν μια ακριβέστερη εικόνα των θεματικών προτεραιοτήτων από πλευράς της Επιτροπής, στο πεδίο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. (βλ. αναλυτικότερα για την συνάντηση αυτή στο Μέρος Η΄ της παρούσας Έκθεσης Πεπραγμένων).
- Προτάθηκε η κατάρτιση εβδομαδιαίου δελτίου Τύπου που θα περιέχει δεδομένα που καταχωρίζονται στον έντυπο και ηλεκτρονικό Τύπο και αφορούν την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. (Σημειώνεται πως η πρόταση αυτή του Προεδρεύοντος του Ε΄ Τμήματος, υιοθετήθηκε από την ΕΕΔΑ και υλοποιείται).
- Όσον αφορά τις θεματικές και δραστηριότητες της ΕΕΔΑ στο άμεσο μέλλον, κατατέθηκαν ιδέες/προτάσεις σχετικά με την παραβατικότητα των ανηλίκων, την παιδική πορνογραφία και την αθέμιτη διαφήμιση στο Ιντερνετ και την τηλεόραση, την καθιέρωση βραβείων/υποτροφιών για την μελέτη, προώθηση και προστασία των ΔτΑ, όπως και την αναζήτηση χορηγιών για την χρηματοδότηση αυτών των δράσεων.

Γενικότερα κατά την συνεδρίαση αυτή, υπογραμμίστηκε η ανάγκη υιοθέτησης μίας πιο «εξωστρεφούς» στρατηγικής της ΕΕΔΑ και, ειδικότερα όσον αφορά το Ε΄ Τμήμα, η ενίσχυση της παρεμβατικότητάς του.

4. Η συνεδρίαση της 18ης Ιανουαρίου του 2007, ακολούθησε μια περίοδο μειωμένης δραστηριότητας της ΕΕΔΑ, ως συνέπεια καθυστερήσεων που προκλήθηκαν κατά την διαδικασία μετάβασης από το προηγούμενο ηγετικό σχήμα στο παρόν, και ως αποτέλεσμα της επί τρίμηνο αποκλειστικής ενασχόλησης της Επιτροπής με την προετοιμασία του 4ου Στρογγυλού Τραπεζιού των Ευρωπαϊκών Εθνικών Επιτροπών ΔτΑ -σε συνεργασία με το Γραφείο του Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

του Συμβουλίου της Ευρώπης- και της 6ης Ευρωπαϊκής Συνάντησης των Εθνικών Επιτροπών ΔτΑ, που πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα από την 27η έως και την 29η Σεπτεμβρίου 2006 (βλ. αναλυτικότερα για αυτές τις διοργανώσεις, στο Μέρος Ε' της παρούσας έκθεσης). Κατά την συνεδρίαση αυτή, τα παρόντα μέλη του Τμήματος συζήτησαν τα θέματα της ημερήσιας διάταξης που είχε προδιανεμηθεί, δηλαδή: τα επίκαιρα ζητήματα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και το σχέδιο ψηφίσματος για το κλείσιμο του στρατοπέδου Γκουαντάναμο των ΗΠΑ, μετά από σχετική πρόταση και εισήγηση του κ. Απέργη.

- Με αφορμή την πρόσφατη -και καταδικαστική για την Ελλάδα- απόφαση του ΕΔΔΑ (Case of Alsayed Allaham v. Greece, 18/1/2007, appl. No 25771/03, παραβίαση του άρθ. 3 ΕΣΔΑ), το Τμήμα συζήτησε το θέμα των συνθηκών κράτησης και της ατιμωρησίας της παραβατικής συμπεριφοράς αστυνομικών. Ο προβληματισμός των μελών αφορούσε τόσο την αποτελεσματικότητα των ελεγκτικών μηχανισμών, όσο και των ευθυνών που αναλογούν στην δικαιοσύνη και τον τρόπο λειτουργίας της. Ο κ. Κτιστάκης επιφυλάχθηκε να κάνει εισήγηση για το θέμα, σε συνεργασία με το Α' Τμήμα της Επιτροπής.
 - Ο κ. Απέργης έκανε μια σύντομη ενημέρωση σχετικά με την πέραν κάθε έννοιας νομιμότητας λειτουργία του στρατοπέδου Γουαντάναμο, δίνοντας στοιχεία προερχόμενα κυρίως από την ΔΑ, και πρότεινε να πάρει θέση επί του θέματος η ΕΕΔΑ, με πρωτοβουλία του Ε' Τμήματος, με σκοπό την άσκηση επιπλέον διπλωματικής πίεσης στην κυβέρνηση των ΗΠΑ. Τα μέλη συζήτησαν εκτενώς την πολιτική, όσο και πρακτική σκοπιμότητα μιάς τέτοιας πρωτοβουλίας. Συμφώνησαν στην σύνταξη ψηφίσματος που θα δίνει έμφαση τόσο στην αντίθεση της Εθνικής Επιτροπής προς την τρομοκρατία και τη χρήση ή απειλή παράνομης βίας, όσο και στο στοιχείο του καθεστώτος παράνομης κράτησης και των βασανιστηρίων στα οποία υποβάλλονται οι κρατούμενοι στο στρατόπεδο. Προτάθηκε ακόμη η προώθηση του ψηφίσματος στο ευρωπαϊκό συντονιστικό όργανο των Εθνικών Επιτροπών, το οποίο και θα μπορούσε να το υιοθετήσει, πράγμα που θα ενίσχυε και τις ενέργειες του Manfred Nowak, του Ειδικού Εισηγητού του ΟΗΕ για τα Βασανιστήρια. Ο κ. Απέργης, σε συνεργασία με τον κ. Καλαβρό, συμφώνησαν να συντάξουν σχέδιο ψηφίσματος προκειμένου να τεθεί υπ' όψιν της Ολομέλειας.
5. Για την χρονική περίοδο που καλύπτει αυτή η έκθεση (15.3.2006-15.3.2007), ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες διεθνείς συνεργασίες, συμμετοχές σε συνέδρια, κλπ:
- Α) Στα πλαίσια του UNOHCHR (Γραφείο της Υπάτης Αρμοστού του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα):**

- **17η ετήσια συνάντηση του Διεθνούς Συντονιστικού Οργάνου (ICC) των Εθνικών Επιτροπών ΔΤΑ και παράλληλη συνάντηση της Ευρωπαϊκής ομάδας (ECC)**, στις 12-13 Απριλίου στην Γενεύη. Η επιστημονική συνεργάτιδα του Τμήματος εκπροσώπησε την ΕΕΔΑ σε αυτές τις συναντήσεις (βλ. πρακτικά και των δύο συναντήσεων, στο Μέρος ΣΤ΄ της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων).

Η σύνοδος του ECC ασχολήθηκε με τα ακόλουθα θέματα:

α) συνεχίστηκε ο διάλογος για την διαδικασία μετασχηματισμού του EUMC (Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για τον Ρατσισμό και την Ξενοφοβία) σε Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (FRA: Fundamental Rights Agency) και τον ρόλο των Ευρωπαϊκών Εθνικών Επιτροπών στα πλαίσια της λειτουργίας του νέου Οργανισμού.

β) Στα πλαίσια της συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συζητήθηκαν οι τρόποι παρέμβασης των Εθνικών Επιτροπών κατά το στάδιο διαμόρφωσης των Ευρωπαϊκών Οδηγιών, πριν δηλαδή τα κράτη-μέλη κληθούν να τις ενσωματώσουν στην εγχώρια έννομη τάξη τους. Ο κ. Alain Brun, εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην συνάντηση, εξέφρασε την άποψη πως το ενδιαφέρον για αυτή την συνεργασία πρέπει να θεωρείται αμοιβαίο.

γ) Συζητήθηκε ακόμη η μεταρρύθμιση των μηχανισμών παρακολούθησης των διεθνών συμβάσεων (Treaty Bodies) και οι τρόποι βελτίωσης της συνεισφοράς των Εθνικών Επιτροπών σε αυτό το πλαίσιο. Ο εκπρόσωπος του Τμήματος Εθνικών Επιτροπών του Γραφείου της Υπατης Αρμοστείας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, κ. Orest Nowosad, πληροφόρησε τους παρόντες ότι οι προεδρεύοντες των Treaty Bodies σχεδιάζουν σειρά συναντήσεων με τα κράτη-μέλη το 2007. Το δε Γερμανικό Ινστιτούτο έχει προγραμματίσει ειδικό σεμινάριο για αυτό το ζήτημα, τον Δεκέμβριο του 2006 (στο οποίο η ΕΕΔΑ δεν κατέστη δυνατό να εκπροσωπηθεί).

δ) Έγιναν, ακόμη, εκτενείς συζητήσεις για το θεματικό περιεχόμενο του 4ου Στρογγυλού Τραπεζιού Εθνικών Επιτροπών, προγραμματισμένα να γίνει στην Αθήνα τον Σεπτέμβριο 2006 σε συνεργασία με το Γραφείο του Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης, αλλά και της 6ης Ευρωπαϊκής Συνάντησης Εθνικών Επιτροπών.

ε) Τέλος, συζητήθηκε η πρόοδος του προγράμματος JOIN (πρόγραμμα παροχής τεχνικής υποστήριξης για την δημιουργία Εθνικών Επιτροπών σε χώρες της Ευρώπης που δεν έχουν ακόμα συστήσει τέτοιους φορείς, ή για την ενδυνάμωση υπαρχόντων). Στα πλαίσια αυτής της πρωτοβουλίας, έχουν ήδη ξεκινήσει διαβουλεύσεις με την Ιταλία.

Στην σύνοδο του ICC, συζητήθηκαν εκτενώς:

α) το θέμα των κριτηρίων διαπίστευσης και επαναδιαπίστευσης και υιοθετήθηκε χρονοδιάγραμμα εξέτασης των φακέλλων των Επιτροπών από την υπο-επιτροπή διαπίστευσης (η επανεξέταση του φακέλλου της ΕΕΔΑ είναι προγραμματισμένη για το δεύτερο εξάμηνο του 2007).

β) Η προετοιμασία της 8ης Διεθνούς Διάσκεψης των Εθνικών Επιτροπών στην Σάντα Κρουθ της Βολιβίας τον Οκτώβριο του 2006 με θέμα την μετανάστευση (στην οποία η ΕΕΔΑ δεν εκπροσωπήθηκε).

γ) Η συμβολή των Εθνικών Επιτροπών στην διαδικασία διαμόρφωσης - και μετέπειτα, της εφαρμογής - της νέας Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (η οποία εν τω μεταξύ ολοκληρώθηκε και τίθεται προς υπογραφή/επικύρωση από τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ στις 30 Μαρτίου 2007. Βλ. σχετικά, Μέρος ΣΤ΄ της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων).

δ) Η συνεργασία των Εθνικών Επιτροπών με το νέο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Για την πληρέστερη παρακολούθηση της πρώτης φάσης της λειτουργίας του νέου οργάνου, το Δανέζικο Ινστιτούτο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων -που προεδρεύει του ICC- αποφάσισε να τοποθετήσει επιστημονικό του στέλεχος τουλάχιστον για ένα δίμηνο (Ιούνιο-Ιούλιο 2006) στην Γενεύη, προς εξυπηρέτηση όλων των Εθνικών Επιτροπών ανά τον κόσμο.

ε) Τέλος, το Γραφείο Εθνικών Επιτροπών της Υπατης Αρμοστείας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, παρουσιάζοντας τον απολογισμό του για το έτος 2005, ενημέρωσε τους συμμετέχοντες για τις δραστηριότητές του, όπως εκδόσεις και επιμορφωτικά προγράμματα για τα επιστημονικά στελέχη των Εθνικών Επιτροπών.

Σημειώνεται πως η επιστημονική συνεργατίδα του Τμήματος εντάχθηκε στο πρόγραμμα εξειδίκευσης στην **«Πρόληψη των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης στους χώρους κράτησης»**, που υλοποίησε η Υπατη Αρμοστεία σε συνεργασία με την ΜΚΟ «APT» (Association for the Prevention of Torture), το οποίο και ολοκλήρωσε με επιτυχία. Το πρόγραμμα περιελάμβανε εξάμηνη διδασκαλία εξ αποστάσεως, δεκαήμερη πρακτική εξάσκηση στις φυλακές Bialoleka της Βαρσοβίας (μετά από συμφωνία με τον Πολωνό Συνήγορο του Πολίτη, ο οποίος και έχει την αρμοδιότητα παρακολούθησης των συνθηκών κράτησης στην Πολωνία), και διπλωματική εργασία (βλ. σχετικά, στο Μέρος ΣΤ΄ της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων). Το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης εξέδωσε τον σχετικό τίτλο σπουδών.

Η σύνοδος του ICC ολοκληρώθηκε με θεματικό διάλογο πάνω στις διαφορετικές διαδικασίες διορισμού των μελών των Εθνικών Επιτροπών και του κατά πόσο αυτές είναι εναρμονισμένες με το πνεύμα των Αρχών των Παρισίων.

Β) Στα πλαίσια της συνεργασίας με το Συμβούλιο της Ευρώπης:

- Συνδιοργάνωση με το Γραφείο του Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης του **4ου Στρογγυλού Τραπεζιού των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Αθήνα 27-28/9/2006** (βλ. αναλυτικά στο Μέρος Ε΄ της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων, αφιερωμένο εξ ολοκλήρου σε αυτή την δραστηριότητα).

Γ) Στα πλαίσια της συνεργασίας με ομόλογες Επιτροπές στον ευρωπαϊκό και τον διεθνή χώρο:

- **Ad hoc συνάντηση εργασίας του Ευρωπαϊκού Συντονιστικού Οργάνου** -του οποίου μέλη σήμερα είναι, εκτός από την ΕΕΔΑ, το Γερμανικό Ινστιτούτο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (το οποίο διαδέχτηκε το Γαλλικό Συμβουλευτικό Συμβούλιο για τα ΔΤΑ, που αποχώρησε από το σχήμα τον Σεπτέμβριο του 2006), η Εθνική Επιτροπή της Ιρλανδίας και το Δανέζικο Ινστιτούτο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων-, **που έγινε στο Παρίσι στις 23/3/2006** (βλ. πρακτικά της συνάντησης αυτής, στο Μέρος ΣΤ΄ της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων). Η επιστημονική συνεργατία του Τμήματος εκπροσώπησε της ΕΕΔΑ σε αυτή την συνάντηση. Σημειώνεται πως το Γαλλικό Συμβουλευτικό Συμβούλιο προήδρευε της Ευρωπαϊκής ομάδας μέχρι την 6η Ευρωπαϊκή Συνάντηση των Εθνικών Επιτροπών ΔΤΑ που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα τον Σεπτέμβριο του 2006, οπότε και εκλέχτηκε σε αυτή την θέση η Εθνική Επιτροπή της Ιρλανδίας.

Σκοπός της συνάντησης εργασίας ήταν η διαμόρφωση κοινής θέσης πάνω στην απόφαση (Resolution E/CN.4/RES/2005/74) της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΑΔ) του ΟΗΕ που αφορούσε στην δυνατότητα παρέμβασης των Εθνικών Επιτροπών ΔΤΑ σε όλα τα θέματα της ημερήσιας διάταξης της Επιτροπής, και, σε συνάρτηση με την παροχή αυτής της δυνατότητας, την διαδικασία διαπίστευσής και περιοδικής επαναδιαπίστευσής τους στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (που αντικατέστησε την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) και των επικουρικών του οργάνων και μηχανισμών. Συζητήθηκαν τα κριτήρια στην βάση των οποίων θα γίνεται η διαπίστευση ή/και η επαναδιαπίστευση και οι αναγκαίες σχετικές τροποποιήσεις του κανονισμού λειτουργίας της υπο-επιτροπής διαπίστευσης που έχει συσταθεί στα πλαίσια του διεθνούς συντονιστικού οργάνου των Εθνικών Επιτροπών, και η οποία απαρτίζεται από τις Εθνικές Επιτροπές του Καναδά, της Δανίας, της Νιγηρίας και της Κορέας. Οι Αρχές των Παρισίων αποτελούν τον καταστατικό χάρτη των Εθνικών Επιτροπών, αλλά στην πράξη υπάρχει ανάγκη σαφέστερης διατύπωσης των κριτηρίων διαπίστευσης. Όσον αφορά την συμμετοχή των Εθνικών Επιτροπών στις εργασίες της τελευταίας (62ης) Συνόδου της

ΕΑΔ -πριν τον μετασχηματισμό της σε Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων- στα τέλη Μαρτίου του 2006, αποφασίστηκε να μην υπάρξει εκπροσώπησή τους. Αντιθέτως κρίθηκε αναγκαίο να υπάρξει εκπροσώπηση -τουλάχιστον από τον Πρόεδρο του Διεθνούς Συντονιστικού Οργάνου και πιθανόν και από τους προέδρους των άλλων περιφερειακών ομάδων Εθνικών Επιτροπών- στην πρώτη Σύνοδο του διάδοχου της ΕΑΔ Οργάνου, δηλαδή του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΣΑΔ) τον Ιούνιο του 2006, κατά την οποία θα συζητηθούν οι τρόποι και μέθοδοι λειτουργίας του, συμπεριλαμβανομένου και του τρόπου διάδρασης με τις Εθνικές Επιτροπές ΔΤΑ.

Οι προτάσεις που διαμορφώθηκαν, αποφασίστηκε να παρουσιαστούν στην 17η ετήσια συνάντηση του Διεθνούς Συντονιστικού Οργάνου (ICC) των Εθνικών Επιτροπών ΔΤΑ και την παράλληλη συνάντηση της Ευρωπαϊκής ομάδας (ECC), στις 12-13 Απριλίου στην Γενεύη (βλ. παραπάνω).

- **Συνάντηση του Ευρωπαϊκού Συντονιστικού Οργάνου, στις 19/12/2006, στο Δουβλίνο** (βλ. πρακτικά στο Μέρος ΣΤ΄ της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων). Η επιστημονική συνεργάτιδα του Τμήματος συμμετείχε στην συνάντηση αυτή, η οποία ασχολήθηκε με τα ακόλουθα θέματα: α) την ανάγκη συστηματικής καταγραφής των ερευνητικών προγραμμάτων που εκπονούν οι ευρωπαϊκές επιτροπές για καλύτερο συντονισμό και προς αποφυγή επικαλύψεων, β) την δημιουργία μιας βάσης δεδομένων περί μετανάστευσης -πράγμα που συμπεριλαμβάνεται στην Διακήρυξη της Σάντα Κρουθ-, γ) την συγγραφή από το Γερμανικό Ινστιτούτο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ενός Οδηγού για την συνεργασία των Εθνικών Επιτροπών με τα Treaty Bodies (τους μηχανισμούς παρακολούθησης της εφαρμογής των διεθνών συμβάσεων του ΟΗΕ), δ) την διαμόρφωση κοινών στρατηγικών για την γρήγορη κύρωση και αποτελεσματική εφαρμογή της νέας Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, ε) την συνέχιση του προγράμματος JOIN, στ) την παρακολούθηση της εφαρμογής της Διακήρυξης της Αθήνας και, τέλος, ζ) την πρόταση του Επιτρόπου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης για στενότερη συνεργασία με τις Εθνικές Επιτροπές και τους Συνηγόρους του Πολίτη των κρατών-μελών για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της ΕΣΔΑ και λειτουργία του ΕΔΔΑ (σημειώνεται πως, στο πλαίσιο αυτό, ο Επίτροπος και ο Έλληνας Συνήγορος του Πολίτη, συνδιοργανώνουν διάσκεψη στην Αθήνα τον Απρίλιο του 2007).
- Συμμετοχή της επιστημονικής συνεργάτιδας του Τμήματος στην πρώτη συνάντηση επιστημονικών στελεχών Εθνικών Επιτροπών στα πλαίσια της δημιουργίας **πλατφόρμας διαλόγου για τα ανθρώπινα**

δικαιώματα μεταξύ Ευρωπαϊκών και Αραβικών Εθνικών Επιτροπών, στο Αμμάν, 27/2 με 1/3/2007. Η πρωτοβουλία ανήκει στο Δανέζικο Ινστιτούτο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στο Εθνικό Κέντρο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Ιορδανίας (βλ. περισσότερα για αυτή την συνάντηση στο Μέρος ΣΤ΄ της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων). Συμμετείχαν εκπρόσωποι επτά αραβικών κρατών, τεσσάρων ευρωπαϊκών, όπως και εκπρόσωποι του γραφείου της Ύπατης Αρμοστής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ. Οι θεματικές που συζητήθηκαν αφορούσαν την Πρόσβαση στις πληροφορίες (Access to Information) και την Ανάπτυξη της Κοινωνίας των Πολιτών (Civil Society Development). Στην βάση των εισηγήσεων των συμμετεχόντων, συντάχθηκαν σχετικές συστάσεις για τις Εθνικές Επιτροπές.

Ενημερωτικά σημειώματα για άλλες διεθνείς συνεργασίες και δραστηριότητες του Ε΄ Τμήματος και της ΕΕΔΑ γενικότερα κατά την διάρκεια του 2006, περιλαμβάνονται στο Μέρος Η΄ της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων.

γ. Διεθνής και Ευρωπαϊκή παρουσία της ΕΕΔΑ

Κατά το προηγούμενο έτος (Μάρτιος 2006-Μάρτιος 2007), η ΕΕΔΑ εκπροσωπήθηκε στα ακόλουθα διεθνή και ευρωπαϊκά συνέδρια/συναντήσεις και συναντήθηκε με τις παρακάτω οργανώσεις (βλ. Μέρος Ε΄ ΣΤ΄ και Η΄ της παρούσας Έκθεσης):

- Διοργάνωση του 4ου Στρογγυλού Τραπεζιού των Εθνικών Επιτροπών Δ.Α. στην Αθήνα και της 6ης Ευρωπαϊκής Συνάντησης των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Αθήνα 27-29.09.2006. Το εν λόγω συνέδριο διοργάνωσε το Γραφείο του Αρμοστή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης σε συνεργασία με την ΕΕΔΑ και τη συνδρομή της Γαλλικής Εθνικής Επιτροπής. (βλ. Μέρος Ε΄).
- Συναντήσεις της ευρωπαϊκής Συντονιστικής Ομάδας των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Παρίσι 23.03.2006 και Δουβλίνο 19.12.2006. Στις εν λόγω συναντήσεις η ΕΕΔΑ εκπροσωπήθηκε από την Επιστημονική Συνεργατίδα της, κα Χ. Παπαδοπούλου. (βλ. Μέρος ΣΤ΄).
- 17η ετήσια Συνάντηση του Διεθνούς Συντονιστικού Οργάνου των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ICC), Γενεύη, 12-13.04.2006. Στην εν λόγω συνάντηση παρέστη εκ μέρους της ΕΕΔΑ,

- η Επιστημονική Συνεργατίδα της, κα Χ. Παπαδοπούλου (βλ. Μέρος ΣΤ').
- Επιμορφωτικό σεμινάριο που διοργάνωσε το γραφείο της Ύπατης Αρμοστού για τα Δ.Α. των Ηνωμένων Εθνών σε συνεργασία με την Οργάνωση για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων με θέμα «τον ρόλο των Εθνικών Επιτροπών Δ.Α. στην πρόληψη των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης», Βαρσοβία, 11-15 Σεπτεμβρίου 2006. Το σεμινάριο παρακολούθησε η Επιστημονική Συνεργατίδα της ΕΕΔΑ, κα Χ. Παπαδοπούλου (βλ. Μέρος ΣΤ').
 - Σεμινάριο των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στο Πανεπιστήμιο του Harvard των Η.Π.Α. με θέμα τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, Βοστόνη, 17.02.2007. Στο εν λόγω σεμινάριο η ΕΕΔΑ εκπροσωπήθηκε από τον Πρόεδρό της, κ. Κωστή Α. Παπαϊωάννου (βλ. Μέρος ΣΤ').
 - Συνάντηση εργασίας των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για την προετοιμασία συνεδρίου με θέμα τον ευρω-αραβικό διάλογο στα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Αμάν 26.02-01.03.2007. Στην εν λόγω συνάντηση την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Επιστημονική Συνεργατίδα της, κα Χ. Παπαδοπούλου (βλ. Μέρος ΣΤ').
 - Συνέδριο του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) με θέμα την ελευθερία συνέρχεσθαι, συνεταιρίζεσθαι και την ελευθερία της έκφρασης, Βιέννη 29 & 30 Μαρτίου 2007. Η ΕΕΔΑ εκπροσωπήθηκε στην εν λόγω συνάντηση από την Α' Αντιπρόεδρό της, κα Α. Χρυσοχοΐδου-Αργυροπούλου (βλ. Μέρος ΣΤ').
 - Συμμετοχή της ΕΕΔΑ στις συναντήσεις της ad hoc Ομάδας Εργασίας στο πλαίσιο του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Θεμελιώδη Δικαιώματα και Ιθαγένεια» για την ίδρυση Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Fundamental Rights Agency). Κατά το έτος 2006 η ΕΕΔΑ μετείχε συστηματικά στις συναντήσεις της ad hoc Ομάδας Εργασίας στις Βρυξέλλες και εκπροσωπήθηκε από τον καθηγ. Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο και την κα Σοφία Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου (βλ. Μέρος Ζ').
 - Συνάντηση εκπροσώπων της ΕΕΔΑ με αντιπροσωπεία του Συνηγόρου του Πολίτη της Δημοκρατίας του Καζακστάν, Αθήνα, 22.06.2006. Σκοπός της συνάντησης ήταν η ανταλλαγή απόψεων και η αμοιβαία ενημέρωση για τις δραστηριότητες των δυο ομόλογων οργάνων προστασίας Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (βλ. Μέρος Η').
 - Συνάντηση Αντιπροέδρου της ΕΕΔΑ με αντιπροσωπεία Διεθνούς Κέντρου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Χαρτούμ, Αθήνα, 26.07.2006. Επρόκειτο για μια συνάντηση γνωριμίας των δύο φορέων, ανταλλαγής απόψεων σε θέματα Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και αλληλοενημέρωσης (βλ. Μέρος Η').

- Συνάντηση αντιπροσωπείας της ΕΕΔΑ με τη Γενική Γραμματέα της Διεθνούς Αμνηστίας, κα. Irene Khan, Αθήνα, 20.09.2006. Σκοπός της συνάντησης ήταν η ανταλλαγή απόψεων για ζητήματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε εθνική και διεθνή κλίμακα (βλ. Μέρος Η΄)
- Συνάντηση εκπροσώπων της ΕΕΔΑ με αντιπροσωπεία της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Κορέας, Αθήνα, 30.01.2007. Σκοπός της συνάντησης ήταν η ανταλλαγή απόψεων και η αμοιβαία ενημέρωση για τις δραστηριότητες των δυο ομολόγων Επιτροπών επί ζητημάτων Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (βλ. Μέρος Η΄).

Μ Ε Ρ Ο Σ Γ΄
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ - ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΘΕΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΕΕΔΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ αρ. 1

Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ για το Δάσος Συγγρού

Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ για το Δάσος Συγγρού

Η κίνηση πολιτών «Φίλοι Δάσους Συγγρού» με το από 7.4.2006 έγγραφο («Υπόμνημα περί Δάσους Συγγρού») που υπέβαλε στην ΕΕΔΑ, επεσήμανε μια σειρά από ενέργειες ή παραλείψεις που οδηγούν στην υποβάθμιση και αλλοίωση του δασικού χαρακτήρα του Δάσους Συγγρού. Κατόπιν τούτου, η ΕΕΔΑ επελήφθη του θέματος, βάσει του άρθρου 6 εδ. β΄ν. 2667/1998, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, και μετά από απόφαση της Ολομέλειάς της, που ελήφθη την 11.05.2006¹, προτείνει προς το Υπουργείο Γεωργίας (Ινστιτούτο Γεωπονικών Επιστημών) τα παρακάτω:

Σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος, όπως αυτό τροποποιήθηκε από τη Ζ΄ Αναθεωρητική Βουλή κατά την αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001, το δικαίωμα στο περιβάλλον δεν είναι, πλέον, μόνο κοινωνικό δικαίωμα, αλλά κατοχυρώνεται από τον αναθεωρητικό νομοθέτη ως ατομικό δικαίωμα, το οποίο σημαίνει ότι γεννά ευθέως αχώριστη αξίωση των πολιτών σε περίπτωση παραβίασής του. Πρέπει δε να σημειωθεί ότι, ήδη, πριν τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001 υπό το καθεστώς της προηγούμενης διατύπωσης του άρθρου 24 παρ. 1 Σ, που κατοχύρωνε το δικαίωμα στο περιβάλλον ως κοινωνικό δικαίωμα, η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας με επαναστατική και παγιωμένη ήδη από το 1990 νομολογία του, αναγνώριζε, κατά παρέκκλιση όσων ίσχυαν για τα κλασικά κοινωνικά δικαιώματα, την ευθεία εφαρμογή του άρθρου 24 παρ. 1 Σ, ακόμη δηλαδή και χωρίς την προηγούμενη έκδοση νόμου με την οποία να προσδιορίζεται το ρυθμιστικό περιεχόμενο του δικαιώματος αυτού. Έτσι, σε πολλές περιπτώσεις, αναγνώρισε ευθέως εκ του άρθρου 24 παρ. 1 Σ την υποχρέωση του Κράτους να λαμβάνει μέριμνα² για την προστασία του φυσικού, οικιστικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος

¹ Εισηγητές ήταν ο κ. Κωστής Παπαϊωάννου, Β' Αντιπρόεδρος ΕΕΔΑ, εκπρόσωπος στην ΕΕΔΑ της Διεθνούς Αμνηστίας, και η κα Χρυσούλα Μουκίου, Επιστημονική Συνεργάτις ΕΕΔΑ, Δικηγόρος Δρ.Ν.

² Βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 810/1977, 3047/1980, 262/1982, 1064/1984, 664/1990, 1157-8, 1161/1991, 1835/1992, περί του ότι θεσπίζεται απ' ευθείας εκ του Συντάγματος υποχρέωση για τη λήψη διοικητικών μέτρων προστασίας των δασών, και ΣτΕ 363/1990, 684/1994 περί του ότι από το άρθρο 24 Σ γεννάται ευθεία υποχρέωση της διοίκησης, κατά τη μόρφωση της κρίσης της, να λαμβάνει υπόψη και τις ανάγκες του περιβάλλοντος και ΣτΕ 4665/1997 περί της ύπαρξης υποχρέωσης της Πολιτείας, που συνάγεται ευθέως από το άρθρο 24 Σ, «να προστατεύει προληπτικώς και κατασταλτικώς το φυσικό περιβάλλον ουσιώδες μέρος του οποίου αποτελούν τα δάση...».

καθώς και, ενόψει και του άρθρου 117 παρ. 3 Σ, για την προστασία των δασών, των δασικών εκτάσεων και των αλσών που βρίσκονται εντός σχεδίου πόλεως³.

Μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001, οπότε κατά ρητή διατύπωση του αναθεωρητικού νομοθέτη, το δικαίωμα στο περιβάλλον είναι υποχρέωση του Κράτους «και δικαίωμα του καθενός», αποκρυσταλλώθηκε η επί είκοσι περίπου έτη παγιωμένη νομολογία του ΣτΕ και προσδόθηκε πλέον ρητά από το Σύνταγμα η φύση του ατομικού δικαιώματος στο δικαίωμα στο περιβάλλον, το οποίο γεννά ευθέως αγωγή αξίωση των πολιτών. Έτσι, και η μετά το 2001 νομολογία του ΣτΕ δέχεται ευρέως την ευθεία επίκληση του άρθρου 24 παρ. 1 Σ από τους πολίτες, ανεξάρτητα από την έκδοση σχετικού για την κάθε περίπτωση νόμου⁴.

Η αμεσότητα, ο εξατομικευμένος χαρακτήρας και η δεσμευτικότητα που απέκτησε το δικαίωμα στο περιβάλλον με την είσοδο της νέας χιλιετίας επιβεβαιώθηκε και από την κύρωση εκ μέρους της Ελλάδας της *Συνθήκης του Aarhus* που θεσπίζει την ενεργό συμμετοχή των πολιτών σε όλα τα στάδια προστασίας του περιβάλλοντος (από τη ρύπανση, τις κλιματολογικές αλλαγές κ.λ.π.) αρχίζοντας από τη λήψη αποφάσεων μέχρι και την εφαρμογή της. Έτσι, πλέον, στα χαρακτηριστικά του δικαιώματος στο περιβάλλον προστέθηκε και η συμμετοχικότητα, εφόσον, αναγνωρίζεται, πλέον, στο δικαίωμα αυτό και το *status activus*, που κατοχυρώνει τη συμμετοχική δράση του πολίτη στην κρατική δράση, όχι μόνο δηλαδή για στην άσκηση του συγκεκριμένου ατομικού δικαιώματός του, αλλά και στη ρύθμιση της πολιτικής αντιμετώπισης του σχετικού προβλήματος και στην εφαρμογή της στην πράξη σε όλα τα στάδια. Τόσο οι μεμονωμένοι

³ Βλ. ενδεικτικά, ΣτΕ 3754/1981, περί της απαγόρευσης μεταβολής προορισμού ιδιωτικών δασών και ιδιωτικών δασικών εκτάσεων και μάλιστα χωρίς τις προβλεπόμενες από το Σύνταγμα εξαιρέσεις που προβλέπονται για τα δημόσια δάση, ΣτΕ 2282/1992 Ολομ. (και 2757/1994 και 5351/1995) περί της υποχρέωσης αναδάσωσης περιοχών που καταστράφηκαν από πυρκαγιά ή αποψιλώθηκαν ισχύει και για τις εκτάσεις που αποψιλώθηκαν πριν την έναρξη ισχύος του Συντάγματος, χωρίς χρονικό περιορισμό, ΣτΕ 10/1998 Ολομ., περί του «περιβαλλοντικού κεκτημένου», σύμφωνα με το οποίο απαγορεύεται η θέσπιση είτε με νόμο είτε με κανονιστική πράξη της διοίκησης ρυθμίσεων που μεταβάλλουν επί τα χείρω το ήδη υπάρχον νομοθετικό καθεστώς για τη δόμηση. Βλ. επίσης, την ΣτΕ 2818/1997 σχετικά με την υποχρέωση, που απορρέει από το άρθρο 24 Σ, της διοίκησης να προβεί στην κατάρτιση δασολογίου.

⁴ Βλ. ενδεικτικά, ΣτΕ 613/2002 Ολομ. σχετικά με το πώς επιλύεται η σύγκρουση μεταξύ άλλων κατά το Σύνταγμα προστατευτέων αγαθών και του περιβάλλοντος, ΣτΕ 927/2003 σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος στο πλαίσιο της αρχής της αιεφορίας και της βιώσιμης ανάπτυξης, και ΣτΕ Ολομ. 2002/2003 περί του «οικιστικού κεκτημένου».

πολίτες όσο και οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις καθώς και, κατά μείζονα λόγο, οι Εθνικές Επιτροπές Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχουν καθήκον, στο πλαίσιο εκπλήρωσης των υποχρεώσεων αυτών, που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο να παρεμβαίνουν και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλία για την προστασία του περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο αυτό, η κίνηση πολιτών Φίλοι Δάσους Συγγρού με το από 7.4.2006 «Υπόμνημα περί Δάσους Συγγρού», που υπέβαλε, επεσήμανε στην Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου μια σειρά από ενέργειες ή παραλείψεις που οδηγούν στην υποβάθμιση και αλλοίωση του δασικού χαρακτήρα του Δάσους Συγγρού.

Συγκεκριμένα, οι Φίλοι Δάσους Συγγρού τονίζουν ότι το Δάσος Συγγρού έχει σωθεί μέχρι σήμερα επειδή (α) ήταν Κληροδοτήμα με τον συγκεκριμένο - μη επιτρέποντα «αξιοποίηση» - σκοπό και (β) ήταν, και είναι, σε μεγάλο του μέρος δασικό. Ωστόσο, το 2003, με Πράξη του Δασάρχη Πεντέλης έχουν αποχαρακτηρισθεί 271 στρέμματά του (τα οποία απέβαλαν έκτοτε το δασικό τους χαρακτήρα), κυρίως στο νότιο τμήμα του και επί της Λεωφόρου Κηφισίας, ενώ συστηματικώς παραβιάζεται και ο σκοπός του Κληροδοτήματος, μέσω της «αξιοποίησης» τμημάτων της έκτασης αυτής που δεν συνάδουν προς το δασικό χαρακτήρα της, με προφανή στόχο τη δημιουργία τετελεσμένων καταστάσεων που θα οδηγήσουν στην οριστική του αλλαγή προς την κατεύθυνση της αναψυχής, και, περαιτέρω, των εμπορικών χρήσεων και του τουρισμού.

Θεωρούμε δεδομένη την ιδιαίτερη σημασία του Δάσους Συγγρού, αφού είναι το τελευταίο κομμάτι φυσικού δάσους στο εξόχως ρυπασμένο λεκανοπέδιο της Αττικής. Καλύπτει μόλις 950 στρέμματα πρασίνου και είναι διάσπαρτο με πλείστα ήδη κτίσματα και εγκαταστάσεις αλλά και πολλές αποψιλωμένες και παραμελημένες περιοχές.

Υπενθυμίζεται, επίσης, πως η περιβαλλοντική οργάνωση WWF πραγματοποίησε έρευνα στους επισκέπτες του Κτήματος Συγγρού που έδειξε αυξημένο βαθμό ευαισθησίας απέναντι στη σημασία και την ανάγκη διατήρησης σ' αυτό του φυσικού δάσους. Τούτο αξιολογούν ως πιο σημαντικό στοιχείο. Αν και πολλοί επισκέπτονται το Κτήμα για πολιτιστικές δραστηριότητες στο θέατρο Αναβρύτων και για αθλητισμό, δεν επιθυμούν καθόλου τις οργανωμένες εγκαταστάσεις καθώς τις θεωρούν ασύμβατες με το φυσικό δάσος. Οι επισκέπτες του Κτήματος θεωρούν ότι η πυροπροστασία είναι το κύριο ζητούμενο για τη διατήρηση της οικολογικής αξίας του Κτήματος. Επίσης, το ζήτημα των σκουπιδιών και των παραβιάσεων της πρόσβασης από οχήματα καθώς και το ζήτημα της γενικής φύλαξης και ασφάλειας του Κτήματος χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης. Σύμφωνα με την έρευνα, τα μέτρα διαχείρισης θα έπρεπε να ενισχύουν, καταρχήν, τη σημασία των φυσικών και τεχνητών οικοσυστημάτων και να αντιμετωπίζουν το ζήτημα των σκουπιδιών, της πυροπροστασίας,

της αποκατάστασης των καμένων εκτάσεων, της γενικής εγκατάλειψης, της φύλαξης, της ασφάλειας, της αποκατάστασης ή απομάκρυνσης των εγκαταλειμμένων κτιρίων και θερμοκηπίων. Επίσης ζητούν να προστατευτεί αποτελεσματικά το Κτήμα από ανάρμοστα σχέδια ανάπτυξης.

Η WWF Ελλάς, σύμφωνα με σειρά εγγράφων που έθεσε υπόψη μας, μέσω μέλους της ΕΕΔΑ, θεωρεί ότι σε γενικές γραμμές οι επισκέπτες εντοπίζουν εύστοχα τις αξίες, τα προβλήματα και τα ενδεικνύόμενα μέτρα διαχείρισης. Χρειάζεται περισσότερη ενημέρωση για τη σημασία των γεωργικών εκτάσεων και της εκπαίδευσης σε φιλοπεριβαλλοντικές μεθόδους γεωργίας. Η οργάνωση έχει συντάξει ήδη τους βασικούς άξονες του διαχειριστικού σχεδίου που ανταποκρίνονται σε αυτές τις εκτιμήσεις και σέβονται απόλυτα την επιθυμία της διαθέτιδος για διαρκή «μόρφωση καλών γεωργών και κηπουρών».

Η Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου τονίζει την αυτονόμη ανάγκη προστασίας των ελεύθερων χώρων και του πρασίνου. Θεωρούμε πως μείζων μέριμνα των διαχειριζομένων το Δάσος Συγγρού πρέπει να αποτελεί η βιώσιμη διαχείρισή του με απόλυτο σεβασμό στο περιβάλλον. Πιο συγκεκριμένα, εστιάζει την προσοχή των φορέων που είναι επιφορτισμένοι με τη διαχείριση του Δάσους Συγγρού στα ακόλουθα σημεία:

- Είναι αναγκαίος ο πλήρης σεβασμός στο Κληροδότημα που είχε συγκεκριμένο - μη επιτρέποντα εμπορική αξιοποίηση - σκοπό. Η «κακοποίηση» της βούλησης του μεγάλου ευεργέτη συντελεί στη μη εμφάνιση νέων ευεργετών.
- Έχει ιδιαίτερη σημασία η αυστηρή φύλαξη και προστασία του, η ανανέωση και ο εμπλουτισμός της χλωρίδας, εν ολίγοις η συντήρηση του Δάσους.
- Είναι αναγκαία η αποκατάσταση των δύο διατηρητέων και αγρίως βανδαλισμένων κτισμάτων του - της Βίλλας Συγγρού και του Ι.Ν. Αγ. Ανδρέα.
- Επιβάλλεται, βεβαίως, η άμεση κατεδάφιση οποιουδήποτε παρανόμου κτίσματος και γενικότερα η κατάργηση κάθε είδους παρανομιών.
- Κάθε παράνομη χρήση και εμπορική εκμετάλλευση του Δάσους οδηγεί σε προφανή υποβάθμισή του, όπως έχει ήδη συμβεί αλλού σε πολλές άλλες αντίστοιχες περιπτώσεις. Συνεπώς, πρέπει να αποκλεισθεί.
- Πρέπει να εφαρμόζεται ο κανόνας οι δασικές και γεωργικές εκτάσεις να διατηρηθούν σε κατάσταση αειφορίας.
- Εν πάση περιπτώσει και βάσει των διατάξεων της Συμφωνίας του Aarhus, που αποτελεί ελληνικό δίκαιο, μετά την κύρωσή του με το ν. 3422/2005 (ΦΕΚ Α' 303), και μάλιστα αυξημένου τυπικού κύρους, κατά το άρθρο 28 παρ. 1 Σ, ζητάμε να συμπεριληφθούν αντιπρόσωποι της

Κίνησης «Φίλοι του Άλσους Συγγρού» και άλλων οικολογικών οργανώσεων στο όργανο που θα αποφασίσει, χαράξει και εφαρμόσει οποιαδήποτε πολιτική ρυθμιστική της διαχείρισης του Άλσους Συγγρού. Άλλως, θα δημιουργηθούν διάφορες νομικές συνέπειες για το κράτος από τη διαχείριση του θέματος με τον αποκλεισμό από τους αρμόδιους φορείς της κοινωνίας των πολιτών.

Αθήνα, 20 Ιουνίου 2006

ΚΕΙΜΕΝΟ αρ. 2

Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ στο Σχέδιο Νόμου «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας»

Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ στο Σχέδιο Νόμου «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας»¹

Α΄. Εισαγωγικά

Η ΕΕΔΑ χαιρετίζει το εξεταζόμενο ΣχΝ, που αποσκοπεί στην προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2002/73/ΕΚ², η οποία τροποποίησε την Οδηγία 76/207/ΕΟΚ³, και προς άλλες κοινοτικές διατάξεις σχετικές με την ισότητα των φύλων στην απασχόληση και την επαγγελματική εκπαίδευση, και πραγματοποιεί τον στόχο του κατά τρόπο, γενικά, επιτυχή. Επιθυμώντας δε να συμβάλει στην όσο το δυνατό πληρέστερη και αποτελεσματικότερη υλοποίηση των σχετικών επιταγών του Κοινοτικού Δικαίου (ΚΔ) και του Συντάγματος, η ΕΕΔΑ υποβάλλει ορισμένες ενδεικτικές παρατηρήσεις σχετικά με ορισμένα βασικά σημεία του ΣχΝ.

Ι. Η Οδηγία 2002/73 ως μέσο για την επίτευξη ουσιαστικής ισότητας των φύλων και η αναγκαιότητα των θετικών μέτρων, ιδίως υπέρ των γυναικών

Η Οδηγία 2002/73, όπως και η Οδηγία 76/207, την οποία τροποποίησε, αποτελεί εκδήλωση της θεμελιώδους γενικής αρχής/κανόνα της ισότητας των φύλων. Λόγω ακριβώς του θεμελιώδους χαρακτήρα της, η Συνθήκη (άρθρα 2 και 382) καθιστά την ισότητα των φύλων «αποστολή» και

¹ Το εν λόγω κείμενο παρατηρήσεων υιοθετήθηκε κατά πλειοψηφία από την Ολομέλεια της ΕΕΔΑ στη συνεδρίαση της 22ης Ιουνίου 2006, έπειτα από σχετική εισήγηση του μέλους της, κας Σοφίας Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου, εκπροσώπου του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, και είχε προηγουμένως εγκριθεί από το Β΄ Τμήμα της ΕΕΔΑ.

² Οδηγία 2002/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, για την τροποποίηση της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας, ΕΕ L 269/15, 05/10/2002.

³ Οδηγία 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 9ης Φεβρουαρίου 1976 περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισεως ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας, ΕΕ L 039/40, 14/02/1976, Ειδική Έκδοση ΕΕ στα ελληνικά, κεφ.5, τόμ. 2, σ. 70.

οριζόντιο στόχο της Κοινότητας σε όλες τις δράσεις της, απαιτώντας «να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών» σε όλους τους τομείς. Έτσι η Συνθήκη επιβάλλει σε όλα τα κοινοτικά όργανα «θετική υποχρέωση» «να προωθούν ενεργά»⁴ την ισότητα των φύλων. Αποδέκτες της επιταγής αυτής είναι και τα όργανα των κρατών μελών, βάσει της «αρχής της συνεργασίας» του άρθρου 10 ΣυνθΕΚ.

Η έννοια της «ανισότητας» είναι διαφορετική και ευρύτερη από την έννοια της «διάκρισης». Οι «ανισότητες» είναι πραγματικές καταστάσεις, που θίγουν κυρίως τις γυναίκες και οφείλονται σε προκαταλήψεις και στερεότυπα, όπως τονίζουν όλα τα κοινοτικά όργανα, συμπεριλαμβανομένου και του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), καθώς και το ΣτΕ, με τις αποφάσεις του που αναγνωρίζουν ότι το άρθρο 4§2 Σ επιτάσσει την ουσιαστική ισότητα των φύλων⁵. Λόγω αυτού του χαρακτήρα του συνταγματικού κανόνα της ισότητας των φύλων και του γεγονότος ότι οι «ανισότητες» είναι ιδίως εις βάρος των γυναικών, με αποτέλεσμα τον, κατά το ΣτΕ, «κοινωνικό παραγκωνισμό» τους⁶, η νέα διάταξη του άρθρου 116§2 Συντ. επιβάλλει τη λήψη θετικών μέτρων, «ιδίως υπέρ των γυναικών», «για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη», διευκρινίζοντας ταυτόχρονα ότι τα θετικά μέτρα δεν αποτελούν διάκριση, αλλά μέσα για την προώθηση της ισότητας των φύλων, δηλαδή την επίτευξη ουσιαστικής ισότητας⁷.

Απαιτώντας την εξάλειψη των «ανισοτήτων», και το άρθρο 3§2 ΣυνθΕΚ επιβάλλει την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας, για την επίτευξη της οποίας είναι αναγκαία η λήψη θετικών μέτρων, κατά κύριο λόγο προς όφελος των γυναικών (άρθρο 141§4 ΣυνθΕΚ, Δήλωση 28 συνημμένη στη

⁴ Προοίμιο Οδηγίας 2002/73 και Προτάσεις Γεν. Εισαγγελέα Chr. Stix-Hackl στην υπόθ. C-186/01, Dory.

⁵ Βλ. ιδίως ΟΛΣΤΕ 1933/1998 και Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, Η ιστορική στροφή, του Συμβουλίου Επικρατείας προς την πραγματική ισότητα. Σχόλιο στις ΟΛΣΤΕ 1933/98 και 1917-1929/98, ΤοΣ 1998, 773-795.

⁶ ΟΛΣΤΕ 1933/1998.

⁷ Για τον χαρακτήρα αυτόν των θετικών μέτρων και την έννοια της ουσιαστικής ισότητας βλ. Α. Yotopoulos-Marangopoulos, Affirmative Action: Towards Effective Gender Equality, Sakkoulas/Bruylant 1998, την ίδια, Les mesures positives: pour une égalité effective des sexes, Sakkoulas/Bruylant 1998. Βλ. επίσης Χ. Τσιλιώτη, Η αναθεώρηση του άρθρου 116§2 Σ: Η «συνταγματοποίηση» μιας νομολογιακής εξέλιξης, ΔτΑ 10/2002, σ. 479-507, Σ. Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου, Η τροποποίηση του άρθρου 116§2 του Συντάγματος: από την τυπική στην ουσιαστική ισότητα των φύλων, ΔτΑ No 10/2001, σ. 509-528.

Συνθήκη του Άμστερνταμ). Τα θετικά μέτρα αποτελούν, και κατά το ΚΔ, μέσα για την εξασφάλιση της ισότητας των φύλων στην πράξη, δηλαδή της ουσιαστικής ισότητας. Έχουν έτσι τον ίδιο χαρακτήρα που έχουν και κατά το Σύνταγμα.

Η Οδηγία 2002/73 αποτελεί μέσο για την πραγμάτωση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων. Αυτόν τον χαρακτήρα και τον στόχο είχε, άλλωστε, και η Οδηγία 76/207, κατά τη νομολογία του ΔΕΚ. Οι διατάξεις της Οδηγίας 2002/73 πρέπει να ερμηνεύονται υπό το φως των διατάξεων των άρθρων 2 και 3§2 ΣυνθΕΚ, των οποίων αποτελούν εξειδίκευση στον τομέα της απασχόλησης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Άλλωστε, το άρθρο 141§3 ΣυνθΕΚ, που χρησίμευσε ως νομική βάση της Οδηγίας 2002/73, εφαρμόστηκε υπό το φως των άρθρων 2 και 3§2 ΣυνθΕΚ, όπως προκύπτει από το Προοίμιο της Οδηγίας. Υπό το φως των διατάξεων αυτών της ΣυνθΕΚ πρέπει να ερμηνεύονται και οι λοιπές σχετικές με την ισότητα των φύλων διατάξεις της ΣυνθΕΚ, όπως εκείνη του άρθρου 141§4 που προβλέπει τα θετικά μέτρα ως μέσα για την επίτευξη ουσιαστικής ισότητας των φύλων.

Οι διατάξεις της Οδηγίας 2002/73 πρέπει να ερμηνεύονται και υπό το φως των διεθνών συνθηκών δικαιωμάτων του ανθρώπου που αναφέρει το Προοίμιο της Οδηγίας, και ιδίως της Σύμβασης για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών, η οποία καθιερώνει την ουσιαστική ισότητα των φύλων και ορίζει ότι τα θετικά μέτρα δεν αποτελούν διακρίσεις, αλλά μέσα για την επίτευξη ουσιαστικής ισότητας.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι οι περισσότερες διατάξεις της Οδηγίας 2002/73 δεν είναι νέες. Αποτυπώνουν ερμηνευτική της Οδηγίας 76/207 νομολογία του ΔΕΚ, στην οποία και παραπέμπει συχνά το Προοίμιο της Οδηγίας 2002/73. Έτσι, η Οδηγία αυτή περιέχει, ως επί το πλείστον, ήδη ισχύοντες κανόνες. Εξάλλου, οι κανόνες της Οδηγίας 2002/73 αποτελούν ένα minimum και δεν εμποδίζουν τη θέσπιση ή διατήρηση ευνοϊκότερων εθνικών κανόνων, αποκλείεται δε οποιαδήποτε οπισθοδρόμηση της εθνικής νομοθεσίας (άρθρο 8α Οδηγίας).

Η Οδηγία 2002/73 αναφέρεται στα *θετικά μέτρα* ως μέσα για την εξασφάλιση πλήρους ισότητας ανδρών και γυναικών στην πράξη (τροποποιημένο άρθρο 2§8, με παραπομπή στο άρθρο 141§4 ΣυνθΕΚ). Έτσι, δεν αρκεί η εξάλειψη των διακρίσεων από τη νομοθεσία, με την οποία μόνον τυπική ισότητα επιτυγχάνεται. Χρειάζονται και θετικά μέτρα για την αποτελεσματική εφαρμογή της Οδηγίας, τα οποία πρέπει να λαμβάνονται κατά κύριο λόγο υπέρ των γυναικών. Την αναγκαιότητα αυτήν εκφράζει

η Οδηγία 2002/73 επιβάλλοντας στα κράτη μέλη ειδική υποχρέωση να κοινοποιούν, ανά τετραετία, τα θετικά μέτρα που λαμβάνουν στην Επιτροπή, η οποία θα τα αξιολογεί «*υπό το φως της Δήλωσης 28*», δηλαδή, θα ελέγχει κατά πόσο έχουν συμβάλει «*στη βελτίωση της θέσης των γυναικών*», αφού αυτός πρέπει να είναι, κατά τη Δήλωση 28, «*κατά κύριο λόγο*» ο στόχος τους.

II. Η ισότητα των φύλων δεν επιδέχεται αποκλίσεις

Η ΕΕΔΑ χαιρετίζει με ιδιαίτερη ικανοποίηση την κατάργηση των διατάξεων του άρθρου 10 του Ν. 1414/1984, που επέτρεπαν αποκλίσεις από τον κανόνα της ισότητας των φύλων όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, ως ευθέως αντίθετων προς το Σύνταγμα, και τη μη πρόβλεψη δυνατότητας αποκλίσεων στο ΣχΝ, που θα το καθιστούσε αντισυνταγματικό.

Πράγματι, όπως έχει ήδη τονίσει η ΕΕΔΑ⁸, η τροποποίηση της Οδηγίας 76/207 με την Οδηγία 2002/73 «έγινε κυρίως διότι μερικές διατάξεις της 76/207, και ιδίως εκείνες του άρθρου 2§2, που επέτρεπε αποκλίσεις από την ισότητα στην πρόσβαση σε επαγγέλματα ή απασχολήσεις, «εφόσον, λόγω της φύσεως ή των συνθηκών ασκήσεώς τους, το φύλο συνιστά παράγοντα αποφασιστικής σημασίας», είχαν δημιουργήσει σοβαρές και έντονες αντιδράσεις. Το πόσο επικίνδυνη είναι αυτή η δυνατότητα αποκλίσεων απέδειξε η πράξη. Με την Οδηγία 2002/73 βελτιώθηκε κάπως η διατύπωση της Οδηγίας 76/207.»

Η ΕΕΔΑ έχει επίσης τονίσει⁹ ότι: «Το ελληνικό Σύνταγμα, με το άρθρ. 4§2, κατοχυρώνει την ουσιαστική ισότητα των φύλων (ΣτΕ 1933/1998), κατά την πρόσφατη δε αναθεώρησή του, καταργήθηκε η διάταξη του άρθρ. 116§2 που επέτρεπε αποκλίσεις και αντικαταστάθηκε με διάταξη που καθιερώνει τα θετικά μέτρα ως μέσο για την επίτευξη της ισότητας των φύλων και απαιτεί την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη, ιδίως εις βάρος των γυναικών. Συνεπώς, καταργήθηκαν, αφότου ίσχυσε το αναθεωρημένο Σύνταγμα (18.4.2001), όλες οι διατάξεις που επέτρεπαν αποκλίσεις, μεταξύ των οποίων και του άρθρου 10 του Ν. 1414/1984 για την εφαρμογή της ισότητας των φύλων στις εργασιακές σχέσεις, οποιαδήποτε δε διάταξη τυχόν εισαγάγει στο μέλλον αποκλίσεις θα είναι

⁸ Βλ. Γνωμάτευση-Απόφαση της 17.12.2003 επί του Σχεδίου Νόμου για την Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, Πρακτικά ΕΕΔΑ 2003.

⁹ Ibid.

ανίσχυρη. Έτσι, και ο νόμος που θα εφαρμόσει τη νέα Οδηγία για την ισότητα των φύλων στην εργασία και την απασχόληση (2002/73/ΕΚ) δεν θα πρέπει να προβλέπει αποκλίσεις. Άλλωστε, και η Οδηγία αυτή [...] επιτρέπει τη θέσπιση ή διατήρηση εθνικών διατάξεων ευνοϊκότερων από τις δικές της και απαγορεύει τη μείωση του παρεχόμενου από την εθνική νομοθεσία επιπέδου προστασίας.» Εν πάση δε περιπτώσει, «κατά τις γενικώς κρατούσες αρχές στο Διεθνές και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, αλλά και τις ρητές διατάξεις [της Οδηγίας 2002/73], επικρατεί η διάταξη του άρθρου 116§ 2 του Ελληνικού Συντάγματος, ως περισσότερο προστατευτική της ισότητας».

Έτσι, έχουν απαρέγκλιτη εφαρμογή, ανεξαρτήτως φύλου, τα *αξιοκρατικά κριτήρια*, τα *κριτήρια*, δηλαδή, που συνάπτονται άμεσα με τις ικανότητες του συγκεκριμένου ατόμου, σε σχέση με τη φύση και το περιεχόμενο της συγκεκριμένης εργασίας. Η πρόσβαση σε απασχόληση πρέπει να γίνεται ύστερα από ατομική αξιολόγηση των υποψηφίων, με βάση τέτοια κριτήρια. Η *αξιοκρατική αρχή* αποτελεί, άλλωστε, συνταγματικό κανόνα, που καθιερώνεται και με το άρθρο 5§1 Συντ.¹⁰ και παρέχει σχετικά δικαιώματα που ισχύουν πλέον και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών (άρθρο 15§1 εδ. γ΄ Συντ.).

Β΄. Το εξεταζόμενο Σχέδιο Νόμου

Ι. Γενικές παρατηρήσεις

Για τη συμμόρφωση προς την Οδηγία 76/207, την οποία τροποποίησε η Οδηγία 2002/73, καθώς και προς την Οδηγία 75/117/ΕΟΚ¹¹ εκδόθηκε ο Ν. 1414/1984. Η νομοτεχνική μέθοδος που ακολουθήθηκε κατά την κατάρτιση του ΣχΝ, δηλαδή, η κατάργηση και αντικατάσταση διατάξεων του Ν. 1414/1984, είναι η ενδεδειγμένη για την ορθή συμμόρφωση προς την Οδηγία και την ασφάλεια δικαίου. Εντούτοις, η μέθοδος αυτή δεν ακολουθήθηκε πλήρως, και ιδίως, αφέθηκαν σε ισχύ διατάξεις του Ν. 1414/1984, που επαναλαμβάνονται στο ΣχΝ ή που έπρεπε να ενσωματωθούν σ' αυτό ή να καταργηθούν (βλ. πιο κάτω υπό το άρθρο 20).

Ο Ν. 1414/1983, μολονότι παρουσιάζει ορισμένες αδυναμίες, συνέβαλε σημαντικά στην προώθηση της ισότητας των φύλων στην απασχόληση, προκαλώντας τη βαθμιαία διαμόρφωση νομολογίας, που τον ερμήνευσε και τον εφήρμοσε υπό το φως των προαναφερόμενων κοινοτικών οδηγιών. Με

¹⁰ Βλ. π.χ. ΣτΕ 367/2001

¹¹ Οδηγία 75/117/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των Κρατών μελών που αφορούν την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των αμοιβών μεταξύ εργαζόμενων ανδρών και γυναικών, ΕΕ L 045/19, 19/02/1975, Ειδική Έκδοση ΕΕ στα ελληνικά, κεφ.5, τόμ. 2, σ. 42.

την ευκαιρία της συμμόρφωσης προς την Οδηγία 2002/73, το ΣχΝ εξαλείφει ορισμένες από τις αδυναμίες του Ν. 1414/1984, όχι όμως όλες, όπως θα δούμε ειδικότερα κατά την εξέταση των διατάξεών του.

Δύο γενικότερες γλωσσικές παρατηρήσεις:

α) Καλό είναι, όπου γίνεται αναφορά στα πρόσωπα που καλύπτει το ΣχΝ, να μη χρησιμοποιείται μόνο το αρσενικό γένος, αλλά είτε και τα δυο γένη είτε ουδέτερη ορολογία. Έτσι, π.χ. στο άρθρο 2, αντί «σε όσους», μπορεί να τεθεί «στα άτομα» ή «στα πρόσωπα», όπως γίνεται σε άλλες διατάξεις του ΣχΝ.

β) Στο ελληνικό κείμενο της Οδηγίας 2002/73, όπως και άλλων οδηγιών, χρησιμοποιείται ο όρος «διακριτική μεταχείριση», με την έννοια της μεταχείρισης που ενέχει διάκριση. Είναι όμως προφανές ότι ο όρος «διακριτική» είναι αδόκιμος για την απόδοση της έννοιας αυτής, και πάντως δεν ανταποκρίνεται στον όρο «discriminatoire» ή «discriminatory» (ανταποκρίνεται μάλλον στον όρο «discret» ή «discrète»). Το ΣχΝ αλλού αποφεύγει τη χρήση του αδόκιμου αυτού όρου, μολονότι περιλαμβάνεται στην αντίστοιχη διάταξη της Οδηγίας (π.χ. στο άρθρο 4§3, που αναφέρεται σε «εντολή προς άνιση μεταχείριση» -προτιμότερο θα ήταν «που ενέχει διάκριση»), ενώ αλλού δεν την αποφεύγει (π.χ. στο άρθρο 17, σχετικά με το βάρος της απόδειξης)

II. Οι διατάξεις του ΣχΝ

Μετά τα δύο πρώτα άρθρα (σκοπός και πεδίο εφαρμογής), θα εξετάσουμε τις τελικές διατάξεις του ΣχΝ, δεδομένης της σημασίας τους για την ορθότητα της συμμόρφωσης προς την Οδηγία και την ασφάλεια δικαίου που πρέπει να δημιουργεί ο νέος νόμος, και κατόπιν θα προχωρήσουμε στις λοιπές διατάξεις του ΣχΝ.

Άρθρο 1. Σκοπός

Κατά το άρθρο 1 του ΣχΝ, σκοπός του είναι «η προσαρμογή του εσωτερικού δικαίου προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2002/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, καθώς και η ρύθμιση συναφών θεμάτων ισότητας των αμοιβών μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών». Γι' αυτό και το ΣχΝ φέρει τον ίδιο τίτλο με την Οδηγία 2002/73, με την προσθήκη των λέξεων «στους όρους», που ήταν αναγκαία, αφού ρυθμίζει και ορισμένα θέματα ισότητας αμοιβών ανδρών και γυναικών.

Άρθρο 2. Πεδίο εφαρμογής

Πολύ σημαντική είναι η διάταξη του άρθρου 2, με την οποία ορίζεται πεδίο εφαρμογής ευρύτερο από εκείνο του Ν. 1414/1984, που καταλαμβάνει

όλες τις μορφές απασχόλησης, στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα. Η ευρύτητα του πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας 76/207 είχε αναγνωρισθεί από τη νομολογία του ΔΕΚ, η δε Οδηγία 2002/73 την προβλέπει και ρητά (άρθρο 3). Η διάταξη αυτή του ΣχΝ χρειάζεται όμως ορισμένες συμπληρώσεις, ώστε ν' ανταποκρίνεται πλήρως στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας.

Ειδικότερα, είναι αναγκαίες οι ακόλουθες προσθήκες στο άρθρο 2 του ΣχΝ: α) αφού η Οδηγία 2002/73, όπως άλλωστε και η Οδηγία 76/207, επιτάσσει την ισότητα των φύλων όχι μόνον κατά τη διάρκεια της απασχόλησης, αλλά και σε ό,τι αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, μετά το «απασχολούνται», να τεθεί *«ή είναι υποψήφια για απασχόληση»*, και β) αφού η Οδηγία 2002/73, όπως άλλωστε και η Οδηγία 76/207, επιτάσσει την ισότητα των φύλων και σε ό,τι αφορά την επαγγελματική εκπαίδευση, στο τέλος του άρθρου 2 να τεθεί *«καθώς και στα άτομα που λαμβάνουν επαγγελματική εκπαίδευση ή είναι υποψήφια για επαγγελματική εκπαίδευση οποιουδήποτε είδους και μορφής»*.

Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι η κοινοτική έννοια της «επαγγελματικής εκπαίδευσης» είναι ευρύτατη, και αυτή πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για την εφαρμογή και του δικαίου της ισότητας των φύλων. Περιλαμβάνει «κάθε μορφή εκπαίδευσης ή κατάρτισης, που προετοιμάζει για την απόκτηση τυπικού προσόντος για συγκεκριμένο επάγγελμα, εργασία ή απασχόληση ή παρέχει την ιδιαίτερη ικανότητα για την άσκηση του εν λόγω επαγγέλματος ή της εν λόγω απασχολήσεως, ανεξαρτήτως της ηλικίας και του επιπέδου κατάρτισεως των μαθητών ή φοιτητών, ακόμη και αν το πρόγραμμα διδασκαλίας περιλαμβάνει τμήμα γενικής εκπαίδευσης»¹².

Άρθρο 20. Καταργούμενες διατάξεις Παράγρ. 1

Η αναγραφή των αριθμών των διατάξεων του Ν. 1414/1984 που καταργούνται δεν δημιουργεί την αναγκαία σαφήνεια και ασφάλεια δικαίου. Θα πρέπει κανείς να ψάχνει κάθε φορά τον Ν. 1414/1984 για να δει αν μια διάταξή του ισχύει ή δεν ισχύει. Τη δε σύγχυση θα επιτείνει και το ότι τα ρυθμιζόμενα από τον Ν. 1414/1984 ζητήματα ρυθμίζονται στο ΣχΝ σε άρθρα με διαφορετικούς αριθμούς, πράγμα πολύ φυσικό, αφού αλλάζει, και ορθώς, η δομή του νόμου. Θα ήταν προτιμότερο να αναφέρεται στο άρθρο 1 του ΣχΝ ότι ο Ν. 1414/1984 αντικαθίσταται με τον νέο νόμο και να επαναλαμβάνει το ΣχΝ τις διατάξεις του Ν. 1414/1984 που διατηρούνται,

¹² Βλ. ΔΕΚ 13.2.1985, 293/83, Gravier, Συλλ. 1985, 593, 2.2.1988, 24/86, Blaizot, Συλλ. 1988, 379.

τροποποιημένες ή μη, ανάλογα με την περίπτωση. Άλλωστε, οι διατηρούμενες, κατά το άρθρο 20§1 του ΣχΝ, διατάξεις του Ν. 1414/1984 επαναλαμβάνονται κατά λέξη στο ΣχΝ (βλ. π.χ. παρ. 2 και 3 άρθρου 7 Ν. 1414/1984, που επαναλαμβάνονται στις παρ. 2 και 4 του άρθρου 11 του ΣχΝ).

Παράγρ. 2 και 3

Η διατάξεις αυτές παρουσιάζουν ένα βασικό πρόβλημα, που παρουσιάζει και η αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 15 Ν. 1414/1984, και το οποίο δημιούργησε ανασφάλεια δικαίου και προκάλεσε απόφαση του ΔΕΚ, με την οποία διαπιστώθηκε παράβαση του Κοινοτικού Δικαίου (ΚΔ) εκ μέρους της Ελλάδας, λόγω ανεπαρκούς συμμόρφωσης προς το άρθρο 119 (ήδη 141) ΣυνθΕΚ και τις Οδηγίες 75/117/ΕΟΚ και 79/7/ΕΟΚ¹³. Πρόκειται, ιδίως, για τη γενικότητα της διατύπωσης όσον αφορά την κατάργηση των αντίθετων διατάξεων και τη μη ρητή κατάργησή τους. Από την προαναφερόμενη απόφαση ΔΕΚ και λοιπή πάγια νομολογία του είναι σαφές, ότι η συμμόρφωση προς οδηγία πρέπει να γίνεται κατά τρόπο που να δημιουργεί ασφάλεια δικαίου και να παρέχει επαρκή προστασία στους ενδιαφερομένους, με διατάξεις που επιτρέπουν σ' αυτούς να γνωρίζουν σαφώς και επακριβώς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και στα εθνικά δικαστήρια να εξασφαλίζουν την τήρησή τους. Κατά την έναρξη ισχύος του Ν. 1414/1984 υπήρχαν ακόμη ρυθμίσεις που περιείχαν διακρίσεις λόγω φύλου, οι οποίες δεν καταργήθηκαν ρητά. Γι' αυτό και το ΔΕΚ μη αρκούμενο στη διάταξη του άρθρου 15 Ν. 1414/1984, η οποία προβλέπει γενικά και αόριστα την κατάργηση των αντίθετων διατάξεων, διαπίστωσε παράβαση του ΚΔ.

Διατάξεις που περιέχουν διακρίσεις λόγω φύλου υπάρχουν ακόμη και εφαρμόζονται. Ορισμένες από αυτές έχουν προκαλέσει την παρέμβαση της Επιτροπής, η οποία έχει απευθύνει προειδοποιητικές επιστολές προς την Ελληνική Κυβέρνηση ή έχει προχωρήσει σε διαδικασία παράβασης του ΚΔ. Ορισμένες έχουν απασχολήσει και τα ελληνικά δικαστήρια. Ακόμη όμως και όπου υπάρχει ευνοϊκή για την ισότητα νομολογία, έστω και ανώτατων δικαστηρίων, κατά πάγια νομολογία του ΔΕΚ, που επαναλαμβάνει και η προαναφερόμενη απόφαση κατά Ελλάδα, αυτό δεν αρκεί. Απαιτούνται κανόνες της εθνικής νομοθεσίας που να καταργούν ή να τροποποιούν με τρόπο ρητό και σαφή τις αντίθετες προς το ΚΔ διατάξεις.

Είναι γνωστές οι περισσότερες από αυτές τις διατάξεις, από τη νομολογία μας και τις παρεμβάσεις της Επιτροπής. Παραδείγματα: οι διατάξεις που διατηρούν ποσοστώσεις εις βάρος των γυναικών για την πρόσβαση σε διά-

¹³ ΔΕΚ 28.10.1999, C-187/98, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 1999, I-7713.

φορα σώματα, που πρέπει να καταργηθούν ρητά, για λόγους πλήρους συμμόρφωσης προς το ΚΔ και ασφάλειας δικαίου, έστω και αν σε πρόσφατες προκηρύξεις δεν υπάρχουν ποσοτώσεις. Άλλο παράδειγμα: το άρθρο 8 εδ. β΄ Ν. 3198/1955, όπως ισχύει μετά το άρθρ. 5§1 Ν. 435/1976, που προβλέπει ότι οι υπάλληλοι που συμπληρώνουν τις προϋποθέσεις πλήρους σύνταξης γήρατος, μπορούν είτε ν' αποχωρούν είτε ν' απομακρύνονται από την εργασία τους από τον εργοδότη τους. Η ηλικία όμως πλήρους συνταξιοδότησης από το ΙΚΑ είναι κατώτερη για τις γυναίκες από ό,τι για τους άνδρες, κι αυτό συνεπάγεται διάκριση εις βάρος των γυναικών ως προς τους όρους καταγγελίας της σύμβασης εργασίας. Γι' αυτό και ο ΑΠ έκρινε, από το 1995, ότι η διάταξη αυτή αντίκειται στα άρθρ. 4§2 Σ και 5§1 Ν. 1414/1984, ερμηνευόμενα υπό το φως της Οδηγίας 76/207¹⁴. Παρόμοιες διατάξεις περιέχουν και κανονισμοί τραπεζών. Οι διατάξεις αυτές δεν έχουν καταργηθεί ή τροποποιηθεί και φαίνεται ότι εφαρμόζονται στην πράξη.

Συνεπώς, το ΣχΝ θα έπρεπε ν' αναφέρει, ενδεικτικά, διατάξεις που περιέχουν διακρίσεις και να τις καταργεί ή να τις τροποποιεί. Αυτό μπορεί να γίνει με συμπλήρωση των γενικών διατάξεων των παρ. 2 και 3 του άρθρου 20. Εξάλλου, στην απόφαση κατά Ελλάδας, το ΔΕΚ υπενθύμισε ότι «ένα κράτος δεν μπορεί να επικαλεστεί δυσκολίες στην πράξη ή διοικητικές δυσχέρειες» ούτε «οικονομικές δυσχέρειες», «για να δικαιολογήσει τη μη τήρηση των υποχρεώσεων και των προθεσμιών που τάσσουν οι κοινοτικές οδηγίες».

Ως προς τη διατύπωση: Παρ. 2: Για λόγους σαφήνειας και πληρότητας, μετά το «εσωτερικών κανονισμών επιχειρήσεων που έχουν ισχύ νόμου», θα πρέπει να προστεθεί «ή κανονιστικής πράξης». Παρ. 3: από προφανή παραδρομή, παραλείπονται οι «ατομικές συμβάσεις εργασίας», τις οποίες αναφέρει το άρθρο 15 του Ν. 1414/1984.

Εξάλλου, ενώ το άρθρο 15 του Ν. 1414/1984 προβλέπει ότι «καταργούνται» όλες οι διατάξεις που αναφέρει, οι οποίες συμπίπτουν με τις διατάξεις και τους όρους που αναφέρουν οι παρ. 2 και 3 του ΣχΝ, η μεν παρ. 2 του ΣχΝ προβλέπει ότι οι διατάξεις που αναφέρει «καταργούνται», η δε παρ. 3 προβλέπει ότι οι όροι που αυτή αναφέρει «κηρύσσονται ανίσχυροι». Η διαφορά αυτή της διατύπωσης είναι αδικαιολόγητη και θα δημιουργήσει κίνδυνο σύγχυσης. Θα πρέπει να διατηρηθεί η διατύπωση του άρθρου 15 του Ν. 1414/1984 και στις δύο παραγράφους.

Δεδομένου ότι ο νέος νόμος θα εκδοθεί μετά τη λήξη της προθεσμίας που τάσσει η Οδηγία 2002/73 για τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις

¹⁴ ΑΠ 85/1995, 593/1996, 266/1999, 1785/2001.

της (5.10.2005), ορθά αναφέρουν οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 20 ότι από την ημερομηνία αυτή θα επέλθουν οι συνέπειες του νόμου ως προς τις αντίθετες διατάξεις. Όπως όμως σημειώθηκε πιο πάνω (αριθ. 7), οι περισσότερες από τις διατάξεις της Οδηγίας 2002/73 δεν είναι νέες. Περιέχουν ήδη ισχύοντες κανόνες, τους οποίους απλώς διευκρινίζουν βάσει της σχετικής με την Οδηγία 76/207 νομολογίας ΔΕΚ. Γι' αυτό και η ευθύνη του κράτους για αντίθετες προς την Οδηγία 76/207 διατάξεις (παραδείγματα των οποίων αναφέρουμε πιο πάνω, αριθ. 24) παραμένει, και οι διατάξεις αυτές πρέπει να καταργηθούν ή να τροποποιηθούν αναδρομικά, σύμφωνα με την προαναφερόμενη απόφαση του ΔΕΚ κατά Ελλάδα (πιο πάνω αριθ. 22). Αυτό πρέπει, για λόγους ασφάλειας δικαίου, ν' αναφέρεται τουλάχιστον στην Αιτιολογική Έκθεση. Εξάλλου, η κατάργηση της διάταξης του Ν. 1414/1984 που επέτρεπε αποκλίσεις (άρθρο 10§3) έχει ήδη επέλθει, βάσει του άρθρου 111 Συντ., αφότου ίσχυσε το Σύνταγμα του 2001 (όπως έχει ήδη παρατηρήσει η ΕΕΔΑ, πιο πάνω αριθ. 11), και όλα τα δικαστήρια είναι υποχρεωμένα να διαπιστώνουν την κατάργηση αυτή και να μην την εφαρμόζουν. Αυτό, για λόγους ασφάλειας δικαίου, πρέπει να αναφέρεται τουλάχιστον στην Αιτιολογική Έκθεση.

Άρθρο 21. Έναρξη ισχύος

Η διάταξη αυτή ορίζει ως χρόνο έναρξης της ισχύος του νόμου την ημερομηνία δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, «εκτός αν ορίζει διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του». Ο νόμος όμως θα πρέπει να ισχύσει αναδρομικά από 5.10.2005, για τους προαναφερόμενους λόγους και σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΚ, και ιδίως την προαναφερόμενη απόφαση κατά Ελλάδα.

Λοιπές διατάξεις του ΣχΝ

Άρθρο 3. Ορισμοί

Το ΣχΝ, ορθά, επαναλαμβάνει τους ορισμούς της Οδηγίας 2002/73. Το ελληνικό κείμενο της Οδηγίας δεν αποδίδει όμως με ακρίβεια την έννοια ορισμένων διατάξεων, όπως αυτή προκύπτει από τα κείμενα σε άλλες γλώσσες. Έτσι, ο ορισμός της «έμμεσης διάκρισης», που είναι πολύ σημαντικός για την ελληνική έννομη τάξη, δεδομένου ότι η έννοια της έμμεσης διάκρισης είναι σχεδόν άγνωστη στη χώρα μας, δεν αποδίδεται ορθά στο ελληνικό κείμενο, το οποίο επαναλαμβάνει το άρθρο 3 του ΣχΝ. Η ορθή απόδοση είναι: «*όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική θα μπορούσε να θέσει*¹⁵ (αντί «θέτει») σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση [...]».

¹⁵ «Désavantagerait particulièrement [...]», «would put [...] at a particular disadvantage»

Άρθρο 4. Αρχή ίσης μεταχείρισης - Απαγόρευση διακρίσεων

Παρ. 1: «Απαγορεύεται κάθε μορφής άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου [...] σε όλους τους τομείς που αναφέρονται στο σκοπό και περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου [...]». Πρέπει κάθε απαγόρευση διάκρισης ν' αναφέρεται στην άμεση και την έμμεση διάκριση. Ο Ν. 1414/1984 έκανε αυτήν την αναφορά ως προς ορισμένα μόνο θέματα, πράγμα που συνέβαλε στην έλλειψη ευαισθητοποίησης στις έμμεσες διακρίσεις.

Παρ. 2: «Η παρενόχληση και η σεξουαλική παρενόχληση [...] συνιστούν (αντί «θεωρούνται») διάκριση λόγω φύλου [...]» (πιο δόκιμος όρος, που χρησιμοποιείται αλλού στο ΣχΝ, π.χ. στα άρθρα 4§4 και 5§3(δ)).

Παρ. 3: αντικατάσταση κι εδώ του όρου «θεωρείται» με τον όρο «συνιστά».

Παρ. 4: Πρέπει να αναγραφεί, κατά λέξη, η διάταξη του άρθρου 116§2 Συντ., η οποία είναι ευρύτερη και υπερισχύει, όπως προαναφέρθηκε (πιο πάνω αριθ. 11).

Παρ. 5: Αναγκαία προσθήκη στο τέλος, για τη συμμόρφωση προς τις επιταγές του ΚΔ και του άρθρου 21§1 και 5 Συντ: «ή προστασίας της πατρότητας ή εναρμόνισης της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής».

Άρθρο 5. Πρόσβαση σε απασχόληση - Συνθήκες και όροι απασχόλησης (αναγκαία προσθήκη, επειδή το άρθρο αυτό δεν αφορά μόνο την πρόσβαση)

Προσθήκες και τροποποιήσεις που απαιτούνται για την πλήρη συμμόρφωση προς τις επιταγές του ΚΔ και του άρθρου 21§1 και 5 Συντ:

Παρ. 1: «Απαγορεύεται κάθε μορφής άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου [...]».

Παρ. 2: «Απαγορεύεται κάθε άμεση ή έμμεση αναφορά στο φύλο [...]».

Παρ. 3: «α) Ο εργοδότης δεν μπορεί να αρνηθεί την πρόσληψη γυναίκας λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας (αντί μόνον «πρόσφατου τοκετού»).

«γ) Η ανωτέρω προστασία ισχύει αναλόγως και για τον εργαζόμενο πατέρα που κάνει χρήση άδειας πατρότητας, καθώς και για τους εργαζόμενους γονείς που κάνουν χρήση γονικής άδειας ανατροφής παιδιού ή άλλων μέτρων διευκόλυνσης της εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής».

«δ) Οποιαδήποτε δυσμενής μεταχείριση γυναίκας[που έχει άμεση ή έμμεση σχέση με την εγκυμοσύνη ή τη μητρότητα, ή γονέων, που έχει άμεση ή έμμεση σχέση με την άσκηση των γονεϊκών καθηκόντων τους ή με τη

γονική άδεια ανατροφής ή την άδεια φροντίδας παιδιού ή άλλα μέτρα διευκόλυνσης της εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής [...]»¹⁶.

Σχετικά με τις πιο πάνω προτεινόμενες προσθήκες και τροποποιήσεις, διευκρινίζουμε τα ακόλουθα: Το τροποποιημένο άρθρο 2§7, υποπαρ. 3, της Οδηγίας 2002/73 ορίζει ότι: «Τυχόν λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση γυναίκας λόγω εγκυμοσύνης ή άδειας μητρότητας [...] συνιστά διάκριση κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας». Το Προοίμιο όμως της Οδηγίας (παρ. 12) υπενθυμίζει ότι το ΔΕΚ «αποφαίνεται παγίως ότι πάσα δυσμενής μεταχείριση των γυναικών συνδεόμενη με την εγκυμοσύνη ή τη μητρότητα συνιστά άμεση διάκριση λόγω φύλου». Η προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 2§7, υποπαρ. 3, της Οδηγίας πρέπει να ερμηνεύεται υπό το φως του Προοιμίου, ώστε να επιτυγχάνεται καλύτερη προστασία της μητρότητας. Άλλωστε, την ευρύτερη αυτή προστασία επιτάσσει η παρ. 1 του άρθρου 21 Συντ., σε συνδυασμό και με τη νέα παρ. 5 του ίδιου άρθρου, που απαιτεί τον σχεδιασμό και την εφαρμογή δημογραφικής πολιτικής, καθώς και τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων. Είναι δε κοινός τόπος, ότι, στον ιδιωτικό τομέα, δυσμενή μεταχείριση ως προς την πρόσβαση σε απασχόληση και τους όρους και τις συνθήκες απασχόλησης υφίστανται οι γυναίκες, όχι μόνον όταν είναι έγκυες ή έχουν γεννήσει πρόσφατα, αλλά και λόγω του ότι έχουν μικρά παιδιά, ή ακόμη και για τον μόνο λόγο ότι είναι έγγαμες και σε ηλικία τεκνοποίησης.

Υπενθυμίζουμε επίσης ότι και η νομολογία του ΣτΕ (ιδίως ΟΛΣΤΕ 3216/2003 και ΣΤΕ 1 και 2/2006) έχει εφαρμόσει την κοινοτική γενική αρχή της εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, σε συνδυασμό με το άρθρο 21§1 και 5 Συντ., επισημαίνοντας ότι η γενική αυτή αρχή εκφράζεται και με την Οδηγία 96/34/ΕΚ¹⁷, για να αναγνωρίσει αυτοτελές προσωπικό δικαίωμα των δικαστικών λειτουργών, ανδρών και γυναικών, σε γονική άδεια. Η εναρμόνιση είναι έννοια ευρύτερη από εκείνη της προστασίας της μητρότητας, της πατρότητας ή του γονεϊκού λειτουργήματος. Οι οικογενειακές υποχρεώσεις, των οποίων η εναρμόνιση με την επαγγελματική ζωή πρέπει να εξασφαλισθεί, περιλαμβάνουν τις φροντίδες στα παιδιά, τους ηλικιωμένους, τα άτομα με ειδικές ανάγκες ή άλλα εξαρτώμενα πρόσωπα.

¹⁶ Βλ. και Έκθεση της ΕΕΔΑ «σχετικά με τη συμφιλίωση οικογενειακού και επαγγελματικού βίου, ενόψει και της ενσωμάτωσης στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2002/73», Πρακτικά ΕΕΔΑ 2005.

¹⁷ Οδηγία 96/34/ΕΚ του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1996, σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο για τη γονική άδεια, που συνήφθη από την UNICE, τη CEEP και τη CES, ΕΕ L 145/4, 19.6.1996.

Η Οδηγία 96/34 απαιτεί και άλλα μέτρα, πέρα από τη γονική άδεια, η δε ελληνική νομοθεσία προβλέπει τέτοια μέτρα, επιπλέον της γονικής άδειας, ιδίως για τα πρόσωπα που απασχολούνται με σχέση ιδιωτικού δικαίου (Ν. 1483/1984). Απαιτείται όμως, για την υλοποίηση των επιταγών του άρθρου 21§1 και 5 Συντ. η βελτίωση των υφιστάμενων μέτρων και η λήψη και άλλων, μεταξύ των οποίων είναι η καθιέρωση (στις σχέσεις δημόσιου δικαίου) και η αύξηση (στις σχέσεις ιδιωτικού δικαίου, όπου είναι δύο μόνο μέρες) της άδειας πατρότητας, η οποία παρέχεται λόγω γέννησης παιδιού ταυτόχρονα με την άδεια μητρότητας. Γι' αυτό και το ΣχΝ πρέπει να απαγορεύει κάθε δυσμενή μεταχείριση που έχει άμεση ή έμμεση σχέση, όχι μόνο με την εγκυμοσύνη και τη μητρότητα, αλλά και με τη άδεια πατρότητας, και γενικότερα κάθε δυσμενή μεταχείριση που έχει άμεση ή έμμεση σχέση με την άσκηση των γονεϊκών καθηκόντων. Αυτά επισημαίνει η ΕΕΔΑ σε προηγούμενη έκθεσή της, τονίζοντας ότι η λήψη τέτοιων μέτρων θα συμβάλει σημαντικά στην ποιότητα ζωής των οικογενειών και στην αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος της χώρας¹⁸.

Άρθρο 6. Επαγγελματικός προσανατολισμός και επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση

«Απαγορεύεται κάθε μορφής άμεση ή έμμεση διάκριση [...]».

Άρθρο 7. Ισότητα Αμοιβών

Η ΕΕΔΑ χαιρετίζει με ικανοποίηση την αντικατάσταση των σχετικών με την ισότητα αμοιβών διατάξεων του Ν. 1414/1984 με διατάξεις που αποτελούν πληρέστερη συμμόρφωση προς το ΚΔ, και ιδίως αποδίδουν ορθότερα τον ορισμό της «αμοιβής». Αναγκαία όμως είναι η εξής προσθήκη στην παρ. 6: «Το δικαίωμα είσπραξης του επιδόματος γάμου και παιδιών είναι αυτοτελές [...]».

Άρθρο 8. Επαγγελματική εξέλιξη

«Απαγορεύεται κάθε μορφής άμεση ή έμμεση διάκριση [...]».

Άρθρο 9. Απαγόρευση καταγγελίας ή άλλης δυσμενούς μεταχείρισης

«Απαγορεύεται η καταγγελία ή άλλη δυσμενής μεταχείριση [...] α) για λόγους φύλου ή οικογενειακής κατάστασης [...], γ) όταν γίνεται ως αντίδραση του εργοδότη εξαιτίας προσφυγής σε δικαστήριο ή άλλη αρχή, μαρτυρίας ή οποιασδήποτε άλλης ενέργειας εργαζομένου ή προσώπου που ενεργεί προς υποστήριξή του [...]». Με τις προσθήκες αυτές επιτυγχάνεται πληρέστερη συμμόρφωση προς το άρθρο 7 σε συνδυασμό με παρ. 17 του Προοιμίου της Οδηγίας.

¹⁸ Βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ, ό.π. σημ. 16, και εκεί αναφερόμενη βιβλιογραφία.

Άρθρο 10. Συμμετοχή σε οργανώσεις

Προσθήκη στο τέλος της διάταξης: «Επιτρέπεται η διατήρηση ή ίδρυση οργανώσεων προσώπων του ενός μόνο φύλου, εφόσον κύριος στόχος τους είναι η προαγωγή των ειδικών αναγκών των προσώπων αυτών και η προαγωγή της ισότητας ανδρών και γυναικών» (αντιγραφή του εδ. β' της παρ. 1 του Προοιμίου της Οδηγίας).

Άρθρο 11. Υποχρέωση πληροφόρησης και παροχής στοιχείων

Η ΕΕΔΑ χαιρετίζει την καθιέρωση όχι μόνο δικαιώματος, αλλά και υποχρέωσης των συνδικαλιστικών οργανώσεων να ενημερώνουν τα μέλη τους.

Άρθρο 12. Έννομη προστασία

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού επιχειρείται συμμόρφωση προς το τροποποιημένο άρθρο 6 §§3 και 4 της Οδηγίας 2002/73, που αντιστοιχεί στα άρθρα 7§2 της Οδηγίας 2000/43 και 9§2 της Οδηγίας 2000/78. Έτσι, ισχύουν και για το εξεταζόμενο ΣχΝ η επισημάνσεις της ΕΕΔΑ που περιλαμβάνονται στη Γνωμάτευσή της επί του σχετικού με τις Οδηγίες αυτές ΣχΝ¹⁹, από τις οποίες αναφέρουμε ιδίως τις ακόλουθες:

«Το ζήτημα αυτό είναι κρίσιμο για την αποτελεσματική προστασία των θυμάτων διακρίσεων, τα οποία συχνά, από φόβο εκδικητικών ενεργειών του εργοδότη ή άλλου προσώπου που ευθύνεται για την εις βάρος τους διάκριση, ή από άγνοια των δικαιωμάτων τους ή έλλειψη οικονομικών μέσων, ή και (συχνότερα) από όλες αυτές τις αιτίες, αποφεύγουν να προσφύγουν στα αρμόδια δικαστήρια ή τις αρμόδιες διοικητικές αρχές. Η όλη λειτουργία και αποτελεσματικότητα του νόμου εξαρτάται κατά μεγάλο μέρος από την ορθή διατύπωση της διάταξης αυτής. Η διάταξη του [...] του ΣχΝ όμως είναι περιοριστική σε σχέση με τις αντίστοιχες διατάξεις των Οδηγιών, κι έτσι δεν παρέχει την απαιτούμενη προστασία.»

Η διατύπωση της παρ. 2 «να ασκούν στο όνομά του [...]» δεν είναι ορθή. Εκείνο που απαιτεί η Οδηγία, για να παρέχεται αποτελεσματική δικαστική προστασία στα θύματα διακρίσεων δεν είναι να παρέχεται δυνατότητα στα νομικά πρόσωπα να ασκούν τα δικαιώματα του θύματος ως εκπρόσωποί του, αλλά στο δικό τους όνομα, χωρίς ν' αποκλείεται η εκ μέρους του ίδιου του θύματος άσκηση των δικαιωμάτων του.

«Εξάλλου, η προϋπόθεση [...] να παρέχεται η συναίνεση του θιγομένου, εκ των προτέρων [...] δεν συμβιβάζεται με τον σκοπό της ρύθμισης αυ-

¹⁹ Ό.π. σημ. 8.

τής, που είναι η επίτευξη δικαστικής προστασίας του ατόμου που δεν προσφεύγει το ίδιο στα δικαστήρια φοβούμενο τις εκδικητικές ενέργειες των προσώπων που ευθύνονται για την εις βάρος του διάκριση. Γι' αυτόν τον λόγο, το άρθρο 669 ΚΠολΔ δεν απαιτεί προηγούμενη συναίνεση του θιγόμενου, αλλά δυνατότητά του να εκδηλώσει ρητά την αντίθεσή του στην αγωγή που άσκησε η συνδικαλιστική οργάνωση. Θα ήταν συνεπώς προτιμότερο να υιοθετηθεί τέτοια ρύθμιση.»

«Τα δικαιώματα που [απαιτεί η Οδηγία] να παρασχεθούν στα νομικά πρόσωπα είναι δικονομικής φύσεως²⁰, και γι' αυτό, απαιτείται τροποποίηση του ΚΠολΔ, του ΚωδΔιοικΔικον και του ΠΔ 18/1989 περί ΣτΕ. Για να είναι σύμφωνες οι δικονομικές διατάξεις προς [την Οδηγία], πρέπει να προβλέπουν ενεργητική νομιμοποίηση και έννομο συμφέρον των νομικών προσώπων ενώπιον των πολιτικών και διοικητικών δικαστηρίων, καθώς και δυνατότητα παρέμβασής τους υπέρ του θιγόμενου ατόμου σε οποιαδήποτε πολιτική ή διοικητική δίκη το θιγόμενο άτομο είναι διάδικος, και ανεξάρτητα από το αν το άτομο αυτό είναι μέλος τους. Επίσης, δεδομένου ότι [η Οδηγία απαιτεί] τα νομικά πρόσωπα να μπορούν να κινούν και διοικητικές διαδικασίες, είναι αναγκαία και σχετική τροποποίηση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.»

«Όσον αφορά τις πολιτικές δίκες, σχετικό με το εξεταζόμενο ζήτημα είναι το άρθρο 669 ΚΠολΔ, που παρέχει στα σωματεία ή ενώσεις εργαζομένων και στα επιμελητήρια τα ακόλουθα, περιοριστικά αναφερόμενα, δικαιώματα: α) να ασκούν υπέρ των μελών τους τα δικαιώματα που απορρέουν από συλλογική σύμβαση ή διατάξεις εξομοιούμενες προς διατάξεις συλλογικής σύμβασης, εκτός αν τα μέλη έχουν ρητώς εκδηλώσει την αντίθεσή τους, τα δε μέλη διατηρούν το δικαίωμα παρέμβασης στη δίκη, β) να παρεμβαίνουν υπέρ διαδίκου που είναι μέλος τους ή μέλος κάποιας από τις οργανώσεις που αποτελούν την ένωση (σύμφωνα με πρόσφατη τροποποίηση του άρθρου 669 ΚΠολΔ, η παρέμβαση μπορεί να γίνει σε οποιοδήποτε στάδιο της δίκης, και στον ΑΠ για πρώτη φορά). Τα κατά τ' ανωτέρω νομιμοποιούμενα νομικά πρόσωπα μπορούν να ζητήσουν και τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων υπέρ του θιγόμενου²¹.»

«Το άρθρο 669 ΚΠολΔ δεν αρκεί όμως για να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις [της Οδηγίας], δεδομένου ότι τόσο το προσωπικό όσο και το αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής του είναι περιορισμένο σε σχέση με αυτά [της

²⁰ Πρβλ. ΟΛΑΠ 1335/1985 ΝοΒ 1986, 1573 σχετικά με τα δικαιώματα που παρέχει το άρθρο 669 ΚΠολΔ.

²¹ Βλ. Δ. Κονδύλη, στο Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας, Ερμηνεία ΚΠολΔ, άρθρο 669.

Οδηγίας]. Ειδικότερα, η διάταξη αυτή, όπως ερμηνεύεται από τη νομολογία: α) Αφορά την άσκηση μόνον εργασιακών δικαιωμάτων των μελών σωματείων ή ενώσεων εργαζομένων και επιμελητηρίων (ενώ [η Οδηγία] δεν περιορίζονται σ' αυτά τα νομικά πρόσωπα, ούτε απαιτεί τα θύματα των διακρίσεων να είναι μέλη τους) και β) μόνον εφόσον πρόκειται για δικαιώματα που απορρέουν από διατάξεις συλλογικών συμβάσεων ή εξομοιούμενες προς αυτές, και όχι άλλα δικαιώματα²², όπως π.χ. αυτά που απορρέουν από νόμο, διοικητική πράξη ή ατομική σύμβαση εργασίας, κανονισμό επιχείρησης συμβατικής ισχύος ή καταχρηστική άσκηση διευθυντικού δικαιώματος ή οποιαδήποτε βλαπτική μονομερή πράξη του εργοδότη. Η παρέμβαση όμως μπορεί να γίνει σε οποιαδήποτε εκκρεμή εργατική δίκη και να αφορά οποιοδήποτε δικαίωμα, και πέρα από αυτά που αναφέρονται πιο πάνω υπό στοιχείο (α)²³»

«Όσον αφορά τις διοικητικές δίκες, ο ΚωδΔιοικΔικον δεν περιέχει καμία αντίστοιχη με του άρθρου 669 ΚΠολΔ ή άλλη σχετική διάταξη, και βάσει των διατάξεών του που διέπουν την ενεργητική νομιμοποίηση για προσφυγή ή αγωγή και την άσκηση πρόσθετης παρέμβασης (άρθρα 64, 71, 113-114), αναγνωρίζεται μόνον το άμεσο και προσωπικό έννομο συμφέρον των νομικών προσώπων, δηλαδή είναι παραδεκτή η άσκηση ένδικου βοηθήματος μόνον από νομικό πρόσωπο που επικαλείται και αποδεικνύει βλάβη που υφίσταται το ίδιο.»

«Εξάλλου, το ΣτΕ, ερμηνεύοντας το άρθρο 47 ΠΔ 18/1989 που ρυθμίζει το έννομο συμφέρον για την άσκηση αίτησης ακυρώσεως, δέχεται ότι τα νομικά πρόσωπα έχουν έννομο συμφέρον για άσκηση αίτησης ακυρώσεως κατά πράξεων που προξενούν περιουσιακή ή ηθική βλάβη σε συμφέροντα του ίδιου του νομικού προσώπου ή του συνόλου των μελών του, εφόσον η προάσπιση ή προαγωγή των συμφερόντων αυτών περιλαμβάνεται στους σκοπούς του. Δεν έχουν όμως έννομο συμφέρον προκειμένου για πράξεις που θίγουν συμφέροντα μερικών μόνον μελών τους. Ειδικά για τα επαγγελματικά σωματεία, το ΣτΕ δέχεται ότι έχουν έννομο συμφέρον ν' ασκήσουν αίτηση ακυρώσεως κατά πράξης που θίγει και ειδική κατηγορία μελών τους, εφόσον με αυτήν δεν βλάπτονται τα συμφέροντα άλλης κατηγορίας μελών τους που πηγάζουν από την ίδια πράξη²⁴»

²² Ibid.

²³ Ibid.

²⁴ Βλ. Ε. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο, όπ.π. αριθ. 461.

«Το ΣτΕ έχει διευρύνει ιδιαίτερα τον κύκλο των νομικών προσώπων που έχουν έννομο συμφέρον να προσβάλλουν πράξεις που θίγουν το περιβάλλον, αλλά όχι κι εκείνων που έχουν ως σκοπό την προάσπιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Έτσι, έχει απορρίψει παρέμβαση σωματείου προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων, λόγω ελλείψεως εννόμου συμφέροντος, επειδή το σωματείο δεν επικαλέσθηκε και δεν απέδειξε ότι: α) το άτομο που θα θιγόταν με την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης ήταν μέλος του, β) το ίδιο το παρεμβαίνον σωματείο ή μέλος του θα υφίστατο βλάβη από την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης, γ) στους σκοπούς του σωματείου, όπως περιγράφονται στο καταστατικό του, δεν περιλαμβανόταν η προστασία της συγκεκριμένης κατηγορίας στην οποία ανήκε το άτομο που θα θιγόταν από την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης²⁵.»

«Συνεπώς, για να είναι σύμφωνες προς [την Οδηγία] και αποτελεσματικές, οι τροποποιήσεις των δικονομικών διατάξεων, πρέπει ν' αφορούν όλες τις διαφορές που δημιουργούνται από παραβάσεις του σχεδιαζόμενου νόμου, και ν' ακολουθούν τις εξής βασικές αρχές:

Να προβλέπουν δικαίωμα των οργάνωσεων εργαζομένων [...] ή άλλων νομικών προσώπων ή ενώσεων νομικών προσώπων, ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, στους σκοπούς των οποίων περιλαμβάνεται η προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, ή η δράση σε τομέα ή τομείς που καλύπτει ο σχεδιαζόμενος νόμος, ή η προάσπιση των συμφερόντων ατόμων που καλύπτει αυτός ο νόμος: α) Να ασκούν υπέρ των θιγομένων ατόμων τα δικαιώματα που απορρέουν από τον σχεδιαζόμενο νόμο, εκτός αν τα θιγόμενα άτομα έχουν ρητώς εκδηλώσει την αντίθεσή τους (κατά τα αναφερόμενα πιο πάνω αριθ. 44). Το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο πρέπει να κοινοποιείται στο άτομο του οποίου ασκούνται τα δικαιώματα, το οποίο θα πρέπει να έχει δικαίωμα παρέμβασης σε κάθε στάδιο της δίκης, και στην κατ' αναίρεση δίκη το πρώτο. β) Να παρεμβαίνουν υπέρ διαδίκου, ο οποίος ασκεί τα δικαιώματα που απορρέουν από τον σχεδιαζόμενο νόμο, σε οποιοδήποτε στάδιο της δίκης, και στην κατ' αναίρεση δίκη το πρώτο.

Να προβλέπουν ότι, «αν το θιγόμενο άτομο δεν μετάσχει στη δίκη, το δεδικασμένο από αυτήν ενεργεί υπέρ αυτού και όχι εις βάρος του». Αυτό

²⁵ Βλ. μεταξύ άλλων την απόφαση του ΣτΕ 575/2001, Δ' Τμήμα, Το Σ 2/2002, 253 επ. και Ν. Σιταρόπουλο, Το ζήτημα της παρέμβασης Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων σε υποθέσεις σχετικές με την προστασία δικαιωμάτων του ανθρώπου, Το Σ 2/2002, 245-253.

είναι πολύ σημαντικό για να επιτευχθεί πραγματική προστασία των θυγομένων και γίνεται δεκτό όσον αφορά τις δίκες που διεξάγουν τα νομικά πρόσωπα που αναφέρει το άρθρο 669 ΚΠολΔ²⁶ .»

«Εξάλλου, κατά τον Κωδ. Διοικ. Διαδικ, τις διοικητικές προσφυγές και αναφορές μπορεί ν' ασκήσει, μόνον το αμέσως θιγόμενο πρόσωπο. Γι' αυτό, πρέπει να προστεθεί διάταξη στο ΣχΝ που να ορίζει ότι, προκειμένου για παραβάσεις του σχεδιαζόμενου νόμου, μπορούν να τις ασκήσουν και τα νομικά πρόσωπα που αναφέρονται πιο πάνω.»

Άρθρο 11. Φορέας παρακολούθησης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείριση ανδρών και γυναικών

Η ΕΕΔΑ χαιρετίζει την επιλογή του Συνηγόρου του Πολίτη, ως ανεξάρτητου φορέα που θα παρακολουθεί την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, ως του πλέον ενδεδειγμένου, καθώς και την πρόβλεψη ότι με το ζήτημα αυτό θα ασχολείται ειδικός βοηθός Συνήγορος.

Άρθρο 16. Κυρώσεις

Δεδομένου ότι η ελληνική νομοθεσία και νομολογία παρέχουν πολύ καλή έννομη προστασία και οι κυρώσεις που προβλέπονται και επιβάλλονται είναι πολύ αποτελεσματικές και δεν συνίστανται μόνο σε αποζημίωση, αλλά και σε άλλες συνέπειες, με τις οποίες επιτυγχάνεται *restitutio in integrum*, καθώς και πρόσβαση σε απασχόληση ή διατήρηση της θέσης, στην παρ. 1 του άρθρου 16 πρέπει να γίνει η ακόλουθη προσθήκη, για λόγους ασφάλειας δικαίου, για να είναι, δηλαδή, σαφές ότι οι λοιπές κυρώσεις διατηρούνται: «*Η παραβίαση της [...] γεννά, εκτός των άλλων, και αξίωση προς πλήρη αποζημίωση [...].*»

Άρθρο 17. Βάρος απόδειξης

Και για τη διάταξη αυτή ισχύουν όσα παρατήρησε η ΕΕΔΑ στην προαναφερόμενη (αριθ. 42) Γνωμάτευσή της, και ειδικότερα στην παρ. 47 της Γνωμάτευσης, που έχει ως εξής (με ορισμένες αναγκαίες συμπληρώσεις):

«Η διάταξη αυτή μεταφέρει σχεδόν αυτολεξεί [διατάξεις της Οδηγίας 97/80/ΕΚ σχετικά με το βάρος της απόδειξης σε περιπτώσεις διακρίσεων λόγω φύλου]. Όμως για την πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή του κανόνα της μεταφοράς του βάρους της απόδειξης που [εισάγει

²⁶ Ibid και Δ. Κονδύλη, Το δεδικασμένο κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, 1983, σ. 330.

η Οδηγία αυτή], είναι απαραίτητη η εισαγωγή των αναγκαίων τροποποιήσεων στους ΚΠολΔ, ΚωδΔιοικΔικον και ΚωδΔιοικΔιαδικασίας και στη νομοθεσία του ΣτΕ, δεδομένου ότι ο κανόνας [της Οδηγίας για τη μεταφορά του βάρους της απόδειξης] αποτελεί εξαίρεση από τον γενικό κανόνα, που ισχύει στην πολιτική και τη διοικητική δίκη, ότι το πρόσωπο που προσφεύγει στα δικαστήρια ή τις αρμόδιες διοικητικές αρχές φέρει το βάρος επίκλησης και απόδειξης των γεγονότων στα οποία στηρίζει το αίτημά του (άρθρα 338 ΚΠολΔ και 145 ΚωδΔιοικΔικον). Σημειώνεται, ότι το Πρακτικό Επεξεργασίας 348/2002 του ΣτΕ επί του Σχεδίου ΠΔ για την εφαρμογή της Οδηγίας 97/80 επεσήμανε ότι δεν αποτελεί ορθή εφαρμογή της Οδηγίας η επανάληψη των διατάξεων της στο ΠΔ, χωρίς τις αναγκαίες τροποποιήσεις του ΚΠολΔ και του ΚωδΔιοικΔικον. Εντούτοις, αυτό δεν έγινε, με αποτέλεσμα να δημιουργείται σοβαρή ανασφάλεια δικαίου και να αναμένεται παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η μεταφορά του βάρους της απόδειξης που προβλέπουν οι Οδηγίες πρέπει να ισχύει και για τις καταγγελίες στους φορείς προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης [καθώς και ενώπιον κάθε άλλης αρμόδιας αρχής, συμπεριλαμβανομένων της Επιθεώρησης Εργασίας και των διοικητικών αρχών που εξετάζουν ενδικοφανείς προσφυγές]²⁷.

Προτάσεις μέτρων για την εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής

Η ΕΕΔΑ τονίζει και πάλι την ανάγκη λήψης αποτελεσματικών μέτρων για τη διευκόλυνση της εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, μεταξύ των οποίων είναι εκείνα που έχει προτείνει στη σχετική έκθεσή της²⁸, που έχουν (περιληπτικά) ως εξής:

α) Ρητή παροχή γονικής άδειας, ως αυτοτελούς προσωπικού και μη μεταβιβάσιμου δικαιώματος όλων ανεξαιρέτως εργαζομένων ανδρών και γυναικών, με σχέση ιδιωτικού ή δημόσιου δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών λειτουργών (ρητή παροχή της 9μηνιας άδειας με

²⁷ Για τη σύνταξη της εισήγησης αυτής αντλήθηκαν στοιχεία από το βιβλίο της εισηγήτριας From Formal to Substantive Gender Equality: The Proposed Amendment of Directive 76/207; Comments and Suggestions. Marangopoulos Foundation for Human Rights. A. N. Sakkoulas/Bruylant, 2001, και από το άρθρο της 'The Amended Equal Treatment Directive (2002/73): an Expression of Constitutional Principles/Fundamental Rights', 12 Maastricht Journal of European and Comparative Law, 4 (2005), Special Issue: 30 Years of Sex Equality Law, σ. 237-368.

²⁸ Ό.π. σημ. 16.

αποδοχές και στους άνδρες δικαστικούς λειτουργούς, ανεξάρτητα από την παροχή της στις γυναίκες δικαστικούς λειτουργούς), των δημόσιων υπαλλήλων (ρητή παροχή της 9μηνης άδειας με αποδοχές και στους άνδρες δημόσιους υπαλλήλους, ανεξάρτητα από την παροχή της στις γυναίκες δημόσιους υπαλλήλους, καθώς και του μειωμένου ωραρίου), καθώς και σε άλλες κατηγορίες εργαζομένων, όπως των εργαζομένων στη ναυτιλία, που εξαιρούνται από την εφαρμογή του Ν. 1483/1984. Εννοείται ότι σε καμία περίπτωση δεν θα δικαιούνται να κάνουν χρήση της γονικής άδειας ταυτοχρόνως και οι δύο γονείς.

β) Χορήγηση στους γονείς που κάνουν χρήση της γονικής άδειας παροχών που αντικαθιστούν τις αποδοχές τους και διατήρηση της ασφάλισής τους.

γ) Καθιέρωση άδειας πατρότητας, με αποδοχές, ως αυτοτελούς και μη μεταβιβάσιμου προσωπικού δικαιώματος των ανδρών, η οποία θα λαμβάνεται ταυτόχρονα με την άδεια μητρότητας, σε όσες κατηγορίες εργαζομένων δεν προβλέπεται (π.χ. δημόσιους υπαλλήλους) και αύξηση της άδειας αυτής όπου προβλέπεται (οι εργαζόμενοι με σχέση ιδιωτικού δικαίου δικαιούνται άδεια πατρότητας μόνο δύο ημερών).

δ) Κάλυψη και των θετών γονέων με όλα τα μέτρα αυτά και ιδιαίτερη μέριμνα για τις μονογονεϊκές οικογένειες.

ε) Διευθέτηση του χρόνου εργασίας, με κατοχύρωση του σχετικού δικαιώματος των εργαζομένων με νόμο ή μέσω συλλογικών διαπραγματεύσεων ή άλλων δομών διαβούλευσης, ώστε να μην περιορίζεται, πλέον, στο δικαίωμα μονομερούς διευθέτησης από τον εργοδότη και να επιτυγχάνεται εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής. Λήψη υπόψη της γνώμης των εργαζομένων για το ζήτημα αυτό καθώς και για τη διευθέτηση του ελεύθερου χρόνου.

στ) Ρύθμιση των θεμάτων οργάνωσης της εργασίας και ειδικότερα προώθηση των ευέλικτων μορφών απασχόλησης (μερική απασχόληση, τηλεεργασία κ.λ.π.) σε προαιρετική βάση και με σεβασμό των δικαιωμάτων των εργαζομένων, με στόχο τη συμφιλίωση του οικογενειακού και επαγγελματικού βίου.

ζ) Ενίσχυση (ποιοτική και ποσοτική) των υποστηρικτικών δομών, προκειμένου να καλύπτουν τις ανάγκες όλων των εργαζομένων, με σκοπό την προώθηση της εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής,

λαμβανομένων υπόψη και των καλών πρακτικών που εφαρμόζονται σε άλλα κράτη μέλη.

Η ΕΕΔΑ χαιρετίζει τις σχετικές με τα προαναφερόμενα ζητήματα ρήτρες της ΕΓΣΣΕ 2006 και ζητεί την πλήρη και αποτελεσματική υλοποίησή τους.

Αθήνα, 22 Ιουνίου 2006

Πρόσθετες προτάσεις-παρατηρήσεις μελών ΕΕΔΑ στο σχέδιο Νόμου «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην Απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας» καθώς και στο κείμενο παρατηρήσεων της ΕΕΔΑ

Συνεδρίαση της Ολομέλειας της ΕΕΔΑ, 22.06.06

1. Προτάσεις Προέδρου της ΕΕΔΑ, καθηγ. κας Α. Μαραγκοπούλου, επί του σχεδίου νόμου:

Η υπενθύμιση εκ μέρους του κ. Παραρά της Απόφασης Ολομ. ΣΤΕ 1986/2005, ως πιθανού λόγου εισαγωγής στο υπό κρίση νομοσχέδιο κάποιων αποκλίσεων από την ισότητα των φύλων, μου δημιουργεί την υποχρέωση να διατυπώσω τα ακόλουθα, ιδίως για τα νέα μέλη της Επιτροπής μας, σε επίρρωση της τόσο εμπειριστατωμένης εισήγησης της κυρίας Σπηλιωτοπούλου, με την οποία πλήρως συμφωνούμε για τον αποκλεισμό οιασδήποτε μορφής απόκλισης.

Αφού επαινέσω στο σύνολό του το σχετικό νομοσχέδιο, αρχίζω υπενθυμίζοντας ότι η Επιτροπή αυτή έχει λάβει ομόφωνα θέση το 2002 υπέρ της πλήρους ισότητας χωρίς αποκλίσεις (βλ. Έκθεση 2002, σελ. 155-160) και αργότερα κατά των περιοριστικών ποσοστώσεων που η Αστυνομία σχεδίαζε να εισαγάγει με την Προκήρυξη για πρόσληψη συνοριακών φρουρών (βλ. Έκθεση 2004, σελ. 231-233). Και ότι η Επιτροπή επανέλαβε τις ίδιες θέσεις της μετά την παραπάνω απόφαση 1986/2005 της Ολομέλειας του Συμβουλίου Επικρατείας, την οποία χαρακτήρισε ως αντίθετη με το γράμμα και το πνεύμα της αναθεωρηθείσας παρ. 2 του ά. 116 του Συντάγματος και σαφώς οπισθοδρομική.

Οι περιοριστικές ποσοστώσεις σε βάρος των γυναικών όπως και ο αποκλεισμός ενός ολόκληρου φύλου (κατά κανόνα του γυναικείου) από ορισμένα επαγγέλματα αποτελούν αποκλίσεις από την ισότητα. Με άλλα λόγια, καθιερώνουν ανισότητα, άρνηση της ισότητας ως κανόνα απαρέγκλιτα επιβεβλημένου από τα σύγχρονα δημοκρατικά Συντάγματα αλλά και από διεθνείς συμβάσεις. Την ανισότητα των φύλων, ως βασική αρχή, καμία πολιτεία στον κόσμο ισχυριζόμενη ότι είναι δημοκρατική τολμά σήμερα να υποστηρίξει. Το μόνο που έχει απομείνει ως ανισότητα σήμερα - τελευταίο κατάλοιπο της αντιδημοκρατικής προκατάληψης κατά των γυναικών - είναι μερικές “αποκλίσεις”, δηλαδή εξαιρέσεις από τον κανόνα της ίσης μεταχείρισης, που σημαίνει διακρίσεις λόγω φύλου, οι οποίες ρητώς απαγορεύονται από το Σύνταγμά μας και τις Διεθνείς Συμβάσεις (ιδίως τη βασική “Σύμβαση για την κατάργηση των διακρίσεων κατά των γυναικών” που έχει κυρωθεί από την Ελλάδα).

Επομένως, όποιος σήμερα ισχυρίζεται ότι είναι υπέρ της ισότητας των φύλων αλλά δέχεται “αποκλίσεις” είναι υπέρ της ανισότητας, αφού δέχεται διακρίσεις σε βάρος των γυναικών, που είναι το τελευταίο οχυρό της ανισότητας.

Η πρόσφατη ιστορία των αποκλίσεων στην Ελλάδα είναι με λίγα λόγια η εξής:

Το Σύνταγμα του 1975 εισήγαγε την ισότητα στα άρθρα 4, 2 και 116. Με το 116 απαγόρευε ανεξαιρέτως κάθε ανισότητα. Το 116, μάλιστα, όπως δηλώνει και ο τίτλος του, ήταν μια μεταβατική διάταξη που επέβαλε τη μεταρρύθμιση ΟΛΩΝ των νόμων που περιείχαν ανισότητες λόγω φύλου, ως το τέλος του 1982, άλλως θα έπαυαν να ισχύουν. Πράγματι, σ’ εφαρμογή του δημοσιεύθηκαν στη συνέχεια 14 νόμοι, με πρώτον το ν. 1329/1983, το νέο Οικογενειακό Δίκαιο.

Ωστόσο, μερικοί απαρηγόρητοι θιασώτες της ανισότητας βουλευτές, την τελευταία στιγμή, την αρχική διάταξη του ά. 116 μετέτρεψαν σε παρ. 1 του ά. 116 προσέθεσαν δε λαθροχειρικά και ψευδεπίγραφα - αφού δεν αποτελεί διάταξη μεταβατική - τη διάταξη που ονόμασαν παρ. 2 του ά. 116, η οποία επιτρέπει “αποκλίσεις” από την ισότητα με ειδικό νόμο και για αποχρώντες λόγους.

Λίγοι βουλευτές κατάλαβαν τι ακριβώς έγινε, μόνο οι πιο διακεκριμένοι. Ο Γιώργος Μαύρος είπε χαρακτηριστικά “ό,τι δίνουμε με το ένα χέρι στις γυναίκες, το παίρνουμε με το άλλο χέρι”.

Έκτοτε έγιναν αγώνες πολλοί μέχρι που, ακολουθώντας και τη νομοθετική τάση στο διεθνές δίκαιο και στο συνταγματικό δίκαιο των διαφόρων δημοκρατικών χωρών, καταλήξαμε κατά την αναθεώρηση του 2001 στη νέα διατύπωση της διάταξης του ά. 116, 2.

Η νέα αυτή διάταξη εξάλειψε τελείως τις αποκλίσεις, και, πέραν τούτου μάλιστα, εισήγαγε τα θετικά μέτρα για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας σε όλους τους τομείς μέχρι και την πλήρη επίτευξή της.

Έτσι, απαγορεύεται πλέον κάθε εξαίρεση-απόκλιση κατά των γυναικών, δηλαδή κάθε αποκλεισμός λόγω φύλου, αλλά και κάθε περιορισμός. Με άλλα λόγια, ισότητα και αποκλίσεις δεν μπορούν να συνυπάρχουν. Αποκλίσεις σημαίνουν ανισότητα που απαγορεύεται απολύτως. Και γι’ αυτό τις απέκλεισε η νέα διατύπωση του άρθρου 116, 2.

Η λύση, άλλωστε, είναι ευχερής αν για κάποιο επάγγελμα επιζούν προκαταλήψεις ότι οι γυναίκες υστερούν. Στις εξετάσεις πρόσληψης ή εισαγωγής στα επαγγέλματα ή στις σχετικές παραγωγικές σχολές θα περιλαμβάνονται όλες οι αναγκαίες ικανότητες, ιδιότητες και τα προσόντα που το επάγγελμα απαιτεί - θεωρητικές, σωματικές και ψυχικές. Όσοι/ες πετύχουν σε αμερόληπτους διαγωνισμούς, θα προσλαμβάνονται αξιοκρατικά κατά σειράν επιτυχίας ασχέτως φύλου. Αυτή είναι ισότητα. Το αντίθετο είναι ανισότητα, άρα αντισυνταγματική και αντίθετη με την

επιβαλλόμενη από το διεθνές δίκαιο μεταχείριση. Συνεπώς, σαφώς αντι-δημοκρατική.

Η προαναφερθείσα απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας αποτελεί και σαφή οπισθοδρόμηση, επιστροφή προς την ανισότητα. Δεδομένου δε ότι η Επιτροπή της CEDAW (Διεθνής Σύμβαση για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών) αποτελεί πλέον διεθνές δικαστήριο, γεννάται η δυνατότητα προσφυγής σ' αυτήν.

Ως τώρα, αντίθετα με τα όσα μας καταμαρτυρούν σε πολλά διεθνή δικαστήρια και fora για την κατάστασή μας σε άλλους τομείς - είχαμε λόγο να υπερηφανευόμαστε για τη νομοθεσία μας σχετικά με την ισότητα των φύλων. Φαίνεται ότι αυτή η "απόκλιση" μας κάνει να μην αισθανόμαστε άνετα! Γι' αυτό πάμε να επιστρέψουμε, δια του Συμβουλίου Επικρατείας, στις αποκλίσεις κατά των γυναικών!!

Οι διαψεύσεις, τέλος, που έχουν υποστεί οι υποστηρικτές της ανικανότητας των γυναικών για πλείστα όσα επαγγέλματα και αξιώματα και η σημερινή επιτυχής είσοδος και σταδιοδρομία τους σε όλα ανεξαιρέτως τα επαγγέλματα και αξιώματα - και τα ύψιστα - νομίζω ότι πρέπει να αποτελέσουν επιτέλους διδάγματα.

2. Προτάσεις κ. Ν. Θεοδωρίδη, εκπροσώπου του Συνασπισμού στην ΕΕΔΑ επί του σχεδίου νόμου:

1. Είτε στην παρ. 4 του άρθρου 4 είτε στην παρ. 1 του άρθρου 5 σκόπιμο θα ήταν να προστεθεί δεύτερο εδάφιο που να ορίζει ρητά ότι "Σε κάθε περίπτωση απαγορεύονται αποκλίσεις από την αρχή της ισότητας μέσω της θέσπισης αρνητικών ποσοστώσεων".

2. Στην παράγραφο 3β του άρθρου 5 σκόπιμο θα ήταν να προστεθεί η λέξη "τουλάχιστον", ώστε η διάταξη να λέει "τουλάχιστον με τους ίδιους επαγγελματικούς όρους και συνθήκες".

3. Στην παρ. 2 του άρθρου 12 θα μπορούσε να υπάρξει πρόβλεψη ώστε να ασκούν οι οργανώσεις και στο δικό τους όνομα προσφυγή, και όχι μόνο στο όνομα του θύματος. Επίσης, καλό είναι να μπορούν να ασκούν παρέμβαση υπέρ τρίτου σε δίκες, ακόμη και αν το θύμα δεν είναι μέλος τους (εφόσον ο σκοπός του σωματίου ή της ένωσης θεμελιώνει ένα τέτοιο έννομο συμφέρον).

3. Προτάσεις κας Φουντεδάκη, εκπροσώπου της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα στην ΕΕΔΑ επί του σχεδίου νόμου:

1. Ως προς το άρθρο 4 παρ.2 του προσχεδίου, σε συνάρτηση με τους ορισμούς που δίδονται αμέσως πριν, στο άρθρο 3 παρ.2 περ.γ. και δ.: Η σεξουαλική παρενόχληση ορθώς διαφοροποιείται από την παρενόχληση, διότι δεν συνιστά απαραίτητως διάκριση λόγω φύλου. Και τούτο διότι δεν προϋποθέτει οπωσδήποτε διαφορετικό φύλο, μπορεί να αφορά συμπεριφορά ομοφυλόφιλου/ης προς ομοφυλόφιλο/η ή ετεροφυλόφιλο/η. Συνεπώς θα πρέπει να διατυπωθεί αλλιώς η παρ.2 του άρθρου 4 και να μην αναγράφεται ότι η σεξουαλική παρενόχληση θεωρείται διάκριση λόγω φύλου.

2. Ως προς το ζήτημα της ισχύουσας διαφοροποίησης των ορίων ηλικίας για συνταξιοδότηση, με πρόβλεψη μικρότερης ηλικίας και ολιγότερων χρόνων για τις γυναίκες. Από τις ρυθμίσεις του προσχεδίου δεν είναι σαφές τι θα ισχύσει μετά την ψήφιση και έναρξη ισχύος του.

4. Προτάσεις κ. Κ. Μποτόπουλου, εκπροσώπου του ΠΑΣΟΚ στην ΕΕΔΑ επί του κειμένου παρατηρήσεων της ΕΕΔΑ:

1. Στο μέρος Β΄ - Γενικές παρατηρήσεις, (σελ. 4 του κειμένου παρατηρήσεων της ΕΕΔΑ), θα μπορούσε να προστεθεί και η ακόλουθη παρατήρηση: *Η προσαρμογή της Οδηγίας είναι σε γενικές γραμμές ικανοποιητική, αφού γίνεται με τη μέθοδο της σχεδόν επί λέξει μεταφοράς των διατάξεων της στο ελληνικό δίκαιο. Παρατηρείται πάντως ότι στο σχέδιο νόμου δεν χρησιμοποιείται η δυνατότητα που δίδεται στο άρθρο 8ε παρ. 1 της Οδηγίας για υιοθέτηση εθνικών διατάξεων “ευνοϊκότερων” από εκείνων της Οδηγίας, όπως εξάλλου δε γίνεται χρήση -αλλά αυτό κατά την άποψή μας είναι θετικό- της δυνατότητας παρέκκλισης από την αρχή της ίσης μεταχείρισης δυνάμει του άρθρου 2 παρ. 6 της Οδηγίας.*

2. Στο μέρος Β΄ - γλωσσικές παρατηρήσεις, (σημείο 15, σελ. 4 του κειμένου παρατηρήσεων της ΕΕΔΑ), να προστεθεί ότι η έκφραση “επαγγελματική προώθηση” στον τίτλο του σχεδίου νόμου, ως απόδοση του όρου “*promotion professionnelle*”, είναι αδόκιμος στα ελληνικά και θα μπορούσε να αντικατασταθεί από “επαγγελματική εξέλιξη” (ή “ανέλιξη”), διατύπωση που υπάρχει εξάλλου και στον τίτλο του άρθρου 8 του σχεδίου νόμου.

3. Στο σημείο 32 του κειμένου παρατηρήσεων της ΕΕΔΑ, στις προσθήκες και τροποποιήσεις του άρθρου 5 του σχεδίου νόμου, σκόπιμη θα ήταν η ακόλουθη προσθήκη, σχετικά με την παρ.3β: “Στο σχέδιο νόμου, για την επιστροφή της γυναίκας στην εργασία της μετά το πέρας της άδειας μητρότητας λέγεται ότι πρέπει να γίνεται με τους “ίδιους” επαγγελματικούς όρους και συνθήκες. Η Οδηγία, στο αντίστοιχο σημείο της, χρησιμοποιεί την έκφραση “όχι δυσμενέστερους” όρους και συνθήκες, που είναι πιο προστατευτική για τη γυναίκα, αφού αφήνει τη δυνατότητα η επιστροφή να γίνει όχι μόνο με ίδιους αλλά και με ευμενέστερους όρους. Δεδομένου του ότι, κατά γενική αρχή της ίδιας της Οδηγίας, το εθνικό επίπεδο προστασίας δεν μπορεί να είναι κατώτερο από αυτό της Οδηγίας, ζητούμε την αναδιατύπωση της διάταξης κατά την πιο πάνω έννοια”.

5. Προτάσεις κ. Α. Τάκη, εκπροσώπου του Συνηγόρου του Πολίτη στην ΕΕΔΑ επί του κειμένου παρατηρήσεων της ΕΕΔΑ:

Η εισήγηση επί του νομοσχεδίου του Υπουργείου Απασχόλησης «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, της όρους και της συνθήκες εργασίας» αποτελεί έναν εξαιρετικό συνδυασμό επιστημονικής εμβρίθειας και αγωνιστικότητας υπέρ των δικαιωμάτων των γυναικών και του ανθρώπου γενικότερα. Γι’ αυτό και ο Συνήγορος του Πολίτη δύσκολα μπορεί να βρει σημεία στα οποία οι προτεινόμενες τροποποιήσεις δεν θα τύγχαναν της συμφωνίας του. Με δεδομένη λοιπόν την κατ’ αρχήν συμφωνία της με την εισήγηση, επιτρέψτε μου να εστιάσω τον προβληματισμό της σε ένα επί μέρους σημείο της.

Η προτεινόμενη από την εισήγηση πρόβλεψη σχετικά με τη δυνατότητα φορέων της κοινωνίας των πολιτών να εκπροσωπούν τα αμέσως θιγόμενα από διακριτική μεταχείριση πρόσωπα ενώπιον δικαστικών ή διοικητικών αρχών και άνευ ακόμη της συναίνεσης αυτών προβληματίζει σοβαρά όσον αφορά τον βαθμό στον οποίο ανταποκρίνεται της απαιτήσεις εναρμόνισης με την κοινοτική ρύθμιση. Συγκεκριμένα, η σχετική διάταξη της Οδηγίας 2002/73 ΕΚ (άρθρο 1 παρ. 6) κάνει λόγο ρητώς για approval, η δε προτεινόμενη από την εισήγηση ρύθμιση περί τεκμαίρομενης συναίνεσης σε περίπτωση μη αντίθεσης του θιγομένου σαφώς αποκλίνει από τη θετική διάσταση του όρου της συναίνεσης ή έγκρισης. Επί πλέον δε η δυνατότητα του κάθε κράτους μέλους να επεκτείνει έτι περαιτέρω την παρεχόμενη ως ελαχίστη προστασία από την Οδηγία δεν θα μπορούσε να τύχει εν προκειμένω επίκλησης για την δικαιολόγηση της απόκλισης

της καθ' ότι η παροχή του δικονομικού αυτού προνομίου της δραστηριοποιούμενες στο πεδίο ΜΚΟ δεν αποτελεί «επέκταση» δικαιώματος του θιγομένου ή της προστασίας αυτού, αλλά αντίθετα περιορισμό δικαιώματος του υπέρ τρίτου. Η ιδέα με άλλα λόγια της επέκτασης της παρεχόμενης προστασίας προϋποθέτει ενότητα και συνέχεια του προσώπου του αποδέκτη της, ενώ εν προκειμένω, παρεκτός και αν τέτοια συνέχεια θεωρείται δεδομένη στο εσωτερικό της ευρύτερου συλλογικού υποκειμένου δικαιωμάτων (λ.χ. «οι γυναίκες», «τα πρόσωπα με διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό» κ.ο.κ.), δεν επεκτείνονται τα δικαιώματα του θιγομένου αλλά κάποιος τρίτος αποκτά δικαίωμα, ακόμη και αν αναμένεται ότι θα το ασκήσει πιθανότατα επ' ωφελεία του θιγομένου.

Εκτός της από τα νομικά ζητήματα που εγείρει η συγκεκριμένη πρόταση, πρέπει της να επισημανθεί ότι παρίσταται συχνά αναγκαία η προστασία των θιγομένων από της καλοπροαίρετες αλλά φορτικές πιέσεις, που συχνά αυτοί υφίστανται από φορείς της κοινωνίας των πολιτών, προκειμένου να δημοσιοποιήσουν την προσβολή που υπέστησαν ασκώντας λ.χ. το προβλεπόμενο σχετικά διοικητικό ή ένδικο βοήθημα. Η στοχοθεσία των φορέων της κοινωνίας των πολιτών, οσοδήποτε ευγενής, δεν είναι δυνατόν να υλοποιείται σε βάρος της προσωπικής και κοινωνικής ζωής των θιγομένων, ενδεχόμενο ακριβώς που επιχειρεί να αποκλείσει η ρήτρα της συναίνεσης που περιέχεται τόσο στο κείμενο της Οδηγίας όσο και σε αυτό του καταρτισθέντος από τον έχον την πρωτοβουλία Υπουργείο σχεδίου (άρθρο 12 παρ. 2). Η αποτροπή της «κοινωνικοποίησης» των ουσιαστικών ή διαδικαστικών ατομικών δικαιωμάτων ή της «πλαγιστικής» άσκησης της από καλοπροαίρετους τρίτους αποτελεί σταθερή μέριμνα της νομολογίας του Συνηγόρου του Πολίτη, στο πλαίσιο του ρόλου του ως φορέα προώθησης της ίσης μεταχείρισης, γι' αυτό και είμαι υποχρεωμένος να υπογραμμίσω την επιφύλαξή μου όσον αφορά τη συγκεκριμένη πρόταση της εισήγησης. Αντιθέτως, σε περιπτώσεις όπου ο δικαστικός ή διοικητικός έλεγχος του σεβασμού της αρχής της ίσης μεταχείρισης είναι δυνατόν να διενεργείται αφηρημένα, η δυνατότητα κινητοποίησης του ελέγχου αυτού από της δραστηριοποιούμενους στο κρίσιμο πεδίο φορείς της κοινωνίας των πολιτών, λ.χ. με την άσκηση του οικείου ενδίκου ή διοικητικού βοηθήματος, είναι όχι μόνον σκόπιμη αλλά και απολύτως επιβεβλημένη. Μήπως θα ήταν λοιπόν σκόπιμο να αναζητήσουμε τη δυνατότητα ίδρυσης μηχανισμών τέτοιου αφηρημένου ελέγχου, ο οποίος δεν ευδοκιμεί μεν επί του παρόντος στη χώρα της, θα μπορούσε της να αποτελέσει βασικότατο εργαλείο της κοινωνίας των πολιτών;

ΚΕΙΜΕΝΟ αρ. 3

**Σύσταση ειδικής Επιτροπής μελέτης και αντιμετώπισης
του φαινομένου των σχολικών ομάδων κακοποίησης
μαθητών (ΕΜΑΣΟΚΜ)**

**Σύσταση ειδικής Επιτροπής μελέτης και αντιμετώπισης
του φαινομένου των σχολικών ομάδων κακοποίησης
μαθητών (ΕΜΑΣΟΚΜ)**

ΑΠΟΦΑΣΗ

Σήμερα 13/6/06 και ώρα 7 μ.μ., με την αφορμή του τραγικού συμβάντος της Βέροιας, συνήλθαν, μετά από πρόσκληση της Προέδρου της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, σε σύσκεψη στα γραφεία της (Νεοφύτου Βάμβα 6) οι παρακάτω οργανώσεις:

- Ομοσπονδία Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης-ΟΛΜΕ (κ. Καλομοίρης)
- Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδας-ΔΟΕ (κ. Π. Μπαμπούρας)
- Ομοσπονδία Γονέων Μαθητών Ελλάδας-ΟΓΜΕ (κ. Ε. Καχραμάνης)
- Ομοσπονδία Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργών Ελλάδας-ΟΙΕΛΕ (κ. Στέρτζος)
- Καθηγ. Κα Κ. Σπινέλλη, Αντιπρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Εγκληματολογίας
- Κος Π. Κακκαλής, Γενικός Γραμματέας της Ελληνικής Εταιρείας Εγκληματολογίας, Αντιπρόεδρος Α.Π. ε.τ.
- Καθηγ. Κ. Ι. Φαρσεδάκης, Διευθυντής Τομέα Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου.
- Καθηγ. κ. Ν. Κουράκης, Διευθυντής Εργαστηρίου Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Καθηγ. κ. Α. Μαγγανάς, Καθηγητής Εγκληματολογίας Παντείου Πανεπιστημίου.
- κ. Γ. Μόσχος, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού.
- Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (καθηγ. κα Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου)

1. Επειδή οι συνελθόντες πιστεύουμε ότι το όλο θέμα των σχολικών ομάδων οι οποίες φαίνεται να εμπλέκονται σε ανάρμοστες συμπεριφορές διαφόρων βαθμών εις βάρος άλλων μαθητών και σε προσβολές σειράς διατάξεων της Σύμβασης προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού, είναι θέμα πολύ επικίνδυνο για την όλη πορεία και εξέλιξη των παιδιών της Ελλάδας, εκτεταμένο και πολύπλοκο, θεωρήσαμε αναγκαία την έναρξη συνεργασίας μας για την πολύπλευρη διερεύνηση του προβλήματος, αφ' ενός από φαινομενολογική πλευρά (έκτασή του, χαρακτηριστικά του κλπ.), αφ' ετέρου από κοινωνιολογική, ψυχολογική και εγκληματολογική άποψη.

Στόχος μας είναι να διατυπώσουμε τελικά σειρά ενδεικνυόμενων μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης του φαινομένου.

Η συνεργασία μας θα έχει τη μορφή άτυπης Επιτροπής για την ορθή και αποτελεσματική αντιμετώπιση του όλου προβλήματος. Τίτλος της θα είναι «Επιτροπή Μελέτης και Αντιμετώπισης Σχολικών Ομάδων Κακοποίησης Μαθητών».

2. Πρωτεύουσας σημασίας θεωρούμε τη φωτισμένη αντιμετώπιση της κατάστασης από τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς που έχουν άμεση και συνεχή επαφή με όλα τα παιδιά και τη συνεργασία μεταξύ τους.

Οι τεκμηριωμένες απόψεις των κοινωνιολόγων, ψυχολόγων και παιδοψυχιάτρων είναι πολύτιμες καθώς και η συνεργασία μεταξύ τους και με τους εγκληματολόγους.

3. Για την πραγματοποίηση του σκοπού μας αποφασίσαμε τη σύσταση τεσσάρων υποεπιτροπών, των παρακάτω:

1η Υποεπιτροπή έρευνας της φαινομενολογίας του προβλήματος (έκταση φαινομένου, χαρακτηριστικά του κλπ.).

2η Υποεπιτροπή έρευνας των κοινωνικών, οικογενειακών και ατομικών (ψυχολογικών, παιδοψυχιατρικών κ.λ.) γενεσιουργών παραγόντων του φαινομένου καθώς και των διαφόρων λόγων ένταξης των παιδιών σε ομάδα θυτών και των κριτηρίων επιλογής θυμάτων τους.

3η Υποεπιτροπή μελέτης της σωστής αντιμετώπισης θυμάτων και θυτών από τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς, τα παιδιά και τις αρμόδιες αρχές (συνήγορο του παιδιού, δικαστήρια, επιμελητές ανηλίκων κ.ά.).

4η Υποεπιτροπή μελέτης των στρατηγικών και προγραμμάτων πρόληψης.

Στη συνέχεια η Επιτροπή σε ολομέλεια, λαβαίνοντας υπ' όψη τα πορίσματα των υποεπιτροπών, θα καταλήξει σε συνθετική διατύπωση προτάσεων.

Ως το τέλος Ιουνίου τα μέλη θα δηλώσουν σε ποια υποεπιτροπή επιλέγουν να ενταχθούν.

Τα μέλη κάθε υποεπιτροπής θα εκλέξουν ένα συντονιστή και ένα γραμματέα. Κάθε υποεπιτροπή δικαιούται να καλέσει ειδικούς στο θέμα της για να ακούσει τις απόψεις τους.

Τα μέσα Σεπτεμβρίου θα συνέλθουν όλες οι υποεπιτροπές από κοινού για να ανταλλάξουν τα στοιχεία που θα έχουν συγκεντρώσει ως τότε καθώς και για τη διαπίστωση της αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης των στοιχείων αυτών.

Η δεύτερη κοινή συνάντηση θα γίνει στις αρχές Οκτωβρίου. Σ' αυτήν το κάθε τμήμα θα παρουσιάσει τις διαπιστώσεις και προτάσεις του.

Τέλος, στις αρχές Νοεμβρίου 2006 θα εγκριθούν από ολόκληρη την

Επιτροπή οι προτάσεις της για την αντιμετώπιση του προβλήματος με στόχο α) την πρόληψη του φαινομένου, β) τη σωστή μεταχείριση των μελών της ομάδας κακοποίησης από το σχολείο, τους γονείς και τις αρχές, γ) την τυχόν υποστήριξη των θυμάτων.

Πρόεδρος της νεοσυσταθείσας Επιτροπής θα είναι η Πρόεδρος της ΕΕΔΑ, υπό την αιγίδα της οποίας τελεί η νέα Επιτροπή, *καθηγήτρια κα. Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, Αντιπρόεδρος η καθηγήτρια κα. Κ. Σπινέλλη, Αντιπρόεδρος της Ελληνικής Εταιρίας Εγκληματολογίας και Γραμματέας ο κ. Π. Μπαμπούρας, Γενικός Γραμματέας της ΔΟΕ.*

Στον αγώνα αυτόν, την κύρια ευθύνη φέρει, φυσικά, η πολιτεία, η οποία, όμως, οφείλει να χρησιμοποιήσει και αξιοποιήσει και πρόσωπα προερχόμενα από την κοινωνία των πολιτών, ιδίως τις οργανώσεις εκπαιδευτικών, αλλά και από ΜΚΟ που εργάζονται συστηματικά και επιτυχώς στο αντικείμενό μας.

Όλα τα μέλη της Επιτροπής την οποία συστήσαμε σήμερα θα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους εθελοντικά.

Αθήνα 13 Ιουνίου 2006

ΚΕΙΜΕΝΟ αρ. 4

**Θέσεις της ΕΕΔΑ ως προς την Αναθεώρηση Διατάξεων
του Συντάγματος**

Θέσεις της ΕΕΔΑ ως προς την Αναθεώρηση Διατάξεων του Συντάγματος ¹

Η ΕΕΔΑ συνήλθε αρχικά σε Ολομέλεια την 30η Νοεμβρίου 2006 και άκουσε την εισηγήτρια, Αν. Καθηγ. κα Πηνελόπη Φουντεδάκη. Στη συνέχεια συνήλθε εκ νέου σε Ολομέλεια την 18^η Ιανουαρίου 2007 καθώς και την 25^η Ιανουαρίου 2007 και αφού άκουσε τις συμπληρωματικές προτάσεις επί της εισήγησης της κας Φουντεδάκη, του κ. Μποτόπουλου και του κ. Κτιστάκι, μελών της ΕΕΔΑ, καθώς και άλλων μελών της, αποφάσισε μετά συζήτηση, ενόψει της διαδικασίας αναθεώρησης του Συντάγματος, την υποβολή, κατ' άρθρο 1 παρ. 6 περιπτ. β) ν. 2667/1998, όπως ισχύει, πρότασης προς την Κυβέρνηση και τη Βουλή σχετικά με την αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Επιτροπής.

1) Δημιουργία Συνταγματικού Δικαστηρίου

Άρθρο 100 - υπό αναθεώρηση

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, μετά συζήτηση αποφάσισε, κατά πλειοψηφία (με ψήφους 16 έναντι 1), να προτείνει προς την Αναθεωρητική Βουλή τη μη αναθεώρηση του άρθρου 100.

Η Επιτροπή απεδέχθη το παρακάτω σκεπτικό της εισήγησης της καθηγ. Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου:

1. Στην Ελλάδα δεν υπάρχει σχετικό κενό προς πλήρωση στο δικαϊκό μας σύστημα. Στη Γερμανία και Ιταλία, όπου μετά τον β΄ παγκόσμιο πόλεμο ιδρύθηκαν Συνταγματικά Δικαστήρια, τα προηγούμενα καθεστώτα (φασιστικό και ναζιστικό) είχαν καταργήσει τον έλεγχο συνταγματικότητας. Υπάρχουν πάντως κράτη για τα οποία η ίδρυση τέτοιου συγκεντρωτικού Συνταγματικού Δικαστηρίου ανταποκρίνεται σε αυξημένες ειδικές ανάγκες. Τέτοια είναι τα Ομοσπονδιακά κράτη, στα οποία υπάρχουν πολλά Συντάγματα-των ομόσπονδων κρατιδίων και της ομοσπονδίας-καθώς και

¹ Την αρχική εισήγηση συνέταξε η κα Π. Φουντεδάκη, Αν.Καθηγ. Συνταγματικού Δικαίου, Πάντειο Πανεπιστήμιο, αν. μέλος της ΕΕΔΑ, ως εκπρόσωπος της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων και η κα Χ. Μουκίου, Δικηγόρος Δρ.Ν., Επισημοποιημένη Συνεργάτης ΕΕΔΑ. Την ευθύνη της μετέπειτα σύνθεσης του κειμένου είχαν ο κ. Κ. Μποτόπουλος, μέλος της ΕΕΔΑ ως εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ και ο κ. Γ. Κτιστάκις, μέλος της ΕΕΔΑ ως εκπρόσωπος της Ελληνικής Ένωσης για τα Δ.Α..

Δικαστήρια των κρατιδίων αρμόδια για την ερμηνεία τους. Είναι φανερό ότι σ' αυτά γεννούνται αυξημένα ζητήματα για την ερμηνευτική εναρμόνιση των σχετικών διατάξεων. Είτε Συνταγμάτων κρατιδίων μεταξύ τους, είτε κρατιδίου με το Ομοσπονδιακό Σύνταγμα. Βεβαίως τέτοια δεν είναι η περίπτωση της Ελλάδας.

Στην Ελλάδα λειτουργεί από το 1870 διάχυτο σύστημα ελέγχου της συνταγματικότητας από όλους τους βαθμούς των δικαστηρίων. Μετά την προηγούμενη μεταρρύθμιση του Σ. προστέθηκε και το ΑΕΔ ώστε ο έλεγχος να είναι εντελώς πλήρης.

2. Το διάχυτο σύστημα λειτουργεί με επιτυχία και είναι πολύ πιο δημοκρατικό από το συγκεντρωτικό του ενός Συνταγματικού Δικαστηρίου.

Στη χώρα μας, όλοι οι πολίτες που προσφεύγουν σ' οποιοδήποτε βαθμό της Δικαιοσύνης και όλοι οι δικαστές έχουν δικαίωμα και καθήκον να εξετάζουν τη συνταγματικότητα των διατάξεων που αφορούν τη συγκεκριμένη υπόθεση. Και έχουν συνηθίσει πια να αισθάνονται ως αυτονόητα αναγκαία την εναρμόνιση νόμου και πράξης με το Σύνταγμα σε κάθε συγκεκριμένη δικαστική υπόθεση που γεννάται σχετική αμφιβολία.

3. Είναι απαραίτητο το Ανώτατο Δικαστήριο της χώρας να έχει μέλη αποκλειστικά δικαστικούς.

Η διάκριση των τριών ανεξάρτητων εξουσιών στη χώρα μας αποτελεί σαφή συνταγματικό κανόνα.

Το προτεινόμενο νέο "Δικαστήριο" και μάλιστα ως ανώτατο περιλαμβάνει και πρόσωπα άσχετα με τη δικαστική ιδιότητα.

4. Κατ' ανάγκην όλα τα μέλη του νεοσύστατου αυτού σώματος θα διοριστούν από την εκτελεστική (ίσως και τη νομοθετική) εξουσία, πράγμα όχι ενισχυτικό της ανεξαρτησίας των μελών του.

5. Ουσιαστικά με την ίδρυση του Συνταγματικού Δικαστηρίου προστίθεται και νέος βαθμός δικαστικού ελέγχου. Εξ άλλου ο ισχυρισμός ότι μπορεί εξ αρχής ένα δικαστήριο χαμηλότερου βαθμού να απευθυνθεί στο Συνταγματικό Δικαστήριο και να λύσει το θέμα συνταγματικότητας ενωρίτερα, δεν σημαίνει καθόλου συντόμευσή της διαδικασίας. Διότι η συρροή σχετικών ερωτημάτων που θα δημιουργούνταν στο ολιγομελές Συνταγματικό Δικαστήριο θα είναι τέτοια, που κατ' ανάγκη θα γεννήσει μεγάλη βραδύτητα στην έκδοση της κρίσης του.

6. Εξ άλλου ο ισχυρισμός για την αναλογικότητα οργάνου προς εξέταση της συμμόρφωσης της νομοθεσίας μας με τους δεσμευτικούς κανόνες του ευρωπαϊκού και του διεθνούς δικαίου δεν νομίζουμε ότι ευσταθεί.

Η εξέταση συμμόρφωσης νομοθετικών και εκτελεστικών πράξεων με την ευρωπαϊκή και διεθνή νομοθεσία που μας δεσμεύει πραγματοποιείται από τα δικαστήριά μας και σε τελευταίο βαθμό από τα ευρωπαϊκά και διεθνή δικαστήρια.

7. Η ανάθεση σ' αυτό το όργανο καθορισμού των αποδοχών των δικαστών, αρμοδιότητα που ως τώρα έχει το ειδικό όργανο του άρθρου 88, 2Σ, δημιουργεί για τους δικαστές όλων των υπολοίπων βαθμών ένα είδος εξάρτησής τους από αυτό ακόμη και για τις νομικές-δικαστικές κρίσεις του, πράγμα όχι απίθανο ιδίως λόγω ιδιάζουσας σύνθεσης, διορισμού κλπ. του νέου αυτού οργάνου.

Επίσης διατυπώθηκαν μια μειοψηφούσα άποψη από την κα Καλούδη και μία αποκλίνουσα από την κα Αντωνίου ως εξής:

Κα Καλούδη: Με την προτεινόμενη αναθεώρηση του άρθρου 100 του ισχύοντος Συντάγματος προωθείται η λύση της δημιουργίας ενός Συνταγματικού Δικαστηρίου με ιδιαίτερα περιορισμένες αρμοδιότητες. Η ως άνω τροποποίηση ελέγχου της συνταγματικότητας των νόμων αποτελεί πάγιο αίτημα στην ελληνική έννομη τάξη.

Η πρόταση για δημιουργία Συνταγματικού Δικαστηρίου διευκολύνει τον έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων, που είναι έργο δύσκολο και απαιτεί πλήρη συναίσθηση της ευρείας ελευθερίας κινήσεως του νομοθέτη, αλλά και της υπεροχής του Συντάγματος από ένα «ειδικό» δικαστήριο. Μάλιστα για το μέλλον θα ήταν ιδιαίτερα θετικό, αν πραγματοποιούνταν μια νέα συνταγματική αναθεώρηση προς την κατεύθυνση ενός πλήρους Συνταγματικού Δικαστηρίου, κατά το πρότυπο του Ισπανικού και του Γερμανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου, διότι κατά τον έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων η συμβολή του δικαστή στη λειτουργία του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας είναι ιδιαίτερα πολύτιμη.

Κα. Αντωνίου: Η προτεινόμενη αναθεώρηση του άρθρου 100 παρά το γεγονός ότι κάνει λόγο για Συνταγματικό Δικαστήριο αποτελεί μικρή παρέμβαση στον μέχρι τώρα τρόπο άσκησης του ελέγχου συνταγματικότητας των νόμων. Σε ένα κανονικό συνταγματικό δικαστήριο με πλήρεις αρμοδιότητες ανήκει η άσκηση αφηρημένου ελέγχου συνταγματικότητας, είτε προληπτικού είτε κατασταλτικού, η επίλυση διαφορών συνταγματικών οργάνων, αλλά και η εκδίκαση ατομικών προσφυγών κατά νόμων. Με τον τρόπο αυτό το Συνταγματικό Δικαστήριο θα μπορούσε να πραγματώσει την αρχή του κράτους δικαίου, κυρίως όσον αφορά τα δικαιώματα μειοψηφίας.

Εάν το άρθρο 100 Σ χρήζει τροποποίησης τότε αυτή θα πρέπει να γί-

νει προς την κατεύθυνση της εισαγωγής ενός πλήρους Συνταγματικού Δικαστηρίου, με δεδομένο ότι η διάταξη του άρθρου 100 -ως έχει σήμερα- δίνει διεξοδο στην αβεβαιότητα και ανασφάλεια δικαίου (πρβλ. παρ. 1 περίπτωση ε), δίνει δε και το όπλο στα χέρια του ΑΕΔ να ακυρώσει διάταξη νόμου (παρ. 4).

2) Προστασία του περιβάλλοντος

Άρθρα 24 και 117 - υπό αναθεώρηση

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, μετά συζήτηση και έντονη αντίδραση στην προτεινόμενη τροποποίηση, αποφάσισε κατά πλειοψηφία (με ψήφους 16 έναντι 1) να προτείνει προς την Αναθεωρητική Βουλή τη μη αναθεώρηση των άρθρων 24 και 117, για τους παρακάτω λόγους:

Το περιεχόμενο των προτάσεων τροποποίησης των άρθρων 24 και 117 Σ προκαλεί κατάπληξη.

Από το 2001, έτος που έγινε η προηγούμενη μεταρρύθμιση του Συντάγματος, μέχρι τώρα μεσολάβησαν διεθνώς ακραία καιρικά φαινόμενα, αριθμητικά πολύ αυξημένα, πρωτοφανούς έντασης και τεράστιων καταστροφικών συνεπειών. Και στη χώρα μας επίσης, λιγότερο βαριά, αλλά πάντως πολύ σημαντικά (κατακλυσμιαίες βροχές, χαλάζι κ.λπ. σε συνδυασμό με ξηρασία και κλιματολογικές αλλαγές ασυνήθεις). Επί πλέον σοβαρές ασθένειες (καρδιαγγειακές και ιδίως καρκίνος) κατέστησαν επιδημικές.

Εξ άλλου, κατά το χρονικό αυτό διάστημα διαπράχθηκαν εμπρησμοί δασών πρωτοφανούς καταστροφικής έκτασης (π.χ. Κασσάνδρα Χαλκιδικής, Λέσβος, Άνδρος κ.λπ.) που τόσο η έναρξη της πυρκαγιάς από πολλές εστίες συγχρόνως όσο και η αντιμετώπισή της μαρτυρούν ότι πρόκειται για εμπρηστικές ενέργειες αποσκοπούσες στην ανοικοδόμηση των καμένων δασικών εκτάσεων.

Στο ίδιο χρονικό διάστημα εξ άλλου ενισχύθηκαν οι επιστημονικές διαπιστώσεις για τη βασιμότητα της συνάρτησης όλων αυτών των ακραίων καιρικών φαινομένων με τη ρύπανση της ατμόσφαιρας, την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, ιδίως των δασών, και την επακόλουθη αλλαγή του κλίματος. Αλλά και τη δυσμενή επίδραση αυτών των φαινομένων στην υγεία των ανθρώπων.

Ειδικά στην Ελλάδα με θλίψη παρατηρούμε τη συνεχή δασοκτόνο δραστηριότητα επιχειρηματιών, φυσικών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου.

Είναι κοινό μυστικό ότι ειδικά η Αθήνα και τα περίχωρά της υποφέρουν από αφόρητη ρύπανση. Εν τούτοις το πράσινο, δάση ή άλση, και οι ελεύθεροι χώροι στο κέντρο και στα περίχωρά της εξαφανίζονται συστηματικά. Με αυτά τα δεδομένα περιμέναμε αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος γενικά και των κάθε είδους δασικών εκτάσεων ειδικότερα, όχι μείωση που σαφέστατα προτείνεται, και όχι ενθάρρυνση και επιβράβευση των εμπρηστών που σαφώς εκφράζουν οι προτεινόμενες τροποποιήσεις του άρθρου 24 και της ερμηνευτικής του δήλωσης και του άρθρου 117 παρ. 3 και 4.

Επί πλέον εκφράζεται ρητώς στις προτάσεις μεταρρύθμισης αποδοκιμασία και διάθεση μείωσης της ισχύος του μόνου μέχρι σήμερα αποτελεσματικού υπερασπιστή των δασικών εκτάσεων και του περιβάλλοντος γενικά στη χώρα μας, δηλαδή του Συμβουλίου Επικρατείας.

Σημειώνεται ωστόσο πως σύμφωνα με τη γνώμη ορισμένων μελών, η υποστήριξη της μη αναθεώρησης του άρθρου 24 με το φόβο της εκμετάλλευσής του με τρόπο επιβαρυντικό για το περιβάλλον δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη τη θέση πως η ισχύουσα διατύπωση είναι η καλύτερη δυνατή.

Επίσης διατυπώθηκαν μια μειοψηφούσα άποψη από την κα Καλούδη και μία αποκλίνουσα από την κα Αντωνίου ως εξής:

Κα Καλούδη: Το άρθρο 24 του ισχύοντος Συντάγματος υπήρξε μια διάταξη πρωτοποριακή για την εποχή της, η οποία καταλαμβάνει τόσο το φυσικό όσο και το πολιτιστικό περιβάλλον, με ειδική περίπτωση ρύθμισης τα δάση και τις δασικές εκτάσεις στην παράγραφο 1, το πολεοδομικό και οικιστικό περιβάλλον στις παραγράφους 2, 3, 4 και 5, και το πολιτιστικό περιβάλλον στην παράγραφο 6.

Πέραν των θετικών στοιχείων που εισήγαγε το ως άνω άρθρο στην έννομη τάξη μας, προκάλεσε μια σειρά από προβλήματα, κυρίως όσον αφορά στη διάκριση μεταξύ δάσους και δασικής έκτασης, που οδήγησαν σε υπερβολική καθυστέρηση της διαδικασίας για τη σύνταξη κτηματολογίου, δασολογίου και χωροταξικού σχεδίου. Η προωθούμενη αναθεώρηση του άρθρου 24 είναι αναγκαία, διότι με τις διορθωτικές παρεμβάσεις που προτείνονται, θα συνδυασθεί με μεγαλύτερη επιτυχία η αποτελεσματικότερη προστασία των δασών και δασικών εκτάσεων με τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Κα Αντωνίου: Πέραν από τον λόγο προαγωγής της Εθνικής Οικονομίας με αγροτική ανάπτυξη ή άλλη χρήση των δασών και δασικών εκτάσεων ο χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός συνιστούν σπουδαίους λόγους δημοσίου συμφέροντος που μπορούν να αλλάξουν τον προορισμό (μόνον) των δασικών εκτάσεων, τη στιγμή που τα δάση εξακολουθούν

να διαφυλάσσονται και να είναι περιορισμένοι οι λόγοι παρέμβασης σε αυτά. Η συνδυασμένη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 24 Σ που αφορούν το εθνικό δασολόγιο και τη χωροταξική αναδιάταξη της χώρας μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας εν προκειμένω ευρίσκεται προς την ορθή κατεύθυνση.

Από την άλλη πλευρά βεβαίως το χρονικό σημείο της 11ης Ιουνίου 1975 για τη θεμελίωση του δασικού ή μη χαρακτήρα μιας έκτασης δεν μπορεί να αποτελεί στοιχείο συνταγματικής διάταξης, διότι συνιστά ένα πραγματικό στοιχείο, που αποδίδει τη πραγματική κατάσταση εκτάσεων κατά ένα συγκεκριμένο χρονικό σημείο και συνεπώς συνιστά ένα τυχαίο γεγονός.

3) Κράτος και θρησκευτική ελευθερία

Άρθρο 3 - υπό αναθεώρηση

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, μετά συζήτηση αποφάσισε κατά πλειοψηφία (με ψήφους 16 έναντι 2 και μιας λευκής) να προτείνει προς την Αναθεωρητική Βουλή την αναθεώρηση του άρθρου 3.

Με την παρατήρηση ότι το πλέγμα των διατάξεων που αφορούν τη σχέση «Κράτους-Εκκλησίας», επηρεάζει την άσκηση της θρησκευτικής ελευθερίας και έχει οδηγήσει σε πολλαπλές καταδίκες την Ελλάδα (βλ. σχετική έκθεση II.3. που είχε υιοθετηθεί από την ΕΕΔΑ, εν συνόλω, το 2001), καθώς και ότι ορισμένες ισχύουσες ρυθμίσεις υπερβαίνουν ακόμη και τις συνταγματικές διατάξεις χωρών που έχουν επίσημη εκκλησία (π.χ. Δανία, Νορβηγία, Ηνωμένο Βασίλειο), προτείνεται να αναθεωρηθεί το άρθρο 3 του Συντάγματος με τους εξής δύο τρόπους:

είτε

1. «1. Η Ελλάδα δεν αναγνωρίζει επίσημη θρησκεία. Η κρατική δράση διέπεται από την αρχή της θρησκευτικής ουδετερότητας, η οποία, κατά την χάραξη των επιμέρους πολιτικών οφείλει να λαμβάνει υπόψη τις θρησκευτικές πεποιθήσεις της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού.

2. Νόμος ορίζει το νομικό καθεστώς των θρησκευτικών κοινοτήτων εντός της ελληνικής Επικρατείας και τις σχέσεις τους με τις Αρχές.

3. Οι κανόνες εσωτερικής διοίκησης της Εκκλησίας ορίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό της και οφείλουν να είναι ξένοι προς πολιτικές σκοπιμότητες και επιδιώξεις που δεν συμφωνούν με τις διατάξεις του Συντάγματος, διεθνώς αναγνωρισμένων αρχών και κανόνων των δικαιωμάτων του ανθρώπου.»

είτε

2. Να προστεθεί φράση που θα αντιμετωπίζει το ζήτημα προβλημάτων που δημιουργεί ο όρος **«επικρατούσα θρησκεία»**.

Άρθρο 13 - υπό αναθεώρηση

Μετά από πρόταση του Προέδρου, όλα τα παρόντα μέλη της ΕΕΔΑ αποδέχθηκαν την εισήγηση που τους είχε υποβληθεί² ως προς την αναθεώρηση του άρθρου 13, η οποία έχει ως εξής:

- α. Διαγραφή του εδαφ. γ' της παρ. 2 : «Ο προσηλυτισμός απαγορεύεται.»
- β. Κατάργηση της παρ. 5 : «5. Κανένας όρκος δεν επιβάλλεται χωρίς νόμο, που ορίζει και τον τύπο του...»

Άρθρο 33 - υπό αναθεώρηση

Μετά από πρόταση του Προέδρου, όλα τα παρόντα μέλη της ΕΕΔΑ αποδέχθηκαν την εισήγηση που τους είχε υποβληθεί³ ως προς την αναθεώρηση του άρθρου 33, η οποία έχει ως εξής:

Η παρ. 2 να αντικατασταθεί ως εξής: «Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, πριν αναλάβει την άσκηση των καθηκόντων του, δίνει ενώπιον της Βουλής όρκο, το περιεχόμενο του οποίου ορίζεται με νόμο.»

Άρθρο 59 - υπό αναθεώρηση

Μετά από πρόταση του Προέδρου, όλα τα παρόντα μέλη της ΕΕΔΑ αποδέχθηκαν την εισήγηση που τους είχε υποβληθεί⁴ ως προς την αναθεώρηση του άρθρου 59, η οποία έχει ως εξής:

Προτείνεται η κατάργηση της παρ.2 και η τροποποίηση της παρ.1 ως εξής:

«Οι βουλευτές πριν αναλάβουν τα καθήκοντά τους δίνουν στο βουλευτήριο και σε δημόσια συνεδρίαση όρκο, το περιεχόμενο του οποίου ορίζεται από τον Κανονισμό της Βουλής.» Υπάρχει ήδη το προηγούμενο με την υπόθεση Buscarini κατά Αγ. Μαρίνου (1999) για παρόμοιο θέμα στο Δικαστήριο του Στρασβούργου.

4) Ανάπτυξη προσωπικότητας-αποφυγή διακρίσεων- ελάχιστο εγγυημένο επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης

Άρθρο 5 - υπό αναθεώρηση

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, μετά συζήτηση αποφάσισε κατά πλειοψηφία (με 12 ψήφους έναντι 5) να προτείνει προς την Αναθεωρητική Βουλή την αναθεώρηση του άρθρου 5 ως εξής:

² Βλ. υποσημείωση 1, σελ. 1.

³ Βλ. υποσημείωση 1, σελ. 1.

⁴ Βλ. υποσημείωση 1, σελ. 1.

α) Προσθήκη στην παρ.2 :

«Όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια... ή πολιτικών πεποιθήσεων και προστατεύονται από κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προελεύσεως, συμμετοχής σε εθνική μειονότητα, περιουσίας, γεννήσεως ή άλλης καταστάσεως».

(Προσθήκη εμπνεόμενη από το άρθρο 14 της ΕΣΔΑ)

β) Προσθήκη νέας παραγράφου με το ακόλουθο περιεχόμενο:

«Μετανάστες και πρόσφυγες απολαμβάνουν όλων των δικαιωμάτων που τους αναγνωρίζονται κατά το διεθνές και το ευρωπαϊκό δίκαιο

γ) Προσθήκη νέας παραγράφου με το ακόλουθο περιεχόμενο:

«Το Κράτος μεριμνά ώστε κάθε πολίτης να απολαμβάνει ενός ελάχιστου επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης»

5) Κατάργηση θανατικής ποινής

Άρθρο 7.3.β

Μετά από πρόταση του Προέδρου, όλα τα παρόντα μέλη της ΕΕΔΑ αποδέχθηκαν την εισήγηση που τους είχε υποβληθεί⁵ ως προς την αναθεώρηση του άρθρου 7.3 β, η οποία έχει ως εξής:

Προτείνεται να καταργηθεί η θανατική ποινή και για τα κακουργήματα τα οποία τελούνται σε καιρό πολέμου και σχετίζονται με αυτόν.

Το 2001 αναθεωρήθηκε η διάταξη και απαγορεύτηκε η θανατική ποινή εκτός των κακουργημάτων τα οποία τελούνται σε καιρό πολέμου και σχετίζονται με αυτόν. Ωστόσο, έχει μεσολαβήσει η κύρωση του 13ου πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, από την Ελλάδα το 2004⁶, με την οποία έχει καταργηθεί ολοσχερώς η θανατική ποινή, οπότε είναι αυτονόητο πως πρέπει να καταργηθεί η σχετική αναφορά στο Σύνταγμα⁷.

6) Περιουσία- αποζημίωση

Άρθρο 17 - υπό αναθεώρηση

Μετά από πρόταση του Προέδρου, όλα τα παρόντα μέλη της ΕΕΔΑ αποδέχθηκαν την εισήγηση που τους είχε υποβληθεί⁸ ως προς την αναθεώρηση του άρθρου 17, η οποία έχει ως εξής:

⁵ Βλ. υποσημείωση 1, σελ. 1.

⁶ Ν. 3289/2004 (ΦΕΚ 227Α' 26.11.2004) Κύρωση του Πρωτοκόλλου αριθμ. 13 στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των ΔΤΑ και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, σχετικά με την κατάργηση της θανατικής ποινής σε όλες τις περιστάσεις

⁷ Βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ 2001, σελ. 82.

⁸ Βλ. υποσημείωση 1, σελ. 1

Προτείνεται η αναθεώρηση σε τρία σημεία:

Πρώτο, να απαλειφθεί η νέα ειδική ρύθμιση για τη δυνατότητα εκτέλεσης δημοσίων έργων με απλή παροχή «πλήρους εγγύησης» και πριν από την καταβολή οποιασδήποτε αποζημίωσης στους δικαιούχους (νέο εδάφιο στην παράγραφο 4 του άρθρου 17, που προστέθηκε με την Αναθεώρηση του 2001).⁹ Εάν παραμείνει, θα ανοίξει μετά βεβαιότητα ο δρόμος για νέες προσφυγές και καταδίκες της Ελλάδας, όπως δείχνει η σχετική πλούσια νομολογία του Ευρ.Δικ.ΔτΑ σε πολλές αντίστοιχες περιπτώσεις στην Ιταλία, με πρόσφατη, του 2006, την υπόθεση *Scordino* κατά Ιταλίας¹⁰.

Δεύτερο, να κατοχυρωθεί συνταγματικά η περιουσία στο σύνολό της, όλα τα περιουσιακά δικαιώματα συμπεριλαμβανομένων και των ενοχικών, όπως έκρινε ο Άρειος Πάγος, ήδη το 1998, που στηρίχθηκε για την απόφασή του στο άρθρο 1 του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Ζητείται, έτσι, να κατοχυρωθεί συνταγματικά και η πνευματική ιδιοκτησία και το κληρονομικό δικαίωμα.

Τρίτο, να προστεθεί μετά την παράγραφο 4 του άρθρου 17 το εξής νέο εδάφιο: «Ολική ή μερική αποζημίωση προβλέπεται και στις περιπτώσεις ουσιωδών περιορισμών του δικαιώματος άσκησης της ιδιοκτησίας, οι οποίοι επιβάλλονται χάριν δημόσιας ωφέλειας, ιδίως της προστασίας του περιβάλλοντος και δεν συνιστούν απαλλοτρίωση, καθώς επίσης και σε περίπτωση υπέρμετρων περιορισμών των λοιπών περιουσιακών δικαιωμάτων χάριν δημόσιας ωφέλειας, όπως νόμος ορίζει»¹¹.

7) «Επαγγελματικό» ασυμβίβαστο

Άρθρο 57 - υπό αναθεώρηση, παρ.1.γ.

Μετά από πρόταση του Προέδρου, όλα τα παρόντα μέλη της ΕΕΔΑ αποδέχθηκαν την εισήγηση που τους είχε υποβληθεί¹² ως προς την αναθεώρηση του άρθρου 57, η οποία έχει ως εξής:

Προτείνεται να διαγραφεί το τρίτο εδάφιο της παρ. 1.: «Τα καθήκοντα του βουλευτή είναι επίσης ασυμβίβαστα με την άσκηση οποιουδήποτε επαγγέλματος. Νόμος ορίζει τις δραστηριότητες που είναι συμβα-

⁹ Ανομολόγητη αιτία της θέσπισης ήταν τα ολυμπιακά έργα. Τη μη ψήφιση είχε ζητήσει το 2001 η ΕΕΔΑ, βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ 2001, σελ.85.

¹⁰ Βλ. *Scordino v. Italy*, (Appl: 36813/1997), ECHR 29.03.06.

¹¹ Είναι η διατύπωση της πρότασης της ΕΕΔΑ, του 2001, βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ 2001, σελ. 85. όπου υπάρχει εκτενέστατη και πειστικότερη αιτιολογία της τότε ομόφωνης απόφασης της ΕΕΔΑ.

¹² Βλ. υποσημείωση 1, σελ. 1.

τές με το βουλευτικό αξίωμα, καθώς και τα σχετικά με τα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ζητήματα και τον τρόπο επανόδου των βουλευτών στο επάγγελμά τους μετά την απώλεια της βουλευτικής ιδιότητας. Οι δραστηριότητες του προηγούμενου εδαφίου σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να περιλαμβάνουν την ιδιότητα του υπαλλήλου ή του νομικού ή άλλου συμβούλου σε επιχειρήσεις των περιπτώσεων α' έως δ' της παραγράφου αυτής.»

Στην Αναθεώρηση του 2001 θεσπίστηκε αυτό το καταρχήν απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο. με αμφιλεγόμενη από τότε χρησιμότητα. Την απόφαση έλαβε η Αναθεωρητική Βουλή, χωρίς να έχει προταθεί η συγκεκριμένη ρύθμιση στην προτείνουσα Βουλή, άρα οι βουλευτές όταν εξελέγησαν δεν γνώριζαν ότι θα άλλαζε το νομικό τους καθεστώς. Το θέμα έγινε ευρύτατα γνωστό λόγω της προσφυγής στο Στρασβούργο του εκλεγέντος ως βουλευτή και απωλέσαντος την έδρα του Α. Λυκουρέζου¹³, ο οποίος και δικαιώθηκε (κρίθηκε ότι η διάταξη είναι αντίθετη προς το άρθρο 3 του Πρώτου Πρωτοκόλλου) με βασικό επιχείρημα τον επελθόντα αιφνιδιασμό από τη ρύθμιση. Παράλληλα, και η πολιτική τάξη, που είχε ψηφίσει με μεγάλη πλειοψηφία το 2001 υπέρ της ρύθμισης, φαίνεται πλέον να έχει αλλάξει άποψη, έτσι ώστε να καθίσταται τόσο από νομική όσο και από πολιτική άποψη αναγκαία η εξάλειψη του συγκεκριμένου ασυμβίβαστου.

8) Βουλευτική ασυλία- ακαταδίωκτο

Άρθρο 62 - υπό αναθεώρηση

Μετά από πρόταση του Προέδρου, όλα τα παρόντα μέλη της ΕΕΔΑ αποδέχθηκαν την εισήγηση που τους είχε υποβληθεί¹⁴ ως προς την αναθεώρηση του άρθρου 62, η οποία έχει ως εξής:

Η ισχύουσα διάταξη έχει πλούσιο και θεσμικά δυσάρεστο παρελθόν ως προς την εφαρμογή της. Από το 1975 έως το 2002 απορρίπτονταν από τη Βουλή όλες οι αιτήσεις άρσης ασυλίας, περίπου 750, με εξαίρεση τρεις. Από το 2002 έως τον Μάιο 2006, που επιδιώχθηκε η αλλαγή της πρακτικής, επί 39 εισαγγελικών προτάσεων για άρση της ασυλίας μόνο 5 έγιναν δεκτές. Η χρησιμότητα του θεσμού της βουλευτικής ασυλίας δεν αμφισβητείται, αντιθέτως χωρίς αυτήν δεν διασφαλίζεται η ανεξαρτησία του βουλευτή. Το πρόβλημα τίθεται όταν κάποιος στερείται το ατομικό

¹³ Κατέθεσε προσφυγή στις 9.10.2003 (Lykourazos v. Greece - Application no. 33554/03), μετά από την απόφαση του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (3.7.2003) που επιβεβαίωσε την απώλεια της βουλευτικής του θέσης.

¹⁴ Βλ. υποσημείωση 1, σελ. 1.

του δικαίωμα να προσφύγει στη Δικαιοσύνη σε περιπτώσεις που καταφανώς δεν σχετίζονται με την βουλευτική ιδιότητα, σε αντίθεση με την διάταξη του άρθρου 20 του Συντάγματος (δικαίωμα παροχής δικαστικής προστασίας και δικαίωμα ακρόασης των διαδίκων) και το άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ¹⁵.

Υπάρχουν δύο σημαντικές αποφάσεις του Ευρ.Δικ.ΔτΑ¹⁶ που κρίνουν ότι η άρνηση των νομοθετικών σωματίων στην Ιταλία να άρουν την ασυλία βουλευτή για αδικήματα που δεν έχουν σχέση με την άσκηση των κοινοβουλευτικών καθηκόντων στερεί το δικαίωμα των μηνυτών να προσφύγουν στη Δικαιοσύνη, με συνέπεια να παραβιάζεται το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ περί του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη. Το πολύ πρόσφατο και καταλυτικό υπέρ της πρότασης της ΕΕΔΑ για τροποποίηση των διατάξεων που αφορούν την βουλευτική ασυλία είναι η ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου του Στρασβούργου στην υπόθεση **Τσαλκιτζή κατά Ελλάδας, της 16.11.2006**¹⁷. Η υπόθεση αφορά ανέγερση μεγάρου γραφείων, με άδεια του 1996, που ανακάλεσε το Δημοτικό Συμβούλιο τον επόμενο χρόνο, και ο Δήμαρχος ζήτησε, το 1997, 70 εκατομμύρια δραχμές για να δώσει άδεια συνέχισης του έργου. Ο επιχειρηματίας αρνήθηκε, προσέφυγε στο ΣτΕ, κέρδισε την υπόθεση και κατέθεσε μήνυση κατά του Δημάρχου για εκβιασμό, δωροδοκία και άλλα, τον Νοέμβριο 2001. Ο Δήμαρχος είχε στο μεταξύ εκλεγεί βουλευτής και η Βουλή αρνήθηκε να άρει την ασυλία του τον Μάρτιο 2002. Με δεύτερη μήνυση το 2003 και δεύτερη αίτησή του ο Εισαγγελέας ζήτησε από την Βουλή την άρση της ασυλίας, που δεν έγινε δεκτή από την Βουλή τον Φεβρουάριο του 2004. Η απόφαση του Δικαστηρίου ήταν η καταδίκη της Ελλάδας για την παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ για την δίκαιη δίκη, λόγω αδυναμίας πρόσβασης σε δικαστήριο.

Γι' αυτό προτείνονται τα εξής:

Πρώτο, η 2η υποπαράγραφος παραμένει ως έχει, με διαγραφή του «δεν», δηλ. «Η άδεια θεωρείται ότι δόθηκε (διαγράφεται το **δεν**), αν η Βουλή δεν αποφανθεί μέσα σε τρεις μήνες από του η αίτηση του εισαγγελέα για δίκαιη διαβιβάστηκε στον Πρόεδρο της Βουλής.

¹⁵ Άρθρο 6.1. ΕΣΔΑ: «Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δίκαιως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως...»

¹⁶ Cordova v. Italy, 30.1.2003 και De Jorio v. Italy, 3.6.2005.

¹⁷ Tsalkitzis v. Greece (Appl. 11801/04), ECHR 16.11.2006.

Δεύτερο, προστίθεται νέα, 2η, υποπαράγραφος: «Η άδεια δεν δίνεται, αν η Βουλή διαπιστώσει ότι αυτή ζητείται για πολιτικούς λόγους. Η άδεια ζητείται από τον εισαγγελέα, αν αυτός κρίνει ότι πρέπει να ασκηθεί ποινική δίωξη»

Τρίτο, η 4η υποπαράγραφος γίνεται 5η και αναθεωρείται ως εξής: «Δεν απαιτείται άδεια για τα αυτόφωρα κακουργήματα. Επίσης, δεν απαιτείται άδεια της Βουλής για εγκλήματα που έχουν τελεσθεί πριν από την προκήρυξη των εκλογών, κατά τις οποίες έχει εκλεγεί ο βουλευτής.»

Αθήνα, 31 Ιανουαρίου 2007

ΚΕΙΜΕΝΟ αρ. 5

**Προτάσεις της ΕΕΔΑ για το ζήτημα των ασυνόδευτων
ανηλίκων**

Προτάσεις της ΕΕΔΑ για το ζήτημα των ασυνόδευτων ανηλίκων¹

«Ασυνόδευτος ανήλικος είναι ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής που δεν έχει συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας του και ο οποίος ει-σέρχεται στη χώρα χωρίς να συνοδεύεται από τον κατά το νόμο ή έθιμο υπεύθυνο για την επιμέλειά του ενήλικο και για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η ανωτέρω κατάσταση είτε βρέθηκε χωρίς συνοδεία μετά από την είσοδό του στη χώρα.» Ο ορισμός αυτός της Οδηγίας 2004/81/ΕΚ που ενσωματώθηκε στον Ν.3386/2005 «περί εισόδου, διαμονής και κοινωνικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια» είναι ο ίδιος που δίνει η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες που αφορά στο ίδιο θέμα και με το άρθρο 2 του υπό δημοσίευση Προεδρικού Διατάγματος του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης για την Υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία κ.λ..

Ο ορισμός αυτός, είτε αφορά αιτούντες άσυλο είτε μετανάστες, αναφέρεται στο ίδιο αντικείμενο, τα ανήλικα παιδιά, τα οποία τυγχάνουν και πρέπει να τυγχάνουν ειδικής προστασίας στη χώρα υποδοχής.

Στην Ελλάδα, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και ο Συνήγορος του Παιδιού, είτε χωριστά ή και με τη συνεργασία της ΥΑΟΗΕ έχουν εγκύψει στο θέμα των ασυνόδευτων ανηλίκων, αιτούντων άσυλο ή μεταναστών με τους οποίους έχουν ασχοληθεί και έχουν προσπαθήσει να προωθήσουν πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση αυτή.

Τα τελευταία χρόνια σε όλη την Ευρώπη παρατηρείται ότι ένας αυξανόμενος αριθμός παιδιών αναγκάζεται, από διαφορετικές συνθήκες στις χώρες προέλευσής τους, να μετακινείται προς άλλες χώρες ψάχνοντας προστασία ή/και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης, ενώ συχνά τα παιδιά αυτά γίνονται αντικείμενα εκμετάλλευσης ή εμπορίας (trafficking). Γι' αυτό και παρουσιάζεται εντονότερη η ανάγκη και η υποχρέωση που απορρέει από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του Παιδιού (1989) και ιδίως από το άρθρο 2, για τον σεβασμό και εξασφάλιση όλων

¹ Το κείμενο προτάσεων ενέκρινε ομοφώνως η Ολομέλεια της ΕΕΔΑ της 15ης Φεβρουαρίου 2007 έπειτα από σχετική εισήγηση του Γ΄ Τμήματος της ΕΕΔΑ επί τη βάσει του Προτεινόμενου Σχεδίου Δράσης του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες σε συνδυασμό με πλούσιο υλικό από τον Συνήγορο του Πολίτη. Εισηγήτρια ήταν η κα Α. Αργυροπούλου-Χρυσχοϊδου, Α΄ Αντιπρόεδρος της ΕΕΔΑ, Προεδρεύουσα Γ΄ Τμήματος ΕΕΔΑ.

των παιδιών χωρίς οποιεσδήποτε διακρίσεις. Σ' αυτό ακριβώς το σημείο ο Συνήγορος του Πολίτη κάνει την κεντρική διαπίστωση ότι η ιδιότητα του ανηλίκου-που χρήζει προστασίας σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας μας-υποχωρεί απέναντι στην ιδιότητα του παραβάτη της μεταναστευτικής νομοθεσίας με συνέπεια και την περαιτέρω παραβίαση των δικαιωμάτων του από εκείνες ακριβώς τις υπηρεσίες που είναι εντεταλμένες να τα προστατεύουν.

Από Ελληνικής πλευράς η μοναδική νομοθετική πρόβλεψη που υπάρχει είναι αυτή του άρθρου 1 παράγραφος 4 του ΠΔ 61/1999 η οποία ορίζει ότι «αίτημα ασύλου δύναται να υποβάλλεται και από αλλοδαπό ηλικίας από 14 έως 18 ετών που δεν συνοδεύεται από τους γονείς του εφόσον από τις εν γένει περιστάσεις διαπιστώνεται από τον ενεργούντα την εξέταση ότι η πνευματική του ωριμότητα επιτρέπει να αντιληφθεί τη σημασία της πράξης του. Σε κάθε άλλη περίπτωση που υποβάλλεται αίτημα ασύλου από αλλοδαπό ηλικίας κάτω των 18 ετών ο οποίος δεν συνοδεύεται από τους γονείς του ή άλλον κηδεμόνα η αρμόδια αστυνομική αρχή ενημερώνει τον εισαγγελέα ανηλίκων και όπου δεν υπάρχει, τον κατά τόπο αρμόδιο εισαγγελέα πρωτοδικών για να ενεργήσει ως ειδικός προσωρινός επίτροπος του ανήλικου μέχρι την οριστική κρίση του αιτήματός του.» (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως Νο 53 (Α'), 6 Απριλίου 1999). Στην συνέχεια δεν γίνεται καμία αναφορά στους ανηλικούς σε αντίθεση με ότι συμβαίνει με τις ασυνόδευτες γυναίκες που αναγνωρίζονται ως ειδική ευάλωτη ομάδα, και προβλέπεται η εξέταση με ειδικές συνθήκες.

Στην πραγματικότητα όμως ανακύπτουν προβλήματα και από τη διαδικασία που προβλέπει το ΠΔ. Κατ' αρχάς σε πολλές περιπτώσεις κυρίως στα σημεία εισόδου στη χώρα υποβάλλεται αίτημα στο όνομα ενός ενήλικου και επισυνάπτονται μερικά ή το όνομα ανήλικου. Με αυτόν τον τρόπο η Αστυνομική Αρχή που είναι η μόνη αρμόδια να εξετάσει το θέμα της ανηλικότητας απαλλάσσεται από την ευθύνη να ενημερώσει τις αρχές για την ύπαρξη ανηλίκου.

Πρακτικά Προβλήματα

α) Δεν υπάρχει τρόπος εξακρίβωσης της πραγματικής ηλικίας του ανήλικου. Πολλές φορές οι ανήλικοι δηλώνουν ηλικία μεγαλύτερη από την πραγματική γιατί οι ίδιοι δεν ξέρουν την πραγματική τους ηλικία είτε γιατί ο διακινητής τους καθοδήγησε να πουν ψέματα ή ακόμα κατά την στιγμή εισόδου δεν υπάρχει επαρκής διερμηνεία που θα διευκολύνει την επικοινωνία.

β) Παράνομη είσοδος στη χώρα των ανηλίκων και κατά συνέπεια κρατούνται με την λανθασμένη εντύπωση ότι είναι ενήλικοι σε χώρους με άλλους ενήλικους και σε χώρους απολύτως ακατάλληλους για διαμονή.

γ) Η κρίση περί της ωριμότητας του ανήλικου επαφίεται στους ανακριτικούς υπαλλήλους οι οποίοι ούτε την εκπαίδευση έχουν ούτε την εμπειρία για να κρίνουν την ψυχολογική και συναισθηματική εξέλιξη των παιδιών. Οι συνεντεύξεις λαμβάνονται από τους ίδιους ανακριτικούς υπαλλήλους που δεν είναι ειδικά εκπαιδευμένοι να συνεργάζονται με παιδιά, ούτε υπάρχει πρόβλεψη να λαμβάνονται σε περιβάλλον φιλικό για τα παιδιά και με την μεσολάβηση διερμηνέων που γνωρίζουν τη γλώσσα του εξεταζόμενου.

δ) Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι στερούνται εξ ορισμού ενός ενήλικου που ασκεί την γονική μέριμνα. Η πρόβλεψη (ΠΔ 61/99) ότι οι Εισαγγελείς ενεργούν ως επίτροποι του παιδιού κάτω των 14 ετών προφανώς δεν περιλαμβάνει την καθημερινή φροντίδα και εποπτεία του ανήλικου με αποτέλεσμα αυτός να είναι εύκολο να γίνει αντικείμενο εκμετάλλευσης με διάφορους τρόπους.

ε) Δεν υπάρχει θεσμοθετημένη υποχρέωση για την παραμονή των ασυνόδευτων ανηλίκων σε Κέντρα Υποδοχής και Ξενώνες Ανηλίκων. Υπάρχουν αυτή τη στιγμή 4 τέτοια κέντρα δυναμικότητας περίπου 200 ατόμων και για να μπορέσει ο ανήλικος να φιλοξενηθεί σε ένα από αυτά, πρέπει να το ζητήσει ο ίδιος. Λόγω αποστάσεως από το κέντρο και κατά συνέπεια μακριά από την δυνατότητα επαφής με μέλη της δικής του κοινότητας και την πρόσβαση σε χώρους λατρείας, οι ανήλικοι δεν βρίσκουν τα κέντρα αυτά «θελκτική λύση» και προτιμούν να παραμένουν σε άτυπα καταλύματα με ενήλικα άτομα των οποίων η ικανότητα να φροντίζουν ανηλικούς δεν μπορεί να αξιολογηθεί.

στ) Η χρηματοδότηση των Κέντρων Υποδοχής είναι ανεπαρκής με συνέπεια σοβαρές ελλείψεις σε εξειδικευμένο και έμπειρο προσωπικό και έτσι οι υπηρεσίες που προσφέρουν δεν μπορούν να είναι πάντα συνεχείς, επαρκείς και υψηλού επιπέδου.

ζ) Οι ιατρικές ανάγκες των ασυνόδευτων ανηλίκων που έχουν ζητήσει άσυλο καλύπτονται από το Εθνικό Σύστημα Υγείας χωρίς δαπάνες. Αλλά το ιατρικό προσωπικό δεν έχει πρόσβαση σε διερμηνείς. Ακόμα, ασυνόδευτα παιδιά που εισήλθαν στην Ελλάδα και δεν έχουν ζητήσει άσυλο ή των οποίων το αίτημα απορρίφθηκε, δεν έχουν δικαίωμα δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι τα παιδιά

που έχουν χωρισθεί από την οικογένειά τους «έχουν αντιμετωπίσει μετά βεβαιότητας καταστάσεις στις οποίες η ασφάλεια και η ευημερία τους βρέθηκε σε μεγάλο κίνδυνο.» Η έλλειψη εξειδικευμένων υπηρεσιών ψυχικής υγείας για τα ασυνόδευτα παιδιά-πρόσφυγες μπορεί να έχει καταλυτικές συνέπειες για τη γενική τους κατάσταση (όπως καταδεικνύουν σχετικές έρευνες στο εξωτερικό).

η) Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι είναι συνήθως ηλικίας 15-18 ετών και είναι ήδη αρκετά μεγάλα για να παρακολουθήσουν την υποχρεωτική εκπαίδευση. Ακόμα, στην περίπτωση τους λείπει το πρόσωπο ή μια αρχή γονικής μέριμνας ώστε να τα εγγράψει στο σχολείο.

θ) Σχεδόν όλοι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι ζητούν απελπισμένα εργασία γιατί, όπως λένε οι ίδιοι θέλουν να φροντίσουν τους γονείς ή μικρότερα αδέρφια ή απλώς πρέπει να συντηρήσουν τον εαυτό τους. Στην περίπτωση τους, όμως, λόγω έλλειψης επιμελητή, δεν μπορούν εργασθούν νόμιμα, και έτσι γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης (πολλές ώρες απασχόλησης, βαρέα επαγγέλματα, έλλειψη ασφάλισης) και ακόμα δεν εκπαιδεύονται σωστά σε μια τέχνη ή επάγγελμα που θα βοηθήσει την υπόλοιπη ζωή τους.

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, το πρόβλημα των ασυνόδευτων ανηλίκων είναι πολυσχιδές και περίπλοκο. Για αυτόν ακριβώς τον λόγο πιστεύουμε ότι αποτελεί καθήκον της ΕΕΔΑ να παρέμβει και με εξειδικευμένες προτάσεις να προκαλέσει και να συμβάλλει στην επίλυσή του. Είναι προφανές ότι για την επίλυση αυτή χρειάζεται συντονισμός των προτάσεων και συνεργασία με πολλούς φορείς της Πολιτείας, της ΕΕ, της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και της ΚΠ, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ενιαίο νομοθετικό πλαίσιο και η οργάνωση ενός συστήματος με πολλούς πυλώνες είναι δύσκολη. Επειδή όμως το θέμα αφορά παιδιά και δεν επιτρέπεται να ξεχνάμε ότι τα παιδιά είναι πάντοτε παιδιά και πρέπει κατά κύριο λόγο να θεωρούνται πρώτα ως παιδιά και κατά δεύτερο ως αιτούντες άσυλο ή μετανάστες, η προστασία των στοιχειωδών δικαιωμάτων τους είναι υποχρέωση κάθε πολιτείας.

Για αυτούς τους λόγους, η ΕΕΔΑ προτείνει:

1. Την κατάργηση του μέτρου της αστυνομικής κράτησης αλλοδαπών ανηλίκων για παράνομη είσοδο στη χώρα και την αντικατάστασή του από εναλλακτικά μέτρα φιλοξενίας ή/και προστατευτικής φύλαξης, σε κατάλληλες δομές, όσο διαρκούν οι ενέργειες για την ταυτοποίησή

τους, τη διερεύνηση των συνθηκών και αιτίων εισόδου τους στη χώρα, την αναζήτηση του οικογενειακού τους περιβάλλοντος και τον καθορισμό της έννομης προστασίας τους.

2. Την κατάργηση του μέτρου της απέλασης για αλλοδαπούς ανηλίκους, οι οποίοι αποτελούν υποκείμενα διεθνούς προστασίας, και την αντικατάστασή του, στις περιπτώσεις εκείνες που δεν στοιχειοθετείται δικαίωμα διαμονής (ως προσφορότερη λύση για την προστασία του ανηλίκου), από τη διαδικασία της επιστροφής και του επαναπατρισμού, όταν αυτό είναι εφικτό για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους και την επανένταξή τους στην κοινωνία της χώρας προέλευσης. Ειδικότερα, προτείνεται η προστασία από απέλαση όλων των ανηλίκων, εκτός αν ακολουθούν τον γονέα ή τον ασκούντα τη γονική μέριμνα που απελαύνεται.
3. Τη θέσπιση μέτρων συστηματικής καταγραφής, ταυτοποίησης, ενημέρωσης, νομικής εκπροσώπησης και επιτροπείας-επιμέλειας των αλλοδαπών ανηλίκων, καθώς και προστασίας όλων των δικαιωμάτων τους.
4. Θέσπιση επισήμων και σαφών διαδικασιών για την εξακρίβωση της ηλικίας των ασυνόδευτων ανηλίκων με συνδρομή ανεξαρτήτων εμπειρογνομόνων σε συνδυασμό με ιατρικές και ψυχολογικές εξετάσεις ευαίσθητες σε ζητήματα φύλου και πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να παρέχεται στο παιδί το ευεργέτημα της αμφιβολίας. Η απόφαση περί της ωριμότητας που προβλέπει το ΠΔ 61/1999 θα πρέπει να είναι γραπτή για να είναι δυνατός ο έλεγχός της και να γίνεται το ταχύτερο δυνατόν.
5. Διορισμός επιμελητού ή συμβούλου για κάθε ανήλικο, ειδικώς στο πεδίο της παιδικής πρόνοιας, η οποία θα διασφαλίζει τα δικαιώματα του παιδιού και το ότι η αρχή της προστασίας του παιδιού λαμβάνεται υπόψη σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν το παιδί, συντονίζει την επικοινωνία με τους ενήλικους και τους οργανισμούς, διασφαλίζει την πρόσβαση στην εκπαίδευση και ιατρική φροντίδα, υποστηρίζει τον ανήλικο κατά την διαδικασία ασύλου και τον υποβοηθά στην αναζήτηση της οικογένειάς του.
6. Άμεση ενημέρωση σε κάθε περίπτωση του αρμοδίου εισαγγελέα ανηλίκων από τις αστυνομικές Αρχές για τον καθορισμό της επιμέλειας-επιτροπείας του κάθε ανηλίκου με συνεκτίμηση του βαθμού ωριμότητάς του.

7. Περισσότερες της μίας συνεντεύξεις για κάθε ανήλικο χωριστά με τις κατάλληλες εγγυήσεις που θα διασφαλίζουν ότι οι συνεντεύξεις λαμβάνονται με τρόπο που διασφαλίζεται το συμφέρον του παιδιού, δηλαδή ειδική και αρμόζουσα εκπαίδευση του προσώπου που διενεργεί τη συνέντευξη, διερμηνεία, φιλικό περιβάλλον συνέντευξης και κυρίως με την φροντίδα που χρειάζεται για την πιθανότητα τραυματικής εμπειρίας που έχει υποστεί στο παρελθόν το παιδί.
8. Καθ' όλο το διάστημα που βρίσκονται στη δικαιοδοσία των Αρχών, όλοι οι ανήλικοι πρέπει να ενημερώνονται για τα δικαιώματά τους, ειδικά για το δικαίωμά τους να ζητήσουν άσυλο και τις συνέπειές του και να καθοδηγούνται για το πώς θα ασκήσουν αυτά τα δικαιώματα στη μητρική τους γλώσσα ή σε γλώσσα που καταλαβαίνουν.
9. Δημιουργία δικαστικής κοινωνικής προστασίας όπως έχει προταθεί από την ΥΑΗΕΠ και τον Συνήγορο για τα Δικαιώματα του Παιδιού, όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 49 του Ν 2447/1996 και η οποία θα μπορούσε να αναλάβει την επίβλεψη των ασυνόδευτων ανηλίκων. Μέχρι να υπάρξει ολοκληρωμένη θεσμική αντιμετώπιση, ανάθεση της προσωρινής επιμέλειας σε Μη Κυβερνητική Οργάνωση για συγκεκριμένα θέματα όπως εγγραφή σε σχολεία, έκδοση άδειας εργασίας, έκδοση ΑΦΜ κτλ.
10. Ίδρυση κατάλληλων χώρων υποδοχής και διαμονής για ασυνόδευτους ανηλίκους που θα εξασφαλίζουν τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των παιδιών και συγχρόνως αξιολόγηση των αναγκών τους και παροχή δυνατότητας εκπαίδευσης σε συνδυασμό με εργασία. Σε κάθε περίπτωση απαγόρευση διαμονής ανηλίκων σε χώρους διαμονής ενηλίκων. Ειδικές προϋποθέσεις λειτουργίας και καλών πρακτικών μαζί με διαδικασίες για τη συστηματική αξιολόγηση του επιπέδου και της ποιότητας και φροντίδας που παρέχεται στα παιδιά πρέπει να θεσπιστούν από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε συνεργασία με ΜΚΟ που θα έχουν την ευθύνη αυτών των κέντρων.
11. Ασυνόδευτοι ανήλικοι αιτούντες άσυλο ή μη, αποτελούν μια ιδιαίτερη ευάλωτη ομάδα που έχει υψηλή ανάγκη από ψυχολογική, ιατρική και νομική βοήθεια από ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό που πρέπει να παρέχεται δωρεάν από την Πολιτεία και πάντοτε με συμπαράσταση διερμηνέα.
12. Παιδεία προσβάσιμη στα παιδιά με υποστηρικτική διδασκαλία μέχρι να μάθουν καλά την γλώσσα και κατανομή των μαθητών ανάλογα με τις υπηκοότητές τους και όχι απαραίτητα με την ηλικία τους.

13. Το θεσμικό όργανο που θα αναλάβει τις εξουσίες παιδικής μέριμνας θα διασφαλίζει επίσης ότι τηρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις για την εξεύρεση νόμιμης εργασίας και ασφάλισης για τους ανήλικους άνω των 15 ετών που θέλουν και μπορούν να εργασθούν.
14. Το Σχέδιο Δράσης για τα Αλλοδαπά Παιδιά που έχουν χωρισθεί από την οικογένειά τους που έχει εκπονήσει το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες σε συνδυασμό και με την Ειδική Έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη για την Διοικητική Κράτηση και Απέλαση Ανηλίκων, να μελετηθεί από τους αρμόδιους φορείς και να υιοθετηθεί στο σύνολό του, γεγονός που θα αποτελέσει πρωτοποριακό βήμα στην Ευρώπη για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων.

Αθήνα, 15 Φεβρουαρίου 2007

ΚΕΙΜΕΝΟ αρ. 6

**ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΕΠΙ
ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ Ν. 3251/2004
«Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, τροποποίηση του
ν.2928/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και
άλλες διατάξεις»**

**ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΑ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 3251/2004
«Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, τροποποίηση του ν. 2928/2001
για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις»¹**

Το Α΄ Τμήμα της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, στη συνεδρίασή του της 25^{ης} Ιανουαρίου 2007, συζήτησε δια μακρών την εισήγηση με τίτλο «Παρατηρήσεις και προτάσεις θέσεων σχετικά με την εφαρμογή στην Ελλάδα της κοινοτικής νομοθεσίας για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης», την οποία συνέταξε και υπέβαλε στην ΕΕΔΑ στις 26 Νοεμβρίου 2006 ο καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και αναπληρωματικό μέλος της ΕΕΔΑ κ. Πέτρος Στάγκος. Σε συνέχεια της συζήτησης στο Α΄ Τμήμα, ο συντάκτης της εισήγησης την τροποποίησε ως προς συγκεκριμένα σημεία της. Με τις τροποποιήσεις της, η εισήγηση του κ. Στάγκου υποβλήθηκε στην Ολομέλεια της ΕΕΔΑ, από την οποία συζητήθηκε και εγκρίθηκε ομόφωνα στη συνεδρίαση της 22^{ης} Μαρτίου 2007.

Η έκθεση που υιοθετήθηκε έχει ως ακολούθως.

A. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Η γνώμη της ΕΕΔΑ για τον τρόπο με τον οποίο η απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουλίου 2002 σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών θα μεταφερόταν στην ελληνική έννομη τάξη, δεν ζητήθηκε από τους αρμόδιους υπουργούς πριν από την έκδοση του σχετικού νόμου. Έτσι, η ΕΕΔΑ ασχολήθηκε με το νόμο αυτό -τον ν. 3251/2004 «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, τροποποίηση του ν. 2928/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις»- μετά την έκδοσή του, υιοθετώντας τις τελικές θέσεις της στη συνεδρίαση της Ολομέλειας του Φεβρουαρίου 2005 (βλ. ΕΕΔΑ, *Έκθεση 2004*, σελ. 237-22).

Η απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ ήταν ένα από τα πρώτα μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα που η Ευρωπαϊκή Ένωση έλαβε μετά την 11^η Σεπτεμβρίου 2001 στο πλαίσιο της στράτευσής της στην καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας². Όμως, η καταπολέμηση αυτής της μορφής

¹ Το εν λόγω κείμενο υιοθέτησε ομόφωνα η Ολομέλεια της ΕΕΔΑ της 22.03.07. Εισηγητής ήταν ο Καθηγ. Π. Στάγκος, εκπρόσωπος του Τμήματος Νομικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στην ΕΕΔΑ.

² Αυτός εξάλλου ήταν ο λόγος που ο ν. 3251/2004, εκτός από τις διατάξεις της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ που μετέφερε στην εσωτερική έννομη τάξη,

διεθνών εγκληματικών πράξεων δεν διεκδικεί το μονοπώλιο του πεδίου εφαρμογής της απόφασης-πλαisiού. Από την άλλη ωστόσο μεριά, καθώς εξαιτίας του καθεαυτού αντικειμένου της, που είναι το νομικό καθεστώς της έκδοσης-παράδοσης των πολιτών στο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης, η απόφαση-πλαίσιο υποβάλλει τους πολίτες σε καταστάσεις καταναγκασμού εισάγοντας παρεκκλίσεις από εγγυητικούς κανόνες ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών, η εφαρμογή των διατάξεών της στην πράξη -ιδιαίτερα δε με τη μορφή της μεταφοράς/εφαρμογής τους στις εθνικές έννομες τάξεις-, καθώς και ο δικαστικός τους έλεγχος -ιδιαίτερα ο εθνικός-, οφείλουν να κινούνται μέσα στα όρια που επιβάλλει η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των προσώπων.

Ο ίδιος ο νομοθέτης της απόφασης-πλαisiού έχει απόλυτη συνείδηση αυτής της αναγκαιότητας. Το πρώτο εδάφιο της 12^{ης} αιτιολογικής σκέψης της απόφασης πλαisiού τονίζει ότι η πράξη αυτή «σέβεται» τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από το άρθρο 6 ΕΕ και το κεφάλαιο VI («Δικαιοσύνη») του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, και συμπληρώνεται με τη διαβεβαίωση ότι «καμία από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαisiού δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά τρόπο ώστε να απαγορεύει την άρνηση παράδοσης προσώπου για το οποίο έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εφόσον αντικειμενικά στοιχεία δείχνουν ότι το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εκδίδεται προς το σκοπό της δίωξης ή τιμωρίας προσώπου λόγω του φύλου, της φυλής, της θρησκείας, της εθνοτικής καταγωγής, της ιθαγένειας, της γλώσσας, των πολιτικών φρονημάτων ή του γενετήσιου προσανατολισμού τους ή ότι η θέση του προσώπου αυτού μπορεί να επιδεινωθεί για οποιονδήποτε από τους παραπάνω λόγους».

Περαιτέρω, ο ευρωπαίος νομοθέτης ενίσχυσε την πεποίθηση ότι η ερμηνεία και η εφαρμογή της νομοθεσίας για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης οφείλουν να κινούνται στο πλαίσιο του σεβασμού των θεμελιωδών ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων, αφενός με το δεύτερο εδάφιο της 12^{ης} αιτιολογικής σκέψης της απόφασης-πλαisiού, αφετέρου με τη ρήτρα που ενσωμάτωσε στο άρθρο 1 § 3 της απόφασης-πλαisiού. Σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της 12^{ης} αιτιολογικής σκέψης, η απόφαση-πλαίσιο «δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν τους συνταγματικούς τους κανόνες σε σχέση με το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, την ελευθερία του τύπου και την ελευθερία της έκφρασης σε άλλα μέσα». Το άρθρο 1 § 3 της απόφασης-πλαisiού ορίζει, τέλος, ότι η πράξη αυτή «δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την

μετέφερε επίσης και τις διατάξεις της απόφασης-πλαisiού 2002/475/ΔΕΥ για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας (ΕΕ L 164 της 22.6.2002).

τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 6 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση».

Οι παρατηρήσεις που ακολουθούν, όπως και οι προτάσεις της ΕΕΔΑ που βάσει αυτών των παρατηρήσεων διατυπώνονται στη συνέχεια, εξετάζουν την εφαρμογή του ν. 3251/2004 για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης υπό το πρίσμα της βέλτιστης προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, όπως τούτο επιβάλλεται από τις διατάξεις της ίδιας της απόφασης-πλασίου που προηγουμένως εκτέθηκαν (12^η αιτιολογική σκέψη, άρθρο 1 § 3), αλλά και από την αυτοτελή νομική υποχρέωση της χώρας μας (όπως και κάθε κράτους μέλους της ΕΕ), κατά την εκπλήρωση των κοινοτικών της υποχρεώσεων -στις οποίες ανήκει και η εκτέλεση των υποχρεώσεων αυτών στην εθνική έννομη τάξη- να τηρεί τις υποχρεώσεις σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου που απορρέουν από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου (ΕΣΔΑ). Υπενθυμίζουμε, εδώ, ότι η υποχρέωση σεβασμού του δικαίου της ΕΣΔΑ κατά τη συγγραφή -αλλά και την εκτέλεση- υποχρεώσεων κοινοτικού δικαίου ισχύει όπως έχει διευκρινιστεί με την απόφαση *Matthews* του 1999 του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου δικαιωμάτων του ανθρώπου (ΕΔΔΑ)³ : μια ουσιαστική παραβίαση της ΕΣΔΑ από πράξη κοινοτικού δικαίου ή βάσει αυτής μπορεί να καταλογιστεί σε κράτος μέλος που είναι συμβαλλόμενο μέρος της Σύμβασης, εφόσον η εν λόγω πράξη -όπως ακριβώς είναι η περίπτωση της απόφασης-πλασίου 2002/584/ΔΕΥ- υιοθετήθηκε με ομοφωνία, έτσι ώστε να μπορεί τελικά να καταλογιστεί στο εγκαλούμενο κράτος ότι ενώ ήταν σε θέση να αποτρέψει (ασκώντας την αρνησικυρία του) την έγκριση της -έναντι της ΕΣΔΑ παραβατικής- πράξης από το Συμβούλιο, δεν το έπραξε⁴.

Οι δυο πρώτες από τις ενότητες που ακολουθούν, εστιάζονται στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκαν από τα ελληνικά κυρίως, αλλά και από τα ευρωπαϊκά δικαστήρια, από το 2002 έως σήμερα, οι δύο μείζονος σημασίας εγγυητικές αρχές που θίγονται από το ν. 3251/2004: η απαγόρευση έκδοσης ημεδαπού και το διπλό αξιόποινο ως προϋπόθεση έκδοσης του εκζητουμένου προσώπου. Στην τρίτη ενότητα εξετάζονται ορισμένες άλλες ρυθμίσεις του ν. 3251/2004, που εγείρουν, και αυτές, ζητήματα προστασίας ατομικών δικαιωμάτων. Για όλα τα ζητήματα που εξετάζονται, ελήφθη υπόψη, όπου αυτό ήταν εφικτό, η νομοθετική

³ *Matthews v. United-Kingdom*, judgment of 18 February 1999, ECHR 1999-I.

⁴ Η απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 34 § 2 ΕΕ, που ρητά προβλέπει την έκδοση αποφάσεων-πλαίσιο από το Συμβούλιο, στους κόλπους της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, με ομοφωνία.

εμπειρία άλλων κρατών μελών σχετικά με την εφαρμογή του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης στις οικείες έννομες τάξεις.

II. ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΗΜΕΔΑΠΟΥ

Σχετικά με το θέμα αυτό, η ΕΕΔΑ είχε αποφασίσει κατά πλειοψηφία, το 2005, ότι «δεν είναι ανεκτή η μη πρόβλεψη [από το ν. 3251/2004] απαγόρευσης έκδοσης ημεδαπού», προσθέτοντας στην Έκθεση του 2004 ότι το ζήτημα της νομιμότητας της έκδοσης ημεδαπού «έχει κατά καιρούς προκαλέσει διαφωνίες» (ΕΕΔΑ, Έκθεση 2004, σελ. 238 και 241).

Στο πλαίσιο της ελληνικής έννομης τάξης, ουδέποτε θεσπίστηκε συνταγματική απαγόρευση έκδοσης των Ελλήνων πολιτών. Πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 3251/2004 και υπό το καθεστώς των διεθνών συμφωνιών έκδοσης, η άρνηση έκδοσης Έλληνα πολίτη σε τρίτη χώρα για να διωχθεί ή να δικάσσει για εγκλήματα που τέλεσε σε αλλοδαπή επικράτεια στηριζόταν στην αντίληψη ότι το ελληνικό κράτος οφείλει να προστατεύει τους πολίτες του από την αντιξοότητα που συνεπάγεται γι' αυτούς η δίκη τους σε μη οικείο νομικό περιβάλλον, ή/και στη δυσπιστία της εθνικής έννομης τάξης για την αμεροληψία όλων των -ή των συγκεκριμένων- κάθε φορά- αλλοδαπών δικαστικών αρχών. Κατά τη ίδια περίοδο και σύμφωνα με τη θεωρία, υπό το ισχύον Σύνταγμα απορρέει νομικό έρεισμα μιας γενικής -έναντι δηλαδή κάθε τρίτης χώρας- απαγόρευσης έκδοσης Έλληνα πολίτη από τις παραγράφους 2, εδάφ. α' και 4 του άρθρου 5 Συντ. : η πρώτη διάταξη ορίζει ότι «όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους», χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων», και η δεύτερη ότι «απαγορεύονται ατομικά διοικητικά μέτρα που περιορίζουν σε οποιονδήποτε Έλληνα την ελεύθερη κίνηση ή εγκατάσταση στη χώρα».

Υπό το κράτος πλέον του ν. 3251/2004 και -αυτονόητα- ειδικά έναντι των λοιπών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με βάση ένα ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης μπορεί να συλλαμβάνεται και να παραδίδεται από την Ελλάδα σ' ένα κράτος μέλος της ΕΕ κάθε Έλληνας πολίτης που είναι υπόδικος ή κατάδικος για τα εγκλήματα που αναφέρονται στο νόμο αυτό, εφόσον βέβαια συντρέχουν οι οριζόμενες θετικές προϋποθέσεις και ελλείπουν οι επίσης προβλεπόμενες υποχρεωτικές ή δυνητικές απαγορεύσεις (άρθρα 10, 11 και 12 του ν. 3251/2004). Σε αντίθεση με την πρόβλεψη που διατύπωσε ο υπουργός Δικαιοσύνης κατά την ψήφιση του νόμου ότι αυτός θα εφαρμοστεί, στην πράξη, μόνο για αλλοδαπούς πολίτες -ποινικά διωκόμενους ή καταδικασθέντες- οι οποίοι θα προσάγονται σε κράτη μέλη της ΕΕ και ότι «οι Έλληνες θα δικάζονται στην Ελλάδα» (βλ. Πρακτικά της Βουλής,

Συνεδρίαση της 22.6.2004, σελ. 1292), όπως προκύπτει από τη νομολογία του Ακυρωτικού δικαστηρίου της χώρας μας λιγότερες μέχρι σήμερα ήταν οι περιπτώσεις εφαρμογής του ν. 3251/2004 σε αλλοδαπούς πολίτες (ΑΠ 924/2005, 1255/2005, 1324/2005, 1735/2005) από ό,τι ήταν για Έλληνες πολίτες (ΑΠ 109/2006, 591/2005, 2135/2005, 2149/2005, 2348/2005, 2180/2005, 2483/2005). Το νέο ειδικό καθεστώς της έκδοσης Ελλήνων πολιτών σε κράτος μέλος της ΕΕ, κρίθηκε από το ανώτατο δικαστήριο ότι δεν είναι ασυμβίβαστο στις δυο προαναφερθείσες συνταγματικές διατάξεις και, επιπρόσθετα, διαπιστώθηκε από το Ακυρωτικό δικαστήριο η αδυναμία ισχύος, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στην οποία μετέχει η χώρα μας, των παλιότερων αντιλήψεων υπέρ της απαγόρευσης έκδοσης αλλοδαπού που προηγουμένως εκτέθηκαν. Ο Άρειος Πάγος έκρινε, πράγματι, ότι ακόμη κι αν οι συγκεκριμένοι συνταγματικοί κανόνες θα μπορούσαν να είχαν διαμορφώσει, υπό το καθεστώς των συμφωνιών έκδοσης, συνταγματικό έθιμο απαγόρευσης έκδοσης Έλληνα πολίτη, η απαγόρευση αυτή δεν μπορεί πλέον να ισχύσει προκειμένου για κράτος μέλος της ΕΕ, αφού «δεν έχει την ίδια πρακτική σημασία που έχει η έκδοση σε κράτος μη μέλος της ΕΕ ή που είχε παλαιότερα, ενόψει της αμοιβαίας εμπιστοσύνης που έχει αναπτυχθεί μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και [του κοινού σεβασμού] των θεμελιωδών ελευθεριών και των αρχών του κράτους δικαίου από όλα τα κράτη μέλη», άμεση εκδήλωση των οποίων είναι η απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και ο ν. 3251/2004 που την μετέφερε στην ελληνική έννομη τάξη (ΑΠ 2149/2005, ΑΠ 109/2006).

Ως συνέπεια αυτής της νομολογίας, η Ελλάδα κατατάσσεται μεταξύ της πλειοψηφίας των κρατών μελών της ΕΕ, στα οποία δεν θεωρείται ότι η έκδοση ημεδαπού δυνάμει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης παραβιάζει τις οικείες συνταγματικές διατάξεις. Αντίθετα, σε τέσσερα κράτη μέλη, συνταγματικά ή άλλα ανώτατα δικαστήρια έκριναν ότι οι αντίστοιχες νομοθεσίες μεταφοράς της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ στις εθνικές έννομες τάξεις αντίκεινται σε συνταγματικές διατάξεις προστατευτικές των θεμελιωδών δικαιωμάτων είτε των ημεδαπών (Πολωνία, Κύπρος, Τσεχία), είτε κάθε προσώπου που βρίσκεται στην εθνική επικράτεια (Γερμανία).

Σε μία πάντως περίπτωση, ο Άρειος Πάγος αρνήθηκε να δεχτεί την εκτέλεση, στην εθνική έννομη τάξη, ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που αφορούσε ημεδαπό. Με την ΑΠ 2483/2005, αποφασίστηκε ότι δεν μπορεί να εκτελεστεί στη χώρα ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης Έλληνα πολίτη που εκδόθηκε στη Γερμανία, λόγω του ότι με την απόφαση του γερμανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου της 18.7.2005, με την οποία κηρύχτηκε αντισυνταγματικός και ακυρώθηκε ο γερμανικός νόμος μεταφοράς της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ στην εθνική έννομη

τάξη εξαιτίας της προσβολής την οποία συνεπαγόταν για τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών (στα οποία συμπεριλαμβάνονταν και το δικαίωμα των Γερμανών πολιτών στη μη έκδοσή τους σε τρίτη χώρα), καταλύεται η προϋπόθεση της αμοιβαιότητας η οποία βάσει του άρθρου 39 § 1 εδαφ. β' του ν. 5231/2004 οφείλει να διέπει την εκτέλεση, από την Ελλάδα, ενός ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Στην πράξη, η αρεοπαγитική απόφαση εφάρμοσε κατά γράμμα την εν λόγω νομοθετική διάταξη (σύμφωνα με την οποία «στις περιπτώσεις αιτήσεων έκδοσης από χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν έχει ακόμα εναρμονιστεί με την απόφαση-πλαίσιο για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εφαρμόζονται οι ισχύουσες περί εκδόσεως διατάξεις»), αφού την ως άνω απόφαση του γερμανικού ΣΔ δικαιολογημένα την ερμήνευσε ως πράξη καταργητική της μεταφοράς στη γερμανική έννομη τάξη της απόφασης-πλαισίου του 2002 («(...) η Γερμανία δεν μπορεί να θεωρηθεί χώρα που έχει εναρμονιστεί με την απόφαση-πλαίσιο για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης (...)») και, στη συνέχεια διέταξε ότι, «στην περίπτωση αυτή», οφείλουν να εφαρμοστούν «οι ισχύουσες, βάσει άλλων διεθνών ή διμερών συμφωνιών (...), περί εκδόσεως διατάξεις».

Η προαναφερθείσα διάταξη του ν. 3251/2004 είναι σε μεγάλο βαθμό ευθυγραμμισμένη με τη διάταξη του άρθρου 34 § 2 της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ, που είναι αυτή η οποία, ως όφειλε, επιτρέπει την αμοιβαιότητα της εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης από κάθε κράτος μέλος της Ένωσης. Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, «τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στη γενική γραμματεία του Συμβουλίου και στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων με τις οποίες μεταφέρονται στο εσωτερικό τους δίκαιο οι υποχρεώσεις της παρούσας απόφασης-πλαισίου» και, κατά το β' εδάφιο της διάταξης, «όταν προβαίνει στην εν λόγω ανακοίνωση, το κράτος μέλος μπορεί να αναφέρει ότι θ' αρχίσει πάραυτα να εφαρμόζει την απόφαση-πλαίσιο στις σχέσεις του με όσα κράτη μέλη έχουν προβεί στην ίδια ανακοίνωση». Η αρχή της αμοιβαιότητας ως αρχή του διεθνούς δικαίου, η οποία καθιερώνεται με το άρθρο 60 της Σύμβασης της Βιέννης για το δίκαιο των συνθηκών (η «ουσιώδης παραβίαση» μιας διμερούς ή πολυμερούς συνθήκης από ένα ή περισσότερα συμβαλλόμενα μέρη, δικαιολογεί την αναστολή εκτέλεσης ή την κήρυξη της λήξης της συνθήκης από το άλλο ή τα λοιπά συμβαλλόμενα μέρη), είναι αποδεκτό τόσο από την κοινοτική νομολογία (βλ. μεταξύ πολλών άλλων, ΔΕΚ, απόφ. της 14.12.1971, *Επιτροπή κ. Γαλλίας*, υπόθ. 7/71, Rec. 1971, σελ. 1003, και ιδ. τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Roemer) όσο και από τη νομική θεωρία (βλ. αντί πολλών άλλων P. Reuter, *Organisations internationales*, Paris, PUF, 1965, σελ. 255) ότι δεν ισχύει στο πλαίσιο του δικαίου της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης· η αμοιβαιότητα που εξυπακούεται από το άρθρο 34 § 2 εδάφ. β' της απόφασης-πλαισίου

2002/584/ΔΕΥ, περιορίζεται στην εκτέλεση της πράξης του παράγωγου κοινοτικού δικαίου και αναλύεται στην εξάρτηση της εκτέλεσης της από ένα κράτος μέλος έναντι άλλου κράτους μέλους μέσω του εσωτερικού του δικαίου, από την εκτέλεσή της πράξης από το δεύτερο κράτος μέλος έναντι του πρώτου,

Το άρθρο 39 § 1 εδαφ. β΄ του ν. 5231/2004 επέχει θέση «ανακοίνωσης» της εφαρμογής του νόμου έναντι κάθε άλλου κράτους μέλους που έχει μεταφέρει στο εσωτερικό του δίκαιο την απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ, αν και από νομοτεχνική άποψη μ΄ αυτή την «καταφατική» διατύπωση θα έπρεπε να είχε ενταχθεί στο νόμο και όχι με την «αποθετική» εκφορά με την οποία τελικά εντάχθηκε. Πάντως, ο Άρειος Πάγος, με την απόφαση 2483/2005, δικαιολογημένα συμπλήρωσε, την προαναφερθείσα κρίση του για τη μη εφαρμογή στην έννομη τάξη μας του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που εκδόθηκε από κράτος μέλος που δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι έχει μεταφέρει την απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ στην εσωτερική έννομη τάξη του, με την ακόλουθη σκέψη του, που απηχεί την εναπόθεση της κρίσης του αυτής στην ισχύ και την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαιότητας : «(...) η εκτέλεση των εν λόγω ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης θα βρισκόταν σε πλήρη αντίθεση προς την αρχή της αμοιβαιότητας που απαιτείται από το άρθρο 39 παρ. 1 εδ. β΄ Ν 3251/2004, αφού η μεν Ελλάδα θα εξέδιδε υπηκόους της στη Γερμανία με βάση ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης της Γερμανίας που δεν θα μπορούσε αυτό να εκτελεσθεί στη Γερμανία, ενώ η Γερμανία δεν θα εξέδιδε παντάπασι στην Ελλάδα Γερμανούς υπηκόους με βάση ευρωπαϊκό ένταλμα, για να δικαστούν για την ίδια ενδεχομένως αξιόποινη πράξη».

Επισημαίνουμε, τέλος, ότι πριν από την Ελλάδα, την αρχή της αμοιβαιότητας που εξυπακούεται από το άρθρο 34 § 2 εδαφ. β΄ της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ την είχε εφαρμόσει έναντι της Γερμανίας η Ισπανία, πολλώ μάλλον αφού η απόφαση της 18.7.2005 του γερμανικού ΣΔ είχε εκδοθεί κατόπιν προσφυγής γερμανού πολίτη συριακής καταγωγής, την έκδοση του οποίου είχε ζητήσει -με ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης- η Ισπανία, η οποία, μετά ταύτα, με απόφαση της Audiencia Nacional της 20^{ης} Σεπτεμβρίου 2005, αρνήθηκε να εκτελέσει στο εθνικό έδαφος ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εκδοθέν στη Γερμανία, που αφορούσε δεκατέσσερις ισπανούς πολίτες.

III. ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΠΛΟΥ ΑΞΙΟΠΟΙΝΟΥ

Σχετικά με το θέμα αυτό, η ΕΕΔΑ είχε αποφασίσει κατά πλειοψηφία, το 2005, ότι «δεν θεωρεί σωστή και διαφωνεί με την κατάργηση [από το ν. 3251/2004] της αρχής του διπλού αξιοποίνου ως προϋπόθεσης για την έκδοση εκζητουμένου προσώπου» (ΕΕΔΑ, Έκθεση 2004, σελ. 237 και 241).

Το διπλό αξιόποινο μιας πράξης ως προϋπόθεση της έκδοσης του προσώπου που την έχει τελέσει, στο πλαίσιο των διεθνών συμφωνιών έκδοσης όπου κατά βάση καθιερώθηκε, συνυφαίνεται με την αρχή της αμοιβαιότητας, όπως τη σκιαγραφήσαμε προηγουμένως : η πραγμάτωση της αμοιβαιότητας, η οποία διέπει την εκτέλεση των συμφωνιών μέσω πράξεων του εσωτερικού δικαίου των συμβαλλομένων κρατών, επιτυγχάνεται διαμέσου της διαπίστωσης του αξιοποίνου χαρακτήρα της πράξης κατά τις νομικές διατάξεις αμφοτέρων των εμπλεκόμενων κρατών. Με άλλα λόγια, με το να θέτουν σαν προϋπόθεση για την ευδοκίμηση ενός αιτήματος έκδοσης την ύπαρξη του διπλού αξιοποίνου, τα κράτη δεν είναι υποχρεωμένα να προβαίνουν σε παράδοση του εκζητούμενου για αδικήματα που δεν θεωρούνται ποινικά κολάσιμα κατά την εσωτερική νομοθεσία, αφού τα ίδια δεν θα υπέβαλαν ποτέ αίτημα δικαστικής συνεργασίας με παρόμοιο αντικείμενο.

Παρά τη μεγάλη σημασία που έχει για ο δίκαιο της έκδοσης, η αρχή του διπλού αξιοποίνου ουδέποτε περιβλήθηκε, στις έννομες τάξεις των κρατών, με χαρακτήρα κανόνα συνταγματικής εμβέλειας, ούτε ποτέ αναγνωρίστηκε ως εθνικός κανόνας του διεθνούς δικαίου. Έτσι, θα μπορούσε να πει κανείς ότι η μερική -για την ακρίβεια- κατάργησή της στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ δυνάμει της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ, δεν προσέκρουε σε ανυπέρβλητα συνταγματικά εμπόδια και, απεναντίας, δικαιολογούνταν σε αναφορά με το περιβάλλον αμοιβαίας εμπιστοσύνης που διέπει πλέον τα κράτη μέλη, το οποίο παγιώθηκε λόγω των κοινών θεμελιωδών αρχών που επικρατούν στους κόλπους της ΕΕ. Ωστόσο, επειδή από τη φύση της η αρχή του διπλού αξιοποίνου ως προϋπόθεση έκδοσης αμβλύνει τις δυσμενείς συνέπειες που αφ' εαυτής έχει για τον εκζητούμενο η παράδοσή του σε αλλοδαπές αρχές για να διωχθεί ή να δικάσσει, οι αρχικές παρατηρήσεις μας σχετικά με τους αυστηρούς περιορισμούς που οφείλουν να διέπουν την παρέκκλιση -από την αρχή- που εισάγεται ισχύουν κυρίως γι' αυτή την -μερική έστω- κατάργηση της αρχής βάσει της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ. Απαραίτητο θα ήταν, δηλαδή, η παράκαμψη αυτής της προϋπόθεσης της έκδοσης δυνάμει ενός ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης να επιτρεπόταν μόνον ως προς ορισμένα αδικήματα πλεονάζουσας απαξίας, τα οποία θα είχαν τελεστεί στο κράτος που ζητά την παράδοση και των οποίων οι όροι θα προδιαγράφονταν με σαφήνεια, σε κάθε δε περίπτωση ασφαλιστική δικλείδα στην εξαίρεση από την εγγυητική αυτή αρχή θα όφειλε ν' αποτελεί η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων του εκζητούμενου προσώπου.

Όπως είναι γνωστό, ο ν. 3251/2004, με την παράγραφο 2 του άρθρου 10 καταργεί οριστικά την αρχή του διπλού αξιοποίνου ως προς συγκεκριμένες εγκληματικές πράξεις. Συγκεκριμένα, και σε σχετική

αρμονία με το άρθρο 2 § 2 της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ⁵, η παράκαμψη της θεμελιώδους αρχής του διπλού αξιοποιήσιμου καθίσταται υποχρεωτική για τριάντα δύο κατηγορίες εγκληματικών συμπεριφορών ιδιαίτερης βαρύτητας, που καλύπτουν ένα πολύ ευρύ φάσμα ποινικής ύλης. Καθώς όμως η σχετική ρύθμιση του νόμου αναφέρεται μόνο στους γενικούς όρους των εγκληματικών συμπεριφορών, χωρίς να προσδιορίζει τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της κάθε αξιοποίησης πράξης, η προϋπόθεση του διπλού αξιοποιήσιμου αίρεται όχι μόνο όσον αφορά στα 32 αδικήματα που είναι ευκρινώς προσδιορισμένα, αλλά ως προς ένα εμφανώς ευρύτερο αριθμό -μη κατονομαζόμενων- αξιοποιήσιμων πράξεων. Επιπρόσθετα, η κατάργηση του διπλού αξιοποιήσιμου δεν αφορά μόνο στις βασικές μορφές των προαναφερόμενων εγκλημάτων, αλλά επεκτείνεται και σε περιπτώσεις απόπειρας και συμμετοχής.

Η ρύθμιση αυτή του άρθρου 10 § 2 του ν. 3251/2004 (όπως, φυσικά, και η ταυτόσημη, πρωτογενής ρύθμιση του άρθρου 2 § 2 της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ), δεν μπορεί να χαρακτηριστεί νομικά άρτια, αφού δεν υπακούει στις αξιώσεις της θεμελιώδους αρχής της τυποποίησης του ποινικού φαινομένου, σύμφωνα με την οποία η πρόβλεψη της αξιοποίησης πράξης στον ποινικό νόμο οφείλεται να γίνεται κατά τρόπο ορισμένο, κατά τα αντικειμενικά και τα υποκειμενικά της στοιχεία, έτσι ώστε να είναι εφικτή η ασφαλής ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου. Συγκεκριμένα, η διατύπωση που υιοθετείται από το νόμο για τον προσδιορισμό των εγκληματικών συμπεριφορών είναι επιγραμματική και αόριστη, αφού δεν διευκρινίζονται με σαφήνεια οι όροι τέλεσης συγκεκριμένων εγκλημάτων, αλλά γίνεται απλή αναφορά σε «κατηγορίες αδικημάτων». Η ευρύτητα της διατύπωσης έχει δικαιολογηθεί από το νομοθέτη κατ' επίκληση της ανάγκης κάλυψης όλων των όρων που χρησιμοποιούνται

⁵ Συγκρίνοντας τον κατάλογο των εγκλημάτων που παραθέτει η απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ (άρθρο 2 § 2) με τον κατάλογο του άρθρου 10 § 2 του ν. 3251/2004, διαπιστώνεται ότι ο έλληνας νομοθέτης πρόσθεσε κι άλλες πράξεις πέραν εκείνων που ο ευρωπαίος νομοθέτης έκρινε ότι δεν θα υπάγονται στην αρχή του διπλού αξιοποιήσιμου· επί παραδείγματι, η διαφθορά προστέθηκε δίπλα στη δωροδοκία· η γενική αναφορά του νόμου σε εγκλήματα περί το νόμισμα είναι ευρύτερη από την αναφορά, στην απόφαση-πλαίσιο, σε παραχάραξη και κιβδηλεία· η εγκληματικότητα στον κυβερνοχώρο αντικαταστάθηκε, στο νόμο, από εγκλήματα σχετικά με ηλεκτρονικούς υπολογιστές· είναι προφανές ότι ο εθνικός νομοθέτης έσπευσε, με τον τρόπο αυτό, να προκαταλάβει τον κοινοτικό σε ό,τι αφορά την προσθήκη -φυσικά μόνο για την ελληνική έννομη τάξη- νέων κατηγοριών αξιοποιήσιμων πράξεων στον κατάλογο του άρθρου 2 § 2 της απόφασης-πλαισίου, αφού η εξουσία αυτή είναι δυνατό να ασκηθεί από το Συμβούλιο, στο κοινοτικό επίπεδο, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 2 § 3 της απόφασης-πλαισίου.

για τη στοιχειοθέτηση των εγκλημάτων αυτών από τις έννομες τάξεις όλων των κρατών μελών της ΕΕ (*Πρακτικά της Βουλής, Συνεδρίαση της 23.6.2004*). Όμως, μ' αυτό τον τρόπο γεννάται ο κίνδυνος να υπάγονται στις «κατηγορίες αδικημάτων» ορισμένες συμπεριφορές οι οποίες δεν τυποποιούνται, ούτε περιγράφονται κατά τρόπο ενιαίο στην ποινική νομοθεσία του συνόλου των κρατών μελών. Εισάγονται, ακόμη, έννοιες τελείως ασαφείς, οι οποίες δεν μπορεί παρά να παρεμποδίζουν την υιοθέτηση κοινών ερμηνευτικών προσεγγίσεων εκ μέρους των αρμόδιων δικαστικών αρχών. Κυρίως όμως η ρύθμιση πάσχει, διότι δεν επιτρέπει στον εκζητούμενο να γνωρίζει εκ των προτέρων για ποιες αξιόποινες πράξεις κινείται η παράδοσή του στην αλλοδαπή, ανεξάρτητα δηλαδή από την πλήρωση του όρου του διπλού αξιόποινου. Με άλλα λόγια, η παράλειψη σαφούς πρόβλεψης των όρων τέλεσης των αδικημάτων του καταλόγου του νόμου 3251/2004, αντίκειται στο δικαίωμα υπεράσπισης του συγκεκριμένου προσώπου, αφού δεν του επιτρέπει να ασκήσει αποτελεσματικά το δικαίωμα άμυνας.

Προς το σκοπό της αποτροπής της ανασφάλειας δικαίου που δημιουργείται και του ξεπεράσματος των προβλημάτων που γεννώνται από την ασάφεια των συμπεριφορών του καταλόγου, θα ήταν σωστό να προσαρτηθεί στο ν. 3251/2004 ένα παράρτημα με τους όρους τέλεση των συγκεκριμένων αδικημάτων, σύμφωνα με τις νομοθεσίες όλων των κρατών μελών. Υπενθυμίζουμε ότι τη λύση αυτή ακολούθησε το βρετανικό κοινοβούλιο, το οποίο εξουσιοδότησε τον υπουργό Δικαιοσύνης να καθορίσει με υπουργικές αποφάσεις τις έννοιες ορισμένων αδικημάτων του καταλόγου της απόφασης-πλαίσιου 2002/584/ΔΕΥ, τα οποία πολύ δύσκολα μπορούν να προσδιοριστούν (δολιοφθορά, ρατσισμός, ξενοφοβία, οικολογικό έγκλημα). Επίσης, τολμηρότερη ήταν η στάση που τήρησε σχετικά ο ιταλός νομοθέτης, ο οποίος δεν προχώρησε σε πιστή και άκριτη αντιγραφή, στον εθνικό νόμο, των εγκλημάτων που περιγράφονται στο άρθρο 2 § 2 της απόφασης-πλαίσιου 2002/584/ΔΕΥ, αλλά συμπεριέλαβε διάταξη στο νόμο μεταφοράς, με την οποία δίνονται οι ορισμοί των αδικημάτων του καταλόγου. Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων διατύπωσε μεν αντιρρήσεις για την ενέργεια αυτή (με το επιχείρημα ότι κατ' αυτό τον τρόπο επανεισάγεται από την Ιταλία ο έλεγχος συνδρομής του διπλού αξιόποινου), όμως η συγκεκριμένη επιλογή του νομοθέτη θεωρούμε ότι συνάδει απόλυτα με την αρχή της νομιμότητας και θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως πρότυπο και για τον έλληνα νομοθέτη προς την κατεύθυνση της τροποποίησης του ν. 3251/2004.

Από την άλλη μεριά, ως προς κάθε άλλη εγκληματική συμπεριφορά, που δεν εμπίπτει στον κατάλογο του άρθρου 2 § 2 της απόφασης-πλαίσιου 2002/584/ΔΕΥ, η εξέταση του όρου του διπλού αξιόποινου κατέστη προαιρετική, με την έννοια ότι επιτρέπεται στα κράτη μέλη

να εξαρτήσουν την παράδοση του εκζητουμένου από την προϋπόθεση να θεωρείται αξιόποινη η πράξη και κατά το εσωτερικό τους δίκαιο (άρθρο 2 § 1 της απόφασης-πλασίου). Υπενθυμίζουμε ότι η χώρα μας έκανε χρήση της δυνατότητας να προβλέπει την τήρηση της αρχής του διπλού αξιοποιού για τα εγκλήματα που δεν υπάγονται στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 10 του ν. 3251, επιτρέποντας, με το άρθρο 10 § 1 εδάφ. α΄, την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης υπό τον όρο ότι η αξιόποινη πράξη για την οποία εκδόθηκε το ένταλμα συνιστά έγκλημα σύμφωνα με τους ελληνικούς ποινικούς νόμους, ανεξαρτήτως του νομικού χαρακτηρισμού, το οποίο τιμωρείται σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους έκδοσης του εντάλματος με στερητική της ελευθερίας ποινή ή με στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφάλειας, το ανώτατο όριο των οποίων είναι τουλάχιστον δώδεκα μήνες· επίσης, βάσει του εδαφ. β΄ της ίδιας διάταξης ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εκτελείται εφόσον τα δικαστήρια του κράτους έκδοσης καταδίκασαν τον εκζητούμενο σε ποινή ή μέτρο ασφαλείας, στερητικό της ελευθερίας τουλάχιστον τεσσάρων μηνών για αξιόποινη πράξη που οι ελληνικοί νόμοι χαρακτηρίζουν ως πλημμέλημα ή κακούργημα.

Τα δικαστήρια της χώρας μας φαίνεται να αρκούνται στο ότι το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης έχει κάθε φορά εκδοθεί για εγκλήματα που ασυζητητή εμπίπτουν στον κατάλογο του άρθρου 10 § 2 του ν. 3251/2004, χωρίς ποτέ να έχουν διαρωτηθεί μήπως η αναφερόμενη στο ένταλμα συμπεριφορά του εκζητουμένου θα μπορούσε να μην είχε υπαχθεί σε έγκλημα αναφερόμενο στον κατάλογο του νόμου (βλ. ενδεικτικά ΑΠ 1324/2005, ΑΠ 2348/2004, ΑΠ 591/2005).

Εν πάσει περιπτώσει, δικαστήρια άλλων κρατών μελών εμφανίζονται πολύ διστακτικά ως προς την εφαρμογή των ρυθμίσεων που εισήχθησαν στις αντίστοιχες εθνικές νομοθεσίες και καταργούν -μερικά- την αρχή του διπλού αξιοποιού. Επί παραδείγματι, το Συνταγματικό Δικαστήριο της Πολωνίας έκρινε, τον Απρίλιο 2005, ότι η παράδοση ενός προσώπου προς το σκοπό ποινικής δίωξης αναφορικά με πράξη η οποία δεν αποτελούσε αδίκημα κατά το πολωνικό δίκαιο, θα αποτελούσε παράγοντα αναμφισβήτητης επιδείνωσης της θέσης του υπόπτου. Ακόμη, το Διαιτητικό Δικαστήριο του Βελγίου (Cour d'arbitrage) υπέβαλε προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικά με το αν οι διατάξεις της απόφασης-πλασίου που επιβάλλουν στα κράτη μέλη να καταργήσουν -μερικώς- το διπλό αξιοποιό συμβιβάζονται προς το άρθρο 6 § 2 της Συνθήκης ΕΕ (υπόθεση C-303/05, *Advocaten voor de Welerd VZW κ. Leden van de Ministerraad*).

Απόφαση του ΔΕΚ στην τελευταία αυτή υπόθεση δεν έχει μέχρι σήμερα εκδοθεί, όμως οι προτάσεις που ο γενικός εισαγγελέας Ruiz-Jarabo κατέθεσε στις 12.9.2006 είναι αποκαλυπτικές του ολισθηρού εδάφους

πάνω στο οποίο οφείλει να βαδίζει κανείς, προκειμένου να διασφαλίσει τον εγγυητικό για την ακεραιότητα των προσώπων χαρακτήρα της αρχής του διπλού αξιοποιού ως προϋπόθεση της έκδοσης. Στην καταγγελία των προσφευγόντων ότι η σχετική με την κατάργηση του διπλού αξιοποιού διάταξη της απόφασης-πλαίσίου 2002/584/ΔΕΥ παραβιάζει την αρχή της ισότητας ενώπιον του νόμου, ο γενικός εισαγγελέας απάντησε προτείνοντας στο ΔΕΚ -για πρώτη φορά στα χρονικά των προτάσεων των γενικών εισαγγελέων από το 2000 έως σήμερα- «να συμμορφωθεί στο πνεύμα του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων» της ΕΕ και ειδικότερα στο άρθρο 20 του Χάρτη, αποφασίζοντας υπέρ της συμβατότητας της σχετικής διάταξης της απόφασης-πλαίσίου προς την αρχή της ισότητας. Για το σκοπό αυτό, ο γενικός εισαγγελέας υιοθέτησε μια φορμαλιστική ερμηνεία της γενικής αρχής της ισότητας (του νομικού δηλαδή αξιώματος : όμοια μεταχείριση παρόμοιων καταστάσεων - διαφορετική μεταχείριση διαφορετικών καταστάσεων), Κατά το γενικό εισαγγελέα, πράγματι, η καθιέρωση ενός διαφορετικού συστήματος για το διπλό αξιοποιού ως προϋπόθεση έκδοσης, σαν αυτό που θεσπίζεται στην απόφαση-πλαίσιο 2002./584/ΔΕΥ, το οποίο βασίζεται στη «φύση των πράξεων», δεν παραβιάζει την αρχή της ισότητας ενώπιον του νόμου, διότι κριτήριο μεταχείρισης δε αποτελεί η προσωπική κατάσταση του ατόμου αλλά η φύση του εγκλήματος και, αφετέρου, η ποικιλία των εγκλημάτων και η διαβάθμιση της σοβαρότητάς τους δεν επιτρέπουν την εξομοίωση των ατόμων που κρίνονται ένοχα γι' αυτά· επίσης, ο κοινοτικός δικαστής εκτίμησε ότι οι διαφορές που μπορούν να αναφύονται κατά την εκτέλεση ενός ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης είναι αντικειμενικές (καθόσον αντιστοιχούν στη φύση του εγκλήματος και στην ποινή που αυτό επισύρει), εύλογες και δικαιολογημένες (διότι αποσκοπούν στην καταπολέμηση της εγκληματικότητας μέσα σ' ένα χώρο ελευθερίας ασφάλειας και δικαιοσύνης), συνάδουν δε και με την αρχή της αναλογικότητας (επειδή εξασφαλίζουν την παράδοση του κατηγορουμένου ή του καταδικασθέντος για σοβαρό έγκλημα στις αρχές κράτους του οποίου το δικαστικό σύστημα μπορεί να εξομοιωθεί με το σύστημα του κράτους που εκτελεί το ένταλμα).

IV. ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΓΓΕΙΡΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ Ν. 3251/2004

1. Οι λόγοι άρσης του καταλογισμού ως προϋπόθεση μη εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

Ο ν. 3251/2004 (όπως και η απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ) παραλείπει οιαδήποτε αναφορά στην περίπτωση κατά την οποία η πράξη δεν μπορεί να καταλογιστεί στο δράστη λόγω πραγματικής πλάνης, Η

έλλειψη ρύθμισης από το νόμο στο θέμα αυτό αφήνει περιθώρια για ερμηνευτικά προβλήματα κατά τη διεξαγωγή της διαδικασίας του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, λόγω των αποκλίσεων που υπάρχουν στις ουσιαστικές ρυθμίσεις των κρατών μελών. Για παράδειγμα, στη χώρα μας πάρα πολλά αδικήματα τιμωρούνται μόνο εφόσον καλύπτονται από το δόλο του δράστη. Οι ίδιες εγκληματικές συμπεριφορές, αντίθετα, μπορεί να διώκονται σε άλλο κράτος μέλος ακόμη κι όταν τελούνται από αμέλεια. Υπό τις συνθήκες αυτές, ενδέχεται να εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης για πράξη που τελέστηκε από αμέλεια, η οποία θεωρείται αξιόποινη στο κράτος έκδοσης του εντάλματος, αλλά όχι στη χώρα μας από την οποία ζητείται η παράδοση. Η έλλειψη νομοθετικής ρύθμισης στο θέμα αυτό μπορεί να καλυφθεί από τις ίδιες τις εθνικές δικαστικές αρχές, οι οποίες, σε μια τέτοια περίπτωση, θα μπορούν να προχωρήσουν σε απόφαση για τη μη εκτέλεση του εντάλματος στη βάση της επιεικέστερης για τον κατηγορούμενο ερμηνείας (άρθρο 438 ΠΚ).

2. Οι λόγοι άρσης του αδικού ως προϋπόθεση μη εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης

Στην ποινική ύλη, μια βασική κατηγορία λόγων που άμεσα επιδρούν στον αξιόποινο χαρακτήρα της πράξης είναι οι λόγοι άρσης του αδικού. Ο ν. 3251/2004 (όπως και η απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ) δεν περιέχει ρυθμίσεις σχετικά με την αναγκαιότητα αξιολόγησης των λόγων αυτών από τις εθνικές δικαστικές αρχές εκτέλεσης του εντάλματος. Αυτή η έλλειψη δεν πρέπει να οδηγεί *a contrario* στο συμπέρασμα ότι οι συγκεκριμένοι λόγοι (είτε είναι οι γενικοί, κατά τα άρθρα 20 - 22 και 25 Ποινικού Κώδικα, είτε οι ειδικοί, επί παραδείγματι κατά τα άρθρα 308 § 2, 304 § 4, 367, 371 § 4 ΠΚ) οφείλουν να μην αξιολογούνται από τον Έλληνα δικαστή. Επισημαίνουμε σχετικά ότι ο Ιταλικός νόμος μεταφοράς της απόφασης-πλαισίου, προς αποφυγή κάθε αμφισβήτησης, θεσπίζει ρητά την υποχρέωση των αρμόδιων δικαστικών αρχών να αρνούνται την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης σε περίπτωση που -κατά το ιταλικό δίκαιο- συντρέχουν οι προϋποθέσεις συναίνεσης του παθόντος, άσκησης νομίμου δικαιώματος, εκπλήρωσης καθήκοντος ή κατάστασης ανάγκης. Παρόλο που και μ' αυτή την αφορμή η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων επέκρινε την ιταλική νομοθετική ρύθμιση ως αντίθετη προς την απόφαση-πλαίσιο, η συγκεκριμένη επιλογή του νομοθέτη θεωρούμε ότι είναι επιτυχής, επειδή αποτρέπει την άσκοπη παράδοση του εκζητουμένου σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ προς υποβολή του σε δίκη, όταν είναι βέβαιο εκ των προτέρων το θετικό, υπέρ αυτού, αποτέλεσμα της δίκης. Σε παρόμοια επιλογή θα μπορούσε να στραφεί ο Έλληνας νομοθέτης στο πλαίσιο μιας τροποποίησης του ν. 3251/2004, προσθέτοντας στους λόγους για τους οποίους απαγορεύεται

η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (άρθρο 11 ν. 3251/2004) τους γενικούς λόγους άρσης του αδικού κατά τις διατάξεις του ΠΚ που παραθέσαμε (άσκηση νομίμου δικαιώματος ή εκπλήρωση καθήκοντος, προσταγή, άμυνα και κατάσταση ανάγκης), και ενδεχομένως ορισμένους ειδικούς λόγους του ΠΚ σαν αυτούς που επίσης προηγουμένως αναφέραμε (συναίνεση του παθόντος στο έγκλημα της απλής σωματικής βλάβης, περιπτώσεις τεχνητής διακοπής εγκυμοσύνης, θεμιτές προσβολές της τιμής, θεμιτές παραβιάσεις της επαγγελματικής εχεμύθειας).

3. Η πνευματική ανικανότητα του εκζητουμένου ως λόγος μη εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

Σύμφωνα με το ν. 3251/2004 (όπως και με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ), η ποινική ανευθυνότητα του εκζητουμένου μπορεί να σταθεί εμπόδιο στην παράδοσή του μόνον αν οφείλεται στην ηλικία του (άρθρο 11, εδάφ. γ'), με αποτέλεσμα να αποκλείονται έμμεσα οι περιπτώσεις αποκλεισμού της ποινικής ευθύνης του λόγω πνευματικής ανικανότητας. Η διαφοροποίηση ετούτη δεν φαίνεται όμως δικαιολογημένη. Η ratio που υπαγόρευσε την ανάδειξη της ποινικής ανηλικότητας σε υποχρεωτικό λόγο άρνησης εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (ο ευάλωτος χαρακτήρας των ατόμων αυτών), ισχύει απόλυτα και στην περίπτωση των πνευματικά ανίκανων προσώπων. Για το λόγο αυτό, θεωρούμε επιβεβλημένη την τροποποίηση του ν. 3251/2004, με την προσθήκη διάταξης που θα απαγορεύει ρητά την εκτέλεση ου ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης όταν η ποινική ανευθυνότητα του εκζητουμένου οφείλεται στην πνευματική του ανικανότητα.

4. Διάκριση λόγω ιθαγένειας σε ό,τι αφορά την άρνηση εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης λόγω εκκρεμοδικίας

Θεμελιώδες αξίωμα του κλασικού δικαίου της έκδοσης είναι εκείνο σύμφωνα με το οποίο, όταν η ποινική διαδικασία είναι εκκρεμής στο εσωτερικό του κράτους εκτέλεσης, ο κανόνας ότι κανένα πρόσωπο δεν μπορεί να διωχθεί ή να καταδικασθεί δεύτερη φορά για το ίδιο ποινικό αδίκημα (ο κανόνας «ne bis in idem») δεσμεύει τις αρμόδιες δικαστικές εκτέλεσης του εντάλματος. Ενώ όμως από την απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ η δεσμευτικότητα αυτή γίνεται αντιληπτή με τη μορφή της ανάδειξης της εκκρεμοδικίας στο κράτος μέλος εκτέλεσης ως προαιρετικού λόγου άρνησης της εκτέλεσης (άρθρο 4 § 3 της απόφασης-πλαισίου), ο ν. 3251/2004 καθιστά *υποχρεωτική* μεν την άρνηση εκτέλεσης όταν -σύμφωνα με ρητή διατύπωση του νόμου (άρθρο 11, εδάφ. η')- είναι *ημεδαπό* το πρόσωπο σε βάρος του οποίου έχει εκδοθεί το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και *διώκεται* στην Ελλάδα για την ίδια αξιόποινη πράξη για την οποία ζητείται η παράδοση, ενώ, όπως *συνάγεται* από

τη διατύπωση του άρθρου 12, εδάφ. α΄, όταν το πρόσωπο αυτό είναι αλλοδαπό οι αρμόδιες δικαστικές αρχές έχουν απλώς τη *διακριτική ευχέρεια* να αρνηθούν την εκτέλεση.

Ο δυνητικός χαρακτήρας της μη εκτέλεσης εντάλματος στην περίπτωση αυτή συνάδει με τη νομολογία του Αρείου Πάγου, σύμφωνα με την οποία δεν παρεμποδίζει την ποινική δίωξη στην Ελλάδα το γεγονός ότι για την ίδια πράξη έχει ασκηθεί ποινική δίωξη σε άλλη χώρα, στα δικαστήρια της οποίας εκκρεμεί η υπόθεση (ΑΠ 104/1979). Όμως η ορθότητα της ρύθμισης του ν. 3251/2004 είναι αμφιλεγόμενη, για τους εξής δυο λόγους :

Πρώτον: η πρόβλεψη της αρνητικής λειτουργίας του δεδικασμένου στα πλαίσια της προδικασίας σχετίζεται άμεσα με την κρατική κυριαρχία, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια του δράστη, υπό την έννοια ότι όταν το πρόσωπο σε βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης διώκεται στη χώρα μας για την ίδια αξιόποινη πράξη, η απαγόρευση παράδοσής του οφείλει να ναι απόλυτη· διαφορετικά, παραβιάζεται η πραγμάτωση της αρχής του κράτους δικαίου.

Δεύτερον: η διάκριση μεταξύ ημεδαπού και αλλοδαπού, στην περίπτωση που ο δεύτερος είναι πολίτης άλλου κράτους μέλους της ΕΕ, δεν συνάδει με την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, σύμφωνα με το άρθρο 12, εδάφ. α΄ της Συνθήκης ίδρυσης της ΕΚ.

Συνεπεία όλων των ανωτέρω, θεωρούμε αναγκαία την τροποποίηση του ν. 3251/2004, κατά τρόπο ώστε να προσδοθεί υποχρεωτικός χαρακτήρας στη ρύθμιση του άρθρου 11, εδάφ. η΄ του νόμου, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια του εκζητουμένου.

5. Οι περιπτώσεις παύσης της ποινικής δίωξης ως προαιρετικός λόγος άρνησης εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης

Ο εγγυητικός για τα ατομικά δικαιώματα κανόνας «ne bis in idem», όπως αντηχείται στο ήδη αναφερθέν άρθρο 4 § 3 της απόφασης-πλαισίου, αφορά, πέραν της εκκρεμοδικίας που προηγουμένως μας απασχόλησε, και στην παύση της ποινικής δίωξης. Τη σχετική πρόνοια της απόφασης-πλαισίου μεταφέρει στην έννομη τάξη μας το άρθρο 12, εδάφ. β΄ του ν. 3251/2004, με το οποίο παρέχεται η δυνατότητα άρνησης εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης σε περίπτωση που οι ελληνικές αρχές αποφάσισαν είτε να μην ασκήσουν δίωξη για την αξιόποινη πράξη που αποτελεί αντικείμενο του ευρωπαϊκού εντάλματος, είτε να παύσουν τη δίωξη. Επίσης, το εδάφ. γ΄ του ίδιου άρθρου του ν. 3251/2004 επιτρέπει την άρνηση εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος όταν ο κατηγορούμενος έχει δικαστεί αμετάκλητα για τις πράξεις αυτές σε κράτος μέλος της ΕΕ, με αποτέλεσμα να κωλύεται η μεταγενέστερη άσκηση δίωξης.

Παρόμοια ρύθμιση, σε εκτέλεση του άρθρου 4 § 3 της απόφασης-πλαisiού, έχουν εισαγάγει στις εθνικές νομοθεσίες τους κι άλλα κράτη μέλη, με τη διαφορά ότι ορισμένα άλλα κατέστησαν υποχρεωτική την άρνηση εκτέλεσης τόσο σε περιπτώσεις μη άσκησης (Αυστρία, Ιρλανδία, Ολλανδία, Ουγγαρία, Σουηδία) ή παύσης της δίωξης στο κράτος μέλος εκτέλεσης (Ιρλανδία, Ολλανδία, Ουγγαρία, Σλοβενία, Τσεχία), όσο και σε περιπτώσεις παρεμπόδισης της δίωξης λόγω της έκδοσης τελεσίδικης απόφασης σε οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος (Αυστρία, Βέλγιο, Ιρλανδία, Ιταλία, Ολλανδία, Ουγγαρία, Σουηδία, Τσεχία).

Δικαιολογητικός της προαιρετικής άρνησης εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης στις ως άνω περιπτώσεις φαίνεται να είναι το ότι σε πολλά κράτη μέλη -και σε αντίθεση με την Ελλάδα- υφίστανται «μορφώματα» διαδικαστικών ενεργειών με τις οποίες περατώνεται μια δίωξη χωρίς την έκδοση δικαστικής απόφασης. Ο λόγος αυτός δεν είναι όμως ισχυρός μετά την απόφαση *Gφζότος & Brόgge* του ΔΕΚ (απόφ. της 11.2.2003, υπόθ. C-187 /01 & C385/01, Συλλ. 2003, I-1345), με την οποία καθιερώθηκε η διακρατική ισχύς του κανόνα «ne bis in idem» προκειμένου για διαδικασίες ποινικής καταστολής που λειτουργούν ως υποκατάστατο αμετάκλητης δικαστικής απόφασης στο πλαίσιο συγκεκριμένου ποινικού συστήματος. Πέραν τούτου, μια «σύμπλευση» της χώρας μας, μέσω τροποποίησης του ν. 3251/2004, με τα κράτη μέλη που έχουν καταστήσει υποχρεωτική την άρνηση εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης στις ανωτέρω περιπτώσεις θα μπορούσε να δικαιολογηθεί και κατ'επίκληση της, μεταγενέστερης σε σχέση με την απόφαση *Gφζότος & Brόgge*, αλλά εξίσου ριζοσπαστικής νομολογίας του ΔΕΚ που αφορά τη διακρατική ισχύ του κανόνα «ne bis in idem» (βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ, απόφ. της 9.3.2006, *Ποινική δίκη κατά Leopold Henri Van Esbroeck*, υπόθ. C-436/04, ΔΕΚ, απόφ. της 28.9.2006, *Jean Leon Van Straaten*, υπόθ. C-150/05, ΔΕΚ, απόφ. της 28.9.2006, *Giuseppe Francesco Gasparini και λοιποί*, υπόθ. C-467/04).

6. Σύνδεση των διαδικασιών του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης με το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (SIS)

Στις παρατηρήσεις και προτάσεις του 2005 για το ν. 3251/2004, η ΕΕΔΑ είχε επισημάνει «τη διακλάδωση και διασύνδεση των διαδικασιών του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης με το σύστημα καταχωρίσεων της σύμβασης Σένγκεν» (άρθρο 6 ν. 3251/2004), συνάγοντας από τη σχετική νομοθετική ρύθμιση ότι «ο εκζητούμενος αποστερείται από την ελευθερία κίνησής του εντός των χωρών Σένγκεν, αν και μπορεί να είναι απλά ύποπτος και όχι διωκόμενος ή καταδικασθείς για τέλεση αξιόποινης πράξης» (ΕΕΔΑ, Έκθεση 2004, σελ. 238).

Οι επισημάνσεις και τα συμπεράσματα της ΕΕΔΑ του 2005 παραμένουν ισχυρά μέχρι σήμερα, με μόνη πρόσθετη την επισήμανση ότι ο αρμόδιος εισαγγελέας εφετών που μπορεί να προβαίνει σε καταχώριση (εκζητούμενου) στο SIS (η καταχώριση αυτή, κατά το άρθρο 6 § 2 ν. 3251/2004, ισοδυναμεί με ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης), οφείλει να ενεργεί συμμορφούμενος με την πρόσφατη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σύμφωνα με την οποία, κατ' επίκληση της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην κοινοτική έννομη τάξη αλλά και της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου έναντι του δικαίου της σύμβασης Σένγκεν, ουδείς εισαγγελικός ή δικαστικός λειτουργός κράτους μέλους μπορεί να προβεί σε καταχώριση προσώπου στο SIS παρά μόνον αφού προηγουμένως διαπιστώσει ότι το εν λόγω πρόσωπο συνιστά πραγματική, ενεστώσα και επαρκώς σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη, θίγουσα θεμελιώδεις συμφέρον της κοινωνίας υπό την έννοια της οδηγίας 64/221/ΕΟΚ του Συμβουλίου (βλ. ΔΕΚ, απόφ. της 31.1.2006, *Farid & Bouchair*, υπόθ. C-503/03, καθώς και τον συναφή με το ευρωπαϊκό ένταλμα σχολιασμό της απόφασης από τον S. Martin στη *Rev. Trim.de Droit europeen*, n° 42(3), 2006, σελ. 568 επ.).

7. Η προσωρινή μεταγωγή του εκζητούμενου προσώπου

Στις παρατηρήσεις και προτάσεις του 2005 για το ν. 3251/2004, η ΕΕΔΑ είχε επισημάνει ότι «σοβαρό πρόβλημα δημιουργού επίσης οι διατάξεις του άρθρου 23 [του ν. 3251/2004] σχετικά με τη λεγόμενη 'προσωρινή μεταγωγή' του εκζητούμενου μέχρι τη λήψη απόφασης περί εκτέλεσως του εντάλματος» (ΕΕΔΑ, Έκθεση 2004, σελ. 238).

Η επισήμανση της ΕΕΔΑ του 2005 παραμένει ισχυρή μέχρι σήμερα, με μόνη πρόσθετη την υπόμνηση ότι, μέσω μιας τροποποίησης του άρθρου 23 § 4 του ν. 3251, η διάρκεια της προσωρινής μεταγωγής θα πρέπει να παύσει να θεσπίζεται ότι «θα συμφωνείται αμοιβαία μεταξύ της δικαστικής αρχής έκδοσης του εντάλματος και της δικαστικής αρχής που αποφασίζει για την εκτέλεση» αυτού, και να προβλεφθεί, υπό τη μορφή ανώτατου χρονικού ορίου, από τον ίδιο το νόμο.

8. Ο περιορισμός του κανόνα της ειδικότητας

Στις παρατηρήσεις και προτάσεις του 2005 για το ν. 3251/2004, η ΕΕΔΑ είχε αποφασίσει κατά πλειοψηφία ότι «δεν θεωρεί σωστό τον περιορισμό της αρχής της ειδικότητας». Πρόκειται για τον κανόνα σύμφωνα με τον οποίο ο εκζητούμενος μπορεί να δικαστεί μόνο για την πράξη που αναφέρεται στο ένταλμα σύλληψης, ο οποίος κάμπτεται μέσω της πρόβλεψης -από το άρθρο 34 § 2, εδάφ. ε' του νόμου- ότι ο προσαχθείς (ενδέχεται να) είχε παραιτηθεί ρητά στην αρμόδια δικαστική αρχή του κράτους εκτέλεσης του εντάλματος από το ευεργέτημα του κανόνα

της ειδικότητας «συγχρόνως με τη συγκατάθεσή του να προσαχθεί στο Ελληνικό Κράτος».

Η απόφαση της ΕΕΔΑ του 2005 παραμένει ισχυρή μέχρι σήμερα, με μόνη πρόσθετη την υπόμνηση ότι η «θεραπεία» του εισαχθέντος περιορισμού του κανόνα της ειδικότητας δεν μπορεί να επιτελεσθεί παρά μόνο με την κατάργηση, στο πλαίσιο μιας τροποποίησης του ν. 3251/2004, του εδαφ. ε' της § 2 του άρθρου 34 του νόμου.

B. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου του 2002 για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης στοχεύει στην απλούστευση και την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών, οι οποίες εκτυλίσσονται σε επίπεδο διμερών σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης και αφορούν στην παράδοση προσώπων -που έχουν καταδικαστεί ή είναι ύποπτα- προς το σκοπό της εκτέλεσης καταδικαστικών ποινικών αποφάσεων ή ποινικής δίωξης. Ακρογωνιαίος λίθος της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, καθώς και της νομοθεσίας που κάθε κράτος μέλος της Ένωσης έχει εισαγάγει στο εσωτερικό του με αντικείμενο την εφαρμογή της απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου είναι, σύμφωνα με ρητές διατάξεις της ευρωπαϊκής πράξης του 2002, όχι μόνον η αμοιβαία αναγνώριση των ποινικών αποφάσεων των δικαστηρίων των κρατών μελών, αλλά και η προστασία των θεμελιωδών ατομικών δικαιωμάτων κάθε προσώπου που ενδέχεται να υποστεί τη διαδικασία του ευρωπαϊκού εντάλματος.

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, για πρώτη φορά επιλήφθηκε, το 2005, της εθνικής νομοθεσίας με την οποία μεταφέρθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η απόφαση-πλαίσιο της Ένωσης -το νόμο 3251/2004-. Στη συνεδρίαση της Ολομέλειας της 22^{ης} Μαρτίου 2007, η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου εξέτασε τη μέχρι σήμερα εφαρμογή του ν. 3251/2004 με κριτήριο την ανάγκη να διασφαλιστεί ένα υψηλό επίπεδο προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων κάθε προσώπου για το οποίο εκδίδεται ή εκτελείται ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης. Η πεποίθηση που επικράτησε στην Ολομέλεια της ΕΕΔΑ κατά τη συνεδρίαση της 22^{ης} Μαρτίου 2007, ήταν ότι η επίτευξη της βέλτιστης προστασίας των θεμελιωδών ατομικών δικαιωμάτων στον τομέα αυτό όχι μόνο θα εκπληρώσει τη συνταγματική επιταγή προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και την υποχρέωση σεβασμού των διατάξεων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, αλλά θα συμβάλει στην νομιμοποίηση και την αποτελεσματικότητα της ευρωπαϊκής νομοθεσίας του 2002 με την οποία καθιερώθηκε ο θεσμός του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

Καρπός της εξέτασης της εφαρμογής του νόμου 3251/2004, είναι οι θέσεις και οι προτάσεις της ΕΕΔΑ που ακολουθούν.

Πρώτον: Η ΕΕΔΑ τονίζει την ανάγκη να ερμηνεύουν οι εισαγγελικοί και δικαστικοί λειτουργοί της χώρας μας το νόμο 3251/2004 κατά τρόπο ώστε οι παρεκκλίσεις που εισάγονται από αυτόν σε εγγυητικούς κανόνες ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών να περιορίζονται μέσα στα όρια που επιβάλλει η προστασία των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Δεύτερον: Χαρακτηριστικά η ΕΕΔΑ επισημαίνει την ανάγκη ώστε, τα δικαστήρια της χώρας, την παράλειψη του νομοθέτη να ρυθμίσει την περίπτωση κατά την οποία η αξιόποινη πράξη δεν μπορεί να καταλογιστεί στο δράστη λόγω πραγματικής πλάνης, να την θεραπεύουν προχωρώντας σε λήψη απόφασης για τη μη εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, στη βάση της επεικέστερης για τον κατηγορούμενο ερμηνείας.

Τρίτον: Επίσης, η ΕΕΔΑ υπογραμμίζει την ανάγκη ώστε οι εισαγγελικοί λειτουργοί που προβαίνουν σε καταχώρηση εκζητουμένου -βάσει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης- προσώπου στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν, να ενεργούν συμμορφούμενοι στη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σύμφωνα με την οποία ουδείς κρατικός λειτουργός μπορεί να προβαίνει σε καταχώρηση προσώπου στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν, παρά μόνον αφού προηγουμένως διαπιστώσει ότι το εν λόγω πρόσωπο συνιστά πραγματική, ενεστώσα και επαρκώς σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη, θίγουσα θεμελιώδες συμφέρον της κοινωνίας.

Τέταρτον: Η ΕΕΔΑ επικροτεί την απόφαση του Αρείου Πάγου του 2005, με την οποία το ακυρωτικό δικαστήριο αποφάσισε ότι δεν μπορεί να εκτελεστεί στη χώρα μας ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης έλληνα πολίτη για να δικαστεί στη Γερμανία, λόγω του ότι, συνεπεία ακύρωσης από το Συνταγματικό Δικαστήριο της Καρλσρούης του γερμανικού νόμου μεταφοράς της απόφασης-πλαίσου στην εθνική έννομη τάξη, δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι η Γερμανία έχει μεταφέρει την απόφαση-πλαίσιο στην έννομη τάξη της και, άρα, ότι θα εκδώσει, αν της ζητηθεί, γερμανό πολίτη στην Ελλάδα. Η εφαρμογή, από τον Άρειο Πάγο, στην περίπτωση αυτή, της αρχής της αμοιβαιότητας, αποτελεί ασφαλιστική δικλείδα στην κατηγορηματικότητα με την οποία η ευρωπαϊκή απόφαση-πλαίσιο και ο νόμος 5231/2004 καθιερώνουν τη δυνατότητα να συλλαμβάνεται και να παραδίδεται από την Ελλάδα σε κάθε άλλο κράτος μέλος της Ένωσης κάθε έλληνας πολίτης, για τον οποίο έγκυρα έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης.

Πέμπτον: Η ΕΕΔΑ προτείνει στην κυβέρνηση να ασκήσει τη νομοθετική πρωτοβουλία τροποποίησης του νόμου 5231/2004, προς τις ακόλουθες κατευθύνσεις που σκοπούν στη βελτίωση της προστασίας των θεμελιωδών ατομικών δικαιωμάτων των προσώπων για τα οποία

εκδίδεται ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης :

- 1) Την προσθήκη παραρτήματος στο νόμο 3251/2004, στο οποίο να δίνονται με ακρίβεια οι ορισμοί, σύμφωνα με το ισχύον ποινικό δίκαιο, των εγκλημάτων για τα οποία καταργείται, με το άρθρο 10 § 2 του νόμου, το διπλό αξιόποινο της πράξης ως προϋπόθεση έκδοσης-παράδοσης προσώπου δυνάμει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Με τον τρόπο αυτό θα πληρωθεί το θεμελιώδες αξίωμα του ποινικού μας δικαίου για την τυποποίηση του ποινικού φαινομένου, σύμφωνα με το οποίο η πρόβλεψη της αξιόποινης πράξης στον ποινικό νόμο οφείλει να γίνεται κατά τρόπο ορισμένο, κατά τα αντικειμενικά και τα υποκειμενικά της στοιχεία, έτσι ώστε να είναι εφικτή η ασφαλής ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου.
- 2) Την προσθήκη στο άρθρο 11 του νόμου 3251/2004, στους λόγους άρσης του αδικού ως προϋπόθεσης μη εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, των γενικών λόγων άρσης του αδικού κατά τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα (άσκηση νομίμου δικαιώματος ή εκπλήρωση καθήκοντος, προσταγή, άμυνα και κατάσταση ανάγκης), καθώς και ορισμένων ειδικών λόγων του Ποινικού Κώδικα, όπως είναι η συναίνεση του παθόντος στο έγκλημα της απλής σωματικής βλάβης, οι περιπτώσεις τεχνητής διακοπής της εγκυμοσύνης, οι θεμιτές προσβολές της τιμής και οι θεμιτές παραβιάσεις της επαγγελματικής εχεμύθειας.
- 3) Την προσθήκη, στο άρθρο 11, εδάφιο γ' του νόμου 3251/2004, της πνευματικής ανικανότητας του εκζητουμένου δυνάμει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ως λόγου μη εκτέλεσης του εντάλματος.
- 4) Την προσθήκη στο άρθρο 11 του νόμου 3251/2004, ως λόγου μη εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, της παρακολούθησης εγκεκριμένου κατά νόμο θεραπευτικού προγράμματος ψυχικής απεξάρτησης με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του αρ. 21 του Ν. 2331/1995 (ήδη κωδικοποιηθείσες με το Ν.3459/2006, αρ. 31, στην παράγραφο 7 του οποίου προβλέπεται η δυνατότητα του αρμόδιου εισαγγελέα να αναστέλλει με διάταξή του την ισχύ εντάλματος σύλληψης).
- 5) Την κατάργηση της διάκρισης λόγω ιθαγένειας, σε βάρος των αλλοδαπών, που ανακύπτει από το άρθρο 12 εδάφιο α' του νόμου 3251/2004 σε συνδυασμό με το άρθρο 11, εδάφιο η' αυτού, σε ό,τι αφορά την άρνηση εκτέλεσης ευρωπαϊκού

- 6) εντάλματος σύλληψης λόγω εκκρεμοδικίας.
Την ανάδειξη από το άρθρο 12, εδάφια β΄ και γ΄ του νόμου 3251/2004 σε υποχρεωτική, της άρνησης εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης σε περιπτώσεις παύσης της ποινικής δίωξης όπως συμβαίνει με την απόφαση των ελληνικών αρχών είτε να μην ασκήσουν δίωξη για την αξιόποινη πράξη που αποτελεί αντικείμενο του ευρωπαϊκού εντάλματος είτε να παύσουν τη δίωξη, καθώς και στην περίπτωση που ο κατηγορούμενος έχει δικαστεί αμετάκλητα για τις πράξεις αυτές σε κράτος μέλος της Ένωσης με αποτέλεσμα να κωλύεται η μεταγενέστερη άσκηση δίωξης.
- 7) Τη θέσπιση στο άρθρο 23 § 4 του νόμου 3251/2004 ανωτάτου χρονικού ορίου εντός του οποίου θα μπορεί να διεξάγεται η «προσωρινή μεταγωγή» εκζητουμένου προσώπου δυνάμει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης στο κράτος έκδοσης του εντάλματος.
- 8) Την κατάργηση της πρόβλεψης του άρθρου 34 § 2 εδάφιο ε΄ του νόμου 3251/2004, που κάμπτεται την ισχύ του θεμελιώδους ποινικού κανόνα της ειδικότητας, σύμφωνα με την οποία ο εκζητούμενος δυνάμει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης μπορεί να δικαστεί για αξιόποινη πράξη διαφορετική από εκείνη που περιγράφεται στο ένταλμα εφόσον αυτός έχει παραιτηθεί ρητά στην αρμόδια δικαστική αρχή του κράτους εκτέλεσης από το ευεργέτημα του κανόνα της ειδικότητας, συγχρόνως με τη συγκατάθεσή του να προσαχθεί στο ελληνικό κράτος.

Αθήνα, 22 Μαρτίου 2007

ΚΕΙΜΕΝΟ αρ. 7

Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ επί του Π.Δ. «Υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία, διαδικασία εξέτασης, προϋποθέσεις αναγνώρισης, ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας και απέλαση. Δικαιώματα-Υποχρεώσεις. Οικογενειακή επανένωση προσφύγων.»

**ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΕΠΙ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΥ
ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΜΕ ΤΙΤΛΟ:
«ΥΠΟΔΟΧΗ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
ΕΞΕΤΑΣΗΣ, ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ, ΑΝΑΚΛΗΣΗΣ ΤΟΥ
ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΕΛΑΣΗ. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ-
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ»¹**

Το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης απέστειλε στην ΕΕΔΑ και σε άλλους αρμόδιους φορείς Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος με τίτλο «Υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία, διαδικασία εξέτασης, προϋποθέσεις αναγνώρισης, ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας και απέλαση. Δικαιώματα-Υποχρεώσεις. Οικογενειακή επανένωση προσφύγων», που αναφέρεται κυρίως στην ενσωμάτωση στην Ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2001/55/ΕΚ, 2003/9/ΕΚ, 2003/86/ΕΚ, 2004/83/ΕΚ και 2005/85/ΕΚ προς σχολιασμό.

Ύστερα από συνεργασία του Γ΄ Τμήματος της ΕΕΔΑ με τον Συνήγορο του Πολίτη και το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (μέλη της ΕΕΔΑ) και με εκπρόσωπο της ΥΑΝΕΠ που προσκλήθηκαν ειδικά για την περίπτωση, εισηγείται τα ακόλουθα:

1. Είναι αυτονόητο ότι η ερμηνεία και εφαρμογή των κοινοτικών ρυθμίσεων διενεργείται ταυτόχρονα τόσο από τη σκοπιά του Συντάγματος της Ελλάδας, κυρίως σε ότι αφορά τις ατομικές ελευθερίες, όσο και σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας μας που απορρέουν από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και ιδιαίτερα από την Σύμβαση της Γενεύης για την Καθεστώς των Προσφύγων, οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις είναι πιο δεσμευτικές.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ: Στο Άρθρο 1 να προστεθεί νέο εδάφιο όπου θα αναφέρεται η ερμηνευτική αυτή υποχρέωση.

2. Το Άρθρο 5 παρ. 1α προβλέπει αυτοπρόσωπη εμφάνιση των αιτούντων άσυλο στις αρμόδιες αρχές, παρόλο που στο άρθρο 11 της Οδηγίας 2005/83/ΕΚ δεν υπάρχει ρητή απαγόρευση της υποβολής αίτησης με

¹ Το εν λόγω κείμενο υιοθέτησε η Ολομέλεια της ΕΕΔΑ της 22.03.2007. Εισηγήτρια ήταν η κα. Α. Αργυροπούλου-Χρυσοχοΐδου, Α΄ Αντιπρόεδρος ΕΕΔΑ και Προεδρεύουσα του Γ΄ Τμήματος της ΕΕΔΑ. με την επιστημονική συνδρομή των κ.κ. Σπ. Απέργη, Α. Τάκη, Κ. Μποτόπουλου και Α. Θεοδωρίδη, Μελών της ΕΕΔΑ.

πληρεξούσιο δικηγόρο και επιπλέον η αυτοπρόσωπη υποβολή αιτήματος άσυλου πρέπει να γίνεται αντιληπτή μόνο ως μέσο για την υπόδειξη της πραγματικής βούλησης του αιτούντος και όχι ως δικαστική προϋπόθεση. Ακόμη, η υποχρέωση της αυτοπρόσωπης εμφάνισης μπορεί να δημιουργήσει και πάλι σοβαρά πρακτικά προβλήματα επειδή οι περισσότεροι αιτούντες άσυλο είτε έχουν εισέλθει παράνομα είτε βρίσκονται παράνομα στη χώρα και υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να κρατηθούν από τις αρχές για το λόγο αυτό, καθώς οι διατάξεις του Π.Δ. δεν απαγορεύουν την σύλληψη και κράτησή τους για αυτόν τον λόγο.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ: Να απαλειφθεί το εδάφιο α του άρθρου 5.1 και να διατυπωθεί όπως η ήδη ισχύουσα (αρθ. 1 παρ. 3Π.Δ. 61/1999) διάταξη.

3. Η ελευθερία μετακίνησης των αιτούντων διεθνή προστασία στην χώρα δεν πρέπει να υπόκειται σε κανέναν περιορισμό. Η διάταξη του άρθρου 7 παράγραφος 5 παρέχει στο κράτος την εξουσία να παρακολουθεί τις κινήσεις των αιτούντων άσυλο. Πέραν αυτού ο περιορισμός της μετακίνησης ενδέχεται να δυσχεράνει τους αιτούντες να βρουν εργασία.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ: Να απαλειφθεί η παράγραφος 5 του άρθρου 7

4. Το Άρθρο 6 παρ. 1 σε συνδυασμό με το άρθρο 5 παρ. 1 αναφέρεται σε δακτυλοσκόπηση του αιτούντος άσυλο χωρίς να ορίζεται πότε γίνεται η δακτυλοσκόπηση και πότε γίνεται γνωστό το αποτέλεσμα της.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ: Συμμόρφωση προς το κείμενο της Οδηγίας 2003/9/EK για να αποφευχθούν πρακτικά και ερμηνευτικά προβλήματα που ενδέχεται να δημιουργηθούν.

5. Το άρθρο 12 αναφέρεται πολύ γενικά και με ασαφή τρόπο στις υλικές συνθήκες υποδοχής και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ: Να αποσαφηνισθεί το περιεχόμενο των υλικών συνθηκών υποδοχής, κυρίως για όσους δεν μπορούν να επωφεληθούν από την παροχή στέγασης.

6. Στο Άρθρο 13 παρ. 7 όπου προβλέπεται η απρόσκοπτη πρόσβαση στα Κέντρα Φιλοξενίας των νομικών συμβούλων των αιτούντων άσυλο και των εκπροσώπων της ΥΑΗΕΠ, ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να συμπληρωθεί ώστε να περιληφθούν σε όσους έχουν πρόσβαση και οι εκπρόσωποι των Διεθνών ή μη ΜΚΟ.

7. Στο άρθρο 20 παρ. 1 προβλέπεται η παραπομπή των θυμάτων βασανιστηρίων, βιασμού κλπ. «σε εξειδικευμένη κρατική μονάδα» για την πιστοποίηση και απαραίτητη υποστήριξη των θυμάτων. Δεδομένου ότι τέτοια «εξειδικευμένη κρατική μονάδα» δεν υπάρχει, η διάταξη αυτή μόνο

προβλήματα μπορεί να δημιουργήσει και γι' αυτό ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ η τροποποίηση και αντικατάσταση με παραπομπή σε υπάρχουσες, εξειδικευμένες και αξιόπιστες ΜΚΟ.

8. Η καθυστερημένη υποβολή του αιτήματος ασύλου δεν πρέπει να λαμβάνει υπόψιν ως «πτυχή» των δηλώσεων του αιτούντος άσυλο, όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 παράγραφος 5 εδάφιο δ), δεδομένου ότι η καθυστερημένη υποβολή του αιτήματος αποτελεί μάλλον τον κανόνα παρά την εξαίρεση χωρίς υπαιτιότητα του αιτούντος. Επειδή η διάταξη αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την καταστρατήγηση των δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ: Να απαλειφθεί το εδάφιο δ) της παραγράφου 5 του άρθρου 23.

9. Το Άρθρο 30 του σχεδίου Π.Δ. που αναφέρεται στην κράτηση των αιτούντων άσυλο δεν παρέχει τις αναγκαίες εγγυήσεις για την απαγόρευση κράτησης και απέλασης των παρανόμως εισερχομένων στη χώρα αλλοδαπών οι οποίοι αιτούνται διεθνή προστασία.

Η παράγραφος 1 ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να τροποποιηθεί με αντικατάσταση της φράσης «ακόμη και αν» από το «ή ότι».

Στην παρ. 2 του άρθρου 30 του σχεδίου παρατηρείται μειωμένη προστασία των κρατούμενων αλλοδαπών, οι οποίοι υποβάλλουν αίτηση για παροχή διεθνούς προστασίας κατά το χρόνο που κρατούνται, σε εκτέλεση επιβληθείσας σε βάρος τους διοικητικής απέλασης. Οι αλλοδαποί αυτοί και μετά την υποβολή της σχετικής αίτησης εξακολουθούν να είναι κρατούμενοι και το καθεστώς της κράτησης και της εκτέλεσής της σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ανωτέρω διάταξη διέπεται από τις διατάξεις του ν. 3386/2005. Φρονούμε ότι μετά την υποβολή της σχετικής αίτησης θα πρέπει ο κρατούμενος αλλοδαπός να εξομοιώνεται με τον αιτούντα διεθνή προστασία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου όσον αφορά το καθεστώς του περιορισμού της προσωπικής του ελευθερίας με ρητή πρόβλεψη στην παράγραφο 2.

Αναφορικά με την διαδικασία εξέτασης της αίτησης των αλλοδαπών της προηγούμενης κατηγορίας θα πρέπει να προβλέπεται ρητά ότι εφαρμόζεται η ταχύρυθμη διαδικασία και δεν επαρκεί απλή πρόβλεψη ότι η αίτηση κρίνεται κατά απόλυτη προτεραιότητα». Επίσης, κρίνεται σκόπιμο ότι θα πρέπει να υπάρχει ρητή πρόβλεψη από την αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης απέλασης μέχρι να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του παρόντος.

Τέλος, προς αποφυγή φαινομένων παράτασης του χρόνου κράτησης του αλλοδαπού συνεπεία της διοικητικής απέλασης ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ η πρόβλεψη ανωτάτου χρονικού ορίου κράτησης, το οποίο δεν θα υπερβαίνει

τον ανώτατο προβλεπόμενο χρόνο για τη διοικητική κράτηση, ιδιαιτέρως στις περιπτώσεις που έχει απορριφθεί το αίτημά του για χορήγηση διεθνούς προστασίας.

Ακόμη αναφερόμαστε για μια ακόμη φορά στην ασάφεια η οποία υπάρχει σχετικά με το καθεστώς των αιτούντων διεθνή προστασία αλλοδαπών, αναφορικά με τους περιορισμούς της προσωπικής ελευθερίας τους και την κράτησή τους στα σημεία εισόδου της χώρας, κάτι που δεν ορίζεται ρητώς και στην παρ. 3 του σχετικού άρθρου.

Ακόμη στην παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου οι όροι «αποφεύγεται η κράτηση ανηλίκων ... » και «αποφεύγεται η κράτηση εγκύων ... » κρίνονται αδόκιμοι και αντιβαίνοντες σε διεθνείς συμβάσεις και ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να αντικατασταθούν με τον όρο «απαγορεύεται».

10. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2εδ. κ και του άρθρου 31 του Σχεδίου Π.Δ. σχετικά με το δικαίωμα παραμονής αιτούντων διεθνή προστασία αλλοδαπών, προκύπτει ότι ο αιτών έχει δικαίωμα παραμονής μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης επί του αιτήματός του. Για να αποφευχθούν τυχόν παρερμηνείες ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να υπάρξει στο άρθρο 45 ρητή πρόβλεψη ότι όχι μόνον η άσκηση προσφυγής αλλά και «η προθεσμία για την άσκηση αυτής αναστέλλουν την εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης». Για τον ίδιο λόγο στο άρθρο 46 του σχεδίου Π.Δ. ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να γίνει ρητή αναφορά για το ανασταλτικό αποτέλεσμα της προσωρινής διαταγής και της απόφασης επί της αίτησης αναστολής ή παραπομπή στις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

11. Αναφορικά με τα θέματα επιδόσεων ή κοινοποιήσεως αποφάσεων, το άρθρο 33 σχ. Π.Δ. παραπέμπει στις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ επανεξέταση της διαδικασίας αυτής και εφαρμογή στις αποφάσεις επί αιτήσεων διεθνούς προστασίας οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας ή πρόβλεψη ειδικής διαδικασίας πιο πρόσφορη για την παροχή διεθνούς προστασίας.

12. Αναφορικά με τη παράγραφο 2 του άρθρου 35, τονίζεται ότι η Ελλάδα έχει κυρώσει την Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, η οποία ορίζει ότι όλα τα παιδιά, δηλαδή τα άτομα που είναι κάτω των 18 ετών, προστατεύονται και ότι στην περίπτωση των ασυνόδευτων ανήλικων αιτούντων άσυλο επιβάλλεται ο διορισμός επιτρόπου. Πέραν αυτού η διάταξη αυτή αντιφάσκει προς το άρθρο 19 που ενσωματώνει το άρθρο 19 της οδηγίας 2003/9. Το άρθρο αυτό στην παράγραφο 1α ορίζει ότι:

1. Οι αρμόδιες αρχές, όταν υποβάλλεται αίτηση από ασυνόδευτους ανήλικους, λαμβάνουν αμέσως τα παρακάτω μέτρα :

α. Μεριμνούν για την ενημέρωση του Εισαγγελέα Ανηλίκων και, όπου δεν υπάρχει του κατά τόπον αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, ο οποίος ενεργεί ως προσωρινός επίτροπος και προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για το διορισμό επιτρόπου του ανηλίκου.

Για τους λόγους αυτούς η παράγραφος 2 του άρθρου 35 ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να απαλειφθεί.

13. Το άρθρο 37 περί νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης, οι διατάξεις της παραγράφου 2 εδ. β και γ. που προβλέπουν δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση των αιτούντων άσυλο ΚΡΙΝΟΝΤΑΙ πολύ περιοριστικές του δικαιώματος. Ακόμη, στο τέλος της παραγράφου 3 εδ. 1 ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να προστεθεί η φράση «με επιφύλαξη της εκάστοτε ισχύουσας κρατικής νομοθεσίας περί απορρήτου και εγγράφων», το δε εδάφιο 2 της ίδιας παραγράφου ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να διαγραφεί τελείως.

14. Στο άρθρο 42 και την έννοια της «ααφαλούς τρίτης χώρας» σημειώνουμε την ανάγκη ρητής αναφοράς εγγυήσεων λόγω του ότι οι συντάκτες του σχεδίου προεδρικού διατάγματος δεν περιέλαβαν τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 27 της οδηγίας στις οποίες αναφέρονται κάποιες ελάχιστες προϋποθέσεις.

Οι ελάχιστες εγγυήσεις που ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να τεθούν είναι οι παρακάτω:

Α/ Κύρωση (χωρίς γεωγραφικό περιορισμό) και εφαρμογή της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 και των άλλων διεθνών συμβάσεων (Σύμβαση για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων, Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα).

Β/ Ύπαρξη διαδικασίας ασύλου που οδηγεί στην αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα.

Γ/ Ρητή συναίνεση της τρίτης χώρας για την επανεισδοχή του αιτούντος και την παροχή πλήρους πρόσβασης σε μία δίκαιη και αποτελεσματική διαδικασία ασύλου.

Δ/ Στενός δεσμός του αιτούντος με την τρίτη χώρα (όπως ο οικογενειακός δεσμός). Η απλή διέλευση δεν συνιστά τέτοιο δεσμό.

Ε/ Δυνατότητα αντίκρουσης του τεκμηρίου ασφάλειας και άσκησης αποτελεσματικής προσφυγής κατά οποιασδήποτε απόφασης μεταφοράς του αιτούντος σε τρίτη χώρα.

15. Στο άρθρο 44 προβλέπεται η σύνθεση της Επιτροπής Προσφυγών στην οποία από τα 6 μέλη της τα 4 είναι κρατικοί υπάλληλοι. ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να προστεθούν και άλλα μέλη, εκπρόσωποι εξειδικευμένων στα θέματα ασύλου ΜΚΟ ή/και εκπρόσωποι Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

16. Το άρθρο 2 εδ. ε προβλέπει, δίνοντας τον ορισμό του προσώπου που δικαιούται επικουρική προστασία, ενδεικτική απαρίθμηση των προϋποθέσεων υπό τις οποίες χορηγείται αυτή (ιδίως). Στο άρθρο 52 αντιθέτως οι προϋποθέσεις αναγράφονται περιοριστικά. ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να προστεθεί στο άρθρο 52 η λέξη «ιδίως» όπως στο άρθρο 2 και ακόμα ειδικό εδάφιο με πρόσθετη προϋπόθεση «σοβαρή παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων», έτσι ώστε να καλύπτονται σοβαροί λόγοι υγείας του αιτούντος ή μελών της οικογένειάς του. Ακόμη στο εδάφιο (γ) του ίδιου άρθρου ο όρος «προσωπική απειλή» αποτελεί περιοριστική διάταξη λόγω της δυσχέρειας απόδειξης της και για τον λόγο αυτό ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ η αντικατάστασή του με πιο εξειδικευμένο όρο για να μην θεωρηθεί ότι η προστασία αυτή παρέχεται μόνον σε όσους μπορούν να αποδείξουν πλήρως ότι η δίωξη αφορά μόνον τον αιτούντα προσωπικά.

17. Το άρθρο 53 υιοθετεί την συντομότερη από τις προβλεπόμενες στην οδηγία προθεσμίας διάρκειας της επικουρικής προστασίας - 1 έτος - που κρίνεται υπερβολική. ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να αυξηθεί σε 3 έτη και ακόμη να αυξηθεί το χρονικό διάστημα υποβολής αίτησης ανανέωσης (από 15 ημέρες σε 1 μήνα).

18. Στο άρθρο 58 γίνεται λόγος «για προσωρινή απασχόληση» προς κάλυψη άμεσων βιοτικών αναγκών, γεγονός που ενισχύει την διαφορετική μεταχείριση των αιτούντων επικουρική προστασία. ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ τροποποίηση της διάταξης ούτως ώστε να εξομοιωθούν με τους πρόσφυγες, όπως συμβαίνει στα άρθρα 59, 60 και 63.

19. Η δεύτερη περίοδος του εδαφίου β του άρθρου 75 παράγραφος 2 εισάγει πρόσθετα στοιχεία στις ρήτρες αποκλεισμού στο άρθρο 1 Στ της Σύμβασης της Γενεύης και εγκυμονεί κινδύνους αποκλεισμού από τη διεθνή προστασία με βάση αυθαίρετες ερμηνείες. Η διατύπωση «σοβαρό μη πολιτικό έγκλημα» που υπάρχει στη σύμβαση της Γενεύης και στην πρώτη περίοδο του εδαφίου β είναι αρκετή. Συνεπώς ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να απαλειφθεί η δεύτερη περίοδος.

Αθήνα, 27 Μαρτίου 2007

ΚΕΙΜΕΝΟ αρ. 8

**Πρόταση της ΕΕΔΑ για τη διάδοση στο ελληνικό
δικαιοδοτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για
την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των
θεμελιωδών ελευθεριών και της ερμηνείας της από το
Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου**

Πρόταση της ΕΕΔΑ για τη διάδοση στο ελληνικό δικαιοδοτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και της ερμηνείας της από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Πρόταση Α΄ Τμήματος για την ανάληψη δράσης από την ΕΕΔΑ

Το Α΄ Τμήμα της ΕΕΔΑ συνεδρίασε την Πέμπτη 25 Ιανουαρίου 2007 και συζήτησε την παρακάτω πρόταση του καθηγητή κ. Πέτρου Στάγκου σχετικά με τη «Διάδοση στο ελληνικό δικαιοδοτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και της ερμηνείας της από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δικαιωμάτων του ανθρώπου».

Σκεπτικό

Στην εφαρμογή της ΕΣΔΑ από τον Έλληνα δικαστή κατά τα 30 και πλέον χρόνια που έχουν μεσολαβήσει έως σήμερα από την επαναπροσχώρηση της χώρας μας στην ΕΣΔΑ, αντανακλάται ο ελλειμματικός τρόπος με τον οποίο το ελληνικό κράτος και η κοινωνία -ευρύτερα- αντιλαμβάνονται τον εξευρωπαϊσμό τους.

Η ερμηνεία και εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Σύμβασης από τον Ευρωπαϊκό δικαστή των δικαιωμάτων του ανθρώπου έχουν εξελίξει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση σε κοινό, δημόσιο δίκαιο των συμβαλλομένων κρατών, που η ισχύς και η αποτελεσματικότητά του αποτιμώνται με κριτήριο το βαθμό κατά τον οποίο, σε κάθε συμβαλλόμενο μέρος, το δίκαιο αυτό διεισδύει στην οικεία έννομη τάξη μέσω της συμμόρφωσης, προς επιταγές του, του εθνικού δικαστή.

Στη χώρα μας, το δίκαιο της ΕΣΔΑ, λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία των δικαστηρίων μας κάθε είδους και βαθμού δικαιοδοσίας, δεν είναι σε θέση να διεκδικήσει εύσημα εφαρμοστέου δικαίου. Μερικές πρόσφατες αποφάσεις ανωτάτων δικαστηρίων, που με συνέπεια -προς τη νομολογία του ΕΔΔΑ- ελέγχουν τη συμβατικότητα ισχύουσας νομοθεσίας ή αποφάσεων κατώτερων δικαστηρίων, επιβεβαιώνουν τον ως άνω κανόνα (βλ., επί παραδείγματι, την ΣτΕ 664/2006 για την υπαγωγή, στην έννοια των αμφισβητήσεων ως προς δικαιώματα και υποχρεώσεις αστικής φύσεως κατά το άρ. 6 ΕΣΔΑ, και των διαφορών που προέρχονται από πράξεις διοικητικών ή πειθαρχικών οργάνων σχετικά με το δικαίωμα συνεχίσσεως μιας επαγγελματικής δραστηριότητας, ή την ΑΠ 1/2004 στην υπόθεση

Ρωμιοπούλου για την επιβεβαίωση, ως στοιχείου της δίκαιης δίκης κατά το άρ. 6 ΕΣΔΑ, του ότι δεν μπορεί να αποτελούν αποδεικτικό υλικό ποινικής δίκης καταθέσεις που έχουν ληφθεί με την ιδιότητα του μάρτυρα στο στάδιο ένορκης διοικητικής εξέτασης, ή και την απόφαση του ΣΤΕ του 2005 στην υπόθεση Κατσαφαρέα με την οποία αποδοκιμάστηκε ως αντίθετη προς το άρ. 6 § 1 ΕΣΔΑ η προ του 2001 νομοθεσία, βάσει της οποίας απαγορευόταν η διεκδίκηση αποζημίωσης για ηθική βλάβη που υπέστη κάποιος/α λόγω άδικης φυλάκισης).

Η ελληνική νομική θεωρία συχνά αποδοκιμάζει την - σε πολλές περιπτώσεις επιδεικτική- αγνόηση από τον Έλληνα δικαστή του δικαίου της ΕΣΔΑ κατά την άσκηση του δικαιοδοτικού του έργου. Στους κόλπους της ωστόσο, φαίνεται να επικρατεί η προσέγγιση ότι το φαινόμενο αυτό εξηγείται, λιγότερο από το δυσπρόσιτο χαρακτήρα του δικαίου της ΕΣΔΑ για τον Έλληνα δικαστή (από το ότι δηλαδή οι αποφάσεις του ΕΔΔΑ, πλην εκείνων που αφορούν τις στενά ελληνικού ενδιαφέροντος υποθέσεις, δεν μεταφράζονται στην ελληνική γλώσσα από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους στο πλαίσιο της ευθύνης του ως νομικού εκπροσώπου του ελληνικού Δημοσίου επί προσφυγών που στρέφονται εναντίον του), περισσότερο δε από το γενικότερο ζήτημα της μη ευθυγράμμισης του ελληνικού κράτους στις επιταγές του δικαίου της ΕΣΔΑ μέσω της νομοθεσίας και/ή της διοικητικής πρακτικής, εξαιτίας της χειραγώγησης την οποία κάθε προσπάθεια γνήσιου εξευρωπαϊσμού της χώρας μας υφίσταται από εθνικές ιδεοληψίες και από ετερόκλητα -ιδιωτικά και συντεχνιακά- συμφέροντα.

Η προσέγγιση τούτη είναι κατά βάση σωστή, υπό την προϋπόθεση όμως να μην καταλήγει να δικαιώνει την αδράνεια που εδώ και πολλά χρόνια παρατηρείται σε ό,τι αφορά την άρση του δυσπρόσιτου χαρακτήρα του δικαίου της ΕΣΔΑ -δυσπρόσιτου λόγω της επεξεργασίας του δικαίου αυτού από το ΕΔΔΑ μόνον στη γαλλική και την αγγλική γλώσσα- για τον μέσο Έλληνα δικαστή.

Εξάλλου, πολύ συχνή είναι η προτροπή των διαφόρων ευρωπαϊκών οργάνων της Σύμβασης για τη μετάφραση, σε όλες τις εθνικές γλώσσες και με ευθύνη και για λογαριασμό κάθε συμβαλλόμενου κράτους, των αποφάσεων του ΕΔΔΑ, ώστε να διευκολυνθεί το έργο του οικείου εθνικού δικαστή ως εφαρμοστή, στην πράξη, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης. Η πιο πρόσφατη από τις προτροπές αυτές, έστω κι αν έχει διατυπωθεί για προφανείς «ιδιοτελείς» λόγους (την αποφόρτιση του ΕΔΔΑ από υποθέσεις, μέσω της τόνωσης της εφαρμογής του δικαίου της ΕΣΔΑ από τον εθνικό δικαστή), προέρχεται από την Ομάδα των Σοφών της Επιτροπής Υπουργών, η οποία επιφορτίστηκε να μελετήσει και να προτείνει μέτρα επαύξησης της αποτελεσματικότητας του ευρωπαϊκού δικαιοδοτικού μηχανισμού της Σύμβασης σε μακροπρόθεσμη βάση, συμπεριλαμβανομένης

της αναθεώρησης του 14ου Πρωτοκόλλου και των λοιπών αποφάσεων που είχαν ληφθεί το Μάιο 2004 (βλ. στο Interim report της Ομάδας των Σοφών, έγγρ. CM(2006)88 10 May 2006, σελ. 7). Επίσης για το θέμα αυτό η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης υιοθέτησε στις 12.05.04 σχετική σύσταση Rec (2004)5.

Η ΕΕΔΑ, βάσει του ιδρυτικού της νόμου (ν. 2667/1998), έχει ως κύριες αποστολές της -μεταξύ άλλων- «[τη] διαρκή παρακολούθηση της εξέλιξης των θεμάτων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, [τη] συνεχή ενημέρωση και [την] προώθηση της σχετικής έρευνας» και «[τη] διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής σε θέματα δικαιωμάτων του ανθρώπου».

Στο πλαίσιο αυτών των αποστολών της, προτείνεται η ΕΕΔΑ, κατ' ελάχιστο μεν να κινήσει μια δυναμική, κατά μέγιστο δε αποτέλεσμα να εξασφαλίσει την άμεση και διαρκή εξοικείωση του Έλληνα δικαστή με το δίκαιο της ΕΣΔΑ, όπως τούτο ερμηνεύεται κι εφαρμόζεται από το ΕΔΔΑ, εφοδιάζοντας το σύνολο των Ελλήνων δικαστών με τις σημαντικότερες αποφάσεις της τρέχουσας νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου του Στρασβούργου μεταφρασμένες στην ελληνική γλώσσα.

Πρόταση

Το Α΄ Τμήμα δέχτηκε επί της αρχής την παραπάνω πρόταση του κ. Στάγκου, αναθεώρησε και διευκρίνισε περαιτέρω ορισμένα σημεία της πρότασης και αποφάσισε να εισηγηθεί στην Ολομέλεια της ΕΕΔΑ τα εξής :

1. Αντικείμενο μεταφραστικού έργου δεν μπορεί να είναι το σύνολο της νομολογίας του ΕΔΔΑ, αλλά μόνον οι αποφάσεις που κατ' έτος εκδίδονται -και δημοσιεύονται στη Συλλογή- από το Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως του Δικαστηρίου.
2. Η ΕΕΔΑ δεν έχει τη δυνατότητα, από άποψη υλικών μέσων και ανθρώπινου δυναμικού, να φέρει σε πέρας το έργο της μετάφρασης και διάδοσης στους έλληνες δικαστές του δικαίου της ΕΣΔΑ, παρά μόνο να θέσει υπό την εποπτεία της το σχετικό έργο.
3. Προτείνεται στην Ολομέλεια να ιδρυθεί τριμελής επιτροπή από μέλη της ΕΕΔΑ, η οποία θα αναλάβει :
 - A) την κατάρτιση του λεπτομερούς οργανωτικού πλαισίου του έργου αυτού, συμπεριλαμβανομένου του προϋπολογισμού του,
 - B) την πραγματοποίηση των κατάλληλων επαφών προκειμένου να εξασφαλισθεί πολιτική στήριξη και χρηματοδότηση του έργου,
 - Γ) την πραγματοποίηση επαφών με εκδοτικούς οίκους για την οργάνωση της έκδοσης και την αποστολή της στους αποδέκτες της, που θα είναι το σύνολο των ελλήνων δικαστών ανεξαρτήτως βαθμίδας και είδους δικαιοδοσίας όπου υπηρετούν.

4. Σε συνέχεια των παραπάνω εργασιών, η τριμελής επιτροπή θα υποβάλει στη Ολομέλεια ολοκληρωμένη εισήγηση για τις τελικές αποφάσεις που θα ληφθούν.

Αθήνα, 25.01.07

ΚΕΙΜΕΝΟ αρ. 9

**ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΕΕΔΑ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟ
ΠΑΝΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟ
ΤΗΣ 8ης ΜΑΡΤΙΟΥ 2007**

**ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟ
ΠΑΝΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ 8ης ΜΑΡΤΙΟΥ 2007**

Η ΕΕΔΑ εκφράζει την έντονη ανησυχία της για τη συμπεριφορά τμήματος των Αστυνομικών δυνάμεων κατά το Πανεκπαιδευτικό Συλλαλητήριο της 8ης Μαρτίου 2007 στην Αθήνα. Το δικαίωμα των πολιτών να συνέρχονται και να διαδηλώνουν ειρηνικά είναι συνταγματικά κατοχυρωμένο, ενδεχόμενες δε παρακωλυτικές του ενέργειες από τις δημόσιες αρχές δικαιολογούνται μόνο για την τήρηση της δημόσιας τάξης και μόνο εφόσον βρίσκονται σε αναλογία με τη διακινδύνευση του εν λόγω κοινωνικού αγαθού.

Στην προκείμενη περίπτωση, διαπιστώθηκαν πέραν πάσης αμφιβολίας τα ακόλουθα: Αφενός μεν μικρές ομάδες ατόμων προέβησαν σε βίαιες ενέργειες και πράξεις καταστροφής, οι οποίες είναι προφανέστατα καταδικαστέες. Αφετέρου δε οι αστυνομικές δυνάμεις υπερέβησαν το μέτρο κατά την αντίδρασή τους, προβαίνοντας, ιδίως, σε αλόγιστη χρήση βίας, υπέρμετρη χρήση χημικών και μάλιστα με τρόπο που θέτει σε κίνδυνο την υγεία, ασφάλεια και ενδεχομένως τη ζωή πολιτών και σε μαζικές συλλήψεις διαδηλωτών οι οποίοι καταγγέλλεται πως δεν συνδέονταν αναγκαστικά με πράξεις που έχρηζαν καταστολής. Ανησυχητικές είναι επίσης οι καταγγελίες πληρεξουσίων δικηγόρων, καθηγητών Πανεπιστημίου και συγγενών των συλληφθέντων για τις συνθήκες κράτησής τους, καθώς και για πιθανές παραβιάσεις σειράς δικονομικών δικαιωμάτων τους.

Πιστεύοντας ότι η ποιότητα δημοκρατίας μιας χώρας κρίνεται σε μεγάλο βαθμό από την έμπρακτη εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στα οποία δεν χωρούν συμψηφισμοί, και ότι χρέος της Πολιτείας και των οργάνων της είναι να εξασφαλίζουν την κοινωνική ειρήνη με τη μικρότερη δυνατή καταφυγή στη βία, η ΕΕΔΑ θα επιθυμούσε, ως εκ της θεσμικής αποστολής της, να επιστήσσει την προσοχή των δημοσίων Αρχών στα γεγονότα της 8ης Μαρτίου και να τις καλέσει να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να μην επαναληφθούν.

Αθήνα, 4 Απριλίου 2007

ΜΕΡΟΣ Δ΄

**ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΕΔΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ ΠΟΥ
ΜΕΤΕΧΟΥΝ Σ' ΑΥΤΗΝ ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΣ (άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 2667/1998,
ιδρυτικού της ΕΕΔΑ)**

ΕΚΘΕΣΗ

ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Ι. Προστασία δικαιωμάτων μεταναστών

Η ορθολογική και αποτελεσματική διαχείριση του μεταναστευτικού φαινομένου με γνώμονα την, κατά το δυνατό, επωφελέστερη αντιμετώπισή του, αλλά και τον σεβασμό των κάθε είδους δικαιωμάτων των μεταναστών, αποτελεί βασική επιδίωξη της Κυβέρνησης και, ειδικότερα, του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, για την προώθηση της οποίας βρίσκεται σε διαρκή συνεργασία με όλα τα συναρμόδια Υπουργεία, αλλά και τους εν γένει αρμόδιους φορείς.

A. Βασική πρωτοβουλία, που έχει αναληφθεί προς την κατεύθυνση αυτή, είναι ο **ν. 3386/2005** «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια», **ο οποίος τέθηκε σε πλήρη εφαρμογή από 1.1.2006**. Με τον νόμο αυτόν πραγματοποιήθηκαν ριζικές τομές στο καθεστώς εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών στη Χώρα και διαπιστώθηκε, ήδη από πολύ νωρίς, σημαντική βελτίωση σε όλες τις επιμέρους πτυχές του μεταναστευτικού φαινομένου, η οποία αναγνωρίστηκε και από την Ευρωπαϊκή Ένωση, δια του αρμοδίου Επιτρόπου κ. Franco Frattini.

Η προσπάθεια αυτή είχε ως κύριο άξονα όχι μόνο την αντιμετώπιση σειράς προβλημάτων, που είχαν αναδειχθεί στο πλαίσιο εφαρμογής της προγενέστερης νομοθεσίας (ν.2910/2001) και τα οποία συνηρτώντο ιδίως με την εξαιρετικά γραφειοκρατική δομή του όλου τότε συστήματος (π.χ. διακεκριμένες άδειες εργασίας και διαμονής για το ίδιο πρόσωπο που εξεδίδοντο από διαφορετικές υπηρεσίες με υποχρέωση προσκομιδής δύο φορές των ίδιων δικαιολογητικών κλπ.) και τη συνακόλουθη ταλαιπωρία των αλλοδαπών, αλλά, επίσης, με την ανάγκη μέριμνας για την κοινωνική ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών, καθώς και με την προσαρμογή του όλου ρυθμιστικού πεδίου του εσωτερικού δικαίου προς το Κοινοτικό Κεκτημένο. Μέσα στο 2006 εκδόθηκαν οι ακόλουθες κανονιστικές πράξεις - ιδίως εκτελεστικές του νόμου αυτού:

1. Υπ' αριθ. 24103/15.12.2005 Υ.Α. για τον καθορισμό των απαιτούμενων δικαιολογητικών για τη χορήγηση και ανανέωση της άδειας διαμονής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 3386/2005. **Με την απόφαση αυτή, για πρώτη φορά, οι μετανάστες γνωρίζουν εκ των προτέρων ποια δικαιολογητικά απαιτούνται για τη χορήγηση άδειας διαμονής και προετοιμάζονται αναλόγως, χωρίς να εμφολωρεί το στοιχείο του αιφνιδιασμού.**

2. Υπ' αριθ. 160/3.1.2006 Κ.Υ.Α. για τον καθορισμό του ελάχιστου αριθμού ημερομισθίων ή ελάχιστου χρονικού διαστήματος ασφάλισης ανά έτος

και ασφαλιστικό φορέα για την ανανέωση άδειας διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών, καθώς και των όρων και προϋποθέσεων πρόσβασης στην μισθωτή εργασία και σε ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα.

3. Υπ' αριθ. 30053/23.1.2006 Κ.Υ.Α. για τον καθορισμό του ανώτατου αριθμού των αδειών διαμονής για εργασία, ανά έτος, που χορηγούνται σε υπηκόους τρίτων χωρών, ανά νομό, ιθαγένεια, είδος και διάρκεια απασχόλησης και κάθε σχετικής λεπτομέρειας. Με την έκδοση αυτής της υπουργικής απόφασης καλύπτεται, κατ' ουσίαν, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, η βασική έλλειψη των πολιτικών των προηγούμενων ετών **για τον εκ των προτέρων ορθολογικό προγραμματισμό του αριθμού των υπηκόων τρίτων χωρών που μπορούν να έλθουν στην Ελλάδα για εργασία, με καθορισμό των ειδικοτήτων και του αριθμού των θέσεων ανά Νομό και Περιφέρεια της Χώρας.**

4. Υπ' αριθ. 5024/25.1.2006 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης για τη συγκρότηση τριμελούς γνωμοδοτικής επιτροπής Μετανάστευσης στο ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α., σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 89 του ν. 3386/2005.

5. Υπ' αριθ. 1751/9.2.2006 Κ.Υ.Α. για τον καθορισμό των προϋποθέσεων για την υποβολή δήλωσης έναρξης/μεταβολής εργασιών από υπηκόους τρίτων χωρών, κατ' επιταγή της παρ. 5 του άρθρου 90 του ν. 3386/2005.

6. Υπ' αριθ. 4415/17.3.2006 Κ.Υ.Α. για τον καθορισμό ύψους και του τρόπου διάθεσης επαρκών πόρων, που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 90 του ν. 3386/2005.

7. Υπ' αριθμ. 11702/23.6.2006 Κ.Υ.Α. «Καθορισμός της διαδικασίας και των προϋποθέσεων υπαγωγής στις ρυθμίσεις του ν. 3386/2005 των υπηκόων τρίτων χωρών που φοιτούν ή έχουν αποφοιτήσει από δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα». **Η παραπάνω Κ.Υ.Α., η οποία υπήρξε προϊόν συνεργασίας με το Συνήγορο του Πολίτη και αντιμετωπίζει το πρόβλημα της διαμονής των ακόλουθων κατηγοριών μεταναστών:**

α) Ενήλικων υπηκόων τρίτων χωρών, οι οποίοι φοιτούν σε δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και έχουν συμπληρώσει διετή φοίτηση σε δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα οποιασδήποτε βαθμίδας. **β)** Ενήλικων υπηκόων τρίτων χωρών, οι οποίοι έχουν συμπληρώσει τριετή φοίτηση σε δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης απ' όπου έχουν αποφοιτήσει και διαμένουν έκτοτε στην Ελλάδα και **γ)** ανήλικων τέκνων υπηκόων τρίτων χωρών που φοιτούν σε οποιαδήποτε βαθμίδα και οι γονείς τους διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα. Η άδεια διαμονής για τους υπαγόμενους στην περίπτωση (α) είναι ετήσια και ανανεώνεται για ισόχρονο κάθε φορά χρονικό διάστημα μέχρι την ολοκλήρωση του κύκλου σπουδών προσαυξημένου ως το ήμισυ. Για τους υπαγόμενους στην περίπτωση (β) είναι ετήσια και επέχει και θέση άδειας εργασίας, ενώ περαιτέρω

ανανέωσή της γίνεται για έναν από τους λόγους του ν.3386/2005, χωρίς ν' απαιτείται ειδική θεώρηση εισόδου. Για τους υπαγόμενους στην περίπτωση (γ) χορηγείται άδεια διαμονής για οικογενειακή επανένωση ή δελτίο διαμονής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν.3386/2005, ισόχρονη/ο με την άδεια διαμονής του γονέα, **χωρίς ν' απαιτούνται, κατά την αρχική χορήγηση, η ύπαρξη θεώρησης εισόδου και η υποχρέωση απόδειξης επαρκών πόρων.** Η αρχική προθεσμία υπαγωγής στην ανωτέρω κοινή υπουργική απόφαση έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2006 και παρατείνεται ως την 30η Ιουνίου 2007, προς περαιτέρω διευκόλυνση των μεταναστών φοιτητών.

8. Υπ' αριθμ. 21535/8.11.06 Κ.Υ.Α για τον καθορισμό του τύπου της ειδικής βεβαίωσης που χορηγείται σε υπηκόους τρίτων χωρών, για τους οποίους έχει εκδοθεί προσωρινή διαταγή αναστολής ή έχει χορηγηθεί αναστολή από το Διοικητικό Πρωτοδικείο.

9. Εξαιρετικά σημαντική είναι η ευκαιρία που δόθηκε με τις μεταβατικές διατάξεις του παραπάνω νόμου για τη νομιμοποίηση, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, **αλλοδαπών που διέμεναν παράνομα στη Χώρα.** Επιπρόσθετα, δόθηκε η ευκαιρία σε αλλοδαπούς - οι οποίοι διέμεναν νόμιμα στη Χώρα, αλλά, λόγω μη εκπλήρωσης των προϋποθέσεων που προβλέπονταν στον νόμο, περιήλθαν σε καθεστώς παρανομίας - να προβούν στην ανανέωση των αδειών διαμονής τους. Μάλιστα, προκειμένου να διευκολυνθούν οι μετανάστες **δόθηκαν 3 διαδοχικές παρατάσεις των σχετικών προθεσμιών, η τελευταία από τις οποίες έληξε στις 30.4.2006. Σύμφωνα με τα στοιχεία των υπηρεσιών μας, ο αριθμός των αλλοδαπών που επωφελήθηκαν από τις παραπάνω διαδικασίες ανέρχεται σε σχεδόν 170.000.**

10. Παράλληλα έχει δοθεί ήδη σε κοινωνική διαβούλευση και αναμένεται να κατατεθεί εντός του τρέχοντος μηνός (Ιανουάριος 2006) το σχέδιο νόμου «Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης», το οποίο περιλαμβάνει σειρά παρεμβάσεων, με βάση τα νέα δεδομένα που ανέκυψαν από την πρακτική εφαρμογή του νόμου. Σημαντικό παράγοντα για την προώθηση των παρεμβάσεων αυτών αποτελεί, άλλωστε, η διαμόρφωση του Ολοκληρωμένου Συστήματος Κοινωνικής Ένταξης των Μεταναστών στις επιμέρους πτυχές του, αλλά και οι γενικότερες εξελίξεις που υπάρχουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το σχέδιο νόμου έχει ιδίως ως κατευθυντήριους άξονες:

- Την **εξάλειψη και των τελευταίων γραφειοκρατικών αγκυλώσεων που, ενδεχομένως, αναδείχθηκαν κατά την εφαρμογή του ν. 3386/2005.**
- Τη **μέγιστη δυνατή διευκόλυνση των αλλοδαπών κατά τη διαμονή και ιδίως την εργασία τους στη Χώρα μας.**
- Την **επίλυση προβλημάτων, ιδίως διαδικαστικών, που δεν οφείλο-**

νται σε υπαίτια συμπεριφορά τους.

- Τη νομιμότητα της παραμονής του μετανάστη.
- Την ουσιαστική προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Β. Για την περαιτέρω διευκόλυνση της εισόδου και διαμονής ειδικών ομάδων μεταναστών στη Χώρα μας και τη συνένωσή τους με τις οικογένειές τους υπό συνθήκες αξιοπρέπειας και σεβασμού των κάθε είδους δικαιωμάτων τους, προχωρήσαμε στην **ενσωμάτωση 3 βασικών Οδηγιών, με αντίστοιχα Προεδρικά Διατάγματα** (εν μέρει ενσωμάτωση είχε ήδη επέλθει με τις διατάξεις του ν. 3386/2005), ως ακολούθως:

1. Το υπ. αριθμ. 131/2006 (Α' 143) π.δ. για τη διευκόλυνση της οικογενειακής επανένωσης (σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2003/86/ΕΚ). Βασικές προϋποθέσεις εφαρμογής του είναι ο συντηρών να έχει συμπληρώσει δύο χρόνια νόμιμης διαμονής στην Ελλάδα, να έχει από τον ασφαλιστικό φορέα του βεβαίωση για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και για τα μέλη της οικογένειάς του, να διαθέτει κατάλυμα και ετήσιο εισόδημα τουλάχιστον 8.500 ευρώ (ετήσιες αποδοχές ανειδίκευτου εργάτη), προσαυξημένο κατά 20% για τη σύζυγο και κατά 15% για κάθε τέκνο, εκτός αν και οι δύο σύζυγοι μένουν νόμιμα στη Χώρα.

2. Το υπ. αριθμ. 150/2006 (Α' 160) π.δ. για τους επί μακρόν διαμένοντες (σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2003/109/ΕΚ). Με αυτό το π.δ. **εισάγεται, για πρώτη φορά, στην ελληνική έννομη τάξη ολοκληρωμένο καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος, το οποίο παρέχει στους υπηκόους τρίτων χωρών αυξημένη προστασία και περισσότερα δικαιώματα και τους επιφυλάσσει ίση μεταχείριση με τους ημεδαπούς σ' ένα ευρύ φάσμα τομέων του οικονομικού και κοινωνικού γίνεσθαι της Χώρας.** Άλλωστε, η αναγνώριση καθεστώτος επί μακρόν διαμενόντων αποτελεί, όπως προαναφέρθηκε το πρώτο στάδιο για την κοινωνική τους ένταξη και προετοιμάζει τη μετέπειτα απόκτηση και πολιτικών δικαιωμάτων, στο πλαίσιο του Συντάγματος.

Για την πληρέστερη εφαρμογή του ως άνω π.δ.:

- Προωθείται για υπογραφή στα συναρμόδια υπουργεία - αφού πρώτα δόθηκε προς διαβούλευση - σχετική Κ.Υ.Α που καθορίζει τη διαδικασία πιστοποίησης της επάρκειας της γνώσης της ελληνικής γλώσσας καθώς και της γνώσης στοιχείων της ελληνικής ιστορίας και του ελληνικού πολιτισμού. Τα μαθήματα διεξάγονται σε ώρες που να διευκολύνουν τους εργαζόμενους αλλοδαπούς, ενώ οι απαιτήσεις επάρκειας που εισάγονται (διάρκεια μαθημάτων, τρόπος διεξαγωγής των εξετάσεων κλπ.) είναι συγκριτικά από τις επιεικέστερες της Ε.Ε. και περιορίζονται σε στοιχειώδες επίπεδο, έτσι ώστε να διασφαλίζουν τη διευκόλυνση της

κοινωνικής ένταξης των μεταναστών. Υπεύθυνες δομές θα είναι τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων της Γενικής Γραμματείας Ενηλίκων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Από την υποβολή στη διαδικασία αυτή απαλλάσσονται οι υπήκοοι τρίτης Χώρας που είναι τουλάχιστον απόφοιτοι ελληνικού Γυμνασίου.

- Το Υπουργείο προχωρεί επίσης στην εκτύπωση εύληπτου ενημερωτικού φυλλαδίου σε έξι γλώσσες (Ελληνικά, Αγγλικά, Γαλλικά, Αλβανικά, Ρώσικα και Αραβικά).

3. Στο στάδιο της επεξεργασίας από το ΣΤΕ βρίσκεται και το σχέδιο π.δ. που αφορά το δικαίωμα των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους, που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην Ελληνική Επικράτεια (σε συμμόρφωση με την υπ' αριθμ. 2004/38/EK κοινοτική οδηγία). Σύμφωνα με το σχέδιο π.δ., στα μέλη οικογένειας πολίτη της Ένωσης, που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών, χορηγείται **Δελτίο Διαμονής διάρκειας πέντε ετών, το οποίο ανανεώνεται ως Δελτίο Μόνιμης Διαμονής ανά δεκαετία και τους παρέχει ελευθερία κίνησης και εγκατάστασης στο σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας καθώς και ελευθερία πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Σημειώνεται ότι η έκδοση των Δελτίων Διαμονής και Μόνιμης Διαμονής δεν υπόκειται στην καταβολή παραβόλου.** Έως ότου ολοκληρωθεί η επεξεργασία του σχεδίου π.δ., έχουμε ήδη ετοιμάσει το δελτίο διαμονής και το δελτίο μόνιμης διαμονής για τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα μέλη των οικογενειών τους. Τα δελτία αυτά θ' αποσταλούν στις Περιφέρειες της Χώρας με την έκδοση του π.δ.

Γ. Κοινωνική ένταξη μεταναστών

1. Με το Κεφάλαιο ΙΒ' (άρθρα 65, 66) του ν. 3386/2005, θεσμοθετήθηκε, για πρώτη φορά, πολιτική κοινωνικής ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών, προκειμένου να διασφαλισθεί η ομαλή προσαρμογή και η αναλογικά ισότιμη συμμετοχή τους σε όλες τις πλευρές της ελληνικής κοινωνίας (κοινωνική, οικονομική, πολιτιστική και πολιτική). Από τις διατάξεις των άρθρων αυτών γίνεται φανερό ότι για την Ελληνική Πολιτεία ένταξη σημαίνει υποστήριξη της συμβίωσης υπό όρους ισοτιμίας, δικαιοσύνης και δημοκρατίας στην κοινωνία υποδοχής. **Υπ' αυτή την έννοια, η ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών αναγορεύεται σε βασικό στόχο της μεταναστευτικής μας πολιτικής, πέρα από την απλή διευκόλυνση της εισόδου και την απλή αριθμητική καταγραφή τους.**

2. Προς την κατεύθυνση αυτή, συστήθηκε στο ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. Ομάδα Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ), με συμμετοχή εκπροσώπων, τόσο σε πολιτικό (Γενί-

κοί Γραμματείς), όσο και σε ανώτατο υπηρεσιακό επίπεδο, όλων των συναρμόδιων Υπουργείων, με αντικείμενο **την εκπόνηση Ολοκληρωμένου Προγράμματος Δράσης (Ο.Π.Δ.)**, στο πλαίσιο του οποίου, λαμβάνονται όλα τα κατάλληλα μέτρα και εφαρμόζονται οι ενδεδειγμένες δράσεις, τόσο σε θεσμικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο υποδομών και υπηρεσιών, **μέσω επιχειρησιακών υποπρογραμμάτων ανά τομέα ένταξης. Το Πρόγραμμα αυτό έχει ολοκληρωθεί και θα δοθεί σύντομα στη δημοσιότητα, τώρα που έχει περατωθεί και το μεγαλύτερο μέρος της διαδικασίας νομιμοποίησης των παράνομων μεταναστών και έχουν εκδοθεί τα π.δ. για τους επί μακρόν διαμένοντες και για τη διευκόλυνση της οικογενειακής επανένωσης.**

Δ. Κατά τα λοιπά, προγράμματα κοινωνικής ένταξης, χρηματοδοτούμενα από το Γ' Κ.Π.Σ., εφαρμόζονται ήδη: α) Από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας, ιδίως για τα θύματα trafficking, αλλά και για τις γυναίκες μετανάστριες. β) Από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, για την επαγγελματική επιμόρφωση και κατάρτιση ανέργων μεταναστών και προσφύγων και την ανάδειξη των προσόντων και της εμπειρίας τους, προκειμένου να υποστηριχθεί η προώθηση τους στην αγορά εργασίας. γ) Από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας - τόσο από ανήλικους όσο και από ενήλικες - και την προσαρμογή των παιδιών των μεταναστών στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. δ) Από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών (στέγη, περίθαλψη, νοσηλεία, βοηθήματα), ιδίως σε πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο. ε) Από το Υπουργείο Πολιτισμού, για την αλληλεπίδραση του ελληνικού πολιτισμού με τα ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά των μεταναστών. στ) Από το Υπουργείο Δικαιοσύνης για τη σωφρονιστική και μετασωφρονιστική πολιτική, την πρόληψη της εγκληματικότητας - ιδίως των ανηλίκων - και την παροχή ψυχολογικής υποστήριξης και νομικής βοήθειας σε αλλοδαπούς κρατούμενους κ.λ.π.

Ε. Παράλληλα, με γνώμονα την επιτάχυνση των διαδικασιών έκδοσης άδειας διαμονής και την καλύτερη εξυπηρέτηση των μεταναστών, προωθήθηκαν από το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. οι ακόλουθες ενέργειες:

1. Βελτίωση των κτιρίων, των υποδομών και του εξοπλισμού των εμπλεκόμενων υπηρεσιών. Ειδικότερα έχουν εγκατασταθεί σε νέα σύγχρονα κτίρια που τους παρέχουν όλη την απαραίτητη υποδομή, τόσο η Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης του Υπουργείου μας όσο και η Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Περιφέρειας Αττικής, υπηρεσίες που εξυπηρετούν καθημερινά εκατοντάδες μετανάστες και μέχρι πρότινος στεγαζόταν σε χώρους, που δεν αρμόζουν σε μία χώρα

που εφαρμόζει σύγχρονη μεταναστευτική πολιτική. Παράλληλα προγραμματίζουμε τη βελτίωση του χώρου και άλλων εμπλεκομένων υπηρεσιών, όπου αυτό είναι απαραίτητο.

2. Προμήθεια δύο λειτουργικών συστημάτων (software), των οποίων προωθείται σταδιακά η εγκατάσταση σε όλους τους Δήμους και τις Κοινότητες, καθώς και στις Διευθύνσεις Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Περιφερειών της Χώρας για την επιτάχυνση της διεκπεραίωσης των αιτήσεων των υπηκόων τρίτων χωρών ως προς τη χορήγηση άδειας διαμονής. Με τα συστήματα αυτά διασφαλίζεται η διαρκής συνεργασία των συναρμόδιων φορέων στη διαχείριση των φακέλων των υπηκόων τρίτων χωρών, οπότε αφενός απλουστεύονται και επιταχύνονται σημαντικά οι σχετικές διαδικασίες, αφετέρου συντομεύεται θεαματικά ο χρόνος που απαιτείται για την έκδοση της άδειας διαμονής. Ειδικότερα: Το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α., στο πλαίσιο εφαρμογής του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου για τη διαμονή των υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελλάδα, έχει προχωρήσει στην υπογραφή σύμβασης με την Περιφέρεια Αττικής, τον Δήμο Αθηναίων και τη Δ.Α.Ε.Μ. για την εγκατάσταση Ολοκληρωμένου Μηχανογραφικού Προγράμματος, με σκοπό την υποβοήθηση του έργου των Περιφερειών της Χώρας και των ΟΤΑ πρώτου βαθμού για την υποδοχή των αιτήσεων και την έκδοση αδειών διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών. Το ανωτέρω μηχανογραφικό πρόγραμμα αποτελείται από δύο υποσυστήματα, το ένα για τις Περιφέρειες της Χώρας και το άλλο τους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ. Το σύστημα των Περιφερειών, που καλύπτει αυτή τη στιγμή το 81,5% του συνόλου των Υπηρεσιών Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Χώρας, παρέχει τις εξής δυνατότητες:

- Εξυπηρετεί τη διαχείριση των αιτήσεων που υποβάλλονται με βάση τον ν. 3386/2005.
- Συνδέει όλες τις Διευθύνσεις Αλλοδαπών και Μετανάστευσης και τις Υπηρεσίες Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Περιφερειών της Χώρας με τη Διεύθυνση Μηχανοργάνωσης και Ηλεκτρονικής Επεξεργασίας Στοιχείων του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α., όπου είναι εγκατεστημένες οι βάσεις δεδομένων κάθε Διεύθυνσης Αλλοδαπών και Μετανάστευσης, καθώς και η κεντρική βάση δεδομένων για το σύνολο της Χώρας.
- Επιτυγχάνεται η σε πραγματικό χρόνο (on line real time) απόδοση του Ειδικού Κωδικού Αλλοδαπού και η έκδοση της άδειας διαμονής.
- Δίνεται η δυνατότητα παροχής αναλυτικής στατιστικής πληροφόρησης για την παροχή σχετικών στατιστικών στοιχείων σε διεθνείς οργανισμούς (π.χ. EUROSTAT), καθώς και των απαραίτητων στοιχείων για την επεξεργασία και τη χάραξη εθνικής μεταναστευτικής πολιτικής, παρακολούθησης της πορείας εφαρμογής του νομοθετικού πλαισίου κ.λ.π.
- Συνδέει τις Περιφέρειες της Χώρας, μέσω της κεντρικής βάσης δεδομένων που τηρείται στο ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α., με το Υπουργείο Δημόσιας Τά-

ξης (έχει ήδη γίνει η σύνδεση και αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία τις προσεχείς ημέρες). Το υποσύστημα των ΟΤΑ πρώτου βαθμού, που έχει εγκατασταθεί και βρίσκεται σε επιχειρησιακή λειτουργία σε 210 Δήμους, δίνει τη δυνατότητα τοπικής διαχείρισης των αιτήσεων των υπηκόων τρίτων χωρών και υποβολής σε ηλεκτρονική μορφή των αιτήσεων, καθώς και παροχής πληροφοριών στους ενδιαφερόμενους για την πορεία της αίτησής τους, μέσω της ηλεκτρονικής διασύνδεσης με την αντίστοιχη Περιφέρεια.

Αλλά και, περαιτέρω, είμαστε σε καθημερινή επαφή με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και σε διαρκή ετοιμότητα για την αντιμετώπιση όποιων δυσλειτουργιών και προβλημάτων τυχόν ανακύψουν.

3. Διενέργεια σειράς σεμιναρίων (ημερίδων) για τους υπαλλήλους των αρμόδιων υπηρεσιών στους Δήμους και τις Περιφέρειες, σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, τα οποία θα συνεχισθούν.

4. Έχουν προωθηθεί σχέδια προεδρικών διαταγμάτων: α) Για τη σύσταση από μίας ακόμη Διεύθυνσης Αλλοδαπών και Μετανάστευσης στην Περιφέρεια Αττικής και στο Νομό Θεσσαλονίκης αντίστοιχα και β) Για τη σύσταση ενός επιπλέον Τμήματος για την έκδοση των αδειών διαμονής των στελεχών εταιρειών στη Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης του ΥΠΕΣΔΔΑ, με στόχο την μείωση του χρόνου έκδοσης των αδειών και τη διευκόλυνση των υπηκόων τρίτων χωρών.

5. Αυξήθηκαν κατά δύο οι Επιτροπές Μετανάστευσης στην Περιφέρεια Αττικής, προκειμένου να ανταποκριθούν στον εξαιρετικά μεγάλο φόρτο εργασίας που παρατηρείται, λόγω της υπαγωγής σ' αυτές του μεγαλύτερου μέρους των υπηκόων τρίτων χωρών, που διαβιούν στη Χώρα μας. Είναι προφανές, ότι η ρύθμιση αυτή κατατείνει, κυρίως, στην ταχεία και απρόσκοπτη εξυπηρέτηση των αλλοδαπών, που αιτούνται χορήγηση άδειας διαμονής. Όμοια ρύθμιση προωθείται με νέο σχέδιο νόμου που θα κατατεθεί αυτόν τον μήνα στη Βουλή για το νομό Θεσσαλονίκης.

ΣΤ. Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (trafficking)

Το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. συμμετέχει στην Ειδική Επιτροπή σε επίπεδο Γενικών Γραμματέων των συναρμόδιων υπουργείων, η οποία το 2006 με πρωτοβουλία του Υπουργού Δικαιοσύνης αναβαθμίστηκε και θεσμοθετήθηκε με την αριθμ. 41398/14.4.2006 Υ.Α. (493 Β'/18.4.2006) ως Ειδική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή, με σκοπό τον συντονισμό των εργασιών για την εφαρμογή των κείμενων διατάξεων και την εισήγηση νομοθετικών ή άλλων μέτρων για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. συμμετέχει επίσης στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της Εμπορίας Ανθρώπων.

1. Η τέταρτη κοινοτική οδηγία στον τομέα της μετανάστευσης, η Οδηγία 2004/81/ΕΚ, που αφορά **τα θύματα εμπορίας ανθρώπων**, έχει ενσωματωθεί ήδη στην ελληνική έννομη τάξη με τα άρθρα 46 έως 52 του ν. 3386/2005. Με τις διατάξεις αυτές επιτυγχάνεται η διαμόρφωση **ενός ειδικού καθεστώτος διαμονής, για υπηκόους τρίτων χωρών που χαρακτηρίζονται ως θύματα εμπορίας ανθρώπων και συνεργάζονται με τις αρχές για την καταπολέμηση των κυκλωμάτων εμπορίας ανθρώπων. Στόχος των εν λόγω διατάξεων είναι προστασία των προσώπων αυτών τόσο κατά τη διεξαγωγή των σχετικών ερευνών από τις αρμόδιες αρχές όσο και κατά την μετέπειτα διαμονή τους.** Οι σχετικές ρυθμίσεις αφορούν ιδίως:

- Την παροχή, για πρώτη φορά, περιόδου περίσκεψης, κατά την οποία τα θύματα θα μπορέσουν να διαφύγουν από την επιρροή των κυκλωμάτων και να συνεργασθούν με τις αρχές.
- Τη χορήγηση ανανεώσιμης άδειας διαμονής διάρκειας ενός έτους με δικαίωμα εργασίας, καθώς και πρόσβασης στην εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση.
- Την πλήρη υγειονομική περίθαλψή τους, τόσο κατά την διάρκεια της προθεσμίας περίσκεψης όσο και μετά τη χορήγηση της άδειας διαμονής.
- Την παροχή της δυνατότητας, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας συνεργασίας τους με τις αρχές, να ζητήσουν και να λάβουν άδειας διαμονής για κάποιον από τους λοιπούς λόγους του ν. 3386/2005, εφόσον το επιθυμούν και εφόσον πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις.
- Την παροχή αυξημένης προστασίας **στους ασυνόδευτους ανηλίκους** που χαρακτηρίζονται ως θύματα εμπορίας ανθρώπων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας, χορηγήθηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Περιφερειών της Χώρας **κατά το έτος 2004, 22 άδειες διαμονής σε θύματα εμπορίας ανθρώπων**, κατά τις διατάξεις του άρθρου 44 παρ.7 του ν. 2910/2001, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 34 παρ.7 του ν.3274/2004. **Το έτος 2005 χορηγήθηκαν 29 άδειες, ενώ κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2006 έως 31.12.2006 έχουν χορηγηθεί από την Δ/ση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α. 48 άδειες διαμονής σε θύματα εμπορίας ανθρώπων.**

2. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Γενική Γραμματεία Ισότητας προωθεί, μεταξύ άλλων, **τις ακόλουθες υποστηρικτικές δράσεις για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων:**

- Εφαρμογή, σε συνεργασία με το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.) και τον Ελληνικό Σύνδεσμο Οικογενειακού Προγραμματισμού, εκπαιδευτικού προγράμματος αναπτυξιακής βοήθειας και συνεργασίας

με χώρες προέλευσης οικονομικών μεταναστών και θυμάτων εμπορίας. Αναφέρεται ειδικότερα το πρόγραμμα «Εκπαίδευση - κοινωνικός αποκλεισμός- πορνεία- μετανάστευση» στην Αλβανία, Μολδαβία, Ουκρανία και Γεωργία, συνολικού κόστους 150.000 ευρώ.

- Παροχή αρωγής στα θύματα εμπορίας, μέσω των δύο Συμβουλευτικών Κέντρων (Αθηνών και Πειραιώς) για τη βία κατά γυναικών και του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας, τα οποία αφενός παρέχουν συμβουλευτική, ψυχολογική και νομική, υποστήριξη και αφετέρου αντιμετωπίζουν, σε συνεργασία με τον Ο.Α.Ε.Δ., προβλήματα απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης των γυναικών αυτών.

- Η Γενική Γραμματείας Ισότητας του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. και η Γενική Διεύθυνση Ισότητας του Συμβουλίου της Ευρώπης συνδιοργάνωσαν το σεμινάριο «Δράση κατά της εμπορίας ανθρώπων: Πρόληψη, Προστασία και Ποινική Δίωξη», που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 5 και 6 Δεκεμβρίου 2006 με αντικείμενο την εμπορία γυναικών.

- Επιπλέον, το 2006, στο πλαίσιο της Ελληνικής Αναπτυξιακής Βοήθειας και Συνεργασίας, η Γενική Γραμματείας Ισότητας ξεκίνησε την εφαρμογή του προγράμματος με τίτλο «Υποστήριξη περιφερειακών πολιτικών ενάντια στην παράνομη διακίνηση και εμπορία γυναικών» στη Βοσνία- Ερζεγοβίνη και στη Σερβία (Κόσσοβο)», συνολικού προϋπολογισμού 100.000 ευρώ. Το πρόγραμμα στοχεύει στην αντιμετώπιση του φαινομένου της διεθνικής σωματεμπορίας, μέσω της ενδυνάμωσης των γυναικών θυμάτων, της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης και την εκπαίδευση των αρμοδίων φορέων που ασχολούνται με τη αρωγή και προστασία των γυναικών θυμάτων.

- Στο πλαίσιο της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης για την εμπορία ανθρώπων, σχετικό τηλεοπτικό σποτ, το οποίο προβλήθηκε από τα Μ.Μ.Ε. και είχε πολύ θετική ανταπόκριση από το κοινό. Επιπρόσθετα, εκδόθηκαν ενημερωτικά έντυπα για την καταπολέμηση του φαινομένου και τις υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων στην ελληνική αγγλική, αλβανική και ρωσική γλώσσα.

3. Αποτελεί όμως κοινή παραδοχή πως το πρόβλημα - λόγω του διεθνούς χαρακτήρα, των διαστάσεων αλλά και της επικινδυνότητάς του - απαιτεί ευρύτερη συνεργασία για ν' αντιμετωπισθεί. Από την εμπειρία έχει καταδειχθεί ότι το φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων εστιάζεται στη διακίνηση ανθρώπων από τις βαλκανικές χώρες και γενικότερα από τις χώρες της Ν.Α. Ευρώπης, όπου δρουν πολλά από τα οργανωμένα κυκλώματα. Η Ελλάδα, αξιοποιώντας το συγκριτικό πλεονέκτημα που της προσφέρει η στρατηγική θέση της, αλλά και η εμπειρία που έχει αποκτήσει στα θέματα αυτά, ανέλαβε, με φορέα συντονισμού το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, την πρωτοβουλία της ανάπτυξης του ανωτέρω Σχε-

δίου και σε Διασυνοριακό - Διαπεριφερειακό Επίπεδο, με τη συμμετοχή όλων των αρμόδιων οργάνων και φορέων των χωρών της Ν.Α Ευρώπης. **Πρόκειται για το Σχέδιο με την κωδική ονομασία «ΙΛΑΕΙΡΑ», σκοπός του οποίου είναι η ουσιαστική, οργανωμένη και αποτελεσματική ανταπόκριση όλων των εμπλεκόμενων στην καταπολέμηση του trafficking φορέων, μέσω κοινών επιχειρήσεων πανελλαδικής αλλά και υπερεθνικής εμβέλειας. Περιλαμβάνει προληπτικές αλλά και κατασταλτικές δράσεις και αναπτύσσεται στη βάση δύο παραμέτρων και οκτώ φάσεων σχεδιασμού και εφαρμογής. Η πρώτη παράμετρος καλύπτει την επιχειρησιακή (αστυνομική) δράση για την εξάρθρωση οργανωμένων κυκλωμάτων με διεθνικό χαρακτήρα και την απελευθέρωση θυμάτων. Η δεύτερη παράμετρος, στην οποία εντάσσονται, κυρίως, οι δράσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, αφορά την παροχή προστασίας και αρωγής στα θύματα (ενηλίκων, ανηλίκων, προστασία, φιλοξενία, επαναπατρισμός, υγειονομική περίθαλψη, άσυλο κλπ.). Η επίσημη κήρυξη των εργασιών του «Ιλάειρα» έγινε στις 7 Δεκεμβρίου του 2006 με την παρουσία του αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. F. Frattini.**

Z. Προστασία των δικαιωμάτων των λαθρομεταναστών

1. Στο πλαίσιο των σχεδίων «ΒΑΛΚΑΝΙΟ» και «ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟ» για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης από χερσαίο ή θαλάσσιο χώρο προβλέπεται η οργάνωση και λειτουργία Κέντρων Προσωρινής Διαμονής λαθρομεταναστών με ευθύνη των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Για τον σκοπό αυτόν, το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. διασφαλίζει την αναγκαία χρηματοδότηση για τη συγκρότηση και λειτουργία των Κέντρων, καθώς και για την κάλυψη των αναγκών φιλοξενίας, περίθαλψης και σίτισης των λαθρομεταναστών για χρονικό διάστημα, σε πρώτη φάση, 30 ημερών.

Για το έτος 2006 εγκρίθηκαν για τη φιλοξενία των λαθρομεταναστών στις Ν.Α. της Χώρας, από το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α., **πιστώσεις που ανέρχονται σε 3.100.000 € και οι οποίες διατέθηκαν ως ακολούθως:**

α) Για σίτιση: 1.441.400 €, β) για διαμονή: 929.368 €, γ) για λειτουργικές δαπάνες των χώρων φιλοξενίας: 697.025 € και δ) για κατασκευαστικές εργασίες: 32.207 €.

2. Επίσης, το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α στηρίζοντας τις προσπάθειες των Ν.Α. για τη βελτίωση των συνθηκών φιλοξενίας των λαθρομεταναστών και ύστερα από την υποβολή συγκεκριμένων αιτημάτων που συνοδεύονταν από οικονομοτεχνικές μελέτες, μερίμνησε για την ένταξη του έργου «Διαμόρφωση χώρων υποδοχής και προσωρινής διαμονής λαθρομεταναστών στους Νομούς της χώρας» στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων 2006 και έχει μέχρι σήμερα προβεί στην **έγκριση επιχορηγήσεων συνολικής δαπάνης 1.835.064 € σε 17 Ν.Α.**

Η συνολική ετήσια δαπάνη για τη δημιουργία κατάλληλων υποδομών όσο και για τις ανάγκες σίτισης και περίθαλψης των λαθρομεταναστών στους Νομούς της χώρας ανήλθε στο ποσό των 4.935.064 €.

Η. Πρωτοβουλίες σε κοινοτικό και διεθνές επίπεδο για τα δικαιώματα των μεταναστών

1. Έχοντας αναλάβει συντονιστικό ρόλο σε θέματα μετανάστευσης, το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. υπέβαλε, τον Μάρτιο 2005, πρόταση προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την υλοποίηση δράσεων στην Αλβανία, στο πλαίσιο της πρώτης προκήρυξης του Κοινοτικού Προγράμματος **«Οικονομική και τεχνική βοήθεια προς τρίτες χώρες στους τομείς του ασύλου και της μετανάστευσης - ΑΙΝΕΙΑΣ»**. Το εγκριθέν πρόγραμμα τιτλοφορείται: **«Δημιουργία μηχανισμών με σκοπό την αποτελεσματική και βιώσιμη υλοποίηση της Συμφωνίας Επανεισδοχής μεταξύ της Αλβανίας, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ενδιαφερομένων τρίτων χωρών»**, είναι διετούς διάρκειας (20 Απριλίου 2006 - 20 Απριλίου 2008) και συνολικού κόστους 1.818.460 €, εκ των οποίων το 80% χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το 20% από πόρους των εταίρων.

επιμέρους στόχοι του Προγράμματος είναι:

- Η υποστήριξη των αρμόδιων κρατικών φορέων της Αλβανίας στο σχεδιασμό και την προώθηση της πολιτικής επανεισδοχής και, γενικότερα, της πολιτικής επιστροφής Αλβανών υπηκόων, καθώς και στην επεξεργασία του απαραίτητου νομοθετικού πλαισίου για την υλοποίηση της Συμφωνίας Επανεισδοχής μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Αλβανίας.
- Η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των Ελληνικών και Αλβανικών υπηρεσιών που εμπλέκονται άμεσα στην υλοποίηση της Συμφωνίας Επανεισδοχής και η μεταφορά σχετικής τεχνογνωσίας στην Αλβανική διοίκηση.
- Η προετοιμασία των απαραίτητων διμερών Συμφωνιών Επανεισδοχής μεταξύ της Αλβανίας και γειτονικών χωρών.
- Η προώθηση της κοινωνικο-οικονομικής επανένταξης Αλβανών υπηκόων που αναμένεται να επιστρέψουν στη γειτονική χώρα (είτε μέσω της Συμφωνίας Επανεισδοχής, είτε εκτός του πλαισίου της) μέσω της αναβάθμισης των υπηρεσιών που παρέχονται από τα Περιφερειακά και Τοπικά Γραφεία Απασχόλησης της Αλβανίας.

Ο αριθμός των **άμεσα επωφελούμενων από το πρόγραμμα** εκτιμάται σε περίπου 650 άτομα. Ο πληθυσμός των έμμεσα επωφελούμενων του προγράμματος δεν είναι δυνατό να προσδιορισθεί αριθμητικά. Είναι φανερό ότι **η Χώρα μας επωφελείται από το εν λόγω πρόγραμμα** περισσότερο από κάθε άλλο κράτος-μέλος της Ε.Ε., καθώς αποτελεί προνομιακό προορισμό των Αλβανών μεταναστών.

2. Στις 20 Σεπτεμβρίου 2006 ολοκληρώθηκε το Πρόγραμμα με τίτλο **«Καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης στην Αλβανία και την ευρύτερη περιοχή: υποστήριξη στην ανάπτυξη και υλοποίηση της πολιτικής επανεισδοχής»**, το οποίο εφαρμόστηκε από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης - Αποστολή Αλβανίας υπό τη χρηματοδοτική γραμμή της Ε.Ε. «Συνεργασία με τρίτες χώρες στους τομείς του ασύλου και της μετανάστευσης» (B7-667). Τη χρηματοδότηση του προγράμματος ανέλαβαν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. κατά το 80% και το 20% του συνολικού κόστους αντίστοιχα. Το Πρόγραμμα διήρκησε 21 μήνες (Δεκέμβριος 2004 - Σεπτέμβριος 2006) και ο Δ.Ο.Μ. - Αποστολή Αλβανίας ήταν ο υπεύθυνος για τη διαχείριση του έργου και την υλοποίηση των δράσεων. Μεταξύ των αποτελεσμάτων του προγράμματος ανήκει και η **ολοκλήρωση αρχιτεκτονικής μελέτης για την ανέγερση Κέντρου προσωρινής διαμονής αλλοδαπών χωρίς άδεια στην Αλβανία**. Βάσει της μελέτης αυτής, η οποία παραδόθηκε στις Αλβανικές αρχές και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, θα κατασκευασθεί με Κοινοτικούς πόρους το εν λόγω Κέντρο.

II. Απόκτηση της Ελληνικής Ιθαγένειας

A. Στις 7.11.2006 η Κυβερνητική Επιτροπή αποφάσισε την **προώθηση των διαδικασιών για τη χορήγηση της Ελληνικής Ιθαγένειας στους ομογενείς από τη Βόρεια Ήπειρο, ύστερα από εισήγηση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εξωτερικών.**

1. Η καθυστέρηση, που υπήρχε σχετικά με την πολιτογράφηση αυτής της κατηγορίας των ομογενών μας, οφειλόταν στο ότι έπρεπε να εξασφαλισθούν οι εγγυήσεις, ώστε η απονομή της ελληνικής ιθαγένειας να μην έχει οποιεσδήποτε επιπτώσεις στα κάθε μορφής δικαιώματά τους. Οι εγγυήσεις αυτές, όπως διαβεβαιώνει και το Υπουργείο Εξωτερικών, διασφαλίσθηκαν. Έτσι, με βάση τα δεδομένα του ισχύοντος αλβανικού συντάγματος και, βεβαίως, με βάση και τα μέσα που διαθέτουμε πλέον ως Χώρα, θεωρήθηκε ότι είναι δυνατό να ξεκινήσει η διαδικασία για την απονομή της ελληνικής ιθαγένειας **σε πρώτη φάση σε όλους εκείνους, οι οποίοι έχουν ειδικό δελτίο ταυτότητας ομογενούς. Αποκλειστικό μέλημα του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. είναι η διασφάλιση της τήρησης της νομιμότητας της διαδικασίας.**

2. Για την πολιτογράφηση των Ομογενών από τη Β. Ήπειρο εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 5-12 του ν. 3284/2004 «Περί κυρώσεως του Κώδικα της Ελληνικής Ιθαγένειας» για την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με τη διαδικασία της πολιτογράφησης.

3. Από τις 7.11.2006, οπότε και ελήφθη η σχετική απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής, και μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα, αρχίσαμε να παραλαμβάνουμε αιτήσεις - το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας

Διοίκησης και Αποκέντρωσης προετοιμάστηκε κατάλληλα και έθεσε σ' εφαρμογή το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο, υπό όρους πλήρους διαφάνειας και αντικειμενικότητας. Στο πλαίσιο αυτό επισημαίνονται τα ακόλουθα:

α. Στη Διεύθυνση Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. εκκρεμούν από το έτος 1990 ως σήμερα περίπου 28.856 φάκελοι με αιτήσεις - δηλώσεις ομογενών από τη Βόρεια Ήπειρο που ζητούν την πολιτογράφησή τους. Μετά την απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής για την ενεργοποίηση των σχετικών αιτημάτων, οι ενδιαφερόμενοι επανήλθαν στο ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α με νέες αιτήσεις και συμπληρώνοντας τους φακέλους τους με τα δικαιολογητικά που προβλέπει ο νόμος.

β. Τα παραπάνω αιτήματα εξετάζονται από το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. με κριτήριο προτεραιότητας τη χρονική σειρά κατάθεσης των αιτήσεων, χωρίς, φυσικά, αυτό να σημαίνει ότι δεν κατατίθενται νέες αιτήσεις στους Δήμους, τις Κοινότητες και τα Προξενία, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν. Η σώρευση αιτήσεων από το 1990 και επέκεινα έχει δημιουργήσει ένα μεγάλο όγκο εκκρεμών φακέλων - που, όπως προαναφέρθηκε - ανέρχονται σε 28.856. Στους εκκρεμείς αυτούς φακέλους θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα. Ξεκινούμε με τους αιτούντες που είναι εφοδιασμένοι με Ειδικό Δελτίο Ταυτότητας Ομογενούς σε ισχύ. Ήδη έχουν προσέλθει περίπου 6.662 από αυτούς για να επικαιροποιήσουν τα στοιχεία του φακέλου τους, ιδίως για να προσκομίσουν το νέο διαβατήριο και το νέο ειδικό δελτίο ταυτότητας ομογενούς, καθώς και για να γνωστοποιήσουν στην υπηρεσία τυχόν νέα διεύθυνση επικοινωνίας. Προς διευκόλυνσή τους μάλιστα η αποστολή των δικαιολογητικών αυτών και η συμπλήρωση των φακέλων μπορεί να γίνει και ταχυδρομικά. Στη συνέχεια γίνονται οι απαραίτητοι έλεγχοι από το συναρμόδιο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και, με την περάτωσή τους, προωθούνται οι φάκελοι για την έκδοση της απόφασης πολιτογράφησης.

γ. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ομογενών:

- Το Υπουργείο απέστειλε σχετικές εγκυκλίους τόσο στους Ο.Τ.Α., όσο και στις Περιφέρειες, με τις οποίες δίνονται οδηγίες για την προώθηση των αιτημάτων πολιτογράφησης τους, επιλύοντας επιμέρους πρακτικά προβλήματα ιδίως ως προς την επικαιροποίηση των δικαιολογητικών.
- Παράλληλα, διαμορφώνονται κατάλληλοι, ευρύτεροι, χώροι στο κτίριο της Σταδίου 31, όπου στεγάζεται η αρμόδια Διεύθυνση Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης, ώστε να μην ταλαιπωρούνται όσοι προσέρχονται.
- Επίσης γίνεται προσπάθεια ενίσχυσης της Διεύθυνσης Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης και ειδικότερα του Β' Τμήματος Ιθαγένειας με πρόσθετο προσωπικό, ώστε να επιταχυνθούν οι σχετικές διαδικασίες. Σημειώνεται ότι υπηρετούσαν μέχρι πρότινος 16 εισηγητές ΠΕ και ΔΕ κατηγορίας και σ' αυτούς προστέθηκαν - από τους 7 νέους υπαλλήλους

της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης που διορίστηκαν στο ΥΠΕΣΔΔΑ - και άλλοι 6.

- Ιδιαίτερα χρήσιμο είναι και το νέο λογισμικό που προμηθεύθηκε εδώ και 20 ημέρες το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. και το οποίο θα τεθεί άμεσα σε λειτουργία. Με το λογισμικό αυτό η Διεύθυνση Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης αποκτά πρόσβαση στην οικεία βάση δεδομένων του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και θα μπορεί να αντλεί τις απαιτούμενες πληροφορίες, χωρίς να χρειάζεται να υποβάλει γραπτό αίτημα και να της διαβιβασθεί γραπτή απάντηση, διαδικασία που ως τώρα μπορεί να διαρκούσε έως και 6 μήνες! Με το νέο σύστημα οι απαντήσεις θα μπορούν να είναι άμεσες, οπότε θα προχωρά πολύ γρηγορότερα και η διαδικασία πολιτογράφησης. Σημειώνεται ότι η εφαρμογή αυτή θα επεκταθεί σταδιακά και στις υπόλοιπες κατηγορίες αιτήσεων πολιτογράφησης.

- Το αποτέλεσμα όλων των παραπάνω προσπαθειών είναι κάτι παραπάνω από ικανοποιητικό: **Μέσα σε λιγότερο από ενάμισι μήνα έχουμε διαβιβάσει στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης πάνω από 1.400 αιτήσεις από τις περίπου 6.662 που έχουν επανυποβληθεί με επικαιροποιημένα δικαιολογητικά, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν. Μας έχουν δοθεί απαντήσεις από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης για 90 φακέλους. Μάλιστα έχουν ήδη προωθηθεί στο ίδιο χρονικό διάστημα πάνω από 35 αποφάσεις πολιτογράφησης, από τις οποίες έχουν ήδη δημοσιευθεί οι 10.**

Β. Στο πλαίσιο της απόφασης για την ολοκλήρωση του καθεστώτος Ισονομίας και Ισοπολιτείας **έναντι των Μουσουλμάνων συμπολιτών μας στη Θράκη**, αποδόθηκε η ελληνική ιθαγένεια σε εκείνους των συμπολιτών μας, οι οποίοι την είχαν στερηθεί και κατοικούν στη Θράκη, ιδίως στο πλαίσιο του άρθρου 19 του προϊσχύσαντος Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας. Τακτοποιήθηκαν οι υποθέσεις 41 ενδιαφερομένων και, στο αμέσως προσεχές μέλλον, τακτοποιούνται και εκείνες άλλων δέκα οκτώ. Κλείνει έτσι ακόμη μία χρόνια εκκρεμότητα, η οποία έπρεπε να έχει πλέον την ενδεδειγμένη λύση

III. Ισότητα γυναικών και ανδρών

Α. Το 2006 συνεχίστηκε η εφαρμογή του τετραετούς **Προγράμματος Δράσης** της Γενικής Γραμματείας Ισότητας με τίτλο «**ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΞΟΝΕΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ (2004-2008)**». Με το Πρόγραμμα αυτό τα θέματα της ισότητας γυναικών και ανδρών συνδέονται με τις εθνικές προτεραιότητες Ανάπτυξη, Απασχόληση, Εκπαίδευση - Κοινωνική Συνοχή και δίνεται έμφαση στην οικονομική, αναπτυξιακή και πολιτική διάστασή τους. Το Πρόγραμμα δίνει προτεραιότητα στους ακόλουθους άξονες ειδικών δράσεων:

Απασχόληση των Γυναικών - Καταπολέμηση των στερεοτύπων μέσω της εκπαίδευσης - Πρόληψη και καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών - Ενίσχυση των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων. Στο πλαίσιο αυτό για το 2006 δόθηκε προτεραιότητα ιδίως στις ακόλουθες δράσεις:

1. Το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α., δια της Γ.Γ.Ι, συμμετείχε στην προετοιμασία της Έκθεσης του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε Εθνικές Πολιτικές και Προγράμματα, **με έμφαση στις ενέργειες προς εξάλειψη κάθε μορφής βίας κατά των κοριτσιών.** Επίσης, καταβλήθηκε στον Ο.Η.Ε. επιχορήγηση 12.650 ευρώ για τη χρηματοδότηση μελέτης του Γενικού Γραμματέα του με αντικείμενο την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων σε βάρος των γυναικών.

2. Συμμετοχή στις διαπραγματεύσεις που έγιναν σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Νέο ειδικό Πρόγραμμα DARNHE III, με σκοπό την καταπολέμηση της βίας, στο πλαίσιο του γενικού προγράμματος «Θεμελιώδη Δικαιώματα και Δικαιοσύνη».

3. Συνεχίσθηκε και κατά το 2006 η εφαρμογή του Μέτρου 5.3 «Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών» που περιλαμβάνεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» και του οποίου Τελική Δικαιούχος είναι η Γενική Γραμματεία Ισότητας. Το έργο απευθύνεται σε άνεργες κυρίως γυναίκες και αποσκοπεί στην εξασφάλιση βιώσιμης απασχόλησης, μέσα από την παροχή υπηρεσιών εξειδικευμένης πληροφόρησης, συμβουλευτικής και κοινωνικής στήριξης. Μάλιστα στη διαδικασία επιλογής των ωφελουμένων από το πρόγραμμα γυναικών, οι γυναίκες θύματα εμπορίας και οι γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας έχουν προτεραιότητα.

4. Ύστερα από κοινωνική διαβούλευση υπογράφηκε, για πρώτη φορά, **Μνημόνιο Συνεργασίας** μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, των πιο αντιπροσωπευτικών εργοδοτικών οργανώσεων (ΣΕΒ, ΕΣΕΕ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΒΕΑ) και του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, με σκοπό τη διευκόλυνση της συμμετοχής της γυναίκας στην απασχόληση και την παροχή ίσων ευκαιριών για την εξέλιξή της στον εργασιακό χώρο (Ζάππειο, 2 Ιουλίου 2006).

5. Επίσης, υπογράφηκε **Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη**, με αντικείμενο την περαιτέρω προώθηση της ισότητας ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών στις επιχειρήσεις (Μάρτιος 2006).

6. Το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. συνεργάσθηκε με το Υπουργείο Δικαιοσύνης στην επεξεργασία του **ν. 3488/2006 «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απα-**

σχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και ανέλιξη, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας, και άλλες συναφείς διατάξεις» (Α' 191), ο οποίος ενσωματώνει στο ελληνικό δίκαιο την κοινοτική οδηγία 73/2002/ΕΚ, ενώ ρυθμίζει συναφή θέματα ισότητας των αμοιβών μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών. Επισημαίνεται ότι, με το νέο αυτό θεσμικό πλαίσιο:

- Δίνεται, για πρώτη φορά, ορισμός της σεξουαλικής παρενόχλησης, η οποία και αντιμετωπίζεται ως διάκριση λόγω φύλου στο χώρο εργασίας, γεννώντας αξίωση προς αποζημίωση του θύματος.
- Καταργείται κάθε διάκριση μεταξύ ανδρών και γυναικών στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, στην ίδρυση, εξέλιξη και λύση της σχέσης εργασίας.
- Ο εργοδότης δεν μπορεί να αρνηθεί την πρόσληψη γυναίκας λόγω εγκυμοσύνης ή πρόσφατου τοκετού, ενώ η εργαζόμενη που έχει λάβει άδεια μητρότητας, μετά τη λήξη της άδειας αυτής, δικαιούται να επιστρέψει στην εργασία της σε ισοδύναμη θέση, με τους ίδιους επαγγελματικούς όρους και συνθήκες και μάλιστα δικαιούται να επωφεληθεί από οποιαδήποτε βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Η προστασία αυτή ισχύει και για τους εργαζόμενους γονείς που κάνουν χρήση γονικής άδειας ανατροφής παιδιού.
- Φορέας παρακολούθησης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών ορίζεται ο Συνήγορος του Πολίτη, ο οποίος για τον ιδιωτικό τομέα θα συνεργάζεται με το Σώμα Επιθεωρητών Εργασίας (Σ.Ε.Π.Ε.).

7. Σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, έχει υποβληθεί πρόταση στο πρόγραμμα του Συμβουλίου της Ευρώπης «Παιδεία της Δημοκρατίας», με αντικείμενο τον εμπλουτισμό της διδασκτέας ύλης με θέματα ισότητας των φύλων και σύσταση ειδικής επιτροπής μελέτης για τη συνεχή ανανέωση των σχολικών βιβλίων σύμφωνα με τις σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες.

8. Όσον αφορά το περιστατικό της κακοποίησης μαθήτριας σε σχολείο της Εύβοιας, που συνέβη τον Οκτώβριο του 2006 ελήφθη ειδική μέριμνα, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. Τη νεαρή μαθήτριά επισκέφτηκαν ψυχολόγος και κοινωνική λειτουργός του Συμβουλευτικού Κέντρου της Γ.Γ.Ι. Επίσης ακολούθησε γραπτή παρέμβαση στο Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο για την ευαισθησία και τη σύνεση την οποία τα μέσα μαζικής ενημέρωσης επιβάλλεται να επιδεικνύουν κατά την παρουσίαση τέτοιων γεγονότων.

9. Συνεργασία με τη Γενική Γραμματέα της Διεθνούς Αμνηστίας κ. Irene Khan σε θέματα συνθηκών κράτησης των αιτούντων άσυλο, μεταναστών, βίας κατά των γυναικών συμπεριλαμβανομένης και της ενδοοικογενειακής βίας καθώς και της εμπορίας γυναικών.

Β. Ενδοοικογενειακή βία

1. Η ψήφιση του **ν. 3500/2006 «Για την Αντιμετώπιση της Ενδοοικογενειακής Βίας» (ΦΕΚ 232/Α΄/24.10.2006)** αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό βήμα για τη Χώρα μας. Ο νόμος δίνει μία νέα προοπτική στην πρόληψη και την καταπολέμηση του φαινομένου και έρχεται να καλύψει ένα σημαντικό νομικό κενό, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση του που παρουσιάζει ανησυχητικές διαστάσεις στην εποχή μας, πλήττοντας κυρίως γυναίκες και ανήλικα παιδιά. Βασικός στόχος είναι η αντιμετώπιση του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας με γνώμονα την προστασία των δικαιωμάτων της αξίας του ανθρώπου και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς του, αλλά και τη θωράκιση του θεσμού της οικογένειας.
2. Αλλά και, περαιτέρω, συνεχής μέριμνά μας είναι η ενίσχυση των διοικητικών δομών και μηχανισμών ως κατεξοχήν μέτρου αρωγής και υποστήριξης των θυμάτων -ενδοοικογενειακής και μη - βίας. Ήδη αυξήθηκαν τα Συμβουλευτικά Κέντρα του ΚΕΘΙ στην Περιφέρεια, ενώ επεκτάθηκαν, με τον νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, οι αρμοδιότητες των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ στον τομέα της λειτουργίας υπηρεσιών συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και η δημιουργία ξενώνων/καταφυγίων για την προσωρινή φιλοξενία τους. Στο αμέσως προσεχές διάστημα προχωρούμε στην πρόβλεψη, στο πλαίσιο του νέου Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, της δυνατότητας δημιουργίας ξενώνων υποδοχής και φιλοξενίας θυμάτων και από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.
3. Παράλληλα, έχει ληφθεί ειδική πρόνοια για τις γυναίκες που έχουν πέσει θύματα εμπορίας ανθρώπων, τόσο σ' επίπεδο προστασίας όσο και σ' επίπεδο υποστήριξης και προώθησης στην εργασία - όπως προαναφέρθηκε και στο κεφάλαιο της μεταναστευτικής πολιτικής - καθώς και για τα ανήλικα θύματα βίας.
4. Στις 25 Νοεμβρίου 2006, Παγκόσμια Ημέρα για τη Καταπολέμηση της Βίας Κατά των Γυναικών, πραγματοποιήθηκε καμπάνια ενημέρωσης του κοινού σε συνεργασία με την Αττικό Μετρό Α.Ε. και την εταιρεία Τραμ Α.Ε. Εκδόθηκε επίσης η **ετήσια έκθεση 2006 «Ποσοτική ανάλυση στοιχείων για τις γυναίκες-θύματα βίας στην οικογένεια»** όπως προέκυψαν από την καταγραφή των περιστατικών κακοποίησης που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα της Γ.Γ.Ι.
5. Έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου για την ενδοοικογενειακή βία και μετάφρασή του, στο πλαίσιο εφαρμογής του Μνημονίου Συνεργασίας με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες στην Ελλάδα, στα αραβικά και περσικά, ενώ επίκειται μετάφραση και στα αλβανικά, ρώσικα και γαλλικά.

6. Σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης πραγματοποιήθηκαν σεμινάρια επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης Δικαστών, Εισαγγελέων, αστυνομικών και λειτουργών υγείας και κοινωνικής φροντίδας με σκοπό την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας, σε Αθήνα, Πάτρα, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα και Ηράκλειο Κρήτης.

Γ. Εθνικό Σχέδιο δράσης για την Κοινωνική Ένταξη (Ε.Σ.Δ.ΕΝ.)

Το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. κατέθεσε διετή προγραμματισμό δράσεων στο Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, προκειμένου να συνταχθεί το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη (Ε.Σ.Δ.ΕΝ.) 2006-2008. Οι προγραμματισμένες δράσεις της Γραμματείας που αφορούν την κοινωνική ένταξη αναφέρονται:

1. Στην αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και στην αντιμετώπιση της μειονεκτικής θέσης των γυναικών όσον αφορά την εκπαίδευση και την κατάρτιση.
2. Στην ενίσχυση της οικογένειας και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας.
3. Στη βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες (δια βίου μάθηση, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, υπηρεσίες παροχής νομικών συμβούλων).
4. Στην αντιμετώπιση των διακρίσεων και στην κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία, των εθνικών μειονοτήτων και των μεταναστών πρώτης και δεύτερης γενιάς.

IV. Κοινωνική ένταξη Ελλήνων Τσιγγάνων

Στο πλαίσιο της Εθνικής Πολιτικής για τους Έλληνες τσιγγάνους, συνεχίσθηκε και το έτος 2006 η εφαρμογή Ολοκληρωμένου Προγράμματος Δράσης (Ο.Π.Δ.), **υπό την εποπτεία Διυπουργικής Επιτροπής, η οποία συντονίζεται από τον Υπουργό Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.** Βασικός στόχος του προγράμματος είναι η ομαλή ένταξη των τσιγγάνων στην κοινωνία, με την παράλληλη διατήρηση των ιδιαίτερων πολιτισμικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών τους. Οι βασικοί άξονες είναι δύο: α) Στεγαστική αποκατάσταση και συναφείς με αυτήν υποδομές διαβίωσης και β) δράσεις στον τομέα της παροχής υπηρεσιών και ιδίως στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας, της απασχόλησης, του πολιτισμού και του αθλητισμού. Το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α., στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, δίνει προτεραιότητα σε όλες τις δράσεις και τα έργα που αφορούν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των Ελλήνων τσιγγάνων (άξονας 1: υποδομές), καθώς και στην εισαγωγή εναλλακτικών διοικητικών διαδικασιών, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες δι-

αβίωσης των ευπαθών κοινωνικών ομάδων του πληθυσμού, μεταξύ των οποίων και του πληθυσμού των Ελλήνων Τσιγγάνων.

- Ειδικότερα για τη στεγαστική αποκατάσταση:

- Το έτος 2006, σε συνεργασία με το ΥΠΕΧΩΔΕ, χορηγήθηκαν 75 λυόμενοι οικισμοί για τη στέγαση τσιγγάνων που διαβιούσαν σε παράγκες, σκηνές και άλλες κατασκευές, στους Δήμους Νέας Ιωνίας Μαγνησίας, Βραχνηΐκων, Ξυλοκάστρου, καθώς και για τη λειτουργία Ιατροκοινωνικών Κέντρων στους Δήμους Φαρσάλων και Τυρνάβου. Το αμέσως προσεχές διάστημα αναμένεται να ολοκληρωθούν οικισμοί και σε άλλους Δήμους.
- Για την επιτάχυνση των σχετικών διαδικασιών στεγαστικής αποκατάστασης και την άρση ερμηνευτικών προβλημάτων προβλέφθηκε πρόσφατα ρητώς ότι στην κατηγορία των «ειδικών κοινωνικών ομάδων» εντάσσονται και οι Έλληνες Τσιγγάνοι (ν. 3448/2006, ΦΕΚ 57 Α΄, άρθρο 34 παρ. 1), ώστε στο πλαίσιο των εκτελούμενων επειγόντων προγραμμάτων στεγαστικής αποκατάστασης τους, να καταστεί δυνατή η έγκριση, κατά το άρθρο 6 παρ. 2 του ν. 2790/2000, τοπικών ρυμοτομικών σχεδίων για τις εκτάσεις όπου θα εγκατασταθούν.
- Η χρηματοδότηση στους ΟΤΑ για έργα υποδομής, αναπλάσεις, κατασκευή δικτύων σε υφιστάμενους ή νέους οικισμούς, αγορά γης για τη μετεγκατάσταση ή την αναβάθμιση της οικιστικής κατάστασης των Τσιγγάνων και τη δημιουργία οικισμών: Το έτος 2006 εντάχθηκαν έργα, αποκλειστικά από εθνικούς πόρους (Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων), **σε 31 ΟΤΑ προϋπολογισμού 10,13 εκατ. € και έγιναν πληρωμές ύψους 7,65 εκατ. €.**
- Παράλληλα με τις χρηματοδοτήσεις των ΟΤΑ για τη βελτίωση των υποδομών, προχωρά και το **στεγαστικό πρόγραμμα των δανείων**. Τα δάνεια προορίζονται για την αγορά ή ανέγερση κατοικίας, την αποπεράτωση υφιστάμενου κτίσματος ή ακόμη και την ένταξη σε προγράμματα οργανωμένης οικιστικής δόμησης, με παραχώρηση οικοπεδικών εκτάσεων από τους κατά τόπον αρμόδιους ΟΤΑ, το Ελληνικό Δημόσιο κλπ.). Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο αφορά τους όρους χορήγησης 9.000 στεγαστικών δανείων ύψους 60.000 € σε Έλληνες τσιγγάνους με ευνοϊκούς όρους και με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου. Από τα 5.754 δάνεια, για τα οποία έχουν εκδοθεί οι αποφάσεις δικαιούχων για την απόκτηση πρώτης κατοικίας, έχει γίνει εκταμίευση για τις 5.157, εκ των οποίων τα 1.185 μέσα στο 2006, (ποσοστό απορρόφησης 89, 62%).
- Τον Ιούνιο του 2006 ολοκληρώθηκε η αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου του προγράμματος στεγαστικής δανειοδότησης, ώστε να ενσωματωθούν κοινωνικά κριτήρια αξιολόγησης που λαμβάνουν υπόψη τους τις ιδιαίτερες συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού των Ελλήνων Τσιγγάνων (π.χ. μονογονεϊκές οικογένειες, πολύτεκνες οικογένειες κ.α.), να επιτευχθεί στενότερη συνεργασία με τους ΟΤΑ και να διασφαλισθεί περαιτέρω

η αποτελεσματικότητα του Προγράμματος. **Με τις νέες ρυθμίσεις δίνονται η δυνατότητα στους ενδιαφερομένους να υποβάλουν στους ΟΤΑ.** Επίσης, δίδεται η δυνατότητα σε όσους δεν υπέβαλαν αιτήσεις ή σε όσους υπέβαλαν αιτήσεις με ελλιπή δικαιολογητικά να καταθέσουν νέες, ενώ διευρύνεται ο κύκλος των δικαιούχων. Η αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψηφίων δικαιούχων διενεργείται πλέον από τους Δήμους, οι οποίοι έχουν άμεση γνώση των προβλημάτων των τσιγγάνων (αρχή της εγγύτητας), με ευθύνη των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων και με διαφανή κριτήρια. Στη διαδικασία αξιολόγησης συμμετέχουν εκπρόσωποι των κοινωνικών υπηρεσιών των ΟΤΑ και εκπρόσωποι των Τσιγγάνων, ώστε να διασφαλίζεται ο κοινωνικός έλεγχος στη σχετική διαδικασία.

V. Προστασία των δικαιωμάτων των παλιννοστούντων ομογενών

Και στο 2006 προωθήθηκε η **στεγαστική αποκατάσταση των παλιννοστούντων ομογενών από χώρες της τέως Σοβιετικής Ένωσης, στο πλαίσιο Ολοκληρωμένου Προγράμματος**, στο οποίο προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η λήψη των κατάλληλων μέτρων για τη δημιουργία μόνιμης στέγασης και εγκατάστασής τους μέσω χορήγησης επιδοτούμενων στεγαστικών δανείων, η επιδότηση ενοικίου, η ατελής έκδοσης οικοδομικών αδειών.

VI. Πολιτικές υπέρ των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σε επίπεδο Δήμων και Κοινοτήτων

Στο νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν.3463/2006) εισάγεται ένα πλέγμα ρυθμίσεων στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων που συμβάλλουν στην καταπολέμηση των φυλετικών διακρίσεων και της ξενοφοβίας. Πιο συγκεκριμένα:

α) Ως νέα αρμοδιότητα των ΟΤΑ πρώτου βαθμού προβλέφθηκε η συμβουλευτική στήριξη των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας μεταξύ συνοικούντων προσώπων.

β) Στις αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων περιλαμβάνεται πλέον και ο σχεδιασμός και η εφαρμογή προγραμμάτων ή η συμμετοχή σε προγράμματα για την κοινωνική ένταξη των αθίγγανων, των παλιννοστούντων ομογενών, των μεταναστών και των προσφύγων, καθώς και η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου και της Κοινότητας.

γ) Στο πλαίσιο της ανάπτυξης της τοπικής δημοκρατίας εισάγονται ρυθμίσεις, με τις οποίες καθιερώνεται η υποχρέωση των δημοτικών και κοινοτικών αρχών να διασφαλίζουν το δικαίωμα πρόσβασης όλων των

κατοίκων, χωρίς διάκριση, στη χρήση των υπηρεσιών που παρέχουν, ανεξαρτήτως εθνικότητας, θρησκείας, φύλου, γλώσσας, φυλετικής ή κοινωνικής ομάδας στην οποία ανήκουν.

VII. Προστασία της μητρότητας και της οικογένειας

Στο πλαίσιο του νέου Υπαλληλικού Κώδικα, ο οποίος συζητείται ήδη στη Βουλή, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, μέτρα στήριξης της οικογένειας και προώθησης της ισότητας των ευκαιριών γυναικών και ανδρών. Ειδικότερα:

- **Χορήγηση γονικής άδειας και στον πατέρα.** Ειδικότερα, αναγνωρίζεται αυτοτελές δικαίωμα χορήγησης της διευκόλυνσης του μειωμένου ωραρίου ή της άδειας ανατροφής τέκνου των εννέα μηνών και στον πατέρα υπάλληλο, εφόσον δεν κάνει χρήση η μητέρα υπάλληλος. **Το ίδιο δικαίωμα αναγνωρίζεται και στο μοναδικό γονέα των μονογονεϊκών οικογενειών.**

- Για τις μητέρες που είναι άγαμες ή χήρες ή με αναπηρία 67% και άνω προσαυξάνεται η διευκόλυνση του μειωμένου ωραρίου ή της άδειας ανατροφής τέκνου κατά έξι (6) μήνες ή ένα (1) μήνα αντίστοιχα.

- Αμείβονται οι τρεις πρώτοι μήνες της γονικής άδειας ανατροφής παιδιών στους πολύτεκνους και τρίτεκνους γονείς. (Στις λοιπές περιπτώσεις η άδεια ανατροφής είναι χωρίς αποδοχές). Για κάθε παιδί, πέραν του τρίτου, η μετά τον τοκετό άδεια προσαυξάνεται κατά δύο ακόμη μήνες. Η άδεια αυτή αποτελεί μέρος της συνολικής άδειας άνευ αποδοχών που μπορεί να χορηγείται για την ανατροφή τέκνου ηλικίας έως και έξι ετών.

- Προβλέπεται η **περαιτέρω παράταση της διευκόλυνσης του μειωμένου ωραρίου εργασίας** για δύο ακόμη έτη στην περίπτωση γέννησης τέταρτου τέκνου.

- Παρέχονται διευκολύνσεις **στη μητέρα που υιοθετεί τέκνο**, προκειμένου να καταστεί ομαλή η μετάβαση στη νέα οικογενειακή της ζωή, εφόσον το υιοθετημένο τέκνο είναι ηλικίας έως έξι (6) ετών. Ένας μήνας από την άδεια αυτή μπορεί να καλύπτει απουσία της υπαλλήλου κατά το προ της υιοθεσίας διάστημα.

VIII. Προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία

Η ανάγκη διασφάλισης σε όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες, άρα και στα άτομα με αναπηρίες, ίσων ευκαιριών για την ακώλυτη και αυτόνομη συμμετοχή τους σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ζωής της Χώρας αποτελεί βασική μας προτεραιότητα, σ' εκπλήρωση της σχετικής συνταγματικής επιταγής (άρθρο 21 του Συντάγματος). Το ΥΠ.ΕΣ. Δ.Δ.Α., στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του **και σε άμεση συνεργασία με την αρμόδια Διακομματική Επιτροπή της Βουλής**, προωθεί πολιτικές με γνώμονα τη θεμελιώδη παραδοχή ότι ο εκσυγχρονισμός της Δημόσιας

Διοίκησης προϋποθέτει τη διαμόρφωση των αναγκών προϋποθέσεων για την αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχονται προς τους πολίτες με αναπηρία, την άρση των διοικητικών εμποδίων και την αποτροπή κάθε είδους κοινωνικού αποκλεισμού, έχει δρομολογήσει σειρά δράσεων ιδίως για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του προβλήματος της προσβασιμότητας των ατόμων με ειδικές ανάγκες σε δημόσια κτίρια. Παράλληλα μεριμνά για τη διασφάλιση σε όλους τους υπαλλήλους με αναπηρίες των κατάλληλων συνθηκών εργασίας, οι οποίες επιτρέπουν την αυτόνομη και αποτελεσματικότερη άσκηση των καθηκόντων τους, χωρίς να θίγεται, ούτε κατ' ελάχιστον, η υγεία τους.

1. Με στόχο την ενεργοποίηση των φορέων του δημόσιου τομέα για την περαιτέρω προώθηση της προσβασιμότητας ιδίως των δημόσιων κτιρίων, και σε συνέχεια προγενέστερων εγκυκλίων, με την υπ' αριθμ. ΔΙΑΠ/Π.ΑμεΑ/Φ.3/5/5690/16-3-06 εγκύκλιο ζητήθηκε απ' όλες τις αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες να υποβάλουν προγράμματα προώθησης της προσβασιμότητας, καθώς και χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του, με τη σαφή επισήμανση ότι, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, θα επιληφθούν και οι αρμόδιοι ελεγκτικοί μηχανισμοί του Κράτους (όπως είναι το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.), για την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων.

2. Με την εγκύκλιο ΔΙΑΠ/Π. ΑμεΑ/Φ.3/6/7986/13.4.2006 ζητήθηκε από τις υπηρεσίες του δημοσίου, τα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ α' και β' βαθμού η παροχή αριθμητικών και άλλων στοιχείων σχετικά με τους υπαλλήλους με αναπηρία που απασχολούνται και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην άσκηση των καθηκόντων τους. **Επιχειρήθηκε, έτσι, για πρώτη φορά, η συγκέντρωση αξιόπιστων στοιχείων για τα ανωτέρω θέματα, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό, δεδομένου ότι συμβάλλει στο να προωθηθούν αποτελεσματικές προτάσεις για την ουσιαστική αντιμετώπιση των προβλημάτων τους.**

3. Έχοντας λάβει απαντήσεις από σημαντικό αριθμό φορέων (885 φορείς από τους οποίους οι 284 απασχολούν 2.232 ΑμεΑ), το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α προέβη στην έκδοση εγκυκλίου (ΔΙΑΔΠ/Π.ΑμεΑ/Φ.3/7/19534/5-9-06), στην οποία παρατίθενται αναλυτικά τα στοιχεία σχετικά με τον αριθμό τους, ανά υπηρεσία, κλάδο και ειδικότητα, το θεσμικό πλαίσιο πρόσληψης, τα καθήκοντα που ασκούν και τα προβλήματα και τις δυσχέρειες που αντιμετωπίζουν στο χώρο εργασίας τους (προσβασιμότητα, συνθήκες εργασίας, ωράριο, χορήγηση ειδικών αδειών κλπ.). Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία και τα σχετικά συμπεράσματα, διατυπώθηκαν ήδη προτάσεις και οδηγίες για την καταπολέμηση των παραγόντων που δυσχεραίνουν την εκτέλεση της εργασίας των υπαλλήλων με αναπηρία. Δόθηκε μάλιστα προθεσμία ως τις 30.3.2007, προκειμένου να ενημερώσουν όλες οι υπηρεσίες το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. για τις ενέργειες στις οποίες έχουν προβεί για την προώθηση των παραπάνω θεμάτων.

4. Έχει ολοκληρωθεί η κατάρτιση του «Οδηγού του Πολίτη με Αναπηρία», ενός εύχρηστου και λειτουργικού εγχειριδίου, στο οποίο περιλαμβάνεται χρήσιμο ενημερωτικό υλικό για τις παροχές της Πολιτείας σε όλους τους τομείς δράσης της στα άτομα με αναπηρίες και στις οικογένειές τους και προωθείται, το αμέσως επόμενο διάστημα, η έκδοση και κυκλοφορία του.

5. Με δεδομένο ότι οι νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών και η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση μπορούν να διευκολύνουν σημαντικά την καθημερινότητα των ατόμων με αναπηρία και τη συμμετοχή τους στο κοινωνικό γίγνεσθαι, προωθήθηκαν σχετικές δράσεις σε όλο το φάσμα της Δημόσιας Διοίκησης: Προμήθεια ειδικού εξοπλισμού, εξειδικευμένα λογισμικά προγράμματα και νέες, ηλεκτρονικές, υπηρεσίες που μπορούν να αλλάξουν ριζικά τη ζωή των ατόμων με αναπηρία όσον αφορά την εξυπηρέτησή τους και τις συναλλαγές τους με τη Διοίκηση. Αναφέρεται ενδεικτικά ότι, στο πλαίσιο του **Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» έχουν ενταχθεί και εκτελούνται:**

- Το έργο **«Πρόσβαση ατόμων με αναπηρία στις υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης»**, με προϋπολογισμό περίπου 3 εκ. ευρώ. Το έργο αυτό στοχεύει στην εφαρμογή μιας συνολικής και συστηματικής τεχνολογικής παρέμβασης για την υποστήριξη της προσβασιμότητας και ευχρηστίας στο περιεχόμενο των διαδικτυακών ιστοτόπων, καθώς και στον σχεδιασμό και στην ανάπτυξη καθολικά προσβάσιμων εφαρμογών στο διαδίκτυο και τηλεματικών υπηρεσιών για τα ΑμεΑ. **Με τον τρόπο αυτόν επιτυγχάνεται η συγκέντρωση όλων των υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης σε μία δικτυακή πύλη, διευκολύνοντας τους χρήστες - άτομα με αναπηρίες να έχουν την πληροφορία που αναζητούν.**

- Προμήθεια ηλεκτρονικού και υπολογιστικού εξοπλισμού, καθώς και του απαραίτητου λογισμικού για ΑμεΑ σε 29 δημοτικές βιβλιοθήκες της Χώρας, με προϋπολογισμό περίπου 900 χιλιάδες ευρώ, ώστε να γίνει ευχερέστερη η χρήση των βιβλιοθηκών από τα άτομα αυτά. Έχει υπάρξει μάλιστα ειδική πρόβλεψη, ανάλογα με το αν οι χρήστες παρουσιάζουν κινητικές δυσχέρειες ή προβλήματα όρασης.

6. Επίσης ο νέος Υπαλληλικός Κώδικας, που κατατίθεται στη Βουλή, προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι:

- Για τις μητέρες που έχουν αναπηρία 67% και άνω προσαυξάνεται η διευκόλυνση του μειωμένου ωραρίου ή της άδειας ανατροφής τέκνου κατά έξι (6) μήνες ή ένα (1) μήνα αντίστοιχα.

- Επίσης υπάλληλοι με ποσοστό αναπηρίας πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω δικαιούνται από την υπηρεσία κάθε ημερολογιακό έτος άδεια με αποδοχές έξι (6) εργασίμων ημερών επιπλέον της κανονικής τους άδειας.
- Υπάλληλοι που πάσχουν ή έχουν σύζυγο ή τέκνο που πάσχει από νόσημα το οποίο απαιτεί τακτικές μεταγγίσεις αίματος ή χρήζει περιοδικής νοσηλείας, ή πάσχει από νοητική υστέρηση ή σύνδρομο ντάουν δικαιούνται ειδική άδεια με αποδοχές έως είκοσι δύο (22) εργάσιμες ημέρες το χρόνο.

7. Αλλά και στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για τη **«Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και της Αποδοτικότητας της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης»**, το οποίο εκπονείται για πρώτη φορά, ενόψει της 4ης προγραμματικής περιόδου και αποσκοπεί στην προώθηση της διοικητικής μεταρρύθμισης έχει υπάρξει ειδική πρόνοια τόσο για την προσβασιμότητα των δημόσιων κτιρίων όσο και για την εν γένει καλύτερη εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία.

IX. Αποτέφρωση νεκρών

1. Με το άρθρο 35 του ν. 3448/2006, **καθιερώθηκε, μετά από πολυετή καθυστέρηση, το δικαίωμα αποτέφρωσης των νεκρών, ημεδαπών ή αλλοδαπών**, των οποίων οι θρησκευτικές πεποιθήσεις επιτρέπουν τη μετά θάνατον αποτέφρωση, υπό την προϋπόθεση της προηγούμενης ρητής, χωρίς όρο ή αίρεση, δήλωσης του θανόντος ή της αντίστοιχης δήλωσης των συγγενών του. Αρμόδιος για τη χορήγηση της άδειας αποτέφρωσης είναι ο Δήμος ή η Κοινότητα όπου λειτουργεί το Κέντρο, στο οποίο θα γίνεται η αποτέφρωση. Μάλιστα το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. έχει συγκροτήσει Ομάδα Εργασίας για την εξέταση και επεξεργασία θεμάτων που αφορούν στην εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων για την αποτέφρωση νεκρών και την έκδοση των προβλεπόμενων κανονιστικών πράξεων, στην οποία μετέχουν εκπρόσωποι των συναρμόδιων Υπουργείων, της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., της Ε.Ε.Δ.Α., της Εκκλησίας της Ελλάδος και ενδιαφερόμενων φορέων («Επιτροπή για το Δικαίωμα της Αποτέφρωσης των Νεκρών στην Ελλάδα» και «Σύνδεσμο Φίλων Αποτέφρωσης»).

2. Με το άρθρο 75 παρ. Ι β 10 και ΙΙ 8 του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006) προβλέφθηκε ότι, μεταξύ των αρμοδιοτήτων των Δήμων και Κοινοτήτων, περιλαμβάνονται:

- Η παροχή γνώμης για τον καθορισμό χώρων αποτέφρωσης νεκρών και
- Η δημιουργία, συντήρηση και λειτουργία κέντρων αποτέφρωσης και η χορήγηση άδειας αποτέφρωσης νεκρών.

Χ. Προστασία του δικαιώματος της ιδιοκτησίας κατά τη διενέργεια αναγκαστικής απαλλοτρίωσης

Εκτιμώντας ότι μεταξύ των περιπτώσεων παραβίασης δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών των πολιτών εκ μέρους της Διοίκησης, σημαντικό ποσοστό καταλαμβάνει η μακροχρόνια δέσμευση ιδιοκτησιών εκ μέρους των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (σύμφωνα και με τις ειδικές εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη), η οποία επιβάλλεται με την αναγκαστική τους απαλλοτρίωση, δίχως να προωθείται παράλληλα η προβλεπόμενη διαδικασία για τη συντέλεσή τους (καταβολή της προσήκουσας αποζημίωσης στους δικαιούχους), για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τα εύλογα όρια, επισημαίνουμε ότι το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, κάθε φορά που περιέρχεται σε γνώση του σχετική περίπτωση, απευθύνεται εγγράφως στις αρμόδιες υπηρεσίες της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή της Περιφέρειας και στο Γενικό Γραμματέα αυτής, παρέχοντας σαφείς οδηγίες και συστάσεις για την κατά το δυνατόν συντομότερη διευθέτηση της υπόθεσης και επισημαίνοντας τις ευθύνες (πειθαρχικές και άλλες) που συνεπάγεται η τυχόν μη συμμόρφωση προς υφιστάμενες σχετικές αποφάσεις Δικαστηρίων. Επίσης, έχει προβλεφθεί η δυνατότητα χρηματοδότησης των Ο.Τ.Α., μέσω του Αναπτυξιακού Προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ», για την καταβολή αποζημιώσεων στους δικαιούχους, λόγω αναγκαστικών απαλλοτριώσεων των ακινήτων τους.

Είμαι στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω διευκρίνιση.

Με εκτίμηση
Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Π. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΚΘΕΣΗ
ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

**ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ**

Κατά τη διάρκεια του 2006, οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών ανέπτυξαν ιδιαίτερη δραστηριότητα σε θέματα προστασίας και περαιτέρω προαγωγής των δικαιωμάτων του ανθρώπου, οι σχετικές δε πρωτοβουλίες ανάγονται τόσο στο διεθνές όσο και στον εσωτερικό χώρο. Ειδικότερα:

I.

**Εκλογές για την ανάδειξη 15 νέων μελών της International
Humanitarian Fact Finding Commission. Επανεκλογή του Καθηγητή
κ. Στέλιου Περράκη**

Η Δ1 Δ/ση του Υπουργείου Εξωτερικών προώθησε την υποψηφιότητα του κ. Στ. Περράκη, προβαίνοντας σε σχετικά υποστηρικτικά διαβήματα και σύναψη σειράς συμφωνιών αμοιβαίας υποστήριξης. Η πενταετής θητεία του στο εν λόγω Διεθνές Όργανο άρχεται την 1.1.2007. Κατά τις εκλογές ανάδειξης των 15 νέων μελών της Διεθνούς Εξεταστικής των Πραγμάτων Επιτροπής, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν την 7η Δεκεμβρίου 2006 στη Βέρνη, ο Έλληνας υποψήφιος, Καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου κ. Στέλιος Περράκης, επανεξελέγη δεύτερος κατά σειρά, με 53 ψήφους επί 57 εγκύρων ψηφοδελτίων.

Η εν θέματι Επιτροπή συστάθηκε βάσει του άρθρου 90 του Α' Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου στις Συνθήκες της Γενεύης του 1949 με αντικείμενο το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο, είναι δε αρμόδια για την εξέταση σοβαρών παραβιάσεων του κατά τη διάρκεια ενόπλων συγκρούσεων. Απαρτίζεται από ειδικούς του συγκεκριμένου κλάδου, οι οποίοι τυγχάνουν διεθνούς αναγνώρισης και πλήρους ανεξαρτησίας στην άσκηση των καθηκόντων τους. Παρέχει δε, αναφορικά με την διαπίστωση τυχόν παραβιάσεων, εγγυήσεις αμεροληψίας και ενδελεχούς έρευνας για την επί τόπου διακρίβωση των πραγματικών περιστατικών. Η σύστασή της αντικατοπτρίζει τον ανθρωπιστικό, και όχι πολιτικό, χαρακτήρα του εφαρμοστέου δικαίου, όσον αφορά στην προστασία των θυμάτων.

Σημειώνεται, τέλος, ότι ο Καθηγητής κ. Περράκης πρόσφατα αποτέλεσε μέλος της τριμελούς Επιτροπής Ερεύνης των Ηνωμένων Εθνών για τον Λίβανο, η οποία υπέβαλε την έκθεσή της στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στις 10 Νοεμβρίου 2006.

II.

Υποψηφιότητα της Ελλάδας στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Κείμενο «εθελοντικών υποσχέσεων και δεσμεύσεων» της χώρας μας. Αποτελέσματα Εκλογών σε νεοσυσταθέν Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας μεταρρύθμισης των Ηνωμένων Εθνών και ιδιαιτέρως του τομέα ενίσχυσης της προστασίας και προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η Γενική Συνέλευση υιοθέτησε απόφαση, την 15.03.2006, για τη δημιουργία του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΣΑΔ) σε αντικατάσταση της μέχρι τούδε υφισταμένης Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΑΔ) με την ελπίδα ότι το νέο όργανο θα καλύψει τις αδυναμίες της ΕΑΔ, θα διατηρήσει όλα τα θετικά κεκτημένα της, συμπεριλαμβανομένης της επικοινωνίας με τις ΜΚΟ και την Κοινωνία των Πολιτών και θα έχει ευρύτερες αρμοδιότητες για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση όλων των θεμάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η Ελλάδα, η οποία είχε ήδη υποβάλει υποψηφιότητα για την ΕΑΔ για την περίοδο 2008-2010, μετακύλυσε την εν λόγω υποψηφιότητα στο ΣΑΔ, επιδιώκοντας με αυτό τον τρόπο, αφ' ενός μεν να υπογραμμίσει την υποστήριξή της προς την μεταρρύθμιση των Ηνωμένων Εθνών και την ενίσχυση των μηχανισμών προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αφ' ετέρου δε να συμβάλει η ίδια ενεργώς και να αναδείξει τις σχετικές προόδους που έχουν επιτελεστεί στη χώρα μας.

Προς ενίσχυση της υποψηφιότητάς μας, το ΥΠΕΞ, σε συνεργασία με άλλα συναρμόδια Υπουργεία και Υπηρεσίες, έστειλε συνοπτικό Aide Mémoire, στο οποίο αποτυπώνονταν, τόσο τα μέτρα που έχει λάβει η χώρα μας υπέρ της προστασίας και προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με έμφαση στην προσχώρηση σε συναφείς διεθνείς συμφωνίες, όσον και οι δεσμεύσεις μας περί των περαιτέρω ληφθησομένων μέτρων, δράσεων και πρωτοβουλιών μας.

Το εν λόγω κείμενο συντάχθηκε σε συνεργασία με συναρμόδιες Διευθύνσεις και Υπηρεσίες του ΥΠΕΞ, αλλά και σε συνεργασία με άλλα Υπουργεία των οποίων η αρμοδιότητα αφορά και σε θέματα προώθησης και προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, Υπουργείο Παιδείας, Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας.).

Συγχρόνως, με τη σύνταξη του εν θέματι κειμένου, το ΥΠΕΞ αποδύθηκε σε έντονο αγώνα προκειμένου να εξασφαλίσει τη μεγαλύτερη δυνατή υποστήριξη από τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ, συνάπτοντας, όταν ήταν δυνατόν, συμφωνίες αμοιβαίας υποστήριξης.

Παρά ταύτα, στις εκλογές που διεξήχθησαν στις 9 τ.μ. στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών, στη Νέα Υόρκη, για την ανάδειξη των 47 μελών του

ΣΑΔΙ η Ελλάδα δεν επέτυχε να εκλεγεί παρ' ότι έλαβε μεγάλο αριθμό ψήφων, ήτοι 117, πολύ πέραν του εκλογικού μέτρου που προεβλέπετο (96 ψήφοι).

Για τις 7 θέσεις που αναλογούν στην Δυτική Ομάδα εξελέγησαν οι: Γερμανία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο. Ελβετία, Ολλανδία, Φινλανδία και Καναδάς, ενώ δεν εξελέγη η χώρα μας και η Πορτογαλία.

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι ανωτέρω εκλεγείσες χώρες κατατάσσονται στην κατηγορία των μεγαλύτερων δωρητών, ενώ η Φινλανδία είχε την υποστήριξη των Σκανδιναβικών χωρών.

III.

Δημοσιοποίηση εκθέσεως Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά των Βασανιστηρίων (CPT) για την Ελλάδα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά των Βασανιστηρίων (European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment / CPT) του Συμβουλίου της Ευρώπης συνέταξε έκθεση για τη χώρα μας μετά από επίσκεψη αντιπροσωπείας της εν λόγω Επιτροπής στην Ελλάδα, κατά την περίοδο από 27 Αυγούστου μέχρι 9 Σεπτεμβρίου 2005. Η ανωτέρω έκθεση δημοσιοποιήθηκε, κατόπιν σχετικής συγκατάθεσης της ελληνικής πλευράς, τον Δεκέμβριο του 2006, μαζί με τις παρατηρήσεις των ελληνικών Αρχών, πρακτική που ακολουθείται από το σύνολο σχεδόν των Κ-Μ του ΣτΕ. Το εν λόγω κείμενο ευρίσκεται στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα <http://www.cpt.coe.int>.

IV.

Υποθέσεις ενώπιον διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων (Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου / Αποφάσεις ΕΔΑΔ εις βάρος της χώρας μας κατά το έτος 2006).

Ο αριθμός των καταδικαστικών αποφάσεων εις βάρος της χώρας μας κατά το έτος 2006 μειώθηκε στο ήμισυ περίπου σε σχέση με τον αντίστοιχο αριθμό κατά τον έτος 2005.

Ειδικότερα, το ΕΔΑΔ εξέδωσε 54 αποφάσεις εις βάρος της χώρας μας εκ των οποίων 30 αφορούσαν την υπέρβαση του εύλογου χρόνου ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και την απουσία εθνικού ενδίκου μέσου για την προβολή του σχετικού παραπόνου (άρθρα 6 παρ. και 13 της ΕΣΔΑ), 11 παραβιάσεις του δικαιώματος της δίκαιης δίκης υπό την ειδικότερη μορφή της προσβάσεως σε δικαστήριο (ομοίως άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ), 7 παραβιάσεις περιουσιακών δικαιωμάτων (άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου στην ΕΣΔΑ), 2 παραβιάσεις του δικαιώματος

θρησκευτικής ελευθερίας (άρθρο 9 της ΕΣΔΑ), 2 παραβιάσεις του δικαιώματος απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης (άρθρο 3 της ΕΣΔΑ), 1 παραβίαση του δικαιώματος για ελεύθερες εκλογές (άρθρο 3 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου στην ΕΣΔΑ), 1 παράνομη κράτηση του προσφυγόντος (άρθρο 5 παρ. 1 στ της ΕΣΔΑ) και τέλος 1 διαγραφή της προσφυγής από το πινάκιο του ΕΔΑΔ λόγω επιτεύξεως φιλικού διακανονισμού.

Εκ των ως άνω αποφάσεων επισημαίνουμε ως πλέον σημαντικές από πλευράς βαρύτητας των διαπιστωθεισών παραβιάσεων, τις δύο αποφάσεις με τις οποίες κρίθηκε ότι παραβιάστηκε το άρθρο 9 της ΕΣΔΑ, λόγω των ποινικών καταδικών του προσφυγόντος για αντιποίηση θρησκευτικού αξιώματος καθώς και τις αποφάσεις εκείνες που αφορούν σε παραβιάσεις του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ.

Ως προς την ομάδα των υποθέσεων που αφορούν στον εύλογο χρόνο των εθνικών δικών και την ανάγκη θεσπίσεως, συναφώς, αποτελεσματικού εθνικού ενδίκου βοηθήματος, επισημαίνουμε και πάλι ότι το πρόβλημα που θίγουν και το οποίο έχει ήδη αναδειχθεί με τη νομολογία του ΕΔΑΔ κατά τα προηγούμενα έτη, θεωρείται θεσμικό και συνεπώς θα πρέπει να επιλυθεί κατά προτεραιότητα.

Τέλος, σημειώνουμε ότι για πρώτη φορά η Ελλάς καταδικάστηκε για παραβίαση του δικαιώματος σε ελεύθερες εκλογές, λόγω της εκπτώσεως του προσφυγόντος από το βουλευτικό αξίωμα συνέπεια εφαρμογής διατάξεων μεταγενέστερων της εκλογής του.

V.

Διεθνείς Συναντήσεις.

1. Στο πλαίσιο του ΟΑΣΕ λαμβάνει χώρα σε ετήσια βάση η “Συνάντηση Εφαρμογής Ανθρώπινης Διάστασης” του ΟΑΣΕ (Βαρσοβία, 2-13 Οκτωβρίου 2006). Επίσης, ο ΟΑΣΕ διοργανώνει, ετησίως, τρεις “Συμπληρωματικές Συναντήσεις Ανθρώπινης Διάστασης” που αφορούν σε ειδικότερα ζητήματα προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και ένα “Σεμινάριο Ανθρώπινης Διάστασης” το οποίο πραγματοποιείται κατά τους εαρινούς μήνες στη Βαρσοβία.
2. Στο χώρο της πολυμερούς διπλωματίας, το Υπουργείο Εξωτερικών ασχολείται μέσω της Δ4 Διεύθυνσης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με τον κατ’ εξοχήν ευαίσθητο τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ΑΔ), εντός του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Συγκεκριμένα, η Δ4 Διεύθυνση παρακολουθεί τα όργανα του ΟΗΕ, τόσο θεσμικά όσο και συμβατικά, τα οποία καλύπτουν γενικές ή

ειδικές πτυχές ΑΔ. Μεταξύ αυτών, συμπεριλαμβάνονται η Τρίτη Επιτροπή της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών και το νεοσυσταθέν Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ιδίου Οργανισμού. Επίσης παρακολουθεί το έργο των Επιτροπών monitoring υπό τα Διεθνή Σύμφωνα για τα Ατομικά - Πολιτικά Δικαιώματα για τα Οικονομικά - Κοινωνικά - Πολιτιστικά Δικαιώματα και υπό τις Διεθνείς Συμβάσεις για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων, κατά των Βασανιστηρίων, για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και του Παιδιού. Και τα έξι αυτά διεθνή συμβατικά κείμενα έχουν υπογραφεί και κυρωθεί από τη χώρα μας.

Εξάλλου, σε συνάρτηση με το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών, αλλά και πέραν αυτού, η Διεύθυνση συμμετέχει ενεργώς στις οικείες συντονιστικές συναντήσεις των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή στην Ομάδα Εργασίας της ΚΕΠΠΑ για τα ανθρώπινα δικαιώματα (COHOM), καθώς και στην Επιτροπή της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη Δημοκρατία (HR & DC) συμβάλλοντας στη διαμόρφωση κοινής θέσης των «25» για την πολιτική της Ένωσης στα Ηνωμένα Έθνη και προς τρίτες χώρες στους τομείς ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δημοκρατικών θεσμών και κράτους δικαίου.

3. Διεθνείς Συναντήσεις - Συναντήσεις στα πλαίσια ΚΕΠΠΑ/ΕΕ Εκπρόσωποι της Διευθύνσεως συμμετείχαν σε διεθνείς διασκέψεις/ συναντήσεις για ζητήματα δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Ειδικότερα, υπήρξε:

- Συμμετοχή στις τακτικές μηνιαίες Συναντήσεις της Ομάδας Εργασίας της ΚΕΠΠΑ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (COHOM) (Βρυξέλλες, Ιανουάριος - Νοέμβριος 2006)
- Συμμετοχή στις Συνόδους του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Γενεύη, Ιούνιος/Σεπτέμβριος 2006)
- Συμμετοχή στο σεμινάριο προαγωγής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων - ASEM - Asia - Europe Meeting (Βουδαπέστη, 22-26 Φεβρουαρίου 2006)
- Συμμετοχή στο EU-China Legal Seminar (Βιέννη 21-24 Μαΐου 2006)

VI.

Διάλογος μεταξύ Πολιτισμών.

Ο Διάλογος μεταξύ των Πολιτισμών αποβλέπει στον αμοιβαίο σεβασμό και κατανόηση 'του διαφορετικού', στη βάση κοινά αποδεκτών αρχών και αξιών, στην ανοχή και κατά συνέπεια στην προσέγγιση για μη αποκλεισμό των κοινωνιών, άμβλυνση των εντάσεων και εμπέδωση της ειρήνης,

ενώ η πολιτισμική πολυμορφία, βασικό προαπαιτούμενο του διαλόγου, αναγνωρίζεται από την ΟΥΝΕΣΚΟ σαν κοινή κληρονομιά της ανθρωπότητας, ταυτιζόμενη με την αρχή της ισότιμης δυνατότητας ύπαρξης και ανάπτυξης των διαφόρων πολιτισμών και τρόπων ζωής.

Ο σεβασμός της πολιτισμικής ταυτότητας και διαφορετικότητας στο συνεχώς αυξανόμενο κόσμο της παγκοσμιοποίησης αναγνωρίζεται ότι διασφαλίζει την κοινωνική συνοχή, βοηθά στην ανταλλαγή της ανθρώπινης εμπειρίας, συνεισφέρει στη διεθνή συνεργασία και αποτελεί παράγοντα ανάπτυξης των κοινωνιών.

Η προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου είναι σύμφυτη με τις επιδιώξεις και πολιτικές στο πλαίσιο της ΟΥΝΕΣΚΟ, του ΟΗΕ, της ΕΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης και άλλων Οργανισμών, ενώ εκδηλώνεται μέσω διαφόρων συναντήσεων, δράσεων και πλαισίων, θεσμοθετημένων ή μη, σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο.

Λόγω της πληθώρας πρωτοβουλιών για το Δ.Δ. και του κινδύνου επανάληψης ή διάχυσης δράσεων χωρίς αποτέλεσμα ή με προώθηση ορισμένων μόνο πτυχών του στοχεύοντας, πολλές φορές σε ικανοποίηση πολιτικών σκοπιμοτήτων, η υπαγωγή του, σε ένα συμφωνημένο πλαίσιο αρχών κρίνεται αναγκαία, γεγονός που διασφαλίζεται, βασικά, στο πλαίσιο λειτουργίας των Διεθνών Οργανισμών.

Ο διάλογος των πολιτισμών αφορά, μεταξύ άλλων, στην εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τα ανθρώπινα δικαιώματα, Μ.Μ.Ε., νεότητα, αθλητισμό, περιβάλλον, σύνδεση πολιτισμού με την εκπαίδευση και τεχνολογία, ενώ απευθύνεται και στην 'κοινωνία των πολιτών' επιδιώκοντας την ενεργό συμμετοχή της.

Στο πλαίσιο της ΟΥΝΕΣΚΟ, εκπονήθηκε η υιοθετηθείσα από τη Γ.Σ. του Οργανισμού (Οκτ. 2005), με συντριπτική πλειοψηφία, Σύμβαση για την Προστασία της Πολυμορφίας των Πολιτιστικών Θεμάτων και Καλλιτεχνικών Εκφράσεων. Επί 191 κρατών μελών και 154 παρόντων, ψήφισαν 148 υπέρ, 2 κατά (ΗΠΑ, Ισραήλ) ενώ υπήρξαν 4 αποχές (Αυστραλία, Νικαράγουα, Ονδούρα, Λιβερία).

Στην εν λόγω Σύμβαση αντιτάχθηκαν οι ΗΠΑ επικαλούμενες ότι βλάπτει το εμπόριο και την απελευθέρωση των αγορών, γιατί επιβάλλει καθεστώς προστατευτισμού για τα πολιτιστικά αγαθά και τις υπηρεσίες, τα οποία αναγνωρίζει ως ιδιαίτερης φύσης, ενώ έθεσαν και θέμα δυνατότητας εκμετάλλευσης της Σύμβασης για καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Σε συνέχεια της επικύρωσής της από τριάντα χώρες, η Σύμβαση τίθεται σε ισχύ στις 18/3/2007, ενώ, ειδικότερα ως προς τη χώρα μας, την 3/4/2007, όπως και η Σύμβαση για την Προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Η Γαλλία, η οποία υποστήριξε δυναμικά την εν λόγω Σύμβαση και στην επεξεργασία και υιοθέτηση της οποίας συνέβαλε ουσιαστικά και η χώρα μας, επεδίωξε το συντονισμό ενεργειών για την επικύρωσή της από τις χώρες της Γαλλοφωνίας, όπου η Ελλάδα είναι πλέον πλήρες μέλος από τη Σύνοδο Κορυφής στο Βουκουρέστι (28-29/9/2006).

Με το σεβασμό της πολυμορφίας των πολιτισμών επιχειρείται, περὶν της διασφάλισης της αρμονικής συνύπαρξης ατόμων και κοινωνιών, η προστασία και ανάπτυξη, μεταξύ άλλων, μέσω μέτρων σε εθνικό επίπεδο, των δημιουργικών τρόπων μέσω των οποίων οι πολιτισμοί βρίσκουν έκφραση (αγαθά, υπηρεσίες, πολιτιστικές βιομηχανίες, ενθάρρυνση καλλιτεχνών και επαγγελματιών του πολιτισμού για ανάπτυξη και διάδοση ελεύθερης ανταλλαγής και κυκλοφορίας πολιτιστικών ιδεών και εκφράσεων).

Η περαιτέρω ενίσχυση του διαπολιτισμικού-διαθρησκευτικού διαλόγου με σκοπό την πρόληψη των ενόπλων συγκρούσεων, η προώθηση της πολιτισμικής πολυμορφίας, μέσω και της εφαρμογής της σχετικής σύμβασης, η διασύνδεση των μεσοπρόθεσμων στόχων του Οργανισμού με εκείνους της χιλιετίας των Η.Ε. για εξάλειψη της φτώχειας και καταπολέμηση του αναλφαριθμητισμού αποτελούν, μεταξύ άλλων, βασικές επιδιώξεις της ΟΥΝΕΣΚΟ.

Αξίζει να σημειωθεί, στο πλαίσιο των προσπαθειών της ΟΥΝΕΣΚΟ για παροχή βοήθειας προς αποκατάσταση πληγείσων από ένοπλες συρράξεις χωρών, η συμβολή της Ελλάδας για την αποκατάσταση του Μουσείου της Καμπούλ στο Αφγανιστάν, με ποσό 750.000 δολ. ΗΠΑ, καθώς και για την αποκατάσταση της εκκλησίας της Παναγίας της Παρθένου, στο Κόσοβο, με ποσό 100.000 ευρώ.

Για την προώθησή του Δ.Δ. η ΟΥΝΕΣΚΟ, σε συνεργασία με άλλους Οργανισμούς και κράτη, διοργάνωσε σημαντικές Συναντήσεις, μεταξύ άλλων, και στη Ν.Α. Ευρώπη, όπως η Συνάντηση της Αχρίδας (Αυγ. 2003) για το διάλογο των πολιτισμών, των Τιράνων (Δεκ. 2004) για το διεθνικό- διαθρησκευτικό διάλογο, της Βάρνας το Μάιο του 2005 (βουλγαρική πρωτοβουλία) με θέμα τους Πολιτιστικούς Διαδρόμους στη Ν.Α. Ευρώπη και η συνέχειά της στην Οpatija της Κροατίας (1/6/2006), όπου, μεταξύ άλλων, επαναβεβαιώθηκε η ανάληψη διοργάνωσης στη χώρα μας, το 2008, Διεθνούς Διάσκεψης με θέμα 'Διαπολιτιστικές Συναντήσεις στις Θαλάσσιες, Ποτάμιες και Λιμναίες Διαδρομές στη Ν.Α. Ευρώπη και ο ρόλος τους στο Διάλογο των Πολιτισμών'.

Στο πλαίσιο του διαλόγου και με αφορμή τις δανέζικες γελοιογραφίες του Μωάμεθ και τις επακολουθήσασες αντιδράσεις, επισημαίνεται ψήφισμα της 174ης Συνόδου (2006) του Ε.Σ. της ΟΥΝΕΣΚΟ σχετικά με το σεβασμό της ελευθερίας της έκφρασης, των θρησκευτικών πεποιθήσεων, αξιών, θρησκευτικών και πολιτιστικών συμβόλων, με το οποίο εκλήθη ο Γεν. Δ/ντής να προτείνει τρόπους δράσης με σκοπό την περαιτέρω κα-

τανόηση για αποφυγή της άγνοιας της ζωής του 'άλλου', την προώθηση της ειρήνης, ανεκτικότητας, του διαλόγου των πολιτισμών, ανθρώπων και θρησκειών (ο αρχικός στόχος της ισλαμικής πλευράς για επεξεργασία νέου νομικού δεσμευτικού κειμένου δεν έγινε αποδεκτός).

Στο πλαίσιο του ΟΗΕ καταχωρείται η ισπανική πρωτοβουλία 'Συμμαχία των Πολιτισμών' η οποία επιχειρεί τη μέσω του Δ.Δ. δημιουργία γεφυρών επικοινωνίας για προώθηση της αλληλοκατανόησης μεταξύ Δύσης και Ισλάμ προς αποφυγή συγκρούσεων και πρόληψη φαινομένων εξτρεισμού και τρομοκρατίας.

Η ως άνω πρωτοβουλία συγκληδεμονεύεται και συγχρηματοδοτείται από την Τουρκία, η οποία και επιδιώκει, για ευνόητους λόγους, να εμφανίζεται ως 'γέφυρα' μεταξύ Ανατολής και Δύσης σε θέματα σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προώθησης του Δ.Δ.

Η διορισθείσα από το Γ.Γ. του ΟΗΕ 'Ομάδα Υψηλού Επιπέδου', μετά την πραγματοποίησης 4 συναντήσεων (Μαγιόρκα, Doha, Dakar, Κων/πολη), κατέληξε στην εκπόνηση 'Σχεδίου Δράσης' (Action Plan) με συστάσεις για λήψη μέτρων από κράτη, Δ. Οργανισμούς και την κοινωνία των πολιτών, το οποίο παρουσίασε, το Δεκ. 2006, ο Γ.Γ. του ΟΗΕ στη Ν.Υόρκη.

Η Ολομέλεια της 61ης (2006) Συνόδου Γ.Σ. ΟΗΕ υιοθέτησε ομόφωνα ψήφισμα για προώθηση του διαθρησκευτικού-διαπολιτιστικού διαλόγου, της κατανόησης και συνεργασίας για την ειρήνη, υποβληθέν από το Πακιστάν και τις Φιλιππίνες, όπου η Ε.Ε. τόνισε ότι η διασφάλιση ανθρωπίνων δικαιωμάτων πρέπει να ευρίσκεται στο επίκεντρο όλων των ενεργειών για την προώθηση Δ.Δ.-Δ.Δ. και αναφέρθηκε στην ανάγκη καλύτερου συντονισμού των διαφόρων πρωτοβουλιών για την αποτελεσματικότητα του διαλόγου.

Επισημαίνεται ομόφωνη Απόφαση του Σ.Α. του ΟΗΕ, σε συνέχεια κοινής πρωτοβουλίας Ελλάδας-Γαλλίας, για την προστασία των δημοσιογράφων και επαγγελματιών των ΜΜΕ κατά την ενάσκηση των καθηκόντων τους σε περιοχές συγκρούσεων, στη βάση εφαρμογής του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο στόχος για μια κοινή ευρωπαϊκή ταυτότητα μπορεί να επιτευχθεί και μέσα από ένα συστηματικό διάλογο των διαφόρων πολιτισμών (civilizations) ή τρόπων ζωής (cultures), που συνθέτουν το ευρωπαϊκό οικοδόμημα.

Η Ε. Ένωση προωθεί την ανακήρυξη του έτους 2008 ως 'Ευρωπαϊκού Έτους Διαπολιτισμικού Διαλόγου'. Με τη σχετική Απόφαση, η οποία θα αφορά όχι μόνο στους υπηκόους των κ.μ., αλλά σε όλους όσους διαβιούν στην Ε.Ε., προβλέπεται η υποστήριξη σειράς σχεδίων, που θα εκτελεσθούν το 2008 και αφορούν στους τομείς της εκπαίδευσης, νεότητας, αθλητισμού και ευρωπαϊκής ιθαγένειας, με αίτημα τη μονιμοποίηση του Δ.Δ. (με πολυετές πρόγραμμα δράσης) σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τα όρια του Δ.Δ., τον οποίο προωθεί η Ε.Ε., επεκτείνονται συνήθως, μέσω χρηματοδοτικών προγραμμάτων σε υποψήφιες και εν δυνάμει υποψήφιες χώρες ή της λεγόμενης 'πολιτικής γειτονίας' της Ε.Ε., και με τον τρόπο αυτό, για τη διοργάνωση του Δ.Δ., σε ό,τι αφορά στην ευρύτερη ευρωπαϊκή περιοχή, ο ρόλος του ΣτΕ αναδεικνύεται ιδιαίτερα σημαντικός.

Στο πρόγραμμα 'European Cultural Meetings', το οποίο επιδιώκει να συμβάλλει στην εδραίωση της κοινής πολιτιστικής ταυτότητας των ευρωπαϊκών πολιτών εντάσσεται η τριμερής πρωτοβουλία Γαλλίας, Ισπανίας, Ουγγαρίας για την κατάρτιση ενός Ευρωπαϊκού Καταλόγου μνημείων και τοπίων ευρωπαϊκής σημασίας, την οποία υποστηρίζει και η χώρα μας. Στην Κοινή Δήλωση των Αθηνών (6-10-2006), η Ακρόπολη προτάθηκε σαν πρώτο μνημείο του Καταλόγου, μνημείο-σύμβολο, που συνέβαλε ευρύτατα στη δημιουργία της κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας.

Στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της Ε.Ε. με τρίτες χώρες ή ομάδες χωρών, όπου ο Δ.Δ. προωθείται μέσω διαφόρων δράσεων, σημειώνουμε, ιδιαίτερα, την Ευρω-Μεσογειακή Συνεργασία και τη Διάσκεψη Ευρώπης-Ασίας (Asia-Europe Meeting).

Στην πρώτη συμμετέχουν κράτη της Ε.Ε. και της Μεσογείου, περιλαμβάνει τομείς πολιτικού, οικονομικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος και έχει ως κομβικό εκτελεστικό βραχίονα εφαρμογής της ευρωμεσογειακής πολιτιστικής πολιτικής της Ε.Ε. το Ίδρυμα Anna Lindh στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου.

Στο πλαίσιο της προώθησης των στόχων του Δ.Δ. το 'Anna Lindh' έχει εξαγγείλει δράσεις, όπως την πρωτοβουλία 'Διάλογος Νέων για τον Αμοιβαίο Σεβασμό', ενώ προχωρεί στην ίδρυση και λειτουργία 'Ινστιτούτου Σπουδών για την Ειρήνη', σε συνεργασία με το παγκόσμιο κίνημα 'Γυναίκες για την ειρήνη'.

Στην ως άνω Συνεργασία (Ευρωμεσογειακή) συμμετέχει και η χώρα μας μέσω του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού, ενώ επιθυμία της Ισπανίας ήταν να εντάξει στην εν λόγω Συνεργασία τη 'Συμμαχία των Πολιτισμών'.

Εμπνεόμενη από τη Διακήρυξη της Διαδικασίας της Βαρκελώνης η πρωτοβουλία του Γάλλου Προέδρου 'Atelier Culturel Europe-Méditerranée-Golfe' σκοπό έχει το 'διάλογο των λαών και πολιτισμών'. Οργανώνεται σε συνεργασία με την Ισπανία και τη Τουρκία και υποστηρίζεται από την Αίγυπτο και το Ίδρυμα Anna Lindh. Μετά το Παρίσι (13-15/9/2006), οι επόμενες συναντήσεις θα λάβουν χώρα στην Αλεξάνδρεια (Ιουν. 2007) και στη Σεβίλλη (Φεβρ. 2008).

Το ASEM, στο οποίο συμμετέχουν τα κράτη της Ε.Ε., η Επιτροπή της Ε.Ε. και 13 χώρες (οι 10 χώρες του ASEAN, καθώς και η Κίνα, Ιαπωνία και Ν. Κορέα) αποτελεί ανοικτό forum διαλόγου και επικοινωνίας, με τάση περαιτέρω θεσμοθέτησης του (ενισχύεται από ισχυρές ασιατικές χώρες, όπως

η Κίνα, αλλά και από πλευράς Ε.Ε. για οικονομικούς και πολιτικούς, κυρίως, λόγους), ενώ σημαντικός είναι ο ρόλος του ASEF (Asia Europe Foundation) στην ανάπτυξη του διαλόγου μεταξύ Ευρώπης και Ασίας, το οποίο ιδρύθηκε το 1997 με έδρα τη Σιγκαπούρη και υλοποιεί κοινά προγράμματα των χωρών-μελών του, στα οποία συμμετέχουν Ευρωπαίοι και Ασιάτες.

Στην τελευταία, μάλιστα, Διάσκεψη Κορυφής του ASEM (Ελσίνκι, 10-11/9/2006) ο κ. Πρωθυπουργός υπέβαλε υποψηφιότητα της χώρας μας για τη διοργάνωση στην Ελλάδα μίας εκ των επόμενων συναντήσεων για το διαθρησκευτικό διάλογο.

Στη διαμόρφωση Στρατηγικής του Συμβουλίου της Ευρώπης για την ανάπτυξη του Δ. Διαλόγου τόσο εντός των ευρωπαϊκών κοινωνιών όσο και μεταξύ της Ευρώπης και του υπόλοιπου κόσμου στόχευε η Διάσκεψη των Υπουργών Πολιτισμού στο Faro της Πορτογαλίας (27-28/10/2005).

Στην ως άνω Συνάντηση στο Faro χαιρετίστηκε η υπογραφή των κειμένων:

- Πλατφόρμας Συνεργασίας μεταξύ ΟΥΝΕΣΚΟ και ΣτΕ. (Faro Platform)
- Μνημονίου Συνεργασίας του ΣτΕ και του Ευρωμεσογειακού Ιδρύματος Anna Lindh
- Συντονισμένου Προγράμματος Δραστηριοτήτων μεταξύ ΣτΕ και ALECSO (Arab League Educational, Cultural And Scientific Organisation)

Το ΣτΕ προωθεί τη 'Λευκή Βίβλο για το Δ.Δ. και την Αποφυγή των Συγκρούσεων', ενώ επιδίωξή του είναι η εξέταση δυνατότητας σύμπραξης με την Ε. Ένωση με την ανακήρυξη από την τελευταία του 2008 ως έτους Δ.Δ..

Η Λευκή Βίβλος, ειδικότερα, στοχεύει στο να προσδιορίσει τρόπους για να απαντήσει στις ανάγκες του Δ.Δ. στις ευρωπαϊκές κοινωνίες, να ενισχύσει την ικανότητα όλων να συμβάλουν και εκμεταλλευτούν την πολιτιστική διαφορετικότητα της Ευρώπης στην καθημερινή ζωή προάγοντας την ενεργό ταυτότητα, ιδιαίτερα μεταξύ των νέων, να απαντήσει στις ανάγκες για ένα δομημένο διάλογο μεταξύ της Ευρώπης και των γειτόνων της και να προσφέρει στους διαμορφωτές πολιτικής, τοπικές αρχές και κοινωνία των πολιτών κατευθυντήριες γραμμές, μεθοδολογικά εργαλεία και δεδομένα επιτυχών πρακτικών για την εφαρμογή του Δ.Δ.

Σε επίσκεψή του στην Αθήνα (7-12/2/2006), ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του ΣτΕ κ. Van der Linden, σε ομιλία του στη Βουλή, αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, στην προώθηση του Δ.Δ.-Δ.Δ. στο πλαίσιο του ΣτΕ και στη δυνατότητα της Συνέλευσης να αποτελέσει ένα σημαντικό forum για το Δ.Δ., τονίζοντας, ειδικότερα αναφορικά με τα δανικά σκίτσα, ότι η ελευθερία της σκέψης, συνείδησης, θρησκείας και ενημέρωσης συνιστούν βασικές ελευθερίες του ανθρώπου, αλλά δεν πρέπει η

ανοχή του λόγου να γίνεται έλλειψη ανοχής απέναντι στο διαφορετικό.

Τέλος, στο Forum των Δελφών (13/5/2006) και με αφορμή την απονομή από το ΣτΕ του τίτλου 'Μεγάλη Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Διαδρομή' στο ελληνικής πρωτοβουλίας Πολιτιστικό Οδοιπορικό 'Οι Δρόμοι της Ελιάς', οι συμμετέχοντες κατέληξαν στην 'Πρωτοβουλία των Δελφών' για την ανάγκη δημιουργίας πλατφόρμας συνεργασίας, στο χώρο των πολιτιστικών διαδρομών σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, με έμφαση στην περιοχή της Μεσογείου και της Ν.Α. Ευρώπης και κάλεσαν στο ΣτΕ να την προωθήσει (με την αρωγή του Ε.Ι.Π.Δ. και άλλων κέντρων, όπως το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δελφών).

VII.

Γαλλοφωνία-Ανθρώπινα Δικαιώματα-Πολιτισμική Διαφορετικότητα.

Η απόφαση της Ελλάδος για την ένταξή της στη Γαλλοφωνία υπαγορεύτηκε από την εκτίμηση της δυνατότητας πρόσβασης σε ένα σημαντικό forum με κοινή γλώσσα-τα γαλλικά- και ένα χώρο κοινών αξιών και αλληλεγγύης, του οποίου βασικά στοιχεία και στόχοι είναι: η προώθηση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η προώθηση της ειρήνης και της ασφάλειας, καθώς και η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και η υποστήριξη της πολιτιστικής και γλωσσικής διαφορετικότητας. Και η επιβίωση των εθνικών πολιτισμών στηρίζεται εν πολλοίς στη διαφύλαξη αυτών των αρχών.

Η Γαλλοφωνία επιθυμεί να επιτύχει την εγκαθίδρυση σε όλα τα μέλη της ενός κράτους δικαίου, μοναδικού εγγυητή της ειρήνης και θεμελίου της δημοκρατίας.

Στις 20 Οκτωβρίου 2005 στο Παρίσι υιοθετήθηκε η Σύμβαση της Ουνέσκο για την προστασία και την προώθηση της πολιτιστικής διαφορετικότητας. Στο πνεύμα αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο Διεθνής Οργανισμός Γαλλοφωνίας συντονίζουν τις διαδικασίες στα κράτη - μέλη τους για την κύρωση-από κάθε χώρα- και την τελική επικύρωση της Σύμβασης αυτής.

Στις 11 Απριλίου 2006 η Υπουργός Εξωτερικών Ντόρα Μπακογιάννη, σε απαντητική επιστολή της προς τον Γάλλο Υπουργό Πολιτισμού και Επικοινωνίας Renaud Donnedieu de Vabres, διαβεβαίωσε για την προοπτική της διάδοσης της ταυτότητας της Γαλλοφωνίας, καθώς και το σεβασμό στην πολιτισμική διαφορετικότητα των κρατών.

VIII.

Υπογραφή και κύρωση διεθνών συμβάσεων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρούνται στο Γραφείο Διεθνών Συμβάσεων, κατά το παρελθόν έτος 2006, υπεγράφη η «Συμφωνία μεταξύ της

κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Συμβουλίου Υπουργών της Δημοκρατίας της Αλβανίας για την προστασία και αρωγή των θυμάτων εμπορίας ανηλίκων » (Τίρανα, 27.2.2006). Η κυρωτική διαδικασία της εν λόγω Συμφωνίας βρίσκεται σε εξέλιξη.

Εξάλλου, δημοσιεύθηκαν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ο Νόμος 3520/2006 (ΦΕΚ Α' 274/22.12.2006), «Κύρωση της Σύμβασης για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων» και ο Νόμος 3521/2006 (ΦΕΚ Α' 275/22.12.2006), «Κύρωση της Σύμβασης για την προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς», δια των οποίων κυρώνονται τα σχετικά συμβατικά κείμενα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για την εκπαίδευση, την επιστήμη και τον πολιτισμό (UNESCO). Τα όργανα επικυρώσεως των ως άνω Συμβάσεων έχουν ήδη αποσταλεί προς κατάθεση στον θεματοφύλακα.

Αξίζει να σημειωθεί, τέλος, ότι στελέχη της Υπηρεσίας (Τμήμα Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου και Τμήμα Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Δικαίου) έλαβαν μέρος, ως μέλη της ελληνικής αντιπροσωπείας, στην «Ad hoc ομάδα εργασίας για τα θεμελιώδη δικαιώματα και την ιθαγένεια», η οποία ολοκλήρωσε με επιτυχία την επεξεργασία προτάσεως Κανονισμού του Συμβουλίου για την ίδρυση Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

IX.

Η Προαγωγή-Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Στρατηγική της ΥΔΑΣ.

Τα θέματα Α.Δ. αποτελούν θεμελιώδες στοιχείο του στρατηγικού σχεδιασμού της ΥΔΑΣ.

Τα Α.Δ. εντάσσονται στην προκήρυξη εκδήλωσης ενδιαφέροντος με την οποία η ΥΔΑΣ απευθύνει πρόσκληση υποβολής προτάσεων από ΜΚΟ και άλλους φορείς για την εκπόνηση προγραμμάτων αναπτυξιακής συνεργασίας.

Οι κυβερνήσεις των χωρών στις οποίες υλοποιούνται τα προγράμματα που υποστηρίζει η ΥΔΑΣ έχουν αναλάβει δεσμεύσεις για σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ανάπτυξη του κράτους δικαίου και των δημοκρατικών θεσμών, καθώς και για ενίσχυση του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών. Στο πλαίσιο αυτό είναι δυνατή η ανάπτυξη και των οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων και κατά συνέπεια η οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Τα ανωτέρω στοιχεία, εξάλλου, συγκαταλέγονται ανάμεσα στα σημαντικότερα κριτήρια της ΥΔΑΣ για την επιλογή και αξιολόγηση των προγραμμάτων αναπτυξιακής συνεργασίας των ΜΚΟ.

Η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εν τη ευρεία εννοία συνι-

στά, επίσης, σε αρκετές περιπτώσεις, τη βάση συνεργασίας της ΥΔΑΣ με ΜΚΟ και Διεθνείς Οργανισμούς. Ειδικότερα, υλοποιούνται προγράμματα με στόχο την ευαισθητοποίηση των κρατικών λειτουργών σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μειονοτήτων και ευπαθών ομάδων, την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης προσώπων, τη συνεργασία κράτους και κοινωνίας των πολιτών για την αρωγή των θυμάτων παράνομης διακίνησης και τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, καθώς και την επιμόρφωση αστυνομικών και δικαστικών λειτουργών στην αναγνώριση θυμάτων παράνομης διακίνησης.

Η ΥΔΑΣ επιδιώκει, επίσης, συμμετοχή σε Δίκτυα περιφερειακής και διεθνούς συνεργασίας τα οποία προωθούν στο πλαίσιο της δράσης τους το σεβασμό και την προστασία των Α.Δ. Εν προκειμένω, επισημαίνεται η παρακολούθηση θεμάτων του Δικτύου Ανθρώπινης Ασφάλειας (ΔΑΑ - Human Security Network) από την ΥΔΑΣ. Η Ελλάδα πρόκειται να αναλάβει την προεδρία του ΔΑΑ τον Ιούνιο τ.ε. και στις προτεραιότητές της περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, θέματα ΑΔ, όπως:

- Η πολιτική της Ανθρώπινης Ασφάλειας ως απάντηση στα προβλήματα περιφερειακής / διακρατικής συνεργασίας στην καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης προσώπων, βάσει συγκεκριμένων προγραμμάτων όπως τα ΙΛΑΕΙΡΑ, ΑΓΙΣ και ΗΡΑ, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από το Υπουργείο Εξωτερικών.
- Προστασία ευπαθών ομάδων πληθυσμού, κυρίως γυναικών και παιδιών από τη βία και την εκμετάλλευση, με ανάδειξη, μεταξύ άλλων, των ευρωπαϊκών και άλλων προγραμμάτων που υποστηρίζονται από τη χώρα μας όπως τα: Transnational Action Against Child Trafficking (σε συνεργασία με USAID και το ΜΚΟ «Terre des Hommes» στην Αλβανία), Europe et l'Enfance, Child on Europe και Amber Alert.
- πολιτική της Ανθρώπινης Ασφαλείας και της συν-ανάπτυξης στο πλαίσιο της ευρύτερης θεματικής της Ανάπτυξης και της Μετανάστευσης.
- Παρουσίαση ερευνητικού προγράμματος για τη δημιουργία ευρετηρίου Ανθρώπινης Ασφαλείας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Towards a Human Security Index in SE Europe).

Χ.

Θέματα γενικότερου εθνικού ενδιαφέροντος

Σε εσωτερικό επίπεδο η δραστηριότητα του Υπουργείου Εξωτερικών καταγράφεται ως εξής:

- Συντονισμός διαφόρων (συν)αρμόδιων Υπουργείων (π.χ. Δημοσίας Τάξεως, Εσωτερικών, ΔΔ & Α, Δικαιοσύνης) για παροχή απαντή-

σεων με ανασκευαστικά στοιχεία σε καταγγελίες που διατυπώθηκαν κατά της χώρας μας για παραβιάσεις ΑΔ σε διάφορα όργανα των Ηνωμένων Εθνών, π.χ. Ειδικοί Εισηγητές του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθώς και από διεθνείς ΜΚΟ.

- Συντονισμός των συναρμόδιων Υπουργείων και σύγκλιση συσκέψεων για τη σύνθεση Ελληνικής απάντησης στις συστάσεις της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Human Rights Committee) του Διεθνούς Συμφώνου για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα.
- Συντονισμός διαφόρων (συν)αρμόδιων Υπουργείων (π.χ. Δημοσίας Τάξεως, Εσωτερικών, ΔΔ & Α, Δικαιοσύνης, Υγείας, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων) για την Σύνταξη της 2ης και 3ης περιοδικής Εκθέσεως για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Καθηγητής Πέτρος Ι. Παραράς
Επίτιμος Αντιπρόεδρος ΣτΕ
Εκπρόσωπος ΥΠΕΞ στην ΕΕΔΑ

ΕΚΘΕΣΗ

**ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**

**ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**

**I. Νομοθετικό έργο του Υπουργείου Δικαιοσύνης που στοχεύει στη
διασφάλιση των δικαιωμάτων των πολιτών.**

A. ΝΟΜΟΙ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΨΗΦΙΣΤΕΙ:

1. Ν. 3351/2005 (ΦΕΚ Α'147) «Κύρωση του Πρόσθετου πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τη μεταφορά καταδίκων», ο οποίος τέθηκε σε ισχύ για την Ελλάδα την 1η Ιανουαρίου 2006. Με το νόμο αυτό κυρώθηκε το ανωτέρω Πρωτόκολλο, το οποίο συντάχθηκε στο Στρασβούργο στις 18 Δεκεμβρίου 1997 και με το οποίο συμπληρώθηκε η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη μεταφορά καταδίκων (ν.1708/1987,ΦΕΚ Α'108) προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή της και να συνεχιστούν οι αναγνωρισμένοι στόχοι της για την προαγωγή των σκοπών της δικαιοσύνης και της κοινωνικής αποκατάστασης των καταδίκων.
2. Ν. 3471/2006 (ΦΕΚ Α'133) «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του ν.2472/1997». Με τον παρόντα νόμο ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2002 για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και τροποποιούνται διατάξεις του νόμου 2472/1997(ΦΕΚ Α' 50).
Ειδικότερα:Ο νομοθέτης εισήγαγε, σχετικά πρόσφατα, ένα πλαίσιο προστασίας των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής των χρηστών και των συνδρομητών στον τηλεπικοινωνιακό τομέα, με το νόμο 2774/1999 περί «προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τηλεπικοινωνιακό τομέα» (ΦΕΚ Α' 287). Οι νέες και διαρκώς εξελισσόμενες τεχνολογίες στα δημόσια δίκτυα επικοινωνίας επιβάλλουν, ωστόσο, τη διαρκή προσαρμογή των νομοθετικών ρυθμίσεων, προκειμένου να διασφαλίζεται η πληρέστερη και αποτελεσματικότερη προστασία των προσωπικών δεδομένων των πολιτών που χρησιμοποιούν τις προσφερόμενες υπηρεσίες επικοινωνίας σε ένα μεταβαλλόμενο τεχνολογικό και οικονομικό περιβάλλον.
Ο νόμος 2774/1999 συνιστούσε, κυρίως, προσαρμογή στην Οδηγία 97/66/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 1997 «περί επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και προστασίας της ιδιωτικής ζωής στον τηλεπικοινωνιακό

τομέα». Η Οδηγία αυτή ήδη (31-10-2003) καταργήθηκε (βλ. Άρθρα 19 και 17 παρ.1 Οδηγίας 2002/58/ΕΚ), καθώς κρίθηκε ότι οι ρυθμίσεις της έπρεπε να προσαρμοστούν στις εξελίξεις των αγορών και των τεχνολογιών, προκειμένου να παρέχεται το ίδιο επίπεδο προστασίας σε όλους τους χρήστες υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών διαθέσιμων στο κοινό, ανεξάρτητα από τις χρησιμοποιούμενες τεχνολογίες. Σε αντικατάσταση αυτής εκδόθηκε η ανωτέρω Οδηγία 2002/58/ΕΚ, η οποία, όπως εκτέθηκε, μεταφέρεται στο εσωτερικό μας δίκαιο με το νόμο 3471/2006. Δεδομένου δε ότι με το νόμο 3471/2006 αντικαθίστανται στο σύνολό τους οι διατάξεις του νόμου 2774/1999, ο νόμος αυτός, για λόγους σαφήνειας και αποφυγής συγχύσεων (ενόψει και της χρησιμοποιούμενης διαφορετικής ορολογίας, η οποία χαρακτηρίζεται από τεχνολογική ουδετερότητα), εισήχθη ως νέο νομοθετικό κείμενο και όχι ως τροποποίηση του νόμου 2774/1999, ο οποίος καταργείται στο σύνολό του (βλ. άρθρο 17 του ν.3471/2006).

Εξάλλου οι συνεχείς εξελίξεις στο πεδίο της τεχνολογίας, αλλά και η εμπειρία από την οκταετή εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων, κατέστησαν αναγκαία την τροποποίηση ορισμένων διατάξεων του νόμου 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Οι τροποποιήσεις αυτές που επέρχονται με το νόμο 3471/2006 δεν μεταβάλλουν το πνεύμα και τους σκοπούς των διατάξεων του τροποποιούμενου νόμου, που αποβλέπει στην κατοχύρωση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας των προσωπικών δεδομένων και στην πρόβλεψη των αναγκών προς τούτο εγγυήσεων. Η διατήρηση του υψηλού επιπέδου προστασίας που παρέχει το νομοθετικό πλαίσιο της χώρας συνιστά επιπλέον και συμμόρφωση προς τις επιταγές της τελευταίας Συνταγματικής Αναθεώρησης (2001) και συγκεκριμένα προς το νέο άρθρο 9Α του Συντάγματος.

3. Ν. 3472/2006 (ΦΕΚ Α'135) «Ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις». Με το νόμο αυτό λαμβάνονται μέτρα για το αδιάβλητο, την επιτάχυνση και τον εξορθολογισμό της απονομής της Δικαιοσύνης. Επίσης δίδονται λύσεις σε χρονίζοντα θέματα της Δικαιοσύνης, ενώ παράλληλα λαμβάνεται πρόνοια για την τακτοποίηση εκκρεμοτήτων στον ευρύτερο χώρο της αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης.
4. Ν. 3500/2006 (ΦΕΚ Α'232) «Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις». Με τον εν λόγω νόμο αντιμετωπίζεται το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας στη βάση των αρχών της ελευθερίας, της αυτοδιάθεσης και της αξιοπρέπειας του ατόμου, ώστε να ενισχυθεί η αρμονική συμβίωση των προσώπων στο πλαίσιο της οικογένειας. Το φαινόμενο αυτό, κοινωνικά, εκδηλώνεται πρωτίστως σε

βάρος των γυναικών, παραβιάζοντας ευθέως την αναγνωρισμένη από το Σύνταγμα αρχή της ισότητας των δύο φύλων (άρθρο 4 παρ.1 του Συντάγματος), με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται καθοριστικά και, σε κάθε περίπτωση, αρνητικά η ελεύθερη ανάπτυξη της γυναικείας προσωπικότητας.

Ο νόμος προστατεύει, πέραν των γυναικών, ευρύτερο κύκλο προσώπων (όπως τα παιδιά, τους υπερήλικες, τους ανήμπορους κ.ά.), χωρίς να παρεμβαίνει στην ιδιωτική ζωή των μελών της οικογένειας και να θίγει ήθη, αξίες και αρχές, όπως αυτές διαμορφώνονται στην ελληνική κοινωνία. Ταυτόχρονα αναγνωρίζεται ότι η ενδοοικογενειακή βία δεν είναι ιδιωτική υπόθεση αλλά σοβαρή κοινωνική παθογένεια, που παραβιάζει ατομικές ελευθερίες, κυρίως των γυναικών, οι οποίες και πλήττονται σε μεγάλο βαθμό από το φαινόμενο. Επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

Με τις διατάξεις του νόμου αντιμετωπίζονται ως αξιόποινες ειδικότερα συμπεριφορές που εκδηλώνονται μέσα στην οικογένεια και προσβάλλουν τη σωματική ακεραιότητα και υγεία (άρθρο 6), την προσωπική ελευθερία (άρθρο 7), τη γενετήσια ελευθερία (άρθρο 8 σε συνδυασμό με το άρθρο 1 παρ.1) και τη γενετήσια αξιοπρέπεια (άρθρο 9).

Σημαντική- και εν πολλοίς πρωτοποριακή- στον παρόντα νόμο είναι η αντιμετώπιση των ανηλίκων ως θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, ακόμη και όταν οι σχετικές πράξεις δεν στρέφονται άμεσα εναντίον τους, αλλά απλώς τελούνται ενώπιόν τους (άρθρο 1 παράγραφοι 2 στοιχείο γ' και 3). Επίσης σημαντική είναι και η διάταξη του άρθρου 6 παρ.3, για το λόγο ότι δί' αυτής παρέχεται ιδιαίτερη προστασία σε άτομα ανίκανα να αντισταθούν σε εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας που τελούνται σε βάρος τους, εφόσον είναι μέλη της οικογένειας.

Ομοίως πρωτοποριακή είναι η δια του παρόντος νόμου εισαγωγή στο ποινικό σύστημα της χώρας του θεσμού της ποινικής διαμεσολάβησης (άρθρα 11-14). Πρόκειται για μια διαδικασία η οποία θα κινείται μόνον εφόσον τα εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας που τελέστηκαν έχουν πλημμεληματικό χαρακτήρα. Έτσι, με τις διατάξεις του νόμου δεν επαπειλείται μόνο αυστηρότερη τιμώρηση του υπαιτίου για πράξεις ενδοοικογενειακής βίας, αλλά παράλληλα διευκολύνεται το θύμα να αναζητήσει βοήθεια από την πολιτεία, χωρίς η σχετική καταγγελία του να το εμπλέκει αμέσως στην- υπό την αυστηρή έννοια του όρου- ποινική διαδικασία.

Με την εισαγωγή του θεσμού αυτού και στη χώρα μας καθίσταται πιο φιλικό το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης για τη συγκεκριμένη κατηγορία των θυμάτων, ώστε αυτά αφενός μεν να έχουν περισσότερα κίνητρα να καταγγέλλουν την πράξη αφετέρου δε να τους παρέχεται η δυνατότητα να μετέσχουν σε μια διαδικασία που σκοπό θα έχει να

τα βοηθήσει να συζητήσουν και να θέσουν τέρμα στις σχετικές συμπεριφορές με τη βοήθεια ενός αμερόληπτου τρίτου.

Για την ταχεία και ακώλυτη εκδίκαση των σχετικών υποθέσεων τόσο σε αστικά όσο και σε ποινικά δικαστήρια λαμβάνεται ιδιαίτερη πρόνοια στο νόμο. Έτσι αποφεύγεται κατά το δυνατόν η λεγόμενη «δευτερογενής θυματοποίηση» στα δικαστήρια (άρθρο 19), αλλά και ο συχνά διαπιστούμενος κοινωνικός διασυρμός (άρθρο 20) των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας. Προς την ίδια κατεύθυνση κινούνται ρυθμίσεις με τις οποίες αποτρέπονται:

α) ο εκφοβισμός ή η δωροδοκία μαρτύρων με σκοπό την παρακώλυση της απονομής δικαιοσύνης σε υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας (άρθρο 10),

β) οι συχνά παρατηρούμενες συναλλαγές κατά την καταμήνυση των οικείων αξιόποινων πράξεων (άρθρο 17 παρ.1),

γ) η παραγραφή πράξεων που στρέφονται κατ'ανηλίκων (άρθρο 16) αλλά και

δ) η χρονοβόρος προδικασία, η οποία θα ακύρωνε τα αποτελέσματα της αυτεπάγγελτης ποινικής επέμβασης της πολιτείας εναντίον των συγκεκριμένων αξιόποινων πράξεων (άρθρο 17 παρ.2).

5. Ν. 3514/2006 (ΦΕΚ Α'266) «Τροποποίηση του κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών που κυρώθηκε με το ν. 1756/1988 (ΦΕΚ Α'35) σχετικά με την αναδιοργάνωση της Επιθεώρησης Δικαστηρίων και Δικαστικών Λειτουργών και άλλες διατάξεις». Με τις διατάξεις του νόμου μεταρρυθμίζεται ο θεσμός της επιθεώρησης των δικαστηρίων και των δικαστικών λειτουργών με σκοπό την ταχεία, αποτελεσματική και αξιόπιστη λειτουργία της Δικαιοσύνης. Η ενίσχυση και περαιτέρω δραστηριοποίηση της επιθεώρησης, υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι δεν θίγεται η ανεξαρτησία των επιθεωρούμενων δικαστικών λειτουργών, κρίθηκε επιβεβλημένη ιδιαίτερα μετά τα αρνητικά φαινόμενα που αποκαλύφθηκαν πρόσφατα. Η άρτια λειτουργία της επιθεώρησης συμβάλλει στην αποτροπή τέτοιων φαινομένων, θωρακίζει και αναβαθμίζει τη Δικαιοσύνη και εμπεδώνει την εμπιστοσύνη των πολιτών στους λειτουργούς της.

Ακόμη με το άρθρο 12 του νόμου αντικαθίσταται η διάταξη του πρώτου εδαφίου του άρθρου 11 του Κανονιστικού Διατάγματος της 26.6/10.7.1944 (ΦΕΚ Α'139) «Περί Κώδικος των νόμων περί δικών του Δημοσίου» και ορίζεται ότι καμία απολύτως προθεσμία δεν τρέχει σε βάρος των διαδίκων κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών σε όλες τις δίκες στις οποίες μετέχει ως διάδικος το Δημόσιο. Σημειώνουμε ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) δέχθηκε με την από 11-1-2001 απόφασή του στην υπόθεση Πλατάκου κατά Ελλάδας ότι η αναστολή των προθεσμιών, μόνο υπέρ

του Δημοσίου, κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών παραβιάζει την αρχή της ισότητας των όπλων, η οποία κατοχυρώνεται από το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ. Ακολούθησαν αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας (2807και 2808/2002) και του Αρείου Πάγου (1218/2001 και 328/2005), με τις οποίες κρίθηκε ότι οι ρυθμίσεις του ως άνω άρθρου 11 αντίκεινται στην αρχή της δικονομικής ισότητας των διαδίκων, όπως καθιερώνεται στο Σύνταγμα, κατά το μέρος που οι ρυθμίσεις αυτές προβλέπουν την αναστολή των προθεσμιών, μόνο για το Δημόσιο, κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών. Μετά τις αποφάσεις αυτές, εν λόγω ρύθμιση κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να κατοχυρωθεί και σε νομοθετικό επίπεδο η ίση μεταχείριση των διαδίκων, όπως επιτάσσουν το Σύνταγμα και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ).

B. ΣΧΕΔΙΑ ΝΟΜΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΩΘΟΥΝΤΑΙ:

1. Εθνική Σχολή Δικαστών.
Παραδόθηκε από νομοπαρασκευαστική επιτροπή, έτυχε επεξεργασίας από την Κεντρική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή της Βουλής και συντόμως θα κατατεθεί προς ψήφιση.
2. Κύρωση Προαιρετικού πρωτοκόλλου στην Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού σχετικά με την εμπορία παιδιών, παιδική πορνογραφία και παιδική πορνεία και τροποποίηση διατάξεων του Π.Κ και του Κ.Ποιν.Δικ.
Παραδόθηκε από νομοπαρασκευαστική επιτροπή και μελετάται.
3. Αποζημίωση των θυμάτων εγκληματικών πράξεων (Οδηγία 2004/80/ΕΚ).
Παραδόθηκε από νομοπαρασκευαστική επιτροπή και μελετάται.
4. Αποζημίωση των διαδίκων λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης, ενόψει των καταδικαστικών αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των συστάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης.
Παραδόθηκε από νομοπαρασκευαστική επιτροπή και μελετάται.
5. Σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης.
Παραδόθηκε από νομοπαρασκευαστική επιτροπή και μελετάται.
6. Βελτίωση και επιτάχυνση διαδικασιών της διοικητικής δίκης κατά τροποποίηση της νομοθεσίας του Συμβουλίου της Επικρατείας και των διοικητικών δικαστηρίων.
Παραδόθηκε από νομοπαρασκευαστική επιτροπή και βρίσκεται στο στάδιο της τελικής του επεξεργασίας.
7. Σε σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης συμπεριελήφθησαν διατάξεις με τις οποίες επιβάλλο-

νται αυστηρότερες ποινικές κυρώσεις και χρηματικές ποινές σε όσους διευκολύνουν την είσοδο παρανόμων υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια και αναπροσαρμόζονται, σε χαμηλότερα επίπεδα, τα πρόστιμα που επιβάλλονται σε υπηκόους τρίτων χωρών που παραβιάζουν τις υποχρεώσεις τους. Επίσης προστίθεται στον κατάλογο που απαριθμούνται στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 187 του Π.Κ. και η διευκόλυνση της παράνομης εισόδου υπηκόου τρίτης χώρας, όταν πράττεται εκ κερδοσκοπίας από τρία ή περισσότερα πρόσωπα που είχαν συγκροτήσει ή ενταχθεί σε ομάδα για διαρκή δράση προς τούτο.

Γ. ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΩΘΟΥΝΤΑΙ

1. «Οργάνωση και λειτουργία του θεσμού της αναδοχής ανηλίκων»

Έχει στόχο να ρυθμίσει τα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας του θεσμού της αναδοχής ανηλίκων στο πλαίσιο του ν. 2447/1996 αλλά και της κοινωνικής πραγματικότητας της χώρας, με γνώμονα την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος, του συμφέροντος του ανηλίκου και της επίλυσης προβλημάτων διοικητικών κατά την εφαρμογή του θεσμού της αναδοχής από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Τίθενται ορισμένοι κανόνες, που επιλύουν προβλήματα επιλογής της κατάλληλης ανάδοχης οικογένειας, σε περίπτωση που τα προσδιοριστικά κριτήρια καταλληλότητας της οικογένειας συντρέχουν σε περισσότερα πρόσωπα.

Ορίζεται ότι οι υποψήφιοι ανάδοχοι γονείς δεν πρέπει να έχουν καταδικαστεί, ούτε να είναι φυγόδικοι ή φυγόποινοι, πέραν των αδικημάτων που επισύρουν έκπτωση από τη γονική μέριμνα, και, για μείζονα προστασία του ανηλίκου, για αδικήματα περί εμπορίας ναρκωτικών, καθώς και εμπορίας ανθρώπων και οργάνων.

2. Επίκειται η έκδοση των Προεδρικών Διαταγμάτων για την ίδρυση και διάρθρωση των δύο νέων σύγχρονων Γενικών Καταστημάτων Κράτησης στο Δήμο Γρεβενών και στο Δήμο Δομοκού του νομού Φθιώτιδας. Τα Καταστήματα αυτά θα συμβάλουν στην αποσυμφόρηση των ήδη υφιστάμενων και κατ' επέκταση στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων.

Δ. ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

1. Επιτροπή Ίσης Μεταχείρισης. Συστάθηκε με το άρθρο 21 του νόμου 3304/2005 (ΦΕΚ Α'16) και συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ.98623/10-10-2005 Απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης (ΦΕΚ Β'1489/27-10-2005). Συνεχίζει να λειτουργεί.

2. Ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή για την μελέτη και επεξεργασία με σκοπό την ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία: α) της απόφασης 2003/335/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 8.5.2003 σχετικά με την διερεύνηση και τη δίωξη της γενοκτονίας, των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας και των εγκλημάτων πολέμου και β) της απόφασης πλαίσιο 2004/757/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 25.10.2004 για τη θέσπιση ελάχιστων διατάξεων σχετικά με τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των εγκλημάτων και τις ποινές που ισχύουν στον τομέα της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών. Συνεχίζει να λειτουργεί.
3. Ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή για την τελική επεξεργασία με σκοπό την ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς.
4. Ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή με αντικείμενο την κατάρτιση σχεδίου νόμου για την ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου που αφορά στην ασφάλεια των επικοινωνιών.
5. Ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή για την κατάρτιση σχεδίου νόμου κύρωσης και προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις α) της Σύμβασης του ΟΗΕ κατά του διασυνοριακού Οργανωμένου Εγκλήματος και των τριών πρωτοκόλλων αυτής και β) της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ανθρώπων.
6. Ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή για τις Μονάδες Μέριμνας Νέων και την εισήγηση προτάσεων για το ρόλο του εισαγγελέα σε κάθε περίπτωση ασυνόδετου ανήλικου ατόμου.
7. Ομάδα εργασίας για τη λήψη, εφαρμογή και παρακολούθηση μέτρων συμμόρφωσης προς τις αποφάσεις του ΕΔΔΑ.
8. Ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή για την τελική επεξεργασία νομοσχεδίων αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, η οποία μεταξύ των άλλων θεμάτων θα επεξεργαστεί και την απόφαση-πλαίσιο 2001/220.ΔΕΥ του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2001 σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες.

II. ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΑΛΛΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΟΡΓΑΝΑ

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης συμμετέχει με εκπροσώπους του ως ακολούθως:

1. Στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης στην Ομάδα Διοίκησης Έργου για την καταπολέμηση της εμπορίας Ανθρώπων.
2. Στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης στην Ομάδα Διοίκησης Έργου για την κατάρτιση του Ολοκληρωμένου Προγράμματος Δράσης ως προς την ένταξη των υπηκόων τρίτων

χωρών στην ελληνική κοινωνία, το οποίο προβλέπεται στο νέο νόμο 3386/2005 για την είσοδο και διαμονή τους στην χώρα μας.

3. Στην Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

III. ΤΟΜΕΑΣ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ:

A. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Όσον αφορά στο πρόβλημα του υπερπληθυσμού των Καταστημάτων Κράτησης, αναφέρουμε ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης αντιμετωπίζει το πρόβλημα αυτό συνολικά, υλοποιώντας ολοκληρωμένο πρόγραμμα Σωφρονιστικής Πολιτικής, με κύριους άξονες την αποσυμφόρηση των υπερκορεσμένων φυλακών της χώρας και τον εκσυγχρονισμό του σωφρονιστικού μας συστήματος.

Στο πλαίσιο αυτό σχεδιάστηκε και ήδη υλοποιείται ένα ταχύρυθμο πρόγραμμα κατασκευής επτά νέων φυλακών χωρητικότητας 2700 κρατουμένων. Το πρώτο από τα επτά Καταστήματα Κράτησης, στα Τρίκαλα ήδη λειτουργεί εδώ και έξι μήνες περίπου. Σε σύντομο χρονικό διάστημα (αρχές του έτους 2007) παραδίδεται το δεύτερο νέο Κατάστημα Κράτησης στο Δομοκό και εντός του ιδίου έτους το τρίτο Κατάστημα Κράτησης στα Γρεβενά. Επίσης, εντός του έτους 2007, θα λειτουργήσει και η Γυναικεία φυλακή στον Ελαιώνα Θηβών, όπου θα μεταφερθούν 350 περίπου γυναίκες-κατάδικοι που κρατούνται σήμερα στον Κορυδαλλό. Επίσης στο ΚΑΤΚ Ελεώνα θα λειτουργήσει παράλληλα με το Τμήμα Απεξάρτησης ανδρών και Τμήμα Απεξάρτησης γυναικών. Στο α' εξάμηνο του 2007, θα έχουν περατωθεί τα Καταστήματα Κράτησης Σερρών και Δράμας, ενώ στις αρχές του 2008 θα παραδοθεί και η έβδομη φυλακή στα Χανιά.

Σε δεύτερη φάση σχεδιάζεται και δρομολογείται η κατασκευή πέντε νέων συγκροτημάτων Καταστημάτων Κράτησης, συνολικής χωρητικότητας 4000 κρατουμένων.

Τέλος, γίνονται κατασκευαστικές παρεμβάσεις σε ήδη λειτουργούντα Καταστήματα Κράτησης για τη δημιουργία πρόσθετων χώρων κοιτωσίου.

Με την υλοποίηση του ως άνω κατασκευαστικού προγράμματος και ιδίως την ολοκλήρωση και λειτουργία των Καταστημάτων Κράτησης Δομοκού και Γρεβενών θα βελτιωθεί άμεσα το πρόβλημα του υπερκορεσμού των Καταστημάτων Κράτησης της χώρας.

Επίσης κατά το έτος 2006 ενισχύθηκαν με προσωπικό τα Καταστήματα Κράτησης της χώρας. Ειδικότερα συστάθηκαν 690 θέσεις προσωπικού διαφόρων ειδικοτήτων και έχουν εξασφαλιστεί πιστώσεις για την πλήρωση 609 απ' αυτές για τη στελέχωση των τριών νέων Κατα-

στημάτων (Τρικάλων, Γρεβενών και Δομοκού). Επιπλέον επίκειται η πρόσληψη 380 υπαλλήλων ΔΕ Φύλαξης και ΔΕ Εξωτερικής Φύλαξης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εκπαίδευση όλων των σωφρονιστικών υπαλλήλων σε θέματα μεταχείρισης κρατουμένων, ελέγχονται δε τυχόν καταγγελίες για άδικη μεταχείριση κρατουμένων από υπαλλήλους και επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις, που αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση έως εξαφάνιση τέτοιων περιπτώσεων.

Β. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ ΕΙΔΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΩΓΗΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΒΟΛΟΥ

Στον τομέα της εκπαίδευσης, λειτουργούν :

1. Στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Αυλώνας:

- Δημοτικό Σχολείο (εγγεγραμμένοι 27 Έλληνες + 78 Αλλοδαποί = 105)
- Γυμνάσιο και Α', Β' και Γ' τάξεις Ενιαίου Λυκείου προσαρτημένες στο Γυμνάσιο (εγγεγραμμένοι Γυμνάσιο 62 Αλλοδαποί + 27 Έλληνες = 89 και Λύκειο 23 Έλληνες + 13 Αλλοδαποί = 36)

2. Στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Βόλου:

- Γυμνασιακό Παράρτημα του 6ου Γυμνασίου Βόλου (εγγεγραμμένοι 39 Αλλοδαποί ανήλικοι)

3. Στο Αγροτικό Σωφρονιστικό Κατάστημα Ανηλίκων Κασσαβέτειας:

- Δημοτικό Σχολείο (εγγεγραμμένοι 14 Έλληνες = 14)

4. Ίδρυμα Αγωγής Ανηλίκων Αρρένων Βόλου

- Δημοτικό Σχολείο φοιτούν 7 Ανήλικοι Έλληνες
 - Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας 1 Έλληνας
 - Στο Γυμνάσιο δεν φοιτά πια κανένας
- Όλες οι παραπάνω σχολικές μονάδες είναι αρμοδιότητας του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και οι φοιτούντες σ' αυτές λαμβάνουν απολυτήριους τίτλους σπουδών, ισότιμους των λοιπών Σχολείων, στους οποίους δεν αναγράφεται ότι αποκτήθηκαν σε Κατάστημα Κράτησης.

Γ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ

Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας λειτουργούν στα ακόλουθα Καταστήματα Κράτησης:

- Κατάστημα Κράτησης Λάρισας (εγγεγραμμένοι 45 Έλληνες και 48 αλλοδαποί κρατούμενοι).
- Κατάστημα Κράτησης Κορυδαλλού (εγγεγραμμένοι 23 Έλληνες και 24 αλλοδαποί κρατούμενοι).
- Κλειστή Κεντρική Φυλακή Γυναικών (εγγεγραμμένες 37 Ελληνίδες και 8 αλλοδαπές κρατούμενες, από τις οποίες 3 Ελληνίδες και 5 αλλοδαπές είναι ανήλικες).
- Κατάστημα Κράτησης Θεσσαλονίκης (εγγεγραμμένοι 46 Έλληνες και 5 αλλοδαποί κρατούμενοι). Το Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας άρχισε να λειτουργεί τον Οκτώβριο του 2006.
Επιπλέον των λοιπών σχολείων που λειτουργούν στα Καταστήματα Κράτησης, κατά το τρέχον σχολικό έτος 2006-2007 άρχισε να λειτουργεί δημοτικό σχολείο στο Κατάστημα Κράτησης Κομοτηνής.

Δ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- **Εκπαιδευτικά προγράμματα**

Το 2006 πραγματοποιήθηκαν σε 20 Καταστήματα Κράτησης, 89 προγράμματα εκπαίδευσης, επιμόρφωσης, συμβουλευτικής, ψυχολογικής υποστήριξης και άθλησης.

- **Προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης**

Όσον αφορά τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, σημειώνεται ότι ολοκληρώθηκε η διαδικασία του σχετικού διαγωνισμού από τις αρμόδιες υπηρεσίες, για τη λειτουργία 21 προγραμμάτων που θα πραγματοποιηθούν σε 16 Καταστήματα Κράτησης της χώρας. Τα ανωτέρω προγράμματα υλοποιούνται σε συνεργασία με το Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας και αφορούν αντικείμενα κατάρτισης που έχουν επιλεγεί σύμφωνα με τις τρέχουσες ανάγκες της αγοράς εργασίας.

- **ΚΕΘΕΑ**

Τα προγράμματα του ΚΕΘΕΑ υλοποιούνται στα ακόλουθα Καταστήματα Κράτησης:

Κατάστημα Κράτησης Κορυδαλλού, Κατάστημα Κράτησης Γυναικών Κορυδαλλού, Ψυχιατρείο Κρατουμένων Κορυδαλλού, Κατάστημα Κράτησης Θεσσαλονίκης, Αγροτικό Σωφρονιστικό Κατάστημα Ανηλίκων Κασσαβέτειας, Κατάστημα Κράτησης Αλικαρνασσού, Κατάστημα Κράτησης Νεάπολης, Κατάστημα Κράτησης Κομοτηνής, Κατάστημα

Κράτησης Χανίων, Αγροτική Φυλακή Κασσάνδρας, Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Αυλώνα, Κατάστημα Κράτησης Πατρών.

Ε. ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ

Με την υπ' αριθμ. 108842/1997 (ΦΕΚ 1104 Β) ΚΥΑ των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης, Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας & Πρόνοιας και Δικαιοσύνης καθορίστηκε η οργάνωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας, όπως προβλέπεται από το άρθρο 82 του Π.Κ. και από το άρθρο 64 του Ν. 2776/1999. Με την αριθμ. 130433/21-11-06 (ΦΕΚ 1786 Β) ΚΥΑ των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας, Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Δικαιοσύνης καταρτίστηκε νέος πίνακας με τους φορείς που έχουν τη δυνατότητα να δεχθούν άτομα για να παράσχουν κοινωφελή εργασία, με αποτέλεσμα σήμερα να έχουν ενταχθεί 112 φορείς.

Ο θεσμός της μετατροπής της ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας αντικαθιστά υπό προϋποθέσεις τις βραχυχρόνιες στερητικές της ελευθερίας ποινές που έχουν μετατραπεί σε χρηματική ποινή ή πρόστιμο. Την εκτέλεση της κοινωφελούς εργασίας επιβλέπει επιμελητής κοινωνικής αρωγής.

Για την οργάνωση και λειτουργία των Υπηρεσιών Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής (ΥΕΚΑ) εκδόθηκε το Προεδρικό Διάταγμα 195/2006 (ΦΕΚ Α'199/14-9-2006). Οι Επιμελητές Κοινωνικής Αρωγής (ΕΚΑ), επικουρούν και εποπτεύουν αυτούς που: α) καταδικάζονται με αναστολή εκτέλεσης της ποινής υπό επιτήρηση (άρθρο 100Α του Π.Κ), β) καταδικάζονται σε ποινή που έχει μετατραπεί σε υποχρέωση παροχής κοινωφελούς εργασίας (άρθρο 82 του Π.Κ, βλ. ανωτέρω) και γ) απολύονται υπό όρους (άρθρα 105 επ. του Π.Κ). Ακόμη οι Ε.Κ.Α. μπορούν, μετά από παραγγελία του αρμόδιου εισαγγελέα, να διενεργούν κοινωνική έρευνα για άτομα που είναι προσωρινά κρατούμενοι ή τους έχουν επιβληθεί περιοριστικοί όροι σύμφωνα με το άρθρο 282 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ώστε όταν δικαστούν να υπάρχει μια σαφέστερη εικόνα που θα βοηθήσει το δικαστήριο κατά την επιμέτρηση της ποινής ή τη μετατροπή της σε εναλλακτική ποινή ή την αναστολή της υπό όρους.

Ήδη ολοκληρώνεται η διαδικασία πρόσληψης 56 Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής, οι οποίοι θα στελεχώσουν, κατά την πρώτη εφαρμογή του μέτρου αυτού, 14 Υπηρεσίες και θα συμβάλουν στην καλύτερη λειτουργία της εφαρμογής των ως άνω θεσμών, με αποτέλεσμα την αποσυμφόρηση των Καταστημάτων Κράτησης και κυρίως την άσκηση

μιας οπωσδήποτε περισσότερο δίκαιης και αποτελεσματικής σφραγιστικής πολιτικής.

ΣΤ. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχει καθιερώσει, ως διαρκή θεσμό, κύκλους πολιτιστικών εκδηλώσεων στα Καταστήματα Κράτησης, με στόχο να βοηθήσει τους κρατούμενους δίνοντάς τους θάρρος, πίστη, ελπίδα, προοπτική, αλλά και να ευαισθητοποιήσει την κοινή γνώμη. Κατά το τρέχον έτος, συνεχίστηκε η πραγματοποίηση προγραμμάτων πολιτιστικών εκδηλώσεων (θεατρικές παραστάσεις, μουσικές συναυλίες κ.τ.λ.) στα Καταστήματα Κράτησης της χώρας.

ΙV. ΛΟΙΠΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

- Ο Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Αναστάσης Παπαληγούρας απηύθυνε χαιρετισμό στην έναρξη του Συνεδρίου των εκπροσώπων των Ευρωπαϊκών Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που έλαβε χώρα στην Αθήνα στις 27.9.2006.
- Ο Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Αναστάσης Παπαληγούρας απηύθυνε χαιρετισμό στο Διεθνές COURS Εγκληματολογίας με θέμα « Αντεγκληματική Πολιτική και Δικαιώματα του Ανθρώπου» που έλαβε χώρα στην Αθήνα στις 20-21.11.2006.
- Το Υπουργείο Δικαιοσύνης συμμετείχε στη συνδιοργάνωση ημερίδας με θέμα την αντιμετώπιση και στήριξη θυμάτων βίας, που διοργάνωσε η Πρεσβεία των ΗΠΑ στην Αθήνα στις 29.9.2006. Ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης κ. Παναγιώτης Σ. Πανούρης ήταν ομιλητής στην ως άνω ημερίδα, καθώς και η κ. Ειρήνη Χρυσογιάννη, εισαγγελική λειτουργός. Την ημερίδα παρακολούθησαν δικαστικοί λειτουργοί και στελέχη των υπηρεσιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης.
- Στο πλαίσιο την Ελληνικής Προεδρίας της Συνεργασίας Ν.Α. Ευρώπης-South East European Cooperation Process (SEEC)- (Μάιος 2005-Μάιος 2006) πραγματοποιήθηκε στο Λουτράκι, κατά το χρονικό διάστημα από 6-8 Φεβρουαρίου 2006, συνάντηση Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών των χωρών της Ν.Α. Ευρώπης. Κατά τη συνάντηση αυτή μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν ήταν η ενίσχυση της συνεργασίας κατά της εμπορίας ανθρώπων και της τρομοκρατίας, επί των οποίων εκδόθηκε κοινή δήλωση των Υπουργών.

- Στις 12-13 Οκτωβρίου 2006 στο Ερεβάν πραγματοποιήθηκε η 27η Συνδιάσκεψη των Υπουργών Δικαιοσύνης του Συμβουλίου της Ευρώπης με θέμα: «Θύματα εγκλημάτων, θέση τους στην κοινωνία, δικαιώματα και βοήθεια». Από ελληνικής πλευράς συμμετείχε αντιπροσωπεία με επικεφαλής τον Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Αναστάση Παπαληγούρα. Στη Συνδιάσκεψη υιοθετήθηκε ψήφισμα σχετικά με τα θύματα εγκληματικών ενεργειών.
- Στις 9-10/11/2006 πραγματοποιήθηκε στη Μόσχα Διάσκεψη υψηλού επιπέδου Ρωσικής Προεδρίας ΣτΕ για τη «Βελτίωση της Ευρωπαϊκής Συνεργασίας στον Ποινικό Τομέα», στην οποία έλαβαν μέρος οι Υπουργοί Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης της Ελλάδας.
 - Ο Έλληνας Υπουργός Δικαιοσύνης ήταν εισηγητής στο θέμα της επίλυσης διαφορών στην ερμηνεία της εφαρμογής των ποινικών συμβάσεων.
 - Επίσης, προωθήθηκε ελληνική πρωτοβουλία αναφορικά με νέο προτεινόμενο νομικό εργαλείο, υπό τη μορφή δεύτερου πρόσθετου πρωτοκόλλου, στη Σύμβαση Μεταφοράς Καταδίκων του Συμβουλίου της Ευρώπης, με στόχο την προώθηση της διαδικασίας έκτισης της ποινής κρατουμένων στις χώρες προέλευσής τους προς το σκοπό της ανθρωπινότερης έκτισης της ποινής τους αλλά και της επανένταξής τους στην κοινωνία.
- Στο πλαίσιο της 3ης Ευρωπαϊκής Ημέρας Πολιτικής Δικαιοσύνης 2006, διοργανώθηκε στις 25-10-2006 στο Εφετείο Αθηνών ημερίδα με θέμα: «Η πρόσβαση των πολιτών στη Δικαιοσύνη».
- Στις 26 Ιανουαρίου 2006 πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στην Ελλάδα της ειδικής εκπροσώπου του ΟΑΣΕ για την καταπολέμηση της Παράνομης Διακίνησης Προσώπων. Έγινε δεκτή από στελέχη του Υπουργείου Δικαιοσύνης.
- Το Υπουργείο Δικαιοσύνης παρακολουθεί, μέσω της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, τις εργασίες της ad hoc Ομάδας Εργασίας για την ίδρυση του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Ειδικότερα:

Τον Ιούνιο 2005 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε σχέδιο Κανονισμού του Συμβουλίου για την ίδρυση του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Πρόταση Απόφασης του Συμβουλίου για την ενδυνάμωση του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων με επέκταση των δραστηριοτήτων του στον τίτλο VI της Συνθήκης για την Ε.Ε. (Διατάξεις για την Αστυνομική και Δικαστική Συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις).

Ο Οργανισμός αυτός θα αποτελεί το κεντρικό σημείο επαφών για θέματα θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και θα έχει ουσιώδη ρόλο στο θέμα της προστασίας και

προώθησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η Ελλάδα υποστήριξε την επέκταση των αρμοδιοτήτων του στον Τρίτο Πυλώνα ως κατ'εξοχήν πεδίου των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία και τον περιορισμό των δικαιωμάτων των πολιτών.

Στο Συμβούλιο Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων στις Βρυξέλλες (4-5.12.06) επετεύχθη πολιτική συμφωνία επί του Σχεδίου Κανονισμού του Συμβουλίου για την ίδρυση Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος αναμένεται να υιοθετηθεί σε προσεχές Συμβούλιο Υπουργών και να αρχίσει να λειτουργεί από 1ης Μαρτίου 2007.

Η λειτουργία του Οργανισμού θα συμβάλλει στην εξασφάλιση της συνοχής των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως κατά τη διαδικασία της διεύρυνσης.

- Σημειώνουμε, τέλος, ότι κατά το έτος 2006 οι σπουδαστές της Εθνικής Σχολής Δικαστών (ΕΣΔι) πολιτικής και διοικητικής κατεύθυνσης διδάχθηκαν θέματα σχετικά με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τη νομολογία του, τα νομοθετικά μέτρα που λήφθηκαν από τη χώρα μας κατόπιν των αποφάσεων του ΕΔΔΑ και τις νομολογιακές θέσεις των δικαστηρίων μας. Επίσης οι σπουδαστές διοικητικής κατεύθυνσης, στα πλαίσια του Διοικητικού Δικαίου, διδάχθηκαν θέματα σχετικά με το Δίκαιο των Αλλοδαπών και Προσφύγων.

Παράλληλα στα πλαίσια διοργάνωσης επιμορφωτικών σεμιναρίων και διημερίδων πραγματοποιήθηκαν από την ΕΣΔι κατά το έτος 2006 τα ακόλουθα:

α) Διοργάνωση επιμορφωτικού σεμιναρίου στην Κομοτηνή για τους εν ενεργεία δικαστές αλλά και για τους σπουδαστές της ΕΣΔι με θέμα: «Τα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου στην πολιτική και ποινική δίκη».

β) Διοργάνωση επιμορφωτικού σεμιναρίου στη Θεσσαλονίκη για τους εν ενεργεία δικαστές με το ίδιο θέμα και ειδικότερα αναφορά στην ΕΣΔΑ και την πολιτική και ποινική δίκη, ΕΣΔΑ και δίκαιη πολιτική δίκη, Προσφυγή στο Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην πολιτική δίκη, και ποινική δίκη και δικαιώματα του κατηγορουμένου κατά την ΕΣΔΑ.

γ) Διοργάνωση επιμορφωτικής ημερίδας στη Θεσσαλονίκη για τους εν ενεργεία δικαστές αλλά και για τους σπουδαστές της ΕΣΔι με θέμα: «Ανήλικοι και σύγχρονη έννομη τάξη» με ειδικότερη αναφορά στη Σύμβαση της Χάγης για τη Διεθνή Απαγωγή παιδιών και τα προβλήματα που ανακύπτουν απ' αυτήν.

ΕΚΘΕΣΗ

**ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ**

**ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ**

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Βασικές κατευθύνσεις του προγραμματισμού έργου της Ελληνικής Αστυνομίας για το έτος 2007 στον τομέα βελτίωσης της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτέλεσαν:

- Η επαύξηση της διδασκαλίας θεμάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ρατσισμού και ξενοφοβίας, προστασίας των προσφύγων και αστυνομικής δεοντολογίας στις αστυνομικές σχολές.
- Η συνεχής καθοδήγηση του προσωπικού στις ακολουθούμενες τακτικές κατά τους αστυνομικούς ελέγχους, προσαγωγές και συλλήψεις πολιτών κατά την εκτέλεση του αστυνομικού έργου.
- Ο έλεγχος και ο αυστηρός κολασμός περιπτώσεων παραβίασης δικαιωμάτων πολιτών.
- Η βελτίωση των συνθηκών κράτησης σύμφωνα με τεχνικές προδιαγραφές που θεσπίστηκαν με βάση και τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά των Βασανιστηρίων (C. P. T.)

Με βάση τις κατευθύνσεις αυτές εκδηλώθηκαν οι ακόλουθες πρωτοβουλίες και δράσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου:

**ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ
ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ - ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ**

- Έκδοση εγκυκλίου διαταγής του Αρχηγού Ελληνικής Αστυνομίας με θέμα ***“Η αντιμετώπιση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, της μισαλλοδοξίας και της μη ανεκτικότητας, κατά την αστυνομική δράση”*** (7100/4/3 από 24-5-2006), στην οποία υπογραμμίζεται ότι ο σεβασμός στην ποικιλία των αντιλήψεων, των τρόπων ζωής και των πολιτιστικών στοιχείων όλων των ανθρώπων ανεξαιρέτως, αποτελεί βασική υποχρέωση του αστυνομικού προσωπικού. Με την ίδια εγκύκλιο τονίζεται ***η υποχρέωση των Αστυνομικών Αρχών να διερευνούν την πιθανότητα ύπαρξης ρατσιστικού κινήτρου***, τόσο στις ποινικές όσο και στις διοικητικές υποθέσεις κατά αστυνομικών, στις οποίες οι φερόμενοι ως δράστες και τα θύματα αυτοπροσδιορίζονται ή ανήκουν σε διαφορετικές φυλε-

τικές, θρησκευτικές και κοινωνικές ομάδες, το επικαλούνται οι παθόντες και οι μάρτυρες ή υφίστανται άλλες ενδείξεις.

- Έκδοση εγκυκλίου διαταγής του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας (4803/22/210κ από 26-6-2006), με την οποία κοινοποιείται σε όλους τους αστυνομικούς η από 13-12-2005 απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με την οποία καταδικάστηκε η χώρας μας για κακοποίηση πολιτών κατά την κράτησή τους σε Αστυνομική Υπηρεσία (*παραβίαση του άρθρου 3 σε συνδυασμό με το άρθρο 14 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην υπόθεση ΜΠΕΚΟΥ & ΚΟΥΤΡΟΠΟΥΛΟΥ κατά Ελλάδας*). Με την εγκύκλιο αυτή καθιερώθηκε η **υποχρεωτική αναφορά στα πορίσματα των διοικητικών εξετάσεων για πειθαρχικές υποθέσεις αστυνομικών, της έρευνας για ύπαρξη ρατσιστικού κινήτρου.**
- Έκδοση εγκυκλίου διαταγής του Αρχηγού Ελληνικής Αστυνομίας (7100/1/ 6β από 10-12-2006), με αφορμή τον εορτασμό της παγκόσμιας ημέρας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της υπογραφής της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με την οποία αποδοκιμάζονται μεμονωμένα ανεπίτρεπτα περιστατικά μη σύνηθους συμπεριφοράς αστυνομικών προς πολίτες, τονίζεται ότι **η αστυνομική δράση οφείλει να διέπεται από την αρχή της νομιμότητας, επαγγελματισμό και κοινωνική ευαισθησία** και επιβεβαιώνεται η θέση της Ελληνικής Αστυνομίας πως η αντίδραση στο έγκλημα επιβάλλεται να είναι συνεχής και αποτελεσματική αλλά σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να οδηγεί σε μέτρα που υπονομεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Εκδόθηκε η 9009/20/847/22-με από 3-12-2006 εγκύκλιος διαταγή του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, με οδηγίες προκειμένου οι προσαγόμενοι για εξακρίβωση στοιχείων ταυτότητας να μην εγκλείονται σε καμία περίπτωση στο κρατητήριο, καθώς η προσαγωγή αυτή δεν αποτελεί σύλληψη. Ενόψει του χαρακτήρα του μέτρου αυτού τονίσθηκε ότι επιβάλλεται όπως η όλη διαδικασία των προσαγωγών συνδυάζεται με προσήλωση στο σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και στα ατομικά δικαιώματα, τα οποία αποτελούν νομική κατάκτηση του πολιτισμού μας. Επίσης διατάχθηκε όπως, ο χρόνος παραμονής των προσαγόμενων στις αστυνομικές Υπηρεσίες περιορίζεται στον απολύτως απαιτούμενο για την ολοκλήρωση της διαδικασίας της εξακρίβωσης των στοιχείων ταυτότητας.

- Εκδόθηκε η Κανονιστική Διαταγή 18/2006 “Μεταγωγές Κρατουμένων”, με σκοπό την εξάλειψη των προβλημάτων που προέκυπταν κατά τις μεταγωγές των κρατουμένων, μεταξύ των οποίων και αυτών που αναφέρονται στην προστασία της προσωπικότητας των κρατουμένων κατά τις υπηρεσιακές ενέργειες, την απαγόρευση της δυσμενούς και διακριτικής μεταχείρισης των κρατουμένων και την ειδική μεταχείριση κρατουμένων, όταν αυτό δικαιολογείται από τη νομική ή πραγματική κατάστασή τους (ανάπηροι κ.λ.π.).
- Έκδοση εγκυκλίου διαταγής του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας (7011/10/27ση από 20-11-2006) με αφορμή την **εθνική ημέρα ατόμων με αναπηρία (3-12-2006)**, στην οποία επισημαίνονται οι ειδικές υποχρεώσεις των αστυνομικών Υπηρεσιών και του προσωπικού τους για την εξυπηρέτηση και προστασία των ατόμων με αναπηρίες, προκειμένου να διασφαλίζεται η ακώλυτη άσκηση των ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών τους δικαιωμάτων.
- Έκδοση εγκυκλίου διαταγής του Αρχηγού Ελληνικής Αστυνομίας (7100/1/2 από 8-3-2006), με αφορμή την ημέρα της γυναίκας, με την οποία παρέχονται **γενικές κατευθύνσεις για το σεβασμό των δικαιωμάτων της γυναίκας**, τόσο στο πλαίσιο της εφαρμογής των πολιτικών ισότητας σε όλους τους τομείς για το γυναικείο αστυνομικό προσωπικό, όσο και στο πλαίσιο της αντεγκληματικής πολιτικής της Αστυνομίας για τις γυναίκες θύματα εγκληματικών πράξεων.
- Αντιπροσωπεία της ηγεσίας του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας συμμετείχε για πρώτη φορά, με εισηγήσεις και παρεμβάσεις, σε σεμινάριο που οργάνωσε ο Συνήγορος του Πολίτη, υπό την αιγίδα του Επιτρόπου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης, με θέμα **«Η εποπτεία της Αστυνομίας από το Συνήγορο του Πολίτη»** στη Σύρο στις 2 και 3 Ιουνίου 2006. Στο σεμινάριο αυτό συμμετείχαν Συνήγοροι του Πολίτη από τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, την Αυστρία, καθώς και εκπρόσωποι του Γραφείου του Επιτρόπου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, του Συμβουλίου της Ευρώπης, του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, του Kennedy School of Government του Πανεπιστημίου Harvard και του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και άλλοι διεθνείς εμπειρογνώμονες. Σημειώνεται η εξαιρετική σημασία που αποδόθηκε στη διεξαγωγή του σεμιναρίου, καθώς ήταν η πρώτη φορά που διεξαγόταν δημοσίως στην

Ελλάδα μια διεθνής συγκριτική συζήτηση σχετικά με ζητήματα λογοδοσίας της Αστυνομίας στο θεσμό, όπου επίσης εκτέθηκαν οι εσωτερικές πειθαρχικές διαδικασίες της ίδιας της Αστυνομίας.

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

- Συνεχίστηκαν οι δράσεις της **Ομάδας Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων** (Ο.Κ.Ε.Α.) και κατά το έτος 2006 με τη συμμετοχή των μελών της σε σεμινάρια, συνέδρια, ημερίδες στο εσωτερικό και εξωτερικό της Χώρα μας, καθώς και με τη σύνταξη έκθεσης για την εμπορία ανθρώπων. Επίσης, ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και ειδικευμένη αξιωματικός της Ελληνικής Αστυνομίας συμμετέχει στην Ειδική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή του Υπουργείου Δικαιοσύνης, που στοχεύει στο συντονισμό σε πολιτικό επίπεδο όλων των δράσεων που αφορούν θέματα εμπορίας ανθρώπων.
- **Ιδρύθηκαν Τμήματα Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων** στις Διευθύνσεις Ασφάλειας Αττικής και Θεσσαλονίκης, πέραν των Ομάδων Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων που λειτουργούν σε επιχειρησιακό-περιφερειακό επίπεδο σε νομούς της Χώρας και της Ομάδας που είχαν συγκροτηθεί σε επιτελικό επίπεδο στο Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας.
- Σχεδιάστηκε η πραγματοποίηση μιας **οργανωμένης επιχειρησιακής δράσης**, για την αντιμετώπιση και καταπολέμηση της εμπορίας γυναικών και ανηλίκων με σκοπό την οικονομική εκμετάλλευση της γενετήσιας ζωής τους σε πρακτικό επίπεδο, με την κωδική ονομασία **“ΙΛΑΞΕΙΡΑ”**. Με το σχέδιο αυτό, το οποίο αναπτύσσεται σε εθνικό και σε διεθνές-διασυνοριακό επίπεδο, και η υλοποίησή τους άρχισε από 7-12-2006, επιδιώκεται η ουσιαστική, συντονισμένη και αποτελεσματική δράση όλων των εμπλεκόμενων φορέων για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου.
- Εκδόθηκε **ενημερωτικό εγχειρίδιο** με στόχο την καθοδήγηση των αστυνομικών που έρχονται σε επαφή με θύματα εγκληματικών ενεργειών, ύστερα από εισήγηση της **Ομάδας Διοίκησης Έργου Σχεδιασμού Αντεγκληματικής Πολιτικής (Ο.Δ.Ε.Σ.Α.Π.)**, στην οποία συμμετέχουν ειδικοί επιστήμονες και υπηρεσιακοί παράγοντες, για μία ολοκληρωμένη πολιτική προστασίας των θυμάτων εγκληματικών πράξεων. Το εγχειρίδιο αφορά το χειρισμό υποθέσεων που αφορούν σε εγκλήματα σε βάρος ανηλίκων, κατά

της γενετήσιας ελευθερίας, της ενδοοικογενειακής βίας, κατά της ζωής και σωματικής ακεραιότητας και οικονομικής και σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανθρώπων. Επιπρόσθετα, το εγχειρίδιο περιλαμβάνει παράρτημα με χρήσιμες πληροφορίες για την περαιτέρω καθοδήγηση και χειρισμό των θυμάτων, από τους αρμόδιους προς τούτο το σκοπό φορείς, προκειμένου να τύχουν της προβλεπόμενης από το νόμο προστασίας και αρωγής.

ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ-ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

- Παρέχεται, σε αλλοδαπούς πολίτες κρατών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης, για ανθρωπιστικούς λόγους, η δυνατότητα να επισκεφθούν τις χώρες τους, κατά την περίοδο των γιορτών της Πρωτοχρονιάς και του Πάσχα, καθώς και κατά τη θερινή περίοδο, και να επανέλθουν χωρίς να κατέχουν σε ισχύ άδεια διαμονής. Η πρακτική αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης των αλλοδαπών, λόγω της μη έγκαιρης χορήγησης αδειών διαμονής από τη διοίκηση.
- Προωθήθηκε νομοθετική ρύθμιση και στο άρθρο 73 του Ν. 3386/2005 προστέθηκε διάταξη (άρθρο 23 Ν.3491/2-10-2006) που προβλέπει τη μη επιβολή-καταβολή προστίμου σε βάρος υπηκόων τρίτων χωρών, οι οποίοι για λόγους ανωτέρας βίας παραβίασαν το νόμιμο χρόνο παραμονής τους στη Χώρα μας και ιδιαίτερα στους πολίτες Λιβάνου για το διάστημα από 12-7-2006 έως 14-9-2006.
- Διαγράφηκαν από το Σύστημα Πληροφοριών SCHENGEN και τον Ε.Κ.Α.Ν.Α την 30-12-2006 όλα τα μέτρα απαγόρευσης εισόδου που είχαν επιβληθεί από τη Χώρα μας, σε βάρος υπηκόων των δύο νέων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Βουλγαρίας-Ρουμανίας), λόγω διοικητικής απόφασης απέλασης για παράνομη είσοδο-έξοδο, παραμονή και εργασία. Επίσης, προωθείται νομική ρύθμιση για τη διαγραφή των σχετικών προστίμων που έχουν επιβληθεί σε πολίτες των νέων κρατών-μελών.
- Ενημερώθηκαν όλες οι Αστυνομικές Υπηρεσίες προκειμένου μη εφαρμόζουν τη διαδικασία απέλασης αλλοδαπών που έχουν καταθέσει στη διοίκηση αίτηση για χορήγηση άδειας παραμονής με ελλιπή δικαιολογητικά.
- Εκδόθηκε η 6634/1-949602 από 28-09-2006 εγκύκλιος του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, με την οποία δόθηκαν ειδικές οδηγίες για την εφαρμογή του Ν.3386/2005, ιδίως όσον αφορά την

ταχύτερη έκδοση των αποφάσεων απέλασης, προκειμένου συντομευτεί ο χρόνος κράτησης των υπό απέλαση αλλοδαπών,

- Εφαρμόστηκε νέα πολιτική διαχείρισης των αιτημάτων αδειών διαμονής αλλοδαπών σε συνεργασία με το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α., με την εφαρμογή απευθείας ανταλλαγής πληροφοριών μέσω πληροφοριακών συστημάτων, σ' ότι αφορά τη γνωστοποίηση ύπαρξης λόγων δημόσιας τάξης και ασφάλειας σε βάρος των αιτούντων. Με την λειτουργία της ως άνω εφαρμογής, παρέχεται η δυνατότητα άμεσης ενημέρωσης για τα στοιχεία των αλλοδαπών που έχουν αιτηθεί τη χορήγηση άδειας διαμονής και εφόσον διαπιστωθεί η καταχώριση στον Ε.Κ.ΑΝ.Α. αλλοδαπού που έχει αιτηθεί τη χορήγηση άδειας διαμονής για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 91 του Ν. 3386/2005 αυτός διαγράφεται αυτόματα.
- Ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με την έκδοση του ΠΔ.80/2006, η Οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας, σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων.
- Για την ταχεία διεκπεραίωση των αιτημάτων ασύλου, δημιουργήθηκε και λειτουργεί από την 15-5-2006 μηχανογραφική εφαρμογή, σε πανελλαδικό επίπεδο, όπου καταχωρίζονται όλα τα επίπεδα των διαδικασιών ασύλου.
- Προωθείται η διαδικασία έκδοσης προεδρικού διατάγματος για την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2004/38 της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των μελών της οικογένειάς τους. Επίσης, προωθείται η έκδοση προεδρικού διατάγματος για την ενσωμάτωση των Οδηγιών 2003/9/ΕΚ και 2003/86/ΕΚ.
- Προωθείται η διαδικασία έκδοσης προεδρικού διατάγματος για την ενσωμάτωση στο εθνικό μας δίκαιο των ακόλουθων Οδηγιών:
 - 2003/9/ΕΚ σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη-μέλη.
 - 2003/86/ΕΚ σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής συνένωσης.
 - 2004/83/ΕΚ του Συμβουλίου για την θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων

χωρών ή των απατρίδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους.

- 2005/85/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη- μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα.
- Για την άμεση αποστολή των δελτίων δακτυλικών αποτυπωμάτων στην κεντρική βάση του EURODAC και επομένως την ορθότερη εφαρμογή του Κανονισμού(ΕΚ) του Συμβουλίου αρ.2725/2000, εγκαταστάθηκαν και λειτουργούν (7) περιφερειακοί σταθμοί αποστολής και λήψης αποτυπωμάτων προς την Εθνική Μονάδα EURODAC (Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής, Διεύθυνση Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, Αστυνομικές Διευθύνσεις Λέσβου, Χίου, Αλεξανδρούπολης, Ορεστιάδας και Δωδεκανήσου). Η επιλογή των σημείων αυτών έγινε επί τη βάση στατιστικών στοιχείων, τα οποία αφορούν σε περιοχές με τη μεγαλύτερη πίεση αιτημάτων ασύλου και παράνομα εισερχόμενων στη Χώρα μας αλλοδαπών.
- Συστάθηκε Γραφείο Τεκμηρίωσης στο Τμήμα Ασύλου της Διεύθυνσης Αλλοδαπών του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, για τη συλλογή πληροφοριών από συνεργαζόμενες Υπηρεσίες, την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR), αλλά και το διαδίκτυο, σχετικά με την επικρατούσα κατάσταση στις διάφορες χώρες προέλευσης αιτούντων άσυλο, προκειμένου να συντάσσεται έκθεση η οποία θα διανέμεται στις αρμόδιες Υπηρεσίες εξέτασης αιτημάτων ασύλου, μέσω της ιστοσελίδας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης (intranet) για την πληρέστερη ενημέρωση των χειριστών των διαδικασιών ασύλου.
- Εκπονήθηκε σε συνεργασία με το Γραφείο Αθήνας της UNHCR, ενημερωτικό φυλλάδιο για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αιτούντων άσυλο, το οποίο έχει μεταφραστεί σε αρκετές γλώσσες και αφού εκτυπωθεί θα σταλεί στις αρμόδιες Υπηρεσίες της Χώρας, για ενημέρωση των αιτούντων.
- Συνεχίζει και συνέρχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα η άτυπη ομάδα στην οποία συμμετέχουν εκτός των αρμοδίων υπηρεσιακών παραγόντων και εκπρόσωποι του Γραφείου Αθήνας της UNHCR για την επίλυση των προβλημάτων που ανακύπτουν σχετικά με το άσυλο.

- Σχεδιάζεται διαδικασία αντικατάστασης του T.D.V. της Σύμβασης του 1951 για τους πρόσφυγες και της Σύμβασης του 1954 για τους ανιθαγενείς. Παράλληλα σχεδιάζεται το νομικό πλαίσιο για τη διαδικασία έκδοσης, χορήγησης, αντικατάστασης των ως άνω T.D.V.
- Κινείται διαδικασία για τον επαναπροσδιορισμό του καθεστώτος των διερμηνέων των αλλοδαπών, προκειμένου επιλεγούν άτομα ανταποκρινόμενα στις απαιτήσεις.
- Αναβαθμίζεται συνεχώς το επίπεδο των χειριστών των διαδικασιών ασύλου, μέσω εκπαιδευτικών σεμιναρίων σε συνεργασία με το Γραφείο Αθήνας της UNHCR και το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης σε διάφορες πόλεις της Χώρας.
- Στο πλαίσιο του προγράμματος «ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ II» που αφορά τη διαμόρφωση πιο αποτελεσματικών διαδικασιών ασύλου, προώθηση διοικητικής συνεργασίας ανάμεσα στις εθνικές αρχές που είναι αρμόδιες για τις διαδικασίες ασύλου και τη συνεργασία ανάμεσα στις αρχές και τις Μ.Κ.Ο., πραγματοποιήθηκαν αποστολές σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας και στο εξωτερικό με τη συνεργασία της Μ.Κ.Ο. “Ελληνικό Συμβούλιο για του Πρόσφυγες”.
- Ενισχύθηκαν με προσωπικό και τεχνικά μέσα τα Τμήματα Πολιτικού Ασύλου για τη διαχείριση των εκκρεμών υποθέσεων ασύλου. Ήδη από τον Σεπτέμβριο 2006 εξετάζονται σε μηνιαία βάση περίπου 2.500 υποθέσεις.
- Αυξήθηκαν από δύο σε τρεις φορές την εβδομάδα, οι συνεδριάσεις της Γνωμοδοτικής Επιτροπής Ασύλου (άρθρο 3 παρ.5 Π.Δ. 61/1999), προκειμένου εξεταστούν προσφυγές παρελθόντων ετών επί απορριπτικών αποφάσεων ασύλου σε πρώτο βαθμό. Συγκεκριμένα, το έτος 2003 εξετάστηκαν συνολικά 695 υποθέσεις, το έτος 2004 εξετάστηκαν 787 υποθέσεις, το έτος 2005 εξετάστηκαν 2.054 υποθέσεις και το έτος 2006 εξετάστηκαν 2.837 υποθέσεις.
- Εξετάσθηκαν (3.943) αιτήματα ασύλου προηγούμενων ετών που εκκρεμούσαν στην Υπηρεσία μας.

Στατιστικά στοιχεία ασύλου έτους 2006.

- Αιτήματα ασύλου που υποβλήθηκαν το έτος 2006: (12.267).
- Εξετάσθηκαν σε α΄ βαθμό (11.860) αιτήματα.

- Χορηγήθηκε άσυλο σε (4) άτομα.
- Ανανεώθηκε το ανθρωπιστικό καθεστώς σε (65) άτομα.
- Εξετάσθηκαν σε β' βαθμό από τη Γνωμοδοτική Επιτροπή Ασύλου: (2.837) προσφυγές.
- Χορηγήθηκε άσυλο σε (59) άτομα, ποσοστό (2,08%)
- Χορηγήθηκε ανθρωπιστικό καθεστώς σε (63) άτομα, ποσοστό (2,22%).
- Χορηγήθηκε άσυλο σε (1) άτομο, κατόπιν ακύρωσης απορριπτικής Απόφασης από το Συμβούλιο της Επικρατείας.
- Χορηγήθηκε ανθρωπιστικό καθεστώς σε (1) άτομο, κατόπιν ακύρωσης απορριπτικής Απόφασης από το Συμβούλιο της Επικρατείας.
- Χορηγήθηκαν (75) Ειδικά Ταξιδιωτικά Έγγραφα (T.D.V).
- Ανανεώθηκαν (304) Ειδικά Ταξιδιωτικά Έγγραφα (T.D.V.).
- Ανακλήθηκε σε (3) άτομα η ιδιότητα του πρόσφυγα για λόγους δημόσιας τάξης.
- Ανακλήθηκε σε (21) άτομα η ιδιότητα του πρόσφυγα επειδή είναι πλέον πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σ'εφαρμογή της Σύμβασης του Δουβλίνου:

- Διαβιβάστηκαν από τα υπόλοιπα κράτη μέλη, τη Νορβηγία και την Ισλανδία: 1.508 αιτήματα ανάληψης ευθύνης.
- Διεκπεραιώθηκαν 1.500 αιτήματα ανάληψης ευθύνης.
- Διαβιβάστηκαν από τα υπόλοιπα κράτη μέλη, τη Νορβηγία και την Ισλανδία:
- 299 αιτήματα πληροφοριών.
- Διεκπεραιώθηκαν 247 αιτήματα πληροφοριών.
- Ζητήσαμε την ανάληψη ευθύνης από άλλα κράτη μέλη, τη Νορβηγία και την Ισλανδία, σε 29 περιπτώσεις, εκ των οποίων 14 έγιναν αποδεκτές.
- Διαβιβάστηκαν σε άλλα κράτη μέλη, τη Νορβηγία και την Ισλανδία 37 αιτήματα πληροφοριών.
- Εκτελέστηκαν μεταφορές στη χώρα μας, κατ' εφαρμογή του Κανονισμού σε 491 υποθέσεις Δουβλίνου.
- Εκτελέστηκαν μεταφορές από τη χώρα μας, κατ' εφαρμογή του Κανονισμού σε 7 υποθέσεις Δουβλίνου.
- Σε περιπτώσεις που το αίτημα αλλοδαπού δεν είχε εξεταστεί επί της ουσίας και είχε γίνει διακοπή, ανακαλείται η απόφαση διακοπής και το αίτημα κατά την άφιξη του αλλοδαπού στη χώρα μας, εξετάζεται επί της ουσίας. Στο πλαίσιο αυτό, ανακλήθηκαν 49 αποφάσεις διακοπής.

ΜΕΤΡΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

- Ανακατασκευάζονται και διαμορφώνονται οι χώροι κράτησης στα κτήρια του δημοσίου που στεγάζονται Αστυνομικές Υπηρεσίες με βάση τους ειδικούς όρους που καθορίζονται από την 8038/23/22 από 7-10-2005 εγκύκλιο για τα τεχνικά χαρακτηριστικά των χώρων κράτησης της Ελληνικής Αστυνομίας, τα οποία καθορίστηκαν με βάση και τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά των Βασανιστηρίων (C.P.T.).
- Υλοποιήθηκαν συστάσεις που έγιναν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά των Βασανιστηρίων (C.P.T.) μετά την επίσκεψη της στη χώρα μας (27-08-2005 έως 09-09-2005), για τη βελτίωση των συνθηκών σε χώρους κράτησης της Ελληνικής Αστυνομίας.
Ειδικότερα:
- Στα κρατητήρια της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής (Πέτρου Ράλλη 24) όπου και κρατούνται σε ξεχωριστούς χώρους ανήλικοι και γυναίκες, σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και άλλους φορείς, τέσσερις φορές την εβδομάδα λειτουργεί ιατρείο για την παροχή υγειονομικής περίθαλψης των κρατουμένων σε προβλεπόμενο χώρο, εντός των κρατητηρίων από ομάδα ιατρών της μη κερδοσκοπικής εταιρείας « Ιατρική Παρέμβαση» η οποία συνεργάζεται με το Υπουργείο Υγείας και αποτελείται από ιατρό παθολόγο, χειρουργό, ψυχολόγο, ψυχίατρο, κοινωνικό λειτουργό και νοσηλεύτη. Πέραν των άλλων εξετάσεων, πραγματοποιείται, μια φορά το μήνα, εξέταση θώρακος των κρατουμένων, από κινητή μονάδα του ως άνω Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
- Προγραμματίστηκε η μεταφορά των ανηλίκων κρατουμένων προς απέλαση αλλοδαπών από τα κρατητήρια της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής (Π. Ράλλη 24) σε ειδικούς ξεχωριστούς χώρους στην Αμυγδαλέζα Αττικής, οι οποίοι θα πληρούν σε μέγιστο βαθμό τις προϋποθέσεις φιλοξενίας (αθλοπαιδιές, χώροι ψυχαγωγίας κ.λ.π.). Σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, θα τους παρέχεται εκτός της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και στήριξη από κοινωνικούς λειτουργούς.
- Εκδόθηκε η 1007/8/535-3-σλα από 6-11-2006 διαταγή του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας αναφορικά με τις συνθήκες κράτησης των κρατουμένων με διαταγή της αρμόδιας Αρχής, ώστε στα κέντρα φύλαξης αλλοδαπών να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα, μεταξύ άλλων και για άρση του κινδύνου αυτοκτονιών, σωματικών βλαβών κ.λ.π., καθώς και για να βελτιωθούν οι συνθήκες διαμονής

των κρατουμένων στους χώρους αυτούς από πλευράς υγιεινής, σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Υπηρεσίες.

- Σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.), προωθείται η διαδικασία έκδοσης κοινής υπουργικής απόφασης για την ίδρυση και λειτουργία των προβλεπόμενων από το άρθρο 91 του Ν.3386/2005, ειδικών χώρων κράτησης αλλοδαπών.
- Καταρτίστηκε σχέδιο προδιαγραφών με το οποίο καθορίζονται με ακρίβεια τα τεχνικά χαρακτηριστικά σ' ότι αφορά την υγιεινή και ασφάλεια των χώρων κράτησης των υπό απέλαση αλλοδαπών. Επίσης, παρέχεται τεχνική συνδρομή στο ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. για την κατασκευή χώρων κράτησης αλλοδαπών στον Έβρο και στη Σάμο.
- Σε όλες τις νέες μισθώσεις κτηρίων που συνάπτονται για τη στέγαση Αστυνομικών Υπηρεσιών τίθεται επιπλέον όρος για την κατασκευή κατάλληλων και σύμφωνων με τις προδιαγραφές χώρων κράτησης.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Ο σχεδιασμός των νέων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τόσο στο βασικό επίπεδο εκπαίδευσης, όσο και στο μετεκπαιδευτικό επίπεδο, συντείνει στην εξασφάλιση συνθηκών που επιτρέπουν στους σπουδαστές των Σχολών της Αστυνομικής Ακαδημίας, να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους με ισχυρή αυτοαντίληψη, συναισθηματική σταθερότητα, μία προσωπικότητα υπεύθυνη, με ανθρωπιστικές αρχές και χωρίς πολιτισμικές προκαταλήψεις. Ειδικότερα :

Στο βασικό επίπεδο εκπαίδευσης:

Στα εκπαιδευτικά προγράμματα των Αστυνομικών Σχολών (Σχολή Αξιωματικών και Σχολή Αστυφυλάκων), στο πλαίσιο διδασκαλίας του μαθήματος του Συνταγματικού Δικαίου, περιλαμβάνονται θεματικές που αναφέρονται στα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως:

- Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών.
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών.
- Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα.
- Διακήρυξη για την προστασία όλων των ανθρώπων από τα βασανιστήρια και κάθε άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία.

- Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των φυλακισμένων.
- Κώδικας συμπεριφοράς των αρμοδίων οργάνων για την εφαρμογή του Νόμου.
- Διακήρυξη κανόνων δεοντολογίας για την Αστυνομία.
- Κύρωση σύμβασης για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας.
- Πρόγραμμα 12 σημείων για την πρόληψη των βασανιστηρίων (Διεθνής Αμνηστία 1984).
- Σύσταση υπ' αριθμ. 8 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας.
- Στο πλαίσιο του μαθήματος "Αστυνομία Δημόσιας Ασφάλειας", εντάσσεται το σχέδιο επιχειρησιακής δράσης "ΙΛΑΕΙΡΑ" που αφορά την αντιμετώπιση και καταπολέμηση της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής γυναικών και ανηλίκων.

Σε μετεκπαιδευτικό επίπεδο:

Στις Σχολές Εθνικής Ασφαλείας και Μετεκπαίδευσης-Επιμόρφωσης η εκπαιδευτική διεργασία στοχεύει στην εξασφάλιση και διαμόρφωση συνθηκών, οι οποίες προάγουν τις αξίες της δημοκρατίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ευαισθητοποίηση σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εκτός της διδασκαλίας του μαθήματος "Συνταγματικό Δίκαιο - Ανθρώπινα Δικαιώματα", επιτυγχάνεται με την ανάθεση και ανάπτυξη εργασιών από τους σπουδαστές σε αντικείμενα, όπως :

- Η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από εξευτελιστική και ταπεινωτική συμπεριφορά.
- Ξενοφοβία και Ρατσισμός στην Ευρώπη- Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Παραβίαση και προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Απαγόρευση ρατσιστικού λόγου ως Συνταγματικό πρόβλημα.
- Η μεταχείριση των συλλαμβανομένων και κρατουμένων στη νομική και πραγματική της διάσταση.
- Οι συνταγματικές εγγυήσεις σύλληψης και κράτησης και η Ελληνική πραγματικότητα.
- Ρομά: Κοινωνική συμπεριφορά, μόνιμη εγκατάσταση, προστασία.
- Ατομικά δικαιώματα και καταχρηστική άσκησή τους.
- Κοινωνικές μειονότητες και ανισότητες.
- Το σχέδιο επιχειρησιακής δράσης «ΙΛΑΕΙΡΑ», αναπτύσσεται υπό τη μορφή διαλέξεων στους προαναφερόμενους σπουδαστές.
- Από διαλέκτες Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (Μ.Κ.Ο.) αναπτύσσονται θέματα με συναφή αντικείμενα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας παρακολούθησαν εκπαιδευτικά προγράμματα και σεμινάρια της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Ακαδημίας (CEPOL), για θέματα αστυνομικής δεοντολογίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καταπολέμησης της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων, και διασυνοριακού εγκλήματος και αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας.

Επίσης, συμμετείχαν σε σεμινάρια και ημερίδες που διοργανώθηκαν στη χώρα μας από διάφορους φορείς σε θέματα αντιμετώπισης και στήριξης των θυμάτων εγκλημάτων βίας, αντιμετώπισης της βίας κατά γυναικών, αντιμετώπισης των εξαφανίσεων ανηλίκων και παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων.

**ΕΚΘΕΣΗ
ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

**ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

● Μειονοτική Εκπαίδευση

Πέραν του προγράμματος, το οποίο ακολουθείται στα μειονοτικά σχολεία βάσει της Συνθήκης της Λοζάννης έχουν ληφθεί τα ακόλουθα μέτρα:

1. Οι μουσουλμάνοι υποψήφιοι απαλλάσσονται από την υποχρέωση να επιτυγχάνουν τουλάχιστον την βάση της βαθμολογίας κατά τις γενικές εξετάσεις εισαγωγής στα ΑΕΙ. Εξακολουθεί να ισχύει η ρύθμιση βάσει της οποίας οι μουσουλμάνοι μαθητές εισάγονται στα ΑΕΙ με το ειδικό ποσοστό του 0,5%.
2. Με το Νόμο 3404/2005, θεσμοθετήθηκε η δυνατότητα ορισμού χωριστού ποσοστού 0,5% θέσεων εισακτέων στα ΤΕΙ για τους μουσουλμάνους αποφοίτους των ΤΕΕ.
3. Το ΙΚΥ σχεδίασε ειδικό πρόγραμμα υποτροφιών για τους μουσουλμάνους φοιτητές της Θράκης. Για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος χορήγησε 10 υποτροφίες σε μουσουλμάνους φοιτητές (500 ευρώ μηνιαίως), κατόπιν συνεντεύξεως και λαμβάνοντας υπόψη τα βιογραφικά σημειώματα των υποψηφίων.
4. Σε πέντε (5) Δημόσια Γυμνάσια της Θράκης έχει αρχίσει να διδάσκεται πιλοτικά η τουρκική γλώσσα, ως κατ' επιλογήν ξένη γλώσσα σε δύο επίπεδα (αρχαρίων και προχωρημένων). Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο έχει εκπονήσει το αναλυτικό πρόγραμμα και τη συγγραφή των σχολικών εγχειριδίων.
5. Πραγματοποιούνται, για πρώτη φορά, φροντιστήρια τουρκικής γλώσσας για τους εκπαιδευτικούς του ελληνόγλωσσου προγράμματος, με πρωτοβουλία του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης.
6. Με Υπουργική Απόφαση το ωράριο λειτουργίας των μειονοτικών σχολείων έχει προσαρμοστεί, ούτως ώστε να υπάρξει ταύτιση με αυτό του κανονικού σχολείου (κατόπιν αιτήματος της μειονότητας για ρύθμιση των θεμάτων των αργιών των μειονοτικών σχολείων).
7. Με Υπουργική Απόφαση, συστάθηκαν οργανικές θέσεις εκπαιδευτικών στα Ιεροσπουδαστήρια, προκειμένου οι υπηρετούντες εκπαιδευτικοί να μην είναι ανασφάλιστοι.

● Το πρόγραμμα «Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων».

Το ειδικό πρόγραμμα «Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων» έχει συνολικό προϋπολογισμό 6.250.000 Ευρώ και υλοποιείται από το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Πανεπιστημίου Αθηνών υπό την επιστημονική εποπτεία της καθηγήτριας Άννας Φραγκουδάκη. Κατά τη τρίτη φάση του προγράμματος (2005-7), οι παρεμβάσεις του αναπτύσσονται κυρίως στα εξής πεδία: καταπολέμηση της μαθητικής διαρροής, ενίσχυση της ελληνομάθειας, ευρύτερη δυνατή κατανόηση των θετικών αποτελεσμάτων που έχει η δημιουργική ένταξη των νέων της μειονότητας στο εκπαιδευτικό σύστημα, τόσο για τους ίδιους όσο και γενικότερα για την πρόοδο της Ελλάδας. Τα Κέντρα Στήριξης του Προγράμματος Παιδείας Μουσουλμανοπαίδων (ΚΕΣΠΕΜ) παρέχουν συστηματική ενημέρωση στους γονείς και συμβουλευτική στους εκπαιδευτικούς, συνδέουν το πρόγραμμα με τα τοπικά στελέχη της εκπαίδευσης και τους συλλόγους των εκπαιδευτικών και προωθούν το διάλογο με την τοπική κοινωνία. Στα Κέντρα αυτά οι γονείς Μουσουλμάνοι μαθαίνουν, κατόπιν αιτήσεώς τους, την ελληνική γλώσσα. Ο αριθμός των ΚΕΣΠΕΜ αυξήθηκε κατά έξι (6), σε σύγκριση με την προηγούμενη φάση του προγράμματος (από 3 σε 9). Επίσης, δημιουργήθηκαν δύο (2) κινητά ΚΕΣΠΕΜ, τα οποία κινούνται στον ορεινό όγκο της Ροδόπης.

● Εκπαίδευση Ελληνοπαίδων Εξωτερικού

Σε όλο τον κόσμο το Υπουργείο Παιδείας αποστέλλει περίπου 2.000 (δύο χιλιάδες) εκπαιδευτικούς, 500 (πεντακόσιους) περισσότερους από ότι μέχρι το 2004, στους οποίους καταβάλλεται ο βασικός μισθός και το επιμίσθιο. Επίσης, απασχολούνται περίπου 45 (σαράντα πέντε) ομογενείς εκπαιδευτικοί. Οι εκπαιδευτικοί αυτοί διδάσκουν είτε με τα βιβλία του ΟΕΔΒ, όταν οι μαθητές γνωρίζουν επαρκώς την ελληνική ή επιθυμούν να έχουν ελληνόγλωσση εκπαίδευση και στις τρεις βαθμίδες (Δημοτικό - Γυμνάσιο - Λύκειο), είτε χρησιμοποιούν το υλικό το οποίο έχει παραχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών», το οποίο αναφέρεται στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας και το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ των δράσεών του, παραγωγή ειδικού εκπαιδευτικού υλικού, επιμορφώσεις εκπαιδευτικών, σεμινάρια θεάτρου της διασποράς, διδασκαλία μέσω τηλεεκπαίδευσης κλπ.

Το Υπουργείο Παιδείας ενισχύει τη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας στα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του εξωτερικού με την απόσπαση φιλολόγων με αυξημένα προσόντα. Το ΥΠΕΠΘ έχει αποσπάσει για το χρονικό διάστημα 2002-04 με Υπουργικές Αποφάσεις 48 φιλολό-

γους και μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2006-7 εβδομήντα δύο (72) φιλόλογους με αυξημένα προσόντα στις 85 Έδρες και Τμήματα Ελληνικών Σπουδών στο εξωτερικό. Απεστάλησαν για πρώτη φορά για το ακαδημαϊκό έτος 2006-7, δύο (2) Θεολόγοι με αυξημένα προσόντα στην Ορθόδοξη Θεολογική Σχολή του Μονάχου.

● Το πρόγραμμα «Παιδεία Ομογενών».

Ο τελικός Δικαιούχος είναι το Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (ΕΔΙΑΜΜΕ) του Πανεπιστημίου της Κρήτης με επιστημονικό υπεύθυνο τον κο Μιχάλη Δαμανάκη. Ο προϋπολογισμός του έργου είναι 4.000.000 Ευρώ και η τρίτη φάση θα καλύψει το χρονικό διάστημα 2005- 2007. Το πρόγραμμα αποτελεί συνέχεια των προηγούμενων φάσεων και ολοκληρώνεται με νέες δράσεις επιμόρφωσης εκπαιδευτικών στα ήδη υπάρχοντα βιβλία και συγγραφή νέου υλικού σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Σκοπός του προγράμματος είναι η ενίσχυση της ελληνομάθειας των Ελληνικής καταγωγής μαθητών της διασποράς και η ανάπτυξη μεθόδων για την εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης ή ως ξένης γλώσσας

Πρόσφατα, δημιουργήθηκαν τρία νέα Συντονιστικά Γραφεία Εκπαίδευσης :

- Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης στην Ελληνική Πρεσβεία στη Μόσχα, για τις χώρες: Ρωσία, Καζακστάν, Κιργιζία, Λευκορωσία, Ουζμπεκιστάν, Τατζικιστάν, Τουρκμενιστάν.
- Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης στην Ελληνική Πρεσβεία στο Βουκουρέστι, για τις χώρες: Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κροατία, Σερβία, Μαυροβούνιο, Βουλγαρία, Ρουμανία, Ουγγαρία, Σλοβακία, Σλοβενία, πΓΔΜ Σκόπια.
- Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης στην Ελληνική Πρεσβεία στο Μπουένος Άιρες, για τις χώρες: Αργεντινή, Βενεζουέλα, Βραζιλία, Μεξικό, Ουρουγουάη, Περού, Χιλή, Παναμά.

● Εκπαίδευση για Τσιγγανόπαιδες

Το πρόγραμμα «Εκπαίδευση Τσιγγανοπαίδων» επαναπροκηρύχθηκε για τα έτη 2005-7 το πρόγραμμα «Εκπαίδευση Τσιγγανοπαίδων» με προϋπολογισμό 5.300.000 Ευρώ και ο τελικός δικαιούχος είναι το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή κο Ναπολέοντα Μήτση. Τα χαρακτηριστικά του προγράμματος περιλαμβάνουν δράσεις σε σχολεία παρέμβασης (170) και σε σχολεία παρακολούθησης (περίπου 150). Στα σχολεία παρέμβασης θα υπάρχουν 3 δράσεις :

- Εκπαιδευτική /μαθησιακή παρέμβαση : Θα γίνεται ενισχυτική διδασκαλία σε μαθήματα γλώσσας, μαθηματικών καθώς και ιστορία της ομάδας στόχου.
- Εργαστήρια δημιουργικής απασχόλησης : θα γίνονται μαθήματα μουσικής, Η/Υ και ξένης γλώσσας, καθώς και δημιουργικά παιχνίδια με σκοπό την προσέλκυση των τσιγγανοπαίδων στο σχολείο.
- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και υπηρεσιακών παραγόντων, όπως σχολικών συμβούλων και διευθυντών, για να γίνουν πολλαπλασιαστές της γνώσης και να βοηθήσουν στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και στη καλύτερη συνεργασία με την ομάδα στόχου (όπως τονίζεται στη σελ.26).

Στα σχολεία παρακολούθησης, όπου το ποσοστό των τσιγγανοπαίδων, είναι χαμηλό θα υπάρχουν οι εξής δράσεις: Το πρόγραμμα θα παρακολουθεί τη φοίτηση των παιδιών, και θα τα ενημερώνει για τη δυνατότητα ενισχυτικής διδασκαλίας και τα «δημιουργικά εργαστήρια ». Επιπλέον θα συνεργάζεται με τους εκπαιδευτικούς και θα τους διαθέτει το υλικό που παράγει το πρόγραμμα.

Κατά το σχολικό έτος 2005-6 φοίτησαν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση της χώρας μας 9884 τσιγγανόπαιδες. Από τους μαθητές αυτούς, οι 2031 είχαν την «κάρτα φοίτησης μετακινούμενου μαθητή» θεσμός που επεκτείνεται και στην προσχολική εκπαίδευση από την τρέχουσα σχολική χρονιά.

• Εκπαίδευση Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών

Το πρόγραμμα « **Πρόγραμμα «Εκπαίδευση Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών Μαθητών για την Α/μια** » έχει ως τελικό δικαιούχο το Πανεπιστήμιο Αθηνών με επιστημονικό υπεύθυνο τον αντιπρύτανη κο Καράκωστα και προϋπολογισμό 7.000.000 Ευρώ. Σήμερα φοιτούν στα σχολεία της χώρας μας περίπου 130.000 παλιννοστώντες και αλλοδαποί μαθητές. Τις εκπαιδευτικές ανάγκες τους καλύπτουν 25 διαπολιτισμικά σχολεία και εκατοντάδες τάξεις υποδοχής και φροντιστηριακά τμήματα. Κατά το σχολικό έτος 2003-4 λειτούργησαν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση 611 τάξεις υποδοχής και φροντιστηριακά τμήματα, όπου φοίτησαν 6914 παλιννοστούντες και αλλοδαποί μαθητές. Στα τμήματα αυτά χρησιμοποιείται διδακτικό και εποπτικό υλικό που έχει παραχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος «**Εκπαίδευση παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών**». Υλοποιείται από το Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Αθηνών, μέσω ενός δικτύου 820 συνεργατών. Οι δράσεις του καλύπτουν σήμερα 1300 σχολεία. Στοχεύουν στην υποστήριξη της

σχολικής και κοινωνικής ένταξης των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών, στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και των στελεχών της εκπαίδευσης, στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της ευρύτερης εκπαιδευτικής κοινότητας και στην ενίσχυση των σχολικών μονάδων με την παροχή πιλοτικού εκπαιδευτικού υλικού.

Το πρόγραμμα « Εκπαίδευση Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών για την Β/μια» έχει ως τελικό δικαιούχο το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης με επιστημονική υπεύθυνη την κα Ζωή Παπαναούμ και προϋπολογισμό 3.000.000 Ευρώ. Οι δράσεις του προγράμματος στοχεύουν στην ανάπτυξη της ελληνομάθειας των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών με υποστήριξη της γλωσσικής και επικοινωνιακής δεξιότητας των μαθητών μέσω τάξεων υποδοχής και ενισχυτικής διδασκαλίας. Στόχος του προγράμματος είναι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, και η ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινότητας.

● Δραστηριότητες για θέματα ισότητας στην κοινωνία

Από την τρέχουσα σχολική χρονιά (2006-07) εφαρμόζεται στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, στο πλαίσιο του προγράμματος «Ολυμπιακή Παιδεία», το πρόγραμμα «Καλλιπάτειρα», το οποίο αφορά στην εφαρμογή θεματικών ενοτήτων σχετικά με:

- α) την ισότητα των δύο φύλων στην εκπαίδευση και την κοινωνία,
- β) τα ανθρώπινα δικαιώματα,
- γ) την ανοχή στη διαφορετικότητα και τον πολυπολιτισμό,
- δ) την αντιμετώπιση της ξενοφοβίας και του ρατσισμού,
- ε) την κοινωνική αλληλεγγύη,
- στ) φυσική αγωγή και Ολυμπιακά ιδεώδη.

Σκοπός του προγράμματος είναι να συμβάλλει στην ενεργητική συμμετοχή των μαθητών/τριών σε προγράμματα που αναπτύσσουν την παραπάνω θεματολογία, μέσα από το πρίσμα των οικουμενικών και διαχρονικών αξιών του Ολυμπισμού και του αθλητισμού.

● Δραστηριότητες για θέματα ρατσισμού και αντισημιτισμού

Από το 2004 η Βουλή των Ελλήνων καθιέρωσε με ομόφωνο ψήφισμά της την 27η Ιανουαρίου ως «Ημέρα Μνήμης των Ελλήνων Εβραίων μαρτύρων και ηρώων του Ολοκαυτώματος». Η καθιέρωση της ημέρας αυτής ως ημέρας αφιερωμένης στους Έλληνες Εβραίους ήρωες του Ολοκαυτώματος αποτελεί την εκπλήρωση μιας ηθικής υποχρέωσης της Ελληνικής Πολιτείας προς τα αθώα θύματα της ναζιστικής μισαλλοδοξίας και του ρατσισμού. Αποτελεί, επίσης, παραίνεση προς όλους μας να είμαστε πά-

ντοτε σε εγρήγορση, άγρυπνοι φύλακες και υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ιδεωδών, πολλά από τα οποία γεννήθηκαν στην πατρίδα μας.

Από τον Οκτώβριο του 2005 η Ελλάδα συμπεριλαμβάνεται επισήμως στις χώρες εκείνες οι οποίες καθιερώνουν την 27η Ιανουαρίου ως Ημέρα Μνήμης Εβραίων Μαρτύρων και Ηρώων του Ολοκαυτώματος, με απόφαση της Ολομέλειας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ).

Επίσης, η χώρα μας έγινε το Νοέμβριο του 2005 ομόφωνα δεκτή ως πλήρες μέλος στο Διεθνή Οργανισμό για τη Συνεργασία, Μελέτη, Μνήμη και Έρευνα του Ολοκαυτώματος, που ιδρύθηκε το 1998 με πρωτοβουλία της Σουηδίας.

Στα πλαίσια αυτά, το Ελληνικό Κράτος έχει λάβει μέτρα για τη διδασκαλία του Ολοκαυτώματος στα σχολεία, με σκοπό την ευαισθητοποίηση των μαθητών και την προάσπιση της Δημοκρατίας, της Ελευθερίας και του σεβασμού της διαφορετικότητας και προτίθεται να εξακολουθήσει να δραστηριοποιείται προς αυτή την κατεύθυνση.

● Δραστηριότητες της Γενικής Γραμματείας Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Η Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΕΠΘ) ίδρυσε και θέτει σε λειτουργία σε όλους τους νομούς της χώρας Σχολές Γονέων. Η λειτουργία τους υποστηρίζεται από το **Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων** (Ι.Δ.ΕΚ.Ε.) της **Γενικής Γραμματείας Εκπαίδευσης Ενηλίκων** (Γ.Γ.Ε.Ε.).

Πιο συγκεκριμένα μέσω της συστηματικής ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης, το έργο στοχεύει:

- Στη βελτίωση της επικοινωνίας μέσα στην οικογένεια,
- Στην ουσιαστική επικοινωνία των γονέων με το σχολείο,
- Στην βελτίωση των γνώσεων των γονέων σχετικά με τις ψυχικές, κοινωνικές, πνευματικές και άλλες ανάγκες των παιδιών σε κάθε στάδιο ανάπτυξής τους,
- Στην ενθάρρυνση της συμμετοχής των γονέων στις σχολικές δραστηριότητες και της συνεργασίας τους με τους εκπαιδευτικούς των σχολείων για την αποτελεσματικότερη παροχή βοήθειας στα παιδιά τους,
- Στη βελτίωση των γνώσεων των γονέων και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έγκαιρη διάγνωση και αντιμετώπιση δύσκολων συμπεριφορών των παιδιών τους,
- Στην απόκτηση ικανοτήτων έτσι ώστε να μπορούν να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις του νηπιαγωγείου, δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου.

Στο πλαίσιο των Σχολών Γονέων, αναπτύσσονται τα επιμορφωτικά προγράμματα **«Συμβουλευτική Γονέων» και «Σχέσεις Σχολείου-Οικογένειας»**. Στη «Συμβουλευτική Γονέων», διάρκειας 40 ωρών, οι γονείς έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν την επικοινωνία και τις σχέσεις μέσα στην οικογένεια, να αντιμετωπίσουν προβλήματα συμπεριφοράς των παιδιών, και να ενδυναμώσουν τη συνεργασία τους με το σχολείο. Αντίστοιχα, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Σχέσεις Σχολείου-Οικογένειας», διάρκειας 20 ωρών, στοχεύει να βελτιώσει την επικοινωνία γονέων και παιδιών, τις γνώσεις των γονέων σχετικά με τις ψυχικές, κοινωνικές, πνευματικές και άλλες ανάγκες των παιδιών σε κάθε στάδιο της ανάπτυξής τους, να βοηθήσει τους γονείς να συνειδητοποιήσουν το ρόλο τους στην ανάπτυξη του παιδιού, να στηρίξει τη σχολική πρόοδο των παιδιών, να ενθαρρύνει τη συμμετοχή των γονέων στις σχολικές δραστηριότητες και να προωθήσει την επικοινωνία και συνεργασία οικογένειας, σχολείου, γονέων και εκπαιδευτικών.

Από τον Οκτώβριο 2006 οι Σχολές Γονέων σε συνεργασία με τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων πραγματοποιούν το πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Συμβουλευτική Υποστήριξη Οικογενειών Τσιγγάνων, Μουσουλμάνων, Παλιννοστούντων και Μεταναστών». Η ενίσχυση του γονεϊκού τους ρόλου επιτελείται μέσα από τη συμβουλευτική υποστήριξη και επιμόρφωσή τους, διάρκειας 25 ωρών, σε θέματα ανάπτυξης και εξέλιξης του παιδιού και του εφήβου, στην κατανόηση της σύνδεσης οικογένειας και σχολείου, στην παρότρυνσή τους για ενεργή συμμετοχή στις σχολικές δραστηριότητες. Επίσης, ενημερώνονται, κατά τη διάρκεια 25 ωρών, σε βασικά θέματα σωματικής και ψυχικής ανάπτυξης και υγείας των παιδιών τους, όπως θέματα παιδικών ασθενειών και πρόληψης, συνθηκών υγιεινής και ισορροπημένης διατροφής.

Η Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων είναι ιδρυτικό μέλος του Δικτύου για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά. Ιδρυτικά Μέλη του Δικτύου είναι το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων, η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, η Ανεξάρτητη Αρχή Συνήγορος του Πολίτη, το Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, η Ελληνική Παιδιατρική Εταιρεία και Ελληνική Εθνική Επιτροπή UNICEF. Στις 24 Ιανουαρίου 2004 τίθεται σε ισχύ ο νόμος 3500/03, που ψηφίστηκε στην Ελληνική Βουλή, «για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας». Στο νόμο αυτό περιλαμβάνεται το άρθρο 4 που για πρώτη φορά κάνει σαφές ότι η σωματική τιμωρία των παιδιών δεν είναι επιτρεπτή στο πλαίσιο της διαπαιδαγώγησής τους.

Στα εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά προγράμματα των **Κέντρων Εκπαίδευσης Ενηλίκων** περιλαμβάνονται τα ακόλουθα προγράμματα, τα οποία είναι σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου:

1. Βασικοί Θεσμοί της Ελληνικής Πολιτείας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	50 ΩΡΕΣ
ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Η εξοικείωση του πολίτη με τους βασικούς πολιτειακούς θεσμούς, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο με σκοπό την ενεργή συμμετοχή του στο πλαίσιο της ελληνικής και της ευρωπαϊκής κοινωνίας
ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	Ενήλικες που έχουν τουλάχιστον απολυτήριο Δημοτικού και επιθυμούν να εξοικειωθούν με τους βασικούς πολιτειακούς θεσμούς, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο
ΤΙΤΛΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ	Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης

2. Ο Πολίτης στην Ελλάδα και στην Ευρώπη	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	50 ΩΡΕΣ
ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Η πληροφόρηση σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του πολίτη, τόσο σε εθνικό όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο
ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	Ενήλικες που έχουν τουλάχιστον απολυτήριο Γυμνασίου και επιθυμούν να πληροφορηθούν σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, τόσο σε εθνικό όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο
ΤΙΤΛΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ	Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης

3. Ο Εργαζόμενος στην Ελλάδα και στην Ευρώπη	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	50 ΩΡΕΣ
ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Η πληροφόρηση για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του εργαζομένου, τόσο σε εθνικό όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο και ιδιαίτερα για την πρόσβαση στην αγορά εργασίας και το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας που διέπει την απασχόληση
ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	Ενήλικες εργαζόμενοι που έχουν τουλάχιστον απολυτήριο Γυμνασίου και επιθυμούν να έχουν συστηματική πληροφόρηση σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους στο περιβάλλον εργασίας
ΤΙΤΛΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ	Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης

4. Εκπαίδευση Τσιγγάνων I	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	50 ΩΡΕΣ
ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Πληροφόρηση για τα δικαιώματά τους στην εργασία, την οικογένεια και τις δημόσιες υπηρεσίες
ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	Ενήλικες Τσιγγάνοι, που δεν έχουν φοιτήσει καθόλου στο σχολείο ή έχουν παρακολουθήσει ελάχιστα
ΤΙΤΛΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ	Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης

5. Εκπαίδευση Τσιγγάνων II	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	50 ΩΡΕΣ
ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Πληροφόρηση για τα δικαιώματά τους στην εργασία, την οικογένεια και τις δημόσιες υπηρεσίες

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	Ενήλικες Τσιγγάνοι που έχουν παρακολουθήσει ελάχιστα ή έχουν ολοκληρώσει τη φοίτηση στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου.
ΤΙΤΛΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ	Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης

6. Συμβουλευτική Τσιγγάνων	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	50 ΩΡΕΣ
ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Η συμβουλευτική υποστήριξη των Τσιγγάνων που συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα των Κ.Ε.Ε., η δημιουργική και αποτελεσματική συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, η παροχή, εύρεση και διαχείριση πληροφοριών, η αποτελεσματικότερη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους
ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	Ενήλικες Τσιγγάνοι, ανεξάρτητα από επίπεδο εκπαίδευσης
ΤΙΤΛΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ	Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης

7. Συμβουλευτική Κρατουμένων	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	50 ΩΡΕΣ
ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Η συμβουλευτική υποστήριξη των κρατουμένων που συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα των ΚΕΕ., η δημιουργική και αποτελεσματική συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, η παροχή, εύρεση και διαχείριση πληροφοριών, η αποτελεσματικότερη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	Κρατούμενοι ενήλικες και ανήλικοι, άνδρες και γυναίκες που συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα των Κ.Ε.Ε
ΤΙΤΛΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ	Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης

8. Συμβουλευτική Κρατουμένων - Επανένταξη	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	50 ΩΡΕΣ
ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Η συμβουλευτική υποστήριξη των κρατουμένων που συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα των ΚΕΕ.,
η δημιουργική και αποτελεσματική συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, η παροχή, εύρεση και διαχείριση πληροφοριών, η αποτελεσματικότερη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους	
ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	Κρατούμενοι ενήλικες και ανήλικοι, άνδρες και γυναίκες που συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα των Κ.Ε.Ε
ΤΙΤΛΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ	Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης

9. Συμβουλευτική Προσφύγων, Παλιννοστούντων, Μεταναστών και Αιτούντων Άσυλο	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	25 ΩΡΕΣ
ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Η συμβουλευτική υποστήριξη των Προσφύγων, Παλιννοστούντων, Μεταναστών και Αιτούντων Άσυλο που συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα των ΚΕΕ., η δημιουργική και αποτελεσματική συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, η παροχή, εύρεση και διαχείριση πληροφοριών, η αποτελεσματικότερη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	Ενήλικες Μετανάστες, Πρόσφυγες, Παλιννοστούντες, Αιτούντες Άσυλο, ανεξάρτητα από επίπεδο εκπαίδευσης
ΤΙΤΛΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ	Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης

• **Δραστηριότητες του Προγράμματος του Συμβουλίου της Ευρώπης 'Παιδεία της Δημοκρατίας' για τα έτη 2006-2009 :**

Το πρόγραμμα «**Παιδεία της Δημοκρατίας**» (**Education for Democratic Citizenship and Human Rights**) του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο βρίσκεται σε ισχύ από το 1997, αποτελεί μία από τις προτεραιότητες του εν λόγω διεθνούς οργανισμού, με σκοπό τη διάδοση και την προώθηση εκείνων των αξιών και δεξιοτήτων που απαιτούνται για τη συμμετοχή κάθε πολίτη στις δημοκρατικές διαδικασίες. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει πολλές διαστάσεις της εκπαίδευσης όπως τη διαπολιτισμική εκπαίδευση, την εκπαίδευση σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την εκπαίδευση για την ειρήνη, την ανεκτικότητα κ.ά.

Συνολικός στόχος του προγράμματος είναι η αξιοποίηση των εκπαιδευτικών δυνατοτήτων για την πληρέστερη συμμετοχή των νέων στα δημόσια πράγματα μέσω της ενεργού ιδιότητας του πολίτη. Για τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και την ευαισθητοποίηση των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας στις αρχές του Προγράμματος, το έτος 2005 είχε ανακηρυχθεί από το Συμβούλιο της Ευρώπης ως «**Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργών Πολιτών μέσω της Εκπαίδευσης**» (**European Year of Citizenship through Education**).

Στην τρίτη φάση το πρόγραμμα θα επικεντρωθεί περισσότερο **στο δεσμό μεταξύ της Παιδείας της Δημοκρατίας και της εκπαίδευσης σε θέματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, προκειμένου να διασφαλισθεί η κοινωνική συνοχή, και να καταπολεμηθούν τα φαινόμενα της βίας στο σχολικό περιβάλλον, καθώς επίσης η τρομοκρατία, ο ρατσισμός και όλες οι μορφές κοινωνικού αποκλεισμού.** Στην φάση αυτή του προγράμματος έχουν δηλώσει συμμετοχή 40 σχολεία από όλη την Ελλάδα. Τονίζουμε ότι στα σχολεία αυτά συμπεριλαμβάνονται και τρία ειδικά σχολεία.

Η κάθε σχολική ομάδα θα πρέπει να μελετήσει τα προτεινόμενα κείμενα, να υπάρξει προβληματισμός και συζήτηση επί των κειμένων και να συντάξει μία Διακήρυξη για την Ανεκτικότητα και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Ένα χρόνο μετά, τον Οκτώβρη του 2007, θα συναντηθούν όλες οι σχολικές ομάδες που θα έχουν ασχοληθεί με το προτεινόμενο θέμα,

προκειμένου να συντάξουν το τελικό κείμενο της Διακήρυξης. Το κείμενο θα συνταχθεί αρχικώς στην Ελληνική γλώσσα και θα αποσταλεί στην τελική του μορφή στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Για τον καλύτερο δυνατό συντονισμό της προτεινόμενης δράσης, τα συμμετέχοντα σχολεία θα πρέπει να αποστέλλουν μία Έκθεση Προόδου ανά τρίμηνο στην υπηρεσία μας.

Η πρότασή μας δεν είναι δεσμευτική. Η κάθε σχολική ομάδα έχει την ελευθερία να επιλέξει το θέμα που επιθυμεί, έχοντας όμως υπόψη ότι η υπηρεσία μας θα επικεντρωθεί στο προτεινόμενο θέμα.

- **Δραστηριότητες της Ειδικής Γραμματείας Βιβλιοθηκών, Ιστορικών Αρχείων και Ραδιοτηλεόρασης**

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες και τα Γενικά Αρχεία του Κράτους που εποπτεύονται από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. είναι πνευματικά ιδρύματα με μορφωτικό και πληροφοριακό σκοπό, που στηρίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία ποικιλοτρόπως, εξασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση όλων των κοινωνικών ομάδων στην πληροφορία και τη γνώση και προωθούν τη δια βίου μάθηση, εξυπηρετώντας με τον τρόπο αυτό τα ανθρώπινα δικαιώματα στην παιδεία και τον πολιτισμό. Συγκεκριμένα:

Οι 46 Δημόσιες Βιβλιοθήκες καλύπτουν τις ανάγκες πληροφόρησης και πρόσβασης στη γνώση ενός μεγάλου μέρους της επικράτειας διασκορπισμένες στους περισσότερους νομούς της χώρας. Εξυπηρετούν τους ερευνητές και τους κατοίκους της τοπικής κοινωνίας, τους μαθητές και τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας γενικότερα. Στα Δημόσια Κέντρα Πληροφόρησης που έχουν δημιουργηθεί στις δημόσιες βιβλιοθήκες, εξυπηρετούνται καθημερινώς χρήστες όλων των κοινωνικών ομάδων της ευρύτερης περιοχής τους με δωρεάν πρόσβαση στο διαδίκτυο. Κατά το 2006 συνεχίστηκε το έργο των 29 κινητών βιβλιοθηκών, οι οποίες επισκέπτονται 2000 περίπου δανειστικά κέντρα, κυρίως σχολικές μονάδες Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης που δεν διαθέτουν σχολική βιβλιοθήκη, αλλά και νοσοκομεία, κέντρα τρίτης ηλικίας, κατοίκους απομακρυσμένων περιοχών κ.λ.π. Επίσης, βρίσκεται σε εξέλιξη η υλοποίηση έργου για την απόκτηση σε κάθε δημόσια βιβλιοθήκη ειδικού εξοπλισμού που θα επιτρέπει την πρόσβαση στους υπολογιστές και το διαδίκτυο στα άτομα με προβλήματα όρασης ή κίνησης. Ο εξοπλισμός αυτός θα καλύπτει ευρύτερες πληροφοριακές ανάγκες των ΑΜΕΑ στις τοπικές κοινωνίες.

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες και τα Γενικά Αρχεία του Κράτους υλοποιούν προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση και αναπτύσσουν συνεργασίες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Για την

προώθηση της αναγνωσιμότητας, αλλά και της πολιτιστικής κληρονομιάς, και την ευαισθητοποίηση των παιδιών κυρίως σ' αυτά, πραγματοποιούν συναντήσεις με συγγραφείς, διοργανώνουν επιμορφωτικές ημερίδες και εκπαιδευτικά εργαστήρια, υλοποιούν διαδραστικά προγράμματα και προβαίνουν σε διάφορες πνευματικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, με τη συμμετοχή όλων των κοινωνικών ομάδων, χωρίς διακρίσεις οποιουδήποτε είδους.

● Δραστηριότητες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο έχει δημιουργήσει καινούργια Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ.) για την υποχρεωτική εκπαίδευση. Ως γενικές αρχές των νέων Α.Π.Σ., μεταξύ άλλων, ορίζονται:

- «η εξασφάλιση ίσων ευκαιριών και δυνατοτήτων μάθησης για όλους τους μαθητές»,
- «η ενίσχυση της πολιτισμικής και γλωσσικής ταυτότητας στο πλαίσιο μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας», και
- «η ευαισθητοποίηση σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παγκόσμιας ειρήνης και η διασφάλιση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας».

Επίσης, στο πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης, μεταξύ άλλων, δίνονται ως σχέδια εργασίας (project), τα εξής:

- Η δημιουργική αξιοποίηση της γλωσσικής και πολιτισμικής διαφορετικότητας μέσα από τους μαθητές.
- Η διαπολιτισμική εργασία.
- Ένα σχολείο για όλους: το δικαίωμα στη διαφορά, κ.τ.λ.

Επιπρόσθετα, τα θέματα των διακρίσεων, ρατσισμού, ξενοφοβίας, ανθρωπίνων δικαιωμάτων, βρίσκονται στην «Ημερήσια Διάταξη» του Π.Ι. και διαχέονται σε όλη την εκπαίδευση (Α/βάθμια και Β/βάθμια), τόσο στα βιβλία και στις οδηγίες, όσο και κατά τις σχετικές δραστηριότητες των στελεχών του Π.Ι. (Ημερίδες, Συνέδρια, επισκέψεις, αφίσες κ.τ.λ.).

Ιδιαίτερη είναι η συνδρομή του παιδαγωγικού Ινστιτούτου, στην ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα το Π.Ι. πραγματοποίησε κατά την περίοδο Νοέμβριος 2005- Απρίλιος 2006 ταχύρυθμο επιμορφωτικό πρόγραμμα σχετικά με τη διαχείριση προβλημάτων τάξης. Σκοπός του προγράμματος ήταν να εμπλουτίσουν οι συμμετέχοντες 5.000 εκπαιδευτικοί τις γνώσεις τους και να βελτιώσουν τις πρακτικές τους ώστε να ανταποκρίνονται αποτελεσματικότερα στη διαχείριση τέτοιων προβλημάτων. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε:

- Στην αντιμετώπιση των προβλημάτων της επιθετικότητας και της βίας στο σχολικό περιβάλλον.
- Στην καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων και τρόπων διαχείρισης συγκρούσεων, στρες και θυμού.
- Στον εντοπισμό των παραγόντων που προάγουν τη βία και την επιθετικότητα.
- Στην εδραίωση θετικού ψυχολογικού κλίματος που συμβάλλει στην αποδοχή της διαφορετικότητας και στη δημιουργία συνεργατικού πνεύματος στη σχολική τάξη.
- Στη διαχείριση της πολυπολιτισμικότητας του σχολείου και στους τρόπους στήριξης των μαθητών με πολιτισμικές διαφορές.
- Στη διαχείριση των συναισθημάτων των μαθητών (θυμός, φόβος, φθόνος).
- Στην εφαρμογή στρατηγικών τροποποίησης της συμπεριφοράς.

Λόγω της πολύ μεγάλης απήχησης του προγράμματος στην εκπαιδευτική κοινότητα, το πρόγραμμα επαναλαμβάνεται κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά 2006-7. Σημειώνεται ότι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, στο οποίο λειτουργεί «Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα», εφάρμοσε τις ανωτέρω αρχές και δράσεις και κατά το έτος 2006.

• Δραστηριότητες της Ειδικής Αγωγής

Με απόφαση της Υπουργού Παιδείας κας Μαριέττας Γιαννάκου το σχολικό έτος 2005-6 αποσπιάστηκαν προκειμένου να στελεχώσουν τους 25 Συμβουλευτικούς Σταθμούς Νέων, που υπολειτουργούσαν χωρίς την αναγκαία και προβλεπόμενη επιστημονική στελέχωση, εκπαιδευτικοί με επιστημονική εξειδίκευση και επάρκεια (διδασκονικά, διατριβές, μελέτες πάνω σε θέματα ψυχικής υγείας κα). Παράλληλα, επεκτάθηκαν οι αρμοδιότητες των Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων και στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση έτσι ώστε να παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας, Υγείας και Οικονομικών, προωθήθηκε η ίδρυση 43 νέων Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων, έτσι ώστε να υπάρχει σε κάθε νομό της χώρας και από ένας σταθμός. Σε ότι αφορά στην υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης μαθητών και εκπαιδευτικών πάνω σε θέματα ψυχικής υγείας και διαπροσωπικών σχέσεων υλοποιήθηκε κατά το προηγούμενο σχολικό έτος μια σειρά προγραμμάτων που αφορούσαν στις εξής θεματικές ενότητες:

- Πενήντα τέσσερα (54) προγράμματα ψυχικής υγείας και διαπροσωπικών σχέσεων με τη σύμπραξη τουλάχιστον οκτώ (8) σχολείων ανά πρόγραμμα, που πραγματοποιήθηκαν σε ολόκληρη την επικράτεια.

- Με ευθύνη των Υπευθύνων Αγωγής Υγείας σε κάθε νομό της Επικράτειας πραγματοποιήθηκαν περί τις 10.000 προγράμματα ψυχικής υγείας και διαπροσωπικών σχέσεων σε σχολεία της ευθύνης τους.

Η ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΣΜΗΝΗ ΚΡΙΑΡΗ-ΚΑΤΡΑΝΗ

**ΕΚΘΕΣΗ
ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ**

**ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- A. Απασχόληση-Κατάρτιση.
 - I. Προγράμματα Απασχόλησης.
 - II. Προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Επαγγελματικού Προσανατολισμού.
 - III. Προγράμματα Συνεχιζόμενης και Εναλλασσόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης.
 - IV. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση 2000-2006» (ΕΠΑΕΚ).
 - V. Κοινοτική Πρωτοβουλία «Equal».
 - VI. Ιδιωτικά Γραφεία Συμβούλων Εργασίας (Ι.Γ.Σ.Ε.) και Εταιρείες Προσωρινής Απασχόλησης (Ε.Π.Α.).
 - VII. Απασχόληση υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελλάδα.
- B. Όροι Εργασίας.
- Γ. Κοινωνική Προστασία.
 - I.Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη.
 - II. Νομοθεσία.
- Δ. Καταπολέμηση των Διακρίσεων.
 - I. Νομοθεσία.
 - II. Ευαισθητοποίηση και πληροφόρηση για ζητήματα καταπολέμησης των διακρίσεων.
- E. Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία.
 - I. Νομοθεσία.
 - II. Διάδοση της πληροφόρησης.
 - III. Έρευνα.
 - IV. Επιμόρφωση.
 - V. Άλλες δραστηριότητες.
- ΣΤ. Συνδικαλιστικά Δικαιώματα.
- Η. Στεγαστική Συνδρομή.
- Θ. Παροχές Οργανισμού Εργατικής Εστίας.
 - I. Κοινωνική Ασφάλιση.
 - I. Κύρια Ασφάλιση.
 - II. Πρόσθετη Ασφάλιση.
 - III. Ασφάλιση Αγροτών και Ανασφάλιστων Ομάδων.

- Κ. Τήρηση Εργατικής Νομοθεσίας.
- Λ. Συμμετοχή σε Διεθνείς Οργανισμούς - Υποβολή Εθνικών Εκθέσεων σε Διεθνή Συμβατικά Όργανα Ελέγχου.
 - I. Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ).
 - II. Συμβούλιο της Ευρώπης (ΣτΕ).
 - III. Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ).

Το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας κατά τη διάρκεια του έτους 2006 ασχολήθηκε με μεγάλο αριθμό θεμάτων τα οποία ενισχύουν άμεσα ή έμμεσα την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και κυρίως των εργαζομένων που εμπίπτουν στο πεδίο της ευθύνης του. Στην Έκθεση αυτή παρουσιάζονται νομοθετικές πρωτοβουλίες, πολιτικές και δράσεις του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας που αφορούν το δικαίωμα στην απασχόληση και στην επαγγελματική κατάρτιση, το δικαίωμα σε δίκαιους όρους εργασίας, το δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση αλλά και μέτρα για τον έλεγχο της διασφάλισης της αποτελεσματικής άσκησης των ανωτέρω δικαιωμάτων. Τέλος, η Έκθεση αναφέρεται στις εκθέσεις που έχει υποβάλει το Υπουργείο στους διεθνείς οργανισμούς κατ' εφαρμογή των διεθνών συμβατικών υποχρεώσεων της χώρας μας.

A. Απασχόληση-Κατάρτιση

I. Προγράμματα Απασχόλησης

Ο ΟΑΕΔ ως βασικός φορέας υλοποίησης των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης που εποπτεύεται από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας συνέχισε την υλοποίηση των προγραμμάτων για την ενίσχυση της απασχόλησης και την καταπολέμηση της ανεργίας ως εξής:

- Προγράμματα κατάρτισης
- Προγράμματα εργασιακής εμπειρίας (Stage)
- Προγράμματα επιδοτούμενης αυτοαπασχόλησης, (Νέοι Ελεύθεροι Επαγγελματίες, ΝΕΕ)
- Προγράμματα επιδοτούμενης μισθωτής απασχόλησης (Νέες Θέσεις Εργασίας, ΝΘΕ)

Κατά τη διάρκεια του έτους 2006 εξαγγέλθηκαν και σήμερα υλοποιούνται προγράμματα STAGE, ΝΘΕ, και ΝΕΕ πολλά από τα οποία έχουν εξειδικευμένο και στοχευμένο χαρακτήρα, σε πληθυσμιακό (π.χ. προγράμματα για άνεργες γυναίκες) και θεματικό (π.χ. Κοινωνία της Πληροφορίας, κλπ.) επίπεδο. Συγκεκριμένα, έχουν εγκριθεί και υλοποιούνται τα ακόλουθα προγράμματα:

1. Πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (Stage) στις υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (Κ.Υ.Α.32048/24-1-2006). Το πρόγραμμα αφορά την τοποθέτηση 350 ανέργων (εγγεγραμμένων στα μητρώα ανέργων του Ο.Α.Ε.Δ.) στις υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών ανά την Ελλάδα, για χρονική περίοδο δεκαο-

κτώ (18) μηνών. Σκοπός του προγράμματος είναι η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, η προσαρμογή των επαγγελματικών προσόντων στην εξέλιξη και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας στον τομέα της ειδικεύσής τους, ανέργων πτυχιούχων Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι., διπλωματούχων Ι.Ε.Κ., αποφοίτων Λυκείου Γενικής Εκπαίδευσης, Τ.Ε.Λ., Ε.Π.Λ. Τ.Ε.Ε. Β' Κύκλου.

2. Πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (Stage) και επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων (ΝΘΕ) στην Κοινωνία της Πληροφορίας (Κ.Υ.Α.30973/13-3-2006). Σκοπός του προγράμματος είναι η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας 3.000 ανέργων πτυχιούχων Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. και αποφοίτων ΙΕΚ και ΤΕΕ, με γνωστικό αντικείμενο στην Πληροφορική ώστε να αποκτήσουν δεξιότητες και επαγγελματική εμπειρία στους νέους τομείς της ΚτΠ για να διευκολυνθεί η είσοδός τους στην αγορά εργασίας. Η διάρκεια του προγράμματος είναι 4 μήνες για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και 18-20 μήνες για την επιχορήγηση των επιχειρήσεων, ενώ από τις προβλεπόμενες θέσεις ποσοστό 60% θα καλυφθεί από γυναίκες και 40% από άνδρες.

3. Πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας στους τομείς της πολιτιστικής κληρονομιάς και του σύγχρονου πολιτισμού (Κ.Υ.Α. 30416/4-7-2006). Σκοπός του προγράμματος είναι η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και η προσαρμογή των επαγγελματικών προσόντων στην εξέλιξη και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας στον τομέα ειδικεύσής τους, ανέργων πτυχιούχων Α.Ε.Ι.- Τ.Ε.Ι., διπλωματούχων Ι.Ε.Κ., αποφοίτων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ή ισότιμων τίτλων σπουδών ημεδαπής ή αλλοδαπής. Η διάρκεια του προγράμματος είναι δώδεκα (12) μήνες και το σύνολο των θέσεων είναι 3.300, από τις οποίες ποσοστό 60% θα καλυφθεί από γυναίκες και 40% από άνδρες.

4. Πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (Stage) σε Υπηρεσίες και Φορείς του Δημοσίου, του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Κ.Υ.Α. 30484/4-7-2006). Το πρόγραμμα αφορά την τοποθέτηση 9.000 ανέργων (εγγεγραμμένων στα μητρώα ανέργων του Ο.Α.Ε.Δ.) στις Υπηρεσίες του Δημοσίου, του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ανά την Ελλάδα, για χρονική περίοδο δεκαοκτώ (18) μηνών. Σκοπός του προγράμματος είναι η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, η προσαρμογή των επαγγελματικών προσόντων στην εξέλιξη και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας στον τομέα ειδικεύσής τους, ανέργων πτυχιούχων Α.Ε.Ι.-Τ.Ε.Ι., διπλωματούχων Ι.Ε.Κ., αποφοίτων Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσης, Τ.Ε.Λ., Ε.Π.Λ., Τ.Ε.Ε. Β' Κύκλου. Από τις προβλεπόμενες θέσεις ποσοστό 60% θα καλυφθεί από γυναίκες και 40% από άνδρες.

5. Πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας, επιδότησης επιχειρήσεων για δημιουργία Νέων Θέσεων Εργασίας και επιχορήγησης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών στο πλαίσιο των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Π.Ε.Π.) για τις περιφέρειες Κρήτης, Κεντρικής Μακεδονίας και Στερεάς Ελλάδας (Κ.Υ.Α. 30954/7-8-2006). Το πρόγραμμα αφορά την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας (Stage) 108 ανέργων, την επιδότηση επιχειρήσεων για τη δημιουργία 100 νέων θέσεων εργασίας και την επιχορήγηση 86 νέων ελεύθερων επαγγελματιών για την περιφέρεια Κρήτης. Η συνολική δαπάνη ανέρχεται στα 2.005.319 €.

6. Ειδικό Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων που προέρχονται από την επιχείρηση «Αθηναϊκή Χαρτοποιία Α.Ε.» (Κ.Υ.Α. 31229/24-1-2006). Σκοπός του προγράμματος είναι οι εκατόν ενενήντα ένα (191) άνεργοι που προέρχονται από την επιχείρηση να συμπληρώσουν τις προϋποθέσεις για τη συνταξιοδότησή τους από τον οικείο κλάδο ασφάλισής τους, με την πρόσληψή τους από επιχειρήσεις που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα. Η διάρκεια της επιδότησης καθορίζεται από ένα (1) έως και, κατ' ανώτατο όριο, σαράντα οκτώ (48) μήνες. Η συνολική δαπάνη του προγράμματος ανέρχεται στα 6.288.000€.

7. Ειδικό Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων ηλικίας 18-64 ετών που προέρχονται από την επιχείρηση «Αγνό Βιομηχανία Γάλακτος» (Κ.Υ.Α. 30947/24-10-2006). Σκοπός του προγράμματος είναι οι εικοσιτέσσερις (24) άνεργοι που προέρχονται από την επιχείρηση να συμπληρώσουν τις προϋποθέσεις για τη συνταξιοδότησή τους από τον οικείο κλάδο ασφάλισής τους, με την πρόσληψή τους από επιχειρήσεις που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα. Η συνολική δαπάνη ανέρχεται στα 685.500 €.

8. Προγράμματα επιχορήγησης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών 2006 με διακριτικούς τίτλους «Επιχειρηματική αποκέντρωση» και «Επιχειρηματικότητα Πολυμελών Οικογενειών» (Κ.Υ.Α. 32356/26-6-2006). Σκοπός του προγράμματος είναι η ενθάρρυνση, μέσω της οικονομικής ενίσχυσης, χιλίων (1.000) νέων ελεύθερων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.) ηλικίας 18-64 ετών, ανέργων, εγγεγραμμένων στα μητρώα ανέργων των Υπηρεσιών Απασχόλησης των Ν.ΑΤΤΙΚΗΣ και ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ, που θα μετεγκατασταθούν και θα δημιουργήσουν τη δική τους μικρή επιχείρηση σε άλλους νομούς της χώρας και σε απόσταση άνω των 100 χιλιομέτρων από Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Η συνολική δαπάνη ανέρχεται στα 15.000.000 €.

9. Πρόγραμμα επιχορήγησης εννέα χιλιάδων (9.000) νέων ελεύθερων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.) ηλικίας 18-64 ετών ανέργων με διακριτικό τίτλο «Νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες έτους 2006» (Κ.Υ.Α. 30474/26-6-2006). Σκοπός του προγράμματος είναι η ενθάρρυνση, μέσω οικονομικής ενίσχυσης, των ανέργων που αποφασίζουν να δημιουργήσουν τη δική τους μικρή επιχείρηση. Η συνολική δαπάνη ανέρχεται στα 80.000.000 €.

10. Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για τη δημιουργία Νέων Θέσεων Εργασίας στον Τομέα του Φυσικού Περιβάλλοντος (ΚΥΑ 32191/4-1-2005). Υλοποιείται από 22-4-06 και μέχρι την κάλυψη 1.000 θέσεων (31/10/2006 ολοκληρώθηκε η διαδικασία υποβολής αιτήσεων).

Επίσης κατά τη διάρκεια του έτους 2005 καταρτίστηκαν προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (STAGE), επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων (ΝΘΕ) και επιχορήγησης νέων ελεύθερων επαγγελματιών (ΝΕΕ), τα οποία είναι σε ισχύ μέχρι σήμερα (αναλυτική αναφορά έχει γίνει στην προηγούμενη έκθεσή μας προς την ΕΕΔΑ για το έτος 2005).

Τέλος ξεκίνησαν ή συνέχισαν να υλοποιούνται μέσα στο 2006 και τα ακόλουθα προγράμματα του ΟΑΕΔ που αφορούν κυρίως ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για άνεργους κατά νομό καθώς και ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για απολυμένους από επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, τα εν λόγω προγράμματα έχουν ως εξής:

- Πρόγραμμα επιχορήγησης 100 Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών έτους 2005 στο Ν. Καστοριάς (ΑΠ. Δ.Σ. 2184/39/27-7-06). Υλοποιείται από 8-9-2005 μέχρι την κάλυψη 130 θέσεων - Λογαριασμός Λ.Α.Ε.Κ.
- Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για άνεργους του Ν. Αχαΐας μέσω ΝΘΕ - ΝΕΕ (ΑΠ. Δ.Σ. 2056/28/4-7-2006). Υλοποιείται από 1-8-2006 μέχρι την κάλυψη 1.000 θέσεων -Λογαριασμός Λ.Α.Ε.Κ.
- Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για άνεργους του Ν. Κοζάνης μέσω ΝΘΕ - ΝΕΕ (ΑΠ Δ.Σ. 2056/28/4-7-2006). Υλοποιείται από 01-8-2006 μέχρι την κάλυψη 500 θέσεων - Λογαριασμός Λ.Α.Ε.Κ.
- Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για άνεργους του Ν. Αιτωλοακαρνανίας μέσω ΝΘΕ - ΝΕΕ (ΑΠ Δ.Σ. 2055/28/4-7-2006). Υλοποιείται από 01-8-2006 μέχρι την κάλυψη 700 θέσεων - Λογαριασμός Λ.Α.Ε.Κ.
- Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για άνεργους του Ν. Έβρου μέσω ΝΘΕ - ΝΕΕ (ΑΠ. Δ.Σ. 2054/28/4-7-2006). Υλοποιεί-

- ται από 01-8-2006 μέχρι την κάλυψη 500 θέσεων - Λογαριασμός Λ.Α.Ε.Κ.
- Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για ανέργους του Ν. Θεσσαλονίκης μέσω ΝΘΕ - ΝΕΕ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ (ΑΠ. Δ.Σ. 3665/28.12.2005). Υλοποιείται από 24-2-2006 μέχρι την κάλυψη 2.000 θέσεων - Λογαριασμός Λ.Α.Ε.Κ.
 - Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για ανέργους της επαρχίας της Νάουσας μέσω ΝΘΕ - ΝΕΕ-ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ (ΑΠ.Δ.Σ. 2738/51/4.10.2005). Υλοποιείται από 14-11-2005 μέχρι την κάλυψη 400 θέσεων - Λογαριασμός Λ.Α.Ε.Κ.
 - Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για απολυμένους από την επιχείρηση «Σωληνουργία Κορίνθου» (ΑΠ.Δ.Σ. 3385/62/6.12.2005). Υλοποιείται από 24-1-2006 μέχρι την κάλυψη 150 θέσεων - Λογαριασμός Λ.Α.Ε.Κ.
 - Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για απολυμένους της επιχείρησης COTTON FIL (ΑΠ. Δ.Σ. 2737/51/4.10.2005). Υλοποιείται από 24-10-2005 μέχρι την κάλυψη 75 θέσεων - Λογαριασμός Λ.Α.Ε.Κ.
 - Ειδικά Προγράμματα επιχορήγησης ανέργων που προέρχονται από τις επιχειρήσεις ΕΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ, TRIUMPH και ΣΟΥΛΗΣ. Υλοποιούνται από: α) 17-11-05 για 7 θέσεις για την ΕΑΣ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ β) από 15-12-05 για 286 θέσεις για την TRIUMPH και γ) από 15-12-05 για 225 θέσεις (ΑΠ. Δ.Σ. 2733/4.10.2005, 3019/58/8.11.2005 και 3081/58/8.11.2005) - Λογαριασμός Λ.Α.Ε.Κ.
 - Ειδικό Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων που προέρχονται από την επιχείρηση ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΧΑΡΤΟΠΟΙΪΑ Α.Ε. (ΚΥΑ 31229/24.1.06/ΦΕΚ 134/Β/6.2.2006). Υλοποιείται από 3-3-2006 μέχρι την κάλυψη 190 θέσεων.
 - Πρόγραμμα επιχορήγησης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΝΕΕ) που προέρχονται από την επιχείρηση «MULTITEX Ε.Π.Ε» (ΑΠ. Δ.Σ. 2492/46/13-09-05). Υλοποιείται από 14-10-05 για 10 θέσεις - Λογαριασμός Λ.Α.Ε.Κ.
 - Επιδότηση επί του κόστους μισθοδοσίας βιομηχανικών, βιοτεχνικών, μεταλλευτικών κλπ επιχειρήσεων παραμεθόριων περιοχών (Ν.1767/88) - Σε συνεχή βάση υλοποίησης.
 - Πρόγραμμα επιχορήγησης Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων (Ν. 1545/85) έτους 2006-2007 (ΚΥΑ 31490/13-11-06).

Προγράμματα Επιδότησης Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ) και Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΝΕΕ) Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων (ΕΚΟ)

Ο Ο.Α.Ε.Δ στο πλαίσιο του κοινωνικού και θεσμικού του ρόλου σχεδιάζει και υλοποιεί ειδικά προγράμματα κοινωνικής ένταξης των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, οι οποίες υφίστανται επαγγελματικό και κοινωνικό αποκλεισμό και χρήζουν ιδιαίτερης στήριξης για την ένταξη/ επανένταξή τους στην αγορά εργασίας. Τα ειδικά αυτά προγράμματα επιδότησης της απασχόλησης για την ένταξη στην αγορά εργασίας των ευπαθών κοινωνικών ομάδων αναπτύσσονται ως δράσεις εθνικής πολιτικής με χρηματοδότηση τόσο από τον κρατικό προϋπολογισμό και τον προϋπολογισμό του Ο.Α.Ε.Δ όσο και στο πλαίσιο των προβλεπομένων μέτρων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (Ε.Κ.Τ) ή άλλων Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό και τον προϋπολογισμό του Ο.Α.Ε.Δ. Τα εν λόγω προγράμματα προβλέπουν ευνοϊκότερους όρους από τα αντίστοιχα των κοινών ανέργων, όπως:

- Μεγαλύτερα ποσά επιδότησης
- Μεγαλύτερη διάρκεια επιδότησης
- Επιδότηση για την Εργονομική διευθέτηση του χώρου εργασίας των ατόμων με αναπηρία που εντάσσονται στο πρόγραμμα ΝΘΕ & ΝΕΕ
- Ειδικά μέτρα για την προσαρμογή των ατόμων στον εργασιακό χώρο
- Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες

Για την καλύτερη στήριξη και ένταξη στην αγορά εργασίας των ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες καθώς και για την αποτελεσματικότερη προώθηση των Ειδικών Προγραμμάτων Απασχόλησης για την επιδότηση ΝΘΕ και ΝΕΕ που υλοποιεί ο ΟΑΕΔ για τα άτομα των ομάδων αυτών, λειτουργούν 6 ειδικά γραφεία εργασίας Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων στην Αθήνα, Θεσ/κη, Λάρισα, Βόλο, Ηράκλειο Κρήτης και Πάτρα αλλά και σε κάθε Υπηρεσία Απασχόλησης του Οργανισμού (ΚΠΑ, ΓΕ, Τ.Υ κλπ) λειτουργεί Ειδικό Γραφείο, το οποίο είναι στελεχωμένο με Ειδικούς Εργασιακούς Συμβούλους οι οποίοι ασχολούνται με τα άτομα των ευπαθών κοινωνικών ομάδων.

Οι ειδικοί αυτοί Εργασιακοί Σύμβουλοι είναι εξειδικευμένα στελέχη (κοινωνικοί λειτουργοί, κοινωνιολόγοι, ψυχολόγοι) και σε εφαρμογή της εξατομικευμένης προσέγγισης και του Ατομικού Σχεδίου Δράσης (Α.Σ.Δ), συνεργάζονται με τον κάθε άνεργο έτσι ώστε :

α) να γίνεται η διάγνωση των αναγκών του ως προς:

- Τις ιδιαίτερες ανάγκες του για κοινωνική και ψυχολογική υποστήριξη
- Τις ιδιαίτερες ανάγκες του σε κατάρτιση, με βάση το επίπεδο των γνώσεων του και την προηγούμενη επαγγελματική του εμπειρία
- Το βαθμό ετοιμότητας που διαθέτει ώστε να οδηγηθεί σε συγκεκριμένη θέση εργασίας και

β) να προωθείται σε Φορείς που υλοποιούν προγράμματα: κατάρτισης, εκμάθησης Ελληνικής Γλώσσας, παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο δε της **πολυεπίπεδης παρέμβασης** τους, αναπτύσσουν ένα **πλέγμα συνεργασίας** με τον κάθε άνεργο με στόχο:

- την παροχή συμβουλευτικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης για ενδυνάμωση-ενθάρρυνση - ενεργοποίηση του
- την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση εργοδοτών για την πρόσληψη ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων.
- την παρακολούθηση και στήριξη του ατόμου για την προσαρμογή του στον εργασιακό χώρο και την διατήρηση της θέσης εργασίας μετά την λήξη του προγράμματος.
- τη συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και τους αρμόδιους φορείς της περιφέρειας.
- την ευρύτερη στήριξη των ατόμων και των οικογενειών τους για την επίλυση άλλων προβλημάτων που συμβάλλουν στον κοινωνικό τους αποκλεισμό κλπ.

Προγράμματα Επιδότησης ΝΘΕ & ΝΕΕ Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων 2006

A. Προγράμματα Επιδότησης ΝΘΕ & ΝΕΕ Εθνικής Πολιτικής του ΟΑΕΔ (υπ. αριθμ. 200295/05 Υ.Α)	B. Προγράμματα ΝΘΕ & ΝΕΕ συγχρηματοδοτούμενα με την Ε.Ε στο πλαίσιο του μέτρου 2.2 του Ε.Π. «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση», του Γ. ΚΠΣ (υπ. αριθμ. 1360/03 Υ.Α).
--	---

Συνεχίζεται η εφαρμογή των Προγραμμάτων Επιδότησης εργοδοτών για Νέες Θέσεις Εργασίας και επιδότησης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών, Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων, που αναφέρονται στην προηγούμενη έκθεσή μας προς την ΕΕΔΑ για το έτος 2005.

Έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις (Παθητικές Πολιτικές Απασχόλησης)

Μετά από εισήγηση σχετικών αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΑΕΔ έχουν εκδοθεί 36 Υπουργικές αποφάσεις που αφορούν σε παροχή έκτακτων οικονομικών ενισχύσεων σε ανέργους. Συγκεκριμένα επωφελήθηκαν 7.768 άνεργοι και έλαβαν συνολικά 3.171.360 €.

Η. Προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Ο βασικός στόχος του ΟΑΕΔ μέσα από τις δράσεις εκπαίδευσης και επαγγελματικού προσανατολισμού που υλοποιεί είναι η δημιουργία κατάλληλων διαδρομών από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας καθώς και η δημιουργία προϋποθέσεων για την ένταξη της επαγγελματικής εκπαίδευσης στους θεσμούς και τις διαδικασίες της δια βίου μάθησης. Οι κυριότερες δράσεις οι οποίες αναλήφθηκαν κατά το προηγούμενο έτος (2006) είναι οι ακόλουθες:

• Επαγγελματική Εκπαίδευση μαθητών στα ΤΕΕ

Το έργο αφορά στην υλοποίηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο σύνολο των σχολείων του ΟΑΕΔ εκτός της πρακτικής άσκησης των μαθητών. Το σύνολο των μαθητών που φοιτούν στον Α' και Β' κύκλο σπουδών κατά το σχολικό έτος 2006-2007 ανέρχονται σε 15.000 και 1.100 περίπου άτομα αντίστοιχα. Το έργο χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους. Ο συνολικός προϋπολογισμός για το 2006 ανέρχεται σε 80.000.000€ περίπου. Τα Τ.Ε.Ε. Α' Κύκλου του Ο.Α.Ε.Δ. ολοκληρώνουν το πρόγραμμά τους σε διάρκεια τριών ετών. Το πρώτο έτος περιλαμβάνει θεωρητική μάθηση και εργαστηριακή άσκηση στις σχολές με την εκμάθηση βασικών αρχών της ειδικότητας. Το δεύτερο και τρίτο έτος περιλαμβάνουν ταυτόχρονα με τη θεωρητική και εργαστηριακή άσκηση μέσα στις σχολές και πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι από το σχολικό έτος 2007-2008 το εκπαιδευτικό σύστημα θα προσαρμοσθεί στα νέα δεδομένα της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης που έχει ψηφισθεί από τη Βουλή. Η πρακτική άσκηση των μαθητών πραγματοποιείται στη βάση του «Συμφωνητικού Μαθητείας» που συνάπτεται ανάμεσα στον μαθητευόμενο και την επιχείρηση και περιλαμβάνει τους όρους πραγματοποίησης της και τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των μερών. Αναλυτική περιγραφή των ανωτέρω παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη έκθεση του Υπουργείου προς την ΕΕΔΑ.

• Ανάπτυξη Προγραμμάτων Ενεργού Επαγγελματικού Προσανατολισμού στα ΤΕΕ Μαθητείας / ΟΑΕΔ

Το Έργο «Ανάπτυξη Προγραμμάτων Ενεργού Επαγγελματικού Προσανατολισμού στα ΤΕΕ Μαθητείας/ ΟΑΕΔ», αφορά στην παροχή Συμβουλευτικής και Υπηρεσιών Επαγγελματικού Προσανατολισμού σε νέες-νέους ηλικίας από 15-18 ετών, οι οποίοι είναι απόφοιτοι τουλάχιστον υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Το Έργο αποτελεί συνέχεια αντίστοιχου προγράμματος

τος που υλοποιήθηκε το 2005. Ο αριθμός των ωφελουμένων ανέρχεται σε 1.540 άτομα και το συνολικό κόστος του Έργου είναι 362.000 €.

● **Ανάπτυξη προγραμμάτων Επιχειρηματικότητας των Νέων.**

Το Έργο αφορά στην ανάπτυξη προγραμμάτων Επιχειρηματικότητας των Νέων και απευθύνεται σε νέους / νέες, αποφοίτους των σχολών Μαθητείας του ΟΑΕΔ. Το πρόγραμμα θα το παρακολουθήσουν 2.500 άτομα και θα εφαρμοσθεί στα ΤΕΕ Μαθητείας / ΟΑΕΔ για τα έτη 2006-2008. Κατά το έτος 2006 στο πρόγραμμα συμμετείχαν 500 άτομα και υλοποιήθηκε σε 14 σχολεία του ΟΑΕΔ. Κατά το έτος 2007 όπως και το 2008 στο πρόγραμμα προβλέπεται να συμμετέχουν 1.000 άτομα ανά έτος και θα εφαρμοσθεί σε 40 σχολές Μαθητείας του ΟΑΕΔ. Η υλοποίηση του προγράμματος προβλέπεται να διαρκέσει 2 εβδομάδες. Συμπληρωματικά θα υλοποιηθεί και δράση για την επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών (40-60 ωρών) που θα υλοποιήσουν το πρόγραμμα κατά το έτος 2007 και 2008. Το συνολικό κόστος του Έργου είναι 584.350 €.

III. Προγράμματα Συνεχιζόμενης και Εναλλασσόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης

Ο ΟΑΕΔ σαν τελικός δικαιούχος υλοποιεί προγράμματα Συνεχιζόμενης και Εναλλασσόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης ανέργων και εργαζομένων, με κυρίαρχο στόχο την προώθηση της απασχόλησης και την άμβλυνση των προβλημάτων της αγοράς εργασίας, προς την κατεύθυνση της πρόληψης της ανεργίας, της αύξησης της συμμετοχής των γυναικών και των ομάδων που μειονεκτούν, με παράλληλη μείωση της ανεργίας ορισμένων ομάδων του εργατικού δυναμικού, οι οποίες συντελούν κατά μεγάλο βαθμό στη διαμόρφωση της συνολικής ανεργίας της Χώρας. Ως εκ τούτου, όλες οι δράσεις, που περιλαμβάνονται στα επιμέρους προγράμματα που εφαρμόζει ο Οργανισμός, έχουν ως στόχο την σύνδεση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, την προώθηση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας (με κυρίαρχο άξονα την πρόληψη της ανεργίας). Ειδικότερα τα προτεινόμενα αντικείμενα επαγγελματικής κατάρτισης σχεδιάζονται και επιλέγονται με τη συνεργασία των τοπικών υπηρεσιών απασχόλησης και παρακολουθήσης της αγοράς εργασίας, έτσι ώστε να υπάρχει η βέλτιστη σύζευξη προσφοράς και ζήτησης ειδικοτήτων.

A. Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων

Οι δράσεις αυτές αφορούν κυρίως σε κατάρτιση ανέργων και έχουν στόχο να επιτύχουν ή/και να αυξήσουν την απασχολησιμότητα των ανέργων, προκειμένου να είναι σε θέση να διεκδικήσουν και να εξασφαλίσουν θέσεις απασχόλησης. Προτεραιότητα δίνεται στους νέους άνεργους πριν την συμπλήρωση εξαμήνης διάρκειας ανεργίας, καθώς και στους ενήλικες πριν τη συμπλήρωση δωδεκάμηνης διάρκειας ανεργίας.

Στο πλαίσιο των παραπάνω δράσεων προβλέπεται και η κατάρτιση πληθυσμιακών ομάδων που αποκλείονται ή απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας και απευθύνονται σ' εκείνα τα άτομα τα οποία έχουν την ικανότητα και ετοιμότητα να παρακολουθούν προγράμματα κατάρτισης σε αντικείμενα που απαιτούνται για την ένταξη τους στην αγορά εργασίας και προωθούνται σε Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης, τα οποία παρέχουν την κατάρτιση αυτή. Τα άτομα αυτά εντάσσονται σε τμήματα κατάρτισης του γενικού πληθυσμού ανέργων, σε εφαρμογή της πολιτικής mainstreaming. Ειδικότερα τα επιμέρους προγράμματα για το έτος 2006 αναλύονται ως ακολούθως:

Α.1. Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα Λογαριασμού Απασχόλησης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Λ.Α.Ε.Κ)			
Α/ Α	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟ- ΜΕΝΩΝ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ:
1	Κατάρτιση ανέργων στο Ν. Πρεβέζης σε πιστοποιημένα κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης (ΚΕΚ)	340	1.878.400,00 Ευρώ
2	Κατάρτιση απολυμένων από την επιχείρηση «Κλωστήρια Πρεβέζης Α.Ε.»	168	1.209.600,00 Ευρώ
3	Κατάρτιση εργαζομένων των επιχειρήσεων του κλάδου του επισιτισμού στην Υγιεινή και Ασφάλεια Τροφίμων	15.000	1.950.000,00 Ευρώ

4	Κατάρτιση 20 ανέργων στο Ν. Καβάλας στην ειδικότητα «Βοηθοί ηλεκτρολόγοι εγκαταστάσεων»	20	130.000,00 Ευρώ
5	Κατάρτιση 140 εργαζομένων που βρίσκονται σε επίσχεση εργασίας στην επιχ/ση «Καπνοβιομηχανία Κεράνης»		840.000,00 ευρώ
6	Κατάρτιση 100 ανέργων απολυμένων από την επιχείρηση Triumph Hellas AE	100	600.000,00 ευρώ
7	Κατάρτιση 100 ανέργων στα πλαίσια «ειδικού προγράμματος ολοκληρωμένης παρέμβασης για 400 ανέργους του Ν. Πιερίας»	100	480.000,00 ευρώ
8	Κατάρτιση 650 ανέργων σε 22 Νομούς της Χώρας, στην ειδικότητα «ελαιοχρωματιστές»	650	3.900.000,00 Ευρώ
9	Ειδικό πρόγραμμα ολοκληρωμένης παρέμβασης για 2.000 ανέργους του Ν. Θεσσαλονίκης	2.000	2.400.000,00 Ευρώ

Α.2. Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης σε θέματα επιχειρηματικότητας για ΝΕΕ που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα Λ.Α.Ε.Κ.			
Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ:
1	Κατάρτιση 300 ΝΕΕ του Ν. Αχαΐας διάρκειας 30 ωρών σε θέματα επιχειρηματικότητας	300	58.500,00 Ευρώ
2	Κατάρτιση 200 ΝΕΕ του Ν. Αιτωλοακαρνανίας διάρκειας 30 ωρών σε θέματα επιχειρηματικότητας	200	39.000,00 Ευρώ

3	Κατάρτιση 150 ΝΕΕ του Ν. Έβρου διάρκειας 30 ωρών σε θέματα επιχειρηματικότητας	150	29.250,00 Ευρώ
4	Κατάρτιση 150 ΝΕΕ του Ν. Αχαΐας διάρκειας 30 ωρών σε θέματα επιχειρηματικότητας	150	29.250,00 Ευρώ

A.3. Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε.

«Κατάρτιση με προγραμματικές Συμβάσεις Εγγυημένης Απασχόλησης στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος: «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Αντικείμενο του προτεινόμενου έργου είναι η εφαρμογή μιας σειράς παρεμβάσεων, που σχεδιάζονται για την υποστήριξη ειδικών κατηγοριών ανέργων, που προέρχονται είτε από επιχειρήσεις που διέκοψαν ή περιόρισαν σημαντικά τις δραστηριότητες τους, ή από περιοχές με ιδιαίτερα υψηλή ανεργία. Σημαντικό στοιχείο των παρεμβάσεων αυτών, είναι οι προγραμματικές Συμβάσεις Εγγυημένης Απασχόλησης που συνάπτει ο ΟΑΕΔ με Επιχειρήσεις και Επαγγελματικές Ενώσεις, και έχουν ως στόχο να καλύψουν αποτελεσματικά, τόσο τις επιχειρηματικές ανάγκες, όσο και τις ανάγκες των ανέργων, με αφετηρία την παραδοχή ότι, σημαντικό κίνητρο για τη δημιουργία νέας επιχείρησης ή τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενης, είναι η εύρεση κατάλληλα εκπαιδευμένου εργατικού δυναμικού. Το προϋπολογιζόμενο συνολικό κόστος του Έργου ανέρχεται στο ποσό των 10.000.000,00 Ευρώ.

B. Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης εργαζομένων

B.1. Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης εργαζομένων που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα Λ.Α.Ε.Κ.

Στόχος των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης ΛΑΕΚ, είναι η κατάρτιση εργαζομένων σε ειδικότητες που θα καλύπτουν τις ανάγκες της επιχείρησης και θα αυξήσουν την παραγωγικότητά τους. Για το λόγο αυτό η Επιτροπή Διαχείρισης του ΛΑΕΚ κάθε χρόνο καταρτίζει ετήσιο πρόγραμμα διάθεσης και διαχείρισης του Λογαριασμού με βάση το οποίο επιχειρήσεις κοινοπραξίες, συνεταιρισμοί κ.λ.π. αξιοποιώντας την εισφορά αυτή καταρτίζουν το προσωπικό που απασχολούν.

Το πρόγραμμα διάθεσης και διαχείρισης του Λογαριασμού αυτού, για το έτος 2006, εξειδικεύεται στις παρακάτω κυρίως δράσεις:

B.1.1. Πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης Εργαζομένων-(ΛΑΕΚ 0,45%)

Το πρόγραμμα είναι ανταποδοτικό και μπορούν να συμμετάσχουν εργαζόμενοι από όλες τις επιχειρήσεις εφόσον έχει καταβληθεί η εργοδοτική εισφορά ΛΑΕΚ 0,45%.

Ο προϋπολογισμός για το πρόγραμμα του 2006 είχε ορισθεί σύμφωνα με απόφαση της Επιτροπής στο ποσό των 50.000.000,00 Ευρώ. Υπολογίζεται ότι στα πλαίσια αυτού του προγράμματος, με δεδομένο τον εκσυγχρονισμό του, θα καταρτιστούν 300.000 εργαζόμενοι. Έχει ήδη ολοκληρωθεί η διαδικασία για την ηλεκτρονική διαχείριση του προγράμματος.

B.1.2 Πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης (ΛΑΕΚ) υλοποιούμενο από φορείς εκπροσώπησης εργοδοτών για εργαζόμενους σε μικρές επιχειρήσεις

Το δεύτερο πρόγραμμα καταρτίζεται κυρίως με στόχο τη διεύρυνση των ευκαιριών κατάρτισης και αξιοποίησης των εργαζομένων των μικρών επιχειρήσεων. Για το 2006 είχε προκηρυχθεί πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις (ΛΑΕΚ) με προϋπολογισμό 30.000.000,00 Ευρώ. Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, φορείς υλοποίησης είναι οι οριζόμενοι από το καταστατικό φορείς εκπροσώπησης των εργοδοτών. Μετά την αξιολόγηση των προτάσεων των ενδιαφερόμενων φορέων, εγκρίθηκε η υλοποίηση 1.556 προγραμμάτων για την κατάρτιση 36.500 εργαζομένων. Η υλοποίηση των παραπάνω προγραμμάτων θα ολοκληρωθεί έως και 15/5/2007.

B.2 Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης εργαζομένων που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε.

B.2.1 «Κατάρτιση αυτοαπασχολούμενων στον Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα σε Πιστοποιημένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) 2005-2006 » στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Το πρόγραμμα αφορά την κατάρτιση 11.000 αυτοαπασχολούμενων του Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα σε αντικείμενα των οποίων η αναγκαιότητα τεκμηριώνεται από τις προτάσεις των επαγγελματικών φορέων

εκπροσώπησης των ωφελούμενων του προγράμματος, που υποβλήθηκαν στον ΟΑΕΔ μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η διάρκεια της κατάρτισης ορίζεται από 40 μέχρι 100 ώρες.

Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 8.910.000,00 Ευρώ εκ των οποίων το μεν 25%, ήτοι 2.227.500,00 Ευρώ, καλύπτεται από την ιδιωτική συμμετοχή και καταβάλλεται από τους ωφελούμενους αυτοαπασχολούμενους, το δε υπόλοιπο 75%, ήτοι 6.682.500,00 Ευρώ, καλύπτεται από το Π.Δ.Ε. και το ΕΚΤ. Το Έργο βρίσκεται στη διαδικασία έναρξης υλοποίησης των επιμέρους υποέργων.

Αναλυτικά για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» βλ. ανωτέρω υπό Κεφάλαιο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση 2000-2006» (ΕΠΑΕΚ).

Γ. Προγράμματα Διακρατικών Συνεργασιών

Ο ΟΑΕΔ, προσανατολισμένος πάντα στη στήριξη και αναβάθμιση του εργατικού δυναμικού αξιοποιώντας τις δυνατότητες που παρέχονται με την διάθεση πόρων, συμμετέχει ενεργά στην υλοποίηση προγραμμάτων και διακρατικών συνεργασιών, με σκοπό την βελτίωση των επαγγελματικών προσόντων και ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού, ώστε να προσεγγίζεται η πλήρης αντιστοίχιση προσφοράς και ζήτησης εργασίας.

Προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας DAC/ΟΟΣΑ

Πρόκειται για προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης τα οποία στοχεύουν κυρίως στην εξάλειψη της φτώχειας στις προτεινόμενες περιοχές, μέσα από την άνοδο του βιοτικού επιπέδου και την ουσιαστική βελτίωση των τοπικών δυνατοτήτων ανάπτυξης.

Ανάπτυξη και Εφαρμογή ενός Ολοκληρωμένου Συστήματος Επαγγελματικής Κατάρτισης σε συνοριακές πόλεις της Αλβανίας - Ελλάδας

Το συνολικό κόστος του έργου ανέρχεται στο ποσό των 109.590 ευρώ εκ των οποίων το 73% (80.000 ευρώ) χρηματοδοτείται από την Υπηρεσία Διμερούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) του Υπουργείου Εξωτερικών και το 27% (29.590 ευρώ) καλύπτεται από τον ΟΑΕΔ.

Ανάπτυξη και Εφαρμογή Προγραμμάτων Κατάρτισης στα πλαίσια Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την υποστήριξη ειδικών κατηγοριών ανέργων Αλβανών

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προτεινόμενου έργου ανέρχεται στο ποσό των 90.000 Ευρώ και χρηματοδοτείται από την ΥΔΑΣ του Υπουργείου Εξωτερικών.

Προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG III 2000-2006

Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων και κατάρτιση ανέργων σε Ελλάδα-Βουλγαρία - Κύπρο.

IV. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση 2000-2006» (ΕΠΑΕΚ)

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση 2000-2006» (ΕΠΑΕΚ) του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, που αποσκοπεί στην ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων της χώρας με τη συγχρηματοδότηση της ΕΕ, έχει θέσει ως έναν από τους εξειδικευμένους στόχους του την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.

Ο στόχος αυτός επιχειρείται να επιτευχθεί μέσα από μια σειρά ενεργειών εστιασμένων στα άτομα ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Οι ενέργειες αυτές περιλαμβάνουν ολοκληρωμένες παρεμβάσεις, δράσεις κατάρτισης, προώθησης στην απασχόληση και παροχής συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο αυτό, κατά την περίοδο αναφοράς της Έκθεσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (2006), υλοποιήθηκαν ή/και συνεχίζεται η υλοποίηση των ακόλουθων έργων:

1. Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις

Οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ ευάλωτων κοινωνικών ομάδων παρέχουν εξειδικευμένη αντιμετώπιση για την καταπολέμηση του κινδύνου τόσο του επαγγελματικού όσο και του κοινωνικού αποκλεισμού. Μέσω αυτών των παρεμβάσεων επιδιώκεται η απόκτηση γνώσεων, η ανάπτυξη δεξιοτήτων και συμπεριφορών που θα διευκολύνουν την ένταξη των ατόμων στην αγορά εργασίας και την κοινωνία. Κάθε σχέδιο ολοκληρωμένης παρέμβασης περιλαμβάνει ενέργειες κατάρτισης, ενέργειες προώθησης στην απασχόληση και ενέργειες παροχής υποστηρικτικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, υλοποιούνται:

- **Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ ατόμων με αναπηρία και πρώην χρηστών ουσιών.** Το έργο απευθύνεται σε 2.303 άνεργους των εν λόγω ομάδων του πληθυσμού και έχει προϋπολογισμό 20.846.000 €.
- **Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ φυλακισμένων, μακροχρόνια ανέργων άνω των 45 ετών και οροθετικών ατόμων.** Το έργο απευθύνεται σε 2.130 άνεργους που ανήκουν σε μία από τις αναφερόμενες ομάδες του πληθυσμού και έχει προϋπολογισμό 15.700.000 €.

- **Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ ανέργων με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες.** Το έργο απευθύνεται σε 1.500 άνεργους άνδρες και γυναίκες άνω των 16 ετών, οι οποίοι ανήκουν στις κοινωνικές ομάδες με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες, όπως Έλληνες Τσιγγάνοι και Έλληνες Μουσουλμάνοι. Έχει συνολικό προϋπολογισμό ύψους 12.123.500 € και αφορά σε 75 Σχέδια Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων.
- **Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις υπέρ ευπαθών κοινωνικών ομάδων (Παλιννοστούντες).** Το έργο απευθύνεται σε 1.359 παλιννοστούντες, οι οποίοι συναντούν δυσκολίες πρόσβασης και ένταξης στην αγορά εργασίας με παράλληλο κίνδυνο επαγγελματικού και κοινωνικού αποκλεισμού. Έχει συνολικό προϋπολογισμό ύψους 11.000.000 € και αφορά σε 68 Σχέδια Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων.

2. Ενέργειες Κατάρτισης (προ-κατάρτισης)

Οι ενέργειες προ-κατάρτισης συμβάλλουν στην καταπολέμηση της ανεργίας, με την παροχή γνώσεων στους ωφελούμενους σε τομείς όπου παρουσιάζουν ιδιαίτερη αδυναμία. Συγκεκριμένα υλοποιούνται Προγράμματα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας για άνεργους παλιννοστούντες, μετανάστες, πρόσφυγες & άνεργους με ανεπαρκή γνώση της ελληνικής γλώσσας. Στόχος των προγραμμάτων είναι η ανάπτυξη δεξιοτήτων γραφής, ανάγνωσης, χρήσης αριθμών κ.λ.π. από άνεργους των ως άνω ομάδων προκειμένου να διευκολυνθεί η κοινωνική και επαγγελματική τους ένταξη. Τα προγράμματα υλοποιούνται σε όλη τη χώρα και η κατάρτιση αυτή οδηγεί στην απόκτηση Πιστοποιητικού Ελληνομάθειας, κατόπιν συμμετοχής στις αντίστοιχες εξετάσεις. Επί του παρόντος υλοποιείται ο β' κύκλος των προγραμμάτων αυτών, τα οποία απευθύνονται σε 5.908 άτομα και είναι συνολικού προϋπολογισμού 19.150.000 €. Έχει ήδη εγκριθεί και γ' κύκλος προγραμμάτων, ο οποίος απευθύνεται σε 10.000 άτομα συνολικού προϋπολογισμού 32.000.000 €, του οποίου η υλοποίηση πρόκειται να αρχίσει άμεσα.

3. Ενέργειες προώθησης στην απασχόληση

Επιχορήγηση της λειτουργίας **Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, Βρεφικών-Παιδικών Σταθμών και Μονάδων Φροντίδας Ηλικιωμένων.** Στο ευρύτερο πλαίσιο της συμφιλίωσης οικογενειακού και επαγγελματικού βίου, στόχος του προγράμματος είναι η υποστήριξη των γυναικών για τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους στην αγορά εργασίας μέσα από τη μερική αποδέσμευσή τους από οικογενειακές υποχρεώσεις όπως είναι η φύλαξη και η φροντίδα παιδιών, ηλικιωμένων και ατόμων που χρήζουν βοήθειας. Εφόσον ο δήμος διαμονής συμμετέχει στο πρόγραμμα δημιουργώντας αντίστοιχη «δομή» φροντίδας, οι πολίτες ενημερώνονται

για τις παροχές από τις αρμόδιες υπηρεσίες του. Στο πλαίσιο του ΕΠΑΕΚ, λειτουργούν 370 δομές του τύπου αυτού σε όλη την Ελλάδα.

4. Ενέργειες παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών.

Η παροχή Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (ΣΥΥ) συμβάλλει στην κοινωνική και εργασιακή προετοιμασία ατόμων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας και την υπόλοιπη κοινωνία, στην ενδυνάμωσή τους καθώς και στην ευαισθητοποίηση εργοδοτών και του κοινωνικού συνόλου. Με την ολοκλήρωση της παροχής ΣΥΥ οι ωφελούμενοι εντάσσονται σε μία ή περισσότερες παρεμβάσεις που προβλέπονται στο πλαίσιο των ενεργητικών μέτρων προώθησης στην απασχόληση.

5. Πρόγραμμα επιχορήγησης για την Παροχή Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (Β' κύκλος 2004-2006). Στο πρόγραμμα δύνανται να συμμετάσχουν 22.000 άτομα, προερχόμενα από όλες τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες και ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 29.347.000 € και ο χρόνος υλοποίησης του επεκτείνεται έως 31/12/2007.

V. Κοινοτική Πρωτοβουλία «Equal»

Η EQUAL είναι η Κοινοτική Πρωτοβουλία (Κ.Π.) της περιόδου 2000-2006 που φιλοδοξεί να προωθήσει καινοτόμες παρεμβάσεις στο χώρο της απασχόλησης, υποστηρίζοντας το δικαίωμα της εργασίας για όλους ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, καταγωγής, πολιτισμικού χαρακτήρα, αναπηρίας και πεποιθήσεων. Χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους.

Ειδικότερα η Κ.Π στοχεύει στη διερεύνηση και προώθηση νέων πολιτικών απασχόλησης για την αντιμετώπιση των διακρίσεων στην αγορά εργασίας όλων των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, δηλαδή των ομάδων που βιώνουν τη διάκριση, την ανισότητα ή/και τον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Άμεσα επωφελούμενες ομάδες είναι οι νέοι, οι γυναίκες, τα άτομα με αναπηρίες, οι απασχολούμενοι με ελλιπή εκπαίδευση, οι παλιννοστούντες, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι φυλακισμένοι, οι αποφυλακισμένοι, οι ανήλικοι παραβάτες, οι τσιγγάνοι, οι Πομάκοι, τα απεξαρτημένα άτομα, τα παράνομα διακινούμενα άτομα (trafficking), οι αιτούντες άσυλο. Το Πρόγραμμα εμπλουτίζει την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση με δράσεις που στοχεύουν:

- στη βελτίωση της απασχολησιμότητας
- στην ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος
- στην ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των απασχολουμένων
- στην ενίσχυση των πολιτικών ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες.

Η Πρωτοβουλία υλοποιείται μέσω Αναπτυξιακών Συμπράξεων που αποτελούν ισχυρές και δεσμευτικές συμφωνίες φορέων τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Μέσω της διακρατικής συνεργασίας και της ενεργού συμμετοχής όλων των εμπλεκομένων προκύπτουν καλές πρακτικές που μετά την πιλοτική εφαρμογή τους στο Πρόγραμμα, θα μεταφερθούν και θα ενσωματωθούν (mainstreaming) στον κεντρικό κορμό των εθνικών και κοινοτικών πολιτικών και πρακτικών ως νέες πολιτικές για την απασχόληση. Το Πρόγραμμα υλοποιείται στη βάση κοινού χρονοδιαγράμματος στα 15 κράτη μέλη.

Το ελληνικό Πρόγραμμα της Κ.Π. EQUAL εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 9 Μαρτίου 2001 με την αριθμ.: Ε (2001)34 της απόφαση της Επιτροπής και αναθεωρήθηκε στις 20-12-2004 με την αριθμ.: C(2004)5441 όμοιά της. Ο συνολικός προϋπολογισμός του Ελληνικού Προγράμματος για όλη την προγραμματική περίοδο 2001-2008 ανέρχεται σε 141.251.103 € εκ των οποίων το 75% (105.9382.847 €) θα χρηματοδοτηθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, και το 25% (35.312.776 €) από Εθνική Συμμετοχή. Το Πρόγραμμα υλοποιείται σε δύο κύκλους εφαρμογής. Κατά τον πρώτο κύκλο (2001-2005) υλοποιήθηκαν 40 Έργα, ενώ κατά το β' κύκλο (2004-2008) ο οποίος είναι σε εξέλιξη υλοποιούνται 64.

Οι περιλήψεις όλων των Έργων EQUAL είναι καταχωρημένες στην ιστοσελίδα του Προγράμματος www.equal-greece.gr.

VI. Ιδιωτικά Γραφεία Συμβούλων Εργασίας (Ι.Γ.Σ.Ε.) και Εταιρείες Προσωρινής Απασχόλησης (Ε.Π.Α.)

Τα Ι.Γ.Σ.Ε. έχουν ως αποκλειστικό αντικείμενο τη μεσολάβηση για την εξεύρεση και τοποθέτηση σε θέσεις εργασίας ημεδαπών ή αλλοδαπών που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα. Οι Ε.Π.Α. έχουν ως αντικείμενο δραστηριότητας την παροχή εργασίας από μισθωτούς τους σε άλλο εργοδότη (έμμεσο εργοδότη) με τη μορφή της προσωρινής απασχόλησης. Μέχρι σήμερα, έχουν αδειοδοτηθεί από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας 73 Ι.Γ.Σ.Ε. και 8 Ε.Π.Α. Η λειτουργία των Ι.Γ.Σ.Ε. και των Ε.Π.Α. βοηθά στην ομαλοποίηση της αγοράς εργασίας, καθώς μέσω αυτών επιτυγχάνεται ταχύτερη και αποτελεσματικότερη σύζευξη της προσφοράς και ζήτησης εργασίας.

VII. Απασχόληση υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελλάδα

Στο Ν.3386/05 (ΦΕΚ 212 Α') «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια» καθορίζεται για πρώτη

φορά το νομικό πλαίσιο των διαδικασιών διευκόλυνσης της ομαλής ένταξης των οικονομικών μεταναστών τρίτων χωρών στην ελληνική κοινωνία.

Με τις ρυθμίσεις του κεφαλαίου ΙΑ, άρθρα 65-66 ορίζεται η κοινωνική ένταξη ως η αναλογικώς ισότιμη συμμετοχή των μεταναστών αυτών στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή της χώρας μας, με τη υποχρέωση παράλληλα να σέβονται τους θεμελιώδεις κανόνες και τις αξίες της ελληνικής κοινωνίας καθώς επίσης και να προσαρμόζονται στους στόχους του Ολοκληρωμένου Προγράμματος Δράσης, το οποίο εγγυάται την επιτυχή ένταξη τους επιτρέποντας ωστόσο να διατηρήσουν την ταυτότητά τους. Οι βασικές αρχές που διέπουν το Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δράσης είναι οι εξής:

- α) η αποφυγή οποιασδήποτε μορφής διακρίσεων
- β) η εφαρμογή ίσης μεταχείρισης, πρωτίστως στην απασχόληση αλλά και στους υπόλοιπους τομείς της ελληνικής κοινωνίας
- γ) ο σεβασμός των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- δ) η υποστήριξη, ανάδειξη και προβολή της προσωπικής συμβολής των υπηκόων τρίτων χωρών στο κοινωνικό γίγνεσθαι.
- ε) η στήριξη της συνοχής της οικογένειας τους και η ενίσχυση λοιπών υποστηρικτικών δικτύων δράσης.
- στ) η ενίσχυση της συμμετοχής τους στο σχεδιασμό, στη υλοποίηση και την αξιολόγηση των πολιτικών κοινωνικής ένταξης που τους αφορούν καθώς και η ανάπτυξη συμβουλευτικών δομών.

Β. Όροι Εργασίας

Όσον αφορά την προστασία του δικαιώματος για δίκαιους όρους εργασίας το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, κατά το 2006 προέβη στις ακόλουθες νομοθετικές πρωτοβουλίες:

Δημοσιεύθηκε το Π.Δ. 167/2006 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 2002/15/EK Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την οργάνωση του χρόνου εργασίας των εκτελούντων κινητές δραστηριότητες οδικών μεταφορών (L80/23.3.2002)» (ΦΕΚ 179/A/22-08-2006). Με το σχετικό Προεδρικό Διάταγμα, θεσπίζονται οι ελάχιστες προδιαγραφές για την οργάνωση του χρόνου εργασίας προκειμένου να βελτιωθεί η προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εκτελούντων κινητές δραστηριότητες οδικών μεταφορών, καθώς και να εξασφαλιστεί η οδική ασφάλεια.

Πρωτλήθηκε σχέδιο ΠΔ με τίτλο «Ρυθμίσεις για την προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2002/74/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

και του Συμβουλίου», το οποίο αφού διαμορφώθηκε σύμφωνα με τις παρατηρήσεις του ΣτΕ και υπεγράφη από τους συναρμόδιους Υπουργούς, εστάλη στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για υπογραφή. Το παρόν σχέδιο ΠΔ τροποποιεί το μέχρι τώρα ισχύον θεσμικό πλαίσιο και αντιμετωπίζει και περιπτώσεις επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και σε ένα τουλάχιστον ακόμη κράτος-μέλος της ΕΕ και οι οποίες βρίσκονται σε κατάσταση αφερεγγυότητας. Επίσης, διευρύνεται η έννοια του αφερέγγυου εργοδότη και συμπεριλαμβάνει και επιχειρήσεις οι οποίες έχει διαπιστωθεί ότι έκλεισαν οριστικά και λόγω της ανεπάρκειας του ενεργητικού τους δεν συντρέχει λόγος κινήσεως της διαδικασίας πτωχεύσεως.

Γ. Κοινωνική Προστασία

1. Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη

Το 2006 το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας είχε το συντονισμό για την εκπόνηση της **Εθνικής Έκθεσης Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008** που υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση τον Σεπτέμβριο του 2006, στο πλαίσιο της Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού.

Η συνολική στρατηγική της κυβέρνησης για τον εκσυγχρονισμό του συστήματος κοινωνικής προστασίας της χώρας, καθώς και για τη διασφάλιση υψηλότερων επιπέδων κοινωνικής συνοχής, βασίζεται σε τρεις (3) στρατηγικές κατευθύνσεις που διαπνέουν τις πολιτικές και των τριών τομέων (κοινωνική ένταξη, σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων, υγεία και μακροχρόνια φροντίδα), οι οποίες συναρθρώνονται με τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί από την αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας, το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2005-2008 και το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007 - 2013. Οι τρεις στρατηγικές κατευθύνσεις είναι οι εξής:

- 1) Δράσεις που αφορούν στην ενίσχυση του συντονισμού, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών των τομέων του συστήματος κοινωνικής προστασίας, καθώς και της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών
- 2) Δράσεις που αφορούν στην προώθηση της απασχόλησης και την καταπολέμηση της ανεργίας των ευάλωτων ομάδων, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους και γενικότερα στη διασφάλιση αξιοπρεπούς κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου διαβίωσης για τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού

- 3) Δράσεις για τη διασφάλιση παροχής σε όλους τους πολίτες κοινωνικών υπηρεσιών υψηλού επιπέδου, ιδίως στην παιδεία, την υγεία, την κοινωνική ασφάλιση και την πρόνοια μέσω της προώθησης του εκσυγχρονισμού τους.

Ειδικότερα όσον αφορά στον τομέα της κοινωνικής ένταξης, το **Εθνικό Σχέδιο Δράσης** περιλαμβάνει πολιτικές και δράσεις που εντάσσονται σε **τέσσερις (4) προτεραιότητες**:

- α. Ενίσχυση της απασχόλησης, ιδιαίτερα για τις γυναίκες, τους νέους, τους μακροχρόνια άνεργους και τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού
- β. Αντιμετώπιση της μειονεκτικής θέσης προσώπων και ομάδων όσον αφορά την εκπαίδευση και την κατάρτιση
- γ. Ενίσχυση της οικογένειας και στήριξη των ηλικιωμένων
- δ. Κοινωνική ένταξη των ΑμεΑ, των μεταναστών και των ατόμων/ομάδων με πολιτισμικές/θρησκευτικές ιδιαιτερότητες

II. Νομοθεσία

Με την **παρ. 4 του άρθρου 1 του Ν.3454/2006 (ΦΕΚ 75 Α')** «**Ενίσχυση της Οικογένειας και λοιπές διατάξεις**», στις προστατευτικές διατάξεις του **Ν.2643/1998 «Μέριμνα για την απασχόληση προσώπων ειδικών κατηγοριών και άλλες διατάξεις» (Α' 220)** υπήχθησαν υπό **προϋποθέσεις και οι τρίτεκνοι (γονέας ή τέκνο τρίτεκνης οικογένειας)**. Κατόπιν τούτου, με σχετικές αποφάσεις του Υφυπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, έγινε επιπλέον παρακράτηση ποσοστού 2% των θέσεων από κάθε σχέδιο προκήρυξης που αφορά δημόσια υπηρεσία, ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ για τους τρίτεκνους, εφόσον συνολικά έχουν προκηρυχθεί τουλάχιστον 25 θέσεις ($25 \times 2\% = 0,50 = 1 \text{ θέση}$).

Με την υπ' αριθμ. 94970/5-9-2006 απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας συγκροτήθηκε **Επιτροπή για την αναμόρφωση των διατάξεων του Ν.2643/1998**.

Η Κεντρική Επιτροπή Εποπτείας και Συντονισμού Εφαρμογής του Ν. 2643/1998, η οποία είναι το αρμόδιο όργανο για την εποπτεία και το συντονισμό των δράσεων και διαδικασιών των Υπηρεσιών του Ο.Α.Ε.Δ που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή του ανωτέρω νόμου, ολοκλήρωσε το έργο της αναφορικά με την προκήρυξη του δημόσιου τομέα που πραγματοποιήθηκε στο τέλος του 2004. Εντός του αμέσως προσεχούς χρονικού διαστήματος αναμένονται οι οριστικοί πίνακες μοριοδότησης από τις Υπηρεσίες του Ο.Α.Ε.Δ και με βάση αυτούς οι τοποθετήσεις των

προστατευόμενων προσώπων στις θέσεις εργασίας από τις πρωτοβάθμιες Επιτροπές του Ν. 2643/1998.

Επίσης, με **αποφάσεις του Υφυπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας**, από κάθε σχέδιο προκήρυξης θέσεων εργασίας που αφορά δημόσια Υπηρεσία, ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ παρακρατήθηκε (σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν.2643/1998, όπως ισχύει σήμερα) ποσοστό 5% των θέσεων για τις προστατευόμενες από τον ίδιο νόμο ευπαθείς κατηγορίες προσώπων, εφόσον συνολικά έχουν προκηρυχθεί τουλάχιστον 10 θέσεις ($10 \times 5\% = 0,50 = 1 \text{ θέση}$). Με βάση τις ανωτέρω αποφάσεις του Υφυπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας συγκεντρώθηκαν μέσα στο 2006, επτακόσιες πενήντα (750) θέσεις εργασίας δημοσίων υπηρεσιών, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ, για προστατευόμενους του Ν.2643/1998 σε όλη τη χώρα.

Δ. Καταπολέμηση των Διακρίσεων

Ι. Νομοθεσία

Δημοσιεύτηκε ο νόμος 3488/2006, «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και ανέλιξη, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας» (ΦΕΚ 191Α' / 11-9-2006), με τον οποίο ενσωματώθηκε στο εθνικό μας δίκαιο η Οδηγία 2002/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, η οποία τροποποίησε την Οδηγία 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου. Σκοπός του ανωτέρω νόμου είναι η θέσπιση γενικού πλαισίου ρύθμισης για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και ανέλιξη και στις συνθήκες εργασίας καθώς και η ρύθμιση συναφών θεμάτων ισότητας των αμοιβών μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών. Όσον αφορά στο πεδίο εφαρμογής του νόμου, οι διατάξεις του εφαρμόζονται στα άτομα που απασχολούνται ή είναι υποψήφια για απασχόληση στον ιδιωτικό, καθώς και στο δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός εκάστοτε οριοθετείται από τις κείμενες διατάξεις, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας ή μορφή απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης έργου και της έμμισθης εντολής, και ανεξάρτητα από τη φύση των παρεχόμενων υπηρεσιών, στα άτομα που ασκούν ελευθέρια επαγγέλματα, καθώς και στα άτομα που λαμβάνουν επαγγελματική εκπαίδευση ή είναι υποψήφια για επαγγελματική εκπαίδευση οποιουδήποτε είδους και μορφής. Το εν λόγω σχέδιο νόμου πριν κατατεθεί προς ψήφιση στη Βουλή των Ελλήνων υπεβλήθη στην Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και οι παρατηρήσεις της ελήφθησαν υπόψη σχεδόν στο σύνολό τους ως προς τη διαμόρφωση του τελικού κειμένου που υπεβλήθη προς ψήφιση.

Σύμφωνα με το άρθρο 19, παρ. 4 του Ν. 3304/2005 (Φ.Ε.Κ. Α/16) «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού», το **Τμήμα Ισότητας Ευκαιριών της Δ/σης Κοινωνικής Προστασίας** του Υπουργείου Απασχόλησης, είναι αρμόδιο για την **εξέταση καταγγελιών** για παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης καθώς και για την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των εμπλεκόμενων φορέων και της κοινωνίας εν γένει για ζητήματα που αφορούν στην καταπολέμηση των διακρίσεων. Κατά το έτος 2006 και μέχρι σήμερα, διερευνήθηκαν οι παρακάτω καταγγελίες :

- Καταγγελία προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που αφορά στη παράβαση της οδηγίας 2000/78/ΕΚ σχετικά με άνιση μεταχείριση λόγω ηλικίας του έκτακτου προσωπικού του Πυροσβεστικού Σώματος.
- Καταγγελία προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που αφορά στην εισαγωγή διακρίσεων λόγω εθνικής καταγωγής, αναπηρίας και ηλικίας κατά τη διαδικασία πρόσληψης ερευνητών στο Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής.
- Καταγγελία προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που αφορά στην εισαγωγή διάκρισης λόγω γενετήσιου προσανατολισμού στο προεδρικό διάταγμα 133/2002(ΦΕΚ Α/109) «Για την κρίση σωματικής ικανότητας των στρατεύσιμων, αυτών που κατατάσσονται στις ένοπλες δυνάμεις καθώς και του στρατιωτικού προσωπικού γενικά». Πιο συγκεκριμένα η Επιτροπή ζητά διευκρινίσεις για το αν η έννοια «διαταραχές ταυτότητας φύλου» όπως ορίζεται στο ανωτέρω προεδρικό διάταγμα μπορεί να συνδεθεί με οποιοδήποτε τρόπο με το γενετήσιο προσανατολισμό του ατόμου.
- Καταγγελία από πολίτη που αφορά στην παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης λόγω ηλικίας. Η καταγγελία διαβιβάστηκε στην αρμόδια Υπηρεσία του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας ως ο ελεγκτικός φορέας για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

II. Ευαισθητοποίηση και πληροφόρηση για ζητήματα καταπολέμησης των διακρίσεων

Το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, στα πλαίσια του κοινοτικού προγράμματος δράσης «Για την Καταπολέμηση των Διακρίσεων» (Combating Discrimination Action Programme) και σε συνεργασία με τη ΓΣΕΕ διοργάνωσε ημερίδα στις 10-11 Μαΐου 2006 για την ενημέρωση συνδικαλιστών σχετικά με το ζήτημα των διακρίσεων στο χώρο της απασχόλησης.

Επίσης, στα πλαίσια του ιδίου προγράμματος, το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας υπέβαλε πρόταση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την υλοποίηση δράσεων κατά το 2007 σχετικά με την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών και των εμπλεκόμενων φορέων σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Τέλος, στο πλαίσιο της απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου να οριστεί το έτος 2007 «Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για όλους» [European Year of Equal Opportunities for All (2007) (771/2006/EC)], το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας ορίστηκε ως ο Εθνικός Εκτελεστικός Φορέας προκειμένου να οργανώσει και να συντονίσει τη συμμετοχή της Ελλάδας στο ανωτέρω πρόγραμμα. Σε συνεργασία με άλλες διοικητικές αρχές, τους κοινωνικούς εταίρους και Μη κυβερνητικές οργανώσεις υποβλήθηκε πρόταση προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη συγχρηματοδότηση δράσεων που αφορούν στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της ελληνικής κοινωνίας σχετικά με το σεβασμό του δικαιώματος της ίσης μεταχείρισης, την αναγνώριση και το σεβασμό της διαφορετικότητας, την προώθηση και ενίσχυση της εκπροσώπησης των ατόμων που ανήκουν σε κοινωνικές ομάδες που υφίστανται διάκριση. Οι δράσεις θα υλοποιηθούν το 2007 σε πανελλαδικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Ε. Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία

Για την εξασφάλιση του δικαιώματος των εργαζομένων για συνθήκες ασφάλειας και υγείας στην εργασία, το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας κατά το έτος 2006, προέβη στις ακόλουθες δράσεις:

Ι. Νομοθεσία

- Το Π.Δ. 149/2006 (ΦΕΚ 159/Α'/28-06-2006)) «Ελάχιστες προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας όσον αφορά την έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (θόρυβος) σε εναρμόνιση με την οδηγία 2003/10/ΕΚ».
- Το Π.Δ. 212/2006 (ΦΕΚ 212/Α'/09-10-2006) «Προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμίαντο κατά την εργασία, σε συμμόρφωση με την οδηγία 83/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/382/ΕΟΚ του Συμβουλίου και την οδηγία 2003/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου».
- Η Υ.Α. 130248/2006 (ΦΕΚ 29/ΥΟΔΔ/3-10-2006) «Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 131782/26.10.1987 απόφασης «Σύσταση μικτών επιτροπών ελέγχου στην Ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη Πειραιά - Δραπετσώνας - Κερατσινίου -Περάματος - Σαλαμίνας »(Φ.Ε.Κ. 601/Β/10-11-87)»

- Η Υ.Α. 90846/2006 (ΦΕΚ 224/Β'/14-02-2006) «Συγκρότηση Επιτροπής για καταγραφή προβλημάτων υγείας που προέρχονται από τον Αμιάντο».
- Η Υ.Α. 92575/2006 (ΦΕΚ 673/Β'/31-05-2006) «Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 90846/14.2.2006 (ΦΕΚ 224/Β/14.2.2006) απόφασης “Συγκρότηση Επιτροπής για καταγραφή προβλημάτων υγείας που προέρχονται από τον Αμιάντο».
- Εξουσιοδοτική διάταξη (άρθρο 10 του Ν. 3490/2006) για έκδοση απόφασης για τον καθορισμό μέγιστου αριθμού πλοίων στα οποία μπορεί ταυτόχρονα να παρέχει υπηρεσίες ο ίδιος τεχνικός ασφάλειας.

Επίσης βρίσκεται υπό έκδοση Σχέδιο Π.Δ. εναρμόνισης με την Οδηγία 2006/15/ΕΚ της Επιτροπής για «Θέσπιση δεύτερου καταλόγου ενδεικτικών οριακών τιμών έκθεσης» και προωθείται ρύθμιση σε νομοσχέδιο σχετικά με τον καθορισμό όρων και προϋποθέσεων λειτουργίας των επιχειρήσεων που ασχολούνται με τις εργασίες κατεδάφισης και αφαίρεσης αμιάντου ή /και υλικών που περιέχουν αμιάντο από κτίρια, κατασκευές, συσκευές και εγκαταστάσεις καθώς και από πλοία.

II. Διάδοση της πληροφόρησης

Στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας 2006 για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία, η οποία για το έτος 2006 ήταν αφιερωμένη στην προστασία των νέων εργαζομένων και είχε σαν σύνθημα «Από την αρχή με ασφάλεια», πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω δράσεις:

- Διοργάνωση ενημερωτικής ημερίδας την 24η Οκτωβρίου 2006 στη Θεσσαλονίκη με συμμετοχή εκπροσώπων του Υπουργείου μας και του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, καθώς και εκπροσώπων των κοινωνικών εταίρων καθώς και άλλων εμπλεκόμενων φορέων (τοπικοί παράγοντες, τεχνικοί και υγειονομικοί επιθεωρητές, τεχνικοί ασφαλείας, γιατροί εργασίας, μέλη επιτροπών υγείας και ασφαλείας εργαζομένων, ειδικοί επιστήμονες).
- Διεξαγωγή ευρωπαϊκής συνδιάσκεψης σε συνεργασία με ΓΣΕΕ, ΤΕΕ, ΕΛΙΝΥΑΕ για τον Αμιάντο (Αθήνα, 23-24/11/2006).
- Συμμετοχή σε διημερίδα ΤΕΕ-ΓΣΕΕ για τον Αμιάντο (Αθήνα, 30-31/10/2006).
- Έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου με τη νομοθεσία που αφορά στην προστασία των ανηλίκων και γενικότερα στα θέματα ασφάλειας και υγείας των νέων εργαζομένων.
- Έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου με την επισήμανση και αντιμετώπιση των σημαντικότερων κινδύνων στους οποίους εκτίθενται σήμερα τα παιδιά και οι νέοι.

- Διάδοση ενημερωτικού υλικού σχετικά με το θέμα της εκστρατείας διαμέσου των ιστοσελίδων του Υπουργείου μας (www.yrakr.gr).

Παράλληλα, διοργανώθηκαν και δύο επιμορφωτικές διημερίδες στη Ξάνθη (22-23/09/2006) και στο Κιλκίς (29-30/09/2006), όπου υπάλληλοι του Υπουργείου παρουσίασαν σε εργαζόμενους, εργοδότες, τεχνικούς ασφάλειας, τοπικούς παράγοντες και άλλους ενδιαφερόμενους τα κυριότερα σημεία της νομοθεσίας για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων, τους σημαντικότερους κινδύνους στους διάφορους χώρους εργασίας, καθώς και τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης των κινδύνων αυτών.

III. Έρευνα

Ξεκίνησε και βρίσκεται σε εξέλιξη ερευνητικό πρόγραμμα σε ξυλουργεία με μετρήσεις διαλυτών και σκόνης ξύλου για την εκτίμηση της επιβάρυνσης των εργαζομένων.

IV. Επιμόρφωση

Συνεχίστηκε η διαδικασία ελέγχου και έγκρισης προγραμμάτων επιμόρφωσης εργοδοτών και εργαζομένων ως τεχνικών ασφάλειας σε επιχειρήσεις χαμηλής και μέσης επικινδυνότητας κάτω των 50 απασχολούμενων.

V. Άλλες δραστηριότητες

- Συνεργασία με το Κεντρικό Συμβούλιο Υγείας (ΚΕΣΥ) και το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για εκπόνηση μέτρων για τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών στα πλαίσια του θεσμού του γιατρού εργασίας.
- Συμμετοχή στην εκπαίδευση του ένστολου προσωπικού του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας από το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγείας και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ).
- Συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, το Πολυτεχνείο Κρήτης και το Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ», για τη διεξαγωγή μελετών επικινδυνότητας των επιχειρήσεων που εμπίπτουν στην οδηγία SEVEZO για τα ατυχήματα μεγάλης έκτασης.

ΣΤ. Συνδικαλιστικά Δικαιώματα

Με το Π.Δ. 240/2006 «Περί θεσπίσεως γενικού πλαισίου ενημερώσεως και διαβουλεύσεως των εργαζόμενων», ενσωματώθηκε στο εθνικό μας δίκαιο η Οδηγία 2002/14/ΕΚ, με στόχο τη θέσπιση ενός γενικού πλαισίου ενημέρωσης και διαβούλευσης των εργαζομένων στις επιχειρήσεις ή εγκαταστάσεις στην Ελληνική επικράτεια. Το Π.Δ. ενισχύει τις διατάξεις του Ν. 1767/1988, ο οποίος είχε καθιερώσει τη συμμετοχή των εργαζομένων σε επίπεδο εκμετάλλευσης μέσω των Συμβουλίων Εργαζομένων. Παρέχει επίσης προστασία και διευκολύνσεις στα μέλη των Συμβουλίων Εργαζομένων για την απρόσκοπτη άσκηση των καθηκόντων τους, ανάλογη του Ν.1264/82.

Με το Π.Δ. 91/2006 «για το ρόλο των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Εταιρία», ενσωματώθηκε στο εθνικό μας δίκαιο η Οδηγία 2001/86/ΕΚ, με στόχο τη θέσπιση του ρόλου των εργαζομένων στις Ευρωπαϊκές Εταιρείες που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα, όσον αφορά την ενημέρωση, διαβούλευση και συμμετοχή αυτών κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων από τα αρμόδια όργανα. Παρέχεται επίσης προστασία και διευκολύνσεις στους εκπροσώπους των εργαζομένων για την απρόσκοπτη άσκηση των καθηκόντων τους, ανάλογη του Ν. 1264/82.

Ζ. Στεγαστική Συνδρομή

Στο πλαίσιο της συνέχισης των στεγαστικών προγραμμάτων του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.) για τη βελτίωση των στεγαστικών συνθηκών των δικαιούχων του, εκδόθηκαν Υπουργικές αποφάσεις με τις οποίες λαμβάνονται νέα μέτρα προστασίας για τους δικαιούχους του Οργανισμού και την βελτίωση της ποιότητας ζωής τους στους οικισμούς, παρέχονται διευκολύνσεις για την εξόφληση οφειλών προς τον Ο.Ε.Κ., και ρυθμίζονται ευνοϊκότερα υπάρχουσες παροχές, όπως:

- Με την αριθμ. 50007/09-01-2006 κοινή απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, αυξήθηκαν στο διπλάσιο τα ποσά των δανείων που χορηγούνται άτοκα από κεφάλαια του Οργανισμού σε δικαιούχους του για επισκευή κατοικίας.
- Με την αριθμ. 50008/09-01-2006 κοινή απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, αυξήθηκαν στο διπλάσιο τα ποσά των δανείων που χορηγούνται άτοκα από κεφάλαια του Οργανισμού σε δικαιούχους του για αποπεράτωση κατοικίας. Με τις παραπάνω ρυθμίσεις δίνεται η δυνατότητα σε δικαιούχους του Ο.Ε.Κ να βελτιώσουν τις συνθήκες στέγασής τους.
- Με την αριθμ. 50031/20-01-2006 απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, καθορίστηκαν οι διαδικασίες

για την αναστολή πληρωμής των οφειλών από δάνεια και κατοικίες, δικαιούχων του Ο.Ε.Κ που μένουν άνεργοι λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας τους. Με την αναστολή που διαρκεί ένα έτος, επιμηκύνεται αντίστοιχα και η χρονική διάρκεια εξόφλησης των οφειλών, στηρίζοντας τους ανέργους κατά την αναζήτηση νέας εργασίας.

- Με την αριθμ. 50861/03-02-2006 απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, τροποποιήθηκαν οι διατάξεις του Κανονισμού «Περί προϋποθέσεων παροχής κατοικίας και δανείων υπό του Ο.Ε.Κ». Με τις τροποποιήσεις αυτές μειώθηκε ο αριθμός των ημερών εργασίας που απαιτούνται για τη συμμετοχή των δικαιούχων όλης της χώρας στα στεγαστικά προγράμματα του Οργανισμού και έγιναν ευνοϊκές ρυθμίσεις για όλες τις κατηγορίες δικαιούχων όλων των περιοχών της χώρας. Επίσης οι νομοί Καστοριάς και Φλώρινας συμπεριλήφθηκαν για πρώτη φορά στις παραμεθόριες περιοχές και ως εκ τούτου οι δικαιούχοι των νομών αυτών συμμετέχουν στα στεγαστικά προγράμματα με ευνοϊκότερες προϋποθέσεις.
- Με την αριθμ. 50067/20-02-2006 απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, επανακαθορίστηκαν οι ασφαλιστικές προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των δικαιούχων του Ο.Ε.Κ που είναι μεμονωμένα άτομα στα στεγαστικά του προγράμματα, έγιναν ευνοϊκές ρυθμίσεις και ελήφθη ειδική μέριμνα για δικαιούχους με ειδικές ανάγκες (ανάπηροι, τυφλοί, παραπληγικοί) εποχιακούς εργαζόμενους, ομογενείς από την πρώην Σοβιετική Ένωση και κατοίκους παραμεθορίων περιοχών στις οποίες συμπεριλήφθηκαν και οι νομοί Καστοριάς και Φλώρινας.
- Με την αριθμ. 50114/31-03-2006 κοινή απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, μειώθηκαν τα επιτόκια των δανείων του προγράμματος δανειοδότησης του Ο.Ε.Κ μέσω του Ειδικού Στεγαστικού Ανακυκλούμενου Κεφαλαίου (Ε.Σ.Α.Κ), ελαφρύνοντας χιλιάδες δικαιούχους, κυρίως χαμηλόμισθους, σεισμόπληκτους και κατοίκους ακριτικών περιοχών.
- Με την αριθμ. 50158/06-04-2006 απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας εγκρίθηκε η πραγματοποίηση έργων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής σε οικισμούς εκτός Νομού Αττικής που έχουν ανεγερθεί στα πλαίσια ειδικής στεγαστικής μέριμνας της πολιτείας για ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.
- Με την αριθμ. 50177/26-04-2006 κοινή απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, ελήφθη μέριμνα ώστε οι δικαιούχοι

που κατοικούν στους νομούς Φλώρινας και Καστοριάς να εξοφλούν τα ποσά των δανείων αποπεράτωσης με τους ευνοϊκούς όρους που ισχύουν για τους δικαιούχους των παραμεθωρίων περιοχών.

- Με την αριθμ. 50297/07-06-2006 κοινή απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών βελτιώθηκαν οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης από τον Ο.Ε.Κ του επιδόματος ενοικίου έτους 2006 και αυξήθηκαν τα ποσά της επιδότησης για όλες τις κατηγορίες.
- Με την αριθμ. 50455/19-10-2006 απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας τροποποιήθηκαν διατάξεις του Κανονισμού «Περί προϋποθέσεων παροχής κατοικίας και δανείων υπό του Ο.Ε.Κ», έγιναν ευνοϊκές ρυθμίσεις και ελήφθησαν μέτρα για την άμεση στεγαστική αποκατάσταση των δικαιούχων που προστατεύουν 3 παιδιά, των δικαιούχων που είτε οι ίδιοι είτε προστατευόμενα μέλη τους είναι άτομα με ειδικές ανάγκες καθώς και άλλων κατηγοριών δικαιούχων με έντονες κοινωνικές ανάγκες και ειδικότερα: α) Οι δικαιούχοι που προστατεύουν τρία (3) παιδιά εξομοιώθηκαν με τους δικαιούχους των τεσσάρων (4) παιδιών και έτσι δύναται να στεγαστούν άμεσα είτε με την παραχώρηση κατοικίας από τον Ο.Ε.Κ, είτε με τη χορήγηση ατόκου δανείου, από κεφάλαια του Οργανισμού, για αγορά ή ανέγερση κατοικίας β) Δόθηκε η δυνατότητα άμεσης στέγασης με τη μορφή άτοκου δανείου ή παραχώρησης κατοικίας στους συνταξιούχους, λόγω θανατηφόρου εργατικού ατυχήματος, που προστατεύουν τουλάχιστον ένα (1) παιδί καθώς και στα δύο τουλάχιστον ορφανά, και από τους δύο γονείς, παιδιά δικαιούχων, εφόσον αυτοί πληρούσαν τις απαιτούμενες ασφαλιστικές προϋποθέσεις γ) Δόθηκε η δυνατότητα άμεσης στέγασης με τη μορφή άτοκου δανείου σε δικαιούχους που είναι κινητικά ανάπηροι-παραπληγικοί, σε συνταξιούχους λόγω ολικής αναπηρίας από εργατικό ατύχημα ή κοινή επαγγελματική νόσο, οι οποίοι λαμβάνουν προσαύξηση της σύνταξης τους λόγω της απόλυτης αναπηρίας τους καθώς και σε συνταξιούχους λόγω τύφλωσης ή σοβαρού ακρωτηριασμού άνω ή κάτω άκρων που συνταξιοδοτήθηκαν έστω και με μια προσωρινή απόφαση συνταξιοδότησης.

Συνεχίστηκε η οικονομική ενίσχυση από το Ειδικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Α.) που έχει συσταθεί στον Ο.Ε.Κ. για τη στήριξη των δικαιούχων του, οι οποίοι λόγω μακροχρόνιας ανεργίας, προβλημάτων υγείας, ή άλλων κοινωνικών προβλημάτων, αδυνατούν να εξοφλήσουν τις οφειλές τους προς τον Ο.Ε.Κ.

Συνεχίστηκε η απευθείας παραχώρηση κατοικίας που κατασκευάζει ο Ο.Ε.Κ ή αγοράζει από ιδιώτες, σε δικαιούχους με τέσσερα (4) προστατευόμενα παιδιά και άνω, σε δικαιούχους με αναπηρία των ιδίων ή προστατευόμενων μελών τους, σε άγαμες μητέρες, σε οικογένειες που στερήθηκαν τον αρχηγό τους από εργατικό ατύχημα καθώς και σε δικαιούχους με ιδιαίτερα αυξημένες κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες.

Συνεχίστηκε η εφαρμογή του προγράμματος χορήγησης άτοκων δανείων για αγορά ή ανέγερση κατοικίας για την άμεση στεγαστική αποκατάσταση δικαιούχων με τέσσερα (4) προστατευόμενα παιδιά, δικαιούχων με αναπηρία των ιδίων ή των προστατευόμενων μελών τους καθώς και η εφαρμογή του προγράμματος χορήγησης άτοκων δανείων για αποπεράτωση, επισκευή και επέκταση κατοικίας.

Μελετάται η αναμόρφωση των διατάξεων του Κανονισμού του Ο.Ε.Κ ώστε να βελτιωθούν οι διαδικασίες κλήρωσης και διανομής των κατοικιών, που κατασκευάζει και αγοράζει ο Ο.Ε.Κ, καθώς και οι προϋποθέσεις παροχής στεγαστικής συνδρομής.

Με υπουργικές αποφάσεις παραχωρήθηκαν σε διάφορους φορείς εκτάσεις ιδιοκτησίας του Ο.Ε.Κ, προκειμένου να ανεγερθούν κτίρια που θα εξυπηρετούν ανάγκες των οικιστών π.χ. βρεφονηπιακοί σταθμοί, σχολικά κτίρια, νηπιαγωγεία κ.λ.π..

Τέλος στο Ν. 3518/21-12-2006 (ΦΕΚ 272Α) περιέχονται διατάξεις που διευκολύνουν τους δικαιούχους του Ο.Ε.Κ στην εξόφληση των οφειλών τους από δάνεια και κατοικίες και ρυθμίζουν ευνοϊκά επιμέρους στεγαστικά θέματα.

Η. Παροχές Οργανισμού Εργατικής Εστίας

Στο πλαίσιο της αποστολής του Οργανισμού Εργατικής Εστίας (Ο.Ε.Ε.), ενός ανταποδοτικού φορέα κοινωνικής προσφοράς, είναι και η χορήγηση παροχών προς τους δικαιούχους του, οι περισσότερες των οποίων είναι δωρεάν. Δικαιούχοι των παροχών του Οργανισμού είναι εργαζόμενοι και συνταξιούχοι που πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις καθώς και οι οικογένειες τους. Οι παροχές του Οργανισμού κατά το 2006 έχουν ως ακολούθως:

- Λειτουργήσαν 23 Βρεφονηπιακοί Σταθμοί, σε διάφορες περιοχές της χώρας, ολοήμερης λειτουργίας, στους οποίους φιλοξενούνται δωρεάν παιδιά προσχολικής ηλικίας (8 μηνών έως την σχολική ηλικία), παρέχοντας τροφή, φύλαξη και αγωγή.
- Λειτουργήσαν 30 Κέντρα Εργαζόμενης Νεότητας, στα οποία παρέχονται δωρεάν προγράμματα επιμόρφωσης και αναψυχής σε εργαζόμενους νέους, νέες και σε παιδιά και συζύγους εργαζομένων και συνταξιούχων

- Συνεχίστηκε το πρόγραμμα κοινωνικού τουρισμού, με το οποίο παρέχεται η δυνατότητα στους δικαιούχους του Οργανισμού να πραγματοποιούν επταήμερες διακοπές, με συμβολική οικονομική συμμετοχή. Η εφαρμογή του προγράμματος ετέθη σε νέα βάση, με την κατάργηση του ορίου εισοδήματος και το δικαίωμα απογραφής όλων των δικαιούχων του Οργανισμού.
- Το θερινό εκδρομικό πρόγραμμα διεξήχθη τους καλοκαιρινούς μήνες και συμμετείχαν δικαιούχοι κάθε ηλικίας και αφορά σε επταήμερες και οκταήμερες οργανωμένες εκδρομές σε χερσαίους και θαλάσσιους προορισμούς.
- Συνεχίστηκε το μικτό πρόγραμμα, το οποίο έχει ως εξής:

- Χειμερινό εκδρομικό πρόγραμμα
- Εαρινό εκδρομικό πρόγραμμα
- Φθινοπωρινό εκδρομικό πρόγραμμα
- Εναλλακτικός Τουρισμός
- Αλιευτικός Τουρισμός
- Θρησκευτικός Τουρισμός
- Δελτία αγοράς βιβλίων
- Εισιτήρια θεάτρου
- Εισιτήρια Θερινών Κινηματογράφων
- Εισιτήρια Πολιτιστικών εκδηλώσεων και πολιτιστικών εκδρομών.

Η καινοτομία του εν λόγω προγράμματος για το 2006 ήταν η χορήγηση εισιτηρίων θερινών κινηματογράφων ή θεάτρου ή πολιτιστικών εκδηλώσεων και πολιτιστικών εκδρομών σε όλους τους δικαιούχους ανεξαρτήτως άλλης παροχής του Οργανισμού.

- Πραγματοποιήθηκαν τριήμερες κρουαζιέρες στον Αργοσαρωνικό και για πρώτη φορά πραγματοποιήθηκαν τετραήμερες εκδρομές στην Κύπρο.

Θ. Κοινωνική Ασφάλιση

Ι. Κύρια Ασφάλιση

Νομοθετικές πρωτοβουλίες για την προστασία ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων συνταγματικά κατοχυρωμένων-Ρύθμιση συνταξιοδοτικών θεμάτων ατόμων με αναπηρίες (άρθρο 21 Συντ) - μέριμνα για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων (άρθρο 22 παρ. 5 Συντ.)

Με τις διατάξεις του νόμου 3518/2006 (ΦΕΚ 272Α') «Αναδιάρθρωση των κλάδων του Ταμείου Συντάξεων Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων και ρύθμιση άλλων θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας» λαμβάνεται επιπλέον μέριμνα

για τα άτομα με απόλυτη αναπηρία, για την προστασία της οικογένει-
ας και της μητρότητας και εξειδικεύεται η συνταγματική επιταγή του
άρθρου 21 του Συντάγματος, που προβλέπει μεταξύ άλλων την παροχή
ειδικής φροντίδας σε όσους πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική
νόσο, τη μέριμνα για την προστασία του γήρατος και της αναπηρίας.
Ειδικότερα με διατάξεις του ανωτέρω νόμου:

- ανακαθορίζεται το ύψος του επιδόματος απολύτου αναπηρίας στους δικαιούχους συνταξιούχους ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (ήτοι συνταξιούχους λόγω αναπηρίας και θανάτου που βρίσκονται διαρκώς σε κατά-
σταση που απαιτεί συνεχή επίβλεψη, περιποίηση και συμπαρά-
σταση άλλου προσώπου).
- επεκτείνονται οι ευνοϊκές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης στους ασφαλισμένους που έχουν υποστεί μεταμόσχευση μυελού των οστών, σε όσους πάσχουν από σκλήρυνση κατά πλάκας που επι-
φέρει παρατετραπληγία και σε όσους έχουν υποστεί ακρωτηρια-
σμό των άκρων.
- επεκτείνεται η χορήγηση του εξωιδρυματικού επιδόματος και σε άλλες κατηγορίες πασχόντων (π.χ. πάσχοντες από το σύνδρομο κλάματος γαλής, οστεοψαθύρωση κτλ).
- καθίστανται ευνοϊκότερες οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης των μητέρων αναπήρων τέκνων.
- αυξάνεται από το 18ο (ή το 24ο σε περίπτωση σπουδάζοντος σε ΑΕΙ-ΤΕΙ) στο 25ο έτος της ηλικίας το όριο πριν τη συμπλήρωση του οποίου πρέπει να έχει εκδηλωθεί η ανικανότητα για κάθε εργασία, προκειμένου να κριθεί το συνταξιοδοτικό δικαίωμα των ανίκανων παιδιών που πάσχουν από ψυχικές παθήσεις.
- Παράτείνεται μέχρι 12/02/09 η δυνατότητα θεμελίωσης δικαιώμα-
τος μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος χωρίς την συμπλήρωση των 100 ημερών κατ' έτος την τελευταία πριν το έτος υποβο-
λής της αίτησης συνταξιοδότησης πενταετία, εφόσον ο αιτών τη σύνταξη είναι αποδεδειγμένα άνεργος για χρονικό διάστημα 24 τουλάχιστον συνεχών μηνών πριν από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης. Έτσι, οι μακροχρόνια άνεργοι δικαιούνται μει-
ωμένης σύνταξης, σε μια χρονική περίοδο της ζωής τους που το βιοποριστικό τους πρόβλημα είναι ιδιαίτερα έντονο.
- Παρέχεται δυνατότητα εξαγοράς χρόνου ασφάλισης σε όσους τους υπολείπονται μέχρι 150 ημέρες ασφάλισης για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος και μέχρι 50 ημέρες ασφάλισης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω θανάτου.

Στα πλαίσια της εξασφάλισης αξιοπρεπούς διαβίωσης κατά το έτος 2006 χορηγήθηκαν οι κάτωθι αυξήσεις που αφορούν στα ελάχιστα όρια ασφαλιστικής προστασίας (κατώτατα ποσά σύνταξης γήρατος, αναπηρίας, θανάτου και ΕΚΑΣ). Ειδικότερα :

- με την ΚΥΑ Φ11321/5811/457/4-3-2005 χορηγήθηκαν αυξήσεις στους συνταξιούχους του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και των ειδικών ταμείων σε ποσοστό 4% και αναπροσαρμόστηκαν τα κατώτατα όρια σύνταξης γήρατος, αναπηρίας και θανάτου
- με την ΚΥΑ Φ11321/ οικ. 5532/427/21-3-2006 χορηγήθηκαν αυξήσεις στους συνταξιούχους του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και των ειδικών ταμείων σε ποσοστό 4% και αναπροσαρμόστηκαν τα κατώτατα όρια σύνταξης γήρατος, αναπηρίας και θανάτου
- με την ΚΥΑ Φ11321/5906/468/4-3-2005 αναπροσαρμόστηκαν τα ποσά και τα εισοδηματικά κριτήρια χορήγησης του ΕΚΑΣ έτους 2005
- με την ΚΥΑ Φ11321/5505/422/27-3-2006 αναπροσαρμόστηκαν τα ποσά και τα εισοδηματικά κριτήρια χορήγησης του ΕΚΑΣ έτους 2006.

II. Πρόσθετη Ασφάλιση

Με το νόμο 3518/2006 ρυθμίστηκαν επίσης θέματα επικουρικής ασφάλισης ασφαλισμένων και συνταξιούχων. Συγκεκριμένα προβλέπονται τα παρακάτω :

- Ευνοϊκότερες προϋποθέσεις εξόφλησης οφειλομένων ασφαλιστικών εισφορών και στους φορείς Επικουρικής Ασφάλισης (άρθρο 28 παρ.2).
- Νομιμοποίηση χρόνου Επικουρικής Ασφάλισης που έχει πραγματοποιηθεί μη κανονικά (άρθρο 58 παρ.7).
- Υπαγωγή στην ασφάλιση του Ειδικού Λογαριασμού Πρόσθετων Παροχών (ΕΛΠΠ) των ασφαλισμένων του ΤΣΜΕΔΕ που έχουν ασφαλιστεί και σε φορείς Κύριας ασφάλισης της αλλοδαπής (περίπτωση β' της παρ. 5 του άρθρου 27).
- Χορήγηση των παροχών του Ειδικού Λογαριασμού Πρόσθετων Παροχών (ΕΛΠΠ) στους συνταξιούχους του ΤΣΜΕΔΕ που λαμβάνουν σύνταξη και από τους φορείς Κύριας Ασφάλισης της αλλοδαπής (περίπτωση β της παρ. 5 του άρθρου 27).
- Προσαύξηση της σύνταξης και των μέχρι 31-12-2004 συνταξιούχων του ΕΛΠΠ για κάθε έτος ασφάλισης από το 40ο έως το 50ο έτος (παρ.7 του άρθρου 27).

- Δυνατότητα στους ασφαλισμένους συγκεκριμένων κλάδων (Φωτοειδησεογράφων και Εικονοληπτών Επικαίρων Τηλεόρασης και Ανταποκριτών Ξένου Τύπου) του Ταμείου Ασφάλισης Ιδιοκτητών Συντακτών και Υπαλλήλων Τύπου (ΤΑΙΣΥΤ) να αναγνωρίσουν χρόνο προϋπηρεσίας στον κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του Ταμείου (παρ.5 του άρθρου 38).
- Άρση του ανωτάτου ορίου (πλαφόν) στις χορηγούμενες συντάξεις από το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (ΤΕΑΠΟΚΑ) (παρ.3 του άρθρου 55).
- Δυνατότητα συνταξιοδότησης μητέρων αναπήρων τέκνων καθώς και συζύγων με αναπηρία 80% από τους φορείς επικουρικής ασφάλισης (παρ.5 άρθρου 58).
- Δυνατότητα εξαγοράς χρόνου ασφάλισης για την συμπλήρωση των ελάχιστων προϋποθέσεων θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος στους φορείς επικουρικής ασφάλισης(άρθρο 45).
- Διασφάλιση του δικαιώματος λήψης αποζημίωσης για τους υπαλλήλους των καταργηθέντων Οργανισμών Κοινωνικής Πρόνοιας που λειτουργούσαν με τη μορφή Ν.Π.Ι.Δ., καθώς και του εφάπαξ βοηθήματος του ν.103/75 για τους υπαλλήλους του καταργηθέντος ΠΙΚΠΑ (άρθρο 56).
- Κατοχύρωση του δικαιώματος λήψης εφάπαξ βοηθήματος και συνέχιση της ασφάλισής τους στο ίδιο καθεστώς για τους υπαλλήλους του καταργηθέντος Εθνικού Κήπου (άρθρο 58 παρ.4).

III. Ασφάλιση Αγροτών και Ανασφάλιστων Ομάδων

Με το Ν. 3518/2006 (άρθρα 52 και 55) ρυθμίστηκαν θέματα που αφορούν τους ασφαλισμένους και συνταξιούχους του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ). Ειδικότερα με τις διατάξεις του εν λόγω νόμου:

- Επιδιώκεται η ασφάλιση στον Ο.Γ.Α όχι μόνο των συστηματικά απασχολούμενων αλλά και των ευκαιριακά απασχολούμενων με μόνο κριτήριο την απασχόλησή τους στην αγροτική οικονομία. Γίνεται καταγραφή των εννοιολογικών ορισμών που προσδιορίζουν τον πρωτογενή τομέα και τις αγροτικές εργασίες γενικότερα για απάλειψη των αμφισβητήσεων ως προς τον κύκλο των ασφαλιστέων προσώπων στον Ο.Γ.Α και των κατηγοριών που παραμένουν στο Ι.Κ.Α. Ρυθμίζεται το θέμα της προκαταβολής των μετακληθέντων αλλοδαπών ώστε να προκαταβάλλεται μόνο το τρίμηνο των εισφορών αντί του ισχύοντος του συνόλου των εισφορών που αντιστοιχούσε στο σύνολο του χρόνου μετάκλησής τους.

- Προσδιορίζονται οι εισφορές κλάδου σύνταξης που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών, βάσει των οποίων υπολογίζεται η σύνταξη στη διαδοχική ασφάλιση μεταξύ του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Ο.Γ.Α. και λοιπών ασφαλιστικών Οργανισμών.
- Εξαιρούνται από την ασφάλιση του Ι.Κ.Α ασφαλισμένοι του Ο.Γ.Α. που εποχικά απασχολούνται στην τυποποίηση, διακίνηση προϊόντων.
- Ρυθμίζεται η εξαίρεση από την ασφάλιση του Ι.Κ.Α ασφαλισμένων του Ο.Γ.Α. εργαζομένων σε ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε.
- Ρυθμίζεται η δυνατότητα συνταξιοδότησης από τον Ο.Γ.Α. του εργαζόμενου επιζώντος συζύγου.
- Επιδιώκεται η ταυτόχρονη αναστολή και διακοπή της επικουρικής σύνταξης του Ο.Γ.Α. σε περίπτωση αναστολής, διακοπής της κύριας σύνταξης.
- Θεσπίζεται πάγια διάταξη για εξόφληση καθυστερούμενων εισφορών της πρόσθετης ασφάλισης του Ο.Γ.Α.
- Παρέχεται δυνατότητα στις ασφαλισμένες μητέρες και ασφαλισμένους συζύγους του Ο.Γ.Α. που έχουν ανάπηρα τέκνα ή συζύγους με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, κατ' εξαίρεση των διατάξεων του άρθρου 5 παρ.4 του ν.3232/04, να χορηγείται σύνταξη με τις χρονικές προϋποθέσεις του Ο.Γ.Α. συνυπολογιζομένου στο ποσό της σύνταξης και της βασικής (προνοιακής) σύνταξης του Ο.Γ.Α.

Παροχές αγροτικής εστίας έτους 2006

Με την Φ10034/29398/513/27.12.05 Υπουργική Απόφαση, εγκρίθηκαν τα Προγράμματα του Λογαριασμού Αγροτικής Εστίας (Λ.Α.Ε.) για το έτος 2006, τα οποία περιλαμβάνουν τις ακόλουθες παροχές προς τους ασφαλισμένους και συνταξιούχους του Οργανισμού:

Πρόγραμμα Κοινωνικού Τουρισμού: Περιλαμβάνει 8ήμερες διακοπές (7 διανυκτερεύσεις) σε τουριστικά καταλύματα (ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια/διαμερίσματα, επιπλωμένες κατοικίες και camping) τα οποία έχουν συμβληθεί με τον Ο.Γ.Α. και περιλαμβάνονται σε ειδικό τεύχος. Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε 100.000 άτομα, συνταξιούχους του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης, ασφαλισμένους που έχουν εξοφλήσει τις ασφαλιστικές τους εισφορές, καθώς και στα προστατευόμενα μέλη των οικογενειών τους, που έχουν ασφαλίσει στον Ο.Γ.Α. για περίθαλψη (Προϋπολογισμός: 11.200.000 ευρώ).

Εκδρομικό Πρόγραμμα: Περιλαμβάνει 4ήμερες εκδρομές (3διανυκτερεύσεις), οι οποίες θα διοργανώνονται από τουριστικά γραφεία, τα οποία έχουν συμβληθεί με τον Ο.Γ.Α. και περιλαμβάνονται σε ειδικό κατάλογο.

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε 40.000 άτομα, συνταξιούχους του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης, ασφαλισμένους που έχουν εξοφλήσει τις ασφαλιστικές τους εισφορές, καθώς και στα προστατευόμενα μέλη των οικογενειών τους που έχουν ασφαλίσει στον Ο.Γ.Α. για περίθαλψη. Επιδοτείται με ένα σταθερό ποσό από τον Ο.Γ.Α. (100 ευρώ /άτομο) και η διαφορά, ανάλογα με το κόστος της εκδρομής που θα επιλεγεί, καλύπτεται από τον ίδιο το συμμετέχοντα. (Προϋπολογισμός: 4.800.000 ευρώ).

Εκδρομικό - Επιμορφωτικό Ταξίδι στην Κύπρο: Περιλαμβάνει 5/θήμερο ταξίδι στην Κύπρο (4 διανυκτερεύσεις) και θα παρέχει στους συμμετέχοντες δωρεάν αεροπορική μεταφορά, διαμονή σε επιλεγμένα ξενοδοχεία (με πρωινό και ημιδιατροφή), καθώς και εκπαιδευτικές επισκέψεις και τουριστικές περιηγήσεις.

Τη διοργάνωση του ταξιδιού, θα αναλάβει τουριστικό γραφείο, μετά από διενέργεια διαγωνισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις περί προμηθειών του Δημοσίου.

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε 2.000 αυτοτελώς απασχολούμενους νέους αγρότες, ηλικίας 21-40 ετών, (ατομικό πρόγραμμα) - (Προϋπολογισμός: 996.000 ευρώ).

Πρόγραμμα Δωρεάν Παροχής Βιβλίων: Απευθύνεται σε 100.000 άτομα συνταξιούχους του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης και ασφαλισμένους που έχουν εξοφλήσει τις ασφαλιστικές τους εισφορές.

Πρόγραμμα Δωρεάν Διανομής Εισιτηρίων Θεάτρου: Θα υλοποιηθεί σε μεταγενέστερο χρόνο, δεδομένου ότι μέχρι το τέλος της χειμερινής θεατρικής περιόδου (30.4.2006) ίσχυε το αντίστοιχο πρόγραμμα έτους 2005, σύμφωνα με το οποίο διανεμήθηκαν σε ασφαλισμένους και συνταξιούχους του Ο.Γ.Α. καθώς και στους έμμεσα ασφαλισμένους στον Ο.Γ.Α. συζύγους αυτών, 15.000 Δελτία Θεάματος, με μόνη προϋπόθεση την κατοχή βιβλιαρίου Υγείας Ο.Γ.Α. σε ισχύ (Προϋπολογισμός: 520.000 ευρώ).

Ι. Τήρηση Εργατικής Νομοθεσίας

Σχετικά με τις δράσεις του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) κατά το 2006 για την εξασφάλιση της τήρησης της εργατικής νομοθεσίας σημειώνουμε τα ακόλουθα:

Οι Κοινωνικοί Επιθεωρητές Εργασίας, όπως προκύπτει από την επεξεργασία των στατιστικών δεδομένων, μέχρι τον Οκτώβριο του 2006 διενήργησαν 25.586 ελέγχους σε χώρους εργασίας, επέβαλαν 4.344 πρόστιμα και υπέβαλαν 2.633 μηνύσεις και μηνυτήριες αναφορές¹, λόγω δια-

¹ Χωρίς να προβούμε σε εξαντλητική περιγραφή των παραβάσεων της εργατικής νομοθεσίας που διαπιστώθηκαν από τους κοινωνικούς Επιθεωρητές Εργασίας κατά το έτος 2006, ούτε και, κατά συνέπεια, σε πλήρη αναλυτική απαρίθμηση των υποβληθεισών μηνύσεων και των επιβληθέντων προστίμων, παραθέτουμε

πίστωσης παραβάσεων της εργατικής νομοθεσίας. Αναφορικά δε με τις εργατικές διαφορές που έλαβαν χώρα στα πλαίσια της συμφιλιωτικής διαδικασίας, αυτές ανήλθαν στις 13.070 από τις οποίες επιλύθηκαν οι 6.378, ποσοστό 48,8%. Επίσης η Τεχνική και Υγειονομική Επιθεώρηση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας συνέχισε, τις δράσεις της που αφορούν αφενός την ενημέρωση των εργαζομένων για τα δικαιώματά τους για ασφαλείς συνθήκες εργασίας και την προστασία της υγείας τους καθώς και των εργοδοτών για τις υποχρεώσεις τους, και αφετέρου τον έλεγχο στους χώρους εργασίας για τη διαπίστωση της τήρησης της νομοθεσίας της σχετικής με την προστασία της υγείας και την ασφάλεια των εργαζομένων, την πρόληψη των ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.

Στον τομέα των πολιτικών πρωτοβουλιών σημειώνεται η διοργάνωση δύο ημερίδων, οι οποίες έγιναν στα πλαίσια της διαρκούς προσπάθειας ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στα θέματα συνθηκών εργασίας. Οι ημερίδες αυτές διεξήχθησαν στην Αθήνα (16-05-06) και στη Ρόδο (06-10-06) με πρωτοβουλία των Τεχνικών και Υγειονομικών Επιθεωρητών Εργασίας. Στη Ρόδο η ημερίδα για την υγιεινή και την ασφάλεια στην εργασία διοργανώθηκε σε συνεργασία με το τοπικό τμήμα του Τεχνικού Επιμελητηρίου και οι εισηγητές προέρχονταν από το ΣΕΠΕ. Η τελευταία αυτή ημερίδα είχε εξαιρετική επιτυχία, στηριζόμενη στο ενδιαφέρον και τη συμμετοχή των τοπικών μελών που ασχολούνται με τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία.

Σχετικά με την προώθηση από το ΣΕΠΕ της αρχής της ίσης μεταχείρισης των φύλων στο πεδίο των σχέσεων εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου, ο πρόσφατος Ν.3488/2006 διατήρησε την αρμοδιότητα του ΣΕΠΕ τόσο ως προς την επιβολή κυρώσεων, όσο και ως προς την εξέταση καταγγελιών που αφορούν σε παραβάσεις της αρχής της ισότητας των φύλων και προέβλεψε τις υποχρεώσεις του για ενημέρωση του Συνηγόρου του Πολίτη και για υποβολή σε αυτόν των αποτελεσμάτων του ελέγχου του. Η παραβίαση των διατάξεων που προωθούν την ισότητα των φύλων στις εργασιακές σχέσεις τιμωρείται με αρκετά αποτρεπτικές λόγω του ύψους τους διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται στον

ενδεικτικά τα εξής στοιχεία από την επεξεργασία των στατιστικών δεδομένων έως και τον Οκτώβριο του 2006: για μη καταβολή δεδουλευμένων αποδοχών επιβλήθηκαν 255 πρόστιμα και υποβλήθηκαν 1.261 μηνύσεις. Για παραβίαση των χρονικών ορίων εργασίας επιβλήθηκαν 453 πρόστιμα και υποβλήθηκαν 40 μηνύσεις. Για μη χορήγηση ετήσιας άδειας με αποδοχές επιβλήθηκαν 394 πρόστιμα και υποβλήθηκαν 316 μηνύσεις. Για παραβίαση της νομοθεσίας περί εβδομαδιαία ανάπαυσης την Κυριακή επιβλήθηκαν 534 πρόστιμα και υποβλήθηκαν 28 μηνύσεις.

παραβάτη εργοδότη (βλ. αρ.16 Ν.2639/1998 ως ισχύει), κάτι που ενισχύει την προστασία του δικαιώματος της ισότητας των φύλων στον επαγγελματικό τομέα. Στην κατεύθυνση της προώθησης της αρχής της ισότητας των φύλων, το ΣΕΠΕ ετοίμασε το 2006 σχετικό ενημερωτικό φυλλάδιο, όπου, μεταξύ των άλλων περιλαμβάνονται πληροφορίες για την έννοια της διάκρισης λόγω φύλου στην απασχόληση και στην εργασία, για τα πεδία της επαγγελματικής ζωής στα οποία εφαρμόζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φύλου, για τις υποχρεώσεις των εργοδοτών, για την προστασία των εργαζομένων που υφίστανται διακρίσεις λόγω φύλου και για τους φορείς που παρακολουθούν την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φύλου στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας.

Χρήζει μνείας ότι η χώρα μας συμμετέχει στην προσπάθεια που ξεκίνησε το 2006 για δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων στο διαδίκτυο για τις πρακτικές στην Επιθεώρηση Εργασίας των γαλλόφωνων κρατών μελών της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας. Σε σχετικό έγγραφο που απέστειλε το ΣΕΠΕ για την οργάνωση και τις δράσεις της ελληνικής Επιθεώρησης Εργασίας, η βελτίωση της παρακολούθησης της εφαρμογής της αρχής της επαγγελματικής ισότητας και η προώθηση της αρχής αυτής αναφέρεται ως ένας από τους κύριους προσανατολισμούς της δράσης της Επιθεώρησης Εργασίας.

Κ. Συμμετοχή σε Διεθνείς Οργανισμούς - Υποβολή Εθνικών Εκθέσεων σε Διεθνή Συμβατικά Όργανα Ελέγχου

Ι. Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ)

Η χώρα μας αποτελεί μέλος της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (Δ.Ο.Ε.) από το έτος 1919. Στα πλαίσια των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ιδιότητα της χώρας - μέλους, το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας -κατόπιν επικοινωνίας με όλους τους αρμόδιους φορείς- συντάσσει και υποβάλλει Εκθέσεις για την εφαρμογή των Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας, που επιλέγονται κάθε χρόνο από το Διεθνές Γραφείο Εργασίας (Δ.Γ.Ε.). Για το έτος 2006 το Υπουργείο συνέταξε και υπέβαλε στο Δ.Γ.Ε. Εκθέσεις για την εφαρμογή των ακόλουθων, κυρωμένων από τη χώρα μας, Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας:

- 1) Δ.Σ.Ε. 11 «Για το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι στη γεωργία» (1921)
- 2) Δ.Σ.Ε. 17 «Για την αποζημίωση των εργατικών ατυχημάτων» (1925)
- 3) Δ.Σ.Ε. 19 «Για την ίση μεταχείριση ημεδαπών και αλλοδαπών στα εργατικά ατυχήματα» (1925)
- 4) Δ.Σ.Ε. 29 «Για την αναγκαστική εργασία» (1930)
- 5) Δ.Σ.Ε. 42 «Για τις επαγγελματικές ασθένειες» (1934)

- 6) Δ.Σ.Ε. 77 «Για την ιατρική εξέταση των εφήβων (βιομηχανία)» (1946)
- 7) Δ.Σ.Ε. 78 «Για την ιατρική εξέταση των εφήβων (μη βιομηχανικές εργασίες)» (1946)
- 8) Δ.Σ.Ε.81 «Για την Επιθεώρηση Εργασίας» (1947)
- 9) Δ.Σ.Ε. 90 «Για τη νυχτερινή εργασία εφήβων στη βιομηχανία» (1948)
- 10) Δ.Σ.Ε. 95 «Για την προστασία του μισθού» (1949)
- 11) Δ.Σ.Ε. 102 «Για την κοινωνική ασφάλεια (ελάχιστα όρια)» (1952)
- 12) Δ.Σ.Ε. 105 «Για την κατάργηση της αναγκαστικής εργασίας» (1957)
- 13) Δ.Σ.Ε. 124 «Για την ιατρική εξέταση των εφήβων (υπόγειες εργασίες)» (1965)
- 14) Δ.Σ.Ε. 126 «Για την ενδιαίτηση στα αλιευτικά πλοία» (1966)
- 15) Δ.Σ.Ε. 138 «Για το κατώτατο όριο ηλικίας εισόδου στην απασχόληση» (1973)
- 16) Δ.Σ.Ε. 141 «Για τις οργανώσεις των γεωργικών εργατών και τον ρόλο τους στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη» (1975)
- 17) Δ.Σ.Ε. 156 «Για τους εργαζόμενους με οικογενειακές υποχρεώσεις» (1981)
- 18) Δ.Σ.Ε. 182 «Για την απαγόρευση των χειρότερων μορφών παιδικής εργασίας» (1999).

Τον Ιούνιο κάθε έτους πραγματοποιείται η Διεθνής Συνδιάσκεψη Εργασίας (Δ.Σ.Ε), με τη συμμετοχή όλων των κρατών μελών της Δ.Ο.Ε.. Μία από τις κυριότερες λειτουργίες της είναι η επεξεργασία και υιοθέτηση -εφόσον επιτευχθεί η απαραίτητη συμφωνία- Διεθνών Συμβάσεων και Συστάσεων Εργασίας.

Σύμφωνα με την αρχή της τριμερούς εκπροσώπησης, που αποτελεί μία από τις βασικότερες αρχές λειτουργίας της Δ.Ο.Ε., στις Διεθνείς Συνδιασκέψεις Εργασίας συμμετέχουν πάντα -με έξοδα του ελληνικού κράτους, βάσει υποχρέωσης που απορρέει από το Καταστατικό της Δ.Ο.Ε.- και εκπρόσωποι των αντιπροσωπευτικότερων συνδικαλιστικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών. Η τελική διαμόρφωση και υιοθέτηση των κειμένων γίνεται κατόπιν τριμερούς συνεργασίας.

Στην 95η Σύνοδο της Δ.Σ.Ε. (Ιούνιος 2006) συμμετείχαν, εκτός από τους κυβερνητικούς εκπροσώπους, εκπρόσωποι του Σ.Ε.Β., της Γ.Σ.Ε.Ε. της Γ.Σ.Β.Ε.Ε. και της Ε.Σ.Ε.Ε.. Για την καλύτερη προετοιμασία των θεμάτων αλλά και μετά το πέρας των εργασιών για τον απολογισμό του έργου της Συνόδου, συγκλήθηκε στο Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας το Ανώτατο Συμβούλιο Εργασίας, όπου συμμετείχαν οι κοινωνικοί εταίροι, σύμφωνα με τη Διεθνή Σύμβαση Εργασίας 144 «σχετικά με τις τριμερείς συνεννοήσεις για την εφαρμογή των Διεθνών Κανόνων Εργασίας».

Κατά την ανωτέρω Σύνοδο ψηφίστηκαν τα ακόλουθα κανονιστικά κείμενα: α. Διεθνής Σύμβαση Εργασίας 187 και Διεθνής Σύσταση Εργασίας 197 «Για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία», β. Διεθνής Σύσταση Εργασίας 198 «Για τη σχέση εργασίας». Το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας έχει ήδη αποστείλει τα ανωτέρω κείμενα στους αρμόδιους φορείς, προκειμένου να διερευνηθεί η δυνατότητα κύρωσης της Σύμβασης και η λήψη μέτρων για την εφαρμογή των Συστάσεων. Το Υπουργείο, τηρώντας την αρχή της τριμερούς συνεργασίας απέστειλε, επίσης, τα εν λόγω κείμενα στους κοινωνικούς εταίρους, προκειμένου να διατυπώσουν τις απόψεις τους επ' αυτών.

Τον Ιούλιο - Αύγουστο 2006 υπεβλήθησαν στο Διεθνές Γραφείο Εργασίας και αναμένεται να εξεταστούν από την Επιτροπή Συνδικαλιστικής Ελευθερίας της Δ.Ο.Ε. οι κάτωθι καταγγελίες: α.) Καταγγελία Ο.Τ.Ο.Ε. προς τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας σχετικά με την παραβίαση -σύμφωνα με την Ο.Τ.Ο.Ε.- από τη χώρα μας των δικαιωμάτων των τραπεζοϋπαλλήλων σε ό,τι αφορά τα ταμεία επικουρικής ασφάλισής τους. Η εν λόγω καταγγελία αναφέρεται στους Ν. 3371/05 και 3455/06. β) Καταγγελία Π.Ν.Ο. προς τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας σχετικά με την παραβίαση από τη χώρα μας των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των ναυτεργατών και Επιστολή της Γ.Σ.Ε.Ε. προς το Διεθνές Γραφείο Εργασίας, με την οποία στηρίζει την ανωτέρω καταγγελία της Π.Ν.Ο. Η εν λόγω καταγγελία αναφέρεται στην απεργία των ναυτεργατών και την πολιτική επιστράτευσή τους από την ελληνική Κυβέρνηση τον Φεβρουάριο 2006. Κυρίως εστιάζεται στην παραβίαση συνδικαλιστικών δικαιωμάτων (ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και δικαίωμα στην απεργία) και στην επιβολή καταναγκαστικής εργασίας (επιστράτευση). Το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, μετά από επικοινωνία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς ετοίμασε και απέστειλε τις απαντήσεις - θέσεις της χώρας μας προς το Διεθνές Γραφείο Εργασίας. Οι ανωτέρω καταγγελίες πρόκειται να εξεταστούν από την Επιτροπή Συνδικαλιστικής Ελευθερίας κατά την 298η Σύνοδο του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ο.Ε. (Γενεύη, Μάρτιος 2007).

Στο πλαίσιο της Δ.Ο.Ε. πραγματοποιήθηκαν, επίσης, στη Γενεύη, τον Σεπτέμβριο και Οκτώβριο 2006, δύο Τριμερείς Συναντήσεις Εμπειρογνομόνων, στις οποίες συμμετείχαν υπάλληλοι του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας: α) Τριμερής Συνάντηση Εμπειρογνομόνων «Για τις κοινωνικές συνέπειες στον τομέα της εργασίας από την αυξανόμενη χρήση των μοντέρνων τεχνολογιών στο λιανικό εμπόριο» και β) Τριμερής Συνάντηση Εμπειρογνομόνων «Για τα εργασιακά και κοινωνικά θέματα που ανακύπτουν από τα προβλήματα στη διασυννοριακή κινητικότητα των οδηγών στον τομέα των οδικών μεταφορών».

II. Συμβούλιο της Ευρώπης (ΣτΕ)

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη (ΕΚΧ), ο οποίος έχει κυρωθεί από τη χώρα μας με το Ν.1426/84, υποβλήθηκε από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, κατόπιν αλληλογραφίας με τις συναρμόδιες υπηρεσίες, τον Ιούνιο του 2006 στο Συμβούλιο της Ευρώπης, η 17η Ελληνική Έκθεση Εφαρμογής του ΕΚΧ που είχε περίοδο αναφοράς τα έτη 2001 - 2004 και αφορούσε τα άρθρα 2 (Δικαίωμα σε δίκαιες συνθήκες εργασίας), 3 (Δικαίωμα για υγιεινές και ασφαλείς συνθήκες εργασίας), 4 (Δικαίωμα για δίκαιη αμοιβή), 9 (Δικαίωμα στον επαγγελματικό προσανατολισμό), 10 (Δικαίωμα για επαγγελματική κατάρτιση), και 15 (Το δικαίωμα των ατόμων με σωματικές ή διανοητικές αναπηρίες για επαγγελματική κατάρτιση, αποκατάσταση και κοινωνική επανένταξη).

Επίσης, στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου Συλλογικών Καταγγελιών του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, το οποίο κυρώθηκε από τη χώρα μας με το Ν.2595/1998, υποβλήθηκε κατά της Ελλάδας (Μάιος 2005), από τη διεθνή μη κυβερνητική οργάνωση «Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου», Συλλογική Καταγγελία για παραβίαση των άρθρων 2 (δικαίωμα για δίκαιες συνθήκες εργασίας), 3 (δικαίωμα για ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες εργασίας), και 11 (δικαίωμα για προστασία της υγείας) του ΕΚΧ. Κατά την διάρκεια του έτους 2006 το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, ως συντονιστικός φορέας στα θέματα που αφορούν τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη και σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς υπέβαλε στο Συμβούλιο της Ευρώπης πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνει η χώρα μας για την αποτελεσματική άσκηση των ανωτέρω δικαιωμάτων.

Τον Οκτώβριο του 2006 (23-24 Οκτωβρίου) το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας υποστήριξε οικονομικά Διεθνές Συνέδριο για τα Κοινωνικά Δικαιώματα που έλαβε χώρα στην Αθήνα με θέμα «τα κοινωνικά δικαιώματα στα ευρωπαϊκά και διεθνή κείμενα». Το Συνέδριο συνδιοργανώθηκε από το Εργαστήριο Συγκριτικού και Ευρωπαϊκού Εργασιακού Δικαίου του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, το Συμβούλιο της Ευρώπης, το Πανεπιστήμιο Robert Schuman του Στρασβούργου και το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών. Συγκέντρωσε εμπειρογνώμονες και νομικούς από το Συμβούλιο της Ευρώπης, τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας, και από διάφορα Πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού με κύριο σκοπό την ανταλλαγή ιδεών, τον προβληματισμό και το διάλογο πάνω στην πορεία των κοινωνικών δικαιωμάτων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

III. Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ)

Συμμετοχή σε μελέτη του Οργανισμού

Κατά το 2006 εκπρόσωποι του Υπουργείου συμμετείχαν στις συνεδριάσεις της Επιτροπής Απασχόλησης, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων του ΟΟΣΑ. Η εν λόγω Επιτροπή είναι το κύριο όργανο του Οργανισμού στον τομέα της εργασίας και των κοινωνικών θεμάτων. Η Επιτροπή μεταξύ άλλων ασχολείται με την εκπόνηση μελετών, την εξέταση των χωρών επί διαφόρων θεμάτων εργασίας και κοινωνικής πολιτικής και την υποβολή προτάσεων πολιτικής προς τα κράτη μέλη.

Σε αυτό το πλαίσιο το 2006 η Ελλάδα εξέφρασε το ενδιαφέρον, και θα συμμετάσχει σε θεματική εξέταση που θα πραγματοποιήσει ο Οργανισμός με αντικείμενο τη μετάβαση των νέων από την εκπαίδευση στην απασχόληση. Συγκεκριμένα η χώρα μας θα συνεισφέρει το ποσό των 80.000 ευρώ προκειμένου να συμμετάσχει στην εκπόνηση της μελέτης του ΟΟΣΑ «Θεματική Εξέταση για τις Πολιτικές για τη Διευκόλυνση της Μετάβασης από το Σχολείο στην Εργασία και τη Βελτίωση της Απασχόλησης των Νέων» που εντάσσεται στο πρόγραμμα εργασιών του Οργανισμού για το 2007-2008. Η ομάδα των νέων θα περιλαμβάνει «έφηβους» (15-19 ετών) και νεαρούς ενηλίκους (20-24 ετών).

Η εξέταση, που για την Ελλάδα θα λάβει χώρα το δεύτερο εξάμηνο του 2008, έχει δύο κύριους στόχους, ήτοι: α) να προσδιορίσει τα εμπόδια στην απασχόληση των νέων, στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου και στην επαγγελματική εξέλιξη και β) να κάνει συστάσεις πολιτικής για τις συμμετέχουσες χώρες. Για το σκοπό αυτό θα συμπληρωθεί ένα ερωτηματολόγιο και στη συνέχεια θα πραγματοποιηθεί επίσκεψη κλιμακίου του ΟΟΣΑ. Τέλος, θα συνταχθεί μια έκθεση με συμπεράσματα και συστάσεις και η οποία θα δημοσιευθεί με ευθύνη του Γενικού Γραμματέα του ΟΟΣΑ.

**ΕΚΘΕΣΗ
ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ & ΓΕΝΙΚΗΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ**

**ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ & ΓΕΝΙΚΗΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ**

A. Εισαγωγή

Η παρούσα Έκθεση συντάσσεται σύμφωνα με την υποχρέωση των εκπροσωπούμενων στην Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου Υπουργείων να εκθέτουν τις παρατηρήσεις και τις απόψεις τους για θέματα που αφορούν στην προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και συναρτώνται με τον τομέα ευθύνης τους (άρθρο 6 παρ.1 του Ν.2667/98).

Η Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας - Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης αποδίδει ξεχωριστή σημασία στο έργο της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και παρακολουθεί με ιδιαίτερη προσοχή τις δραστηριότητες, τις αποφάσεις και τα πορίσματά της, συμβάλλει δε στην προώθηση των σκοπών της ΕΕΔΑ και στην προβολή του έργου της, μέσω της μόνιμης και σταθερής συνεργασίας της με τις Ενώσεις Συντακτών και τις Ενώσεις Ιδιοκτητών ΜΜΕ όλης της χώρας.

Όσον αφορά την ελληνική νομοθεσία, οφείλουμε να σημειώσουμε ότι σύμφωνα με το Π.Δ. 100/2000, με το οποίο ενσωματώθηκε στο Εθνικό Δίκαιο η Οδηγία 89/552/ΕΟΚ της 17.10.1989, όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 97/36/ΕΚ της 30.6.1997 με τη γνωστή ως Οδηγία «Τηλεόραση χωρίς Σύνορα», προβλέπεται ότι οι τηλεοπτικοί φορείς δεν πρέπει να μεταδίδουν προγράμματα, τα οποία παροτρύνουν στην ανάπτυξη σχέσεων μίσους μεταξύ των πολιτών λόγω διαφορετικής φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας ή φύλου. Η διάταξη αυτή ισχύει, σύμφωνα με τις διατάξεις των Ν.2328/1995 και Ν.2644/1998 για τους ραδιοφωνικούς σταθμούς, καθώς επίσης για τους συνδρομητικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς αντίστοιχα.

Επίσης, πέραν των ρητών ρυθμίσεων κατά του ρατσισμού που περιέχονται στους ανωτέρω Νόμους και Π.Δ., η ελληνική νομοθεσία που ρυθμίζει το ραδιοτηλεοπτικό τοπίο προβλέπει και την υποχρέωση του αιτούντων άδεια ίδρυσης ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών κάθε είδους να υποβάλουν κώδικες δημοσιογραφικής δεοντολογίας, δεοντολογίας προγραμμάτων και διαφημίσεων για την εφαρμογή των οποίων αυτοδεσμεύεται ο σταθμός.

Υπό το πρίσμα αυτό, και αποσκοπώντας στην υποκίνηση του δημοσίου ενδιαφέροντος, η Υπηρεσία μας επισημαίνει ζητήματα που αφορούν στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αναπτύσσει πολιτικές ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών του χώρου αυτού, κυρίως σε ό,τι αφορά στην προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου, και την προαγωγή μηνυμάτων κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

Εξάλλου, σύμφωνα με τα στοιχεία που μας διαβίβασε η ΕΡΤ, ολοένα και περισσότερες ενημερωτικές εκπομπές της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης φιλοξενούν θέματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα (προστασία ανηλίκων, προβλήματα μεταναστών, κακοποίηση γυναικών/παιδιών, θύματα σωματεμπορίας, δικαιώματα των ανθρώπων με αναπηρία κλπ), γεγονός που καταδεικνύει όχι μόνο την ευαισθητοποίηση των επαγγελματιών του χώρου των ΜΜΕ, αλλά και το αυξημένο ενδιαφέρον του κοινού στα ζητήματα αυτά.

Αναλυτικά, η υπέρ των δικαιωμάτων του ανθρώπου δράση της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας - Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης, καθώς επίσης και των οργανισμών του τομέα ευθύνης της, κατά το 2006 έχει ως εξής:

A. Πρωτοβουλίες και δράσεις της ΓΓΕ-ΓΓΕ

- Η ΓΓΕ-ΓΓΕ αποβλέποντας στη βελτίωση του οπτικοακουστικού περιβάλλοντος - ιδιαίτερα του τηλεοπτικού - για παιδιά και νέους, έχει θεσμοθετήσει σε ετήσια βάση τη βράβευση οπτικοακουστικών έργων ελληνικής παραγωγής για παιδιά 6-12 ετών. Η ανάπτυξη της συγκεκριμένης δράσης εντάσσεται στο πλαίσιο ενίσχυσης της ελληνικής παραγωγής και προβολής τηλεοπτικού προγράμματος για παιδιά, με έμφαση στον παιδαγωγικό του χαρακτήρα.
- Η Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας-Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης θεσμοθετεί δράσεις και πρωτοβουλίες υποστηρικτικές για την ισότιμη πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία στα ΜΜΕ:

1. Διεθνής Διημερίδα με θέμα «Άτομα με Αναπηρία και ΜΜΕ» (19-20 Ιουνίου 2006) - Δημιουργία νέου ιστότοπου (www.ameamedia.gr)

Αποσκοπώντας αφενός στην αύξηση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία στα μεταδιδόμενα προγράμματα των ΜΜΕ και αφετέρου στην ευαισθητοποίηση του γενικού πληθυσμού, η ΓΓΕ - ΓΓΕ οργάνωσε τον Ιούνιο του 2006 Διεθνή Διημερίδα με θέμα «Άτομα με Αναπηρία και ΜΜΕ» με πρωτοβουλία του Υπουργού Επικρατείας και Κυβερνητικού Εκ-

προσώπου κ. Θεόδωρου Ρουσόπουλου. Στη Διημερίδα, η οποία έλαβε χώρα στο κέντρο τύπου της ΓΓΕ-ΓΓΕ μίλησαν 45 ομιλητές και τις εργασίες παρακολούθησαν περίπου 400 σύνεδροι, έλληνες και ξένοι, εκπρόσωποι φορέων και ιδιώτες.

Η διεθνής διημερίδα αποκτά χαρακτήρα διεθνούς συνεδρίου, το οποίο θα πραγματοποιείται μια φορά τον χρόνο.

Επιπλέον, στην υπό διαμόρφωση Ιστοσελίδα της Γ.Γ. Επικοινωνίας και Γ.Γ. Ενημέρωσης έχει δημιουργηθεί ένας νέος τόπος με θεματολογία αποκλειστικά τη θεματολογία του συνεδρίου. Τα στοιχεία που συγκεντρώνονται, γίνονται αντικείμενο επεξεργασίας από ομάδα επιστημόνων του ΙΟΜ και αποστέλλονται στο Συνήγορο του Πολίτη και στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης για περαιτέρω ενημέρωση. Οι διαπιστώσεις θα ανακοινώνονται στη διάρκεια του συνεδρίου και στο νέο ιστότοπο. Επισημαίνουμε ότι ο νέος ιστότοπος είναι αναγνώσιμος από άτομα με τύφλωση.

2. EMOTION PICTURES - Ντοκιμαντέρ και Αναπηρία - 1ο Διεθνές Φεστιβάλ - Αθήνα 2007

Η Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας - Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης, σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου και στο πλαίσιο του ετήσιου διεθνούς συνεδρίου «Άτομα με Αναπηρία και ΜΜΕ», θεσμοθετεί το ετήσιο φεστιβάλ "EMOTION PICTURES Ντοκιμαντέρ και Αναπηρία: 1ο Διεθνές Φεστιβάλ - Αθήνα 2007" με ταινίες ντοκιμαντέρ που έχουν ως αποκλειστικό τους περιεχόμενο θέματα σχετικά με την αναπηρία.

Στόχος του Φεστιβάλ είναι η ανάδειξη των θεμάτων που προάγουν την αποδοχή των ατόμων με αναπηρία και η ενθάρρυνση των δημιουργών, είτε είναι άτομα με αναπηρία είτε όχι, να ασχοληθούν με σχετικά θέματα απευθυνόμενοι σε ένα κατά το δυνατόν μεγαλύτερο κοινό.

Το "EMOTION PICTURES Ντοκιμαντέρ και Αναπηρία: 1ο Διεθνές Φεστιβάλ - Αθήνα 2007" θα πραγματοποιηθεί τον Ιούνιο 2007 στην Αθήνα, παράλληλα με το 2ο Διεθνές Συνέδριο «Άτομα με Αναπηρία και ΜΜΕ».

3. «Δημοσιογραφικός Οδηγός - Θέματα Αναπηρίας και ΜΜΕ»

Σε συνεργασία με τις ενώσεις συντακτών και τις ενώσεις αναπήρων, η ΓΓΕ-ΓΓΕ εξέδωσε το «Δημοσιογραφικό Οδηγό - Θέματα Αναπηρίας και ΜΜΕ». Πρόκειται για μια απόπειρα διαμόρφωσης ενός ευρέως αποδεκτού λεξιλογίου προς χρήση από τα ΜΜΕ, αναφορικά με τα Άτομα με Αναπηρία, και για την απαλοιφή των μη δόκιμων αναφορών σε αυτά. Με στόχο τη βελτίωση και τον εμπλουτισμό του οδηγού αυτού λειτουργεί στο δικτυακό τόπο της Υπηρεσίας η εφαρμογή «Δημόσιος διάλογος για το εγχειρίδιο δόκιμων και αδόκιμων όρων».

Η ανάγκη της καταγραφής των κοινωνικά αποδεκτών όρων και εκφράσεων, υπαγορεύεται από την υποχρέωσή μας να περιορίσουμε τη δημιουργία και διατήρηση των αρνητικών στερεοτύπων που δυσχεραίνουν σοβαρά τη ζωή πολλών συμπολιτών μας, είτε μέσω των ΜΜΕ, είτε στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο. Η δράση αυτή απαντά στην κοινή διαπίστωση των εκπροσώπων του αναπηρικού κινήματος, εκπροσώπων των ΜΜΕ και της Πολιτείας, όπως καταγράφηκε στην προαναφερθείσα διημερίδα, για τη μη ικανοποιητική εικόνα των αναπήρων στα ΜΜΕ και αποτυπώνει την ανάγκη διαρκούς τριμερούς συνάντησης και τριμερούς επικοινωνίας των ανωτέρω.

4. Αλμανάκ των γεγονότων της χρονιάς σε βιβλίο με το σύστημα Μπράιγ

Η Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας εξέδωσε το 2006 για δεύτερη χρονιά Αλμανάκ των γεγονότων της χρονιάς ιδιαίτερα χρηστικό για τους δημοσιογράφους, τις υπηρεσίες και τους πολίτες που ενδιαφέρονται να έχουν στο αρχείο τους εύκολα προσβάσιμο ένα τέτοιο εγχειρίδιο, ενώ έχει δρομολογηθεί η έκδοση ενός Αλμανάκ τυπωμένου σε βιβλίο με το σύστημα Μπράιγ, για τους Έλληνες πολίτες που έχουν μειωμένη όραση ή τύφλωση.

Τέλος, ως προς το θέμα της προσβασιμότητας, ιδιαίτερης μνείας χρήζει το γεγονός ότι η εκπεφρασμένη πολιτική βούληση της Υπηρεσίας για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει η νέα ψηφιακή τεχνολογία, αποτυπώθηκε στη λειτουργία εντός του 2006 του «Πρίσμα+», ενός από τα τρία ψηφιακά κανάλια της ΕΡΤ και στην απόφαση για δωρεάν διανομή του ψηφιακού αποκωδικοποιητή στους πολίτες με αναπηρία, που θα ακολουθήσει κατόπιν συνεννοήσεων, με ειδικά προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μια μεγάλη καινοτομία του «Πρίσμα+» είναι ότι τα περισσότερα προγράμματά του μεταδίδονται με παράλληλη διερμηνεία στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα, καθώς και με υπότιτλους. Με την εκπομπή προγράμματος επί 7 ώρες σε καθημερινή βάση, το «Πρίσμα+» δίνει για πρώτη φορά στην Ελλάδα την ευκαιρία να δοκιμασθούν οι υπηρεσίες πρόσβασης σε διάφορα είδη προγράμματος και τη δυνατότητα ανάπτυξης - μέσω του προγράμματός του - θεματολογίας που αφορά σε άτομα με Αναπηρία. Ο στόχος είναι το «Πρίσμα+» να αποτελέσει σημείο αναφοράς του κινήματος για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, και παράδειγμα προς μίμηση για τα ιδιωτικά ΜΜΕ. Ήδη, οι πρώτες ενδείξεις είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικές και επιτρέπουν τη διεύρυνση και τη βελτίωση του εκπεμπομένου προγράμματος. Το «Πρίσμα+» φιλοδοξεί να λειτουργήσει ως προπομπός με τελικό στόχο την προσβασιμότητα στο σύνολο του προγράμματος, που μεταδίδεται με τη νέα ψηφιακή τεχνολογία.

B. ΕΡΤ - ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Κατά το 2006, από τα δελτία ειδήσεων της NET & ET-1 παρουσιάστηκαν συνολικά 91 θέματα με αντικείμενο περιπτώσεις προσβολής των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην Ελλάδα και το εξωτερικό, καθώς επίσης και περιπτώσεις/εκδηλώσεις προβολής των δικαιωμάτων αυτών.

Επιπλέον, οι ενημερωτικές εκπομπές «Μικρές Οδύσσειες», «Μαθήματα Παθήματα», «Ιδέες», «Θεματική Βραδιά», «Δημιουργικό Ντοκιμαντέρ», φιλοξένησαν θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Πιο συγκεκριμένα:

- Οι «Μικρές Οδύσσειες» αφηγούνται ιστορίες μεταναστών, ξένων μεταναστών στην Ελλάδα και Ελλήνων μεταναστών στο εξωτερικό.
- Τα «Μαθήματα-Παθήματα» είναι σειρά ντοκιμαντέρ 12 επεισοδίων με θέμα τη σχολική ζωή και τις δυσκολίες της. (Η νέα πολιτισμική πραγματικότητα των σχολείων, Πανεπιστήμιο και ακαδημαϊκές ελευθερίες, εκπαίδευση παιδιών με ειδικές ανάγκες κτλ)
- Οι «Ιδέες» είναι σειρά εκπομπών λόγου με θέματα την εξέγερση των λαϊκών προαστίων στο Παρίσι, τα Ανθρώπινα δικαιώματα και την Ασφάλεια.
- Η «Θεματική Βραδιά» προσέφερε ενημέρωση και ποιοτική ψυχαγωγία γύρω από κοινωνικά και ιστορικά θέματα. Ενδεικτικά αναφέρουμε τρεις εκπομπές της σειράς: «Ανεργία», «Μοντέρνα Σκλαβιά» (trafficking), «Πινοςέτ - η τελευταία παράσταση».
- Στο «Δημιουργικό ντοκιμαντέρ», ο κόσμος του σήμερα παρουσιάστηκε μέσα από τα πιο πρόσφατα και πολυβραβευμένα ντοκιμαντέρ που εξασφάλισε η ΕΡΤ σε αποκλειστική συνεργασία με τους μεγαλύτερους παραγωγούς του κόσμου. Μέσα από τη συγκεκριμένη ζώνη ντοκιμαντέρ εθίγησαν ζητήματα «ταμπού» για το παιδί, τη γυναίκα, την εργασία, την παγκοσμιοποίηση. Τρεις από τις ταινίες που προβλήθηκαν εντός του έτους 2006, αφορούσαν στη βία εναντίον των γυναικών.

Τηλεμαραθώνιοι

- Η ΕΡΤ στις 11 Δεκεμβρίου 2006 διοργάνωσε, σε συνεργασία με την Ελληνική Εθνική Επιτροπή της UNICEF, τηλεμαραθώνιο κατά της βίας και της εκμετάλλευσης των παιδιών.
- Η ΕΡΤ διοργάνωσε στις 20 Νοεμβρίου 2006 τηλεμαραθώνιο αγάπης για τους Έλληνες της Χειμάρρας και της Νότιας Ρωσίας, με τίτλο «Υπάρχουν Έλληνες; Υπάρχει ελπίδα», με πρωτοβουλία της

Γενικής Διεύθυνσης Τηλεόρασης, του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού και Προέδρου του ΣΑΕ κ. Andrew Athens.

ΕΡΤ 3 - Τηλεόραση

- Καθημερινή 15λεπτη εκπομπή με τίτλο **«ΕΚΤΗ ΑΙΣΘΗΣΗ»**, που αναδεικνύει τον καθημερινό αγώνα των συμπολιτών μας με ειδικές δεξιότητες και φιλοξενεί πληροφορίες και δεδομένα που σχετίζονται με τη νομοθεσία, την προσπελασιμότητα, τον πολιτισμό, τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την υγεία, τα προγράμματα κατάρτισης και απασχόλησης, την τεχνολογία αλλά και την επικαιρότητα στο χώρο της αναπηρίας.

- καθημερινό 10λεπτο δελτίο ειδήσεων στη νοηματική γλώσσα

-εβδομαδιαία εκπομπή με τίτλο **«ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ»**, που αποτελεί σημείο συνάντησης λαών, πολιτισμών και θρησκειών, εθίμων και συνηθειών ανθρώπων απομονωμένων από τον κοινωνικό κύκλο, λόγω χρώματος, πεποιθήσεων, διαφορετικότητας.

Γ. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ

- Η Ελληνική Ραδιοφωνία έχει δημιουργήσει έναν πολυπολιτισμικό ραδιοφωνικό σταθμό τον **ΦΙΛΙΑ (107 FM)**, ο οποίος εδώ και περίπου 5 χρόνια εκπέμπει καθημερινά πρόγραμμα ειδικά διαμορφωμένο για τους μετανάστες. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει εκπομπές που αναφέρονται στα ανθρώπινα δικαιώματα των ξένων εργαζομένων στην Ελλάδα, εκπομπές ενημέρωσης και ψυχαγωγίας στα ελληνικά αλλά και σε 12 ξένες γλώσσες(αγγλική, αλβανική, αραβική, βουλγαρική, γερμανική, γαλλική, ισπανική, πολωνική, ρουμανική, ρωσική, σερβοκροατική, τουρκική). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν οι εκπομπές που τις παράγουν και τις παρουσιάζουν οι κοινότητες μεταναστών που ζουν στην Ελλάδα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν οι εκπομπές, τις οποίες παράγουν και παρουσιάζουν οι κοινότητες των μεταναστών που ζουν στην Ελλάδα, όπως πχ το forum Αλβανών, η κοινότητα του Πακιστάν, των Φιλιππινέζων, των Πολωνών, του Μπαγκλαντές κλπ. Επίσης, εθελοντικές μη κυβερνητικές οργανώσεις όπως «Οι Γιατροί του Κόσμου» και «Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα» αλλά και το Δίκτυο των Μεταναστών και ο Διεθνής Οργανισμός Μεταναστών, πλαισιώνουν το πρόγραμμα με εκπομπές για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

- **Το πρόγραμμα της «ΦΩΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ»** διαθέτει, επίσης, εκπομπές που αναφέρονται στα ανθρώπινα δικαιώματα. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα που απευθύνεται στον Απόδημο Ελληνισμό μέσω βραχέων. Ειδικότερα, στην εκπομπή «Δίκτυο χωρίς Σύνορα» και στο ομογενειακό δελτίο στο Internet προβάλλονται θέματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα του εκτός Ελλάδος Ελληνισμού (π.χ. αποζημιώσεις Ελληνοκυπρίων, προβλήματα Ελλήνων που ζουν στην Αλβανία και τις χώρες της τέως Σοβιετικής Ένωσης, περιουσιακά δικαιώματα των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης κ.λ.π.)
- Ο ραδιοφωνικός σταθμός **KOSMOS 93,6** της ΕΡΑ συμμετείχε και ήταν χορηγός επικοινωνίας στο 1ο Πολιτιστικό Φιλανθρωπικό Φεστιβάλ «7 Ημέρες στο Θιβέτ», με σκοπό την οικονομική ενίσχυση των παιδικών χωριών SOS στο Θιβέτ. Εξάλλου, μέσα από ένθετες ηχογραφημένες εκπομπές παρουσιάστηκαν οι εξής Μ.Κ.Ο.: Action Aid, Greenpeace, One Earth, WWF, Δ. Αμνηστία, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, κ.ά.
- Στο πρόγραμμα της Ελληνικής Ραδιοφωνίας (ΕΡΑ), **NET 105,8** φιλοξενούνται κατά τακτά χρονικά διαστήματα, ποικίλα θέματα που αφορούν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (δικαιώματα του πολίτη, μετανάστες, ναρκωτικά). Παράλληλα, η NET 105,8 αντιμετωπίζει υπό το πρίσμα αυτό και την κάλυψη της οποιασδήποτε έκτακτης σχετικής ειδησεογραφίας.
- Από τις **δραστηριότητες του Δεύτερου Προγράμματος της ΕΡΑ** κατά το χρονικό διάστημα 1 Ιουλίου 2005 έως 31 Ιουνίου 2006, αναφέρουμε ενδεικτικά: μονόλεπτα ενημέρωσης για τη δράση της UNICEF, μονόλεπτα ενημέρωσης για το AIDS, και ειδικές εκπομπές αφιερωμένες στο ίδιο θέμα κατά την Παγκόσμια Ημέρα κατά του AIDS, επικοινωνιακή βοήθεια για τη συναυλία της «Παρέμβασης»(κοινότητας για χρήστες ναρκωτικών) στο Λυκαβηττό τον Ιούνιο του 2006, ενημερωτικά 5λεπτα των «Γιατρών Χωρίς Σύνορα», όπως και συνεχείς αναφορές των παραγωγών σε ειδήσεις, και πληροφορίες πολλών ανθρωπιστικών οργανώσεων και μη κυβερνητικών οργανώσεων.
- Όλοι οι **Περιφερειακοί σταθμοί της ΕΡΑ** έχουν ασχοληθεί με θέματα για τα δικαιώματα του ανθρώπου με εκπομπές, ρεπορτάζ, συνεντεύξεις κλπ. Συγκεκριμένα: ενδο-οικογενειακή βία και προστασία των θυμάτων της, ενσωμάτωση των μεταναστών στις

τοπικές κοινωνίες, δικαιώματα των παιδιών, σεξουαλική και εργασιακή εκμετάλλευση των παιδιών.

➤ **EPT 3 - Ραδιόφωνο**

- Συμμετοχή και των τριών προγραμμάτων (102FM, 958FM και Βραχέα) στην Εβδομάδα κατά του Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας στο διάστημα 20-26 Μαρτίου 2006, μέσα από την ειδική ενότητα **«ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ»**. Η συμμετοχή συνίστατο σε δικτύωση των τριών ραδιοφωνικών προγραμμάτων της EPT3 και παρουσίαση θεμάτων κατά του ρατσισμού από δημοσιογραφική ομάδα, σε συνεργασία με στελέχη του «Δικτύου Δημοσιογράφων» και της ομάδας EQUAL από την Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Μακεδονίας- Θράκης.

- Η εκπομπή **«ΠΡΩΙΝΗ ΠΤΗΣΗ»** του 102FM - του ενημερωτικού ραδιοφώνου της EPT3- παρουσιάζει συχνά θέματα κοινωνικού περιεχομένου. Κατά το μήνα Δεκέμβριο του 2006 φιλοξενήθηκαν συνεντεύξεις με εκπροσώπους δικτύων κατά του ρατσισμού, με ειδικότερη αναφορά στην απασχόληση, τις κοινωνικές υπηρεσίες και την περιθαλψη.

- Ειδική εκπομπή ημίωρης διάρκειας με τίτλο **«ΜΑΖΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ»** στον 9,58FM- το πολιτιστικό ραδιόφωνο της EPT3 - με ιδιαίτερη προβολή θεμάτων που σχετίζονται με την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Δ. ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ (Ι.Ο.Μ.)

Το Ινστιτούτο Οπτικοακουστικών Μέσων, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα και πρωτοβουλίες που αφορούν τα παιδιά, τους νέους και την επικοινωνία και τα οποία άπτονται του ενδιαφέροντος της ΕΕΔΑ.

Μερικές από τις πρωτοβουλίες που υποστηρίχθηκαν από το Ινστιτούτο κατά το έτος 2006 είναι:

*** Πρόγραμμα Οπτικοακουστικής Παιδείας για Παιδιά και νέους**

Στο πλαίσιο αυτό, βρίσκεται σε εξέλιξη η πρόταση του ΙΟΜ, σε συνεργασία με τη ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ-ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ και την EPT-A.E., για την υλοποίηση του «Προγράμματος Οπτικοακουστικής Παιδείας για παιδιά και νέους», που θα παρουσιαστεί σε μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε σχο-

λικές μονάδες της περιφέρειας. Το Ινστιτούτο συμμετέχει με δύο πληροφοριακά κείμενα με θέμα «Παιδιά και ΜΜΕ», τα οποία βρίσκονται στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο προς έγκριση.

*** Ασφαλής και δημιουργική χρήση του διαδικτύου από τους νέους στην Ελλάδα**

Έρευνα, ετήσιας διάρκειας, που έχει ως σκοπό την καταγραφή απόψεων ανηλίκων χρηστών ίντερνετ, καθώς και γονέων, σχετικά με την ασφάλεια της χρήσης του διαδικτύου και τη δημιουργική του χρήση.

*** Έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον αναλφαβητισμό στην Ευρώπη**

Το ΙΟΜ συμμετείχε στη Διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο της έρευνας που διεξάγει για την ενίσχυση του επικοινωνιακού αλφαβητισμού στην Ευρώπη. Τα αποτελέσματά της θα δημοσιευθούν μετά τις 15.12.2006 και θα αποτελέσουν τη βάση για έκδοση σχετικής Οδηγίας.

*** Προσβασιμότητα ΑΜΕΑ στις τηλεοπτικές υπηρεσίες- Πραγματικότητας, ευκαιρίες και προοπτικές».**

Στο πλαίσιο της διημερίδας που διοργάνωσε η ΓΤΕ-ΓΤΕ με θέμα «Άτομα με αναπηρία και ΜΜΕ» (19-20/6/06), το ΙΟΜ παρουσίασε μελέτη με θέμα «Προσβασιμότητα ΑΜΕΑ στις τηλεοπτικές υπηρεσίες -Πραγματικότητα, ευκαιρίες και προοπτικές» που δημοσιεύθηκε στις ιστοσελίδες της ΓΤΕ-ΓΤΕ και ΙΟΜ. Η μελέτη εξετάζει το ισχύον νομικό πλαίσιο και τις πρακτικές που ακολουθούνται σε ευρωπαϊκές χώρες ως προς την προσφορά των υποστηρικτικών υπηρεσιών για την προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία στα ΜΜΕ, πρόκειται δε να δημοσιευθεί εμπλουτισμένη στην «Επετηρίδα ΙΟΜ 2006».

*** Συμμετοχή στην κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL**

Το ΙΟΜ συμμετέχει στις Αναπτυξιακές Συμπράξεις «ΞΕΝΙΟΣ ΔΙΑΣ» και «Δίκτυο για την Άρση του κοινωνικού αποκλεισμού των γυναικών», οι οποίες υλοποιούν αντίστοιχα τα έργα «Οι διαστάσεις της ξενοφοβίας και η προώθηση πολυ-πολιτισμικών προτύπων» (έργο που στοχεύει στην εις βάθος μελέτη και πρόληψη ξενοφοβικών και ρατσιστικών αντιλήψεων και εκδηλώσεων στην Ελλάδα) και «Αλκηστis» (έργο που στοχεύει στη συμφιλίωση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής με την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης και ενημέρωσης) στο πλαίσιο της κοινοτικής πρωτοβουλίας EQUAL.

*** Βάση Νομικών Πληροφοριών ΙΟΜ**

Στο πλαίσιο της Κοινωνίας της Πληροφορίας, το ΙΟΜ υλοποιεί Βάση

Νομικών Πληροφοριών για την Επικοινωνία, με έμφαση στο έργο των ανεξάρτητων αρχών και ιδιαίτερα σχετικά με τα ατομικά δικαιώματα.

Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η Υπηρεσία μας συμμετέχει ενεργά στις εργασίες του Συμβουλίου της Ευρώπης, εκπροσωπούμενη από στελέχη της, στις συναντήσεις της Διευθύνουσας Επιτροπής για τα ΜΜΕ και τις Νέες Υπηρεσίες Επικοινωνίας (στο εξής θα αναφέρεται ως CDMC) και των Ομάδων Εμπειρογνομόνων. Η CDMC υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Τομέας Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας) του ΣτΕ.

Η χώρα μας συμμετείχε στην 7η Υπουργική Διάσκεψη του Κιέβου για την Πολιτική στα ΜΜΕ, το Μάρτιο του 2005. Επικεφαλής της αντιπροσωπείας που εκπροσώπησε τη χώρα μας ήταν ο Υπουργός Επικρατείας κ. Θεόδωρος Ρουσόπουλος. Στη Διάσκεψη συμμετείχαν Υπουργοί από 46 κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, εκπρόσωποι των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, και γνωστές προσωπικότητες από τον χώρο των ΜΜΕ.

Έκτοτε, και στο πνεύμα των αποφάσεων του Κιέβου και των προβλέψεων του Σχεδίου Δράσης, η CDMC έχει πραγματοποιήσει τέσσερις συναντήσεις τα τελευταία δύο χρόνια. Σταχυολογούμε ενδεικτικά από τις εργασίες της:

- Σύσταση σχετικά με τη Σύμβαση της ΟΥΝΕΣΚΟ για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων.
- Ευθυγράμμιση των εθνικών νομοθεσιών για την δυσφήμιση με τη σχετική νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του θέματος της αποποινικοποίησης της δυσφήμισης.
- Σύσταση του ΣτΕ για το δικαίωμα ενημέρωσης του κοινού για τα μεγάλα γεγονότα όπου έχουν αποκτηθεί αποκλειστικά δικαιώματα
- Σύσταση για την ενδυνάμωση των παιδιών στο νέο περιβάλλον πληροφόρησης και επικοινωνιών
- Διακήρυξη της Επιτροπής Υπουργών για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης
- Διακήρυξη για τους κινδύνους που μπορεί να προκύψουν για τη δημοκρατία και τη δημοκρατική διαδικασία από τα φαινόμενα συγκέντρωσης στο χώρο των ΜΜΕ
- Σύσταση για τον πλουραλισμό στα ΜΜΕ και την ποικιλομορφία στα περιεχόμενα των ΜΜΕ
- Ενεργός συμμετοχή στο Συνέδριο για τη Διαδικτυακή Διακυβέρνηση

(Internet Governance Forum), που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα από τις 30 Οκτωβρίου έως τις 2 Νοεμβρίου 2006.

- Ενεργός συμβολή στη διαδικασία διαβούλευσης για την υιοθέτηση Λευκής Βίβλου για τον Διαπολιτισμικό διάλογο από την Επιτροπή Υπουργών

- Προετοιμασία του Πανευρωπαϊκού Φόρουμ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Κοινωνία της Πληροφορίας, που πραγματοποιήθηκε στο Ερεβάν στις 5 και 6 Οκτωβρίου 2006.

Τέλος, στην πρόσφατη τέταρτη συνάντηση της CDMC, στην οποία εκπροσωπήθηκε η Υπηρεσία μας, (28 Νοεμβρίου-1 Δεκεμβρίου 2006), μεταξύ άλλων τέθηκε προς συζήτηση κείμενο για την πιθανή δημιουργία ενός μηχανισμού παρακολούθησης της εφαρμογής του Άρθρου 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, που αφορά στην προστασία της ελευθερίας της έκφρασης, με την προσδοκία να λειτουργήσει ως ένα είδος πολιτικής και ηθικής πίεσης προς τα συμβαλλόμενα κράτη. Στο κείμενο αυτό αλλά και στη συζήτηση που έγινε στη διάρκεια της συνάντησης αποτυπώνεται ο γενικότερος προβληματισμός που αναπτύσσεται εντός των κόλπων του ΣτΕ για τη σύσταση και λειτουργία μηχανισμών παρακολούθησης της εφαρμογής αρχών και κανόνων στον τομέα των ΜΜΕ.

**ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ
ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ**

**ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ
ΑΝΘΡΩΠΩΝ**

**Εθνικό Σχέδιο Δράσης
κατά της Εμπορίας Ανθρώπων**

- α. Επικαιροποιημένο πρόγραμμα
- β. Αποτίμηση δράσεων

Αθήνα
Νοέμβριος 2006

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης που αναλύεται στις επόμενες σελίδες είναι προϊόν των εργασιών της *Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής επιτροπής με σκοπό τον συντονισμό σε πολιτικό επίπεδο των εργασιών για την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3064/2002 και την εισήγηση νομοθετικών ή άλλων μέτρων για την "Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων"*

Μέλη της επιτροπής είναι:

- Παναγιώτης Πανούρης, Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, πρόεδρος
- Αθανάσιος Βεζυργιάννης, Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
- Ευγενία Τσουμάνη, Γενική Γραμματέας Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.
- Γεώργιος Μέργος, Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.
- Χαράλαμπος Ροκανάς, Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εξωτερικών.
- Ανδρέας Καραμάνος, Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- Δημήτριος Κοντός, Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.
- Βασίλειος Ριζάς, Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας.
- Κωνσταντίνος Αιλιανός, Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης,

Χρέη γραμματέα της επιτροπής εκτελεί η Χριστίνα Πραπίδη, δικηγόρος.

Επίσης στις εργασίες της Επιτροπής συμμετείχαν:

- ο Πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) κ. Ανδρέας Μήλιος
- από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης η κα. Σωτηρία Κασνακούδη (Διεύθυνση Μετανάστευσης) και η κα. Αθηνά Χριστοδούλου, νομική συνεργάτις της γ.γ. Ισότητας.
- από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ο κ. Γεράσιμος Νικολάτος Προϊστάμενος Διεύθυνσης Κοινωνικής Πολιτικής
- από το Υπουργείο Εξωτερικών ο πρέσβυς κ. Φραγκίσκος Βέρρος, ο κ. Ηρακλής Μοσκόφ, εμπειρογνώμονας σε θέματα ανθρώπινης ασφάλειας και εμπορίας ανθρώπων και ο κ. Άγγελος Συρίγος, λέκτορας διεθνούς δικαίου

- από το Υπουργείο Δημοσίας Τάξεως η Αστυνομικός Υποδιευθυντής κ. Αντωνία Ανδρεάκου (Διεύθυνση Δημόσιας Ασφάλειας),
- από το Υπουργείο Δικαιοσύνης η κ. Ιωάννα Βουλγαράκη (Τμήμα Ευρωπαϊκής Ένωσης)

Γενικά

Η παγκόσμια αύξηση της λαθρομετανάστευσης οδήγησε σε αντίστοιχη δραματική αύξηση δύο εγκλημάτων που μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του 1990 ήταν περιορισμένης κλίμακας, τουλάχιστον στην Ευρώπη. Σήμερα όλα τα ευρωπαϊκά κράτη αντιμετωπίζουν έντονα:

- α) την ανάπτυξη κυκλωμάτων προωθήσεως λαθρομεταναστών και
- β) την παράνομη διακίνηση και εμπορία προσώπων με σκοπό τη σεξουαλική και εμπορική εκμετάλλευσή τους

Σε αντίθεση με τα κυκλώματα προωθήσεως των λαθρομεταναστών, που ως εκ της φύσεως τους περιορίζονται σε σχετικά μικρό κύκλο προσώπων, η παράνομη διακίνηση και εμπορία προσώπων είναι ένα καθημερινό έγκλημα που αγγίζει μεγάλα τμήματα της κοινωνίας.

Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας, το υψηλό βιοτικό επίπεδο άλλα και το γεγονός ότι είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνιστούν πόλους έλξης για τα παράνομα κυκλώματα που δραστηριοποιούνται στην εμπορία ανθρώπων. Από την αξιολόγηση των στατιστικών στοιχείων των υποθέσεων Εμπορίας Ανθρώπων, διαπιστώνεται ότι η Ελλάδα αποτελεί «χώρα προορισμό» θυμάτων της εμπορίας ανθρώπων με σκοπό την σεξουαλική και οικονομική εκμετάλλευσή τους.

Από το 2001 η ελληνική πολιτεία άρχισε να αντιμετωπίζει την παράνομη διακίνηση και εμπορία προσώπων με πλέον συγκροτημένο τρόπο ως ένα έγκλημα που απαιτεί ειδική αντιμετώπιση. Ένα σημαντικό πρώτο βήμα ήταν η σύσταση της Ομάδας Καταπολεμήσεως Εμπορίας Ανθρώπων, γνωστής ως ΟΚΕΑ, υπό το Υπουργείο Δημοσίας Τάξεως. Η ομάδα αυτή με διυπουργική και διεπιστημονική σύνθεση στόχευσε στην αλλαγή το νομικού πλαισίου και την ενημέρωση για το πρόβλημα. Την περίοδο αυτή δημιουργήθηκε το πρώτο μέρος του νομικού πλαισίου για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων με την αναθεώρηση των σχετικών άρθρων του Ποινικού Κώδικα και την ειδική αντιμετώπιση της παράνομης διακινήσεως με το Νόμο 3064/2002 και το Προεδρικό Διάταγμα 233/2003.

Τον Μάιο του 2004 συστήθηκε με πρωτοβουλία του Υπουργού Δικαιοσύνης κ. Αναστάση Παπαληγούρα ειδική επιτροπή σε επίπεδο Γενικών Γραμματέων των οκτώ εμπλεκόμενων Υπουργείων που είχε ως σκοπό το συντονισμό σε πολιτικό επίπεδο των εργασιών για την Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Το έργο της Επιτροπής συνέδραμαν εμπειρο-

γνώμονες, επιχειρησιακά στελέχη (αξιωματικοί, εισαγγελείς) και εξειδικευμένες ΜΚΟ.

Έργο της επιτροπής υπήρξε η εκπόνηση τον Ιούλιο του 2004 ενός ολοκληρωμένου προγράμματος δράσεων κατά της παράνομης διακίνησης και εμπορίας προσώπων σε εθνικό επίπεδο. Το πρόγραμμα υπό την επωνυμία Δράσεις κατά της εμπορίας Ανθρώπων βασίζεται στο συντονισμό των συναρμόδιων υπουργείων και καλύπτει όλο το φάσμα των δράσεων που αναφέρονται στην παράνομη διακίνηση και συγκεκριμένα:

- στην παρακολούθηση φαινομένου/ εντοπισμός θύματος
- στην αναγνώριση και προστασία θύματος
- στη δημιουργία ξενώνων/καταφυγίων
- στην ιατρική και ψυχολογική υποστήριξη
- στη νομική προστασία και αρωγή
- στον επαναπατρισμό
- στην υποστήριξη στις χώρες προελεύσεως με προγράμματα επανεντάξεως
- στην εκπαίδευση και εργασιακή ένταξη των θυμάτων που παραμένουν στην Ελλάδα
- στην εκπαίδευση της αστυνομίας
- στην εκπαίδευση δικαστών και εισαγγελέων
- στην ενημέρωση κοινού

Αυτοί οι άξονες εξακολουθούν να προσδιορίζουν και σήμερα το πλαίσιο δράσεων του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Ακολούθησε το δεύτερο μέρος της δημιουργίας του νομικού πλαισίου με το νόμο 3386/2005 (ΦΕΚ Α' 212) που έχει ως γενικότερο αντικείμενο την «είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια». Στα άρθρα 46-52 του νόμου 3386/2005, ορίστηκε σαφώς η έννοια του θύματος εμπορίας ανθρώπων και ρυθμίσθηκε συνολικά το θέμα της προστασίας και αρωγής των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.

Σημαντικός σταθμός στη λειτουργία της ειδικής επιτροπής ήταν η υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας με δώδεκα Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) και τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων και την Αρωγή στα Θύματα. Το Μνημόνιο έθεσε τους γενικούς όρους συνεργασίας ανάμεσα στην Ειδική Επιτροπή και τις ΜΚΟ προκειμένου να εξασφαλιστεί αποδοτική προστασία και αρωγή στα θύματα της εμπορίας ανθρώπων. Μεταξύ άλλων προβλέπεται η δυνατότητα φιλοξενίας από ΜΚΟ σε καταφύγια, η συνδρομή στον χαρακτηρισμό ενός προσώπου ως θύματος, η κοινωνική αρωγή, η ψυχολογική στήριξη, η δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, η νομική αρωγή και η επιμόρφωση μέσω σεμιναρίων σε άτομα ή ομάδες που καλούνται να αντιμετωπίσουν υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων (π.χ. εισαγγελείς, αστυνομικοί).

Τον Μάιο του 2006 ο Υπουργός Δικαιοσύνης προχώρησε στην αναβάθμιση της ειδικής επιτροπής σε επίπεδο Γενικών Γραμματέων. Θεσπίσθηκε Ειδική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή με σκοπό τον συντονισμό σε πολιτικό επίπεδο των εργασιών για την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3064/2002 και την εισήγηση νομοθετικών ή άλλων μέτρων για την «Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων» (Η υπ' αριθμ. 41396 του Υπουργού Δικαιοσύνης (ΦΕΚ Β' 493/18.4.2006) και η υπ' αριθμ. 41404 συμπληρωματική (ΦΕΚ Β' 581/9.5.2006)). Με τη συγκεκριμένη ενέργεια διευρύνθηκαν οι αρμοδιότητες της αρχικής ειδικής επιτροπής σε επίπεδο γενικών γραμματέων ώστε να έχει τη δυνατότητα να υποβάλλει και νομικές προτάσεις ή άλλα μέτρα όσον αφορά την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων. Σήμερα, σε καθένα από τα οκτώ συναρμόδια υπουργεία υπάρχουν σημεία επαφής με γραμματειακή υποστήριξη ώστε να διασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία της Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής και η αδιάλειπτη παρακολούθηση των εξελίξεων και εκκρεμοτήτων

Άμεσες προτεραιότητες

Στις άμεσες προτεραιότητες της Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής επιτροπής είναι:

α) **εξασφάλιση ενεργότερου ρόλου των ΜΚΟ στην διαδικασία αναγνώρισης & παραπομπής των θυμάτων** (Μνημόνιο Συνεργασίας). Προς την κατεύθυνση αυτή θα υπάρξει ειδικό Παράρτημα στο Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ της Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής και των ΜΚΟ. Εκεί θα αναφέρονται οι εξειδικευμένες υπηρεσίες κάθε ΜΚΟ (Ξενώνες, εξειδίκευση και εμπειρία, στελέχωσή από ειδικούς επιστήμονες ή/και εμπειρογνώμονες), ώστε να αποφευχθούν επικαλύψεις και να διευκολύνεται ο επιμερισμός των ρόλων κάθε συναρμόδιου φορέα στην αρωγή και παραπομπή των θυμάτων. Στη συνέχεια, οι Αρχές θα εφοδιασθούν με το συγκεκριμένο Παράρτημα και θα ενημερωθούν για τις δυνατότητες παροχής των εξειδικευμένων υπηρεσιών από κάθε ΜΚΟ οι οποίες, μεταξύ άλλων, μπορούν να φθάσουν και στη διενέργεια προκαταρκτικής πραγματογνωμοσύνη από ειδικούς επιστήμονες ή/και εμπειρογνώμονες για τον χαρακτηρισμό ενός προσώπου ως θύματος στο πλαίσιο του άρθρου 187 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

β) **καταγραφή και παρακολούθηση της αρωγής** που λαμβάνουν τα αναγνωρισμένα θύματα,

γ) **ανάδειξη της 24ωρης γραμμής επικοινωνίας 197** του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) με πλήρη ενεργοποίηση και επαρκή στελέχωση από πολύγλωσσο προσωπικό

δ) **παρακολούθηση του τρόπου λειτουργίας στην πράξη της περιόδου περίσκεψης** και γενικότερα της εξέλιξης των ποινικών δώξεων, ούτως

ώστε, εάν χρειασθεί να υπάρξουν παρεμβάσεις για βελτίωση του υπάρχοντος καθεστώτος

ε) καταγραφή των περιπτώσεων αποφυλάκισης εν αναμονή εκδικάσεως εφέσεως, ειδικότερα όσων έχουν καταδικαστεί με ποινές μακροχρόνιας κάθειρξης σε πρωτοβάθμιο δικαστήριο,

στ) **επικύρωση της Σύμβασης του ΟΗΕ στο Παλέρμο** για την καταπολέμηση του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος και του συμπληρωματικού πρωτοκόλλου για την εμπορία ανθρώπων,

ζ) **επικύρωση της συμφωνίας με την Αλβανία** για τους ανηλίκους θύματα εμπορίας, από το ελληνικό κοινοβούλιο

Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης

Το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης συμμετέχει στο Εθνικό σχέδιο Δράσης με φορείς τη Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης και της Γενική Γραμματείας Ισότητας:

Α. Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης

- **Αναμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου σχετικά με τη χορήγηση άδειας διαμονής σε θύματα εμπορίας ανθρώπων**

Η δράση του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης σχετικά με θέματα εμπορίας ανθρώπων επικεντρώνεται στη διοικητική στήριξη του θύματος, μέσω της αδειοδότησής του και της συνακόλουθης δυνατότητας του να παραμείνει στην ελληνική επικράτεια το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την περάτωση των σχετικών διαδικασιών.

Το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (ν. 3064/2002, Π..Δ. 233/2003) και υπό το πρίσμα της αναγκαιότητας εναρμόνισης της εθνικής νομοθεσίας με την Κοινοτική οδηγία 2004/81/ΕΚ της 29ης Απριλίου 2004 «*Σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων ή συνέργιας στη λαθρομετανάστευση, οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές*», προέβη σε τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου για τη χορήγηση αδειών διαμονής σε θύματα εμπορίας ανθρώπων.

Με το προηγούμενο νομοθετικό πλαίσιο (άρθρο 44 παρ. 7 του ν. 2910/2001) η χορήγηση των αδειών διαμονής σε θύματα επείχε θέση άδειας εργασίας, ήταν εξάμηνης διάρκειας και μπορούσε να ανανεωθεί μέχρι την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

Ειδικότερα στο νέο νόμο **3386/05** για την «Είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια», που ισχύει από 1.1.2006, υφίσταται ειδικό κεφάλαιο (άρθρα 46-52) για τη χορήγηση αδειών διαμονής σε θύματα εμπορίας σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ανωτέρω κοινοτική οδηγία.

Σημαντική καινοτομία στο εν λόγω κεφάλαιο, αποτελεί η μεταβίβαση αρμοδιότητας της χορήγησης της άδειας διαμονής από τις υπηρεσίες των Περιφερειών της χώρας σε κεντρικό επίπεδο πλέον (ΥΠΕΣΔΔΑ), στο πλαίσιο αποτελεσματικού έλεγχου και εποπτείας καθώς και καλύτερου συντονισμού μεταξύ των συναρμόδιων υπουργείων και φορέων για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.

Η αίτηση για χορήγηση άδειας διαμονής υποβάλλεται απευθείας από το ενδιαφερόμενο πρόσωπο είτε μέσω του αρμόδιου εισαγγελέα στη Δ/νση Αλλοδαπών & Μετανάστευσης του ΥΠΕΣΔΔΑ.

Η άδεια διαμονής χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης χωρίς την υποχρέωση καταβολής παραβόλου και είναι διάρκειας ενός έτους, ανανεώσιμη για ισόχρονο διάστημα, έως την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης.

Στα θύματα εμπορίας, στα οποία χορηγείται η ανωτέρω άδεια διαμονής, διασφαλίζεται δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας, καθώς επίσης και σε παροχές τακτικής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 6 του Π.Δ. 233/03 «Προστασία και αρωγή στα θύματα των εγκλημάτων των άρθρων 323, 323 Α, 349, 351, και 351 Α του Ποινικού Κώδικα, κατά το άρθρο 12 του ν. 3064/2002 (ΦΕΚ Α'248)».

Επιπρόσθετα, προβλέπεται η δυνατότητα αλλαγής σκοπού διαμονής και ειδικότερα μέσα σ' ένα μήνα από την περάτωση της σχετικής διαδικασίας με την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης και εφόσον προκύπτει ότι η καταμήνυση για τις πράξεις που έχουν καταγγεληθεί είναι αληθής, μπορεί να χορηγείται στον κάτοχο άδειας διαμονής, με την ιδιότητα του θύματος εμπορίας ανθρώπων, άδεια διαμονής για έναν από τους λόγους του ν. 3386/05.

Επίσης, εισάγεται για πρώτη φορά η έννοια της προθεσμίας περίσκεψης, που αφορά στο επαρκές χρονικό διάστημα, το οποίο χορηγείται με απόφαση της αρμόδιας εισαγγελικής αρχής στο θύμα εμπορίας ανθρώπων, ώστε να συνέλθει και να ξεφύγει από την επιρροή των δραστών, προκειμένου στη συνέχεια να αποφασίσει αν θα συνεργαστεί ή όχι με τις αρμόδιες αστυνομικές και δικαστικές αρχές. Ειδικότερα ορίζεται προθεσμία περίσκεψης τριάντα ημερών, η οποία για τους ανήλικους παρατείνεται για ισόχρονο διάστημα.

Ως προς την εφαρμογή των ανωτέρω άρθρων έχει εκδοθεί σχετική εγκύκλιος με παροχή ειδικότερων διευκρινίσεων η οποία έχει αναρτηθεί

στην ηλεκτρονική σελίδα του υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης www.ypes.gr.

- **Συνεργασία με ΜΚΟ**

Το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης συνεργάζεται με ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται σε θέματα εμπορίας ανθρώπων, παρέχοντας κατά περίπτωση πλήρη ενημέρωση σχετικά με τη διαδικασία χορήγησης ή ανανέωσης της άδειας διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών που είναι θύματα εμπορίας.

- **Στατιστικά στοιχεία**

Σε συνεργασία με τη Δ/ση Μηχανοργάνωσης & Ηλεκτρονικής Επεξεργασίας Στοιχείων του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, στην οποία τηρείται Βάση Δεδομένων για τους υπηκόους τρίτων χωρών που αδειοδοτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3386/2005, μεταξύ των οποίων και θύματα εμπορίας ανθρώπων, παρέχονται ανά τακτά διαστήματα στατιστικά στοιχεία για τον ακριβή αριθμό των αδειών διαμονής που χορηγούνται (αρχικές χορηγήσεις /ανανεώσεις)

Κατά το χρονικό διάστημα από 1.1/2006 έως 31.10.2006 έχουν χορηγηθεί από την Δ/ση Αλλοδαπών & Μετανάστευσης του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης συνολικά 39 άδειες διαμονής σε θύματα εμπορίας (24 ανανεώσεις και 15 αρχικές χορηγήσεις) (Βλ. επισυναπτόμενο πίνακα στο Παράρτημα)

Β. Γενική Γραμματείας Ισότητας

Ι) Δράσεις που έχουν ολοκληρωθεί.

- Η Γενική Γραμματεία Ισότητας σε συνεργασία με το **Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ)** συμμετέχει στα προγράμματα **Αναπτυξιακής Βοήθειας και Συνεργασίας του Υπουργείου Εξωτερικών** σε χώρες προέλευσης οικονομικών μεταναστών και θυμάτων εμπορίας. Συγκεκριμένα:

Από το 2005 υλοποιεί το πρόγραμμα **«Εκπαίδευση - κοινωνικός αποκλεισμός- πορνεία- μετανάστευση»** στην **Αλβανία, Μολδαβία, Ουκρανία και Γεωργία**, συνολικού κόστους 150.000 ευρώ, με εταίρο τον Ελληνικό Σύνδεσμο Οικογενειακού Προγραμματισμού. Σκοπός του Προγράμματος είναι η αντιμετώπιση του προβλήματος του κοινωνικού αποκλεισμού των γυναικών στις χώρες αυτές, της ανεργίας, της **σεξουαλικής εκμετάλλευσής τους** και της (καταναγκαστικής) πορνείας που συνδέεται με τη μετανάστευση.

II) Δράσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη.

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας συμμετέχει στην Ειδική **Νομοπαρασκευαστική** Επιτροπή των Γενικών Γραμματέων, με τις παρακάτω πολιτικές και δράσεις:

- Τα **Συμβουλευτικά Κέντρα** της **Γενικής Γραμματείας Ισότητας** για τη βία κατά των γυναικών προσφέρουν ψυχοκοινωνική υποστήριξη και νομική συμβουλευτική στα θύματα εμπορίας ανθρώπων.

- Στο πλαίσιο της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης για την εμπορία ανθρώπων, η Γενική Γραμματεία Ισότητας παρήγαγε σχετικό **τηλεοπτικό σποτ**, το οποίο προβλήθηκε ήδη επί τρίμηνο (Φεβρουάριος, Μάρτιος, Απρίλιος 2006) από τα Μ.Μ.Ε. και είχε πολύ θετική ανταπόκριση από το κοινό. Μετά από συμφωνία της Γενικής Γραμματείας Ισότητας με το Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο (ΕΡΣ) προγραμματίζεται ο β' κύκλος μετάδοσης του ίδιου τηλεοπτικού μηνύματος στο αμέσως επόμενο διάστημα.

- Έχουν εκδοθεί **ενημερωτικά έντυπα**, για τη καταπολέμηση του φαινομένου με τις υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Επικείται η εκτύπωση αντίστοιχων εντύπων στην αλβανική, ρωσική και γαλλική γλώσσα.

- Στο πλαίσιο των προγραμμάτων **Αναπτυξιακής Βοήθειας και Συνεργασίας** του ΥΠ.ΕΞ η Γ.Γ.Ι σε συνεργασία με το ΚΕΘΙ, έχει ξεκινήσει το 2006 το πρόγραμμα αναπτυξιακής βοήθειας με τίτλο **«Υποστήριξη περιφερειακών πολιτικών ενάντια στην παράνομη διακίνηση και εμπορία γυναικών» στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και στη Σερβία (Κόσοβο)**, συνολικού προϋπολογισμού 100.000 ευρώ.

Το πρόγραμμα εντάσσεται σε δράσεις που λαμβάνουν χώρα στον κοινωνικό τομέα και στοχεύει στην αντιμετώπιση του φαινομένου της **διεθνικής σωματεμπορίας** μέσω της ενδυνάμωσης των θυμάτων γυναικών, της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης και την εκπαίδευση των αρμοδίων φορέων που ασχολούνται με τη αρωγή και προστασία των γυναικών θυμάτων.

Ειδικότερα στο πλαίσιο συνεργασίας με το γραφείο του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης στην Αθήνα, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και τη Σερβία (Κόσοβο), η πρόταση στοχεύει **α)** στην άμεση συμβουλευτική υποστήριξη των θυμάτων στο Σεράγεβο και την Πρίστινα, **β)** στην εκπαιδευτική εκστρατεία σε μαθητές σχολείων στις δύο πόλεις, **γ)** στην εκπαίδευση εκπαιδευτών σε ειδικό σεμινάριο στην Αθήνα και **δ)** στην έμμεση υπο-

στήριξη δομών του Δ.Ο.Μ. στα γραφεία του Σεράγεβο και της Πρίστινα, οι οποίες δραστηριοποιούνται στην αρωγή και την προστασία των θυμάτων παράνομης διακίνησης και εμπορίας στην περιοχή των Βαλκανίων.

- Στο πλαίσιο του Έργου «**Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών**» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση», που υλοποιεί η Γ.Γ.Ι., στην κατηγορία των ωφελούμενων ανέργων γυναικών περιλαμβάνονται για πρώτη φορά και γυναίκες που έχουν χαρακτηριστεί ως θύματα παράνομης διακίνησης και εμπορίας (trafficking). Τα άτομα αυτά αποκτούν άμεσα άδεια παραμονής που είναι ταυτόχρονα και άδεια εργασίας, γεγονός που εξασφαλίστηκε με διάταξη που προώθησε το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α (Ν. 3274/2004, αρ. 34. παρ. 7 και Ν. 3386/2005 αρ.50.), όπως προαναφέρεται στο σχετικό Τμήμα που αναφέρεται στις δράσεις της Διεύθυνσης Αλλοδαπών και Μετανάστευσης. Το Πρόγραμμα αποσκοπεί στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας μέσα από την παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης, συμβουλευτικής και κοινωνικής στήριξης. Οι γυναίκες θύματα trafficking έχουν προτεραιότητα σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής.

- Η Γενική Γραμματεία Ισότητας και το Γραφείο της **Υπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε.** στην Ελλάδα συνέταξαν και υπέγραψαν στις 5-7-2005 νέο αναθεωρημένο **Μνημόνιο Συνεργασίας** με σκοπό να προάγουν από κοινού τα δικαιώματα των ανηλίκων κοριτσιών και των γυναικών στις οποίες έχει χορηγηθεί άσυλο ή οι οποίες έχουν ζητήσει άσυλο ή στις οποίες έχει χορηγηθεί ανθρωπιστικό καθεστώς στην Ελλάδα σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 και το Π.Δ. 61/1999.

Με βάση το Μνημόνιο αυτό υλοποιείται ένα σχέδιο δράσης των Περιφερειακών Επιτροπών Ισότητας (ΠΕΠΙΣ). Το σχέδιο περιλαμβάνει αφ' ενός επισκέψεις στα κατά τόπους Κέντρα Κράτησης και Κέντρα Υποδοχής και αφ' ετέρου τη συμμετοχή των ΠΕΠΙΣ στα σεμινάρια προσφυγικού δικαίου που έχουν προγραμματιστεί να υλοποιηθούν στην Περιφέρεια με τη συνεργασία της Υπατης Αρμοστείας, του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης.

- Η Γενική Γραμματεία Ισότητας, σε συνεργασία με το **Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης**, υλοποιεί εντός του **2006 σεμινάρια** σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Ιωάννινα, Πάτρα) με θέμα την βία κατά των γυναικών (στην οποία περιλαμβάνεται και η εμπορία γυναικών και παράνομη διακίνησή τους με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση) και την

αντιμετώπισή της. Τα σεμινάρια απευθύνονται σε επαγγελματίες που υπηρετούν είτε στη κεντρική Διοίκηση είτε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση α' και β' βαθμού και χειρίζονται περιστατικά κακοποίησης (κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, νοσηλευτές, αστυνομικοί, δικαστές κλπ). Σκοπός είναι η επιμόρφωση των επαγγελματιών αυτών για την καλύτερη αντιμετώπιση του φαινομένου ακόμα και από φορείς που δεν έχουν δημιουργηθεί αποκλειστικά γι' αυτό το σκοπό (π.χ κοινωνικές υπηρεσίες Δήμων).

- Η Γενική Γραμματεία Ισότητας διοργανώνει σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης, στις 5 και 6 Δεκεμβρίου 2006 στην Αθήνα σεμινάριο με θέμα την **Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων**. Σημειώνεται ότι η Γ.Γ.Ι συμμετείχε με εκπρόσωπό της στην Επιτροπή Εμπειρογνομόνων του Συμβουλίου της Ευρώπης που κατάρτισε την Ευρωπαϊκή Σύμβαση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων.

- Επίσης η Γ.Γ.Ι. συμμετέχει με εκπρόσωπό της, στην **Ομάδα Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων** (ΟΚΕΑ), που συστάθηκε με πρωτοβουλία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και λειτουργεί από τον Απρίλιο του 2001.

- Τέλος, η Γ.Γ.Ι. συνεργάζεται με **Μ.Κ.Ο** για την αντιμετώπιση του φαινομένου και χρηματοδοτεί κατά περίπτωση σχετικές δράσεις τους

Υπουργείο Οικονομίας Οικονομικών

Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών χρηματοδοτεί προγράμματα, κατά της παράνομης διακίνησης και εμπορίας προσώπων καθώς και στήριξης των θυμάτων των ενεργειών αυτών τα οποία σχεδιάζονται και εκτελούνται από τα καθ' ύλην αρμόδια υπουργεία. Τα προγράμματα αυτά χρηματοδοτούνται από τον Τακτικό Προϋπολογισμό ή τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων με εθνικούς πόρους ή με πόρους που προέρχονται από την ΕΕ.

Οι σχετικές πιστώσεις εγγράφονται στον προϋπολογισμό κάθε υπουργείου ή στον προϋπολογισμό εποπτευομένων φορέων, ύστερα από πρόταση του αρμόδιου υπουργείου προς το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται για την κατάρτιση του κρατικού προϋπολογισμού.

Υπουργείο Εξωτερικών

Αποτίμηση Δράσεων ΥΠΕΞ (Ιούνιος 2005 - 2006)

Το Υπουργείο Εξωτερικών (ΥΔΑΣ - Hellenic AID) συμμετέχει ενεργά στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΕΣΔ) για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.

Οι δράσεις του ΥΠΕΞ / ΥΔΑΣ καλύπτουν όλο το φάσμα της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων που περιλαμβάνει το ΕΣΔ (Πρόληψη, Προστασία και Καταστολή). Η υλοποίηση των δράσεων του ΥΠΕΞ πραγματοποιείται μέσω της συνεργασίας με συναρμόδια υπουργεία, μέσω της συνεργασίας με διεθνείς οργανισμούς, μέσω της διακρατικής συνεργασίας και της συνεργασίας με ελληνικές και διεθνείς ΜΚΟ.

Συνοπτικά, οι δράσεις του ΥΠΕΞ περιλαμβάνουν προγράμματα αναγνώρισης και παραπομπής των θυμάτων, λειτουργία ξενώνων φιλοξενίας και ψυχο-κοινωνικής υποστήριξης, νομική και διοικητική υποστήριξη, εθελοντικό επαναπατρισμό, δράσεις στις χώρες προέλευσης, εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού και προγράμματα επιμόρφωσης των συναρμόδιων κρατικών φορέων.

Η αξιοποίηση της εμπειρίας των ΜΚΟ είναι ιδιαίτερα σημαντική. Θεσμοθετήθηκε αρχικά μέσω του ειδικού μητρώου πιστοποίησης των ΜΚΟ που διαθέτει η ΥΔΑΣ, και στη συνέχεια μέσω της υπογραφής Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής, 15 ΜΚΟ και του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης.

Ειδικότερα, οι δράσεις του ΥΠΕΞ περιλαμβάνουν:

- **Αναγνώριση και παραπομπή των θυμάτων από τους αρμόδιους αστυνομικούς και εισαγγελείς (screening & referral process):** Οι δράσεις στοχεύουν στην επιμόρφωση / ευαισθητοποίηση των συναρμόδιων φορέων (δικαστικών, αστυνομικών, λειτουργών υγείας) μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων, όπως αυτά της Διεθνούς Ένωσης Αστυνομικών, της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Αστυνομικών Υπαλλήλων και της Ένωσης Εισαγγελέων.
- **Ξενώνες φιλοξενίας:** Οι ΜΚΟ που εκτελούν προγράμματα της ΥΔΑΣ λειτουργούν τέσσερις ξενώνες φιλοξενίας σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Ιωάννινα. Τον τελευταίο χρόνο εγκαινιάστηκε ο ξενώνας της ΜΚΟ της εκκλησίας «Αλληλεγγύη» με δυνατότητα φιλοξενίας 50 ατόμων.
- **Ανθρωπιστικός επαναπατρισμός & κοινωνική επανένταξη:** Η ΥΔΑΣ έχει υπογράψει σύμβαση συνεργασίας με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) για τον ανθρωπιστικό επαναπατρισμό των θυμάτων και την κοινωνική επανένταξη τους στις χώρες προέλευσης.
- **Νομική και διοικητική υποστήριξη:** Εφαρμόζονται ειδικά προγράμματα νομικής και διοικητικής υποστήριξης που εξασφαλίζουν την επαρκή δικηγορική υπεράσπιση των θυμάτων, την ορθή

εφαρμογή μέτρων όπως η προθεσμία περίσκεψης, η προστασία μαρτύρων και η παροχή άδειας παραμονής και εργασίας στο διάστημα που εκκρεμούν δίκες. Η συνεργασία της ΥΔΑΣ με ΜΚΟ που παρέχουν νομική αρωγή έχει στόχο την αποφυγή εσφαλμένων επαναπατρισμών πιθανών θυμάτων και την υπεράσπιση τους στην εκδίκαση υποθέσεων που προκύπτουν από την εκμετάλλευσή τους (πχ πλαστά ταξιδιωτικά έγγραφα). Παράλληλα θα επιδιώκεται η οικοδόμηση μιας σχέσης εμπιστοσύνης και συνεργασίας μεταξύ των αρχών και των θυμάτων που είναι καταλυτικής σημασίας στην παροχή πληροφοριών που θα συμβάλλουν στην δίωξη των διακινητών.

- **Εκμετάλλευση ανηλίκων I:** υπεγράφη από τον ΥΦΥΠΕΞ κ. Στυλιανίδη στις 27 Φεβρουαρίου 2006 η Συμφωνία Ελλάδος-Αλβανίας για τη δράση κατά της εμπορίας ανήλικων, τον ανθρωπιστικό επαναπατρισμό και την κοινωνική επανένταξη τους.
- **Εκμετάλλευση ανηλίκων II:** υλοποιείται η συνεργασία μεταξύ ΥΔΑΣ και USAID στο θέμα της Διεθνούς Συνεργασίας κατά της Παράνομης Διακίνησης Ανηλίκων - Πρόγραμμα TAACT : Transnational Action Against Child Trafficking. Το πρόγραμμα έχει τριετή διάρκεια, ανέρχεται στις 600,000 Ευρώ και συμμετέχουν Ελληνικοί ΜΚΟ.
- **Εκμετάλλευση ανηλίκων III:** υλοποιείται η συνεργασία με την Διεθνή & Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία για τα εξαφανισμένα παιδιά
- **Εκστρατείες ευαισθητοποίησης:** Πραγματοποιήθηκε συνάντηση υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εξωτερικών, της Παγκόσμιας Τράπεζας, του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης και πολλών ΜΚΟ, με στόχο τη διαμόρφωση ηθικού κώδικα της επιχειρηματικής κοινότητας κατά της εμπορίας ανθρώπων. Υπεγράφη από εκπροσώπους την διεθνούς επιχειρηματικής Κοινότητας η Διακήρυξη των Αθηνών : "Business Community against Trafficking of Human Beings".
- **Περιφερειακή συνεργασία 1:** Σε συνεργασία με τον ΔΟΜ, εξειδικευμένες ΜΚΟ και συναρμόδιους κρατικούς φορείς, πραγματοποιήθηκαν τέσσερις συναντήσεις του Φόρουμ διαβούλευσης του ΥΠΕΞ με διπλωματικούς και προξενικούς υπαλλήλους όλων των χωρών προέλευσης.

- **Περιφερειακή συνεργασία 2:** Η έδρα του Συμφώνου Σταθερότητας για τη ΝΑ Ευρώπη στην Θεσσαλονίκη επιδιώκουμε να καταστεί κομβικό σημείο περιφερειακής συνεργασίας. Σε συνεργασία και με το B-SEC και το SECI (South East European Cooperation Initiative) συντονίζει και διοργανώνει σημαντικές δράσεις όπως ημερίδες για την δια-συνοριακή συνεργασία στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και του οργανωμένου εγκλήματος.
- **Περιφερειακή συνεργασία 3:** Το Κέντρο Προάσπισης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συνεχίζει το πρόγραμμα Αριάδνη που έχει δημιουργήσει ένα δίκτυο διαβούλευσης και συντονισμού δεκαπέντε ΜΚΟ από τις χώρες της ΝΑ Ευρώπης.
- **Περιφερειακή συνεργασία 4:** Αποφασίσθηκε η έναρξη τριετούς προγράμματος συνεργασίας της ΥΔΑΣ με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίου Δικαίου υπό την αιγίδα του ΟΑΣΕ και του Γραφείου Συμφώνου Σταθερότητας στη Θεσσαλονίκη (Πρόγραμμα ΗΡΑ.) Στόχος η κωδικοποίηση του νομικού πλαισίου που διέπει την καταπολέμηση εμπορίας ανθρώπων σε πέντε χώρες προέλευσης των θυμάτων (Αλβανία, ΠΓΔΜ, Βοσνία, Μολδαβία, Ουκρανία) και η επιμόρφωση των δικαστικών λειτουργών.
- **Περιφερειακή Συνεργασία 5:** Συνεργασία με την Εθνική Ομάδα Εκπαιδευτών (δικαστικών, αστυνομικών, ΜΚΟ) που προέκυψε από το πρόγραμμα ΑΓΙΣ της ΕΕ.
- **Περιφερειακές πρωτοβουλίες 6:** αξιοποίηση του ευρωπαϊκού προγράμματος EQUAL στο οποίο συμμετέχουν κοινοπραξίες ελληνικών κρατικών και ΜΚ φορέων. Με τον συντονισμό του ΔΟΜ το πρόγραμμα EQUAL έχει στόχο να συμβάλει στην διερεύνηση των δεδομένων και των νέων τάσεων ώστε να έχουμε την όσο το δυνατόν ορθολογικότερη αξιοποίηση των πόρων και την αποτελεσματικότερη στοχοθέτηση των δράσεων.
- **Αναπτυξιακά προγράμματα:** Συνεχίζονται τα αναπτυξιακά προγράμματα σε δέκα χώρες προέλευσης των θυμάτων με στόχο την κοινωνική επανένταξη των θυμάτων μετά τον εθελοντικό επαναπατρισμό τους. Οι δράσεις α) ενισχύουν τα υφιστάμενα κέντρα υποδοχής, β) τα προγράμματα κοινωνικής επανένταξης, γ) ιατρικής περίθαλψης, δ) ανάπτυξης δεξιοτήτων & επαγγελματικής επιμόρφωσης. Το υπουργείο Εξωτερικών στηρίζει επίσης ΜΚΟ και διεθνή ταμεία αρωγής που εξειδικεύονται στην κατα-

πολέμηση του AIDS που μεταδίδεται από θύματα εξαναγκαστικής πορνείας

- **Διπλωματικές πρωτοβουλίες:** επιδιώκεται η ένταξη του προβλήματος στην ημερήσια διάταξη όλων των διεθνών οργανισμών. Η Ελλάδα ως μη μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας υποστηρίζει την κινητοποίηση των χωρών του ΟΗΕ και προωθεί τη διακρατική συνεργασία στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ του ΟΑΣΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Δικτύου Ανθρώπινης Ασφάλειας.
- **Υπογραφή & κύρωση Διεθνών Συμβάσεων:** υπεγράφη από τον ΥΦΥΠΕΞ κ. Βαληνάκη στις 17 Νοεμβρίου 2005 η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων
- **Προϋπολογισμός:** Στο διάστημα 2004 - 2006 ο προϋπολογισμός της ΥΔΑΣ για δράσεις καταπολέμησης εμπορίας ανθρώπων ανέρχεται στα πέντε εκατομμύρια Ευρώ.

Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Πρόνοιας

I. Το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ), ιδρύθηκε με το ν. 2639/98 και αποτελεί την εθνική αρχή για τον έλεγχο της εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας. Οι επιθεωρητές εργασίας διακρίνονται σε Κοινωνικούς και Τεχνικούς οι οποίοι, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους και κυρίως κατά τη διάρκεια των επιθεωρήσεων που πραγματοποιούν στους χώρους εργασίας **εξετάζουν και τη διάσταση του εγκληματικού φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων.**

II. Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» έχει περιληφθεί για πρώτη φορά- ως επιλέξιμη κατά προτεραιότητα - **ειδική κατηγορία ωφελούμενων ανέργων γυναικών που έχουν χαρακτηριστεί ως θύματα παράνομης διακίνησης και εμπορίας.** Το πρόγραμμα είναι σχεδιασμένο με στόχο την ένταξη στην αγορά εργασίας ανέργων γυναικών και βασιζόμενο για την υλοποίηση του σε ένα πλέγμα υποστηρικτικών, ψυχολογικών, κοινωνικών και εργασιακών δομών. Συγκεκριμένα η δράση αφορά στα εξής προγράμματα που υλοποιούνται από τον ΟΑΕΔ :

- Πρόγραμμα για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας
- Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων γυναικών (ΝΘΕ)
- Πρόγραμμα επιχορήγησης νέων ελευθέρων επαγγελματιών (ΝΕΕ)

III. Στα πλαίσια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας **EQUAL**, πραγματοποιούνται και προγραμματίζονται από αναπτυξιακές συμπράξεις δράσεις των ακόλουθων Έργων του Β' Κύκλου (2005-2008) που στοχεύουν στην ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων (trafficking):

1. Το πρώτο Έργο που φέρει το διακριτικό τίτλο «**ΑΣΠΙΔΑ**» (Αναπτυξιακή Σύμπραξη για την Προώθηση Ίσων Δικαιωμάτων για τα Διακινούμενα Άτομα), συνολικού προϋπολογισμού 1.259.624,5 ευρώ, αφορά την υλοποίηση δράσεων πανελλαδικής εμβέλειας, καθώς και τη διακρατική συνεργασία με αντίστοιχες στοχοθεσίας Αναπτυξιακές Συμπράξεις από την Ιταλία, τη Σουηδία και τη Λετονία. Το Έργο συνοπτικά περιλαμβάνει δράσεις θεραπευτικού χαρακτήρα του φαινομένου trafficking, όπως δράσεις διασφάλισης συνθηκών αποτελεσματικής και ολοκληρωμένης στήριξης και ενδυνάμωσης θυμάτων διακίνησης, αλλά και δράσεις που απευθύνονται σε στοχευμένες ομάδες επαγγελματιών (εργοδότες, δημοσιογράφοι, κλπ.) και στον ευρύτερο πληθυσμό, με σκοπό την πρόληψη και καταπολέμηση του φαινομένου της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων. Πιο συγκεκριμένα, οι προβλεπόμενες δράσεις εξελίσσονται ως ακολούθως:

- Η διενέργεια ερευνών για την αποτύπωση των αναγκών της ομάδας-στόχου είναι σε εξέλιξη καθώς στην παρούσα φάση συμπληρώνονται τα ερωτηματολόγια. Σχετικά με την «ανίχνευση των στάσεων και διαθέσεων του γενικού πληθυσμού απέναντι στα διακινούμενα άτομα και το φαινόμενο του trafficking» την τρέχουσα περίοδο και κατόπιν ολοκλήρωσης πιλοτικής έρευνας στην Αθήνα, η έρευνα πεδίου εξελίσσεται σε επιλεγμένο πανελλαδικό δείγμα για τη συλλογή πρωτογενών στοιχείων (δομημένη συνέντευξη), ενώ διενεργείται, παράλληλα, επεξεργασία δευτερογενούς υλικού (μελέτη βιβλιογραφίας). Σχετικά με την «ανίχνευση των στάσεων και διαθέσεων των εργοδοτών απέναντι στα διακινούμενα άτομα» αφού ολοκληρώθηκε πιλοτική έρευνα στην Αθήνα, η έρευνα συνεχίζεται σε επιλεγμένο δείγμα στις Περιφέρειες Αττικής, Μακεδονίας και Ηπείρου.

1. Οι Δομές¹ των Ιωαννίνων και της Θεσσαλονίκης λειτουργούν από την 1η Ιουλίου 2005 και έχουν εξυπηρετήσει συνολικά 14 θύ-

¹ Δομές Πολλαπλής Παρέμβασης που λειτουργούν ως ενιαία σημεία επαφής (one stop shops) και παρέχουν ένα ολοκληρωμένο πλέγμα υπηρεσιών στα θύματα trafficking (π.χ εξατομικευμένη πληροφόρηση, ψυχολογική και κοινωνική στήριξη, νομική συμβουλευτική, καθοδήγηση και στήριξη για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών της ομάδας-στόχου, ενδυνάμωση).

ματα εμπορίας. Η Δομή της Αθήνας λειτουργεί από τον Ιανουάριο του 2006 έχει εξυπηρετήσει 15 θύματα.

- Η έκδοση Πολύγλωσσου Οδηγού Δικαιωμάτων και Υπηρεσιών για την ενημέρωση και καθοδήγηση θυμάτων trafficking σε διαφορετικές γλώσσες ολοκληρώνεται με τη συλλογή και επεξεργασία δευτερογενούς υλικού σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων διακίνησης και τα προβλεπόμενα στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο, καθώς επίσης και με τη συλλογή και επιβεβαίωση στοιχείων για την καταγραφή φορέων και υπηρεσιών, σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, που θα περιλαμβάνονται στον Οδηγό.
- Το Εγχειρίδιο για την αντικειμενική προβολή θεμάτων σχετικά με το trafficking από τα Μέσα Ενημέρωσης είναι στη διαδικασία σύνταξης
- **Το Δίκτυο Εθελοντών (ευαισθητοποιημένων επαγγελματιών) για την Καταπολέμηση του Trafficking και την Υποστήριξη δι-ακινούμενων ατόμων** έχει ήδη προσελκύσει σημαντικό αριθμό ενδιαφερομένων.
- Πραγματοποιήθηκαν στη Ρόδο (7/11/2005) και στην Αθήνα (14/3/2006) σε φοιτητές του Τμήματος Μεσογειακών Σπουδών και του Τμήματος Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης αντίστοιχα επιμορφωτικά σεμινάρια σε θέματα σχετικά με το trafficking.
- **Οριστικοποιήθηκε το Αναλυτικό Σχέδιο Δημοσιότητας και η Επικοινωνιακή Στρατηγική**, ως εργαλείο που θα διαπνέει οριζόντια όλες τις ενέργειες ευαισθητοποίησης και διάχυσης της πληροφόρησης του Έργου. Ολοκληρώθηκαν οι απαιτούμενες ενέργειες για την κατοχύρωση domain name (www.aspidda.org), της **ιστοσελίδας της Αναπτυξιακής Σύμπραξης**, για την επεξεργασία της δομής του δικτυακού τόπου και την επεξεργασία των πρώτων κειμένων για την τροφοδότηση της ιστοσελίδας (ελληνική και αγγλική έκδοση) η οποία ετέθη πιλοτικά σε λειτουργία ήδη από το τέλος του 2005. Επίσης, δημιουργήθηκε φόρμα ηλεκτρονικής επικοινωνίας με το κοινό, μέσω της ιστοσελίδας, ενώ παρέχεται η δυνατότητα ηλεκτρονικής ενημέρωσης για το Δίκτυο Εθελοντών και υποβολής αίτησης συμμετοχής σε αυτό.
Τέλος, **παρήχθη φυλλάδιο, αφίσσα και Folder διακίνησης υλικού του Έργου** και έως το τέλος Ιουλίου θα έχουν εκτυπωθεί τα **φυλλάδια και οι αφίσσες για τις Δομές Πολλαπλής Παρέμβασης και το Δίκτυο Εθελοντών**.

- Στο πλαίσιο των κοινών δράσεων που θα υλοποιηθούν με τις τρεις Αναπτυξιακές Συμπράξεις από την Ιταλία, τη Σουηδία και τη Λετονία για το διακρατικό έργο με τίτλο : «Δικτύωση κατά της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων» εξελίσσεται η διαδικασία συλλογής **αληθινών ιστοριών από άτομα που εμπλέκονται στον αγώνα ενάντια στην διακίνηση ανθρώπων** από τους εταίρους της ελληνικής ΑΣ και άμεσα ξεκινά η εισαγωγή τους στην εθνική και τη διακρατική ιστοσελίδα. Επίσης διενεργήθηκαν **επισκέψεις μελέτης στην Ιταλία και την Ελλάδα**, οι οποίες κατέληξαν σε αξιόλογα συμπεράσματα. Τέλος στις 22 και 23 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε το **1ο Διακρατικό Εργαστήριο** (παρουσίαση, ανάλυση και μεταφορά καλών πρακτικών μεταξύ των διακρατικών εταίρων) στη Λετονία στο οποίο συμμετείχαν στελέχη 3 εταίρων της ελληνικής Αναπτυξιακής Σύμπραξης.

2. Το δεύτερο Έργο φέρει το διακριτικό τίτλο «**ΝΟΣΤΟΣ**», συντονίζεται από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης, τοποθετείται γεωγραφικά στη Βόρεια Ελλάδα (Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης) και για την υλοποίησή του συνεργάζονται φορείς κλειδιά της περιοχής εφαρμογής του, όπως φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ν.Α. Θεσσαλονίκης, Σερρών, Δράμας, Κιλκίς), το Μακεδονικό Ινστιτούτο Εργασίας, ο Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης, οι ΜΚΟ PR.A.K.S.I.S. και Ελληνικό Δίκτυο Μεταναστών, το ΚΕΚ της Ν.Α. Θεσ/κης και η Αναπτυξιακή Εταιρεία «ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Α.Ε.)

- Το Έργο εκκινείται με δράσεις **καταγραφής και δημοσιοποίησης του trafficking** ως κοινωνικού φαινομένου, καθώς και εντοπισμού της ομάδας στόχου και σύνδεσής της με τις άλλες ευπαθείς κοινωνικά ομάδες της χώρας μας. Συνοπτικά το Πρόγραμμα ολοκληρωμένης δράσης της Αναπτυξιακής Σύμπραξης διαρθρώνεται γύρω από δράσεις **μελετητικού χαρακτήρα, κατάρτισης στελεχών και θυμάτων trafficking, ίδρυσης και λειτουργίας δομών φιλοξενίας, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, συμβουλευτικής, υποστήριξης και παρακολούθησης θυμάτων trafficking, βελτίωσης της ποιότητας απασχόλησης και ενίσχυσης τοποθετήσεων σε θέσεις απασχόλησης των θυμάτων trafficking.**
- Η μελέτη για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ομάδας στόχου, τις στάσεις και τις αντιλήψεις φορέων και στάσεων Δημοσίων Υπηρεσιών και Υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αναμένεται να ολοκληρωθεί το Σεπτέμβριο του 2006.
- Κομβική δράση της Σύμπραξης είναι η **Ίδρυση και η λειτουργία Κεντρικού Φιλοξενείου θυμάτων trafficking** στη Θεσσαλονίκη και

τριών Διαμετακομιστικών σταθμών στο Κιλκίς, τις Σέρρες και τη Δράμα συνδεδεμένων με τα τοπικά αστυνομικά τμήματα. Ειδικά κατάρτισμένα στελέχη των παραπάνω δομών θα παρέχουν ψυχοκοινωνική στήριξη και επαγγελματική συμβουλευτική. Μέχρι τέλους Ιουλίου 2006 αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί σχετική οικονομοτεχνική μελέτη. Η έναρξη λειτουργίας τους, βάσει χρονοδιαγράμματος, έχει προγραμματιστεί για το Φθινόπωρο του 2006. Τα μέλη της ομάδας στόχου θα λάβουν μαθήματα ελληνικής γλώσσας και θα παρακολουθήσουν πρόγραμμα επαγγελματικού προσανατολισμού. Στη συνέχεια και με τη συμβολή του Μακεδονικού Ινστιτούτου Εργασίας 24 άτομα της ομάδας στόχου θα τοποθετηθούν επί δεκαμήνου σε θέσεις εργασίας με στόχο την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.

Η Σύμπραξη υλοποιεί σε συνεργασία με Αναπτυξιακές Συμπράξεις από την Ιταλία και τη Γαλλία διακρατικό πρόγραμμα δράσης με δράσεις κλειδιά, ως ακολούθως:

- δημιουργία εργαλείου συμβουλευτικής, επαγγελματικού προσανατολισμού και παρακολούθησης θυμάτων trafficking
- από κοινού εκπόνηση προγράμματος κατάρτισης των στελεχών των δομών
- ανταλλαγή εμπειριών στην ίδρυση και λειτουργία δομών, καθώς και στη δημιουργία των εκπαιδευτικών πακέτων και των προγραμμάτων κατάρτισης
- δημιουργία Οδηγού σφαιρικής και αποτελεσματικής υποστήριξης της επαγγελματικής ένταξης και παρακολούθησης θυμάτων trafficking.

Τέλος η Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Κοινοτικών και Άλλων Πόρων του Υπουργείου και η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL διοργάνωσε ημερίδα με θέμα «πρακτικές υποστήριξης παράνομα διακινούμενων προσώπων» στις 31 Οκτωβρίου 2006, στην Αθήνα (Ξενοδοχείο Athens Imperial).

Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ (Ε.Κ.Κ.Α.)

Ι. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΤΟ Ε.Κ.Κ.Α.

Το Ε.Κ.Κ.Α. είναι, σε εθνικό επίπεδο ο κύριος συντονιστικός φορέας του δικτύου παροχής υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης και πληροφόρησης σε θέματα πρόνοιας.

Ειδικότερα οι υπηρεσίες που προσφέρει είναι:

- Συμβουλευτική πληροφόρηση και ενημέρωση για θέματα πρόνοι-
ας.
- Ψυχολογική υποστήριξη σε άτομα, οικογένειες και ομάδες.
- Προσωρινή φιλοξενία σε ξενώνες σε άτομα που βιώνουν κάποια
κρίση ή περιέρχονται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης.
- Προσωρινή φιλοξενία γυναικών θυμάτων παράνομης εμπορίας και
διακίνησης με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση.
- Συντονισμό & διαμεσολάβηση για πρόσβαση σε υπηρεσίες κοι-
νωνικής αλληλεγγύης που προσφέρονται από άλλους φορείς, μη
κερδοσκοπικές εταιρείες και μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Δίκτυο υπηρεσιών

Οι υπηρεσίες του Ε.Κ.Κ.Α. παρέχονται μέσω ενός δικτύου το οποίο περιλαμβάνει:

1. την τηλεφωνική γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας (197), (210 197 για κλήσεις που δεν προέρχονται από το Νομό Αττικής)
2. τους ξενώνες προσωρινής φιλοξενίας.
3. την υπηρεσία άμεσης επιτόπιας παρέμβασης
4. τα Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης
5. την υπηρεσία Διαχείρισης Κρίσεων

II. Ε.Κ.Κ.Α. ΚΑΙ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΕΜΠΟΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ

Το Ε.Κ.Κ.Α. είναι ο κύριος κρατικός φορέας αρωγής και φιλοξενίας θυμάτων παράνομης εμπορίας και διακίνησης με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση.

Στα πλαίσια υλοποίησης του σκοπού αυτού λειτουργεί:

1. Δύο ξενώνες προσωρινής φιλοξενίας (έναν Αττική & έναν Θεσ/νίκη).
Στους ξενώνες παρέχεται προσωρινή φιλοξενία - στέγη, τροφή, ψυχολογική υποστήριξη, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Διενεργούνται όλες οι διαδικασίες για αποκατάσταση των θυμάτων.
2. Την Τηλεφωνική Γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας (197).
Είναι ο αποδέκτης των καταγγελιών για παράνομη εμπορία και διακίνηση. Παρέχει συμβουλευτική και ψυχολογική στήριξη. Παραπέμπει τα περιστατικά στις αρμόδιες υπηρεσίες του Ε.Κ.Κ.Α. ή άλλων φορέων για αντιμετώπιση. Λειτουργεί σε 24ωρη βάση όλες της ημέρες της εβδομάδας.
3. Την Υπηρεσία Υποδοχής Προσωρινής Φιλοξενίας και Επιτόπιας Παρέμβασης.
Παρέχεται η δυνατότητα προσωρινής φιλοξενίας σε ιδιαίτερα κρίσιμες περιπτώσεις, έως ότου διεκπεραιωθούν οι διαδικασίες

για την αντιμετώπιση του προβλήματός τους (ιατρικές εξετάσεις, συγκέντρωση στοιχείων κ.λπ.).

Λειτουργεί σε 24ωρη βάση, όλες τις ημέρες της εβδομάδας.

Παρεμβαίνει με αυτοκίνητο και εξειδικευμένο προσωπικό στο σημείο που αναφέρεται ή καταγγέλλεται κάποιο περιστατικό.

Επί πλέον, το Ε.Κ.Κ.Α. έχει συνάψει προγραμματικές συμβάσεις για λειτουργία ξενώνων προσωρινής φιλοξενίας με Μ.Κ.Ο. όπως με το «Χαμόγελο του Παιδιού» και τη Δ.Ε.Σ.Ο. (Διεθνή Εταιρεία Στήριξης Οικογένειας).

Το Ε.Κ.Κ.Α. συνεργάζεται επίσης, με όλους τους φορείς που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση του θέματος (Αστυνομία, Εισαγγελία και Μ.Κ.Ο.).

Διαδικασία Προσέγγισης

Τα θύματα trafficking μπορούν να απευθυνθούν απευθείας στο Ε.Κ.Κ.Α., μέσω της τηλεφωνικής γραμμής 197 ή στα Κ.Κ.Σ.

Επίσης παραπέμπονται στην υπηρεσία μας από την Αστυνομία, από το αρμόδιο Τμήμα Antitrafficking, από την Εισαγγελία και από Μ.Κ.Ο. που δραστηριοποιούνται και εμπλέκονται στο σχετικό χώρο.

III. ΘΥΜΑΤΑ TRAFFICKING

Κατά το 2005 στους ξενώνες του Ε.Κ.Κ.Α., φιλοξενήθηκαν 18 θύματα trafficking, ενώ άλλα 44 παραπέμφθηκαν για φιλοξενία σε ξενώνες Μ.Κ.Ο. ή επαναπατρίστηκαν.

Κατά το Α' εξάμηνο του 2006 φιλοξενήθηκε 1 θύμα σε ξενώνα του Ε.Κ.Κ.Α. και τα Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης διαχειρίστηκαν άλλες 5 περιπτώσεις. Επίσης, 4 περιπτώσεις απευθύνθηκαν στην Τηλεφωνική Γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας «197».

Συνολικά οι υπηρεσίες του Ε.Κ.Κ.Α. διαχειρίστηκαν 72 θύματα trafficking από 01/01/2005 - 30/06/2006.

Υπουργείο Δικαιοσύνης

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης συμβάλλει στην καταπολέμηση και την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων με τους ακόλουθους τρόπους:

1. Νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων

Με το νόμο 3064/2002 (ΦΕΚ Α' 248) για την «καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της

πορνογραφίας ανηλίκων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και αρωγή στα θύματα των πράξεων αυτών», αντιμετωπίζονται πλέον και οι σύγχρονες μορφές εμπορίας ανθρώπων καθώς και η εκμετάλλευση της γενετήσιας ζωής ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, όπως είναι οι γυναίκες, οι αλλοδαποί και οι ανήλικοι. Επίσης ο νόμος προβλέπει μια σειρά μέτρων για την προστασία και αρωγή των θυμάτων των αδικημάτων που προβλέπονται σ' αυτόν.

Οι βασικότεροι τομείς της συγκεκριμένης νομοθετικής παρέμβασης συνοψίζονται στα εξής:

1. Μετά το άρθρο 323 του Ποινικού Κώδικα (εμπόριο δούλων), προστέθηκε νέο άρθρο (323Α) με τίτλο εμπορία ανθρώπων, ώστε εκτός από το δουλεμπόριο, να αντιμετωπίζονται πλέον και οι σύγχρονες μορφές εμπορίας ανθρώπων, όπως είναι αυτές που γίνονται με σκοπό την αφαίρεση οργάνων του σώματος, την εξαναγκαστική ή απατηλή εκμετάλλευση της εργασίας προσώπων, αλλά και της στρατολόγησης ανηλίκων με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους σε ένοπλες συγκρούσεις. Οι προβλεπόμενες ποινές είναι κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή, ενώ αν η πράξη στρέφεται κατ' ανηλίκου, τελείται κατ' επάγγελμα ή από υπάλληλο ή επέφερε κατ' αποτέλεσμα βαριά σωματική βλάβη του παθόντος, απειλείται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή.

2. Αναμορφώθηκε το έγκλημα της μαστροπείας (άρθρο 349 του Π.Κ.), ώστε να παρέχεται ουσιαστική προστασία στους ανηλίκους, δεδομένου ότι οι προβλεπόμενες ποινές, αντί αυτών της φυλάκισης, είναι κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή και στις διακεκριμένες περιπτώσεις (αν το έγκλημα τελέστηκε εναντίον προσώπου νεώτερου των δεκαπέντε ετών ή με απατηλά μέσα ή από ανιόντα συγγενή εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, θετό γονέα, σύζυγο κ.λ.π. ή από υπάλληλο) κάθειρξη και χρηματική ποινή. Επίσης σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 349 του Π.Κ. με φυλάκιση τουλάχιστον δεκαοκτώ μηνών και με χρηματική ποινή τιμωρείται όποιος κατ' επάγγελμα ή από κερδοσκοπία προάγει στην πορνεία γυναίκες. Η τέλεση της πράξης αυτής από υπάλληλο, ο οποίος κατά την άσκηση της υπηρεσίας του ή επωφελούμενος από την ιδιότητά του αυτή διαπράττει ή συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην πράξη, συνιστά επιβαρυντική περίπτωση.

3. Το έγκλημα της σωματεμπορίας (άρθρο 351 του Π.Κ.) μετατρέπεται στη βασικότερη διάταξη του 19ου Κεφαλαίου του Ποινικού Κώδικα, που αναφέρεται στην οικονομική εκμετάλλευση της γενετήσιας ζωής, ώστε να αντιμετωπίζεται ειδικότερα η εμπορία ανθρώπων, όταν τελείται με τη χρήση βίας, απειλής ή άλλου εξαναγκαστικού μέσου και με σκοπό την εκμετάλλευση της γενετήσιας ζωής. Έτσι σε βαθμό κακουργήματος τιμωρείται εφεξής η αναγκαστική ή η εν γνώσει της ευάλωτης θέσης των θυμάτων εκμετάλλευση της γενετήσιας ζωής τους, ενώ ως διακεκριμένη

περίπτωση τιμωρείται η πράξη, όταν αφορά ανηλίκους ή συνδέεται με την παράνομη είσοδο, παραμονή ή έξοδο του παθόντος από τη χώρα ή διαπράττεται από συγγενικά πρόσωπα ή τελείται κατ' επάγγελμα ή από υπάλληλο ή είχε ως συνέπεια τη βαριά σωματική βλάβη του παθόντος. Στην παρ. 6 του άρθρου ορίζεται η έννοια της γενετήσιας εκμετάλλευσης, στην οποία δεν υπάγεται μόνο η από κερδοσκοπία επιχείρηση κάθε ασελγούς πράξης, αλλά και οποιαδήποτε χρησιμοποίηση του σώματος, της φωνής ή της εικόνας και της εργασίας ή άλλων υπηρεσιών του παθόντος με σκοπό τη γενετήσια διέγερση.

4. Με σκοπό την ακόμα πιο αποτελεσματική προστασία των θυμάτων, θεσπίζεται ως αξιόποινη και η συμπεριφορά εκείνων, που ενώ γνωρίζουν τη μειονεκτική θέση στην οποία βρίσκονται οι άνθρωποι αυτοί (δηλαδή τα θύματα), σπεύδουν και αποδέχονται είτε την εργασία τους είτε τις «υπηρεσίες τους», που έχουν να κάνουν με την ικανοποίηση της γενετήσιας επιθυμίας των ίδιων (άρθρα 323 Α παρ. 3 και 351 παρ. 3 του Π.Κ.).

5. Στον Ποινικό Κώδικα προστέθηκαν ακόμη δύο νέα άρθρα και ειδικότερα τα άρθρα 348 Α και 351 Α. Με το πρώτο θεσπίζεται το έγκλημα της πορνογραφίας ανηλίκων και μάλιστα το προστατευτέο όριο ηλικίας αυξάνεται και ανέρχεται στα δεκαοκτώ έτη και με το δεύτερο θεσπίζεται το αξιόποινο της ασέλγειας που διαπράττει ενήλικος σε βάρος ανηλίκου με αμοιβή άλλα υλικά ανταλλάγματα και ανάλογα με την ηλικία του ανηλίκου κλιμακώνεται και η απειλούμενη ποινή.

6. Οι πράξεις του δουλεμπορίου, της εμπορίας ανθρώπων, της σωματεμπορίας και της ασέλγειας με ανήλικο έναντι αμοιβής, προστίθενται με το άρθρο 11 παρ. 2 του Ν. 3064/2002 στο άρθρο 8 του Ποινικού Κώδικα, ώστε να είναι δυνατή η τιμώρησή τους και όταν τελούνται στην αλλοδαπή ανεξάρτητα από τους νόμους του τόπου τέλεσης.

7. Επίσης, οι πράξεις της εμπορίας ανθρώπων, της σωματεμπορίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και της ασέλγειας με ανήλικο έναντι αμοιβής, εντάσσονται με το άρθρο 11 παρ. 3 του Ν. 3064/2002 στον κατάλογο των εγκλημάτων του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα (εγκληματική οργάνωση). Κατ' αυτόν τον τρόπο θα ισχύουν στην περίπτωση αυτή και οι διατάξεις για την προστασία μαρτύρων. Επιπλέον, με την παράγραφο 5 του άρθρου 11 του ίδιου νόμου (3064/2002), οι πράξεις της εμπορίας ανθρώπων (άρθρο 323 Α του Π.Κ.) και της σωματεμπορίας (άρθρο 351 του Π.Κ.) προστίθενται στον κατάλογο των αξιόποινων πράξεων του άρθρου 1 παρ. 1 του νόμου 2331/1995 (ΦΕΚ Α' 173), όπως αυτό ισχύει μετά την αντικατάστασή του από το άρθρο 2 παρ. 1 στοιχ. α' του νόμου 3424/2005 «περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και αντικαταστάσεως διατάξεων του ν. 2331/95 και προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας στην οδηγία 2001/97/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος

με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες διατάξεις». Συνεπώς θα ισχύουν και στην περίπτωση αυτή και οι διατάξεις του νόμου 2331/1995 που προβλέπουν την κατάσχεση και την υποχρεωτική δήμευση με την καταδικαστική απόφαση περιουσιακών στοιχείων τα οποία προέρχονται από εγκληματική δραστηριότητα.

8. Εξάλλου στον ίδιο νόμο έχουν περιληφθεί και διατάξεις για την προστασία των θυμάτων, των αδικημάτων που προβλέπονται σ' αυτόν. Ειδικότερα, τα μέτρα αυτά αφορούν την προστασία βασικών έννομων αγαθών των θυμάτων, ιδίως της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας και της προσωπικής και γενετήσιας ελευθερίας τους, εφόσον αυτά απειλούνται από άμεσο κίνδυνο, την κοινωνική υποστήριξη των θυμάτων με την παροχή στέγης, διατροφής, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και ψυχολογικής συνδρομής, τη νομική αρωγή των θυμάτων με την εξασφάλιση νομικού παραστάτη και διερμηνέα.

2. Νομικό πλαίσιο για την προστασία των θυμάτων εμπορίας

Με το Προεδρικό Διάταγμα 233/2003 (ΦΕΚ Α' 204), που εκδόθηκε σε εκτέλεση του άρθρου 12 του Ν. 3064/2002, καθορίζονται οι φορείς, τα μέτρα και ο τρόπος παροχής της ως άνω προστασίας, αρωγής και μέριμνας.

Πιο συγκεκριμένα η αρωγή και προστασία που παρέχεται στα θύματα περιλαμβάνει:

- Προστασία για τη ζωή, τη σωματική ακεραιότητα, την προσωπική και γενετήσια ελευθερία, αν υπάρχει σοβαρός κίνδυνος γι' αυτά τα αγαθά και για όσο χρόνο διαρκεί αυτός ο κίνδυνος.

- Την παροχή, από τις Υπηρεσίες και Μονάδες Παροχής Αρωγής και Προστασίας και για όσο χρόνο κρίνεται αναγκαίο απ' αυτές, δωρεάν αρωγής (βοήθειας) που αφορά τη στέγαση (διαμονή με ασφάλεια σε ειδικά καταλύματα, διατροφή και ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης), ιατροφαρμακευτική περίθαλψη (ιατρική βοήθεια και χορήγηση των αναγκαίων φαρμάκων με τις οδηγίες του γιατρού), ψυχολογική υποστήριξη από ψυχολόγους - κοινωνιολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς και εξασφάλιση νομικού παραστάτη και διερμηνέα.

Ειδικά για τους ανήλικους, που δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους, την ένταξή τους σε προγράμματα που αφορούν την εκπαίδευση και την επαγγελματική τους κατάρτιση.

- Για όσους δεν υπερβαίνουν το 23ο έτος της ηλικίας τους και έχουν τα απαιτούμενα τυπικά προσόντα, εγγραφή στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση μέσω των προγραμμάτων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ).

- Για τα θύματα που είναι αλλοδαποί και βρίσκονται παράνομα στη χώρα, είναι δυνατόν να αναστέλλεται η απέλασή τους με διάταξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών και έγκριση του Εισαγγελέα Εφετών μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση στην ποινική δίκη κατά του υπαιτίου των παράνομων πράξεων (άρθρο 12 του νόμου 3064/2002).

- Ωσαύτως τα θύματα που είναι αλλοδαποί και βρίσκονται παράνομα στη χώρα, εφόσον το επιθυμούν, επαναπατρίζονται με ασφαλή τρόπο χωρίς να θίγεται η αξιοπρέπειά τους. Σε περίπτωση που το θύμα είναι ανήλικος για τον επαναπατρισμό του απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Εισαγγελέα ανηλίκων μετά από έκθεση του Επιμελητή ανηλίκων (άρθρο 13 του νόμου 3064/2002).

Με το νόμο **3386/2005** (ΦΕΚ Α΄ 212) «είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια», ορίζεται πλέον σαφώς η έννοια του θύματος εμπορίας ανθρώπων. Έτσι θύμα εμπορίας ανθρώπων, είναι το φυσικό πρόσωπο που κατέστη θύμα των εγκλημάτων, τα οποία προβλέπονται στα άρθρα 323, 323Α, 349, 351 και 351Α του Π.Κ. ανεξάρτητα από το εάν έχει εισέλθει στη χώρα νόμιμα ή παράνομα (άρθρο 1 περ. ι).

Η εισαγωγή στο νόμο του κεφαλαίου Θ΄ έχει ως σκοπό τη συνολική ρύθμιση της προστασίας και αρωγής των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων στο πλαίσιο της καταπολέμησης του φαινομένου και σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της οδηγίας 2004/81/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 «Σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων ή συνέργιας στη λαθρομετανάστευση, οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές».

Με τις διατάξεις του άρθρου 46 προβλέπεται ότι σε υπήκοο τρίτης χώρας που έχει χαρακτηριστεί θύμα εμπορίας ανθρώπων, με πράξη του Εισαγγελέα Πρωτοδικών, χορηγείται άδεια διαμονής χωρίς την υποχρέωση καταβολής παραβόλου. Η σχετική αίτηση για τη χορήγηση της άδειας διαμονής υποβάλλεται είτε αυτοπρόσωπα είτε διαβιβάζεται μέσω του αρμόδιου Εισαγγελέα στην Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Το άρθρο 47 αναφέρεται στο πρώτο στάδιο της όλης διαδικασίας που αφορά την ενημέρωση των θυμάτων για τη δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής και τις προϋποθέσεις που ζητούνται. Υφίσταται ιδιαίτερη πρόβλεψη για τις περιπτώσεις ασυνόδευτων ανήλικων θυμάτων, σχετικά με τα απαραίτητα μέτρα που θα πρέπει να λαμβάνονται από τις αρμόδιες αστυνομικές και δικαστικές αρχές, προκειμένου να προσδιοριστεί η ταυτότητα και η ιθαγένειά τους, ώστε να θεμελιωθεί το γεγονός ότι δε συνοδεύονται. Στο πλαίσιο της ανωτέρω πρόβλεψης, γίνεται κάθε δυνατή προσπάθεια για τον εντοπισμό της οικογένειας του ανήλικου και

λαμβάνονται αμέσως τα απαραίτητα μέτρα, για να εξασφαλίσουν τη νομική τους εκπροσώπηση και, εφόσον χρειάζεται την εκπροσώπηση τους στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.

Στο άρθρο 48 εισάγεται για πρώτη φορά η έννοια της προθεσμίας περίσκεψης, που αφορά στο επαρκές χρονικό διάστημα, το οποίο χορηγείται με απόφαση της αρμόδιας εισαγγελικής αρχής στο θύμα εμπορίας ανθρώπων, ώστε να συνέλθει και να ξεφύγει από την επιρροή των δράστών, προκειμένου στη συνέχεια να αποφασίσει αν θα συνεργαστεί ή όχι με τις αρμόδιες αστυνομικές και δικαστικές αρχές. Ειδικότερα ορίζεται προθεσμία περίσκεψης τριάντα ημερών, η οποία για τους ανήλικους παρατείνεται για ισόχρονο διάστημα, το οποίο θεωρείται επαρκές, ώστε να αντιληφθούν τον κίνδυνο που διατρέχουν και να συνεργαστούν με τις αρμόδιες αρχές. Ορίζεται ρητά ότι το διάστημα της προθεσμίας περίσκεψης δεν θεμελιώνει δικαίωμα διαμονής στη χώρα. Κατά το ίδιο δε διάστημα, τα ανωτέρω πρόσωπα δεν απελαύνονται, τυχόν δε εκδοθείσα απόφαση απέλασης ανακαλείται. Η προθεσμία περίσκεψης μπορεί να τερματίζεται με απόφαση της αρμόδιας Εισαγγελικής Αρχής, εφόσον το θύμα επανασυνδέσει τις σχέσεις του με τους δράστες των κυκλωμάτων εμπορίας ανθρώπων. Επιπλέον το κράτος διατηρεί σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας τη δυνατότητα να θέσει τέλος στην προθεσμία περίσκεψης για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας.

Στο άρθρο 49 καθορίζονται μέτρα περίθαλψης και βοήθειας στα θύματα εμπορίας κατά τη διάρκεια της προθεσμίας περίσκεψης (όπως ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, νομική βοήθεια κ.ά.).

Με τις διατάξεις του άρθρου 50 καθορίζονται οι ειδικές προϋποθέσεις χορήγησης και ανανέωσης άδειας διαμονής σε θύματα εμπορίας ανθρώπων. Ειδικότερα προβλέπεται ότι μετά την παρέλευση της προθεσμίας περίσκεψης ή και πριν παρέλθει αυτή εφόσον συντρέχει η περ. β' της παραγράφου αυτής, ο αρμόδιος Εισαγγελέας εξετάζει εάν πληρούνται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις και συντάσσει σχετική έκθεση:

α. Εάν κρίνεται σκόπιμη η παράταση της διαμονής του εν λόγω προσώπου στην Ελληνική Επικράτεια, προς διευκόλυνση της διενεργούμενης έρευνας ή της ποινικής διαδικασίας.

β. Εάν το ανωτέρω πρόσωπο έχει επιδείξει σαφή βούληση συνεργασίας και γ. εάν το ίδιο πρόσωπο έχει διακόψει κάθε σχέση με τους φερόμενους ως δράστες των αδικημάτων της περ. ι του άρθρου 1 του νόμου αυτού. Επίσης προβλέπεται ότι στην περίπτωση που ο αρμόδιος Εισαγγελέας εκδώσει θετική γνώμη και υπό την επιφύλαξη λόγων δημόσιας τάξης και ασφάλειας, εξετάζεται κατά προτεραιότητα η σχετική αίτηση και χορηγείται άδεια διαμονής δωδεκάμηνη με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, η οποία ανανεώνεται για ισόχρονο διάστημα και υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με αυτές της αρχικής χορήγησης.

Ορίζεται ακόμη ότι στα θύματα εμπορίας, στα οποία έχει χορηγηθεί η ανωτέρω άδεια διαμονής, διασφαλίζεται δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας, καθώς επίσης και σε παροχές τακτικής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 6 του Π.Δ. 233/2003.

Στο άρθρο 51 ορίζονται οι προϋποθέσεις μη ανανέωσης ή ανάκλησης της άδειας διαμονής. Ειδικότερα η άδεια διαμονής δεν ανανεώνεται ή ανακαλείται εφόσον συντρέχει μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Εάν ο δικαιούχος επανασυνδέσει τις σχέσεις του ενεργώς και εκουσίως με τους εικαζόμενους δράστες των πράξεων που έχει καταγγείλει.

β) Εάν η αρμόδια αρχή κρίνει ότι η συνεργασία ή καταγγελία του θύματος είναι δόλια ή καταχρηστική

γ) Όταν το θύμα παύει να συνεργάζεται

δ) Εάν με πρωτοβουλία της αρμόδιας εισαγγελικής ή δικαστικής αρχής η σχετική διαδικασία διακοπεί

ε) Όταν έχει εκδοθεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση, με την οποία περατώνεται και η σχετική διαδικασία.

Τέλος στο άρθρο 52 προβλέπεται η δυνατότητα αλλαγής σκοπού διαμονής. Ειδικότερα, μέσα σε ένα μήνα από την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, μπορεί να χορηγείται στον κάτοχο άδειας διαμονής, με την ιδιότητα του θύματος εμπορίας ανθρώπων, άδεια διαμονής για έναν από τους λόγους και υπό τις αντίστοιχες προϋποθέσεις που προβλέπονται στο νόμο αυτόν με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.

3. Αντιμετώπιση της εμπορίας των ανθρώπων στο πολιτικό επίπεδο

Δράσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης

1. Επιμόρφωση Δικαστών και Εισαγγελέων που επιτυγχάνεται με την ένταξη σχετικών μαθημάτων στο πρόγραμμα σπουδών της Εθνικής Σχολής Δικαστών και τη διοργάνωση σεμιναρίων επιμόρφωσης των εν ενεργεία δικαστικών λειτουργών στα πλαίσια λειτουργίας του τμήματος επιμόρφωσης της Εθνικής Σχολής Δικαστών, τα οποία διεξάγονται ετησίως στην Κομοτηνή.

Έχουν ήδη πραγματοποιηθεί ημερίδες-σεμινάρια ως κάτωθι:

- Τον Νοέμβριο του 2004 στη Θεσσαλονίκη ημερίδα στην οποία συμμετείχαν μέλη της Επιτροπής των Γενικών Γραμματέων και παρουσία των Μ.Μ.Ε., με στόχο την ενημέρωση του κοινού από εμπειρογνώμονες,

- Τον Φεβρουάριο του 2005 στην Εθνική Σχολή Δικαστών στη Θεσσαλονίκη νέα ημερίδα- σεμινάριο με τη συμμετοχή μελών της Επιτροπής για την ενημέρωση των δικαστικών λειτουργών, των αστυνομικών και των σπουδαστών της Εθνικής Σχολής Δικαστών.

- Τον Μάρτιο του 2005 ημερίδα στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών, παρουσία μελών της Επιτροπής, για την ενημέρωση των δικαστικών λειτουργών και των συναρμοδίων φορέων.

- Την 17η και 18η Μαΐου στο Πολεμικό Μουσείο στην Αθήνα διημερίδα με την πρωτοβουλία του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης και την υποστήριξη των Υπουργείων Εξωτερικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με σκοπό την εκπαίδευση όσων προσφέρουν υπηρεσίες στους κρατικούς ξενώνες για θύματα trafficking όσο και στους ξενώνες τους οποίους λειτουργούν Μ.Κ.Ο. με τη χρηματοδότηση της ελληνικής πολιτείας και κλήθηκαν ειδικοί εκπαιδευτές επί του θέματος από όλη την Ευρώπη.

2. Ανάθεση σε ειδικό Εισαγγελέα : Με πρωτοβουλία του Προϊσταμένου της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών ανατέθηκε σε μία Εισαγγελέα, στην Αθήνα, η αντιμετώπιση του φαινομένου.

3. Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης λειτουργεί ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή για την κατάρτιση κυρωτικού νόμου και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Δράση κατά της εμπορίας ανθρώπων καθώς και του Πρωτοκόλλου του Ο.Η.Ε. για την πρόληψη και τιμωρία της διακίνησης προσώπων, ιδιαίτερα γυναικών και παιδιών, που συμπληρώνει την Σύμβαση των Η.Ε. κατά του διασυνωριακού Οργανωμένου Εγκλήματος

4. Από το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχει συγκροτηθεί νομοπαρασκευαστική επιτροπή :

α) για την προσαρμογή στην ελληνική νομοθεσία στις υποχρεώσεις που επιβάλλονται από την Απόφαση - Πλαίσιο του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2001 «σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες». Με την ως άνω Α-Π αναγνωρίζονται τα βασικά δικαιώματα των θυμάτων, δηλαδή πρόσβασης στη δικαιοσύνη (με κύρια έκφραση τη λήψη πληροφοριών), υποστήριξης, προστασίας και αποζημίωσης (συμπεριλαμβανομένων και των δικαστικών δαπανών). Αναγνωρίζεται επίσης με την Απόφαση ο θεσμός της ποινικής μεσολάβησης (ποινικής συνδιαλλαγής), τον οποίο οφείλουν τα κράτη - μέλη να ρυθμίσουν και να προωθήσουν κατά την εφαρμογή του.

β) για την ενσωμάτωση στην εθνική έννομη τάξη των διατάξεων της οδηγίας 2004/80/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 «για την

αποζημίωση των θυμάτων εγκληματικών πράξεων», Έχει ήδη κατατεθεί το σχετικό σχέδιο νόμου.

Υπουργείο Δημοσίας Τάξεως

Οι δράσεις που αναπτύχθηκαν από το Υπουργείο Δημοσίας Τάξεως για την αντιμετώπιση και καταπολέμηση του φαινομένου της Εμπορίας Ανθρώπων, έχουν ως εξής:

I. Ο.Κ.Ε.Α.

Τον Απρίλιο του 2001 με Κοινή Υπουργική Απόφαση Υπουργών Εσωτερικών Δ.Δ. & Α. και Δημόσιας Τάξης συστάθηκε η Ομάδα Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων (ΟΚΕΑ), μια ομάδα με διυπουργική και διεπιστημονική σύνθεση στην οποία προεδρεύει ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας και μετέχουν ως μέλη, υψηλόβαθμοι και εξειδικευμένοι Αξιωματικοί, Επιστήμονες, Εκπρόσωποι των Υπουργείων, Εσωτερικών Δ.Δ. & Α., Δικαιοσύνης, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, της Γ.Γ. Ισότητας και του ΔΟΜ με κύριο στόχο την εισήγηση νομοθετικού πλαισίου, καθώς και την ενημέρωση-ευαισθητοποίηση και υποβολή πρότασης για Οργάνωση Υπηρεσιών.

Με βάση τις εισηγήσεις της ΟΚΕΑ καταρτίστηκε ο Ν.3064/2002, ο οποίος αποτελεί ένα πρωτοποριακό και συνάμα αποτελεσματικό εργαλείο για την καταπολέμηση του φαινομένου.

Περαιτέρω η ΟΚΕΑ:

- Εισηγήθηκε την ίδρυση και την λειτουργία υπηρεσιών anti-trafficking της Ελληνικής Αστυνομίας.
- Εξέδωσε news letter (2000 τεύχη) και ήταν η πρώτη που ευαισθητοποίησε όλους τους φορείς του Δημοσίου.
- Διοργάνωσε Έκθεση με έργα τέχνης.(Ευρώπη Ενωμένη κατά της δουλείας)
- Συμμετείχε σε ημερίδες εκδηλώσεις.
- Μέλη της έδωσαν συνεντεύξεις στον έντυπο και ηλεκτρονικό Τύπο.
- Δημοσιεύθηκαν άρθρα των μελών της στον ημερήσιο και περιοδικό Τύπο.

Τον Απρίλιο του 2005, στα πλαίσια του επόμενου κύκλου εργασιών, η ΟΚΕΑ αποφάσισε την σύνταξη Έκθεσης για την Εμπορία Ανθρώπων, η οποία θα περιλαμβάνει τις δράσεις που αναπτύχθηκαν και τις συνεργασίες που επιτεύχθηκαν με συναρμοδίους φορείς, επί θεμάτων αντιμετώπισης και καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και της παροχής αρωγής και προστασίας στα θύματα αυτής, κατά τα έτη

2003-2005, ανά Υπουργείο. Σήμερα η ΟΚΕΑ βρίσκεται στο στάδιο της επεξεργασίας της Έκθεσης και εντός ολίγων μηνών θα ολοκληρώσει το έργο της.

II. ΟΔΕΣΑΠ

Την 28/1/2002 συστάθηκε και λειτουργεί στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, Ομάδα Διοίκησης Έργου για το Σχεδιασμό Αντεγκληματικής Πολιτικής (ΟΔΕΣΑΠ), στην οποία προεδρεύει ο Διευθυντής Δημόσιας Ασφάλειας και συμμετέχουν Πανεπιστημιακοί και Υπηρεσιακοί Παράγοντες. Έργο της Ομάδας, σύμφωνα με την απόφαση σύστασής της, είναι η ορθολογική διαμόρφωση ενός πλαισίου δράσης αντεγκληματικής πολιτικής, με μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους, η μελέτη και έρευνα του φαινομένου της εγκληματικότητας στις διάφορες εκδοχές του, ο σχεδιασμός αντεγκληματικής πολιτικής, καθώς και η διεξαγωγή βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας στο πεδίο της αντεγκληματικής πολιτικής.

Στα πλαίσια της αποστολής της, η Ο.Δ.Ε.Σ.Α.Π. υπέβαλλε προς την Πολιτική Ηγεσία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης κείμενο προτάσεων για μία ολοκληρωμένη πολιτική προστασίας των θυμάτων εγκληματικών πράξεων. Η πρόταση εγκρίθηκε με απόφαση της Φυσικής Ηγεσίας και στη συνέχεια εκπονήθηκε, Ενημερωτικό Εγχειρίδιο με στόχο να συνδράμει και να καθοδηγήσει το έργο των Υφιστάμενων Υπηρεσιών που έρχονται σε επαφή με θύματα εγκληματικών ενεργειών. Συγκεκριμένα, παρέχεται λεπτομερής ανάλυση των υποχρεώσεων και δυνατών δράσεων των αστυνομικών οι οποίοι χειρίζονται υποθέσεις που αφορούν σε:

- Εγκλήματα σε βάρος ανηλίκων
- Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας
- Εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας
- Εγκλήματα κατά της ζωής και σωματικής ακεραιότητας

- Οικονομική και σεξουαλική εκμετάλλευση ανθρώπων

Επιπρόσθετα, περιλαμβάνεται παράρτημα με χρήσιμες πληροφορίες για την περαιτέρω καθοδήγηση και χειρισμό των θυμάτων, από τους Αρμόδιους για τον σκοπό αυτό Φορείς (συμπεριλαμβάνονται και ΜΚΟ), προκειμένου να τύχουν της προβλεπόμενης από το νόμο προστασίας και αρωγής.

III. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Η Ελληνική Αστυνομία με στόχο την μείωση του προβλήματος, εφαρμόζει συγκεκριμένη Στρατηγική και σχέδια δράσης, στα οποία περιλαμβάνονται :

- **Η Αντεγκληματική Πολιτική**

Στη νέα Αντεγκληματική πολιτική που τέθηκε σε εφαρμογή από το 2001 και συνεχίζεται και τα επόμενα χρόνια, το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας έθεσαν την αντιμετώπιση του προβλήματος στις βασικές προτεραιότητες δράσης, μέσα από μία διαδικασία στοχοποίησης, ευαισθητοποίησης του προσωπικού, διαρκούς εκπαίδευσης και αυξημένης δραστηριότητας των Υπηρεσιών.

Ειδικότερα προβλέπεται η αποτύπωση του προβλήματος σε επίπεδο Αστυνομικής Δ/σης, η ανάθεση συγκεκριμένων καθηκόντων σε Αξιωματικούς, στενή συνεργασία με τους Ο.Τ.Α., συνεχή και επίπονη προσπάθεια ευαισθητοποίησης του προσωπικού, ενεργοποίηση και βελτίωση του πληροφοριακού δικτύου, εφαρμογή με αυστηρότητα της ισχύουσας νομοθεσίας, έρευνα σε βάθος των υποθέσεων, εντονότερη δραστηριοποίηση των Τμημάτων Συνοριακής Φύλαξης κ.λπ.

- **Οι Υπηρεσίες Antitrafficking**

Για αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου, λειτουργούν ομάδες anti-trafficking κεντρικά και περιφερειακά. Κεντρικά, το θέμα χειρίζεται η ομάδα anti-trafficking της Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας από το Σεπτέμβριο του 2002. Το έργο της ομάδας είναι να χειρίζεται ειδικά τα θέματα της εμπορίας ανθρώπων και να καθοδηγεί τις περιφερειακές επιχειρησιακές Υπηρεσίες. Στις Δ/σεις Ασφάλειας Αττικής και Θεσσαλονίκης στα λειτουργούντα εξειδικευμένα τμήματα ηθών, λειτουργούν από 1-11-2003 οι ομάδες anti-trafficking, με κατάλληλη στελέχωση σε προσωπικό και υλικοτεχνικό εξοπλισμό. Μετά την αξιολόγηση της δράσης των ομάδων αυτών ο κ. Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας αποφάσισε την συγκρότηση και λειτουργία όμοιων ομάδων σε 12 Αστυνομικές Διευθύνσεις της χώρας ήτοι : Α.Δ. Αρκαδίας, Α.Δ. Αχαΐας, Α.Δ. Ηρακλείου, Α.Δ. Ιωαννίνων, Α.Δ. Κέρκυρας, Α.Δ. Σερρών, Α.Δ. Κοζάνης, Α.Δ. Κυκλάδων, Α.Δ. Λάρισας, Α.Δ. Λέσβου, Α.Δ. Ροδόπης και Α.Δ. Φθιώτιδας από 20-01-2006.

Επιπρόσθετα με το νεοεκδοθέν Π.Δ. 48/13-3-2006 δημιουργήθηκαν στις Δ/σεις Ασφάλειας Αττικής - Θεσσαλονίκης, Τμήματα Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων, τα οποία αποτελούν το Τμήμα 3ο της Υποδ/σης Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος, αντίστοιχα.

● **Η εκπαίδευση επιμόρφωση του προσωπικού.(Ακαδημία-Σεμινάρια επιμόρφωσης)**

Επειδή θεωρούμε εξαιρετικά σημαντικό το θέμα της Εκπαίδευσης του Αστυνομικού προσωπικού ήδη η Αστυνομική Ακαδημία έχει συμπεριλάβει στη διδακτέα ύλη, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης (Παραγωγικές Σχολές Αστυφυλάκων-Αξιωματικών καθώς και τμήματα μετεκπαίδευσης - επιμόρφωσης του αστυνομικού προσωπικού), το θέμα της εμπορίας ανθρώπων(καταπολέμηση φαινομένου-εντοπισμός θυμάτων - παροχή αρωγής και προστασίας σ' αυτά).

● **Η Διεθνής συνεργασία. - Συμμετοχή σε διεθνείς συναντήσεις.**

Το Υπουργείο δημοσίας Τάξεως συμμετέχει με εκπροσώπους ΑΞ/κούς, και παρακολουθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό συναντήσεων που γίνονται στα πλαίσια της Ε. Ε, του Ο. Η. Ε, EUROPOL, INTERPOL, SECI, Αδριατικής πρωτοβουλίας και Ιονίου, πρωτοβουλίας για την Μαύρη θάλασσα και τον Εύξεινο Πόντο κλπ. Συμμετέχει επίσης σε σεμινάρια και ημερίδες τόσο στο Εξωτερικό όσο και στο Εσωτερικό της Χώρας.

● **Η ανάπτυξη συνεργασιών και συναντήσεων με τις Αστυνομικές Διευθύνσεις παραμεθορίων περιοχών.**

Για την καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος πραγματοποιούνται σε διμερή βάση με τις γείτονες χώρες (Αλβανία, ΠΓΔΜ, Βουλγαρία) συναντήσεις των όμορων Περιφερειακών Αστυνομικών Αρχών, εναλλάξ στα συνοριακά σημεία των δύο Χωρών, τακτικά ή έκτακτα όποτε κρίνεται απαραίτητο από τις δύο πλευρές. Ειδικότερα μέσω αυτών των συναντήσεων επιδιώκεται ο συντονισμός των μέτρων άσκησης του διαβατηριακού ελέγχου και επιτήρησης στα μη ελεγχόμενα τμήματα των συνόρων για την αντιμετώπιση της λαθρομετανάστευσης, την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών, προσώπων, όπλων, καθώς επίσης και η επίλυση τυχόν προβλημάτων που αναφύονται στα συνοριακά σημεία με τη λήψη εναρμονισμένων μέτρων.

● **Πρόγραμμα ΙΛΑΕΙΡΑ**

Με πρωτοβουλία του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως και του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας εκτελείται Σχέδιο Επιχειρησιακής - Διυπηρεσιακής Δράσης για την αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης ανθρώπων (trafficking).

Το Σχέδιο αυτό φέρει την κωδική ονομασία «ΙΛΑΕΙΡΑ»² και σκοπός του

² Το όνομα προέρχεται από την πρώτη απαχθείσα γυναίκα στην ιστορία της ανθρωπότητας. Πρόκειται για μία από τις δύο θυγατέρες του βασιλιά της Μεσσηνίας Λεύκιππου, την Ιλάειρα, η άλλη ήταν η Φοίβη, τις οποίες απήγαγαν οι Διόσκουροι Καστορας και Πολυδεύκης, μολοντί ήταν ξαδέλφες τους και παρά το

είναι η ουσιαστική, συντονισμένη και αποτελεσματική ανταπόκριση όλων των εμπλεκόμενων στην καταπολέμηση του trafficking Φορέων, μέσω κοινών επιχειρήσεων πανελλαδικής εμβέλειας.

Το Σχέδιο λειτουργώντας προληπτικά και κατασταλτικά, αναπτύσσεται στη βάση δύο παραμέτρων και θα ολοκληρωθεί σε οκτώ φάσεις σχεδιασμού και υλοποίησης. Συγκεκριμένα η **πρώτη παράμετρος** περιλαμβάνει την επιχειρησιακή (αστυνομική) δράση, για την εξάρθρωση οργανωμένων κυκλωμάτων με διεθνικό χαρακτήρα και την απελευθέρωση θυμάτων. Η **δεύτερη παράμετρος** περιλαμβάνει την παροχή προστασίας και αρωγής στα θύματα (ενηλίκων, ανηλίκων, προστασία, φιλοξενία, επαναπατρισμός, υγειονομική περίθαλψη, άσυλο κ.τ.λ.), ως αποτέλεσμα της παραπάνω δράσης.

Οι φάσεις ολοκλήρωσης του Σχεδίου είναι οι εξής:

- Εκπόνηση Σχεδίου
- Προπαρασκευαστικές δράσεις
- Διεξαγωγή Άσκησης επί χάρτου
- Διεξαγωγή πραγματικής Άσκησης ετοιμότητας
- Πλήρης Επιχειρησιακή Δράση (με ορίζοντα έξι μηνών περίπου από σήμερα)
- Περιφερειακή συνεργασία πραγματοποίησης συνεδρίου - άσκησης επί χάρτου (χρονικός ορίζοντας δέκα μήνες περίπου από σήμερα)

Η εμπορία ανθρώπων εστιάζεται στην κίνηση από τις Βαλκανικές Χώρες και ευρύτερα της Ν.Α. Ευρώπης, κυρίως ως χώρες προέλευσης και δράσης οργανωμένων κυκλωμάτων στρατολόγησης και διακίνησης θυμάτων. Αναγνωρίζεται ότι το πρόβλημα, λόγω του διεθνούς χαρακτήρα του και της επικινδυνότητάς του, για να αντιμετωπιστεί απαιτεί **ευρύτερη συνεργασία**. Για το σκοπό αυτό το Σχέδιο θα αναπτυχθεί και σε **Διασυνοριακό - Διαπεριφερειακό Επίπεδο**.

Το Εθνικό αυτό Σχέδιο Επιχειρησιακής - Διυπηρεσιακής Δράσης για την αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης ανθρώπων εντάσσεται στο πλαίσιο ενός συνολικού σχεδιασμού, για τον συντονισμό όλων των

γεγονός ότι ήταν αρραβωνιασμένες με τους υιούς του αδελφού του Λεύκιππου Αφαρέα, Ίδα και Λυγκέα. Αποτέλεσμα ο φονικός πόλεμος μεταξύ των τεσσάρων Ίδα και Λυγκέα κατά Κάστορα και Πολυδεύκη, στον οποίο βρήκαν άδοξο τέλος οι Διόσκουροι.

εμπλεκόμενων φορέων και επιχειρεί μέσα από συγκεκριμένες δράσεις όλων των Χωρών της Ν.Α. Ευρώπης και των Βαλκανίων να επιφέρει μια συνεκτική προσέγγιση στο πλαίσιο της εσωτερικής ασφάλειας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με το Σχέδιο Δράσης, σκοπείται να αναπτυχθεί ταυτόχρονη δράση των Χωρών της Ν.Α. Ευρώπης, σε επίπεδο αφ ενός διωκτικών αρχών και αφ ετέρου υποστηρικτικής συνδρομής των θυμάτων, ώστε να υπάρξουν βέλτιστα αποτελέσματα στην αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων. **Η Ελλάδα επιθυμεί και μπορεί να τεθεί στην πρωτοπορία σ' αυτή την μάχη για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, ιδιαίτερα στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης αξιοποιώντας το Ολυμπιακό και Ευρωπαϊκό κεκτημένο.**

● **Η ανταλλαγή πληροφοριών.(INTERPOL, EUROPOL, SECI)**

Στην προσπάθεια καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και κάθε μορφής εγκληματικότητας, σε διεθνές επίπεδο ανταλλάσσονται πληροφορίες με την EUROPOL, INTERPOL, SECI καθώς και μέσω των διμερών σχέσεων που έχουν αναπτυχθεί με τη συνομολόγηση συμφωνιών αστυνομικής συνεργασίας τόσο με κράτη μέλη της Ε.Ε. όσο και με Τρίτες Χώρες καθώς επίσης και μέσω της τοποθέτησης αστυνομικών συνδέσμων στις χώρες Ιταλία, Βουλγαρία, Κύπρος, Τουρκία, Αλβανία, Ρωσία, Ουκρανία, ΠΓΔΜ, Κροατία, Βοσνία- Ερζεγοβίνη, Σερβία-Μαυροβούνιο, Ρουμανία (πέραν του αστυνομικού συνδέσμου στο SECI) και Λίβανο.

Η συμμετοχή και οργάνωση διεθνών επιχειρήσεων

Κατά την διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας στην Ε.Ε. το Υ.Δ.Τ. είχε συμπεριλάβει στις προτεραιότητές του την πραγματοποίηση κοινών επιχειρήσεων των χωρών μελών της EUROPOL, των υπό ένταξη χωρών, των χωρών προέλευσης των θυμάτων του THB και του SECI. Από την χώρα μας σχεδιάσθηκε και πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά η πρωτοποριακή επιχείρηση με την κωδική ονομασία «ΛΗΔΑ» με πολύ θετικά αποτελέσματα. Ο συντονισμός της επιχείρησης έγινε από την χώρα μας και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων έγινε με την υποστήριξη της EUROPOL.

Διοργανώθηκαν από το SECI, του οποίου η Ελλάδα είναι μέλος και συγκεκριμένα από την ομάδα εργασίας της εμπορίας ανθρώπων, κατά τα έτη 2002, 2003 & 2004 αστυνομικές επιχειρήσεις, (με την κωδική ονομασία "MIRAGE"), με την συμμετοχή των κ-μ (και της χώρας μας), διεθνών οργανισμών και ΜΚΟ, με στόχο τον προσδιορισμό των εγκληματικών ομάδων που διαχειρίζονται την διακίνηση και εμπορία γυναικών στα πλαίσια κοινών Αστυνομικών ερευνών.

Η εφαρμογή σύγχρονων ερευνητικών τεχνικών, προστασία μαρτύρων, εφαρμογή ευεργετικών διατάξεων για τα θύματα, ελεγχόμενες μεταφορές, πράκτορες υπό κάλυψη κ.λπ.

Η έρευνα σε βάθος των υποθέσεων και εξάρθρωση των κυκλωμάτων με παράλληλη έρευνα για ξέπλυμα χρήματος σε βάρος των δραστών και κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από την εγκληματική δραστηριότητά τους.

Διαβιβάστηκε Εγκύκλιος Διαταγή του κ. Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας σε όλες τις Υπηρεσίες για τη διευκόλυνση του χειρισμού των υποθέσεων Τ.Η.Β. Επισημαίνεται ότι σε αυτήν αναφέρεται και η συνεργασία των Υπηρεσιών μας με μέλη ΜΚΟ ειδικών ειδικοτήτων (ψυχολόγων-κοινωνιολόγων) τηρουμένων των διατάξεων της Ποινικής Δικονομίας σε θέματα που αφορούν την αρωγή των θυμάτων.

Η δημιουργία καταλλήλων συνθηκών ώστε τα θύματα να υπερνικήσουν το φόβο τους, να αισθανθούν ασφαλή και να μιλήσουν.

Διαβιβάστηκε σε όλες τις Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, το Ενημερωτικό Δελτίο με χρήσιμες πληροφορίες για τα δικαιώματα των θυμάτων μεταφρασμένο σε (13) ξένες γλώσσες (Αγγλική, Αλβανική, Αραβική, Βουλγαρική, Γαλλική, Γερμανική, Ισπανική, Ιταλική, Πολωνική, Ρουμάνικη, Ρωσική, Σέρβικη και Τούρκικη) το οποίο κοινοποιείται στα θύματα ώστε να αισθάνονται ασφαλή και να εμπιστεύονται το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας.

- **Η συνεργασία με συναρμόδιους φορείς (Υπουργεία - Υπηρεσίες - Φορείς - ΜΚΟ - ΔΟΜ ξένες Πρεσβείες στη Χώρα μας κ.λπ.)**

Οι Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας οι οποίες επιλαμβάνονται των υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων συνεργάζονται, με τις ξένες Πρεσβείες στη Χώρα μας σε ό,τι αφορά, την παροχή αρωγής στα θύματα υπηκόων τους στις υποθέσεις αυτές. Η συνεργασία αυτή αρχίζει με την ενημέρωση της ξένης Αρχής, περί της εμπλοκής υπηκόων τους και στη συνέχεια αφού χαρακτηρισθούν από τον αρμόδιο Εισαγγελέα, οι επιληφθείσες Αστυνομικές Υπηρεσίες μεταφέρουν τα θύματα στις Πρεσβείες τους, οι οποίες μεριμνούν για τον επαναπατρισμό τους. Οι Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας συνεργάζονται επίσης, μέσω της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και της Γενικής Γραμματείας Υγείας-Κοινωνικής Αλληλεγγύης στα θέματα παροχής αρωγής και προστασίας στα θύματα με ΜΚΟ και για τον ασφαλή επαναπατρισμό τους, με τον ΔΟΜ.

Σύσταση Επιτροπής Γενικών Γραμματέων Υπουργείων για

- **Αποστολή Διαταγής στις περιφερειακές-επιχειρησιακές Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας με εξειδικευμένες ερωτήσεις για την αναγνώριση πιθανών θυμάτων trafficking.**

Τον Δεκέμβριο του 2004 εστάλη έγγραφο (της ΔΔΑ/ΑΕΑ), σε όλες τις Υπηρεσίες της Χώρας, με εξειδικευμένες ερωτήσεις, για την διευκόλυνση των προανακριτικών Υπαλλήλων, κατά την διερεύνηση υποθέσεων Εμπορίας Ανθρώπων(trafficking).

Με την υποβολή των ερωτημάτων αυτών στα πιθανά θύματα, οι επιλαμβανόμενοι της διερεύνησης των υποθέσεων Αξιωματικοί, επιτυγχάνουν αφενός μεν να προσδιορίσουν αν πράγματι πρόκειται για θύμα και αφετέρου να συγκεντρώσουν πληροφορίες, οι οποίες μπορούν στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν στα πλαίσια της ποινικής διαδικασίας.

Δ. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ-ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2005 (Ιστοσελίδα: www.ydt.gr).

Η Ομάδα Anti-trafficking του 1ου Τμήματος της Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας έχει οριστεί για την τήρηση στατιστικών στοιχείων υποθέσεων Εμπορίας Ανθρώπων. Τα στοιχεία αυτά συλλέγονται με βάση τις αναφορές που αποστέλλουν οι επιλαμβανόμενες επιχειρησιακές Υπηρεσίες όλης της χώρας επί των προαναφερομένων υποθέσεων.

Κατά το έτος 2005, οι Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας επιληφθηκαν σε 60 υποθέσεις Εμπορίας Ανθρώπων και Σωματεμπορίας (59 υποθέσεις σεξουαλικής και οικονομικής εκμετάλλευσης και 1 υπόθεση εργασιακής εκμετάλλευσης), εκ των οποίων οι 17 διαπράχθηκαν από Εγκληματικές Οργανώσεις. Από τις έρευνες και τις προανακρίσεις των υποθέσεων αυτών κατηγορήθηκαν 202 δράστες, Έλληνες και αλλοδαποί, ενώ υπήρξαν 137 θύματα (άνδρες, γυναίκες και ανήλικοι) οικονομικής και σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Σε -57- θύματα παρασχέθηκε αρωγή και προστασία από τις μονάδες αρωγής και προστασίας της Πολιτείας, καθώς και από μη κυβερνητικές οργανώσεις. (ΜΚΟ). Για -20- θύματα εκδόθηκε διάταξη του αρμόδιου Εισαγγελέα, με την οποία ανεστάλη η απέλασή τους, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν.3064/02.

Οι επιληφθείσες Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας συνεργάστηκαν:

- ✓ Με τις αλλοδαπές Διπλωματικές (Πρεσβείες -Προξενία) Αρχές στη Χώρα μας, σε 32 περιπτώσεις για την παροχή αρωγής και προστασίας στα θύματα υπηκόων τους.
- ✓ Με τον Δ.Ο.Μ. σε 12 περιπτώσεις για τον ασφαλή επαναπατρισμό.
- ✓ Με Υπηρεσίες και Μονάδες παροχής, προστασίας και αρωγής (ΑΓΙΑ

ΒΑΡΒΑΡΑ) καθώς και με Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς (ΕΚΚΥΘΚΑ, ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ, ΚΛΙΜΑΚΑ και ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΥΡΩΠΗΣ) μέσω της Γενικής Γραμματείας Ισότητας καθώς και της Γενικής Γραμματείας Υγείας - Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) σε 19 περιπτώσεις. Επισημαίνεται ότι, η πλειονότητα των θυμάτων βρίσκεται νόμιμα στη Χώρα μας και για το λόγο αυτό δήλωσαν στις επιληφθείσες Υπηρεσίες ότι δεν επιθυμούν να τεθούν υπό την προστασία της Πολιτείας και έχουν ήδη αναχωρήσει για τις πατρίδες τους, ενώ ένας μικρός αριθμός βρίσκεται ακόμα στη χώρα μας.

Παράρτημα

Στατιστικά Στοιχεία

ΠΑΡΟΧΗ ΑΡΩΓΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΑ ΘΥΜΑΤΑ (Άρθρα 323 Α & 351)

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2003

Κατά το έτος 2003 εξαρθρώθηκαν από τις Υπηρεσίες του Υπουργείου δημοσίας Τάξεως 49 Εγκληματικές Οργανώσεις και κυκλώματα, δραστηριοποιούμενες στην Εμπορία Ανθρώπων και στην Σωματεμπορία. Από τις έρευνες και τις προανακρίσεις των υποθέσεων αυτών συνελήφθησαν 284 δράστες, Έλληνες και αλλοδαποί, ενώ υπήρξαν 93 θύματα (γυναίκες αλλοδαπές) οικονομικής και σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Σε ό,τι αφορά τα θύματα, τα 28 τέθηκαν υπό την προστασία της πολιτείας και τους παρασχέθηκε αρωγή με διατάξεις που εξέδωσαν οι αρμόδιοι Εισαγγελείς, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν.3064/02 για τα 27, ενώ για το 1 εκδόθηκε διάταξη από τον αρμόδιο Εισαγγελέα, σύμφωνα με το άρθρο 44§7 του Ν.2910/01. Τα θύματα κατά υπηκοότητα έχουν ως εξής: Μολδαβία 6, Ουζμπεκιστάν 3, Ρωσία 10, Ουκρανία 7 και Ρουμανία 2.

Με την συνεργασία της Δ/σης Δημόσιας Ασφάλειας/ΑΕΑ και της Γενικής Γραμματείας Ισότητας στο ΚΕΣΟ, φιλοξενήθηκαν 8 θύματα και στους "Γιατρούς του Κόσμου" 6, ενώ τα υπόλοιπα θύματα δήλωσαν εγγράφως ότι δεν επιθυμούν την παροχή αρωγής και την προστασία της Πολιτείας, με αποτέλεσμα άλλα να αναχωρήσουν για τις πατρίδες τους με την συνδρομή του Δ.Ο.Μ. Αθήνας και άλλα να βρίσκονται ακόμα στη χώρα μας σε φιλικά τους σπίτια.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
(1/1 έως 31/12/2004)

ΥΠΗΚΟΟΙ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ	Παροχή αρωγής & Προστασίας	Διάταξη Εισαγγελέα	*Συνεργασία ΚΟ & ΜΚΟ	Συνεργασία με Διπλωματικές Αρχές	Συνεργασία με Δ.Ο.Μ.
ΑΛΒΑΝΙΑΣ	7	7	7		
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	4	3	4		
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ	3	1	2		2
ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ	2	2	2		2
ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ	3	3			1
ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ	6	6	6		
ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	17	2	8	12	12
ΡΩΣΙΑΣ	4	1	2		
Τελικό Σύνολο	46	25	31	12	17

* Συνεργασία των υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας με την Γενική Γραμματεία Ισότητας καθώς και με την Γενική Γραμματεία Υγείας - Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την παροχή αρωγής και προστασίας σε 31 θύματα από Κυβερνητικούς (ΕΚΑΚΒ) και Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς (Γιατροί του Κόσμου, ΚΕΣΟ, ΕΚΚΥΘΑ,ΚΑΘΒ,ΑΡΣΙΣ).

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
(1/1 έως 31/12/2005)

ΥΠΗΚΟΟΙ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ	Παροχή αρωγής & προστασίας	Διάταξη Εισαγγελέα	*Συνεργασία ΚΟ & ΜΚΟ	Συνεργασία με Διπλωματικές Αρχές	Συνεργασία με Δ.Ο.Μ.
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1		1	1	1
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ	2		2		2
ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ	2	1	2		2
ΝΙΓΗΡΙΑΣ	4	4	4		
ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ	2	2	1		1
ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	43	10	7	32	4
ΡΩΣΙΑΣ	3	3	2		2
Τελικό Σύνολο	57	20	19	33	12

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (1/1 έως 30/6/2006)

ΥΠΗΚΟΟΙ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ	Παροχή αρωγής & προστασίας	Διάταξη Εισαγγελέα	*Συνεργασία ΚΟ & ΜΚΟ	Συνεργασία με Διπλωματικές Αρχές	Συνεργασία με Δ.Ο.Μ.
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	5	1	5		4
ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ	1	1	1		
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ					
ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ	5	5	5		5
ΝΙΓΗΡΙΑΣ	2	2	2		
ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ	1	1	1		2
ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	3	2	3		
ΡΩΣΙΑΣ	11	11	9		1
Τελικό Σύνολο	28	23	26		12

ΔΡΑΣΤΕΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ-ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑΣ (Άρθρα 323Α & 351)

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (1/1/2003 έως 30/6/2006)

ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Αριθμός Δραστών			
	2003	2004	2005	Α' εξάμηνο 2006
ΑΙΓΥΠΤΟΥ	-	7	-	-
ΑΛΒΑΝΙΑΣ	22	22	13	13
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	3	-	1	-
ΒΕΛΓΙΟΥ	-	1	-	-
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1	15	12	5
ΓΕΩΡΓΙΑΣ	2	-	-	-
ΕΛΛΑΔΑΣ	166	207	133	67

ΙΝΔΙΑΣ	-	-	1	-
ΙΡΑΚ	-	-	-	3
ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ	3	1	-	1
ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑΣ	-	2	-	-
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ	5	-	-	-
ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ	8	4	3	-
ΝΙΓΗΡΙΑΣ	-	-	5	1
ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ	3	4	-	-
ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ	12	5	1	1
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	-	-	1	-
ΠΟΛΩΝΙΑΣ	2	-	-	-
ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	20	5	28	3
ΡΩΣΙΑΣ	30	10	3	1
ΣΛΟΒΑΚΙΑΣ	3	-	-	-
ΣΥΡΙΑΣ	-	1	-	-
ΤΟΥΡΚΙΑΣ	4	4	1	-
Τελικό Σύνολο	284	288	202	95

ΘΥΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ-ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑΣ
(Άρθρα 323Α & 351)

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
(1/1/2003 έως 30/6/2006)

ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Αριθμός Θυμάτων			
	2003	2004	2005	Α' εξάμηνο 2006
ΑΓ. ΔΟΜΕΝΙΚΟΥ	-	1	-	-
ΑΛΒΑΝΙΑΣ	1	9	2	3
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	-	1	2	-
ΑΥΣΤΡΙΑΣ	-	1	-	-
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1	10	9	5
ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	-	-	1	-

ΓΕΩΡΓΙΑΣ	-	2	-	1
ΓΚΑΝΑΣ	-	1	-	-
ΕΛΛΑΔΑΣ	-	2	-	-
ΔΑΝΙΑΣ	-	-	1	-
ΕΡΥΘΡΑΙΑΣ	1	1	2	-
ΕΣΘΟΝΙΑΣ	-	-	1	-
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	2	3	1	-
ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ	1	-	1	1
ΚΙΡΚΙΣΤΑΝ	-	-	1	-
ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑΣ	7	8	3	1
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ	4	4	3	2
ΜΑΡΟΚΟΥ	-	1	-	-
ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ	10	10	7	5
ΝΙΓΗΡΙΑΣ	2	3	8	2
ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ	-	2	1	-
ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ	4	5	1	-
ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ	14	21	12	2
Π.Γ.Δ.Μ.	1	-	-	-
ΠΟΛΩΝΙΑΣ	-	1	-	1
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ	1	-	-	-
ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	10	41	53	4
ΡΩΣΙΑΣ	31	50	28	18
ΣΥΡΙΑΣ	-	-	-	1
ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	-	1	-	-
ΤΣΕΧΙΑΣ	3	3	-	-
ΛΕΤΟΝΙΑΣ	-			2
Τελικό Σύνολο	93	181	137	48

Πίνακας: 1 « Σύνολο αδειών διαμονής σύμφωνα με το άρθρο 44 παρ. 7 του ν. 2910/2001 Έτος 2004»

Υπηκοότητα	Χορήγηση
Μολδαβία	1
Βουλγαρία³	2
Ουζμπεκιστάν	4
Ουκρανία	5
Ρουμανία	2
Ρωσία	10
Σύνολο	24

Πίνακας: 2 « Σύνολο αδειών διαμονής σύμφωνα με το άρθρο 44 παρ. 7 του ν. 2910/2001 Έτος 2005»

Υπηκοότητα	Χορήγηση
Μολδαβία	1
Βουλγαρία	2
Ουζμπεκιστάν	6
Ουκρανία	6
Ρουμανία	2
Ρωσία	12
Σύνολο	29

**Πίνακας: « Σύνολο αδειών διαμονής σύμφωνα με το άρθρο 46 του ν. 3386/2005»
Έτος 2006**

Υπηκοότητα	Αρχική Χορήγηση	Ανανέωση
Μολδαβία	4	1
Βουλγαρία	1	-

³Έχει χορηγηθεί σχετική βεβαίωση αντί άδειας διαμονής ενιαίου τύπου, δεδομένου ότι στερούνταν διαβατηρίου, λόγω κατακράτησης από τα κυκλώματα εμπορίας ανθρώπων, η οποία θα αντικατασταθεί με άδεια διαμονής ενιαίου τύπου σε περίπτωση που εφοδιασθούν με διαβατήριο

Νιγηρία	5	-
Ουζμπεκιστάν	-	7
Ουκρανία	-	4
Ρουμανία	2	1
Ρωσία	3	11
Μερικό Σύνολο	15	24
Γενικό Σύνολο (χορηγήσεις & ανανεώσεις)	39	

Συνεχίζουμε τη συντονισμένη προσπάθεια με έμφαση

- στην πραγματική προστασία και στήριξη των θυμάτων
- στην τιμωρία όλων των εγκληματιών
- στην ενημέρωση
- στη συνεργασία με την Κοινωνία των Πολιτών

Μ Ε Ρ Ο Σ Ε΄

**ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ**

**4ο Στρογγυλό Τραπέζι των Εθνικών Επιτροπών
Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Αθήνα,
27 & 28 Σεπτεμβρίου 2006**

και

**6η Ευρωπαϊκή Συνάντηση των Εθνικών
Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Αθήνα,
28 & 29 Σεπτεμβρίου 2006**

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η μεγαλύτερη και πιο απαιτητική, από απόψεως διάθεσης ανθρώπινων και υλικών πόρων, δραστηριότητα της ΕΕΔΑ κατά το έτος 2006, ήταν η συνδιοργάνωση με το Γραφείο του Αρμοστή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης μιας διττής συγκέντρωσης με τις επόμενες δυο χωριστές εκδηλώσεις:

1. Το 4ο Στρογγυλό Τραπέζι των Ευρωπαϊκών Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στις 27 και 28 Σεπτεμβρίου πρωί. Το Γραφείο του Αρμοστή έχει καθιερώσει αυτή την κοινή εκδήλωση σε συνεργασία με μια από τις Ευρωπαϊκές Εθνικές Επιτροπές, κάθε δύο χρόνια. Τα θέματα αυτού του Τραπεζιού αναφέρονται σε ουσιαστικά προβλήματα ΔΑ.

2. Μετά τη λήξη του Στρογγυλού Τραπεζιού, ακολούθησε η 6η Ευρωπαϊκή Συνάντηση Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (28 Σεπτεμβρίου απόγευμα και 29 Σεπτεμβρίου πρωί). Τα θέματα με τα οποία ασχολήθηκαν οι συμμετέχοντες σε αυτή τη δεύτερη συνάντηση ήταν κυρίως θέματα οργανωτικά των Εθνικών Επιτροπών, ενίσχυσης των ρόλων τους και της συνεργασίας με όλους τους διεθνείς οργανισμούς και τις διεθνείς οργανώσεις που ασχολούνται και με την προστασία των ΔΑ. Γι' αυτό και ο κύκλος των συμμετεχόντων σ' αυτήν ήταν ευρύτερος εκείνου του 4ου Στρογγυλού Τραπεζιού.

Και για τις δυο αυτές εκδηλώσεις διατύπωσε εντυπώσεις και κρίσεις η τότε Πρόεδρος της ΕΕΔΑ καθηγ. Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου στο 5ο Κεφάλαιο του Προλόγου της που δημοσιεύεται στην αρχή του παρόντος τόμου.

Παρακάτω δημοσιεύουμε τα σχετικά προγράμματα, εισαγωγικούς χαιρετισμούς, εισηγήσεις εκπροσώπων της ΕΕΔΑ, Διακήρυξη Αθηνών 2006 και Ψηφίσματα.

Για περισσότερα στοιχεία βλ. www.coe.int.

**1. 4° ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ,
Αθήνα, 27 & 28 Σεπτεμβρίου 2006**

**1. 4ο ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ,
Αθήνα, 27 & 28 Σεπτεμβρίου 2006**

Πρόγραμμα
του Συνεδρίου των Ευρωπαϊκών Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του
Ανθρώπου

4th ROUND TABLE
OF EUROPEAN NATIONAL INSTITUTIONS
FOR THE PROMOTION AND PROTECTION OF HUMAN RIGHTS
AND
THE COUNCIL OF EUROPE COMMISSIONER FOR HUMAN RIGHTS

Athens, 27-28 September 2006

Programme

WEDNESDAY, 27 SEPTEMBER 2006

09.30 - 10.15 **Opening session**

H.E. Mr. Karolos **Papoulias**
President of the Hellenic Republic

Professor Alice **Yotopoulos-Marangopoulos**
President, National Commission for Human Rights of the
Hellenic Republic

Mr. Thomas **Hammarberg**
Council of Europe Commissioner for Human Rights

Mr. Joël **Thoraval**
President, Group of European National Human Rights
Institutions
President, French National Consultative Commission of
Human Rights

Mr. Anastasios **Papaligouras**
Minister of Justice of the Hellenic Republic

10.45 - 14.00 **Working Session I** (*Plenary*):

New institutional opportunities for NHRIs at European level

Chair: Mr. Thomas **Hammarberg**

Rapporteur: Ms. Paddy Sloan, Chief Executive, Northern Ireland Human Rights Commission

10.45 - 11.45 **The Commissioner's intervention under Protocol No. 14 to the ECHR in cases before the European Court of Human Rights - Any role for NHRIs ?**

Speaker : Assoc. Prof. Linos-Alexandros **Sicilianos**, Member, National Commission for Human Rights of the Hellenic Republic; Member and former Chairman of the Committee of experts for the improvement of procedures for the protection of human rights of the Council of Europe (DH-PR)

Discussion

11.45 - 12.30 **Opportunities for NHRIs with respect to the European Social Charter**

Speaker: Dr. Mark **Bell**, Reader in Law, Centre for European Law and Integration, University of Leicester, Member of the Academics Network on the European Social Charter

Discussion

13.00 - 14.00 **The role of NHRIs in monitoring the execution of judgments of the European Court of Human Rights**

What NHRIs do

Speaker : Dr. Alpha **Connelly**, Chief Executive Officer, Irish Human Rights Commission

What NHRIs could do

Speaker : Prof. Emmanuel **Roucounas**, Member, Group of Wise Persons (Council of Europe)

Discussion

17.00 – 19.30 **Working Session II:**

**NHRIs facing new pressure on human rights:
Counter-terrorism practices**

2 groups working in parallel from 17.00 until 19.30

17.00 18.00 **Working Group 1:**

The question of rendition flights raised in the Council of Europe: Any follow-up role for NHRIs ?

Chair: Dr. Maurice **Manning**, President, Irish Human Rights Commission

Rapporteur: Ms. Christiane **Bourloyannis-Vrailas**, Seconded National Expert, UN Unit, DG External Relations, European Commission

Findings by the Parliamentary Assembly of the Council of Europe

Speaker: Mr. Gavin Simpson, Advisor to Mr. Dick Marty, Rapporteur, Committee on Legal Affairs and Human Rights, Parliamentary Assembly of the Council of Europe

The enquiry of the Secretary General of the Council of Europe under Article 52 of the European Convention on Human Rights

Speaker: Mr. Christos Giakoumopoulos, Director, Directorate General of Human Rights, Council of Europe

17.30 – 19.30 **Discussion of Working Group 1**

17.00 18.00 **Working Group 2:**

Modern forms of violation of the right to privacy: Which role for NHRIs ?

Chair: Prof. **Alice Yotopoulos-Marangopoulos**

Rapporteur: Mr. Michel **Forst**, Secretary General, French National Consultative Commission for Human Rights

Targeted intrusions

Speaker: Mr. Nikos **Frangakis**, Head, Sub-Commission for Social, Economic and Cultural Rights of the National Commission for Human Rights of the Hellenic Republic; Member, Hellenic Data Protection Authority

Untargeted intrusions

Speaker: Ms. Nicole **Questiaux**, Member, French National Consultative Commission for Human Rights

17.30 - 19.30 **Discussion of Working Group 2**

THURSDAY, 28 SEPTEMBER 2006

09.00 - 14.00 **Working Session III (Plenary):**

NHRIs facing new pressure on human rights: counter-terrorism legislation

Chair: Mr. Joël **Thoraval**, President, French National Consultative Commission for Human Rights; President, European Group of NHRIs

Rapporteur: Prof. Ibrahim **Kaboglu**, University of Marmara, Istanbul

09.00-10.30 **How to avoid emergency legislation becoming permanent?**

Case studies to illustrate the problem

Speaker: Prof. Monica **McWilliams**, Chief Commissioner,
Northern Ireland Commission of Human Rights

Case studies to illustrate solutions

Speaker : Ms. Maggie **Beirne**, Director, Committee on the
Administration of Justice, Northern Ireland

Discussion

11.00 – 12.30 **When can NHRIs successfully intervene in the process
of adopting legislation ?**

Speaker: Prof. Olivier **De Schutter**, Co-ordinator, European
Union Network of Independent Experts on Fundamental
Rights

Discussion

13.30 14.00 **Presentation of the draft Conclusions of the Round Table
by the General
Rapporteur**

Mr. Heiner **Bielefeldt**, Director, German Institute for Human
Rights

14.00 – 14.45 **Adoption of the Conclusions by the Participants**

14.45 – 15.15 **Close of the Round Table**

Professor Alice **Yotopoulos-Marangopoulos**

Mr. Thomas **Hammarberg**

**Χαιρετισμός του Προέδρου της Δημοκρατίας Κ. Κάρολου Παπούλια
κατά την κήρυξη της έναρξης των εργασιών του Συνεδρίου των
Εθνικών Επιτροπών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου**

Κυρίες και Κύριοι,

Θέλω να σας συγχαρώ για την πρωτοβουλία σας να πραγματοποιηθεί το σημερινό Συνέδριο, που αποτελεί μία πολύ καλή ευκαιρία για συζήτηση και εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων.

Μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η ανθρωπότητα αγωνίστηκε με τη φιλοδοξία να μη γνωρίσει ξανά μια τέτοια τραγική εμπειρία, όταν η καταπάτηση των στοιχειωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ξεπέρασε κάθε όριο, φραγμό και μέτρο.

Ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών - το 1945 -, η Παγκόσμια Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου - το 1948 -, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών - το 1950 -, η Τελική Πράξη του Ελσίνκι - το 1975 - είναι μερικά μόνο από τα βασικά κείμενα που αποτυπώνουν την προσπάθεια του μεταπολεμικού κόσμου να προσδιορίσει έναν σύγχρονο πολιτισμό του Ανθρώπου.

Η δραματική αλλαγή των συνθηκών στις αρχές της δεκαετίας του '90 και ο τερματισμός του ψυχρού πολέμου, για πολλούς σήμαινε την υπόσχεση ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα θα βρίσκονταν στο επίκεντρο της διεθνούς πολιτικής. Ωστόσο η πραγματικότητα μας διαψεύδει καθημερινά.

Η εικόνα που παρουσιάζει σήμερα ο κόσμος αποτελεί πρόκληση για όλους μας να στηρίξουμε την υπόθεση της ειρήνης και της δικαιοσύνης και να προάγουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα. Στις συνειδήσεις μας αναπτύσσεται σήμερα ένας έντονος προβληματισμός, που αφορά το μέλλον του δημοκρατικού πολιτισμού:

Με ποιο τρόπο, με ποιες πολιτικές μπορούμε να θεμελιώσουμε μια οικονομική τάξη πολιτικής ελευθερίας, ανθρώπινης αξιοπρέπειας, κοινωνικής ισονομίας και ισοτιμίας;

Πως θα μπορέσουμε να διατηρήσουμε τη μακρά παράδοση του φυσικού δικαίου που ξεκινά από την αρχαία Ελλάδα και διαποτίζει τις ρίζες του ευρωπαϊκού μας πολιτισμού, την ουμανιστική κληρονομιά του Διαφωτισμού, και τις πολιτικές παρακαταθήκες της Γαλλικής Επανάστασης, με δυο λόγια, την ίδια την παράδοση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία

έχει θεμελιωθεί στον απόλυτο σεβασμό της ανθρώπινης ύπαρξης ως φυσικής και ηθικής οντότητας, μέσα σε ένα κόσμο απειλούμενο από τη διεθνή τρομοκρατία και αβέβαιο από την έντονη ανταγωνιστικότητα της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας;

Κυρίες και κύριοι,

Ως συνειδητοί και ελεύθεροι πολίτες, δεν δικαιούμαστε να κλείνουμε τα μάτια απέναντι στα μεγάλα και δυσοίωνα ερωτήματα που αναδεικνύει η σύγχρονη πραγματικότητα. Ο κόσμος μας βρίσκεται σε μια συνεχή διαδικασία μεταβολών και πολλές από τις αλλαγές αποτελούν και μια δοκιμασία για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Σε καιρούς αβεβαιότητας ο κόσμος χρειάζεται, όχι μόνο να αγωνιστεί κατά των παγκόσμιων απειλών, αλλά να αγωνιστεί υπέρ της παγκόσμιας δικαιοσύνης.

Η αποδοχή από όλους μας του «πολιτισμού της ανθρωπότητας», όπως αυτός εκφράζεται από τα οικουμενικά ανθρώπινα δικαιώματα αποτελεί μια βαθιά ανάγκη.

Με αυτά τα λόγια κηρύσσω την έναρξη των εργασιών του Συνεδρίου σας.

Εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες του.

Εισαγωγική Προσφώνηση
της Προέδρου της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του
Ανθρώπου Ομότ. Καθηγ. Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου
στο Συνέδριο των Ευρωπαϊκών Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων
του Ανθρώπου

Κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας,

Σας ευχαριστούμε θερμά διότι, εμπνεόμενος από τη γνωστή προσήλωσή Σας στα ΔΑ, δεχθήκατε να μας τιμήσετε κηρύσσοντας την έναρξη των εργασιών μας ο ίδιος.

Ευχαριστώ και καλωσορίζω και τον Υπουργό της Δικαιοσύνης κ. Α. Παπαληγούρα που δέχθηκε να μας απευθύνει χαιρετισμό.

Καλωσορίζω και ευχαριστώ τον Ευρωπαίο Αρμοστή κ. Hammarberg, τους εκπροσώπους των Ευρωπαϊκών Εθνικών Επιτροπών, τους ομιλητές και όλους όσοι συνέβαλαν στην πραγματοποίηση της διάσκεψης που αρχίζει σήμερα και έχει ιδιαίτερη σημασία λόγω της ιδιότητας των μετεχόντων και της διεθνούς συγκυρίας.

- ● -

Κύριε Πρόεδρε,
Κυρίες και Κύριοι,

Και μόνο το γεγονός ότι οι ίδιες οι κυβερνήσεις έκριναν σκόπιμο να εκχωρήσουν ειδικά μέρη της εξουσίας τους σε κάποιους ανεξάρτητους θεσμούς ή να ιδρύσουν ανεξάρτητα συμβουλευτικά σώματα για το βασικό θέμα των ΔΑ μαρτυρεί ότι η πολιτική εξουσία αισθάνεται την ανάγκη τους.

Εξ άλλου το ότι οι θεσμοί αυτοί επεκτείνονται συνεχώς σε διεθνές επίπεδο μαρτυρεί τη διαπίστωση της χρησιμότητάς τους στην πράξη.

Ειδικά για τις Ανεξάρτητες Εθνικές Επιτροπές ΔΑ πιστεύω ότι η ύπαρξη και ή όσο το δυνατόν πιο ανεξάρτητη και ουσιαστική λειτουργία τους αλλά και η μεταξύ τους συνεργασία γίνονται διαρκώς πιο αναγκαίες. Διότι τα ΔΑ διέρχονται διεθνώς οξύτατη και εξαιρετικά επικίνδυνη κρίση.

Μερικοί ισχυρίζονται ότι πρέπει να χωρίσουμε το πεδίο της πολιτικής από εκείνο της εφαρμογής των ΔΑ.

Πιστεύω, αντίθετα - και το έχω εφαρμόσει ως θεωρητικός επιστήμονας και ως μαχητής στην πράξη - ότι και η γενική πολιτική και κάθε ειδική

πολιτική που αφορά κάποιο συγκεκριμένο κοινωνικό πρόβλημα (π.χ., η αντεγκληματική πολιτική, η πολιτική για το περιβάλλον, η πολιτική εφαρμογής των νέων μεθόδων επικοινωνίας των ανθρώπων και της προστασίας του απορρήτου της), πρέπει να εμπνέονται και διέπονται (must be mainstreamed) από τις αρχές προστασίας της αξίας του ανθρώπου, δηλαδή των ΔΑ. Αν αυτό δεν συμβαίνει, η σχετική πολιτική θα είναι επιζήμια διαφόρων βαθμών για την κοινωνία. Μπορεί και καταστροφική.

Η πικρότατη εμπειρία του β' παγκόσμιου πολέμου ενίσχυσε τη διαπίστωση ότι οι πιο μαύρες περίοδοι της ανθρώπινης ιστορίας είναι εκείνες που ο άνθρωπος είχε καταβιβαστεί σε τυφλό όργανο εξυπηρέτησης της πολιτικής επιδίωξης μιας αχαλίνωτης κυριαρχίας ή/και κερδοσκοπίας.

Από την Οικουμενική Διακήρυξη ΔΑ και ύστερα, με σωρεία διεθνών συμβάσεων, για πρώτη φορά στην ανθρώπινη ιστορία οι λαοί του κόσμου αλληλοδεσμεύτηκαν να σεβαστούν τα ΔΑ.

Από κάποια στιγμή όμως η εξέλιξη άρχισε να γίνεται σχιζοφρενική. Αύξηση των προστατευτικών των ΔΑ instruments, αλλά παράλληλη αύξηση των παραβάσεών τους και μάλιστα δήθεν για την προστασία τους!

Η συγκέντρωση τεραστίου πλούτου και φονικότατου πολεμικού οπλισμού από λίγες χώρες - και ιδίως από μια - εξήψαν τις διαθέσεις κυριαρχίας τους στον κόσμο και συνεπώς δημιούργησαν τάσεις περιφρόνησης των διεθνών κανόνων ΔΑ.

Τα σοβαρά τρομοκρατικά πλήγματα των τελευταίων ετών και η εφαρμοζόμενη "αντιτρομοκρατική" πολιτική οδήγησαν πλέον σε μια πλήρη στροφή προς την προ της ΟΔΔΑ νοοτροπία. Δηλαδή στη βαθμιαία αλλά σταθερά προϊούσα κατάργηση των ΔΑ. Ο Πρόεδρος των ΗΠΑ δήλωσε αδιάστατα μόλις του ανήγγειλαν το φρικτό χτύπημα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, που όλοι καταδικάσαμε, «Αυτό σημαίνει πόλεμος». Και στη συνέχεια: «Από σήμερα θα αλλάξει η μορφή του κόσμου». Και λίγο αργότερα: «ο πόλεμος αυτός θα διαρκέσει πολλά χρόνια».

Επιτρέψτε μου να αναφέρω ότι η Επιτροπή μας στις 20 Σεπτεμβρίου 2001 εξέδωσε ψήφισμα επισημαίνοντας τους κινδύνους αυτής της πολιτικής -που δυστυχώς επαληθεύθηκαν - και την ανάγκη σεβασμού των ΔΑ και της αρχής της αναλογικότητας. Και εξεύρεση βαθιών αιτίων που πρέπει να χτυπηθούν. Και η Διάσκεψη Μεσογειακών χωρών που είχαμε συγκαλέσει στην Αθήνα επανέλαβε τις ίδιες θέσεις (Athens Declaration, 3 Νοεμβρίου 2001).

Σημαντικό είναι ότι 17 ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες (Independent Experts) της Επιτροπής ΔΑ των ΗΕ σε Joint Statement (10/12/2001) αποφάνθηκαν στην ίδια γραμμή και ανέφεραν τα ΔΑ που σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται να ανασταλούν.

Ας μη ξεχνάμε και ότι το Συμβούλιο της Ευρώπης υιοθέτησε το 2002 χρήσιμες "Guidelines for Human Rights and the Fight against Terrorism".

Οι κυβερνώντες τον κόσμο όμως προτίμησαν να μπουν στην αντίθετη τροχιά.

Αρχίζοντας με τη νομοθέτηση κανόνων καταργητικών θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου (habeas corpus, της δίκαιης δίκης κτλ.), προχωρώντας στην ίδρυση κολαστηρίων με νέες μεθόδους βασανιστηρίων και εξευτελισμού και φθάνοντας στους δήθεν "προληπτικούς αντιτρομοκρατικούς" πολέμους, κατήργησαν τα ΔΑ και την Ειρήνη.

Και η Ευρώπη δεν είναι δυστυχώς αμέτοχη της εξέλιξης, παρά το γεγονός, μάλιστα, ότι η πράξη απέδειξε όχι μόνο την απανθρωπιά στην οποία η πολιτική αυτή οδήγησε, αλλά και την αναποτελεσματικότητά της, ή μάλλον την πρόκληση αύξησης της τρομοκρατικής δράσης και πολέμων χωρίς τέλος. Και έφθασε μέχρι να αποδέχεται την αρπαγή από τη CIA υπόπτων στο έδαφός της για τη μεταφορά τους στο Guantanamo και σε ευρωπαϊκά παραρτήματά του!

Αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε μπρος σε μια τρομερή διελκυστίνδα μεταξύ υποστηρικτών και καταργητών των ΔΑ.

Η υποστήριξη έχει επί τέλους περάσει κυρίως στη δικαστική εξουσία. Εθνικά δικαστήρια των ΗΠΑ και της Μεγ. Βρεταννίας, έστω αργά, ζητούν το κλείσιμο του Guantanamo και κηρύσσουν τις έκτακτες στρατιωτικές επιτροπές αναρμόδιες να δικάζουν "υπόπτους" για τρομοκρατία.

Η άλλη πλευρά της διελκυστίνδας. Στο Κογκρέσο εκκρεμεί νομοσχέδιο νομιμοποίησης των "ανακρίσεων με σκληρές μεθόδους", δηλαδή των βασανιστηρίων. Και για μη κλείσιμο του Guantanamo.

Στην καλή πλευρά κατατάσσονται και μερικές διεθνείς ενέργειες. Εδώ πρέπει να αναφερθεί και η απόφαση του Μαΐου 2006 του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου που μπλοκάρισε τη συμφωνία ΕΕ-ΗΠΑ για την παράδοση 34 προσωπικών δεδομένων ταξιδιωτών προς ΗΠΑ στις Αμερικανικές Αρχές (Προσφυγή του European Data Protection Supervisor).

Δεν μπορώ να μην αναφέρω στις θετικές ενέργειες και την καταψήφιση της Οδηγίας 2006/24 της ΕΕ (που εισάγει την ουσιαστική κατάργηση του

απορρήτου των ηλεκτρονικών κτλ. επικοινωνιών), από την Ιρλανδία και την Σλοβακία, την προσφυγή της πρώτης στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο του Λουξεμβούργου και - στη συνέχεια - τη δήλωση 16 ευρωπαϊκών χωρών ότι αναβάλλουν την έναρξη ισχύος της Οδηγίας αυτής ως το Μάρτη του 2009.

Ωστόσο νέοι πόλεμοι ετοιμάζονται. Μερικοί ισχυρίζονται ότι δεν είμαστε αρμόδιοι για σχετικές κρίσεις. Δεν συμμερίζομαι αυτή την άποψη.

Ο πόλεμος, αυτός καθ' εαυτόν, αποτελεί μέτρο προσβλητικό μέγιστου αριθμού Δ.Α. (της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας, της οικογενειακής ζωής, της εργασίας, της περιουσίας, κτλ.

Εσχάτως, οι πόλεμοι περιλαμβάνουν και σωρεία εγκλημάτων πολέμου και εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας, που συνίστανται ουσιαστικά σε βαρύτερες προσβολές ΔΑ.

Τονίζουμε, τέλος, ότι η ΟΔΔΑ την Ειρήνη (μαζί με την Ελευθερία και τη Δικαιοσύνη) ορίζει ως στόχο της με θεμέλια της τα ΔΑ. Άρα καθήκον μας είναι η στήριξή της.

Πολύ περισσότερο όταν οι αιτίες των κηρυσσομένων πολέμων αποδεικνύονται ψευδείς, όπως για το Ιράκ, και όπως φαίνεται ότι συμβαίνει για τον σχεδιαζόμενο πόλεμο στο Ιράν. Συγκεκριμένα, η Διεθνής Υπηρεσία Ατομικής Ενέργειας (Βιέννη) με έγγραφό της προς το Κογκρέσο στις 12.9.2006 επισημαίνει ότι το από 23.8.2006 Report της Επιτροπής του Κογκρέσου για την Intelligence (Αστυνόμευση) περιέχει πληροφορίες “εσφαλμένες παραπλανητικές και ανυπόστατες” σχετικά με τον εμπλουτισμό με ατομική ενέργεια του οπλισμού του από το Ιράν. Κομβικό σημείο της διεκκυστίνδας.

Στη συνοπτική εικόνα μας της οξείας κρίσης των ΔΑ επικεντρώσαμε το ενδιαφέρον μας στα προβλήματα που γέννησε διεθνώς η αντιτρομοκρατική πολιτική, λόγω της εξαιρετικής σημασίας τους και διότι στη συνέχεια θα προσεγγίσουμε ειδικότερα μερικά από αυτά. Στη σχετική αντίδραση και την υπόδειξη ορθής πολιτικής είναι φυσικό να είμαστε πρωταγωνιστές. Άλλως δεν δικαιολογείται η ύπαρξή μας.

Για να επιτευχθεί ωστόσο αυτό, πρέπει να ενισχυθεί το δικαίωμά μας ενεργού συμμετοχής σε όλα τα όργανα λήψης αποφάσεων που αφορούν τα ΔΑ και ειδικά την αντιτρομοκρατία. Και στα όργανα εφαρμογής τους.

Εύχομαι και ελπίζω η παρούσα διάσκεψη να αποτελέσει συμβολή υπέρ των ΔΑ και της Ειρήνης αυτή την κρίσιμη στιγμή της ανθρώπινης ιστορίας, στην οποία διακυβεύονται όλες οι αξίες που με αίμα κατακτήσαμε και δίνουν νόημα στη ζωή μας.

Εισαγωγική Προσφώνηση
του Προέδρου της Γαλλικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα
του Ανθρώπου κ. J. Thoraval
στο Συνέδριο των Ευρωπαϊκών Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων
του Ανθρώπου

Allocution de M. Joël THORAVAL,
Président du Groupe Européen des Institutions Nationales des Droits de
l'Homme,
Président de la Commission Nationale Consultative des Droits de l'Homme
(France)

Monsieur le Président de la République,
Monsieur le Commissaire aux Droits de l'homme
Madame la Présidente,
Mesdames et Messieurs,

Au nom de l'ensemble des Institutions nationales pour la promotion et la protection des droits de l'homme du groupe européen, dont la Commission nationale consultative des droits de l'homme française assure la présidence depuis 2002, je suis heureux d'exprimer des sentiments de vive gratitude à l'égard de nos hôtes et de profonde reconnaissance à l'égard du Conseil de l'Europe et du Commissaire aux Droits de l'homme, M. Hammarberg. J'adresse également des sentiments de fidèle amitié à tous ceux et à toutes celles qui se dépensent sans compter au sein des Institutions nationales au service des Droits de l'homme et de leur mise en œuvre effective.

Cet engagement de leur part est d'autant plus nécessaire que la situation des droits fondamentaux partout dans le monde est de plus en plus préoccupante et l'Europe n'est pas épargnée à cet égard. Si depuis les lendemains du deuxième conflit mondial les droits humains ont globalement progressé très sensiblement, des réalités nouvelles ne manquent pas d'inquiéter : terrorisme et luttes anti-terroristes, torture, gestion des flux migratoires, communautarisme, excès de certaines politiques sécuritaires, développement de nouvelles technologies de contrôle, interconnexion des fichiers, sans omettre les immenses retards constatés dans la mise en œuvre et la justiciabilité des droits économiques, sociaux et culturels. Les opinions publiques pèsent en faveur d'une protection rapprochée dans de nombreux domaines appelant de leurs vœux des solutions supposées immédiates et collectives, mais parfois peu compatibles avec le respect des droits et de la dignité de la personne.

C'est pourquoi je tiens à souligner l'intérêt et la portée de notre Table ronde et à remercier toutes les personnalités qui ont concouru à sa mise en place. Cette Table ronde, c'est un pas de plus vers davantage d'échange, de réflexion et d'action au service de chaque homme dans toute sa dignité.

A ces différents titres nous sommes particulièrement sensibles, Monsieur le Président de la République, à votre présence personnelle à l'ouverture de nos travaux, [aux propos que vous avez bien voulu tenir] et à l'accueil que vous réservez à nos Institutions nationales, en Grèce, berceau de la démocratie, terre origine de la Cité, de l'art et de la culture.

Nous tenons également à remercier Monsieur Thomas Hammarberg, Commissaire aux droits de l'homme, pour l'attention et l'efficacité avec lesquelles lui-même, et ses services, ont préparé notre Table ronde. A travers vous, Monsieur le Commissaire aux droits de l'homme c'est le Conseil de l'Europe que nous saluons, cette instance qui, comme je le déclarais à Strasbourg au nom des Institutions nationales européennes lors de votre prise de fonction le 3 avril dernier est « le symbole d'un patrimoine commun d'idéal qui seul peut faire face aux atteintes à la justice et à la liberté ».

Enfin nous rendons hommage à Madame Alice Yotopoulos-Marangopoulos, Présidente de la Commission nationale pour les Droits de l'homme de la République Hellénique, organisatrice avec sa Commission et son équipe de cette rencontre en coopération étroite avec le Commissaire aux droits de l'homme. Nous vous remercions chaleureusement pour votre hospitalité et votre accueil qui seront prolongés par notre sixième rencontre régionale européenne des Institutions nationales.

Au cours de mes activités en tant que Président de la CNCDH et de Président du Groupe Européen, j'ai constaté que les institutions nationales sont souvent peu connues, et parfois mal comprises. Emanant d'une volonté de l'état, mais soutenues par la société civile de leur pays, elles se doivent de fonctionner de manière indépendante au service des droits de l'homme. Dans un esprit constructif, elles assurent une fonction de veille, de vigilance, et de proposition auprès de leurs gouvernements, tout en étant un espace d'échange et de communication.

Les « Principes de Paris », consacrés par une résolution de l'Assemblée Générale des Nations Unies, leur servent de texte de référence. A ce titre ces principes leur apportent un éclairage sur leur composition et leur fonctionnement et invitent à coopérer avec les organisations internationales, régionales, et leurs propres homologues dans d'autres pays qui ont compétence dans les domaines de la promotion et de la protection des droits de l'homme.

C'est ainsi qu'au cours des années précédentes, nous avons développé un Groupe européen qui tisse peu à peu un réseau plus soudé et plus dense. Mais la nécessité de compléter et renforcer ce réseau est fondamentale. Cette exigence est illustrée par le programme d'assistance technique, JOIN, récemment mis en place avec votre bureau, Monsieur le Commissaire, ainsi qu'avec le Haut Commissariat aux Droits de l'Homme des Nations Unies. Notre initiative est particulièrement opportune à l'heure où le Conseil de l'Europe désire renforcer son système de sauvegarde des libertés fondamentales et des droits de l'homme, et où l'Union Européenne envisage la création d'une Agence des droits fondamentaux.

Les sujets de la présente table ronde ont été définis lors de la réunion de notre Groupe européen à Genève en avril dernier. Ils présentent une importance majeure, sur lesquels je souhaiterais attirer notre attention à tous:

Si le système de protection des droits de l'homme du Conseil de l'Europe joue un rôle prépondérant, il est aussi fragile. Partant de ce constat, les Etats membres du Conseil de l'Europe ont pris des dispositions et mandaté divers organes pour réfléchir à des méthodes visant à assurer l'efficacité à long terme du système de la Convention européenne des droits de l'homme : adoption du Protocole 14, et constitution d'un Groupe de Sage notamment. Ce dernier a rendu public son rapport d'étape et nous attendons avec une vive impatience son rapport final. Nous avons également accueilli avec grand intérêt les commentaires du Commissaire aux Droits de l'Homme sur le rapport d'étape, et espérons qu'ils seront pris en considération.

Le comité directeur pour les droits de l'homme (CDDH), au sein duquel notre Groupe Européen jouit du statut d'observateur, travaille pour sa part sur le suivi de recommandations du comité des ministres, et le suivi des arrêts de la Cour. Il insiste sur la prise en compte de la subsidiarité entre l'échelon national et l'échelon européen, ce qui habilite nos institutions nationales à faire part de leurs observations sur le suivi des recommandations du Comité des ministres dans leurs pays, et à transmettre des informations au Comité des Ministres sur l'exécution des arrêts de la Cour. Car c'est au niveau interne que les mesures doivent être prises pour respecter la Convention et prévenir le contentieux devant la Cour. Et c'est également au niveau interne que les mesures de suivi des arrêts de la Cour doivent être effectuées.

C'est également dans cette complémentarité entre le niveau national et le niveau européen que s'inscrit la coopération entre le Commissaire aux Droits de l'Homme et les Institutions Nationales. En vertu de l'article 13 du Protocole 14 à la CEDH, le Commissaire va avoir la possibilité d'intervenir dans le cadre d'affaires pendantes devant la Cour Européenne. Monsieur le Commissaire, une réflexion est sans doute en cours sur les modalités pratiques de cette

procédure. L'heure est donc venue de discuter du rôle éventuel des Institutions nationales dans ce cadre, comme nous le souhaitions lors de notre dernière table ronde à Berlin. Monsieur le Commissaire, je sais que vous allez nous y conduire par des propositions, que nous attendons avec grand intérêt.

Il faut également évoquer la Charte Sociale et le Comité des Droits Sociaux trop souvent relégués au second plan, et pour lesquels les Institutions nationales doivent définir leurs perspectives de réflexion et d'action.

En ce qui concerne les second et troisième volets de notre table ronde je me bornerai à rappeler les positions et engagements que nous avons pris à Berlin, et je formule le souhait qu'ils soient développés.

Nous avons souligné «le fait que des mesures invasives pour la vie privée appellent des garanties juridiques plus strictes, et [...] critiqué l'approche généralisée qui tient à chercher un «équilibre» entre les questions de droits de l'homme et celles de sécurité. Nous avons «insisté sur la nécessité de garantir un mécanisme de recours et de contrôle juridictionnel pour les cas d'allégations de violation des droits de l'homme dans le cadre de mesures anti-terroristes.»

Les Institutions nationales avaient «affirmé qu'elles examineraient les mesures prises ou envisagées par les Etats pour lutter contre le terrorisme, [au niveaux national et international], afin de vérifier qu'il existe des garanties correspondantes protégeant de manière adéquate les droits de l'homme et la règle de droit.

Les Institutions nationales avaient déclaré «qu'elles s'efforceraient de [veiller à ce que] les gouvernements n'appliquent pas abusivement des mesures anti-terroristes dans le cadre de contextes tels que le contrôle de l'immigration et la politique pénale créant des discriminations injustifiées».

Elles avaient indiqué «qu'elles s'efforceraient de suivre les activités des forces de l'ordre et agents de sécurité, les décisions prises par les autorités de protection des données, et les jugements des tribunaux contrôlant leur conformité avec les normes internationales de droits de l'homme». Elles avaient précisé la «nécessité d'exclure de toute procédure les preuves obtenues par l'usage de la torture ou autre traitement cruel, inhumain, ou dégradant, infligé à une personne par un agent étatique, quel que soit l'Etat dont il relève.»

Toutes ces questions sont d'une brûlante actualité. Elles nous invitent à poursuivre avec énergie et conviction tous nos efforts. Notre force tient à notre engagement, à la compétence de nos membres et à l'esprit de solidarité qui nous anime au service de la dignité de la personne.

Mesdames, Messieurs, je vous remercie.

Χαιρετισμός
του Υπουργού Δικαιοσύνης κ. Α. Παπαληγούρα
στο Συνέδριο των Ευρωπαϊκών Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων
του Ανθρώπου

Εξοχότατε Κύριε Πρόεδρε της Ελληνικής Δημοκρατίας,
Κυρίες και Κύριοι,

Με μεγάλη μου χαρά καλωσορίζω στην Αθήνα τη Διάσκεψη των Ευρωπαϊκών Ανεξάρτητων Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Ελλάδος συμμετέχει με εκπρόσωπό του στην Εθνική Επιτροπή των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, αλλά με ενεργό σεβασμό στην ανεξαρτησία και το ρόλο της Επιτροπής αυτής. Οι πρόσφατες νομοθετικές μας πρωτοβουλίες, όπως η αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, η προστασία των παιδιών και των ενηλίκων από την εμπορία ανθρώπων και άλλες μορφές εκμετάλλευσης (πορνογραφία, πορνεία κλπ.), καθώς και η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης σε όλους τους τομείς, σε αгаστή συνεργασία με την Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, αποτελούν έμπρακτες αποδείξεις για το ενδιαφέρον και την ευαισθησία που μας διέπει ως προς τα ύψιστα αυτά δικαιώματα.

Άλλωστε, η Ελληνική Εθνική Επιτροπή των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου απολαύει πλήρους ανεξαρτησίας και διαδραματίζει ουσιώδη, δραστήριο και δυναμικό ρόλο στη χώρα μας, από το 1998 που δημιουργήθηκε. Ο ιδρυτικός της νόμος βασίστηκε στις αρχές των Παρισίων (Paris Principles), τις οποίες υπηρετεί με συνέπεια ως προς τις συστατικές της διατάξεις, αλλά και το λειτουργικό της ρόλο.

Θα ήθελα να επισημάνω και να χαιρετίσω ως ιδιαίτερα επιτυχή και επίκαιρη την επιλογή του θέματος «Τρομοκρατία και Δικαιώματα του Ανθρώπου».

Η μετεξέλιξη της διεθνούς τρομοκρατίας στις μέρες μας την καθιστά όχι μόνο πηγή βίας και κοινωνική μάστιγα, αλλά σημαντικό πρόβλημα παγκόσμιας ασφάλειας - ίσως το υπ' αριθμόν ένα πρόβλημα στο σημερινό κόσμο.

Πράγματι, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια διαφοροποίηση στην τρομοκρατική δράση. Τα παραδοσιακά, ατομικά ή μικρής κλίμακας τρομοκρατικά χτυπήματα αντικαθίστανται από πλήγματα τυφλά, μαζικά και

αιματηρά, με στόχους επιλεγμένους ανά τον πλανήτη.

Η σύγχρονη τρομοκρατία καθίσταται έτσι ένας διάχυτος κίνδυνος, μια μαζική απειλή, που ναρκοθετεί τα θεμέλια των σύγχρονων κοινωνιών. Η διεθνής τρομοκρατία δοκιμάζει τις ανοχές των ανοιχτών κοινωνιών και τις αντοχές των δημοκρατικών πολιτειών.

Είναι προφανές ότι η εκτεταμένη αυτή απειλή δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπισθεί σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο, ούτε με μέτρα αποσπασματικά και μεμονωμένα. Η καταπολέμησή της προϋποθέτει παραγωγική και αποτελεσματική διεθνή στενή συνεργασία μεταξύ των αστυνομικών, δικαστικών και τελωνειακών αρχών. Προϋποθέτει, δηλαδή, την κοινή προσπάθεια και τη συνειδητή συνδρομή των μελών της διεθνούς κοινότητας.

Εξίσου προφανής είναι, όμως, και ο κίνδυνος να ιδεολογικοποιηθεί ο διεθνής θεσμικός χαρακτήρας τον οποίο πρέπει να προσλάβει η αντιμετώπιση της σύγχρονης τρομοκρατίας, και να χρησιμοποιηθεί ως πρόσχημα για την ανάπτυξη μηχανισμών διεθνούς παρέμβασης και καταστολής ή μηχανισμών συνολικής αστυνόμευσης της κοινωνικής ζωής, μέσα σε ένα «ειδικό» νομοθετικό πλαίσιο.

Μια τέτοια προοπτική, αφ' ενός εγκυμονεί δυσοίωνες συνέπειες για τις σχέσεις Δικαίου και κοινωνίας και αφ' ετέρου εμπεριέχει το φάσμα της μετατροπής του Διεθνούς Δικαίου σε δίκαιο μιας παγκόσμιας τάξης και των δυνάμεων που την επιβάλλουν. Γι' αυτό είναι ανάγκη να αγωνιζόμαστε διαρκώς για να διασφαλίσουμε την ισορροπία ανάμεσα στο υπέρτατο αγαθό της άσκησης των ατομικών ελευθεριών, και την προστασία και ασφάλεια των πολιτών.

Παράλληλα, θεωρούμε χρέος μιας δημοκρατικής πολιτείας - και κατ' επέκταση του προηγμένου δημοκρατικού κόσμου - να επιχειρεί να αντιμετωπίσει τα πραγματικά, τα βαθύτερα αίτια που εκτρέφουν σήμερα την τρομοκρατία: την κραυγαλέα ανισότητα στην κατανομή του παγκόσμιου πλούτου, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την εξαθλίωση που συνυπάρχουν με την ευημερία της αγοράς, την επιλεκτική επίκληση των αρχών του Δικαίου για την εξυπηρέτηση σχεδίων παγκόσμιας επιβολής, την κοινωνική αδικία και καταπίεση, την κατ' εξοχήν υλιστική κατεύθυνση του πολιτισμού...

Δεν αποτελεί αντινομία για μια σύγχρονη δημοκρατική πολιτεία να είναι ταυτόχρονα άτεγκτη ως προς την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και ευαίσθητη ως προς τα βαθύτερα αίτια που την εκτρέφουν. Αυτή η αντίληψη υπαγορεύει άλλωστε τον ομόθυμο προβληματισμό της Ευρωπαϊκής

Ένωσης και των Διεθνών Οργανισμών, που προχωρούν στη χάραξη μιας κοινής πολιτικής για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, κατά τρόπον ώστε και η συλλογική ασφάλεια των κοινωνιών να περιφρουρείται και τα ατομικά δικαιώματα των πολιτών να μην απομειωθούν.

Αυτή η χρυσή τομή είναι το ζητούμενο. Και σας ομολογώ ότι έχω το αίσθημα, ότι δεν την έχουμε ακόμη βρει...

Σας ευχαριστώ.

Περίληψη εισήγησης
του καθηγητή κ. Λ.-Α. Σισιλιάνου
στο Συνέδριο των Ευρωπαϊκών Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του
Ανθρώπου

***Το δικαίωμα παρέμβασης του Αρμοστή για τα Ανθρώπινα
Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης υπό το Πρωτόκολλο 14
της ΕΣΔΑ σε υποθέσεις του ΕΔΔΑ. -Ποιος ο ρόλος των εθνικών
επιτροπών δικαιωμάτων του ανθρώπου;***

Αρκετές προσφυγές ενώπιον του ΕΔΔΑ αναδεικνύουν «δομικά» προβλήματα της εσωτερικής έννομης τάξης του Κράτους εναντίον του οποίου στρέφονται. Ωστόσο, το όλο σύστημα προστασίας της ΕΣΔΑ δεν είναι σε θέση να αντιδράσει αποτελεσματικά απέναντι σε συστηματικές ή μαζικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, πολύ περισσότερο που οι διακρατικές προσφυγές έχουν εξόχως πολιτικό χαρακτήρα και είναι πλέον σπανιότατες. Η ίδρυση του θεσμού του Αρμοστή (Commissaire) του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα δικαιώματα του ανθρώπου απέβλεπε, μεταξύ άλλων, στην αντιμετώπιση τέτοιου είδους καταστάσεων. Όμως, ο θεσμός του Αρμοστή έχει έντονη πολιτική φυσιογνωμία, οι δε παρεμβάσεις του λαμβάνουν τελικά τη μορφή συστάσεων. Όταν μάλιστα ιδρύθηκε ο θεσμός πολλές αντιπροσωπείες τόνισαν την ανάγκη σαφούς οριοθέτησης των αρμοδιοτήτων του Αρμοστή, έτσι ώστε να μην υπάρχει επικάλυψη με τις αρμοδιότητες του Δικαστηρίου. Η οριοθέτηση αυτή είναι πράγματι σαφής στη σχετική απόφαση της Επιτροπής Υπουργών.

Τα παραπάνω εξηγούν, σε μεγάλο βαθμό, την αρνητική αντίδραση των περισσότερων αντιπροσωπειών στην πρόταση του ίδιου του Αρμοστή, Α. Gil-Robles, να προβλεφθεί στο 14ο Πρωτόκολλο στην ΕΣΔΑ η δυνατότητα του τελευταίου να προσφεύγει στο Δικαστήριο υποβάλλοντάς του υποθέσεις γενικού ενδιαφέροντος, δηλαδή, ως επί το πλείστον, υποθέσεις σοβαρών ή μαζικών παραβιάσεων. Επρόκειτο για εξαιρετικά ενδιαφέροντα και ρηξικέλευθη πρόταση, η οποία είχε ως στόχο να αντιμετωπίσει τη βασική αδυναμία του συστήματος που αναφέρθηκε παραπάνω. Είναι προφανές, ωστόσο, ότι η πρόταση αυτή θα ανέτρεπε τις θεσμικές ισορροπίες στο Συμβούλιο της Ευρώπης, μετατρέποντας τον Αρμοστή σε ένα είδος «εισαγγελέα» των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και επιτρέποντάς του, ουσιαστικά, να έχει την πρωτοβουλία σε ζητήματα με πρόδηλες, πολλές φορές, πολιτικές προεκτάσεις, τα οποία, κατά παράδοση, εξετάζονται με πολιτικούς όρους από την Επιτροπή Υπουργών και, δευτερευόντως, από την Κοινοβουλευτική Συνέλευση. Για να το θέσουμε διαφορετικά, ο Αρμοστής θα μπορούσε να υποκαταστήσει τα Κράτη στο μέτρο που αυτά

αδρανούν ως προς την κατάθεση διακρατικών προσφυγών. Αντιλαμβάνεται κανείς, επομένως, τις αλλαγές μείζονος σημασίας που θα επέφερε η υιοθέτηση της πρότασης του Αρμοστή.

Παρ' όλα αυτά, η κατάθεση και μόνη της πρότασης αυτής ανέδειξε ένα σημαντικό ζήτημα, το οποίο δεν μπορούσε να μην αντιμετωπισθεί κατά τις διαπραγματεύσεις για την υιοθέτηση του 14ου Πρωτοκόλλου. Έτσι, η Γαλλία κατέθεσε εναλλακτική πρόταση, η οποία προέβλεπε όχι τη δυνατότητα του Αρμοστή να κινεί τη διαδικασία ενώπιον του ΕΔΔΑ proprio motu, αλλά το δικαίωμά του να παρεμβαίνει σε υποθέσεις ενώπιον του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης, με το σκεπτικό ότι, κατά τεκμήριο, οι σημαντικότερες υποθέσεις άγονται ενώπιον του εν λόγω Τμήματος. Αυτό είναι αλήθεια ως προς τις υποθέσεις που θέτουν νομικά ζητήματα σε σχέση προς την ερμηνεία και την εφαρμογή της ΕΣΔΑ. Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις, υποθέσεις που δεν θέτουν κανένα δύσκολο νομικό ζήτημα - όπως ορισμένες προσφυγές που αφορούν βασανιστήρια, αυθαίρετες συλλήψεις ή προσβολές του δικαιώματος στη ζωή - μπορεί να αποτελούν την «κορυφή του παγόβουνου» συστηματικών παραβιάσεων μείζονος σημασίας. Τέτοιες υποθέσεις μπορούν κάλλιστα να εξετασθούν από τα επταμελή Τμήματα, χωρίς να παραπεμφθούν στο Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης.

Το να περιορισθεί το δικαίωμα παρέμβασης του Αρμοστή ενώπιον του τελευταίου θα του στερούσε τη δυνατότητα αποτελεσματικής παρέμβασης, στο μέτρο που το Γραφείο του λίγα μπορεί να προσθέσει σε αυστηρά νομικό επίπεδο. Εκείνο που προέχει είναι η ανάδειξη πραγματικών προβλημάτων γενικότερης σημασίας στο πεδίο της προστασίας των δικαιωμάτων. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο, η συντακτική Επιτροπή του 14ου Πρωτοκόλλου προσανατολίσθηκε στη διεύρυνση της γαλλικής πρότασης και την τροποποίηση του άρθρου 36 της ΕΣΔΑ σε τρόπο ώστε ο Αρμοστής να έχει το δικαίωμα - χωρίς να απαιτείται σχετική πρόσκληση από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου - να παρεμβαίνει τόσο ενώπιον των Τμημάτων όσο και ενώπιον του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης. Η τροποποίηση αυτή, χωρίς να ανατρέπει τις ευαίσθητες πολιτικές ισορροπίες στο πλαίσιο του Οργανισμού, αποτελεί σημαντική τομή, ανοίγοντας νέους ορίζοντες, στο μέτρο που δίνει στον Αρμοστή τη δυνατότητα να ενημερώνει το Δικαστήριο για τις γενικότερες προεκτάσεις και το πλαίσιο μέσα στο οποίο εντάσσεται μία ατομική προσφυγή, διευκολύνοντας έτσι την κρίση του και προσδίδοντας νέα διάσταση στη διαδικασία συμμόρφωσης προς τη σχετική απόφαση.

Ομιλία
του κ. Ν. Φραγκάκη
στο Συνέδριο των Ευρωπαϊκών Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων
του Ανθρώπου

**MODERN FORMS OF VIOLATION OF THE RIGHT TO PRIVACY
(WITH EMPHASIS TO TARGETED INTRUSIONS):**

WHICH ROLE FOR NATIONAL HUMAN RIGHTS INSTITUTIONS?

by Nikos Frangakis*

Intrusions against the right to privacy

The right to protection of personal data is recognised as an autonomous fundamental right by both the Charter of Fundamental Rights and the Draft Constitutional Treaty of the EU, as well as by national Constitutions, including the one of Greece¹. This goes beyond the traditional notion of privacy and confirms the absolute protection of personal information as an inalienable aspect of the liberty of each and every person. Thus, nowadays Privacy emerges as “part of a new planetary citizenship: freedom of access, freedom of usage, the right to knowledge, respect for privacy, recognition of new public goods”².

Privacy in general and personal data in particular are under constant threat: motivated ‘attacks’ or misuse of information – the intrusions – by an individual or an entity – the intruder – in ways posing a threat to the right of privacy of a person – the subject of the information – who thus becomes the victim of the intrusion.

* President, Greek Centre of European Studies and Research (EKEME); Member, Hellenic Data Protection Authority; Head, Sub-Commission for Social, Economic and Cultural Rights of the National Commission for Human Rights of the Hellenic Republic.

¹ Article 9A, as amended in 2001.

² See Stefano Rodotà “A Constitution for the Internet” The Federalist Debate, February 2006, p. 13. See also the Montreux Declaration “The protection of personal data and privacy in a globalised world: a universal right respecting diversities”, adopted by 27th International Conference of data protection and privacy commissioners (14-16 September 2005).

Targeted and untargeted intrusions

Since an intrusion is by definition an activity aimed at a certain objective, it is a targeted act. If one wants to try and make a distinction between targeted and untargeted intrusions, one should be led by the criterion whether the intrusion is aimed at a specific subject or group of subjects or to an unspecified number of individuals or the public at large. There are cases, though, that even this criterion is difficult to apply. Let us take the following example: The Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication, better known with its acronym SWIFT, an entity based in Belgium and in charge of processing the entirety of the daily banking and financial transactions around the world (about 12,7 million messages between more than 7.000 banks and financial firms in over 200 countries), was [is still?] passing secretly to the CIA in the USA confidential information regarding millions of people, in breach of laws on privacy and data protection. Is this a targeted or an untargeted intrusion? The subjects, against whom the attack is aimed at, consist of the totality of those who transact, i.e. a particularly vast category; therefore, at first sight, the activity in question does not appear to deserve to be qualified as 'targeted'. It would be different if it were aimed at a particular country of origin or destination, or at a particular bank, or at a group of subjects specified according to their race, ethnicity or religion.

Sometimes the specificity may occur in terms of special circumstances tied to extraordinary events. Two years ago Greece had to face security considerations related to the Olympic Games. A network of temporary measures, such as traffic surveillance and eavesdropping of electronic communications, were installed, aimed at groups like the athletes, the public on their way to the stadiums and other groups that, for specific reasons, should be monitored for their own safety or for the safety of others. These were definitely targeted intrusive measures, tolerated because of the specificity of the momentum. Two years later, the security requirements of the Olympic events having ceased, there is no reason for those targeted measures to continue and henceforth traffic monitoring or eavesdropping should be done in strict compliance with the right to privacy. It would be unacceptable for anybody to seek the perpetuation of an extraordinary situation under any pretence.

Internal and external intrusions

In terms of the relation intruder-victim, the intrusive activities are either internal, coming from the victim's own personal or professional inner circle (family, business partners, employees or customers) or external, coming

from outside. The former category may have authorised access to at least some of the victim's personal information resources, while the latter lack such authorisation.

The motivations of individual intruders vary: curiosity, hacking, vandalism, espionage, sabotage. Intruding entities, on the other hand, are more inclined to espionage and sabotage. The possibility of gaining political or economic (industrial or commercial) advantage is a strong incentive for information gathering through both legal and illegal means, including the scrutiny of public information, e.g. web pages, product descriptions etc. Regarding sabotage, its consequences could be the destruction of the whole structure of the victim's information resources, such as web sites, physical archives or electronic databases. 'Hactivism' is an emerging form of sabotage wherein hackers deface corporate IT resources as an act of protest or revenge in the name of some radical cause.

State intrusions and terrorism

The most important, systematic and far-reaching intrusions on privacy rights are at present perpetrated by Governments, in their efforts to contain terrorism and other serious organised crimes, such as drugs and human traffic, money laundering and illegal arms traffic. The phenomenon is not new; but in the aftermath of the 11th September 2001 terrorist attacks in the USA and the subsequent similar events in Madrid, London and elsewhere, has attained unprecedented global dimensions. The - greatly artificial - dilemma "security or freedoms" is currently imposing its predominance in the reasoning of national and international legislators and law-enforcers, significantly reducing the sang *froid* necessary in dealing with such issues.

Keeping always in mind that the purpose of human rights is to place reasonable limits on states' discretionary power, there the question arises of delineation between targeted anti-terrorist sanctions and targeted anti-terrorist intrusions. Under any circumstances the subject of the intrusion is likely not to be a party to the relevant proceedings and not to have right of appearance or representation or, quite simply, of defence. To use the wording of the Supreme Court of the US in its judgment on the Hamdan case, "*there is a basis to presume that the procedures employed during Hamdan's trial will violate the law: He will be, and indeed already has been, excluded from his own trial*"³.

³ Hamdan v. Rumsfeld, secretary of Defense, et al. 548 U.S.-2006 (29/6/2006). Emphasis added by the Court.

The right to privacy is, at present, among the most heavily contested human rights. As it has already been observed, in many instances it is hard to distinguish between anti-terrorist sanctions and anti-terrorist intrusions. Modern technology renders even harder such distinction: the information landscape is like moving sand. The necessity to prevent crime and counter terrorist threats, as well as the progressive development of the internal and external aspects of the area of freedom, security and justice, have marked the EU activities, in compliance with the Hague Program. Detection technologies are increasingly used in the daily work of law enforcement authorities to fight terrorism. Directive 2006/24/EC⁴, a piece of Community legislation that follows the American model of intrusive governance, offers a good example of the confusion with which people living in the EU are faced, not knowing whether the law protects them or infringes upon their privacy and their right to unrestricted communication. In his opinion on the proposal for that Directive⁵ the EDPS stressed its impact on the protection of personal data and the need for it to reflect the fundamental rights: *“A legislative measure which would harm the protection guaranteed by Community law and more in particular by the case law of the ECJ and the ECtHR is not only unacceptable, but also illegal. The circumstances in society may have changed due to terrorist attacks, but this may not have as an effect that high standards of protection in the state of law are compromised. Protection is given by law irrespective of the actual needs of law enforcement. [...] The necessity and the proportionality of the obligation to retain data – in its full extent – have to be demonstrated.”*

Another case of interest for many people is the Agreement between the EC and the USA on the processing and transfer of Passenger Name Record [PNR] data of travelers to/from/via the USA by air carriers to the US Department of Homeland Security, Bureau of Customs and Border Protection [CBP]. By virtue of this Agreement, a long list of PNR data of whoever is on board of an airplane going to or coming from or flying through the USA is transferred to the CBP. Deciding on account of two actions for annulment brought by the European Parliament (supported by the EDPS) against the

⁴ Directive 2006/24/EC of the European Parliament and of the Council of 15 March 2006 on the retention of data generated or processed in connection with the provision of publicly available electronic communications services or of public electronic communications networks and amending Directive 2002/58/EC.

⁵ Opinion of the European Data Protection Supervisor of 26 September 2005 on the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the retention of data generated or processed in connection with the provision of publicly available electronic communications services or of public electronic communications networks and amending Directive 2002/58/EC.

Council and the Commission, the ECJ annulled Council Decision 2004/496/EC of 17 May 2004 on the conclusion of the above mentioned agreement and Commission Decision 2004/535/EC of 14 May 2004 on the adequate protection of personal data provided by a third country, namely the USA⁶. The Court did not examine the merits of the substantive grievances evoked by the Parliament but the annulment was based on purely formal grounds, i.e. on that the transfer of PNR data to CBP constitutes processing operations concerning public security and the activities of the State in areas of criminal law which fall outside Community competencies. The Court preserved the effect of the annulled Decision until 30 September 2006, enabling in between the EU and the USA to conclude an agreement on a different, non-Community, legal basis. Meanwhile, the Parliament adopted a report calling on the US to ensure that it offers adequate protection of European passenger data and that sufficient safeguards are in place. It also asked the Council to negotiate an interim agreement, valid until November 2007, as it was the case for the annulled one, with MEPs observing the negotiations.

Significantly, an American Federal Court held recently that the secret program of interception of international telephone and internet communications of numerous persons and organisations within the USA, in operation at least since 2002 and continuing today, violates the Administrative Procedures Act, the Separation of Powers doctrine, the 1st and 4th Amendments of the American Constitution and the statutory law⁷. Citing case-law of the Supreme Court, the Judge found that “[i]t was never the intent of the Framers [of the Constitution] to give the President such unfettered control, particularly where his actions blatantly disregard the parameters clearly enumerated in the Bill of Rights. The three separate branches of government were developed as a check and balance for one another. It is within the court’s duty to ensure that power is never ‘condense[d]...into a single branch of government.’...When structure fails, liberty is always in peril.” Two more references of the same judgment to Supreme Court’s precedent are worth mentioning in the present context: “No emergency can create power” and “Implicit in the term ‘national defence’ is the notion of defending those values and ideas which set this Nation apart. ... It would indeed be ironic if, in the name of national defence, we would sanction the subversion of ... those liberties ... which makes the defence of the Nation worthwhile.”

There is another important blow that intrusive anti-terrorist state policy suffered lately, thanks to the rule of law and human rights. In its recent

⁶ Joined cases C-317/04 and C-318/04, ECJ 30 May 2006.

⁷ American Civil Liberties Union & others v. National Security Agency/Central Security Service Case 2:06-cv-10204, US District Court, Hon. Anna Diggs Taylor (17/8/2006).

judgment for the Hamdan case⁸ the Supreme Court of the US found that the military commission in charge to try captured alleged terrorists in the Guantanamo camp *“lacks the power to proceed because its structure and procedures violate both the Uniform Code of Military Justice and the four Geneva Conventions signed in 1949. [...] It is not evident why the danger posed by international terrorism, considerable though it is, should require, [...] any variance from the courts-martial rules. [...] Even assuming that Hamdan is a dangerous individual who would cause great harm or death to innocent civilians given the opportunity, the Executive nevertheless must comply with the prevailing rule of law in undertaking to try him and subject him to criminal punishment.”* On 6th September 2006 President G. W. Bush admitted to CIA programme of secret prisons in various parts of the world. His disclosure, he said, was made because a Supreme Court decision [: in the Hamdan case] had stopped the use of military commissions for trials. He added that the CIA had used an “alternative set of procedures” [!], agreed with the justice department, once suspects had stopped talking...⁹

Which role for NHRIs ?

The protection of privacy and in particular that of personal information is entrusted, in principle, to the judiciary and, to certain extends to specialised independent authorities set up by law, as is the case of Data Protection Authorities [DPA] existing in EC member states, as provided by Directive 95/46/EC¹⁰. Nevertheless, both the aforementioned instances can act only in strict compliance with the law in force. The problem is, though, that the law, at present, may not reflect the right balance between security and freedoms. Furthermore, a court's jurisdiction may be limited by its competency to only review the legality of the measure and not its merits. Or there may be that the judicial authority defers to the executive in matters considered falling in the domain of foreign policy and national security. There arises the need for institutions that, by their own nature, can express their concerns vis-à-vis certain laws or administrative practices. This is the case of National Human Rights Institutions [NHRIs], acting under the principle that the main purpose of human rights is to place reasonable limits on state's absolute power.

NHRIs, as shaped by the ‘Principles of Paris’, have the invaluable advantage to combine their official but independent advisory status with their multifarious

⁸ Hamdan v. Rumsfeld, secretary of Defense, et al. 548 U.S.-2006 (29/6/2006).

⁹ <http://newsvote.bbc.co.uk>

¹⁰ Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (OJ 1995 L 281, p. 31).

membership which includes not only representatives of public/state bodies, but also of independent authorities, the academia and the NGOs, thus reflecting the civil society at large and rendering them a powerful forum for the supporters of what is desirable in human rights, contrary to those who resist such desire as non feasible. The task of advising the Government and the Parliament about new legislation relating to the protection of human rights should be reciprocated by the formal obligation for the Legislature and the Administration to consult NHRIs when the State plans to adopt a relevant legal instrument.

The right of intervention before the Courts in cases that raise important questions of human rights should also be vindicated by NHRIs, in parallel with the development of an information and communication strategy which will secure the wider possible public support for the human rights case. It is important to explain people that reducing privacy's protection does not necessarily mean to be safer; it could even lead to the opposite.

All this may as well be cultivated in the field of inter-institutional cooperation within the country (e.g. with ombudsmen and other independent authorities, as well as with NGOs) and internationally, by sharing experiences and exchanging lists of good practices in the European and world arena.

NHRIs are particularly endowed to make sustained efforts in order to prevent the breach of human rights by national and European authorities. They must speak up and not hesitate to become unpleasant or disagreeable in their pursuit for democratic governance and the rule of law. An example worth to be mentioned is the Declaration of the 2nd Conference of Mediterranean NHRIs, adopted in Athens on 3rd November 2001 (the Athens Declaration), that included a chapter dedicated to terrorism and human rights, only few weeks after the terrible events of 11/9. The signatory NHRIs, after expressing their indignation caused by the attacks that provoked the reaction of the international community, added the following: *"However, this reaction of the world community should only employ methods which are in accordance with international humanitarian law. Besides, NIs emphasise that the phenomenon of terrorism may not be eradicated if the deep root causes which create or increase it are not taken into account. For their part, NIs should be very vigilant so that measures taken in their own countries, following that attack with a view to combating terrorism, do not encroach on fundamental rights and liberties through restrictions which are disproportionate to their aims. They should also be vigilant so that these measures are not applied in a discriminatory manner, especially on racial or religious grounds."*

Unfortunately the principle of proportionality - as well as other fundamental principles - has not been taken sufficiently into account by those who opt for the use of force and the curtailment of human rights in various parts of the world. Proportionality in ECtHR and ECJ case law means a test of both necessity and a reasonable relationship between the measure and the aim to be achieved. Proportionality imposes that the processing of personal data shall be allowed only insofar as it is necessary and provided that no other less privacy intrusive means would be equally effective.

The role that NHRIs are asked to play in defence of the right to privacy is not an easy one. This is particularly true, when a feeling of fear and insecurity is widespread in many countries, as a result of terrorist activity. The work that must be done requires courage, determination and faith in the necessity and effectiveness of National Institutions' intervention.

Allow me to conclude with the words Harold Pinter ended his speech for the Nobel Prize in Stockholm nine months ago:

I believe that despite the enormous odds which exist, unflinching, unswerving, fierce intellectual determination, as citizens, to define the real truth of our lives and our societies is a crucial obligation which devolves upon us all. It is in fact mandatory. If such a determination is not embodied in our political vision we have no hope of restoring what is so nearly lost to us - the dignity of man.

**Ψήφισμα της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
στο 4ο Στρογγυλό Τραπέζι**

**Ψήφισμα των Αθηνών
του 4ου Στρογγυλού Τραπέζιού των Ευρωπαϊκών Εθνικών Θεσμών
για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ENHRI/INEDH)**

—●—

Ο Ευρωπαίος Αρμοστής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΔΑ) και οι Ευρωπαϊκοί Εθνικοί Θεσμοί ΔΑ που έχουν συμμετάσχει στο 4ο Στρογγυλό Τραπέζι που έλαβε χώρα στην Αθήνα, στις 27 και 28 Σεπτέμβρη 2006,

λαμβάνοντας υπ' όψιν:

- α. Τις θλιβερές εξελίξεις που πηγάζουν από τις τρομοκρατικές επιθέσεις κι από τους τρόπους αντιμετώπισής τους με μέτρα που αποτελούν κατάφορη παραβίαση των ΔΑ και κατάλυση της ειρήνης,
- β. Το γεγονός ότι η εφαρμογή μιας αντιτρομοκρατικής πολιτικής που βασίζεται στη βία και σε «προληπτικούς αντιτρομοκρατικούς πολέμους» έχει προκαλέσει *μέγιστη δυστυχία* - θανάτους και καταστροφές - σε ολόκληρους πληθυσμούς κρατών τα οποία υφίστανται τις επιθέσεις, δίχως, ωστόσο, να κατορθώσει να σταματήσει ή, τουλάχιστον, να περιορίσει τις τρομοκρατικές ενέργειες αλλά *οδηγώντας, αντίθετα, στην αύξησή τους*,
- γ. Ότι η αντιτρομοκρατική πολιτική, όπως εφαρμόζεται, έχει γεννήσει ρατσιστικό μίσος τεραστίων διαστάσεων μεταξύ των φορέων αφενός του δυτικού πολιτισμού κι αφετέρου του αραβο-μουσουλμανικού πολιτισμού, καθώς επίσης *εμφύλιους πολέμους* που έχουν αφορμή θρησκο-εκκλησιαστικές διαφορές ακόμη και μεταξύ μελών της ίδιας φυλής ή εθνικότητας,
- δ. Ότι ο κύριος ρόλος των Εθνικών Θεσμών ΔΑ, καθώς και του Συμβουλίου της Ευρώπης, δεν συνίσταται απλώς στη θεωρητική διακήρυξη των αρχών και κανόνων ΔΑ, αλλά κυρίως στην *συμβολή τους στην ουσιαστική εφαρμογή τους στην πράξη*,

ζητούν

- 1. Την *άμεση έρευνα και μελέτη των γενεσιουργών αιτίων των τρομοκρατικών πράξεων*, τα οποία θεωρούμε απαραίτητο να κατα-

πολεμήσουμε προκειμένου να εξαλείψουμε, ή τουλάχιστον να ελαττώσουμε, τα αποτελέσματά τους.

2. Τη σταθερή εφαρμογή των αρχών της αναγκαιότητας, της αναλογικότητας και της αποτελεσματικότητας στο πλαίσιο μιας σωστής πολιτικής καταπολέμησης της τρομοκρατίας, πάντοτε ακολουθώντας τη βασική αρχή του σεβασμού των ΔΑ στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.
3. Τον αποκλεισμό, σε κάθε περίπτωση, του πολέμου ως αντιτρομοκρατικού μέτρου, διότι παραβιάζει, όπως κάθε πόλεμος, όλες τις παραπάνω αρχές. Πράγματι, ο πόλεμος καταστρατηγεί σχεδόν το σύνολο των ΔΑ ενός ολόκληρου πληθυσμού, - μιας χώρας όχι περιορισμένων σημείων όπως η τρομοκρατική επίθεση - πέρα από κάθε έννοια αναλογικότητας των καταστροφών, δίχως αναγκαιότητα και δίχως αποτελεσματικότητα. Έτσι, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα στη ζωή, στη σωματική ακεραιότητα, στην οικογενειακή ζωή, στη δουλειά, στην ιδιοκτησία, σε ικανοποιητικές συνθήκες διαβίωσης, στο φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον, του πληθυσμού των χωρών που βρίσκονται υπό επίθεση θα καταπατηθούν. Περαιτέρω, οι σημερινοί πόλεμοι κατά κανόνα περικλείουν στην πράξη και εγκλήματα πολέμου και εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

Τονίζουμε ότι την ειρήνη έθεσε ως στόχο της η Οικουμενική Διακήρυξη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, της οποίας θεμέλιο τοποθέτησε τα ΔΑ.

4. Καταδικάζουμε έντονα τη νομιμοποίηση των βασανιστηρίων κάθε μορφής και υπό οποιεσδήποτε συνθήκες και υποστηρίζουμε θερμά τις αποφάσεις και γνώμες Αμερικανών και Βρετανών δικαστών που ζητούν το άμεσο κλείσιμο του Γκουαντάναμο και άλλων κέντρων όπου τελούνται βασανιστήρια, και το σεβασμό των αρχών του *habeas corpus* και της δίκαιης δίκης.
5. Απαιτούμε την αποτελεσματική προστασία της ιδιωτικής ζωής και του απορρήτου των προσωπικών επικοινωνιών μέσω της σύγχρονης τεχνολογίας.
6. Για την προώθηση της πραγματοποίησης των παραπάνω αρχών - που έχουν τις ρίζες τους στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων

Δικαιωμάτων, τα σχετικά διεθνή κείμενα και το «ευρωπαϊκό κερκτημένο» -, θεωρούμε ουσιαστική και ζητούμε την ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής μας σε όλα τα διεθνή και ευρωπαϊκά όργανα που σχετίζονται με τα ΔΑ, τα οποία παίρνουν αποφάσεις, υιοθετούν στρατηγικές και επιβλέπουν την εφαρμογή τους.

Στο δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται προφανώς και η αναγνώριση του δικαιώματος μας να καταθέτουμε προσφυγές, αιτήσεις και παρεμβάσεις ενώπιον όλων των οργάνων προστασίας των ΔΑ, δικαστικών ή οιοσδήποτε δικαστικών, και, κυρίως, ενώπιον αυτών που είναι αρμόδια για το σχεδιασμό και την εφαρμογή αντιτρομοκρατικών πολιτικών.

Όλα τα παραπάνω δικαιώματα θα μπορούν να ασκούνται από τους αντιπροσώπους του συνόλου των Εθνικών Επιτροπών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου ή της Ευρωπαϊκής Ομάδας ή από οποιαδήποτε μεμονωμένη Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Το ίδιο δικαίωμα θα πρέπει βέβαια να αναγνωρισθεί στον Ύπατο Αρμοστή και τον Ευρωπαίο Αρμοστή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Αθήνα, 28 Σεπτεμβρίου 2006

Συμπεράσματα του 4ου Στρογγυλού Τραπεζιού:
Διακήρυξη των Αθηνών 2006

ATHENS DECLARATION 2006

The 4th Round Table of National Human Rights Institutions was the latest of a series of biennial conferences jointly convened by the Council of Europe Commissioner for Human Rights and the National Human Rights Institutions (NHRIs) of Council of Europe member States. The Round Table was competently co-organized by the Office of the Council of Europe Commissioner for Human Rights and - as the generous host institution - the National Commission for Human Rights of the Hellenic Republic.

The Round Table included members of NHRIs and their Secretariats, a representative of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, the co-ordinator of the European Union Network of Independent Experts in Fundamental Rights, an expert of the European Commission, representatives of Non-Governmental Organisations, individual experts (including from countries where it might be envisaged to set up a NHRI) as well as a member of the Group of Wise Persons set up by the Council of Europe to make recommendations on how to ensure the long-term effectiveness of the European Court of Human Rights.

The Athens Declaration deals with the following main themes of the Round Table:

- New institutional opportunities for NHRIs at European level;
- A potential follow-up role for NHRIs on the question of rendition flights raised in the Council of Europe;
- The role of NHRIs concerning modern forms of violations of the right to privacy;
- Possible contributions of NHRIs to avoiding emergency legislation becoming permanent;
- Possibilities of NHRIs to intervene in the process of adopting legislation.

In dealing with these issues the Round Table was conscious of the international context in which measure taken to counter terrorism pose threats to the

internationally agreed human rights standards and to the democratic values underlying these standards. Participants shared the concern expressed by the President of the National Human Rights Commission of the Hellenic Republic in an appeal, which she made public. The appeal was proposed and approved by the National Commission for Human Rights of the Hellenic Republic in its entirety.

I. New institutional opportunities for NHRIs at European level

1. The representatives of the European NHRIs acknowledged that Protocol 14 to the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (ECHR) harbours great potential in that the Council of Europe Commissioner for Human Rights will be given an opportunity to submit written comments and take part in hearings before the Chambers and the Grand Chamber of the European Court of Human Rights (cf. Art. 36§3 ECHR). They further agreed that NHRIs should support - in a spirit of appreciating mutual independence - the Commissioner by drawing his attention to cases of structural and systemic importance in which the Commissioner might intervene. NHRIs might also be in a position to offer ideas on national measures to be taken to address structural and systemic deficiencies in their countries.
2. For these purposes the establishment of a NHRI based advisory committee of lawyers with an expertise to advise the Commissioner in his or her selection of relevant cases should be carefully considered.
3. The representatives of the European NHRIs agreed that their institutions - in cooperation with the Commissioner for Human Rights - should contribute to ensuring the long-term effectiveness of the European Court of Human Rights. A major aim was to ease the workload of the Court, which threatens to undermine its effectiveness, credibility and authority. Monitoring the execution of Court judgments at the national level was also an area where NHRIs would try to be helpful. On these and other issues the European NHRIs would work with the Commissioner in order to explore their mutual potential for co-operation with a view of supporting the Strasbourg Court.
4. The representatives agreed that NHRIs should pay more attention to the European Social Charter. Options for NHRIs to work on the Social Charter include:

- ο promoting the ratification of the 1996 Revised Social Charter and the acceptance of the collective complaint mechanism;
- ο informing NGOs and other parts of civil society about the particular features of the collective complaint mechanism (as an instrument especially suitable for addressing systemic human rights problems);
- ο taking an active role in the revised thematic State reporting, e.g. by holding conferences on those thematic issues that are to be addressed in the State reports;
- ο cooperating in order to jointly draft a model impact assessment so that national legislation be in conformity with the case law of the European Committee of Social Rights;
- ο systematically collecting information on the implementation of the Charter in domestic law and providing this information to the European Committee of Social Rights.

The representatives found that NHRI work on the European Social Charter offers an opportunity to underline the importance of economic, social and cultural rights as an indivisible part of the human rights agenda.

5. The representatives agreed that NHRIs should promote the ratification of Protocol 12 to the ECHR. Such commitment gives an opportunity to strengthen the interrelatedness between the ECHR and the European Social Charter.
6. In the light of the expanding competencies and, as a consequence, the yet enhanced usefulness of NHRIs the representatives of the European NHRIs, the Council of Europe Commissioner for Human Rights and the United Nations High Commissioner for Human Rights agreed to intensify their endeavours for promoting the setting-up of Paris Principles compliant NHRIs in those member States of the Council of Europe where they do not exist. The JOIN Project was there for that (JOIN= Joint Operations for Independent National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights, pilot project for technical assistance to NHRIs).

II. A potential follow-up role for NHRIs on the question of rendition flights raised in the Council of Europe

7. Recalling the position taken in the Seoul Declaration (at the Seventh International Conference for NHRIs, 14-17 September 2004) the representatives of the European NHRIs agreed as an adamant position of principle that all counter-terrorism measure adopted by

States must be in strict compliance with international human rights law, refugee law, and humanitarian law.

8. The representatives agreed that the issue of rendition flights calls for concerted follow-up efforts at the European level, in particular through the group of European NHRIs. Such follow-up actions should make clear reference to the relevant rules of international law.
9. In this respect, the representatives agreed to call upon States to fulfil their obligation to investigate the allegation of human rights violations contained in the Dick Marty report. They underlined the importance that such investigations be undertaken in a robust, thorough and transparent manner.
10. Moreover, the representatives agreed that NHRIs should give careful consideration to proposals by the Secretary General of the Council of Europe regarding the elaboration
 - o of basic principles and guidelines for the legislative and administrative framework for the organisation and functioning of security services;
 - o of human rights model clauses to be inserted in bilateral or multilateral agreements concerning overflight;
 - o and of legal instruments regarding waivers of State immunity in cases of serious human rights violations.
11. The representatives agreed that NHRIs should provide advice to State authorities on the adoption of policy and legislative measures - both at national and European level - to prevent such human rights violations. They further agreed that NHRIs should draw attention to the need to ensure that there be an adequate parliamentary and judicial control of the activities of security agencies.
12. The representatives further stressed the importance of awareness raising activities and the fostering of public debate on the matter.

III. The role of NHRIs concerning modern forms of violations of the right to privacy

13. The representatives agreed that NHRIs should raise awareness on the importance of the right to privacy, a basic human right which

- due to technological evolutions, tightened security measures and a lack of public commitment - currently seems to be losing ground.

14. The representatives agreed that NHRIs should monitor legislation, especially security legislation, as well as its implementation, with a view to ensuring respect for the right to privacy. Where new legal provisions were deemed necessary to follow the fast pace of the development of new technologies, NHRIs should ask for legislative action. They should insist on the principle of proportionality to be inserted and specified as much as possible in any legal rules that might have an adverse effect on the right to privacy.
15. The representatives agreed that more exchange between European NHRIs concerning activities aimed at promoting and protecting the right to privacy is urgently needed because challenges are similar in the different countries and solutions should not diverge significantly. In this context, the possibility of establishing a NHRI Charter on their role for the protection of the right to privacy should be considered. It would, of course, take into consideration the competencies of data protection authorities.

IV. Possible contributions of NHRIs to avoid that emergency legislation becomes permanent

16. The representatives agreed that NHRIs should insist on stricter external and international control of when emergencies are declared, what steps are taken in response to the declaration of an emergency, how safeguards operate in practice and when and how extraordinary measures should be re-visited.
17. The representatives agreed that NHRIs should insist on the establishment of domestic legislative and institutional safeguards, such as:
 - o reporting to parliament,
 - o use of courts to challenge Government decisions,
 - o independent arrangements for visiting detention centres,
 - o measures for the prevention of torture, such as limited periods

of detention, prohibition of incommunicado detention, access to lawyers, medical personnel, families etc.

They further agreed that NHRIs should take an active role in framing such institutional safeguards.

18. The representatives agreed that NHRIs should provide support for independent media, defence of journalists, lawyers and NGO members attacked for criticizing the State response.
19. The representatives agreed that NHRIs should insist on research and collection of disaggregated data with a purpose to measure the discriminatory impact that emergency powers may have on different groups of society.
20. The representatives agreed that NHRIs should further develop their communication with members of their national parliaments in order to convince them that compliance with human rights must always be a political priority and is not in contradiction with their obligation to protect the population against acts of violence.

V. Possibilities of NHRIs to intervene in the process of adopting legislation and other measures at EU and at national level

21. The representatives agreed that NHRIs should – in due cooperation with other bodies – consider it as a main mission to take an active role in the human rights proofing of legislation and other measures, in particular security legislation and practices. It was also agreed that a clear and transparent role division between the various formal and informal human rights monitoring bodies is necessary.
22. The representatives agreed on the urgent need for NHRIs, especially those from EU member States, to develop human rights monitoring capacities concerning EU legislation. The establishment of an NHRI based advisory committee of lawyers could be an important step in that direction.
23. The representatives agreed on the need of exercising vigilance regarding the effective guarantee of Fundamental Rights in any European Constitution.

24. The representatives agreed that more attention should be paid to situations in which the positive momentum towards human rights policies caused by the prospect of EU accession ceases to exist - either after successful accession or due to a loss of accession prospects for some countries.

**2. 6^η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ,
Αθήνα, 28 & 29 Σεπτεμβρίου 2006**

**Πρόγραμμα της 6ης Ευρωπαϊκής Συνάντησης των Εθνικών
Επιστροφών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου,
Αθήνα, 28 και 29 Σεπτεμβρίου 2006**

**6th European meeting
of National Institutions for the promotion and protection of Human Rights**

Thursday 28 September

17h-18h30

1. Strengthening, defence, and creation of National Human Rights Institutions (NHRIs) in Europe :
 - 1.1. Implementation of JOIN (technical assistance program for European NHRIs)
 - 1.2. Re accreditation process for NHRIs
 - 1.3. Capacity building: follow-up of the trainings offered by the High Commissioner for Human Rights of the United Nations on torture and conflict prevention

Speakers:

- Mr. Thomas HAMMARBERG, Commissioner for Human Rights of the Council of Europe
- Mr. Orest NOWOSAD, Head of the National institutions unit, Office of the High Commissioner for Human Rights of the United Nations

18h30-18h45 Coffee Break

18h45-19h45

2. Cooperation between NHRIs and the OSCE: establishment of a liaison office, and prospects for future collaboration.

Speakers:

- Mr. Mark GUTHRIE, Deputy Head of the Human Rights department, Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR), OSCE
- Mr. Thomas HAMMARBERG, Commissioner for Human Rights of the Council of Europe

Friday 29 September

9h-10h

3. The European Fundamental Rights Agency : follow-up

Speakers:

- Dr Anna-Elina POHJOLAINEN, Senior Legal Adviser, Unit for Public Law, Ministry of Justice of Finland, Representative of the Presidency of the European Union
- Mrs. Sophia SPILIOTOPOULOS, member of the Greek Commission for Human Rights, Member of the Ad Hoc Working Group of the Council of the European Union on the Fundamental Rights Agency

Commission Nationale Hellénique des Droits de l'Homme
Neofytou Vamva 6, GR 106 74 Athènes- Tel: +30 210 72 33 221 - Fax: +30 210 72 33 217
E-mail: info@nchr.gr Site Internet: www.nchr.gr

Commission Nationale Consultative des Droits de l'Homme- France
35 rue Saint-Dominique – 75700 Paris – Téléphone : (33-1) 42 75 77 09 – (33-1) 42 75 77 18 – Fax : (33-1) 42 75 77 14
E-Mail : stephane.djani@cndh.pse.gouv.fr – Site Internet: www.commission-droits-homme.fr

**EUROPEAN GROUP OF NATIONAL INSTITUTIONS
FOR THE PROMOTION AND PROTECTION OF HUMAN RIGHTS**

10h-11h

4. NHRIs and the Human Rights Council of the United Nations : outcome of the first session and modalities for future participation

Speakers:

- *Mr. Orest NOWOSAD, Head of the National institutions unit, Office of the High Commissioner for Human Rights of the United Nations*
- *Mrs Anne-Marie GARRIDO, Danish Institute for Human Rights, Coordinator and representative of the International Coordinating Committee of NHRIs in Geneva during the 1st session of the Council.*

11h-11h15 Coffee Break

11h15- 13h

5. NHRIs and United Nations treaty bodies

Speaker:

- *Mrs Frauke SEIDENSTICKER, Deputy Director, German Institute for Human Rights, Coordinator of the working group of the International Coordinating Committee of NHRIs on "NHRIs and UN treaty bodies"*

6. Input for the 8th international conference of NHRIs, Bolivia, October 2006
7. Election of the four members of the European Coordinating Committee, and of the Chair of the European Group
8. Revision of the Rules of Procedures of the European Group, and discussion on methods of work.
9. Other items

*Commission Nationale Hellénique des Droits de l'Homme
Neofytou Vamva 6, GR 106 74 Athènes- Tel: +30 210 72 33 221 - Fax: +30 210 72 33 217
E-mail: info@nchr.gr Site Internet: www.nchr.gr*

*Commission Nationale Consultative des Droits de l'Homme- France
35 rue Saint-Dominique – 75700 Paris – Téléphone : (33-1) 42 75 77 09 – (33-1) 42 75 77 18 – Fax : (33-1) 42 75 77 14
E-Mail : stephanie.djian@ccdl.pon.gouv.fr – Site Internet: www.commission-droits-homme.fr*

**Ομιλία της κας Σπηλιωτοπούλου στην 6η Ευρωπαϊκή Συνάντηση
των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου**

***The EU Fundamental Rights Agency
and the National Human Rights Institutions***

I. The Ad Hoc Working Party on Fundamental Rights and Citizenship

The Council has set up an ad hoc working party to discuss a proposal for a Council Regulation establishing an EU Fundamental Rights Agency (the Agency) and a proposal for a Council Decision empowering this Agency to pursue its activity in areas referred to in Title VI TEU (police and judicial cooperation in criminal matters - “Third Pillar”). The Greek National Commission for Human Rights (GNCHR) participates in this working party. Professor L.-A. Sicilianos and myself have the honour of representing it on the Greek delegation, which is the only one that includes representatives of a National Human Rights Institution (NHRI). We take part in the meetings alternatively.

The working party has been operating since last July. It accelerated its pace last November, and now often meets twice a month; to date, it has met on 20 occasions. As you may realise, this is a very effort- and time-consuming enterprise, though I can assure you it is a very interesting and enriching experience.

The Finnish Presidency representative, Dr Anna-Elina POHJOLAINEN, a highly qualified expert in these matters and active in the working party prior to the Presidency, presented the negotiations update a few minutes ago. Let me thank her personally and the Finnish Presidency for their invaluable efforts aimed at settling the outstanding questions in a manner most favourable for fundamental rights.

Although the instruments are still under elaboration, there seems to be consensus regarding several guarantees relating to the Agency’s independence and efficiency which meet concerns expressed by the Group of NHRIs. Some of these guarantees go further than the original Commission proposal; they were achieved with the agreement and fruitful cooperation of the Commission. Moreover, a reference to the “Paris Principles” was included in the Preamble following a proposition made by the Finnish delegation. These principles will thus guide the interpretation and application of the provisions relating to the Agency. However, as Dr. POHJOLAINEN pointed out, there are still some outstanding questions regarding the scope of the Agency’s activities. These questions are crucial to its credibility and effectiveness. More particularly:

II. The positions of the European Group of NHRIs on the Fundamental Rights Agency

The European Group of NHRIs welcomed, from the outset, the decision to establish the Agency. As the Chairman of our Group Mr. Joël THORAVAL wrote to the competent EC institutions last June, when he sent them our last common position, this Agency “has the potential to bring added value and play a role in impacting on the field of human rights”.

However, as our Group has repeatedly underscored, this added value will only be created if the Agency is given the means to fulfill its mission with legitimacy, efficiency and credibility. It should, therefore, comply with the principles of independence, pluralism and transparency in accordance with the UN “Paris Principles”. In its last position, of 14 June 2006, after reiterating these fundamental requirements, our Group expressed its main concerns regarding the outstanding questions, and demanded the following:

➤ Areas of activity:

- The Agency itself - not the Commission or the Council - should adopt the instruments relating to the operation, areas of activity and discharge of its tasks, in particular its multi-annual and annual programmes, as it should be independent from Member States and EU institutions.
- The Agency should be able to pursue its activities in the areas of the “Third Pillar”. This is why our Group welcomed Article 28 of the Commission’s Proposal for a Council Regulation, which allowed the Council to empower the Agency in this respect, as well as the Proposal for a Decision empowering the Agency to pursue its activities in these areas. In our last position, we stressed that the opinion to the effect that there is no competence in this respect is not convincing and runs counter to the Court’s case law and to the generous interpretation of the Treaties by the Council itself in other cases. Indeed, according to ECJ case law¹, both EU institutions and Member States are obliged to respect fundamental rights within the framework of the 3rd Pillar, too. Therefore, EU institutions have the duty to monitor respect for fundamental rights by Member States within the framework of this pillar as well, while nothing in the Treaties prevents them from seeking the assistance of any natural or legal person, including the Agency, in fulfilling this duty.
- It should be clear that the Agency’s assistance can be sought within the framework of the Article 7 TEU procedure, since nothing in the Treaties precludes this.

¹ In particular Case C-105/03, Pupino [2005] ECR I-5285, paras. 41-43, 58-60.

- Tasks: the Agency should be able to deal with the four areas where human rights hold a central position:
 - the compatibility of EU Directives with Fundamental Rights;
 - the respect for Fundamental Rights by Member States;
 - the human rights requirements imposed on candidate States;
 - the human rights clauses in EU cooperation agreements with third-party nations.
- Structure:
 - the independence and impartiality of the members of the Agency (management board, executive board, scientific committee, director) should be guaranteed; they should be appointed through a transparent process;
 - they should be persons of high standing, knowledgeable and active in the field of human rights; the appointment of NHRI members should be encouraged.
- Cooperation with national bodies, international organizations, and civil society
 - cooperation with international organizations, in particular the Council of Europe, (CoE), including, through the participation on the Management Board of an independent person appointed by the CoE;
 - cooperation with NHRIs, including formal cooperation agreements;
 - a permanent and structured dialogue with civil society.
- Adequate financial and human resources, at least comparable to those foreseen in the Commission's proposal.

III. Where do we stand?

As already pointed out, there is as yet no final version of the instruments relating to the Agency. However, there seems for the time being to be consensus on several points, in particular:

Areas of activity:

- Adoption of instruments: There seems to be consensus on the following two points:
 - i) The Council shall adopt the Multi-annual Framework through a procedure involving the Commission and the European Parliament; the Agency's Management Board will be consulted. I am afraid that this is as far as we can go, but it is up to the Management Board to give substance to the consultation.
 - ii) The Management Board shall adopt the Annual Programme, in accordance with the Multi-annual Framework, through

a procedure involving the Director, the Commission and the Scientific Committee.

- 3rd Pillar: Outstanding question.
- Article 7 TEU: Outstanding question. There will probably be a Declaration to the effect that the Council is not precluded from “calling on” the Agency to assist it in fulfilling its task under Article 7(1) TEU.

➤ Tasks: there seems to be consensus on the following:

- The compatibility of EU Directives with Fundamental Rights will not be dealt with by the Agency; however, the Agency will be able to provide assistance to the Commission regarding proposals under Article 250 TEC, as well as to other EC institutions in the course of legislative procedures, at their request;

- Respect of Fundamental Rights by Member States: the Agency will not deal with questions relating to whether a Member State has failed to fulfill an obligation under the Treaty within the meaning of Article 226 TEC (infringement procedure); however, it shall deal with fundamental rights issues in the Member States when implementing EC law. The expression “when implementing EC law” is inspired by Article 51(1) of the Charter of Fundamental Rights. However, as we all know, it is well-established case law of the Court that Member States are obliged to respect fundamental rights not only when implementing EC law, but also, more generally, whenever acting “within the scope” of EC law. The “explanation” of Article 51 of the Charter, as drafted by the Praesidium of the 1st Convention, which elaborated the Charter, clarifies this by referring to the Court’s case law, which has been reaffirmed by a continuous stream of judgments. There seems to be common understanding that this provision of the Regulation should be read in the light of the aforementioned explanation.

- The human rights requirements imposed on candidate States: Outstanding question.
- The human rights clauses in EU cooperation agreements with third countries: Outstanding question.

➤ Structure: there seems to be consensus on the following:

- on a proposal, made by the French delegation, to add a Scientific Committee to the Agency’s organs which will be composed of independent, highly-qualified experts in fundamental rights, and will guarantee the scientific quality of the Agency’s work;

- on guarantees of the independence and impartiality of the members of the Agency regarding not only their appointment, but also their personal and functional independence during their term of office, as well as their replacement before expiry of this term;
- on a requirement of high standing, knowledge and activity in human rights for these persons, the appointment of members of NHRIs in the Management Board being encouraged.

➤ Cooperation with national bodies, international organisations, and civil society: there seems to be consensus relating to several ways of ensuring it; more particularly:

- cooperation and complementarity with international organisations, in particular the CoE, the UN and the OSCE, seems to be ensured through provisions requiring:
 - that the Agency take account of the activities of international organisations, in particular of CoE institutions, including the CoE Commissioner for Human Rights;
 - that complementarity with the remit of the CoE and other international organisations be ensured to avoid overlaps;
 - that a bilateral cooperation agreement be concluded between the EC and the CoE, providing for the coordination of their respective activities and the appointment by the CoE of an independent person to sit on the Agency's Management Board and Executive Board;
- moreover, with a view to responding to concerns that the Agency may encroach upon CoE competences, several provisions specify that the Agency shall act only within the scope of EC law and refer to the ECHR, as interpreted by the European Court of Human Rights;
- cooperation with NHRIs is explicitly provided for; there is no provision relating to the formal cooperation agreement that we requested, but such an agreement does not seem to be precluded, eventually within the framework of the "administrative arrangements" for the Agency's cooperation with NHRIs, other national bodies and international organisations to be adopted by the Management Board;
- permanent and structured dialogue with civil society can be achieved through the establishment of a "Fundamental Rights Platform" as a mechanism for the regular exchange of information and the pooling of knowledge.

☛ Adequate financial and human resources: Last but not least, it seems that the funds requested by the Commission will be allocated.

IV. What should we do now?

Regarding the outstanding questions (3rd Pillar, Article 7 TEU and geographical scope), we must lobby EU institutions as well as our governments and our MEPs. A new common position, or rather an appeal, of the Group of NHRIs would be of great help, as it would be addressed to the EU institutions and could serve our lobbying at a national level, as well. We may or may not get results, but it is worth trying, and we should try hard and immediately. It is our mission and duty to do so.

The legal basis of the Regulation establishing the Agency (Article 308 TEC) and the legal basis of the Decision empowering it to deal with 3rd Pillar issues (Articles 30, 31 and 34(2) TEU) involve unanimous Council decisions without direct EP involvement. Article 308 TEC, however, requires the EP to be consulted. Both the Council and the Commission seem particularly eager to listen to the EP; they inform it regularly of the state of play and discuss Agency issues with it at trilogue meetings. The Report of the competent EP Committee (LIBE), which contains demands similar to those made by the NHRIs Group and especially stresses the importance of the inclusion of the 3rd pillar in the Agency's remit, will be discussed at the EP Plenary on 12 October.

V. What can we do once the Agency is established?

- make sure that the “administrative arrangements” to be adopted by the Management Board provide for a structured and close cooperation with NHRIs, and in particular for a formal cooperation agreement, as demanded by the Group of NHRIs;
- serve as additional links between the CoE and the Agency by providing information about human rights to both, and by putting our experience of cooperating with them to good use;
- comment on information that the Agency obtains from other sources, including individual complaints to the Commission;
- sensitize national authorities, national civil society and public opinion at large to the Agency's activities;

- encourage information on human rights violations to be provided to the Agency through NHRIs and demand from national authorities to stop these violations;
- cooperate with the Fundamental Rights Platform.

Let us hope that the Agency will be established by the 1st of January 2007, and that it will have the independence and scope of activity which are necessary for its credibility and efficiency.

**Πρακτικά της 6ης Ευρωπαϊκής Συνάντησης
των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου**

**6th European meeting
of National Institutions for the promotion and protection
of Human Rights**

The sixth European meeting of National institutions for the promotion and protection of human rights (NHRIs) took place on Thursday September 28th and Friday 29th 2006 in Athens, Greece, after the Fourth roundtable of the Commissioner for Human Rights of the Council of Europe and the European Group of National Human Rights Institutions. The event was co-organized by the French National Advisory Commission for Human Rights (CNCDH), chair of the European Group of NHRIs, and by the Greek National Commission for Human Rights, host of the meeting.

Were represented at the meeting:

- The fully accredited European NHRIs from Denmark, France, Germany, Greece, Ireland, Norway, Luxembourg, Portugal.
- Non accredited European NHRIs invited as observers, from Northern Ireland and Slovenia.
- The office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, the office of the Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, the OSCE's Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR), the Finnish Presidency of the European Union.

It was decided to:

1. Form the new European Coordinating Committee (ECC) for two years with the fully accredited NHRIs of Denmark, Germany, Greece, Ireland, which will represent the European group at the ICC ;
2. Appoint the Irish Human Rights Commission as chair of the European Group;
3. Renew the mandate of the Danish Institute for Human Rights as representative of the European Group within the accreditation sub-**committee of the International Coordinating Committee (ICC)**;
4. Amend the rules of procedure of the European Group (see annex 2), in order to define rules on the adoption of common positions.

In addition, the following items were discussed:

1. Strengthening, defence, and creation of National Human Rights Institutions (NHRIs) in Europe

1.1. Implementation of JOIN (technical assistance program for European NHRIs)

After having heard the viewpoints of Mr Orest Nowosad, Head of the National institutions unit of the United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), and Mr. Thomas Hammarberg, Commissioner for Human Rights of the Council of Europe on the way forward for the JOIN project, it was agreed that preparation, vigilance, and coordination will be key in the implementation of JOIN.

It was decided to:

- Undertake a thorough assessment of the existing capacities of the partners (including from each NHRI of the European Group), in order to do an inventory of the available resources (human and financial resources, expertise,...) for future implementation;
- Organize an exchange of experience of past technical assistance activities, in order to build on experience and lessons learned.

Italy and Lithuania were cited as potential venues for future projects.

1.2. Re accreditation process for NHRIs

Following information given by Mr. NOWOSAD regarding the review of the accreditation procedures for NHRIs, European NHRIs acknowledged that :

- A meeting report of the ICC working group reflecting on possible reforms in this regard will be circulated soon to all NHRIs for comment;
- All B-status NHRIs, notwithstanding the date set for their re-accreditation, are entitled to resubmit an application at any time.
- Important decisions should be taken during the 8th International Conference of NHRIs in Bolivia
European NHRIs expressed the need that:
- the possibilities for participation in international fora of B-status institutions be clarified;
- the recommendation function of the accreditation sub-committee and the decision-making role of the ICC be reaffirmed.

1.3. Capacity building: follow-up of the trainings offered by the High Commissioner for Human Rights of the United Nations on torture and conflict prevention

After a brief exchange on the two distance trainings offered this year by the Office of the UN High Commissioner for Human Rights on the role of NHRIs in conflict prevention and prevention of torture, European NHRIs were informed that these trainings should be offered again in 2007, based on this year's experiences.

The need to provide space within each NHRI to follow up on the trainings was stressed, in order to ensure that the trainings fulfill their role of capacity building tool for the institution.

2. Cooperation between NHRIs and the OSCE

As a follow-up to the resolutions taken during the 5th meeting of European NHRIs, an exchange took place with Mr. Mark Guthrie, Deputy Head of the Human Rights department of the Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR) at the OSCE, and Mr. Markus JAEGER, Deputy Director of the Office of the Commissioner for Human Rights of the Council of Europe.

The wish of the ODIHR to develop cooperation with NHRIs, in particular through the establishment of a contact point for NHRIs, was affirmed.

Possible areas for such cooperation were suggested, such as:

- The promotion of the interaction between NHRIs and human rights defenders, and the development of a regional mechanism for the protection of human rights defenders, including NHRIs;
- Assistance in the strengthening of European NHRIs and in the establishment of a stronger coordination mechanism for the European Group of NHRIs, such as a permanent secretariat and a legal "think tank";
- The organization of thematic seminars with NHRIs and NGOs.

These will be further developed through continued contacts between the European Group of NHRIs and ODIHR.

3. Work of the European Group on EU matters

NHRIs from EU member states acknowledged the need for enhanced information, coordination, and common work on these matters which substantially impact the work of each NHRI at national level.

The German Institute for Human Rights was asked to submit a concrete proposal to the European Coordinating Committee for the modalities of such work.

4. The European Fundamental Rights Agency : follow-up

After having acknowledged presentations by Dr Anna-Elina Pohjolainen, Senior Legal Adviser in the Unit for Public Law of the Ministry of Justice of Finland, representative of the Presidency of the European Union and Mrs. Sophia Spiliotopoulos, member of the Greek Commission for Human Rights and member of the Ad Hoc Working Group of the Council of the European Union on the Fundamental Rights Agency, it was decided to draft an urgent appeal to the Council of the European Union in order to reiterate the interest of the Agency and the need that it be competent in matters of the third pillar. Such statement was drafted and adopted during the meeting (see annex 1).

5. Follow-up to the 4th roundtable

Several issues raised by the 4th roundtable of European NHRIs and the Commissioner for human rights of the Council of Europe require setting up methods of work for follow-up activities. It was decided to mandate the French commission for the drafting of an action plan related to the Athens declaration. This action plan will be drafted in consultation with the Commissioner's office. It will be sent to all members of the European Group of NHRIs for consultation before adoption and implementation.

6. NHRIs and the Human Rights Council of the United Nations : outcome of the first session and modalities for future participation

Mr. Orest Nowosad, Head of the national institutions unit in the Office of the High Commissioner for Human Rights of the United Nations related the background for the participation of NHRIs within the Human Rights Council, recalling that all accredited NHRIs may participate in all activities of the Council, including plenaries, informal, and intersessional meetings. But the transitional stage, during which the Council is defining its rules of procedure, is still ongoing.

Mrs Anne-Marie Garrido, coordinator of the ICC working group on the matter and representative of the International Coordinating Committee of NHRIs in Geneva during the 1st session of the Council, explained the current modalities for participation and raised the main organizational issues that NHRIs will need to decide on soon. She made some proposals as to the way forward in order to formalize NHRI participation, and asked NHRIs to reflect upon them in view of the discussions that will take place in Bolivia:

- maintain an ICC working group with regional representations, mandated to formulate common positions when the role of NHRIs is at stake or when issues of common concern are raised.

- link up within thematic working groups at international level.

The discussion that followed focused on NHRI needs in relation to the Council: continuous information, coordination, and representation. The idea of a full time presence in Geneva was tackled and needs to be discussed further.

7. NHRIs and United Nations treaty bodies

Mrs Frauke Seidensticker, Deputy Director of the German Institute for Human Rights, was the coordinator of the ICC working group on “NHRIs and UN treaty bodies”. She described the activities of the working group, in particular the ICC position paper on the role of NHRIs in relation to Treaty bodies, which was received with great interest by the treaty body chairpersons. Mrs Seidensticker also related the Malbun meeting on the reform process of treaty bodies and shared views on CEDAW’s idea of a unified treaty body system, to be distinguished from the High Commissioner’s idea of a unified treaty body.

Mrs Seidensticker highlighted the fact that awareness raising on NHRI potential role as partners is still to be developed. She also suggested that individual NHRIs increase their activities in relation to treaty bodies, in order to stress the usefulness of NHRIs within the process.

The November conference in Berlin, co organized by the German and Danish institutes and the OHCHR will provide a good opportunity to define guidelines on cooperation between NHRIs and Treaty bodies.

8. 8th international conference of NHRIs, Bolivia, October 2006

Mr. Morten KJAERUM, chair of the ICC, described the agenda for the upcoming ICC conference in Bolivia (October 23-27), which will focus on the role of national institutions with regards to migration. He also said that it will be the occasion to reflect and take decisions on issues of common concern, such as the role of NHRIs in relation to treaty bodies and the Human Rights Council. He also stressed the importance of the NGO forum which will precede the conference.

ANNEX 1
Urgent Appeal of the European Group of NHRIs
to EU institutions and Member States regarding the
EU Fundamental Rights Agency

The European Group of National institutions for the promotion and protection of human rights (NHRIs), convened in Athens on September 28-29 2006, reiterates its strong support for:

- the establishment of the Fundamental Rights Agency as of the 1st of January 2007, in accordance with the conclusions of the last European Council;
- the efforts to settle outstanding issues in a way that is most favourable to the effective safeguard and promotion of fundamental rights in the EU.

More specifically, it underlines the necessity for the Agency to play a significant role in the area of the 3rd Pillar (police and judicial cooperation in criminal matters), in conformity with Court of Justice case law, according to which respect for fundamental rights within the framework of the 3rd Pillar is an obligation for both Member States and EU institutions¹. Furthermore, omitting the Agency's role in this field would seriously undermine both its own credibility and the credibility of the EU.

The European Group of NHRIs firmly supports the adoption of a Declaration to the effect that the Council is not precluded from "calling on" the Agency to assist it in fulfilling its task under Article 7(1) TEU.

The European Group of NHRIs stresses once more the necessity for this Agency to be independent from EU institutions and Member States, and to have a remit that will enable it to contribute to the effective safeguard and promotion of fundamental rights as the foundation of the EU (Article 6(1) TEU), and to respond to the expectations and concerns of those who live in the EU, in particular at this crucial moment for fundamental rights.

¹ See in particular judgement of the European Court of Justice, 16/06/05, C-105/03, Pupino (2005) ECR I-5285, paragraphs 41-43, 58-60.

ANNEX 2 Revised Rules of Procedures of the European Group of national human rights institutions

In accordance with the Rules of Procedure of the International Co-ordinating Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights (ICC), adopted on 15 April 2000 in Rabat, accredited European National Institutions adopt the following Regional Rules of Procedure:

1. Membership

The European National Institutions accredited to the ICC as well as those admitted as observers to the ICC are members of the European Regional Group.

2. Decision Making and adoption of common positions

(1) The search for consensus shall be a priority in the making of any decision. In case voting is necessary, decisions shall be taken by a majority.

Only National Institutions that are present at the beginning of the vote shall participate in such vote.

(2) Each duly accredited National Institution shall have one vote.

(3) National Institutions admitted as observers contribute to the debate without the right to vote.

(4) The drafting of a common position by way of electronic consultation is coordinated by the Chair of the European Group, or by a national institution mandated to this effect by the Chair.

(5) The final text of a common position shall be approved by all members within the strict deadline given by the Chair.

The absence of a response within that delay shall be considered as a tacit approval.

(6) In case a consensus cannot be reached through such consultation, the position will not engage the European Group, but should only engage those members who have expressly approved the text. The names of the signatory institutions shall then be mentioned in the document.

3. Guiding Principles for Activities

The activities of the European Regional Group are conducted in a collegial manner;

a) In the planning and carrying out of any activity, a balance shall be sought between European sub-regions, as well as between different legal systems and the various types of National Institutions;

b) The European Regional Group shall conduct its activities in close cooperation with the Council of Europe and other European organisations active in the field of human rights;

c) The activities of the European Regional Group shall benefit from the contributions of non-governmental organisations as well as from civil society in general.

4. Regional Meetings

(1) European Regional Group meetings shall be organized every two years, in coordination with the Council of Europe.

(2) Moreover, regional meetings shall take place on the occasion of international meetings, in particular international conferences of National Institutions and meetings of the ICC.

5. Representation in the ICC

1. In compliance with the Rules of Procedure of the ICC (points 4(d) and 5(c)), the four European National Institutions which shall represent the European Regional Group to the ICC are appointed at each biennial meeting of the Regional Group.
2. Upon the ICC's appointment of members of the Accreditation Sub-Committee, or other committees, the European Regional Group nominates the European National Institution which shall represent the Group to this Sub-Committee or to other committees.

6. Functioning of the European Co-ordinating Committee

(1) The European Co-ordinating Committee, constituted of the four National Institutions members of the ICC, shall be the collegial executive of the European Regional Group.

(2) In this capacity, the European Co-ordinating Committee shall;

- a) prepare the various regional meetings and determine their agenda;
- b) be in charge of relations with the Council of Europe and other European institutions;
- c) promote the dissemination of information to all members as well as to non-governmental organisations and European and international organisations. To this end, it shall make full use of the means provided by the Internet;
- d) take any appropriate initiative for the cooperation and development of European National Institutions.

7. Presidency of the European Co-ordinating Committee

(1) One of the National Institutions of the European Co-ordinating Committee shall assume the Presidency thereof.

(2) The National Institution holding the Presidency of the European Co-ordinating Committee:

- a) shall be responsible, in a broadly cooperative spirit, for the respect of the principles and rules as established in the present Rules of Procedure;
- b) shall convene the meetings envisaged in the present Rules of Procedure, and organise, if necessary, the meetings of the European Co-ordinating Committee;
- c) shall be a center for the collection of information emanating from European organisations and shall disseminate such information to the European Co-ordinating Committee.

(3) When the National Institution holding the Presidency is prevented from fulfilling its task, its predecessor shall act as alternate.

8. Principles of Representation

(1) A general principle of rotation shall apply to the nominations and positions within the European Regional Group and its Co-ordinating Committee.

(2) Appointment of European National Institutions to the ICC (cf. Article 5(1)) shall take account, on the one hand, of the need for a balanced representation of sub-regions, and, on the other, of the need for rotation, so that all accredited National Institutions shall accede, in turn, to this responsibility.

(3) In order for the principle of rotation mentioned in the above paragraphs (1) and (2) to be fully applied, normally, the term of the President of the European Co-ordinating Committee as well as the term of the representatives of the European Regional Group to the ICC and other committees of the ICC are two-year terms that may only be renewed one time.

9. Modification of the rules of procedure

(1) Modification of these rules of procedure may be made upon a proposal by any voting member.

(2) Proposals for modification may be made in advance of a meeting of the European Co-ordinating Committee by submission to the Presidency in writing or upon a motion of any voting member during a meeting.

(3) Modifications to the rules of procedure receiving the agreement of a two-third majority of the voting members present shall take immediate effect, unless otherwise stipulated.

*Adopted in Dublin on 16 November 2002,
Amended in Athens on 29 September 2006*

**Ψήφισμα της 6ης Ευρωπαϊκής Συνάντησης των Εθνικών Φορέων
Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για το ζήτημα της δημιουργίας
Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε.**

Επείγουσα Έκκληση
προς τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα Κράτη Μέλη
σχετικά με τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ

Η Ευρωπαϊκή Ομάδα των Εθνικών Φορέων Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που συνήλθε στις 28 και 29 Σεπτεμβρίου 2006 στην Αθήνα, επαναλαμβάνει την έντονη υποστήριξή της:

- για την ίδρυση του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων από την 1η Ιανουαρίου 2007, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του τελευταίου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,
- για τις προσπάθειες διευθέτησης των εκκρεμών ζητημάτων κατά τον πιο πρόσφορο για την αποτελεσματική διασφάλιση και προώθηση των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση τρόπο.

Ειδικότερα, υπογραμμίζει την αναγκαιότητα να έχει ο Οργανισμός σημαντικό ρόλο στο πεδίο του 3ου πυλώνα (αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις), κατ' εφαρμογή της νομολογίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ιδίως όπως εκφράστηκε στην υπόθεση Pupino (C-105/03). Κατά τη νομολογία αυτήν, ο σεβασμός των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στο πλαίσιο του 3ου πυλώνα αποτελεί υποχρέωση τόσο των Κρατών Μελών όσο και των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Άλλωστε, τυχόν παράλειψη του ρόλου του Οργανισμού στο πεδίο αυτό θα υπονόμει σοβαρά την αξιοπιστία του Οργανισμού και της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Ομάδα των Εθνικών Φορέων Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, εκφράζει την έντονη υποστήριξή της για την υιοθέτηση μιας Δήλωσης, κατά την οποία δεν θα εμποδίζεται το Συμβούλιο «να ζητεί» από τον Οργανισμό να το επικουρεί κατά την επιτέλεση του κατά το άρθρο 7§1 ΣυνθΕΕ έργου του.

Η Ευρωπαϊκή Ομάδα των Εθνικών Φορέων Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τονίζει ακόμη μια φορά την ανάγκη, ο Οργανισμός να είναι ανεξάρτητος από τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα Κράτη Μέλη και να έχει

πεδίο αρμοδιότητας που θα του επιτρέπει να συμβάλλει στην αποτελεσματική διασφάλιση και προώθηση των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων - θεμελίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 6(1) ΣυνθΕΕ) - και ν' ανταποκρίνεται στις προσδοκίες και τις ανησυχίες όσων ζουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδιαίτερα αυτήν την κρίσιμη για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα στιγμή.

Μ Ε Ρ Ο Σ Σ Τ΄

ΚΕΙΜΕΝΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ 2006

**Συμμετοχή της ΕΕΔΑ σε Εθνικά, Ευρωπαϊκά και
Διεθνή Συνέδρια: εισηγήσεις, παρεμβάσεις και
συμπεράσματα**

**1. ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ
ΟΜΑΔΑΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, Παρίσι, 23.03.2006**

**1. ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ,
Παρίσι, 23.03.2006**

Πρακτικά συνάντησης

**European Coordinating Committee of National Human Rights
Institutions
Ad-hoc meeting, Paris, March 23rd 2006**

Participants:

- Ms Christina PAPADOPOULOU, Research Officer, Greek Commission for Human rights
- Mr. Robert DALY, Commissioner, Irish Human Rights Commission
- Mr. Joël THORAVALL, Chairman, French advisory commission for human rights (CNCDH)
- M. Michel FORST, Secretary General, CNCDH
- Ms Stéphanie DJIAN, Legal advisor, CNCDH
- Ms Charlotte MICHON, intern, CNCDH

I. Introduction (procedure and background)

1. The purpose of this meeting was to provide some answers to the issues raised by the UN Human Rights Commission (HRC) 2005 resolution that:
 - 1) Opened the possibility for NHRIs to speak under all agenda items of the HRC;
 - 2) Requested, for the above-mentioned purpose, that the accreditation process for NHRIs be strengthened with periodic review.
2. In Copenhagen, where the last Coordinating Committee (ECC) meeting was held on February 2nd, it was said that: *“the EG needs to have a clear position on this complex [accreditation] issue in order to provide input to the ICC, before its Geneva meeting. The ECC meeting in Paris will provide the opportunity for such discussion: a common position will be drafted, and then circulated to the entire EG for consultation.”*
3. In Dublin at the previous ECC meeting on Oct.14th 2005, the issue was tackled and it was said that:
“The procedures for NHRI accreditation need to be reinforced (...) The methods for such reinforcement remain open. This issue is of utmost importance as it affects directly the legitimacy, credibility and visibility of NHRIs at international level. The ICC will examine the matter at its next meeting, but the EG needs to have a coherent position beforehand. All accredited NHRIs will undergo a review of their status, and it was said that the accreditation committee should be given the power to make

regular assessments and if need be country visits to ensure that the compliance is effective. An important issue also needs to be tackled, regarding accredited NHRIs in a period of serious crisis (e.g. democratic regime overthrown) which affects its conformity with the Paris Principles: how should the ICC and the regional groups act in such situations?"

4. The International Coordinating Committee of NHRIs has put these issues on the agenda of its annual meeting which will be held in April in Geneva, and has asked the regional groups to prepare some input. The present meeting report is to be seen as a preliminary step towards a common position of the European Group of NHRIs on the issue. It is to be circulated within the entire European Group of NHRIs for consultation prior to its annual meeting which will be held on April 11th, where this regional position should be finalized, in due time for the ICC meeting.

II. Accreditation procedures for NHRIs

5. The necessary strengthening of the accreditation procedure for NHRIs raises two types of issues:
 - substantial: What criteria should be used to accredit NHRIs?
 - procedural: How should the accreditation committee adapt its rules of procedure? How to envisage a periodic review of the accreditations?
6. The participants to the meeting acknowledged the need for strict criteria and interpretation thereof, in order to harmonize the accreditation procedures and limit the subjective aspect of the accreditation process which may be detrimental to the credibility of NHRIs; while at the same time stressing the need for some flexibility in light of the various existing NHRIs models. The underlying issue is to find a correct balance between both imperatives.
7. It is worth noting that when taking the following positions relating to the strengthening of NHRIs, participants were well aware, and discussed the potential impact of these positions on existing NHRIs and their accreditation status. It was reckoned that improvement of procedures may be positive in the long run, but may have perverse effects in the short term. It is recommended by the participants that any procedural change in the accreditation process should therefore be progressive, using a step-based approach.

A. Substantial issues: the accreditation criteria

8. The criteria used by the sub-committee to accredit a NHRI are based on the Paris Principles. The interpretation of these criteria is subjective and has evolved. Some issues may need to be clarified:
A few of the main issues identified may be:

- What is “national”?
 - Can there be more than one NHRI in one country?
 - What is the scope of the “human rights mandate”?
 - How to clarify the concept of ombudsmen that are accredited as NHRIs?
9. After a thorough discussion regarding to interpretation of the term “national” in “national human rights institutions”, participants came to the conclusion that the definition should be that of a “nation” admitted as a member of the UN. The potential multiplication of institutions at subnational levels and their possible lack of coordination within a country was raised, which would particularly affect the legitimacy of these institutions on the international scene.
 10. Two different country cases were analysed: the Northern Ireland Human Rights Commission, which is not accredited as it is subnational to the United Kingdom; and the case of the Palestinian Independent Commission for Citizen’s rights, which was fully accredited in 2005. These two cases were seen as different, as Northern Ireland has no status in the United Nations, whereas Palestine, although not a member State, is an observer to the UN.
 11. The logical consequence of the above-mentioned position is that there cannot be more than one NHRI in one country.
 12. A similar debate arises regarding the competency of NHRIs, which, according to the Paris Principles should be a “competence to promote and protect human rights”, with “as broad a mandate as possible”. The answer to this question seems clear from the provisions of the Paris Principles: a NHRI should have a large human rights mandate. However, the case of the Swedish NHRI was analysed, where the addition of the four specialized ombudsmen was interpreted in 1999 by the accreditation subcommittee as being equal to a broad human rights mandate, providing that coordination be ensured between them. In coherence with the above-mentioned position regarding the definition of “national”, it was reckoned that a NHRI should be one institution with a broad human rights mandate, and that the accreditation subcommittee needed to have a clear and coherent jurisprudence on this.
 13. The issue was raised as to the admissibility of Ombudsmen as NHRIs. No objection is raised when the ombudsman institution clearly fully complies with the Paris Principles. However, ombudsmen often lack the “pluralist representation” of society as required by the Paris Principles, and it is unclear why the Accreditation Subcommittee has accredited so many individual ombudsmen. Participants reckoned that when both a NHRI per se (institute or commission) and an ombudsman exist, the NHRI should be given priority for accreditation purposes. When an

ombudsman existed first and the creation of a NHRI compliant with the Paris Principles followed, the NHRI only should be present on the international scene, unless the two institutions merge.

14. More generally, it was reckoned as a conclusion by the participants that the substantial issues raised by the accreditation of NHRIs are largely due to the vagueness of the Paris Principles. The Paris Principles are indeed an extremely useful tool and reference text for NHRIs, but were drafted at a time where NHRIs were emerging on the international scene, and may need to be readapted today so as to reflect the important changes that have occurred in the last decade and respond to streamlining needs.

B. Procedural issues

1. Rules of procedures of the ICC subcommittee for Accreditation: adapting the working methods

15. In order to interpret the compliance of an applicant institution with the Paris Principles, the ICC subcommittee for accreditation currently uses a grid establishing the criteria to comply to. The grid was analysed by the participants who considered it a useful tool to get a picture of the institution, but insufficient for assessing compliance with the Paris Principles. Indeed it was reckoned that some elements in the grid qualified as criteria were not criteria as such (e.g. accountability) and that some criteria are more important than others in light of the Paris Principles. Differences between the English and the French version of the grid were also underlined.
16. It seems necessary to work towards minimal strict criteria that could guide the accreditation subcommittee. Reorganizing the grid in order to select priorities in the criteria may be necessary. The participants recommended that the ICC draft those minimal criteria and consult regional groups.
17. Country visits were discussed as an interesting potential working method for the accreditation subcommittee. While participants find this idea desirable in order to assess effective compliance with the Paris Principles, to encourage NHRIs to work towards such compliance, and for NHRIs in a period of crisis, it was acknowledged that approval of this working method will largely depend on the means allocated by the Office of the High Commissioner for Human Rights to undertake such country visits. It was recommended to ask the OHCHR of the financial possibilities.

2. Periodic review of the accreditations

18. The principle of “appropriate” periodic review of the accreditation status of NHRIs is agreed upon as is it in the wording of the Commission’s 2005

resolution itself, and referred to in the different reports of the Secretary General on the matter. The main issues relate to its implementation and have been identified as the following:

- Should it be a systematic reassessment of accreditation status of NHRIs at regular periods?
- What procedure should be used for the reassessment?
- How to begin the reassessment process?
- When to begin this reassessment process?

19. It was agreed that in view of strengthening the accreditation process, the periodic review of accreditation should take place regularly and should therefore be systematic at fixed periods (for example every 5 years, as suggested by the Secretary General, from the initial accreditation). This should be included in the rules of procedure of the subcommittee for accreditation through a reassessment clause as well as specified by the subcommittee when deciding on the initial applications.
20. As to the question of determining whether the reassessment process should be as burdensome as the initial application process, it was said that all of the essential elements (the minimal criteria, see para 16 above) had to be re-examined, and that any information relating to other changes that occurred and might affect the NHRI's accreditation status should be examined. If country visits are possible, depending on the means allocated by the OHCHR, this could be a useful way to verify effective compliance.
21. It seems logical that the review process take place in chronological order, i.e. the first institutions to be accredited should be the first to see their status reviewed. The subcommittee should however at its next session plan the reviews and inform each NHRI when they will be reassessed.
22. The proposal of the Secretary general in its 2006 report that "the first review of institutions could take place during a meeting of the Subcommittee for accreditation which ICC may wish to hold during the 8th international conference of NHRIs to be held in the fourth quarter of 2006 in Latin America" seems unreasonable. Indeed, this would mean that the files prepared by the NHRIs to be reviewed would need to be ready in September at the latest, which does not leave enough time for the ICC to draft minimal criteria and consult regional groups; for the subcommittee to plan for the reaccreditations; and finally for each NHRI to prepare their file. The participants recommend to aim further, perhaps early 2007, and suggest that the issue of the minimal criteria for accreditation purposes be on the agenda of the 8th international conference for a global consultation.

III. NHRI participation at the last session of the Human Rights Commission and in the framework of the Human Rights Council

23. At the last ECC meeting in Copenhagen on Feb. 2nd, it was said that the present meeting would be the opportunity for a “thorough discussion [which] needs to be held within the EG regarding this transition stage between the HRC and the Council and NHRI participation therein.”
24. In light of the recent General Assembly resolution creating the HR Council, there are 3 different stages coming up that NHRIs need to prepare for:
 - Last session of the Human Rights Commission
 - First session of the Human Rights Council
 - Future sessions of the Human Rights Council
25. The last session of the Human Rights Commission should reconvene on March 27th after having been suspended twice. This session should be a short one, focused on procedural issues such as renewing the mandates for the special procedures. The whole usual agenda will not be tackled. Therefore it is most likely that there will be no NHRI participation during that session. However it seems possible that NGOs may be able to make a general statement. The chairman of the ICC is currently in contact with the bureau of the Commission in order to examine the possibility of him also making a general statement on behalf of NHRIs.
26. According to the General Assembly resolution, “the first meeting of the Council shall be convened on 19 June 2006”. The agenda is uncertain but it is likely that the Council will first focus on its working methods. It is reckoned essential that NHRIs be present in order to state their presence and willingness to be an actor of the Council, as acknowledged by the 2005 resolution of the HR commission. The signal could be strong if at least the chair of the ICC be present, perhaps accompanied by the chairs of the regional groups of NHRIs.
27. Based on the premise that the 2005 commission resolution enabling NHRIs to speak under all agenda items of the HRC will also apply to the Council, it is necessary that NHRIs be prepared beforehand for what will require substantial organization and coordination. The quasi-permanency of the Council is an important element that should be considered, as for technical reasons it will not be possible for all NHRIs to come together during all sessions of the Council.
28. There are however many unknown factors, such as the agenda of the Council, whether there will be thematic and geographical agenda items, the speaking times, and other important rules of procedure. Nevertheless some guiding imperatives seem important to state already, perhaps in

a formal NHRI statement at the beginning of the Council's session if possible:

- The relationship between NHRIs and NGOs needs to be clear and a dialogue should be engaged with them so that there be no misunderstanding on a hypothetical competition between the two for speaking time within the Council;
- Where the ICC or the regional groups have common positions, they should be able to speak on the corresponding agenda item.
- Coordination should be done under the umbrella of the ICC to acknowledge which NHRI wishes to speak on which agenda and ensure equitable geographical distribution in the use of speaking times on thematic agenda items. Perhaps a preliminary step that could be undertaken by the ICC is to circulate the draft agenda of the Council before each session and consult NHRIs on the topics of concern. An idea was raised to create a sort of coordinating database within a subwebsite of the nhri website on organization of the Council's sessions.

**2. 17η ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (ICC),
Γενεύη 12-13.04.2006**

2. 17η ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (ICC), Γενεύη 12-13.04.2006

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Στα πλαίσια της συνεργασίας με τις ομόλογες Επιτροπές ΔΤΑ, τόσο σε ευρωπαϊκό, όσο και σε διεθνές επίπεδο, η ΕΕΔΑ συμμετείχε στην **17η ετήσια συνάντηση του Διεθνούς Συντονιστικού Οργάνου (ICC) των Εθνικών Επιτροπών ΔΤΑ και στην παράλληλη συνάντηση της Ευρωπαϊκής ομάδας (ECC)**, στις 12-13 Απριλίου 2006 στην Γενεύη, στην έδρα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Σε αυτές τις συναντήσεις, την Επιτροπή εκπροσώπησε η επιστημονική συνεργάτιδα κα Χριστίνα Παπαδοπούλου.

Η σύνοδος του ECC ασχολήθηκε με τα ακόλουθα θέματα:

α) συνεχίστηκε ο διάλογος για την διαδικασία μετασχηματισμού του EUMC (Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για τον Ρατσισμό και την Ξενοφοβία) σε Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (FRA: Fundamental Rights Agency) και τον ρόλο των Ευρωπαϊκών Εθνικών Επιτροπών στα πλαίσια της λειτουργίας του νέου Οργανισμού.

β) Στα πλαίσια της συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συζητήθηκαν οι τρόποι παρέμβασης των Εθνικών Επιτροπών κατά το στάδιο διαμόρφωσης των Ευρωπαϊκών Οδηγιών, πριν δηλαδή τα κράτη-μέλη κληθούν να τις ενσωματώσουν στην εγχώρια έννομη τάξη τους. Ο κ. Alain Brun, εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην συνάντηση, εξέφρασε την άποψη πως το ενδιαφέρον για αυτή την συνεργασία πρέπει να θεωρείται αμοιβαίο.

γ) Συζητήθηκε ακόμη η μεταρρύθμιση των μηχανισμών παρακολούθησης των διεθνών συμβάσεων (Treaty Bodies) και οι τρόποι βελτίωσης της συνεισφοράς των Εθνικών Επιτροπών σε αυτό το πλαίσιο. Ο εκπρόσωπος του Τμήματος Εθνικών Επιτροπών του Γραφείου της Ύπατης Αρμοστείας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, κ. Orest Nowosad, πληροφόρησε τους παρόντες ότι οι προεδρεύοντες των Treaty Bodies σχεδιάζουν σειρά συναντήσεων με τα κράτη-μέλη το 2007. Το δε Γερμανικό Ινστιτούτο έχει προγραμματίσει ειδικό σεμινάριο για αυτό το ζήτημα, τον Δεκέμβριο του 2006 (στο οποίο η ΕΕΔΑ δεν κατέστη δυνατό να εκπροσωπηθεί).

δ) Έγιναν, ακόμη, εκτενείς συζητήσεις για το θεματικό περιεχόμενο της 4ης Στρογγυλής Τράπεζας Εθνικών Επιτροπών, προγραμματισμένη να γίνει στην Αθήνα τον Σεπτέμβριο 2006 σε συνεργασία με το Γραφείο του Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης, αλλά και της 6ης Ευρωπαϊκής Συνάντησης Εθνικών Επιτροπών.

ε) Τέλος, συζητήθηκε η πρόοδος του προγράμματος JOIN (πρόγραμμα παροχής τεχνικής υποστήριξης για την δημιουργία Εθνικών Επιτροπών σε χώρες της Ευρώπης που δεν έχουν ακόμα συστήσει τέτοιους φορείς, ή για την ενδυνάμωση υπαρχόντων). Στα πλαίσια αυτής της πρωτοβουλίας, έχουν ήδη ξεκινήσει διαβουλεύσεις με την Ιταλία.

Στην σύνοδο του ICC, συζητήθηκαν εκτενώς:

α) το θέμα των κριτηρίων διαπίστευσης και επαναδιαπίστευσης και υιοθετήθηκε χρονοδιάγραμμα εξέτασης των φακέλλων των Επιτροπών από την υπο-επιτροπή διαπίστευσης (η επανεξέταση του φακέλλου της ΕΕΔΑ είναι προγραμματισμένη για το δεύτερο εξάμηνο του 2007).

β) Η προετοιμασία της 8ης Διεθνούς Διάσκεψης των Εθνικών Επιτροπών στην Σάντα Κρουθ της Βολιβίας τον Οκτώβριο του 2006 με θέμα την μετανάστευση (στην οποία η ΕΕΔΑ, τελικά, δεν εκπροσωπήθηκε).

γ) Η συμβολή των Εθνικών Επιτροπών στην διαδικασία διαμόρφωσης - και μετέπειτα, της εφαρμογής - της νέας Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (η οποία εν τω μεταξύ ολοκληρώθηκε και τίθεται προς υπογραφή/επικύρωση από τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ στις 30 Μαρτίου 2007. Βλ. σχετικά, Μέρος ΣΤ' της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων).

δ) Η συνεργασία των Εθνικών Επιτροπών με το νέο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Για την πληρέστερη παρακολούθηση της πρώτης φάσης της λειτουργίας του νέου οργάνου, το Δανέζικο Ινστιτούτο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων -που προεδρεύει του ICC- αποφάσισε να τοποθετήσει επιστημονικό του στέλεχος τουλάχιστον για ένα δίμηνο (Ιούνιο-Ιούλιο 2006) στην Γενεύη, προς εξυπηρέτηση όλων των Εθνικών Επιτροπών ανά τον κόσμο.

ε) Τέλος, το Γραφείο Εθνικών Επιτροπών της Ύπατης Αρμοστείας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, παρουσιάζοντας τον απολογισμό του για το έτος 2005, ενημέρωσε τους συμμετέχοντες για τις δραστηριότητές του, όπως εκδόσεις και επιμορφωτικά προγράμματα για τα επιστημονικά στελέχη των Εθνικών Επιτροπών.

Σημειώνεται πως η επιστημονική συνεργατίδα κα Χριστίνα Παπαδοπούλου, εντάχθηκε στο πρόγραμμα εξειδίκευσης στην «Πρόληψη των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης στους χώρους κράτησης», που υλοποίησε η Ύπατη Αρμοστεία σε συνεργασία με την ΜΚΟ «ΑΡΤ» (Association for the Prevention of Torture), το οποίο και ολοκλήρωσε με επιτυχία. Το πρόγραμμα περιελάμβανε εξάμηνη διδασκαλία εξ αποστάσεως, δεκαήμερη πρακτική εξάσκηση στις φυλακές Bialoleka της Βαρσοβίας (μετά από συμφωνία με τον Πολωνό Συνήγορο του Πολίτη, ο οποίος και έχει την αρμοδιότητα παρακολούθησης των συνθηκών κράτησης στην Πολωνία), και διπλωματική εργασία (βλ. σχετικά, στο Μέρος ΣΤ' της παρούσας έκθεσης πεπραγμένων). Το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης εξέδωσε τον σχετικό τίτλο σπουδών.

Η σύνοδος του ICC ολοκληρώθηκε με θεματικό διάλογο πάνω στις διαφορετικές διαδικασίες διορισμού των μελών των Εθνικών Επιτροπών και του κατά πόσο αυτές είναι εναρμονισμένες με το πνεύμα των Αρχών των Παρισίων.

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ 17ης ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ
ΟΡΓΑΝΟΥ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ (ICC)**

**Draft Report of the 17th Session of the
International Co ordinating Committee of National Human Rights Institutions
for the Promotion and Protection of Human Rights (ICC)**

**ROOM XVIII, PALAIS DES NATIONS
GENEVA, 12-13 APRIL 2006**

I. Organisation of the session

1. The International Coordinating Committee of National Human Rights Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights (ICC) held its 17th session at the United Nations Office (UN) in Geneva on 12 and 13 April 2006. Prior to adoption of the agenda (*see Annex I*) the United Nations Deputy High Commissioner for Human Rights, Ms. Mehr Khan Williams, addressed the meeting (*see Annex II*).
2. The ICC held two meetings during this 17th Session of the ICC. The 17th session was chaired by Mr. Morten Kjaerum, Chairperson of the ICC, and Ambassador Javier Moctezuma Barragan, Vice-Chairperson, respectively. In the first meeting, the business session, the agenda was adopted and the ICC Chairperson and Vice Chairperson were re-elected unanimously for a further one year. The Commission Nationale Consultative des Droits de l' Homme de France motioned on behalf of the European Group of NIs, seconded by the Philippines for the re-election of the Danish Institute for Human Rights as Chairperson. The National Human Rights Commission of the Philippines on behalf of the Asia and Pacific Group proposed the continuation of the Vice-Chair, seconded by the Conseil Consultatif des Droits de l' Homme du Maroc.
3. The 17th session was attended by representatives of NIs from Africa, the Americas, the Asia Pacific and the European regions. Also present were the members of the OHCHR NIs Unit (NI Unit) as well as other representatives of OHCHR and ICC Observers (*see Annex V for a complete list of participants*).
4. The report of the 16th session of the ICC was adopted by consensus.
5. Members agreed that the minutes and related documents of the ICC meetings should be made publicly available including through the NI website www.nhri.net.
6. At the close of the business session, the Chairperson of the ICC thanked

the NI Unit for its invaluable support as Secretariat of the ICC.

II. Consideration of the Secretary General's reports submitted to the 62nd session of the Commission on Human Rights

- a. **The Secretary-General's annual report on Effective Functioning of Human rights mechanisms: National Institutions and regional arrangements (E/CN.4/2006/101);**
7. The ICC Chairperson welcomed any comments from the floor noting that the report would be submitted to the soon to be established Human Rights Council. Members took note of the report without comments.
- b. **The Secretary-General's report on process currently utilized by the ICC to accredit NIs in compliance with the Paris Principles and ensure that the process is strengthened with appropriate periodic review and on ways and means of enhancing participation of NIs in the work of the Commission (E/CN.4/2006/102).**
8. The report was noted and put to further discussion in relation to re-accreditation procedures under agenda Item 9 f.

III. Consideration and adoption of the report of the ICC Sub-Committee on Accreditation

9. The Accreditation Sub-Committee presented an oral and written report of its recommendations. Members were reminded that the Accreditation Sub-Committee's recommendations were subject to the approval of the ICC and that the recommendations were made based on the documents submitted by applicant institutions. The support of the NI Unit of OHCHR was noted with appreciation by the Committee members. The different classifications for accreditation are:
 - A: Compliance with the Paris Principles.
 - A(R): Accreditation with reservation - granted where insufficient documentation is submitted to confer "A" status.
 - B: Not fully compliant with the Paris Principles or insufficient information provided to make a determination (observer status).
 - C: Non-compliant with the Paris Principles.
- The ICC Sub-Committee on Accreditation met on 10 & 11 April and reviewed the applications of Armenia, Burkina Faso, Egypt, El Salvador, Jordan, Namibia, Nicaragua, Northern Ireland (UK), Norway, Puerto Rico, and the United Kingdom (Disabilities Commission).
- The complete report of the Sub-Committee on Accreditation is attached as Annex IV.
10. The Chairperson of the Sub-Committee on Accreditation, Maureen

Armstrong, delivered an oral and written report of its recommendations. The ICC Chairperson invited the ICC Members to take the floor and make any comments.

11. The representative of National Council for Human Rights of Egypt noted that there may have been a misunderstanding in relation to the translation from Arabic into English of the essential documents. He asked the Committee to reconsider the status of the Council. The Chairperson of the Sub-Committee on Accreditation expressed understanding of the position of the National Council for Human Rights and requested the representative to produce in writing what he provided to the Committee that morning. The ICC Chairperson noted that the accreditation could be reconsidered at the next meeting of the Sub-Committee on Accreditation in October 2006 should the requisite documentation be provided. He stressed that the working languages of the ICC as per its rules of procedure were English, French and Spanish.
12. Regarding the accreditation of the Northern Irish Human Rights Commission the Commission Nationale Consultative des Droits de l'Homme de France, speaking on behalf of the European Group of NIs, noted that the Group believed that the Northern Irish Commission met with the Paris Principles in terms of merit and activities. The Irish Human Rights Commission similarly supported an A accreditation status for the Commission.
13. The Northern Irish Human Rights Commission stressed the importance of accreditation for the institution and called for ICC support. She noted that it would be appropriate to not only look at the geographical scope of the institution, highlighting it was the only institution of its kind in the United Kingdom, but also its competencies and mandate.
14. The members agreed to defer the discussion to the Accreditation Sub-Committee and the related Working Group. There was some concern expressed that the Committee may relegate decision concerning what constitutes a "national" institution to governmental authorities.

1. Activities of the ICC and National Institutions in 2005:

a. Follow-up to the 7th International Conference of NIs and the Seoul commitment: Information on national and regional actions taken to further implementation of the Seoul Declaration;

15. The ICC Chairperson informed participants that a questionnaire has been sent to inquire about the implementation by national institutions of the commitments and recommendations they made in Seoul. The results of the analysis on the basis of the responses to the questionnaire will be presented at the 8th International Conference of NIs in Bolivia, October 2006.

b. Reports of, and plans for, Regional Meetings;

16. Written reports had been received from the Asia Pacific Forum (APF) and the Network of the Americas. The Coordinating Committee of African NIs, the Network of the Americas, the European Group and the APF made oral presentations on their activities.

c. NIs under threat and early warning mechanisms;

17. The Chairperson stated that this issue had been discussed previously at the ICC's 14th, 15th and 16th session which adopted the Guidelines for Early Warning, which had been circulated to the participants. Reference was also made to the Draft Report on ICC Activities 2005 - 2006 which was then adopted.

d. Information needs of ICC members and NIs.

18. The Chairperson informed participants that the documents that are relevant to NIs will be posted on the webpage (www.nhri.net) and that a news alert service has been developed instead of a newsletter. Subscribers will receive an email requesting them to register to the news alert service.

e. Progress report on the 7th session of the Ad Hoc Committee on a Comprehensive and Integral International Convention on the Protection and Promotion of the Rights and Dignity of Persons with Disabilities;

19. On behalf of the ICC representative to the Ad Hoc Committee on a Comprehensive and Integral International Convention on the Protection and Promotion of the Rights and Dignity of Persons with Disabilities Ms. Anuradha Mohit of the Indian National Human Rights Commission, Ms. Alpha Connelly, Chief Executive of the Irish Human Rights Commission delivered a progress report and highlighted the three annexes to the report with particular emphasis on the questions raised in annex A.
20. Ms. Connelly informed participants on the efforts undertaken by NI representatives during the negotiations on the Convention and in particular when discussing national and international monitoring. She pointed to the difference between monitoring and implementation. National monitoring should be undertaken by an independent body such as a NI. If there is no NI in a particular country, the convention should call for the establishment of one and if there is one the convention should call for the expansion of the mandate if necessary.

21. At the international level, NIs are requesting the establishment of an international monitoring body similar to other existing treaty bodies. There were discussions during the Ad Hoc Committee meetings on the usefulness and feasibility to have a Global Disability Advocate to implement international monitoring; no agreement has been reached so far.
22. Dr. Justice A.S. Anand, Chairperson of the National Human Rights Commission of India, confirmed his institution's willingness to continue the assistance provided by Ms. Anuradha Mohit, as the ICC representative to the Ad Hoc Committee negotiations.

f. Engagement in the Optional Protocol to CESCRR process.

23. A presentation was made by Mr. Simon Walker, OHCHR focal point on Economic, Social and Cultural Rights on the Optional Protocol to the ICESCR and on the work of OHCHR on disabilities. Mr. Walker encouraged NHRIs to actively engage in support of the Optional Protocol to the Covenant on Economic, Social and Cultural Rights.
24. Members were made aware of the new OHCHR publication "Economic, Social and Cultural Rights: a Handbook for National Human Rights Institutions", Professional Training Series N°12.

V. Matter of consideration for NIs in 2006

a. Role of NIs in the Human Rights Council

25. This session was moderated by the Vice-Chairperson, Dr. Javier Moctezuma Barragan of the Mexican National Human Rights Commission. In order to fully benefit from the potential role of NIs in the Human Rights Council, Mr. Barragan highlighted the following elements as crucial: (1) recognition by the Human Rights Council of the role of NIs with a differentiated status (not States parties nor NGOs); (2) permission for accredited NIs to address the Human Rights Council under all agenda items (as per the resolution 2005/74); (3) recognition of the knowledge NIs have of the human rights situation based on their mandate and work at the country level; (4) recognition of NIs as key actors in the prevention of conflicts; (5) the importance of the Human Rights Council having NIs as its allies to monitor the implementation of its recommendations; (6) recognition of the role of NIs in human rights education and in publicizing the recommendations of the Human Rights Council; and (7) ensuring a stronger communication with the networks of NIs.
26. Ms. Maria-Francisca Ize-Charrin, Chief of OHCHR Treaties and Commission Branch, gave a presentation on the future Human Rights Council based on General Assembly resolution A/RES/60/251.

27. She informed participants that the first session of the Human Rights Council will be held on 19 June for 2 weeks and gave a brief overview of how it was expected it might operate. She highlighted the importance for NIs to use this time and work on preparing for their participation in the Human Rights Council including in relation to access to the work of the Council.
28. She noted that it was anticipated that during the first two weeks of the Human Rights Council there will be a high level segment of dignitaries, including the Special Rapporteurs (SR). NIs need to consider what their role could be in the universal periodic review. OHCHR has established an internal working group on the future Human Rights Council. The working group is considering pledges and commitments from countries that want to become part of the Human Rights Council and some of them have already called for the participation of NIs in the work of the Human Rights Council.
29. The establishment of the Human Rights Council was considered as a positive development for the work of NIs in support of their special mandate to protect and promote human rights at the country level. Their capacity to gather and analyze information on their national contexts enables them to provide reliable information to the Human Rights Council, including in relation to early warning.

b. Role of NIs in the United Nations treaty bodies;

30. Ms. Jane Connors, Senior Human Rights Officer & Team Leader of Implementation Team II in the Treaties and Commission Branch of OHCHR gave a presentation on the Concept Paper on the High Commissioner's proposal for a Unified Standing Treaty Body HRI/MC/2006/2.
31. Ms. Connors stressed that this was a concept paper not an options paper based on the idea of the High Commissioner to have a Unified Standing Treaty Body. The High Commissioner's idea was not driven by resource considerations but directly by implementation and by creating access to rights holders.
32. Ms. Connors reviewed the main parts of the concept paper and emphasized the reasons to justify a Unified Treaty Body. One reason is to be more efficient for Member States with regard to their reporting obligations by having one single reporting cycle and avoiding the current significant backlog in the submission of the reports.
33. Another prime objective of the establishment of a Unified Standing Treaty Body is that there is very limited follow-up in the recommendations made by the treaty bodies at present. For that reason also, it was re-

- iterated, NIs are crucial for effective implementation at the national level.
34. It was emphasized that the assistance of NIs would be required in the reporting process to the Unified Standing Treaty Body. It was also stressed that their role in encouraging states to report is crucial. A Unified Standing Treaty Body with full time members who are independent experts would be more able to address issues systematically than the existing 7 treaty bodies. One of the innovations is that it would provide for a single reporting cycle on all human rights obligations which would lead states to take the process more seriously. It would also ensure a consistent approach in the interpretation of the treaties.
 35. It was highlighted that NIs should contribute to the reports to the Treaty Bodies, but not draft them. The role and position of NIs were also highlighted.
 36. Ms. Connors stressed the main challenges of having a Unified Treaty Body, including the need to preserve the specificity of each treaty body, the existing different ratification patterns, the selection of the full time independent experts, and the need to legally amend legislation regarding the existing treaty bodies and the need to clearly define how it would function.
 37. With regard to the process, participants were informed that OHCHR has briefed State parties and has met with NGOs. ICC Members were invited to attend a meeting regarding treaty body reform in Malbun, Liechtenstein to take place in early July 2006. Provision has been made for up to 3 NIs to attend the meeting. In addition in late 2006 or early 2007 there will be an intergovernmental State parties meeting to which NIs are invited to participate.

c. NIs role in Special Procedures

38. Ms. Raadi-Azarakhchi, Chief of the OHCHR Special Procedures Branch, addressed the members and pointed to the synergies between NIs and special procedures. She highlighted their mutual independence, the mobilization created at the national level by the recommendations presented, their role as a bridge between civil society and the government, and their broad mandate as similarities. Ms. Raadi-Azarakhchi also stressed the necessary cooperation between them in the preparation of country visits, advocacy, and information sharing.
39. A discussion followed in relation to how NIs can engage with Special Procedures. A number of examples were set forth illustrating how NIs can take advantage of their visits and how Special Procedures can benefit from NI experience. NIs can link them with the voice of victims and can

- also assist in verifying information received from governments.
40. Special Procedures can take an active role in support of NIs when they are under threat. It was mentioned that the Special Representative on Human Rights Defenders has taken action many times in order to support NIs.
 41. Ms. Raadi-Azarakhchi informed participants that a compilation on recommendations for procedures country by country is currently being developed as well as a related webpage.
 42. There was substantive discussion on what should be expected by NIs in the preparations and follow up to visits of Special Procedures and Independent Experts. It was noted that NIs should be briefed well in advance and participate as much as possible in the various country visits. Some participants raised the need for NIs to participate substantively and not only in the logistical preparations and or as press officers. Mention was also made to examples where observations and the suggestions by the NI were included in the report produced by the Special Procedures.
 43. New strengthened working relations between NIs and the Special Rapporteurs should be developed with it recognized that there exists room for improvement in relation to harmonizing methods of work. Ms. Raadi-Azarakhchi concluded by indicating some concrete measures to improve the collaboration between NIs and Special Procedures: (1) the establishment of a webpage on individual mandates; (2) the improvement by Special Procedures of their follow up capacity at the country level in cooperation with NIs; (3) consultation by the Special Procedures Branch with NIs before the visit of a Special Rapporteur to a specific country; and (4) as a pilot exercise the holding of a workshop, to include NIs, regarding follow up to Special Rapporteur's recommendations.

Establishment of working groups among NIs

44. The ICC members agreed to establish working groups to review their relations with Treaty Bodies and the Human Rights Council, respectively. Another working group to review accreditation procedures was also established.
45. The working groups were composed as follows:

Working group on the Human Rights Council:

1. Commission Nationale Consultative des Droits de l'Homme de France.
2. Conseil consultatif des droits de l'homme du Maroc.
3. Comisión Nacional de los Derechos Humanos de México.

APF will consult and provide an NI from the region.

Working group on Treaty Bodies:

1. Kenya National Commission on Human Rights
2. German Institute for Human Rights

APF and the Comisión Nacional de los Derechos Humanos de Mexico will consult and provide an NI from the region.

The working groups were requested to prepare a concept paper on their respective topics by 1 June 2006.

Working Group on Accreditation

This group was to comprise all the members of the ICC Sub-Committee on Accreditation namely the Canadian Human Rights Commission, the Danish Institute for Human Rights, the Fiji Human Rights Commission, and the Nigerian Human Rights Commission.

d. Role of NIs in other international fora

46. Mr. John Von Doussa, President of the Human Rights and Equal Opportunity Commission of Australia, gave a presentation on the present and potential role of NIs in other international fora, in particular the General Assembly and specialized agencies. Mr. Von Doussa stated that all rules of accreditation are different from organisation to organisation and members should bear this in mind when considering engaging with the various organisations.
47. Mr. Von Doussa highlighted the importance for NIs to secure a participatory role in the work of the new Human Rights Council. For that purpose, it would be very useful if the Council would permit their participation based on the ICC discussion paper. He also stressed the importance of accreditation in relation to the Council.
48. Mr. Von Doussa referred to the possibility of NIs participating in the work of the General Assembly (GA) itself but underlined the barriers NIs could face (i.e. there is no precedent for NIs to participate in the work of the GA and the possible resistance by some Member States that do not have an NI). Mr. Von Doussa pointed at the possibility for NIs to seek accreditation with all subsidiary bodies of ECOSOC. He also highlighted the recent improvements regarding NI participation such as in the drafting of the United Nations Comprehensive and Integral International Convention on the Protection and Promotion of the Rights and Dignity of Persons with Disabilities.

49. Outside the United Nations structure, there are other fora such as the International Council of Jurists (ICJ) where NIs should seek a more active participation. The ICJ's work on Human Rights and the Rule of Law in Combating Terrorism was referred to.

e. ICC Bi-annual work plan 2006:

50. The ICC Chairperson presented the overall plan of work for the ICC prepared in consultation with the Secretariat. The Plan was noted by the Members.

f. Re-accreditation procedures

51. Members entrusted the ICC Sub-Committee on Accreditation to prepare a paper to enhance the working methods and the accreditation procedures of the Sub-Committee. The paper should indicate implications with regard to the rules of procedure of the ICC. OHCHR reminded participants that the rules of procedure of the ICC can only be changed and adopted during the International Conference of NIs.
52. The Sub-Committee on Accreditation was tasked to draft the terms of reference for the paper by 1 June. The members agreed to the re-accreditation plan relating to those NIs already accredited with the first review to commence in October 2006 (attached as Annex VI). According to the document prepared by the Secretariat, the Sub-Committee would remain the same membership during the initial re-accreditation review process. There would then be a continuous review of accreditation of NIs every five years from the time of the respective NIs' initial accreditation.
53. The Sub Accreditation Committee called for the ICC to be more active in policy setting and providing guidance to the Committee.

g. Amendments of the Rules of Procedures;

54. The ICC Chairperson reminded members that it is only the International Conference that may make amendments to the Rules of Procedures. He requested the regional groups to consider any need for amendments and that they be submitted to the Secretariat by 1 September 2006, in order for consultations to take place prior to the International Conference.
55. Submissions based on the Sub-Accreditation Committee's Working Group on amendment to the Rules of Accreditation are due by 15 September 2006.

h. Follow-up on NIs resolutions and other policy documents.

56. The ICC Chairperson noted that in cooperation with OHCHR a compilation of all NI resolutions will be made available at the 8th International Conference.

VI. OHCHR briefing on its NIs related activities

57. The Coordinator of the OHCHR NI Unit, Mr. Orest Nowosad, briefed members on OHCHR's main activities relating to NIs in 2006. Written documents were provided to the meeting participants.
58. Mr. Nowosad also made reference to possibilities for funding under the recently established United Nations Democracy Fund (UNDEF). OHCHR encourages NIs to apply to this fund to finance programmes on democracy and human rights, including human rights education and access to justice issues. Participants were further informed that project budgets should be between USD 50,000 and USD 500,000 and it was advised to contact the UN Resident Coordinators and ask for their support as it is recommended that they issue an advisory note on projects from their countries.

VII. Plans for the 8th International Conference of NIs

59. Dr. Javier Moctezuma Barragan, Executive Secretary of the Network of the Americas proposed the candidature of the Defensoría del Pueblo of Bolivia as host institution of the 8th International Conference of NIs to be held in October 2006. This was welcomed by the members.
60. It was agreed that the Defensoría of Bolivia would host the International Conference from 24 to 26 October 2006. It was also agreed that the theme of the 8th International Conference will be National Institutions and Migration. As per the practice at the 7th International Conference an NGO-Forum shall be held prior to the Conference, (i.e. 23 October).
61. It was noted that the planning and organisation of the meeting is executed between OHCHR, the ICC and the Defensoría of Bolivia as host institution. It was hoped that the Commonwealth and La Francophonie would associate their institutions with the International Conference. The participants expressed their gratitude to Mr. Waldo Albarracin Sanchez, Defensor del Pueblo de Bolivia, for committing to hosting this important meeting.
62. Mr. Albarracin stressed that the Conference coincides with two important events in Bolivia: the establishment of the Constituent Assembly of Bolivia and with the election of an Indigenous President for the first time

in the country's history. The Defensor promised to undertake everything necessary to ensure a successful execution of the event.

i. Other business

63. There was no other business.

The Business meeting adjourned at 1100H on Thursday, 13 April 2006 leading to the thematic discussion.

IX. Thematic discussion: Appointments procedures of NIs

64. The discussion focussed on the paper "Appointments procedures of NIs" as prepared by the Secretariat. Representatives of the NIs that were mentioned in the discussion paper were requested to provide practical examples from their NI in relation to appointment processes.
65. The Chief Commissioner of the Northern Ireland Human Rights Commission, Ms. Monica McWilliams, highlighted the importance of independence, accountability and transparency as well as reviewing the strengths and weaknesses of the appointment process in the Northern Ireland Human Rights Commission. She explained the Northern Ireland system of appointment and highlighted the main check points in the appointment process. A public announcement is made that highlights the main criteria for selection. Candidates apply through application and monitoring forms. A short list is then established and final recruitment takes place. In the final selection, religious and gender issues are taken into consideration in order to secure equal representation in the Commission.
66. The head of the Procuraduría para la Defensa de los Derechos Humanos of El Salvador, Ms Beatrice Alamanni de Carrillo made preliminary observations on the important role of NIs as monitoring the compliance of the governments with international human rights obligations. For that purpose any NI has to be autonomous, independent, with immunities and only supervised by the Parliament. The criteria used for appointments are: 1. Technical capacity in the field of human rights; 2. Legal background; 3. Total independence; 4. Values that one must have with a proven record of merit and commitment to ensuring the protection of human rights; and 5. knowledge and experience of the realities of the country. Ms. Alamanni de Carrillo also highlighted the importance for civil society to be consulted in the appointment of the head of a NI. Finally she mentioned that an actual maximum age limit should not be defined although a minimum age is recommended.

67. Mr. No Hyun Kwak, Secretary General of the National Human Rights Commission of Republic of Korea, spoke of the National Human Rights Commission of Republic of Korea experience. On the contrary to Northern Ireland, in the Republic of Korea there is no public advertisement process, no open nomination process, no post-appointment process or monitoring process. The commission is comprised of eleven members, one who is President and no less than four women who are Commissioners. The National Assembly has the power to hold elections and to nominate two Commissioners from the government and two from the opposition, four persons are nominated by the President of the Republic of Korea and three Commissioners are nominated by the Supreme Court of Republic of Korea. The President of the Commission is appointed by the President of the Republic of Korea from among the Commissioners.
68. In the appointment process, there is no requirement for pre-consultation. Consequently, there is a chance of the same person being nominated twice or the relevant professional expertise not being guaranteed. At present, for example, no Commissioner has expertise in disabilities. According to the law, if one Commissioner prematurely resigns, then the new term will begin. As a result of this the NHRC have four Commissioners who have four different term end dates.
69. The Chairperson of the Kenya National Commission on Human Rights, Mr. Maina Kiai, noted that in Kenya individuals can apply for positions as Commissioner but can also be nominated by organisations. An example of incompatibility of holding office relates to political non-partisanship. People who are members of political parties are consequently ineligible for membership in the Commission. Legislation cannot prevent Commissioners from later becoming politicians. It is the right of the individual to run for office. However, while they are in office they must not use this personal aspiration as a strategic conscious decision whereby political gains can be made. Consistent scrutiny of the integrity and credibility of candidates is vital throughout the appointment process.
70. Mr. Kiai stressed the importance of accountability of the NI towards not only Parliament but also the public in general. Mr. Kiai also pointed to the use of the office of NIs for other purposes than the official business as an element of incompatibility.
71. The ICC Chairperson summarized the discussion with the following observations noting that independence means that you must have an unimpeachable attitude towards the protection of human rights. It calls for a tremendous capacity to stand up to the situation and do what is required. He highlighted that the establishment of the Human

Rights Council can have a direct positive implication on human rights defenders including NIs.

X. Closing of the meeting

72. The Coordinator of the OHCHR NI Unit, Orest Nowosad, expressed thanks to the panellists and to UN colleagues and congratulated the ICC Chairperson and Vice-person on their respective re-appointments. The Defensor del Pueblo de Bolivia was also thanked for hosting the next International Conference on NIs.
73. The ICC Chairperson expressed his thanks to the NI Unit for its work in making the 17th ICC Session a successful one both in terms of providing substance and practically by ensuring a well-organised meeting. The interpreters and technicians were also thanked for having agreed to stay later than intended.

Πρακτικά συνάντησης του Ευρωπαϊκού Οργάνου των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ECC)

EUROPEAN GROUP OF NATIONAL HUMAN RIGHTS INSTITUTIONS

The European Group of National Human Rights institutions held its **annual meeting on 11 April 2006** at the Palais des Nations, in Geneva, Switzerland. The meeting was chaired by Mr. Thoraval, chairman.

Participants:

- National Human Rights Institutions (accredited and observers):
Denmark, France, Georgia, Germany, Greece, Ireland, Northern Ireland, Norway, Spain, Sweden, Poland.
- International organizations:
Office of the UN High Commissioner for Human Rights (NI unit), Office of the Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, DG Justice, Liberty, Security of the European Commission

I. SPECIAL MEETING ON EU MATTERS

Guest: *Mr Alain Brun, head of the Fundamental Rights Unit of the Justice, Liberty and Security Directorate General of the European Commission*

1. The Fundamental Rights Agency

- 1.1. The project of the transformation of the EUMC into a Fundamental Rights Agency, which the EG has been following since 2004, is currently being negotiated by member States within a working group of the Council of the EU. It was recalled that the European Coordinating Committee of NHRIs (ECC) decided in February that no further action is needed by the EG as a group, after the last common position was issued in January. However it was stressed that all NHRIs of EU member states should be in constant dialogue with their government on the issue in order to keep track of their country's positions and advocate in light of the EG's position.
- 1.2. Mr. Brun provided an update of the current state of negotiations. The Agency is a priority of the Austrian presidency of the EU. The aim is to reach a decision mid-June during European Council on 13-14 June in

view of operationality of the Agency on Jan. 1st 2007. But there are still a lot of discussions to be held.

- The procedure: the regulation will be adopted by the Council at unanimity, after the Parliament will have delivered an opinion.

- The substance:

- on the relationship between the Agency and the CoE: the idea is not to repeat activities. The Agency will only work when EU member states implement EU legislation. The Commission will recommend a bilateral agreement between the CoE and EU in order to give concrete application to this.

- on the geographical remit: the scope of the Agency's mandate will cover EU institutions and EU member states implementing EU legislation. But there are some proposals to extend the scope of the Agency to at least candidate countries, and even to potential candidate countries.

- on the structure: this is one of the most difficult issues within the negotiations. Several proposals by member States are on the table. There is unanimity on the idea of a scientific committee, but two schools of thinking as to its position: the majority of member States reckon that it must be small, and considered as a tool for the director and the management board (it should be up to the director to bring reports before the committee for an opinion, and then to decide on taking the opinion into account). Other member states, based on the French proposal, see the scientific committee on the same level as the management board and would like its opinion to be compulsory. They see the architecture of the Agency as the following: a management board with executive board and director, with a scientific committee whose purpose will be to guarantee the scientific quality of the works of the Agency.

There are also 2 schools on the composition of the management board. According to the Commission's proposal and the papers prepared by Austrian presidency, the members must have knowledge in Fundamental Rights, and in the management of such kind of Agency at national level, i.e. a NHRI.

- on the programme of work of the Agency: the adoption of a multi annual programme of work is necessary to ensure that the Agency will work in relevant topics for the EU. This is not in contradiction with the independent nature of the Agency.

- on the extension of the scope of Agency on questions of third pillar: it is also a very important topic, on which the EG has taken position, and that may be an important point to continue lobbying on, as there is strong opposition on this from member States.

Finally, Mr. Brun recommended the reading of the House of Lords report on

“Human Rights protection in Europe: the Fundamental Rights Agency”¹.

1.3. The discussion that followed highlighted some major areas of concern for NHRIs:

- NHRI consultation: The EG would like to be formally consulted by the Council of the EU, and has asked Mr. Brun to explore this possibility with the Austrian presidency;
- The EG should work further on the issue of the extension of the scope to the third pillar;
- NGO consultation: a meeting is programmed at the end of April only with NGOs: this is because there is unanimity within Council in deleting Commission proposal on the Fundamental rights Forum. Member states do not want NGOs to be involved in the structure of the Agency;
- the place of the Council of Europe within the Agency: The commission proposed that CoE have a seat, as they do now within EUMC. Some purists of community legislation do not want the CoE to vote on internal matters of administration (e.g. budget). But on substantial issues, there does not seem to be any difficulty.

2. Cooperation with the EU Commission

Mr Thoraval thanked Mr. Brun and his collaborators for the good cooperation that is strengthening progressively between the EG and the EU Commission's directorate general on Justice, Liberty, Security. Mr Frattini, vice-president of the EU Commission, has asked Mr. Brun's unit to develop a close relationship in an informal way, not though the formal establishment of a liaison office. Members of the EG stressed the will of NHRIs to be given the opportunity to give their input to new directives that are being drafted. The idea is to be able to contribute on time, and not only when implementation of the directives at national level is being decided. Mr. Brun confirmed that it is in the interest of the Commission to consult NHRIs on draft legislation.

3. Seminar on Fundamental Rights in the EU

3.1. As agreed upon with Mr Frattini, a seminar will be organized jointly by the EU Commission and the EG. Its objective will be to answer the following questions: what is the place for HR within EU decision making, and what is the potential role of NHRIs therein? What is the link between national and EU level, and how to create stronger synergies between

¹ House of Lords, European Union Committee, 29th report of session 2005-2006, ordered to be printed March 28 and published 4 April 2006 by authority of the House of Lords

both levels?

The date has been set for June 28, which is 2 weeks after EU Council meeting which will have dealt with the Agency, and the Juncker report dealing on the relationships between the EU and CoE.

- 3.2. A discussion was held regarding possible themes for the seminar. All participants acknowledged the need to have concrete issues of importance for individuals. The issue of discrimination and new forms of intolerance or new expressions of intolerance could be tackled: how to deal with them effectively?
- 3.3. It was decided that the ECC meet in the following days in order to decide on themes to suggest to the EU Commission rapidly for the seminar.

4. Exchange of views on potential activities of the European Group on EU matters

The chair opened the floor for any ideas regarding potential EU activities for the EG. It was said that the seminar will be the opportunity to launch some ideas.

5. Other items

The Northern Ireland Human Rights Commission suggested that EG members tackle the issue of the impact of fight against terrorism on the work of NHRIs in cases where emergency legislation becomes permanent. It informed the EG that it will be organising a seminar on 20-23 June on conflict resolution.

II. GENERAL ANNUAL MEETING

Guests:

- *Mr Orest Nowosad and Mr Thomas Hunecke, NI Unit, Office of the UN High Commissioner for Human Rights*
- *Mr. Markus Jaeger, Deputy Director of the Office of the Commissioner for Human Rights of the Council of Europe*

1. NHRIs and UN procedures including

1.1 Accreditation procedures for NHRIs

- This issue is high on the agenda for NHRIs since the UN Human Rights Commission (HRC) 2005 resolution that opened the possibility for NHRIs to speak under all agenda items of the HRC requested that the accreditation process for NHRIs be strengthened with periodic review. Mr

Nowosad provided an update on the Secretary General's proposals: a time plan has been set, according to which all accredited NHRIs will have to undergo a review of their accreditation in the next 5 years. This does not affect the possibility to apply or reapply for accreditation.

- The ECC, considering this issue of utmost importance as it affects directly the legitimacy, credibility and visibility of NHRIs at international level, had decided to convene a special meeting in Paris on March 23rd. The purpose of the meeting was to draft a position of the European Group, in order to contribute to the ICC debate on April 12th. The report of this meeting was communicated to the entire EG for consultation, and one amendment had been received.

- A thorough discussion was held mainly on the interpretation of the geographical scope of a NHRI and on the remit of its mandate. Members of the EG acknowledged the need for strict criteria and interpretation of the Paris Principles, in order to harmonize the accreditation procedures and limit the subjective aspect of the accreditation process which may be detrimental to the credibility of NHRIs; while at the same time stressing the need for some flexibility in light of the various existing NHRIs models and in accordance with the different State's systems of governance. This answer had been provided for already when the Swedish NHRI, which is the addition of four specialized ombudsmen, was accredited. It was therefore decided that the EG position should be that where a NHRI that operates in compliance with the Paris Principles covers the entire territory of a state, no other entity should be accredited. However, the accreditation system must be capable of accommodating different models, in order to ensure that the rights of all citizens be promoted on the international scene, through the NHRI covering their jurisdiction. The members of the EG thus suggested that NHRIs operating in compliance with the Paris Principles but not covering a national jurisdiction be accredited with reservation. In the event that new institutions emerge within the same state but not covering the same jurisdiction, a memorandum of understanding should be entered upon between those NHRIs in order to guarantee that they will coordinate in view of their participation within the NHRI networks and on the international scene.

1.2 **Human Rights Council and NHRI participation**

The General Assembly resolution of March 2006 creating the Council is silent as to the role of observers within the Council meetings, and on the status of NHRIs. It simply notes that the rules and procedures of the Commission should in the first instance be transferred to the Council, which will take a decision. It is very important that NHRIs be present at the Council's first session to ensure that they are not left behind.

Also, NHRIs will need to organize themselves on how to contribute on substantial issues, and within the universal review mechanism in which they should play an important role.

1.3 UN Treaty body practices and reform

The German Institute and the Danish Institute informed the EG that they are organizing a seminar, co-hosted with the OHCHR, on the way NHRIs can effectively contribute within the UN treaty body system, planned for December 4-5.

1.4 NHRIs and special rapporteurs

After hearing some examples of experiences of NHRIs with the visits of special rapporteurs, it was reckoned that it would be useful to have a debate on the issue on the role of NHRIs therein. Mr. Nowosad informed the EG that there will be a dialogue on April 12th on this issue with the OHCHR chief of the branch supporting the special rapporteurs, but that such dialogue should continue, and is very timely when the OHCHR is trying to reinforce its mechanisms.

2. Preparation of the 4th roundtable and the 6th regional meeting, Athens

2.1. At the request of the CoE Commissioner's office, the dates of the bi-annual meetings have been changed to September 27-29, provided that the Greek Commission find the logistics for these dates.

2.2. The agenda of the roundtable was discussed. After proposals made by Markus Jaeger and a discussion with the EG, the following agenda items were decided:

- Institutional/ procedural items:
 - the entry into force of Protocol 14 and its impact both on the Commissioner and on NHRIs. The Junker report as well as the report of the Group of Wise persons should be touched upon then.
 - the implementation of the technical assistance program "JOIN".
- Substantial items:
 - the role of NHRIs in the protection of the right to privacy, personal data protection.
 - issues linked to the fight against terrorism

2.3. regarding the format of the meeting, the question was asked whether to organize working groups in addition to plenary sessions. The reactions to this idea seemed positive, provided that the logistics permit it.

3. 8th International conference, South America

Mr Nowosad informed the EG that the 8th international Conference will be held in Santa Cruz, Bolivia, on October 24-27. It will be preceded by

an NGO forum, at which NHRIs are encouraged to participate. A note has been sent to ICC members on the agenda items.

4. International convention on the rights of persons with disabilities

- The Swedish ombudsman for persons with disabilities, which is in charge of coordinating the EG together with the Irish Human Rights Commission, updated the EG on the developments in the drafting of the convention, which is characterized by a special status given to NHRIs which have a specific speaking time during the meetings of the UN Ad hoc committee. The drafting of the convention should be finalized during the 8th meeting of the Committee which will be held in August.
- NHRIs have adopted and expressed several common positions, which may all be found on the UN website². The draft convention as it stands has included the role of NHRIs for the monitoring at national level of the implementation of the convention.
- Major issues are yet to be solved at the next meeting of the Committee:
 - the concept of discrimination and reasonable accommodations;
 - the international monitoring mechanism;
 - the issue of women and children;
 - the definition of "disability";
 - specific risk situations;
 - the definition of legal capacity, which will affect the issue of involuntary treatment.
- NHRIs are called upon to provide input in view of the next and potentially last session of the ad hoc committee.

5. Human Rights issues related to the fight against terrorism

- 5.1. This issue was on the agenda of the ECC meeting in February, following numerous NHRI activities in this field, alerted by the allegations of secret detention centres, rendition flights and transfers of detained. At the time, three reports were in progress within the Council of Europe, and the ECC decided to wait for these reports before considering a common action, such as consulting the Commissioner for HR of the CoE for advice on the effective implementation of the State's obligations and the potential monitoring role that NHRIs should play.
- 5.2. Two reports were issued: the *Secretary General's report (28 February) under art. 52 of the ECHR on the question of secret detention and the transport of detained suspected of terrorist acts, notably by or at the instigation of foreign agencies*; The Venice Commission's report (17 march)

² <http://www.un.org/esa/socdev/enable/index.html>

which identifies State obligations under international law and human rights law, in respect of the irregular transport, extradition, deportation, or detention of prisoners. The report of the PACE Legal Affairs Committee is still expected and should assess the facts in relation to the allegations mentioned above.

- 5.3. The EG decided that in light of these complete reports there is no common action to undertake to this day. However NHRIs are encouraged to follow this issue individually at national level.
- 5.4. The EG was also informed that the DH-S-TER (CoE's group of specialists on the protection of human rights in the fight against terrorism), within which the EG has observer status, finally decided not to draft an instrument on the use of diplomatic assurances in expulsion procedures in the context of the fight against terrorism. This decision is satisfactory for the EG, which had adopted in December 2005 a common position rejecting the use of diplomatic assurances and the drafting of an instrument.

6. JOIN: implementation of technical assistance activities

- 6.1. The mandate of JOIN was formally adopted in Copenhagen and the time is now that of promotion and implementation. The CoE Commissioner's office and the EG still have to proceed with the exchange of letters formalizing their agreement, and a letter will be sent to the Committee of Ministers informing member States of the availability of technical assistance for the creation, strengthening, and defence of NHRIs.
- 6.2. The OHCHR informed the EG that the plan for a mission in Italy, to support the creation of a NHRI, at the request of the civil society, has been delayed due to the elections, but is expected to take place in the summer. Proposals regarding Lithuania and the Netherlands are also on the table and being explored.
- 6.3. It was said that this issue is linked to that of the accreditation procedures for NHRIs, as the implementation of JOIN will need to have the same interpretation of the Paris Principles as the ICC when it reviews its procedures. As to technical assistance activities also undertaken by the ICC, the chair of the ICC informed the EG that the regional approach (JOIN) should come first before the global one (ICC).

7. Other items

- 7.1. The EG was informed that the CDDH (CoE Steering Committee for Human Rights), which has been working within the reform of human rights procedures within the CoE on the drafting of new rules for the Committee of Ministers on the execution of judgements, has accepted to

include in the draft rules that NHRIS will be able to send communications to the committee of ministers. The rules have yet to be approved by the Committee of Ministers itself at its next interministerial session in May.

- 7.2. The Office of the Commissioner for HR of the CoE raised the issue of the potential role of the Commissioner in the accreditation procedures, especially in the country visits assessing the effectiveness of the NHRI's compliance with the Paris Principles. This idea seemed interesting for EG members, although it should be noted that the accreditation of NHRIs is decided by Peers. Further discussions need to be held on this question between the Commissioner's Office, the EG, and the ICC.

**3. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΣΕ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ
ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΕΚΘΕΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΗΝ
ΤΙΜΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΩΝ
ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,
Αθήνα, 15.05.2006**

**3. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΣΕ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΑΜΝΗΣΤΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΗΝ ΤΙΜΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΩΝ
ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,
Αθήνα, 15.05.2006**

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
με θέμα την τιμωρητική αντιμετώπιση των αντιρρησιών συνείδησης
και τα προβλήματα της εναλλακτικής πολιτικής κοινωνικής υπηρεσίας

Ενημερωτικό Σημείωμα

Στο πλαίσιο της παρουσίασης της νέας έκθεσης για την Ελλάδα της Διεθνούς Αμνηστίας με τίτλο «Πότε θα γίνει η Ελλάδα ευρωπαϊκή στο ζήτημα της αντίρρησης συνείδησης;», διοργανώθηκε Συνέντευξη Τύπου στις 15 Μαΐου 2007 στην Αθήνα στην οποία μετείχαν οι εξής φορείς: η Διεθνής Αμνηστία, η ΓΣΕΕ, η Κεντρική Ένωση Δημοτικών και Νομαρχιακών Συμβουλίων Νεολαίας Ελλάδας, η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και ο Σύνδεσμος Αντιρρησιών Συνείδησης. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Επισημονική Συνεργάτιδά της, κα Χρυσούλα Μουκίου η οποία παρουσίασε τις πάγιες θέσεις και συστάσεις της ΕΕΔΑ για το ζήτημα των αντιρρησιών συνείδησης.

Η Κεντρική Ένωση Δημοτικών και Νομαρχιακών Συμβουλίων Νεολαίας Ελλάδας παρουσίασε την έκκληση των νέων της χώρας προς την ελληνική κυβέρνηση να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες ώστε να σταματήσουν αμέσως οι διακρίσεις και οι διώξεις εναντίον των αντιρρησιών συνείδησης, να γίνουν σεβαστά τα ανθρώπινα δικαιώματά τους και να εναρμονιστούν οι διατάξεις περί εναλλακτικής πολιτικής κοινωνικής υπηρεσίας με τα ευρωπαϊκώς και διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα και συστάσεις καθώς και με τις συστάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη και της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

**4. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΣΤΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ
ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΥΠΑΤΗΣ ΑΡΜΟΣΤΟΥ
ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ
ΕΘΝΩΝ (ΟΗCHR) ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ (ΑΡΤ), ΓΙΑ ΤΟΝ
ΡΟΛΟ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΚΟΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ
ΚΡΑΤΗΣΗΣ**

Βαρσοβία, 11-15.09.2006

**4. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΣΤΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ
ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΥΠΑΤΗΣ ΑΡΜΟΣΤΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ (ΟΗCHR) ΚΑΙ ΤΗΣ
ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ (APT),
ΓΙΑ ΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΚΑΚΟΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ
Βαρσοβία, 11-15.09.2006**

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Μία από τις δραστηριότητες/πρωτοβουλίες του Γραφείου Εθνικών Επιτροπών (National Institutions Unit) της Ύπατης Αρμοστείας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ κατά το έτος 2006, ήταν η διοργάνωση επιμορφωτικών προγραμμάτων για τα επιστημονικά στελέχη των Εθνικών Επιτροπών, στα πλαίσια του προγράμματος "Actors for change". Δύο προγράμματα επιμόρφωσης προσφέρθηκαν αυτή την περίοδο: το πρώτο για τον ρόλο των Εθνικών Επιτροπών στην πρόληψη των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης στους χώρους κράτησης (Torture Prevention), και το δεύτερο για τον ρόλο τους στην πρόληψη των συγκρούσεων (Conflict Prevention). Στόχος αυτής της επιμόρφωσης είναι, πέραν της ενδυνάμωσης των δεξιοτήτων των στελεχών της κάθε μίας Επιτροπής ξεχωριστά, η περαιτέρω δέσμευση των Εθνικών Επιτροπών στην πρόληψη των συγκρούσεων και των βασανιστηρίων, και η δικτύωσή τους σε περιφερειακό επίπεδο.

Σημειώνεται πως η επιστημονική συνεργάτιδα της ΕΕΔΑ, κα Χριστίνα Παπαδοπούλου, εντάχθηκε στο πρόγραμμα εξειδίκευσης στην «**Πρόληψη των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης στους χώρους κράτησης**», -που υλοποιήθηκε από την Ύπατη Αρμοστεία σε συνεργασία με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις «APT» (Association for the Prevention of Torture) και «Fahamu»-, το οποίο και ολοκλήρωσε με επιτυχία. Το πρόγραμμα περιελάμβανε εξάμηνη διδασκαλία εξ αποστάσεως, δεκαήμερη πρακτική εξάσκηση στις φυλακές Bialoleka της Βαρσοβίας (μετά από συμφωνία με τον Πολωνό Συνήγορο του Πολίτη, ο οποίος και έχει την αρμοδιότητα παρακολούθησης των συνθηκών κράτησης στην Πολωνία), και διπλωματική εργασία (βλ. παρακάτω). Το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης εξέδωσε τον σχετικό τίτλο σπουδών.

**ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΚΟΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ**

**(Σύνοψη Διπλωματικής Εργασίας της Επιστημονικής Συνεργάτιδας
της ΕΕΔΑ, κας Χριστίνας Παπαδοπούλου)**

**Developing a National Action Plan
for the Prevention of Torture and Ill-treatment in Detention Places in
Greece: what role for a NHRI?**

I. Introduction

1. The local context: political climate and changing societal facts.

Greece covers an area of 132.000 sq km with a population of 11 million and is located at the South East Mediterranean. It is a Parliamentary Republic and one of the 27 Member States of the European Union.

Until relatively recently, Greece's population was rather homogeneous and the overwhelming majority of its citizens identified themselves as ethnic Greeks and Eastern Orthodox Christians. This homogeneity has been highly valued, and the existence of ethnic minorities within Greece is still a sensitive issue. Over the past 15 years there have been developments which have presented serious challenges to the perception of Greece as ethnically and religiously homogeneous. In the past, poverty and the search for greater opportunity led generations of Greeks to emigrate. A combination of factors -Greece's increased economic prosperity and membership to the EU, the opening of borders in Eastern Europe and economic and political crises in several neighbouring countries- has reversed this situation. Its geographical location has made it a first-stop destination for refugees fleeing persecution and seeking protection in the EU, as well as migrants. Thus, Greece has become a country which attracts immigrants, the great majority from Albania, but also many others from Central and Eastern Europe, the Middle East, Asia and Africa. As a consequence, the number of foreign nationals in Greece has risen sharply. Immigrants are now estimated to account for up to 10 percent of a total population of some 11 million, one of the highest percentages in any European country.

Neither the state, nor society was well prepared for these changes. As a consequence, the state has been slow in developing a coherent policy with regard to immigrants, resulting in considerable confusion. Greece has relatively high levels of unemployment and, as in many other countries, the arrival of people of different race, religion and culture has often provoked fear and resentment. In particular, immigrants have often been

blamed for rising crime rates. Nonetheless, it is striking that when directly confronted with human need, such as the arrival of shiploads of distressed and desperate immigrants, the popular response has often been generous and compassionate.

This does not mean that problems of racism, intolerance, discrimination and exclusion do not persist. They are particularly acute vis-à-vis the Roma/Gypsy population, Albanians and other immigrants, as well as the members of the Muslim minority. These problems are connected with the low level of acknowledgement, within Greek society, of its new multicultural reality.

According to recent information provided by the Ministry of Justice¹, Greece has 39 prison facilities and its prison population rises to 10.439, whereas the prison capacity is of 5.284. There is no accurate information on the number of other detention facilities and institutions -police stations, psychiatric institutions, immigrants' detention centres, military facilities etc.-, or of the number of inmates.

2. Situation analysis and current state of affairs with regards to torture and ill-treatment prevalence in Greece

Numerous IGOs, as well as international and national NGOs², systematically criticise detention conditions in Greece, police and other law enforcement officials' violence, and the treatment of immigrants and refugees, when assessing the country's record on Human Rights. In particular, they refer to allegations of ill-treatment (in some cases amounting to torture) of detainees, generally during arrest or at police stations. The Greek authorities, when replying to these allegations, generally tend to claim that Greece has a particular sensitivity to human rights issues. While it is indeed true that Greece has ratified most of the relevant international treaties, and that significant constitutional and other legal provisions designed to protect human rights do exist, in practice, the consistent implementation of these safeguards is not secured.

The allegations of torture or other cruel, inhuman or degrading treatment (hereinafter, CIDT) raise concerns about the use of physical force, as well as verbal abuse and psychological ill-treatment by law enforcement officials against detainees, and the failure of the authorities to ensure that legal provisions guaranteeing the protection of detainees in police custody are implemented. Members of the majority Greek population

¹ www.ministryofjustice.gr

² See for example, "State Violence in Greece: an alternative Report to the UNCAT", 27/10/2004, at www.omct.org/pdf/procedures/2004/joint/s_violence_greece_10_2004.pdf

are not spared these violations. In most cases, however, the victims are foreign nationals or members of minorities.

It is noteworthy that the Greek National Commission for Human Rights (hereinafter, the GNCHR) and the Greek Ombudsman's Office (NB: the Ombudsman is a member of the GNCHR) point to various defects in the penitentiary system and the shortcomings in the area of detention conditions, the degrading practices of detention in the immigration centres and police stations, the lack of an appropriate administrative inquiry into the selective use of evidence in order to drop charges against police officers, the failure of the system to adequately investigate, prosecute and punish the perpetrators of the violations, and the inefficiency of the current monitoring system³. Both the GNCHR and the Greek Ombudsman's Office have provided carefully researched analyses of problems in the field of ill-treatment in all contexts of detention and legislative and practical proposals for remedying them. They have taken the authorities to task on specific issues or complaints, including those related to immigrants and minorities. At the heart of their recommendations is the principle that legislation and directives, however well-intentioned, cannot by themselves protect human rights, and that only their enforcement can. It is by practical steps, rather than by declarations, that a state demonstrates that it is genuinely sensitive to human rights.

Judicial and internal police inquiries, even when they are launched, they rarely end to effective punishments. Corporate police solidarity often leads members of the profession to close ranks when a colleague is exposed to what may be justified public criticism. Senior police officials, police trade unions, or colleagues often attempt to pre-empt criticism, or to absolve officers from accusations of misconduct, well before the facts have been established by administrative or judicial investigations. All the above, result to almost total de facto impunity for police officers. Not a single police officer was convicted of torture or ill-treatment between 1996 and 2004, according to official figures. In 2000 and 2001, only three police officers charged with offences relating to torture and ill-treatment were tried in court. Two cases resulted in acquittals and the third reduced a 30-month prison sentence to a suspended 15-month prison sentence. In 2006, two policemen have been

³ See Ombudsman's Report: "Penitentiary System: reintegration. The unmet objective", in www.synigoros.gr, 2006 Documents (in Greek). Also, the Ombudsman's 2004 Report: "Administrative investigations into allegations against police officers" (in Greek), at www.synigoros.gr/reports/astinomikoi.pdf. Also, the reports on the detention conditions in Greece, of the GNCHR at www.nchr.gr/media/word/nchr_visit_korydallos_prison.doc (there exists a summary of the reports in English), and the opinions/resolutions issued and adopted, relevant to immigration, recommendation of the ratification of OPCAT and several other documents at www.nchr.gr.

convicted (without suspension) for the homicide of two Roma youngsters. According to the information of the GNCHR, these are the sole cases where police are actually convicted to prison sentences.

With regards to relevant **judgments of the European Court of Human Rights** (ECtHR), the first important set of findings, in the *Greek Case*, concerned political prisoners held in Greece after the military coup of April 1967⁴. Although democracy has been restored in Greece since 1974, cases of torture and ill-treatment seem *to persist*. In a recent ruling (*Dougoz vs. Greece*, 6 March 2001, para 46), the ECtHR cited that “When assessing conditions of detention, account has to be taken of the cumulative effects of these conditions, as well as of specific allegations made by the applicant”. The Court also has found certain conditions of detention to amount to inhuman and degrading treatment in some recent cases⁵. In yet another recent judgment⁶, the Court held, unanimously, that there had been a **violation of Art. 3** (prohibition of inhuman or degrading treatment) of ECHR concerning the ill-treatment of the (Roma) applicants by Greek police officers; a **violation of Art. 3** concerning the failure to conduct an effective investigation into the incident; and a **violation of Art. 14**, in that the authorities failed to investigate possible racist motives behind the incident.

The Committee of Ministers⁷ of the CoE systematically invites Greece to comply with the Court’s judgments by improving detention conditions. While welcoming the legislative, regulatory and infrastructure measures adopted by Greece, it considers that further measures are needed to

⁴ See AI, Report on Torture, 2nd edition, pp. 79-105 for an account of the case.

⁵ In the case of *Dougoz vs. Greece* (appl.40907/98, judg.6/3/2001), where the complainant had been held for approximately 17 months in police detention, the Court found that the complainant’s conditions of detention, “in particular the serious overcrowding and absence of sleeping facilities, combined with the inordinate length of the period during which he was detained in such conditions, amounted to degrading treatment, contrary to Art. 3 of the ECHR (para 48). In another case, in which the complainant was confined for much of each day in a prison cell which had no ventilation and was at times “unbearably hot”, sharing an open toilet with his cellmate, the Court held that the conditions “diminished the applicant’s human dignity and arose in him feelings of anguish and inferiority capable of humiliating and debasing him and possibly braking his physical or moral resistance” and amounted to degrading treatment. The Court noted that the authorities had “taken no steps to improve the objectively unacceptable conditions of the applicant’s detention” and stated that “this omission denotes lack of respect for the applicant” (*Peers vs. Greece*, appl.28524/95, judg.19/4/2001 para.75).

⁶ *Bekos & Koutropoulos vs Greece*, appl. No 15250/02, judgement 13/12/2005.

⁷ See www.coe.int/T/E/Com/press/News/2005/20050408_res_grece.asp

remedy the structural problems in the whole detention system, so as to prevent new similar violations in the future.

In the aftermath of “9/11/2001”, a deprioritisation of human rights and civil liberties in the face of global security concerns can be observed in Greece, as in many other countries. This being said, the attitude of Greeks (regardless of their political affiliations) vis-à-vis novel practices, such as the rendition flights operated by the CIA or the unlawful functioning of the Guantanamo camp, that resulted from the “war on terror”, is generally circumspect, not necessarily due to putting human rights considerations high on the agenda, but rather due to deep-rooted disapprobation of US led action in world politics and in the South East Mediterranean.

II. Legal framework related to torture and ill-treatment in Greece

1. International binding instruments (relevant to torture)

Greece is a State Party to the International Covenant for Civil and Political Rights (ICCPR) since 1997 and has also simultaneously ratified the two Optional Protocols attached to it. It is also a State Party to the UNCAT since 1988 (incl. decl. on art. 21 & 22, L. 1782/1988). It has ratified the ECHR (28/11/1974) and the European Convention for the Prevention of Torture and other Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (L. 1949/1991, OG A' 83).

According to the information of the GNCHR, through its member/representative of the Ministry of Justice (whom the author of this paper inquired on the issue), it seems unlikely that Greece will sign and ratify the OPCAT in the foreseeable future. The Ministry is reluctant to proceed to incorporating this instrument into the national legislation; this is due to difficulties in enshrining its provisions and to claiming that the existing local and regional monitoring mechanisms suffice. This puts Greece among the seven EU member States who have neither signed nor ratified the OPCAT (11 signatories and 9 States Parties, as of 14/3/2007, in a total of 27 EU member States).

2. National legislation pertaining to torture, detention procedures and monitoring

The **Greek Constitution** specifically prohibits the use of torture and ill-treatment (**Article 7 para 2**).

Since 1984 torture and ill-treatment have also been explicitly proscribed in the **Greek Criminal Code** with the addition of Article **137A-137D** dealing with “*Torture and other offences against human dignity*” under **Law 1500/1984**.

Article 137A(1) stipulates that: *“An official or military officer whose duties include the prosecution, interrogation or investigation of criminal offences or disciplinary offences or the execution of sentences or the guarding or custody of detainees, is punished... if he subjects to torture, during the performance of these duties, a person who is under his authority with the aim of a) extorting from this person or a third person a confession, testimony, information or statement, or the repudiation or acceptance of a political or other ideology; b) punishing; c) intimidating the person or third persons.”*

Article 137A(2) defines torture as *“... any systematic infliction of acute physical pain, or physical exhaustion endangering the health of a person, or mental suffering capable of leading to severe psychological damage, as well as any illegal use of chemicals, drugs or other natural or artificial means with the aim of bending the victim's will”*.

The prescribed penalty, in principle, for someone found guilty of torture is from three years' to life imprisonment. The most serious cases are punishable by a minimum of 10 years' imprisonment, or life imprisonment if the victim dies (**Article 137B**).

Under **Article 137A (3)** less serious cases involving *“physical injury, injury to the health, the use of illegal physical or psychological force and any other serious offence against human dignity, which is committed by persons under the conditions and for the purposes defined [above]”,* are punishable by three to five years' imprisonment. Offences against human dignity include in particular a) the use of a lie detector, b) prolonged isolation and c) a serious offence against sexual dignity.

In addition, persons convicted of torture are automatically deprived of their political rights and dismissed from their jobs. The victim has the right to claim material compensation from the state for damages done to him or her and pecuniary satisfaction for psychological and moral damage. It is further provided that a state of emergency or a superior's order do not justify any acts of torture.

Under **Article 177(2) of the Code of Criminal Procedure**, evidence obtained by illegal means (including torture or ill-treatment) is not admissible in court.

Nevertheless, according to information available to the GNCHR, prosecuting and judicial authorities seem reluctant to invoke art 137A. Such prosecutions have been very rare, and police and other law enforcement officials who ill-treat detainees -if they are to be prosecuted at all- are more likely to be charged with other offences such as “bodily injury” (under Articles 308 to 310 CC), “threat” (Article 333 CC) or “insult” (Article 361 CC).

On the positive side, a new law on legal aid (L. 3226/2004) was passed in 2004, which stipulates that lawyers must be appointed to draw up and submit complaints on behalf of *-inter alia-* torture victims, and that prison prosecutors have the duty to offer legal counseling to detainees. The new law also facilitates NGO supported free legal counseling. It is, however, scarcely applied and is not widely known about by potential victims. It also excludes non-EU residents who are victims of abuses in Greece and subsequently deported to benefit from free legal aid.

The relatively new **Prison Code** (Law 2776/99) contains provisions that prohibit the use of torture and are intended to prevent inhuman treatment of prisoners and to contribute, *inter alia*, to the improvement of living conditions in prisons.

A Monitoring and Control Body (prison inspectorate) has been established in 2002; it is organisationally and administratively placed under the auspices of the Ministry of Justice. It is presided by an honorary prosecutor and two police officers who carry out inspections. The reports are submitted to the General Secretary of the Ministry of Justice and are not made public. The inspectorate itself describes its inspections as comprehensive. They can be *impromptu* as well as planned in advance. Individual complaints can be dealt with if received in the course of an inspection.

There is no specific set of standards for closed institutions for minors, elderly people's homes and psychiatric institutions. There are only fragmentary regulations in different laws, which do not create a comprehensive system of enforceable rights for the inmates.

Moreover, the UNHCR has the right to visit prisons and immigrants' holding places and other facilities. In a number of prisons, prosecutors have permanent residence in order to monitor the situation. NGOs working on refugees' and immigrants' protection may also conduct visits to places of detention, though not unannounced and only with the prior agreement of the competent authorities. The Office of the Greek Ombudsman has the power to conduct in situ inspections (of all types of facilities) proactively or reactively -on the basis of art. 4 par. 1 of Law 2477/1997-, and it has done so several times within the 10 years of its work. However, this power does not go unchallenged: the Prosecutor of the Supreme Court has issued two opinions, interpreting this power exclusively within the framework of investigating complaints on maladministration. Last, but not least, the GNCHR has visiting power, according to art. 6 (2) of its statutory law (a power which it has exercised in a number of occasions).

3. CPT and CAT reports and recommendations

CPT has conducted 7 visits to Greece between 1993 and 2007 (the last visit took place in February 2007). Six reports of the Committee have been published, as well as the Government's responses to same⁸.

In the course of its 2005 visit (during which, it has also met with a delegation of the GNCHR), the CPT reviewed the treatment of persons detained by law enforcement officials and examined the conditions of detention in police and border guard stations, coast guard posts and in special facilities for illegal migrants. It also looked at the situation in a number of prisons, notably Korydallos, focusing on the issues of overcrowding, health care and the regime for prisoners. The conditions in the detention facilities for illegal migrants were of particular concern to the Committee. Most of the facilities visited were in a poor state of repair, unhygienic and lacking in basic amenities. Few cases of physical ill treatment of prisoners by staff were brought to the attention of the CPT; however, inter-prisoner violence appeared to be on the rise⁹. The CPT has recommended various measures to stamp out ill-treatment by law enforcement officials; they include investigating allegations of ill-treatment thoroughly and, where appropriate, imposing disciplinary and/or criminal sanctions on the officers concerned, as well as rigorous recruitment and professional training programmes and the establishment of an independent police inspectorate.

In their response, the Greek authorities provide information on the measures being taken to address the concerns raised in the CPT's report¹⁰.

The UN Committee Against Torture (CAT) considered the fourth periodic report of Greece in November 2004 (the GNCHR has supplied information on matters related to the implementation of the Convention in Greece, by replying to the "list of issues", as requested by the OHCHR). CAT welcomed Greece's efforts to revise its legislation so as to strengthen protection against torture and ill-treatment, but noted that many of the concerns it had expressed during the consideration of the previous reports had not been adequately addressed. It pointed out, for example, that the training of public officials may be inadequate and the progress in adopting

⁸ See www.cpt.coe.int/en/states/grc.htm

⁹ At the time of finalising the present report (April 2007), riots are in progress in 11 Greek prisons (out of a total of 39), mainly as a means to pressure the authorities to improve the appalling detention conditions and to effectively prevent ill-treatment of inmates by prison officials. The outcome of these mobilisations remains to be seen.

¹⁰ The report and response are available in English on the CPT's website: <http://www.cpt.coe.int/en/states/grc.htm>

a Code of Ethics and other measures governing the conduct of police interrogations had been slow. (It has to be noted, that in the meantime, a Code of Ethics for the police has been adopted through a Presidential decree, and the GNCHR was asked to submit its recommendations at the drafting stage, which it did. However, the Code does not include any specific rules with regards to interrogation). Furthermore, CAT pointed to the lack of an effective independent system to investigate allegations of torture and ill-treatment promptly and impartially, and noted that prosecutors appeared to be reluctant to institute criminal proceedings under art. 137A CC. In addition, CAT expressed concern about continuing allegations of excessive use of force and firearms, including cases of killings and reports of sexual abuse, by the police and, in particular, border guards, and ill-treatment of Roma by public officials in situations of forced eviction or relocation¹¹. It also voiced concern at the low percentage (0,09%) of persons who were granted refugee status in 2003, which did not change in 2004 and 2005.

III. The GNCHR and the development of a NAP for Torture Prevention

1. The GNCHR's mandate and functions

By virtue of L.2667/1998 (OG A' 281/18.12.1998) the GNCHR, an advisory body to the Prime Minister and the Greek State, was established and given a broad mandate of human rights protection and promotion, including the investigation on human rights violations. It started its work in 2000. It is composed of thirty representatives (plus their alternates) of a broad range of institutions, including six NGOs, parliamentary political parties, trade unions, Law and Political Science Faculties, the Greek Ombudsman, the Athens Bar Association, the independent authorities established by the Greek Constitution and seven Ministries (without voting rights). The GNCHR does not receive individual complaints, but researches human rights issues, makes recommendations to the government and monitors the compliance of Greek legislation with international human rights standards. It is given the right to visit places of detention in order to assess the conditions and evaluate the performance of the authorities in that field. It may conduct both proactive and reactive visits. It is severely under-resourced at the human resources level and it does not have its own budget (all its expenses are covered by the Secretarial General of the Government). Since its establishment, its reports and recommendations covered issues

¹¹ See UN CAT, *Conclusions and Recommendations, Greece 26/11/2004, CAT/C/CR/33/2*.

such as the protection of refugees and immigrants, conditions of detention in prisons and psychiatric institutions (through *in situ* and *impromptu* visits, and the examination of secondary sources), legal aid, the protection of Roma and the use of firearms by police, the Police Code of Ethics, police violence and trafficking in human beings. It has also submitted proposals for the ratification of international instruments (including the OPCAT), translated and distributed training and education material on human rights (including the Booklet entitled "International Human Rights Standards for Law Enforcement" drafted by the UNHCHR, which was produced in 50.000 copies and distributed to all Greek police), and drafted appeals on the Guantanamo camp and on the rendition flights. It systematically reviews and/or contributes to Greek reports to international treaty bodies, with which it co-operates and interacts (including the CPT and CAT).

2. Enhancing GNCHR's Torture Prevention work: development of a National Action Plan for Torture Prevention

It is clear that local conditions need to be taken into account when thinking through ways to act towards reform of the monitoring mechanisms with a view to prevent torture and ill-treatment in Greece. One of the factors to consider is the society's general perception of detainees. A general suspicion towards prisoners in the larger population may affect the political will to do something about prison conditions. Similarly, political positions and policies that stigmatise certain groups in the population can contribute to public antipathy towards them. Discourses about insecurity reinforce particular images of prisons and prisoners and help legitimate poor treatment in the eyes of the public. Additional factors to consider are how timely the proposed intervention is and how much room for manoeuvre the initiator of the intervention has in the current state of play.

Currently in Greece, various actors (the Bar associations, the NGOs, the media, political parties, lay experts, etc) stress the need for a substantive reform of the penitentiary and the present inspection system -which they judge as inadequate and fragmentary- as well as for improvements in the performance of the police and other law enforcement with regard to human rights. However, speedy ratification of OPCAT does not seem to be high on the government's priority agenda. On a different track, there is mounting public disaffection for Greece providing access to airspace and airfields of aircraft operators whose planes have been implicated in rendition flights, and for the secret detention practices.

The GNCHR is well placed to initiate actions related to torture and ill-treatment prevention in the Greek context¹². It enjoys credibility in both the State authorities and the public eye. By its very nature, it is perceived as an entity which is distinct from both the NGOs and the governmental services, in that it acts not as a “denunciatory” body and is expected to formulate practical recommendations in terms of policy and legislation to the Greek State. In designing and initiating a more effective detention places monitoring system, among other actions, it can build on its standing and ability to make itself seen as a separate body from the judicial or prison administration¹³. The constructive dialogue with the relevant authorities, which is embedded in its mandate by its very composition, enables it to direct its recommendations for improvements to the correct level of authority and to be perceived as a “well-intended” actor.

In developing a National Action Plan, the GNCHR should capitalise on the abovementioned momentum and assets.

Strategy and overall goal

The strategy will target at different levels, and by engaging different actors, it will aim at filling the lacunae at the legislative, implementation and monitoring level. The overall goal consists at promoting, through solid arguments -including the State’s obligation set by CAT to take effective measures to prevent acts of torture and ill-treatment- the benefits of more transparency and openness in the entire detention system and its monitoring. Public sensitization and capacity building of the prison staff will be part of the enterprise.

Components of the National Action Plan

The Plan of Action for the GNCHR will consist of three components: a) the initiation and development of an external and independent visiting mechanism, and of a system of regular visits to places of detention, b) the design of a Training of Trainers (ToT) programme for prison staff on torture and ill-treatment prevention, and c) the launch of a national debate on the benefits of ratifying the OPCAT, through the organisation of a Round Table with all relevant stakeholders.

¹² See “Torture Prevention in Practice”, Edouard Delaplace & Matt Pollard, APT, in www.apt.ch. Also, see the February 2005 APT Position Paper: “The Role of NHRIs in the prevention of Torture and CIDT or punishment”, in APT’s website.

¹³ cf. CPT/Inf (2001)18, Part. I, para 186: “The CPT considers that the effectiveness of a body responsible for monitoring conditions in a prison will depend on the way in which it organises its activities in the establishment, on the provision of appropriate training for its members and, perhaps, above all, on its ability to make itself seen as a quite separate body from the prison staff and administration”.

a) The initiation and development of an external and independent visiting mechanism, and of a system of regular visits to places of detention

The GNCHR aims at initiating the creation of a novel visiting mechanism¹⁴. This will require making systematised visits a part of the institution's remit and, most importantly, the combination of the competencies and expertise of another body, namely the Office of the Greek Ombudsman. As mentioned earlier in this paper, both institutions have already visiting powers, which they exercise in a rather random and unsystematic way. By joining forces, they can create a type of visiting body, where pluralism, multidisciplinary and diversity will be ensured. Besides, through this joint venture, the undertaken visits will not only serve to verify specific allegations, but will also preventively examine and assess the conditions with the aim of pre-empting future problems. The official status of the partners will make their recommendations authoritative.

This co-operation is facilitated by the fact that the Ombudsman is a member of the GNCHR. With the proper design and distribution of tasks and responsibilities, they can become genuine and complementary "actors for change". They have a high degree of functional independence and leverage vis-à-vis the government. They have critical, reform and watchdog oriented mandates. The GNCHR's broad mandate to protect and promote respect for HR, combined with the Ombudsman's power to examine individual complaints, can serve as a good foundation.

Who, where and how?

In order to compose the visiting team, they can draw upon a large pool of professionals from diverse fields, as both institutions have in their ranks human rights experts, legal experts, social scientists, medical experts, and experts in the penitentiary and in human rights education.

The team will select a cross-section of detention places that are representative of the country as a whole; this will include police detention facilities, immigrants' holding places and prisons, both in the capital and in more remote areas.

¹⁴ See Esther Schaufelberger/APT: "Identification of best practices within national and international visiting Mechanisms", in the Conference Report of RCT, May 2005, on "Preventing Torture in Places of Detention through systems of regular visits, at www.rct.dk

Prior to the launch of the visiting programme, the team will review existing rules and procedures and peruse the CAT and CPT reports and recommendations. In formulating their observations and recommendations, the team will endeavour to identify the root causes of the problems, not by re-iterating the standards alone, but by precise and realistic proposals. The recommendations will have the form of concrete steps to take and timeframes for implementation. They will submit their reports and recommendations to the establishments' authorities, the government and the Parliament. They will conduct follow-up visits to the establishments visited.

The details of the programme (list and number of establishments to visit, size of the team and distribution of tasks and responsibilities, depth and frequency of the visits, etc.) will need to be addressed through a series of bilateral consultations.

The added value of the programme is that it may serve as a foundation, in the eventuality of a future ratification of OPCAT by Greece.

Prerequisites/Resources

The National Action Plan will be presented to the Commissioners for adoption. The two partners will sign a Memorandum of Understanding (MoU) specifying all aspects of the co-operation. The financial aspects, technicalities and implications will need to be addressed in a concrete manner. In particular, adequate and continuous funding of travel costs for consistent monitoring needs to be secured, as this affects the feasibility of the entire enterprise. The GNCHR will have to submit a budget for its own part in the operation, to the Secretariat General of the Government.

Specific human resources in both institutions will have to be assigned to this programme. This may be less challenging on the Ombudsman's part, as it employs 200 staff; however, on the GNCHR's part (six staff and sixty Commissioners), at least one staff (possibly, the author of this paper) will need to be assigned to the administration and overall programme implementation.

No changes are needed in terms of legal basis of the partners. Nevertheless, consultations should be initiated, primarily with the Ministry of Justice, the Ministry of Public Order and the Ministry of the Interior (competent for the types of establishments that will be visited), as part of a confidence building process. They would view at promoting their

understanding of the enterprise and their co-operation in providing letters of authority -whenever needed- for the visits, and, above all, at ensuring that careful consideration is going to be given to the recommendations addressed to them. With regard to the prison visits, the partners should seek contact with the existing Monitoring & Control Body operating under the auspices of the Ministry of Justice in order to build mutual trust and understanding.

Timeframe

The programme's preliminary preparations (including the MoU between the partners) will extend over a period of five months (May to September 2007 included). Right after the next Parliamentary elections, the programme will be submitted to the new leadership of the relevant Ministries, in order to have a minimum of 4-year lifespan ahead for the programme. It will initially run for two years (2008-2009). Mid-term evaluation is going to be performed after the first year. Final evaluation will take place in early 2010. The evaluation of the monitoring programme will include both the performance aspect (how did it work in practice?) and the impact aspect (how did it affect change, if at all?).

Assumptions

We will need to ensure a comprehensive authorisation/agreement for unhindered access with the ministries concerned. The programme is, thus, dependent on the political will of the government in place. However, the existing legal basis of the two institutions combined, make a denial unlikely. It takes some innovative and creative thinking as well as some assertiveness in proceeding to the action plan from the two partners, so that potential impediments are overcome.

b) The design of a Training of Trainers (ToT) programme for prison staff on torture and ill-treatment prevention.

Human rights elements have increasingly been introduced in the education curricula of the Greek police. However, this by no means constitutes a comprehensive programme of integrating the human rights approach, including the prevention of torture and ill-treatment, neither in the basic education at the police academies nor in their further training. Neither has the effectiveness of training been systematically evaluated as yet.

At any rate, the human rights violations observed and documented by various actors, reveal a striking disparity between practice and the ideals enshrined in training and official policy. This situation may be partly

explained by a still vigorous “counter-culture” amongst police at the level of the police station and does not necessarily always have much regard for even the orders of its own ministry. However, the persistence of human rights violations by police must be primarily attributed to a management failure on the part of senior police staff and to a lack of political will on the part of the government to ensure that police officers are required to observe the law and that those who transgress are sanctioned.

There is no available information on human rights education and torture and ill-treatment prevention in the curricula of other professionals, such as prison guards and staff in juvenile or psychiatric institutions and institutions for the elderly. Although the education and training of prison staff has never been so far at the focus of the attention in Greece (as is the case for the police), there has for some time been a general recognition of the various shortcomings in the penitentiary and of the deficiency in handling problems in prisons. It is to be hoped that new measures will ensure that prison staff are not only well-informed about human rights, but that they are given the practical and professional skills, as well as the resources, to enable them, without violating human rights, to engage in the complex and sometimes dangerous duties of theirs. The GNCHR has gathered some experience in human rights training modules for the police. It could use this experience in initiating the introduction of similar programmes for the professional training of prison staff.

Overall objective

Torture and ill-treatment to be integrated into the training at all levels; to have the training integrated into the general work and procedures of the prison staff.

The activity

The GNCHR will design the ToT not on a morality basis, but on the basis of professional adequacy and unacceptability of violations of the laws and regulations. Being perceived as “outsiders” to the profession and having no practical experience of the difficulties that the staff is facing, the access or entry point to the system will be gained through training “insiders”, i.e. prison officers and/or other professionals from within the prison establishment.

Step 1

Prior to the design of the activity per se, the GNCHR will peruse and comment on the content of the curricula currently applied. Timeframe for the 1st step: the second semester of 2007.

Step 2

A second step prior to the launch of the ToT will be to engage into a series of consultations with relevant professionals and staff in the sector, in order to obtain an overview of the factual situation in the prisons. The idea is to bring together professionals from different branches (legal experts, social scientists, criminologists, health professionals, educators, human rights activists etc) and ask them to present their own views of the detention system and to identify slippery and complex situations. This will allow an accurate analysis of the prison environment through "a view from within". They will form the steering committee of the ToT programme. Timeframe for the 2nd step: the first semester of 2008.

Step 3

The GNCHR will draw from its pool of organisations and individuals active in the field of Human Rights Education with whom it has established networking or co-operation relationship, in order to identify tools and materials that may be utilised in the Greek context. In addition, it will establish contacts with specialist training institutions and international NGOs in order to develop the specific training modules and, subsequently, conduct pilot trainings. Timeframe for the 3rd step: second semester 2008 & first semester of 2009.

Step 4

The training modules and the pilot trainings are going to be evaluated. Further to that, the training programme schedule is going to be drafted and implemented. After one year of implementation, an impact evaluation is going to be performed in order to assess whether there have been discernible changes in the field of prisoners' complaints and its handling. According to the results, adjustments are going to be introduced. At a later stage, refresher courses are going to be conducted.

Resources

The development of the training modules will have to be commissioned to external experts. The GNCHR will seek funding from the Secretariat General of the Government and from the Ministry of Justice. Contacts with the latter will be initiated through the member of the GNCHR representing the Ministry, in order to outline the composition of the steering committee of the ToT programme.

Assumptions

The essential precondition for this component of the National Action Plan is to ensure endorsement and encouragement from the leadership of the Ministry of Justice and, subsequently, from the prison authorities.

c) The launch of a national debate on the benefits of ratifying the OPCAT, through the organisation of a Round Table with all relevant stakeholders.

The third component of the National Action Plan will consist of organising a Round Table on the issue of the entry into force of OPCAT, as a means to encourage ratification on the part of Greece.

The purpose of the Round-Table will be to instigate the consultation within the relevant public authorities for the benefits of ratifying this new instrument in addressing the problems which they face.

The Round Table will gather relevant stakeholders (politicians, parliamentarians, public officials, prison authorities, NGOs, media, judiciary, health professionals etc.) that will draw attention to the existing structural problems in the Greek detention system. It will also bring some light into the sequelae of torture and ill-treatment on victims, in order to provoke public sensitisation to the issue.

In making the case against the use of torture and ill-treatment, it will use the entry point of Greece and other EU member countries involvement in the US led programme of “renditions”, the alleged use of European countries by the CIA for the transportation and illegal detention of prisoners, and the use of “diplomatic assurances” in the context of expulsion procedures. Accurate facts (numbers etc) are going to be conveyed, along with specific examples of torture in countries where suspects come from, in order to show the reality of the threat they face on their return there. The breach of the non-refoulement principle of numerous binding international instruments is going to be highlighted. The message to be conveyed is that the use of such measures, which are unreliable, ineffective, unlawful and generating serious dangers, must be totally rejected.

Resources and timeframe

The GNCHR is going to work on the preparation of this event with the Greek section of Amnesty International, who has been active on the topic and is also a member of the Commission. The date of the event will have to be decided with AI, but it could be envisaged for early 2008.

Epilogue

Human rights norms are not enough on their own to change practice. Therefore, realism in developing strategies for the use of the different actions is pivotal. In the specific context of Greece, the efficacy and appropriateness of the above mentioned interventions need to be evaluated. Effects, however, should be seen as incremental. And although long-term strategic perspectives are required, changes should be measured on a millimetre-scale in order to be registered. Even small adaptations are worth noting in this context. For example, modest shifts in the attitude of police or prison officials may be signs of a great impact, given the intransigence of structures and dominant practices of discipline.

Christina Papadopoulou
Human Rights Officer

***End Note:** In compiling this outline of a National Action Plan for Torture Prevention by the GNCHR, the author has consulted references from a number of publications and electronic sources, including Amnesty International, the Greek Helsinki Monitor (GHM), the International Helsinki Federation for Human Rights, the Council of Europe (incl. CPT's reports on Greece and the Greek responses to them), the UN OHCHR (incl. CAT's reports on Greece), the IRCT, the APT, the Greek media, GNCHR's Annual Reports, and many others. The reports, research and expertise of the above-mentioned have been essential to this undertaking and have been extensively drawn upon.

**5. ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΥΠΕΣΔΔΑ ΜΕ ΘΕΜΑ: «ΤΑ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ-
ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ: ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΙΣΩΝ
ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ»**

Πάτρα, 2-3.11.2006

**5. ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΥΠΕΣΔΔΑ ΜΕ ΘΕΜΑ: «ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ-ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ:
ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ»
Πάτρα, 2-3.11.2006**

**ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΚΑΠ Κας Χ. ΜΟΥΚΙΟΥ,
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΔΑΣ ΤΗΣ ΕΕΔΑ**

**Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ.
ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ, Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΕΔΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ
ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ**

**I. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ**

**1. Η διεθνής φύση των Εθνικών Επιτροπών για τα Δικαιώματα του
Ανθρώπου**

Η σύσταση των Εθνικών Επιτροπών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου αποτέλεσε συμμόρφωση του εθνικού νομοθέτη στις επιταγές του διεθνούς δικαίου. Συγκεκριμένα, με την απόφαση της 20ης Δεκεμβρίου 1993 της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών (85η συνεδρίαση της Ολομέλειας) υιοθετήθηκαν κοινές αρχές σύμφωνα με τις οποίες τα κράτη μέλη έπρεπε να συστήσουν συλλογικά όργανα προστασίας και προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι αρχές αυτές είναι γνωστές ως «Αρχές των Παρισίων». Αποτελούν βέβαια απλές κατευθυντήριες οδηγίες, συστάσεις, εφόσον εντάσσονται στην κατηγορία του “soft law”, το γεγονός όμως ότι επικαλούνται άμεσα την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, από την οποία και αρούνται την ισχύ τους, και ότι βασίζονται σε προγενέστερες αποφάσεις της ίδιας της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, τους προσδίδει έναν ιδιαίτερα δεσμευτικό χαρακτήρα, που ξεφεύγει σαφώς από τα πλαίσια των απλών κατευθυντήριων γραμμών και τείνει στη συναγωγή δεσμευτικών κανόνων. Για το λόγο αυτό, άλλωστε, οι αρχές αυτές έχουν υιοθετηθεί από πλείστα κράτη σε διεθνές επίπεδο. Είναι, άλλωστε, μία από τις λίγες δικλείδες ασφαλείας τους για την κατοχύρωση των κανόνων προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο έδαφός τους.

Οι κανόνες αυτοί συμπυκνώνονται στο ότι πρέπει τα κράτη να ιδρύσουν «εθνικούς οργανισμούς» που θα είναι αρμόδιες για την προώθηση και προ-

στασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η αρμοδιότητα της αρχής αυτής θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν ευρύτερη, και θα συνίσταται κυρίως στην υποβολή προς την Κυβέρνηση και το Κοινοβούλιο, σε συμβουλευτική βάση, αναφορών, συστάσεων, προτάσεων κλπ αναφορικά με την προώθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, είτε κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος από την Κυβέρνηση ή το Κοινοβούλιο, είτε αυτεπαγγέλτως, όταν πρόκειται για θέματα μείζονος σημασίας. Η παρέμβασή της δε μπορεί να γίνει είτε με αφορμή σχέδια νομοθετημάτων ή με αφορμή γενικότερα θέματα διεθνών εξελίξεων, για τα οποία κρίνεται σκόπιμο να ενημερωθεί η Κυβέρνηση και το Κοινοβούλιο και να προταθεί η λήψη σχετικών μέτρων. Επίσης, έρχεται σε επαφή με διεθνείς οργανισμούς ή επιτροπές. Τέλος, δύναται να τους αναθέτουν και οιονεί δικαιοδοτικές αρμοδιότητες.

Καίριο στοιχείο των ανεξάρτητων αυτών οργανισμών είναι ότι διέπονται από τις αρχές του πλουραλισμού και της ανεξαρτησίας.

Αναφορικά με την πρώτη αρχή, του πλουραλισμού, στην επιτροπή πρέπει να μετέχουν, μη κυβερνητικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στο χώρο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και καταπολεμούν τις φυλετικές διακρίσεις, εμπορικές, κοινωνικές και επαγγελματικές οργανώσεις, εκπρόσωποι των φιλοσοφικών και θρησκευτικών τάσεων, πανεπιστημιακοί και διακεκριμένοι εμπειρογνώμονες, εκπρόσωποι του Κοινοβουλίου και των Κυβερνητικών Υπουργείων. Οι τελευταίοι μετέχουν όμως μόνο με συμβουλευτική ψήφο.

Αναφορικά με τη δεύτερη αρχή, της ανεξαρτησίας, τονίζεται ότι οι Εθνικές Επιτροπές είναι ανεξάρτητες από την Κυβέρνηση και έχουν δικό τους προσωπικό και έδρα, ούτως ώστε να λειτουργούν κατά τρόπο ανεξάρτητο.

Επομένως, σύμφωνα με το διεθνές πλαίσιο των «αρχών των Παρισίων» είναι προφανές ότι αυτοί οι «εθνικοί οργανισμοί» αποτελούν ένα ιδιότυπο γνωμοδοτικό όργανο της Κυβέρνησης και του Κοινοβουλίου που αποτελεί τη συνισταμένη ανάμεσα στην κοινωνία των πολιτών, τους επαίοντες και τους κρατικούς παράγοντες και τείνεις την όσμωση των διαφόρων τάσεων που επικρατούν στην κοινωνία προς το σκοπό της προστασίας και προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σύμφωνα με τις αρχές του πλουραλισμού και της ανεξαρτησίας.

2. Η εσωτερική νομοθετική κατοχύρωση της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Η ΕΕΔΑ ιδρύθηκε με το ν. 2667/1998, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 2790/20900 και 3156/2003, προβλέπει τα της ίδρυσης της Εθνικής Επι-

τροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, παράλληλα με την Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής. Η Επιτροπή αυτή αποτελεί γνωμοδοτικό όργανο της Πολιτείας σε θέματα δικαιωμάτων του ανθρώπου, το οποίο τυπικά, δηλαδή από την άποψη δημοσιονομική, υπάγεται στον Πρωθυπουργό. Η σύνθεση και η λειτουργία της διέπεται από τις αρχές του πλουραλισμού και της ανεξαρτησίας, όπως επιβάλλεται από τις αρχές των Παρισίων.

Η αποστολή της είναι η διαρκής παρακολούθηση αυτών των θεμάτων, η δημόσια ενημέρωση και η προώθηση της σχετικής έρευνας, η ανταλλαγή εμπειριών σε διεθνές επίπεδο και η διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής σε θέματα προτάσεων πολιτικής σε θέματα του αντικειμένου της. Η ΕΕΔΑ εξετάζει ιδίως ζητήματα σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου που της θέτει η Κυβέρνηση ή η Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής ή της προτείνουν τα μέλη της ή Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Επίσης, υποβάλλει μελέτες και συστάσεις και γνωμοδοτεί για τη λήψη νομοθετικών διοικητικών ή άλλων μέτρων που συμβάλλουν στη βελτίωση της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Σε αντίθεση με το Συνήγορο του Πολίτη, η ΕΕΔΑ δεν επιλαμβάνεται ατομικών αιτημάτων των διοικουμένων εκτός εάν πρόκειται για θέμα ευρύτερου ενδιαφέροντος. Δεν εκδίδει αποφάσεις δεσμευτικές, ούτε επιβάλλει κυρώσεις, αλλά οι αποφάσεις της έχουν αμιγή γνωμοδοτικό χαρακτήρα. Το εάν η Κυβέρνηση θα τις υιοθετήσει ή όχι επαφίεται στη διακριτική της ευχέρεια. Συνήθως όμως τις ακολουθεί στις βασικές τους γραμμές.

**6. ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ
ΟΜΑΔΑΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ,
Δουβλίνο, 19.12.2006**

**6. ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ,
Δουβλίνο, 19.12.2006**

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

**EUROPEAN CO-ORDINATING COMMITTEE OF NATIONAL
INSTITUTIONS FOR THE PROMOTION AND PROTECTION
OF HUMAN RIGHTS**

The European Co-ordinating Committee (ECC) of national human rights institutions held its 7th meeting on Tuesday December 19th 2006 in Dublin, Ireland.

Participants:

- Dr. Maurice Manning, President of the Irish Human Rights Commission
- Ms. Christina Papadopoulou, Human Rights Officer, Greek Commission for Human Rights
- Ms. Birgitte Kofod Olsen, National Department, Danish Institute for Human Rights
- Dr. Heiner Bielefeldt, German Institute for Human Rights
- Ms. Frauke Seidenstickker, Executive Director, German Institute for Human Rights
- Mr. Shane Moffatt, assistant to the European Group of National Human Rights Institutions

Guests:

- Mr. Jeroen Klok, Associate Human Rights Officer, National Institutions Unit, Office of the High Commissioner for Human Rights, United Nations
- Mr. Markus Jaeger, Deputy Director of the Office of the Commissioner for Human Rights of the Council of Europe

Working Documents:

1. Athens Declaration
2. Draft Action Plan on Athens Declaration
3. EG Draft Common Position on UN Treaty Body Reform
4. Conclusions of the International Roundtable on the Role of National Human Rights Institutions and Treaty Bodies
5. Roundtable Meeting Report
6. Implementation of Human Rights Instruments, "Malbun II"

7. Santa Cruz Declaration
8. European Council latest press release re Fundamental Rights Agency
9. Summary of Fundamental Rights Agency
10. EG Common Position on Proposed Fundamental Rights Agency
11. Urgent Appeal by the EG regarding the Fundamental Agency
12. Letter of Appeal to the Council of the European Union
13. Important concerns of EG re Fundamental Rights Agency
14. "The Next Steps for NHRIs", paper on implementation of the Convention on the Human Rights & Disability
15. "Intervention of NHRIs", address of Gerard Quinn to the Ad Hoc Committee, Draft Convention on Human Rights & Disability
16. Convention on the Human Rights & Disability
17. Proposed Meeting of National Human Rights Structures

Meeting Report

1) Gratitude to Outgoing Co-ordinator of the European Group

Dr. Manning took the opportunity to express his gratitude and the gratitude of the European Group (EG) as a whole for the contribution of the previous chair of the European group, the French commission, and the efforts of Mr. Thoraval, Mr. Forst and above all, Ms. Stéphanie Djan. Without her efforts the existing levels of cooperation between national human rights institutions (NHRIs) of the EG would not have been possible. Perhaps more importantly, the model for a successful presidency has been demonstrated, allowing future presidencies to build upon the merits of what has already been established. Participants agreed that recognition of this work should be the first order of business.

2) Increased Research and Expertise Co-ordination between NHRIs

An issue which was to arise on several occasions during the meeting was the potential for increased information exchange between NHRIs. Participants agreed that there was a significant amount of overlap in the expertise, studies and research projects being undertaken by NHRIs within the European Group. An increased awareness of the specific research being conducted by and the areas of specific expertise of each NHRI would allow NHRIs in different countries who undertake research into a similar topic to both benefit from and contribute to the work of other NHRIs in a spirit of increased partnership.

Action Point

- i. To improve coordination and cooperation, it was decided that a register of research projects and the areas of specific expertise within the EG should be compiled. This would involve the creation a database of the immediate and future work of NHRIs across Europe. The coordinator of the European Group will be responsible for this.

3) Santa Cruz Declaration

The focus of this declaration, arising out the eighth International Conference for National Institutions was on the issue of migration and in particular on the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Member of Their Families. It was noted that this Convention has met with little enthusiasm in Europe and that a deal of some sort may even have been reached amongst member states not to ratify, particularly given that if ratified it would be one of the most far-reaching of the Conventions and that most European states simply would be unable (or unwilling) to comply with it under their current systems.

Mr. Jeroen Klok (OHCHR) said that in accordance with point 22 of the Santa Cruz Declaration, OHCHR has contracted a consultant, Mr. Diego Carrasco, to undertake a study on migration and NHRI and that the consultant will contact NHRI soon (also using the chat option on nhri.net). He also mentioned that at the next ICC meeting one of the agenda items will be a thematic discussion on migration.

During the course of discussions, it came to light that a number of NHRIs have been conducting research into the subjects of migration, asylum and the EU Frontex Agency, again highlighting the potential for research and expertise exchange.

Action Points

- i. With the above in mind, a specific information exchange between EG NHRIs on this issue was proposed.
- ii. The co-ordinator of the EG will contact all NHRIs on this topic, to ascertain who is undertaking research in the area, who has relevant expertise and what they could contribute to an **EG database on migration issues**.

4) The Role and Function of Meetings and Declarations

One of the most pressing concerns was the need to avoid over commitment and to focus on achievable goals which require EG coordination. An effort was thus made to distinguish between the “network function” and

the “platform function” of meetings. The network function involves sharing opinions and experiences. The platform function is where engagement with other bodies is required and consensus decision making is pre-supposed. A major difference between the two is that while options are given in the network function, commitments to undertake a task are involved in the platform function. Issues such as addressing EU legislation would require a platform function, since decisions, and in turn actions, would need to be taken. This approach would allow issues which require action to be more clearly differentiated from instances where sharing opinions and having informative discussions is the intention.

Action Point

- i. It was therefore agreed that the undertakings from action plans, declarations and meetings relating to the EG would be consolidated and discussed at the next ECC meeting, with a view to rationalising the content. This work is to be carried out by the coordinator of the EG.

5) NHRI Co-operation with UN Treaty Bodies and Continued Reform Process

The successful outcome of the Berlin Roundtable was welcomed by all participants. Held on the 23 and 24 of November in Berlin, the discussions focused on the role of national institutions as bridge builders between the national and the international protection system. At the Round Table, a draft harmonised approach for treaty body engagement with NHRIs was adopted and will be submitted for the consideration of the next Inter-Committee meeting of treaty bodies (June 2007). A summary of the recommendations of the Roundtable is available from the OHCHR NHRI Unit.

Mr. Jeroen Klok (OHCHR) presented the recent developments regarding the treaty body reform and stressed that the High Commissioner’s vision of a unified standing treaty body is still very much valid and relevant.

Action Points

- i. NHRIs continue to engage with UN treaty bodies individually at domestic level.
- ii. To facilitate the submission of a harmonised approach to dealing with UN treaty bodies, in June 2007, the German Human Rights Institute has offered to draft a handbook on NHRI cooperation with Treaty Bodies, based on contributions and recommendations at the Round Table.
- iii. The OHCHR will submit the above mentioned draft harmonised

approach to the Inter- Committee-Meeting of Treaty Bodies for amendment/adoption.

6) EU Fundamental Rights Agency

Now that the Fundamental Rights Agency is set to become a reality, without the input of NHRIs being taken into account, a number of the concerns of the EG were discussed. Nevertheless, the ECC agreed that there were two remaining concerns the EG should focus on:

Action Points

It was pointed out that NHRIs may still at least have some opportunity to effectively engage with the Agency. This could involve:

- i. Lobbying to allow the Agency to examine “3rd Pillar” issues, currently not within its mandate on a fixed basis.
- ii. Making an effort to get the heads of NHRIs on the Agency Board, to ensure our representation.

However, it was pointed out that as NHRIs have thus far been ignored, future dialogue may not be likely to produce results.

7) UN Convention on the Rights of the Disabled

Given the seminar of NHRIs in Harvard on Saturday the 17th of February 2007, it was agreed that the seminar itself would be a more appropriate setting for substantial discussions on the topic. Participants did however stress that all NHRIs were invited and welcome to attend. Having been involved so heavily in the drafting of the Convention, the next challenges for NHRIs are its ratification and implementation. Particular mention was made of the Harvard Law School's ongoing support for the work on NHRIs in this and other matters.

Action Points

- i. Harvard seminar on Saturday the 17th of February to develop common NHRI strategies on promoting the ratification and ensuring the implementation of the Convention.
- ii. These strategies will then be decided upon in Geneva at the ICC meeting at the end of March.

8) Partnership with Council of Europe Commissioner for Human Rights and the Proposed Meeting with Selected NHRIs and Ombudsmen on 10/11 January in Berlin.

Mr. Markus Jaeger clarified that the Commissioner for Human Rights, Thomas Hammarberg, is presently preparing a partnership with National Human Rights Structures (NHRS). NHRS is the term now used by the Office of the Commissioner to designate both NHRIs and Ombudsmen of member States of the Council of Europe. A meeting of NHRIs, Ombudsmen and the Office of the Commissioner for Human Rights has been scheduled to proceed on the 10th and 11th of January to discuss this partnership.

One of the main aims of this partnership is to take measure of different methods by which NHRS, in conjunction with the Commissioner, might be able to help ensure the long-term efficiency of the European Convention on Human Rights (ECHR) and the ECtHR (the Court). In particular, NHRS would contribute to the preparation of the Commissioner's interventions before the Court under Protocol 14 to the ECHR. As one of the main purposes of Protocol 14 is allow inadmissible cases to be swiftly dealt with and for pilot cases relevant to individual states to be pursued, the case law of the courts needs to be searched on a country-by-country basis in order to decide when a case is a nationally important one. Whether this is done by the Court, the Commissioner's office or NHRIs is an issue that would need to be addressed. In relation to the execution of the Court's judgments at national level, NHRIs would be consulted by the Commissioner's office to decide upon the best action to prescribe. This would then be communicated to the Court via the Commissioner under his new powers, when Protocol 14 is ratified.

While the EG acknowledges the importance of these tasks, concerns were raised about practical feasibility of broader NHRI cooperation:

- **Availability and Best Use of Resources.** Individual NHRIs may not have the resources to engage in such cooperation.
- **Mandate.** Many NHRIs may not be able to engage in such a venture according to the terms of their mandate/statutory footing, particularly those not working on individual cases.
- **Independence.** Engaging in such a venture could lead to a perception that NHRIs acted as representatives of the Commissioner for Human Rights at the Council of Europe, especially if both entities were criticising the government at the same time.

Action Points

- i. In light of these difficulties, it was suggested that NHRIs of the European Group should individually assess their respective positions on cooperation of this nature. Such assessments would examine how an NHRI might feasibly be able to aid, based on its mandate, resources and structures, the smoother operation of the ECtHR.

- ii. It was proposed that a common position of the EG be drafted pursuant to the assessments of the individual NHRIs.
- iii. A representative from the German Commission will attend the proposed meeting of NHRS

9) Follow-up to Athens Declaration

9.1. European Social Charter.

On a domestic level, NHRIs can and should advise their governments on the Social Charter, and increase public awareness of its usefulness. In addressing this, no specific coordination of the EG is required at this stage.

9.2. JOIN Project.

Dr. Maurice Manning and Mr. Jeroen Klok informed the participants of a recently conducted mission (4-6 December 2006) to participate in the workshop on the 'Establishment of a National Human Rights Institution in Italy' (5 December 2006), and to meet with appropriate representatives of the Parliament, the Government, and civil society, to discuss the establishment of such an institution in compliance with the Paris Principles. At the end of the mission, it appeared that the establishment of a NHRI in Italy is considered as a high priority both at political and institutional level.

Furthermore, Mr. Markus Jaeger informed participants that the Office of the Commissioner for Human Rights at the Council of Europe intends to help support the establishment of such an NHRI in Lithuania. With this in mind, a number of ways the European Group can contribute to future JOIN projects were mentioned.

Suggestions for involvement in a JOIN project

- i. Presenting the various models of NHRIs to NGOs and individuals in countries where an NHRI is absent.
- ii. Streamlining the procedure involved in setting up an NHRI, taking into account the amorphous nature of NHRIs even within the European Group.
- iii. Providing general advice and support to new NHRIs.
- iv. Holding press conferences to motivate public opinion on the need for transparent, accredited NHRIs.

9.3. Extraordinary Renditions

In relation to rendition flights, participants commented that the records of European governments have been revealed as a result of the efforts of NHRIs, NGOs and others. Public awareness of the issue has become more mobilised as a result, indicating the success of generating publicity in this

area. While some European governments have come clean about their knowledge of rendition flights in the face of the overwhelming evidence, others continue to remain in public denial.

9.4. The Role of NHRIs concerning modern forms of violations of the right to privacy

As NHRIs try to engage with the various industries involved in information technologies, the danger of the issue becoming purely technical, rather than human-rights based, was highlighted. Concern was generally expressed at the erosion of the human rights aspect of the right to privacy. Though the issue may not be one that requires strict coordination within the EG, a couple of useful suggestions for NHRIs were made:

Action Points

- i. It was suggested that NHRIs within the EG should make an effort to promote a human-rights based understanding of the right to privacy.
- ii. As general human rights protectors, NHRIs can advocate at domestic level that some organisation must be in place with the mandate to address the issues concerning the erosion of the right to privacy in the face of increasing technological advances. This could be the NHRI itself or a separate independent entity such as a privacy ombudsman.

9.5. Addressing EU legislation

There is still no formal involvement of NHRIs in EU legislation. This threatens to undermine the efforts of NHRIs to ensure domestic legislation is human rights compliant. The idea of giving a platform to EG NHRIs who are within the European Union was aired. This sub-group could then take such measures as may be necessary, for example the creation of an advisory body of lawyers for EU legislation. However the capacity of most NHRIs to provide the resources to monitor EU legislation was doubted, particularly given that most NHRIs are at maximum capacity when examining domestic legislation alone.

Potential future options

- i. Since NHRIs have a selection of people with expertise in the role of national parliaments in shaping EU legislation, there appears to be a need for a networking system of these experts. Following consultation with NHRIs, it is hoped the potential for such a network will allow for its creation.
- ii. Another possibility for NHRI action at the moment is lobbying national

governments before EU legislation is passed. This is contingent on the EG being aware of any imminent EU legislation. Since not all NHRIs have access to the planned legislation of the EU, the need for information exchange is again heightened. This information exchange could take two routes, depending on the predicted efficacy in a given circumstance:

- The EG could either issue a common position when it hears that the EU is considering a piece of legislation, or
- The EG could discretely distribute information on likely future EU legislation amongst NHRIs, who could then individually approach and lobby their governments individually.

10) Other Items

10.1. Attendance at Meetings of the Committees of Experts at the Council of Europe.

The issue of non-attendance at such meetings, where the EG has guest status, was raised. The importance of sending EG experts or delegates to these policy-shaping meetings was emphasised.

10.2. Proposed Amendment to the Rules of Procedure

It was proposed that section 2(5) of the Rules of Procedure of the EG be amended at the next meeting to fix the period at one week after which tacit approval will be deemed to have been given.

10.3 Human Rights Council

Mr. Jeroen Klok (OHCHR) highlighted the features of the OHCHR HRC website (<http://www.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/>) as well as the HRC extranet, and gave a summary of NHRI relevant elements in the facilitators' note regarding the ISWG on the UPR (A/HRC/3/3).

10.4. Next Meeting of the ECC

The next meeting of the ECC will be held in Geneva pursuant to the ICC meeting on March 22nd.

**7. ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
HARVARD ΤΩΝ ΗΠΑ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΩΝ Η.Ε.
ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ,
Βοστόνη, 17.02.2007**

**7. ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ HARVARD ΤΩΝ ΗΠΑ ΜΕ ΘΕΜΑ
ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΩΝ Η.Ε. ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ
ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ, Βοστώνη, 17.02.2007**

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Harvard NHRI Disability Seminar, 16/17 February 2007.

At the conclusion of the eighth session of the Ad Hoc Committee in August 2006 a number of NHRIs began discussing the future and especially how NHRIs could continue to engage on the disability topic and assist each other.

By request, a short document was then drafted by the Irish Human Rights Commission to stimulate thought and practical proposals [**The Next Steps for NHRIs**] and widely circulated among NHRIs on 1 September. It was then resolved by those who responded to meet early in 2007 to reflect on what form this co-operation might take. Harvard Law School again generously offered to host the meeting.

There was first a public and well attended seminar on the convention on Friday 16th February 2007. A keynote address was given by Eric Rosenthal of Mental Disability Rights International. This was followed by an all-day session for NHRIs on Saturday 17th February 2007.

Representatives of NHRIs from the following countries were present: Mexico, Canada, New Zealand, Ireland, France, Greece, and South Africa. The meetings were facilitated by Harvard Law School faculty and student volunteers - for which we are extremely thankful.

The main purpose of the meeting was to propose practical steps for enhanced cooperation on the broad issues of disability and human rights as well as the specific issue of **promoting/protecting/monitoring** implementation of the UN convention.

The following documents were before the meeting:

- the Next Steps document of the Irish Human Rights Commission,
- Written response to that document by the Indian Human Rights Commission,

- DESA Paper on National Institutional Framework and Human Rights of Persons with Disabilities,
- Asia Pacific Forum donor proposal 'Towards a Disability Rights Database - building the capacity of National Human Rights Institutions to Implement an International Convention on the Rights of Persons with Disabilities'

The meeting agenda had four substantive items:

1. Introduction: Objects & Expected Outcomes.
2. Exchange of Experiences and Potential of NHRIs on the Disability Issue Domestically.
3. Discussion of 'Next Steps' in Stepping up Collaboration of NHRIs on the new UN Convention.
4. Conclusions.

Article 33(2) was variously described as "a watershed moment for our common cause and a test case for what the new human rights movement will look like, demonstrating the critical importance of National Human Rights Institutions."

There was a very useful and frank exchange of experiences among the NHRIs on their engagement thus far on the disability issue. Indeed, this was one of the first opportunities for NHRIs to come to terms with what the others were doing on disability issues which was valuable in itself. The NHRIs present differed in terms of their statutory functions and their capacity to respond to disability issues. For some the main issue was one of raising awareness about the importance of the issue. This was due in part to the pull of other more 'political' issues in the country. And the mix of competences as between the Federal and regional level on disability issues complicated matters in some jurisdictions as did the presence of several different NHRIs within a jurisdiction.

It was clear that some NHRIs had already developed a very robust and very clear lead on the disability issue including supporting litigation, conducting useful research with an impact on public policy, developing strategies to prevent discrimination. All NHRIs were all united in their desire to raise the profile of disability and human right sat home and to help each other in that process.

The heart of the seminar focused on practical lines of future cooperation. Three potential lines of future co-operation were discussed:

1. Knowledge Sharing.
2. Raising Capacities to use the convention effectively.
3. Develop a Forum for the Exchange of Useful Knowledge.

There was much preliminary discussion about the text of Article 33(2). It was considered unusual for an NHRI to be tasked to, for example, 'protect' the implementation of a convention. Clearly what is intended is that NHRIs would assist in protecting the rights secured under the convention. The discussion also focused on the 'designating' power of the States under Article 33(2). It would appear that, literally interpreted, Article 33(2) requires States Parties themselves (through a positive act) to 'designate' the relevant NHRI. Regardless of which body is 'designated' it was felt that the discussion should nevertheless proceed on the assumption that at least some of the NHRIs present would be among those bodies so 'designated'. And indeed the fact that a particular NHRI is not 'designated' does not mean that it cannot perform roles to advance disability rights and therefore stand to learn from other NHRIs.

A useful distinction was made between short term, medium term and long term goals. All were agreed that the most pressing short-term goal was to persuade our respective authorities to sign and ratify the convention.

A lot of time was taken up with the proposal from the Asia Pacific Forum which was introduced and described by the representative of the New Zealand Human Rights Commission. In essence, it proposes to set up a **Disability Rights Database** which will gather together all relevant NHRIs activities, initiatives, cases, research, etc., in the field of disability rights. It should and could become a key resource for NHRIs in revealing how other NHRIs have deal with similar issues. The idea was to initiate the project in the Asia Pacific region first and then gradually extend it to other regions later. It is now understood to be more international in aspiration.

The proposal was widely praised at the meeting and the Asia Pacific Forum was commended for its initiative. It was strongly supported because part from making comparable information available and readily searchable, it could also provide a spur for more insightful comparative research. It was suggested that added value could be generated on top of the raw data. For example, several updateable Baselines might be specifically crafted from the database - e.g., one on the current state of the law on capacity around the world and one of Deinstitutionalisation around the world. And indeed, those engaged in litigation who are looking for new argumentative

repertories might naturally gravitate toward the database. It was recalled that a lot of bodies including UN Specialised Agencies and the World Bank are busy gathering legislative information from around the world and that this project would be a useful complement.

It was also resolved that each NHRI should be encouraged to call on its relevant authorities to sign/ratify the convention as soon as possible. This could be emphasised by the ICC and also at regional level. NHRIs should also take steps to explain the convention through seminars and conferences in cooperation with NGOs and others. And regional groupings should be encouraged to hold an event in cooperation with NGOs highlighting the convention partly as a way of encouraging ratification. It was felt that the ICC should give some consideration to devoting some time at its next (or succeeding) International Conference for National Human Rights Institutions on the disability convention. There may also be space to work with the Inter Parliamentary Union on the topic as a way of reaching legislators.

It was also resolved to approach the ICC too see how the 'Disability' section within the website of the National Human Rights Institutions Forum could be developed to ensure that interested NHRIs could be kept informed of developments.

Concrete Proposals from the Harvard NHRI Disability Seminar.

The concrete suggestions of the Harvard NHRI seminar could be summarised as calling for the following:

Domestic Level.

- To call on domestic NHRIs to encourage their respective authorities to sign/ratify the convention as soon as possible,
- To raise general awareness about the convention through seminars, conferences and publications
- To encourage NHRIs to forge ever closer links with disability NGOs to ensure that their common mission of ensuring respect for human rights of persons with disabilities is achieved.

Regional Level

- To call on regional groupings to complement action at the national level by drawing attention to the importance of disability and human rights at the regional level through regional events, seminars on publications on the convention.
- To take periodic stock of how well the human rights of persons with disability are being respected at a regional level.

International Level.

- To strongly commend to the ICC the Asia Pacific Forum Proposal for the creation of a Disability Rights Database. It is seen as an indispensable tool for NHRIs enabling them to maximise their leverage for change.
- To further develop the ICC NHRI website on 'disability' to ensure that landmark cases, major NHRI research and other relevant information including conferences and publications are highlighted.
- To request that the ICC give consideration to holding open some time and space at the next (or succeeding) International Conference of NHRIs on disability and human rights.
- To encourage the Office of the High Commissioner to remain engaged on the convention by, for example, commissioning high quality research of practical use to States when implementing the convention and to NHRIs with respect to their Article 33(2) responsibilities.

**8. ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ
ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΟΝ ΕΥΡΩ-ΑΡΑΒΙΚΟ ΔΙΑΛΟΓΟ
ΣΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ,
Αμάν, 26.02-01.03.2007**

8. ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΟΝ ΕΥΡΩ-ΑΡΑΒΙΚΟ ΔΙΑΛΟΓΟ ΣΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, Αμάν, 26.02-01.03.2007

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Με πρωτοβουλία του Δανέζικου Ινστιτούτου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Ιορδανικού Κέντρου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, οργανώθηκε στο Αμμάν της Ιορδανίας η πρώτη συνάντηση ευρωπαϊκών και αραβικών εθνικών επιτροπών δικαιωμάτων του ανθρώπου, από τις 27 Φεβρουαρίου έως την 1η Μαρτίου 2007. Την συνάντηση, την οποία φιλοξένησε το Ιορδανικό Κέντρο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, παρακολούθησαν εκπρόσωποι από τέσσερις ευρωπαϊκές εθνικές επιτροπές (Δανία, Νορβηγία, Σουηδία και Ελλάδα) και από επτά φορείς δικαιωμάτων του ανθρώπου αραβικών χωρών (Ιορδανία, Αίγυπτος, Παλαιστίνη, Μαρόκο, Κατάρ, Σαουδική Αραβία και Υεμένη), μεταξύ των οποίων μερικές ήδη θεσμοθετημένες εθνικές επιτροπές.

Ο σκοπός αυτής της πρώτης συνάντησης ήταν να δημιουργηθεί μια πλατφόρμα διαλόγου πάνω σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία θα χρησιμεύσει σαν βάση για την δημιουργία νέων εθνικών επιτροπών σε αραβικές χώρες και για την ενδυνάμωση ήδη υπαρχόντων. Σημειώνεται πως αντίστοιχο πρόγραμμα/πλατφόρμα (με την ονομασία «JOIN») λειτουργεί και στα πλαίσια της ευρωπαϊκής ομάδας εθνικών επιτροπών, για την δημιουργία ή ενδυνάμωση εθνικών επιτροπών σε χώρες του Συμβουλίου της Ευρώπης. Στην πρώτη αυτή συνάντηση κλήθηκαν να συμμετάσχουν επιστημονικά στελέχη ευρωπαϊκών και αραβικών εθνικών επιτροπών, οι δε θεματικές ενότητες που εξετάστηκαν αφορούσαν στην «πρόσβαση στην πληροφορία, στα πλαίσια της Κοινωνίας της Πληροφορίας», και στην «ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών». Η επιστημονική συνεργάτιδα της ΕΕΔΑ, κα Χριστίνα Παπαδοπούλου, που συμμετείχε στην συνάντηση από πλευράς ΕΕΔΑ, παρουσίασε τις σχετικές εισηγήσεις, εκθέτοντας το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο και τις δραστηριότητες της ελληνικής επιτροπής πάνω σε αυτές τις θεματικές (βλ. τις εισηγήσεις, στην συνέχεια αυτού του επεξηγηματικού σημειώματος).

Στην βάση των εισηγήσεων που παρουσιάστηκαν από τους συμμετέχοντες, διαμορφώθηκε μια σειρά από συστάσεις και προτάσεις για κοινές ή μη δράσεις, οι οποίες θα παρουσιαστούν σε επόμενη συνάντηση στα μέλη των Εθνικών Επιτροπών και των δύο πλευρών, προς έγκριση και υιοθέτηση. Η επόμενη συνάντηση προγραμματίστηκε για τον Απρίλιο του 2007, η οποία, εκτός από την έγκριση των προαναφερθέντων συστάσεων/προτάσεων, θα θίξει θέματα σχετικά με την προσβολή κατοχυρωμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα πλαίσια της αντιμετώπισης τρομοκρατικών ενεργειών, και τις σχετικές θέσεις και δράσεις των ευρωπαϊκών και αραβικών εθνικών επιτροπών.

**ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ κας Χριστίνας Παπαδοπούλου, Επιστημονικής
Συνεργάτιδας της ΕΕΔΑ**

Amman 27/2/2007- 1/3/2007, Arab-European Dialogue on HR

**I. Co-operation with Civil Society within the framework of the
Greek National Commission for Human Rights**

In the case of the GNCHR -which holds the status of a consultative body to the Greek State- civil society is engaged in the work of the Commission by its very statutory law, which provides for the participation of six NGOs in the composition of the Commission.

The Commission is composed of 30 member institutions in total, including the following NGOs:

- The Greek Section of Amnesty International
- The Greek Council for Refugees
- The Marangopoulos Foundation for Human Rights
- The Greek League for Women's Rights
- The Hellenic League for Human Rights, and
- The Confederation of Roma Associations in Greece

Within the remaining 23 members of the GNCHR, there are several institutions which are directly or indirectly reflecting the views of the civil society, such as labour unions, political parties, university professors, the Greek Ombudsman and other independent authorities established by the Greek State.

Recently, the Greek Confederation of the Disabled has submitted an official proposal to become a member of the GNCHR, and an amendment to the statutory law is expected in the near future, so that the above-mentioned NGO is added to its composition.

It is worth noting that, since its establishment in the year 2000, the quasi totality of the elected -by the Plenary of the GNCHR- Presidents and Vice-Presidents, are representatives of NGO member institutions. Currently, the President of the GNCHR -Mr Kostis Papaioannou-, is the representative of the Greek Section of Amnesty International, the 1st Vice-President -Ms Angeliki Argyropoulou-Chryssohoidou- is the representative of the Greek Council for Refugees, whereas the 2nd Vice-President, Pr. Linos-Alexandros Sicilianos, is the representative of the Marangopoulos Foundation for Human Rights.

The experience of this scheme of institutionalised engagement of the civil society in the work of the GNCHR is among its strongest assets. This is reflected in the fact that the vast majority of issues and questions examined by the Commission during its seven years life span, were initiated by the civil society member institutions, in all sub-areas of work: the civil and political rights, the economic, social and cultural rights, the rights of aliens, and the HR education and promotion.

Beyond the above-mentioned institutionalised co-operation, the GNCHR on an ad hoc basis, calls upon the expertise of other NGOs than its own members, each time that the issue examined is relevant to the activities or mandate of some other NGO. This has been the case on several topics the Commission came across, e.g. issues relating to the protection of the environment, the military service of conscientious objectors, the same-sex marriage etc, to name but a few.

In December 2006, the GNCHR hosted a meeting with 30 NGOs in its premises. The organisations invited to the meeting were selected on the basis of the relevance of their mandate with the mandate and mission of the GNCHR. To the extent possible, the invited NGOs' work covered the entire spectrum of human rights related areas (refugees-immigrants, racism & xenophobia, trafficking in human beings, children, disabled, minority issues, environment, torture and ill-treatment, women, gays and lesbians, humanitarian aid). The aim of the meeting was to allow a mutual understanding of the role, vision and mission of each one of the participant NGOs and that of the GNCHR. Moreover, the meeting aimed at identifying common priority areas and to establishing a structured platform of co-operation between the GNCHR and the NGOs, through adopting memoranda of understanding. Key issues of common concern appeared to be the following: trafficking in human beings, violence within the family, children subjected to sexual violence, human rights education, police brutality and the associated impunity.

The NGOs have stressed their interest in that the GNCHR considers input from the NGOs when contributing in the process of submitting reports to the various treaty bodies; from its end, the GNCHR underlined the importance of gaining access to the NGOs' collected empirical and statistical data from their work on the ground, when drafting its own reports and opinions to the Greek State authorities.

Through this brief outline of the involvement of the civil society in the work of the Greek National Commission for Human Rights, it becomes clear

that the *modus operandi* is shaped upon the principle of complementarity. Nevertheless, there is certainly room for improvement and enhancement of co-operation, while being conscious of the distinct roles of the National Institutions and that of the civil society *per se*. This being said, the GNCHR is exploring ways to achieve better modalities of co-operation.

II. Access to Information in the Information Society era : **The Greek case**

The legal framework: Main legal texts impacting on the Access to Information environment

Domestic Legal Framework

Freedom of Information Legislation:

- Greek Constitution: While there is currently no specific or dedicated freedom of information legislation in Greece, the Greek Constitution provides for a general right of access. Its art. 5A stipulates that “All persons are entitled to information, as specified by law. Restrictions to this right may be imposed by law only insofar as they are absolutely necessary and justified for reasons of national security, of combating crime or of protecting rights and interests of third parties”. In addition, it specifies that “All persons are entitled to participate in the Information Society. Facilitation of access to electronically handled information, as well as of the production, exchange and diffusion thereof constitutes an obligation of the State”. Furthermore, art. 10(3) -in the part of the Constitution which provides for the individual and social rights of citizens- stipulates that a request for information shall oblige the competent authority to reply, provided the law thus stipulates.
- Law no. 2690/1999 (which supercedes art. 16 of Law 1599/1986 on the relations between citizens and the State that covered documents produced by legal entities belonging to the public sector) on the Ratification of the Administrative Procedure Code and other provisions: it specifies that “interested persons” have a right to access administrative documents created by government agencies. The request must be in writing. Administrative documents are defined as “all documents produced by public authorities such as reports, studies, minutes, statistics, administrative circulars, responses, opinions and decisions”. In addition, the same law allows persons with a “special legitimate interest” to obtain “private documents” relating to a case about them. Documents pertaining to the personal life of an individual are not subject to the Act. Secrets defined by law, including those relating to national defence, public order and taxation cannot be released. Documents may also be restricted if they relate to discussions of the Council of Ministers or if they could substantially obstruct judicial, military or administrative investigations of criminal or administrative offences.

Data Protection Privacy Legislation

- Law 2472/1997 (official gazette A' 50) on the Protection of Individuals with regard to Processing of Personal Data, as amended. It establishes the terms and conditions under which the procession of personal data is to be carried out so as to protect the fundamental rights and freedoms of natural persons and in particular their right to privacy. The law includes provisions on a special category of personal data, called "sensitive data", and concern with the racial or ethnic origin, and political or religious affiliation. In relation to that, mentioning the religious affiliation in the data included in the Greek identity card was prohibited, and this governmental decision caused a hot public debate back in 2000. It is also worth noting that the GNCHR issued a resolution on that matter, advocating for non mentioning of the religious affiliation. Art. 7, par. 2g provides that the processing of sensitive data of public figures is permitted if the data concerns a public function and if it is absolutely necessary for the satisfaction of the right to get information on issues of public interest. It also allows any person to obtain their personal information held by government departments or private entities. The Law, which was amended in 2000 and 2001, is enforced by the Hellenic Data Protection Authority (Law 2472/1997 as amended). It is complemented by Law 2774/1999 on the Protection of Personal Data in Telecommunications and by Law 3115/2003 that establishes the Hellenic Authority for the Information and Communication Security and Privacy, in order to protect the secrecy of mailing, the free correspondence or communication in any possible way as well as the security of networks and information. The law has been revised in 2006 (3471/2006) and intends to the enactment of preconditions with regard to the personal data processing and for the assurance of the confidentiality in telecommunications.

eCommerce Legislation

- Presidential Decree 131/2003 transposes the Directive 2000/31 of the EU (Directive on Electronic Commerce) on certain legal aspects of information society services, in particular electronic commerce, in the internal market.

eCommunication Legislation

- The transposition of the new EU Regulatory Framework for Electronic Communications has not yet taken place in Greece. eCommunications remain governed by the Telecommunications Law 2876/2000.

eSignatures/eIdentity Legislation

- The Presidential Decree 150/2001 implements the EU Directive 99/93/EC on a Community framework for electronic signatures.

eProcurement Legislation

- There is currently no legislation governing the use of electronic means in public procurement in Greece. The new EU relevant Directives are expected to be transposed ASAP.

Re-use of Public sector information

- A working Group was set up in Greece to prepare the transposition of the relevant EU Directive 2003/98/EC. This resulted in Law 3448/2006, which implements the Directive and addresses the conditions and requirements concerning sharing and re-use of public sector information by citizens and businesses. The Law targets prohibitions on exclusive rights, while providing safeguards for privacy, national security and intellectual (property) rights.

Electronic Media

- The National Radio and Television Council (ESR, established in 1995) carries out the State's constitutionally mandated control over the national and private electronic media (art. 15, par. 2 provides that the national radio and television are under the immediate control of the State). The ESR oversees the activities of the electronic media and sanctions the violations of codes of ethics or of other laws by the media. Its members are proposed by the political parties in the Parliament. Contrary to the absence of provisions for the printed media, art.9 par.1 of the Code of Ethics issued by the ESR deals with access to information by the broadcasting media. According to this provision, the journalists should not use "indirect" ways to access information except in cases where such ways are the only available and the information in question concerns a special public interest.

International legal framework

- Art. 19 of UDHR (1948), on the Right to Freedom of opinion and expression.
Moreover, Greece is a contracting party to a number of Treaties related to Freedom of Expression and Access to Information: ECHR (art.10, despite the fact that as to date, the question whether the freedom of expression set out in Art. 10 ECHR includes the right of access to public documents remains a hotly debated one), CERD, ICCPR (art. 19) and its Protocols, and the Aarhus UN Convention

(1998) on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters (ratified by Greece in January 2006), inter alia. Ratified international instruments take precedence over national law, and this is stipulated in art. 28, par. 1a of the Greek Constitution. Civil courts (and more rarely the penal ones) usually take into consideration the provisions of international law in cases where domestic law is inconsistent with the former. The Court of Cassation has recently started to take into consideration the provisions of conventions ratified by Greece, as a result of the convictions of Greece at the ECHR for violating international law. There have been cases where the European Commission of Human Rights has accepted applications for violations of art. 10 ECHR by Greece, although those cases have been dismissed by the European Court of HR on the grounds of lack of exhaustion of all domestic legal remedies.

The facts on the ground

For a fact, Greece, in digital terms, lags behind its European partners. It experiences severe failures in adopting consistently and timely the EU Policy on the Information Society. At present, total expenditures in ICTs represent 5% of the GDP, which is below the EU average. While this may be interpreted as being the result of information inequalities, one should probably also take into account the “cultural factor” in shaping divides among states at the EU level of analysis. By taking a sociological rather than a political economy perspective, the aim of closing the divides should derive primarily from a substantial account of cultural varieties and divergences in the member states, rather than from a rigid political economy consideration alone.

As Greece is still struggling with the legacies of the past, the Greek IS presents many interesting and at the same time contradictory characteristics in comparison to other EU countries. Although substantial advances have been achieved over the last years, the Internet and ICTs have not yet penetrated substantially Greek citizens’ everyday life settings. For example, while the Internet penetration in December 2005 in the European households was 46%, Greece is an outlier with less than 16% (followed by Spain and Portugal). At this point, it should be noted that high-speed Internet connection is still quite expensive in Greece. While mobile phones have rapidly taken root in the Greek society, the usage of WAP services remains marginal. However, all of the indicators (mobile phone, PC, Internet, bank cash machines, WAP services etc) are on a slow increase.

But why does the majority of Greeks reject, either directly or indirectly, ICTs

in general and the Internet in particular? One may argue that there is a persistent culture of low degree of interest and involvement of the Greek society with new technologies. To give you examples, 15 out of a total of 60 regular and alternate members of the GNCHR, do not use the Internet. More than one third of the civil servants in the Ministry of Finance, and in general in the public administration, do not use a PC. The picture is worse when it comes to the “vulnerable and marginalised” groups of the society, be it migrants or refugees, women, the disabled or the elderly, Romas etc. According to a recent research paper of the Ministry of the Interior “there are many who treat the new technologies at best as a mystery and at worst as a danger for their future”.

There is a lot to be done in terms of government engagement, infrastructure, creating an enabling environment, capacity building, and above all, building confidence and security in the use of ICTs, and training of public officials on procedures for releasing information guided by the principle of maximum disclosure.

The challenges ahead

The information ethics were until recently characterised by two main ideas: the freedom of speech (expression) and the freedom of the press. In the age of a networked world of electronic information, a third element arises, namely the freedom of access to information (or the right to communicate), and therefore, there is a need to cater for that as well and to make room for a long series of adjustments to the existing legal framework. We, therefore, have to deal with the fundamental right to information, placed in the broader perspective of transparency. Although transparency is often conflated with the right of access to official documents, it is a notion that covers a wider set of claims: it embraces not only openness in government but also includes concepts such as simplicity and comprehensibility. If we admit that there is something fundamental about access to information, should access be considered a human right, a citizens' right or rather a constitutional principle? And what consequences does the recognition that it is considered as any of the aforementioned entail? Constitutional principles should be distinguished from (fundamental) rights. Rights are particular entitlements that individuals can enforce in courts. Principles are often too vague to create a justiciable entitlement as such, but have an important interpretative value and may, in exceptional cases, operate as an independent source of rights.

Consequently, the lawmaker is faced with novel issues. The current regulatory framework presents two shortcomings that hinder its capacity to regulate in the IS: first, it is oriented towards regulating “static” situations;

and second, it is primarily concerned with the material, the tangible world, while more and more activities involve intangible goods and services. How can the national laws, being geographically limited, meet the challenges of the cyberspace? Solutions may be found at different levels: the so called “netiquette”, the establishment of codes of ethics, the legal regulations at national and international level (cf. reports of World Summit -Geneva 2003, Tunis 2005- on the IS), the technical regulations, such as filtering software and rating procedures, etc. The overall principle around which the law will evolve is that in the IS, every rule is by definition provisional and short-lived and that it transcends national borders.

The action of the GNCHR

Access to Information per se has not been on the agenda of the GNCHR so far. It has not specifically lobbied the national legislature to establish Access to Information laws. Nevertheless, the Commission has dealt on several occasions with issues related directly or indirectly with the topic. For example, when it dealt with the adoption by Greece of new anti-terrorist legislation and measures, such as the use (and misuse) of the so called “smart” or surveillance cameras (see Annual Report 2005). The GNCHR believes that we are witnessing, in essence, the abolition of the right to privacy and of the protection of personal data, in spite of the fact that there are special Authorities established. It has also argued that the previously existing legal framework was more than enough to protect the citizens from terrorist attacks. The Commission also co-operates extensively with the Greek Ombudsman’s Office -who is a member of the GNCHR-, on corruption and/or maladministration cases leading to individual and collective HR violations, including the one of the access to information.

Cases of serious violations/transgressions of the right to the protection of personal data, mainly by private TV channels -taking the form of “infotainment” by disclosing “sensational” information- are quite frequent. The action taken by the National Radio & Television Council and the Data Protection Authority so far does not seem to suffice. The GNCHR is systematically condemning such practices.

In late 2005, the Commission presented to the government its observations on the Bill re. “the protection of personal data and privacy in the electronic communications sector (transposition of the Directive 2002/58/EC). The Bill provided for the protection of privacy (the legal basis for that are: art. 19 of the Constitution, article 8 of the ECHR, art.17 of the ICCPR and art.12 of the UDHR) and the protection of the individual from the processing of personal data (art. 5a and 9a of the Constitution, and art.108 of the ECHR). The Commission

stressed the fact that the distinction between the two is a challenge in the current reality of communications technology and that these rights are seriously threatened by the adoption of anti-terrorist measures. It reiterated these views in early 2006, when it adopted a resolution on a forthcoming EU Directive for the processing of personal data, which included provisions that seriously undermined HR -by subjecting all European residents to monitoring of all their communications- as well as the “acquis communautaire”.

**9. ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (ΟΑΣΕ) ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΣΥΝΕΡΧΕΣΘΑΙ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΖΕΣΘΑΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ, Βιέννη, 29-30.03.2007**

**9. ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (ΟΑΣΕ) ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΣΥΝΕΡΧΕΣΘΑΙ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΖΕΣΘΑΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ, Βιέννη, 29-30.03.2007**

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Στις 29 και 30 Μαρτίου 2007 διοργανώθηκε στη Βιέννη από το γραφείο Δημοκρατικών Οργανώσεων και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) και την Ισπανική Προεδρεία, συνέδριο με θέμα «ελευθερία συνέρχεσθαι, συνεταιρίζεσθαι και ελευθερία της έκφρασης». Σκοπός του συνεδρίου ήταν η διερεύνηση σχετικά με το πώς η εφαρμογή των δικαιωμάτων της ελευθερίας συνέρχεσθαι, συνεταιρίζεσθαι και της ελευθερίας της έκφρασης μπορούν να καλλιεργήσουν την πλήρη και ίση συμμετοχή στις πλουραλιστικές κοινωνίες.

Στο συνέδριο μετείχαν εκπρόσωποι των κρατών και αντιπροσωπείες του ΟΑΣΕ, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, περιφερειακές και διεθνείς οργανισμοί, Εθνικές Επιτροπές Δικαιωμάτων του Ανθρώπου καθώς και άλλοι φορείς. Την Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Ελλάδας, εκπροσώπησε η Α΄ Αντιπρόεδρος της κα Α. Αργυροπούλου-Χρυσοχοΐδου.

Στο πλαίσιο του ανωτέρω συνεδρίου πραγματοποιήθηκε και προπαρασκευαστική συνάντηση των εκπροσώπων των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου με σκοπό την ενημέρωσή τους για το νεοϊδρυθέν Κέντρο Υπεράσπισης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του ΟΑΣΕ.

ΜΕΡΟΣ Ζ΄

**ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΣΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ
ΚΕΙΜΕΝΩΝ**

**1. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ
ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
(EUROPEAN FUNDAMENTAL RIGHTS AGENCY)**

1. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (EUROPEAN FUNDAMENTAL RIGHTS AGENCY)

Εισαγωγικό Σημείωμα

Κατά το έτος 2006, συνεχίστηκαν οι εργασίες της ad hoc ομάδας εργασίας για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα και την Ιθαγένεια με σκοπό την επεξεργασία του Κανονισμού ίδρυσης του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπενθυμίζεται ότι η ως άνω ad hoc ομάδα εργασίας συστάθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Θεμελιώδη Δικαιώματα και Ιθαγένεια» ως τμήμα του ευρύτερου προγράμματος «Θεμελιώδη Δικαιώματα και Δικαιοσύνη» για το χρονικό διάστημα 2007-2013, προκειμένου να εξετάσει την Απόφαση του Συμβουλίου για την ίδρυση Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Fundamental Rights Agency) που θα διαδεχθεί, με ευρύτερες αρμοδιότητες, το Παρατηρητήριο για το Ρατσισμό και την Ξενοφοβία.

Όπως το 2005 έτσι και κατά το έτος 2006 στην ομάδα εργασίας από ελληνικής πλευράς μετείχαν το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, το Υπουργείο Δικαιοσύνης, η ΕΕΔΑ και η Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν τα μέλη της, κ. Λ.-Α. Σισιλιάνος, αν. Καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών και κα Σ. Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου, δικηγόρος.

Σε στενή συνεργασία με τα λοιπά μέλη της ελληνικής αντιπροσωπείας, οι εκπρόσωποι της ΕΕΔΑ κατέθεσαν εγγράφως συγκεκριμένες προτάσεις, πολλές από τις οποίες εγκρίθηκαν και περιελήφθησαν στο τελικό κείμενο του Κανονισμού. Οι προτάσεις αυτές απέβλεπαν ιδίως στην ενίσχυση της ανεξαρτησίας του Οργανισμού, στη λειτουργική και χωρική διεύρυνση των αρμοδιοτήτων του, καθώς και στην κατά το δυνατόν συντομότερη έναρξη των εργασιών του. Έπειτα από σειρά συναντήσεων και διαβουλεύσεων, το Συμβούλιο κατέληξε, στις 4 & 5 Δεκεμβρίου 2006, σε συμφωνία σχετικά με το κείμενο του Κανονισμού για την ίδρυση του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων με έδρα τη Βιέννη.

Η οριστική έγκριση του Κανονισμού 168/2007/ΕΚ έγινε στις 15 Φεβρουαρίου 2007, ενώ οι εργασίες του νέου Οργανισμού ξεκίνησαν επισήμως την 1η Μαρτίου 2007.

Ως ανεξάρτητα μέλη στο Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων διορίστηκαν εκ μέρους της Ελλάδας, ο κ. Λ.-Α. Σισιλιάνος, αν. Καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών (τακτικό μέλος) και η κα Σ. Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου, δικηγόρος (αναπληρωματικό μέλος).

Κανονισμός για τη σύσταση Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

L 68/12

EL

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

8.3.2007

ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ

Διορθωτικό στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 168/2007 του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2007, για την ίδρυση Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

(Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 53 της 22ας Φεβρουαρίου 2007)

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 168/2007 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 168/2007 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 15ης Φεβρουαρίου 2007

για την ίδρυση Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, τους Κοινωνικούς Χάρτες που έχουν υιοθετηθεί από την Κοινότητα και το Συμβούλιο της Ευρώπης, καθώς και από τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 308,

(3) Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη της πρέπει να σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα όταν εφαρμόζουν το κοινοτικό δίκαιο.

την πρόταση της Επιτροπής,

(4) Η μεγαλύτερη γνώση και η ευρύτερη ευαισθητοποίηση όσον αφορά τα ζητήματα θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ένωση θα οδηγήσουν στη διασφάλιση του πλήρους σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η ίδρυση ενός κοινοτικού οργανισμού, που θα έχει ως καθήκον την παροχή πληροφοριών και δεδομένων σε ζητήματα θεμελιωδών δικαιωμάτων, θα συνεισφέρει στον προαναφερθέντα στόχο. Επιπλέον, η ανάπτυξη αποτελεσματικών θεσμικών οργάνων για την προστασία και την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί κοινή αξία της διεθνούς και της ευρωπαϊκής κοινωνίας, όπως εκφράστηκε στη σύσταση αριθ. R (97) 14 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης στις 30 Σεπτεμβρίου 1997.

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁽¹⁾,

τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(5) Οι αντιπρόσωποι των κρατών μελών που συνεδρίασαν στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 13 Δεκεμβρίου 2003, συμφώνησαν να βασισθούν στο υφιστάμενο Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας που ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1035/97⁽²⁾ και να επεκτείνουν την εντολή του ώστε να μετατραπεί σε Οργανισμό Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Αποφάσισαν επίσης, κατά τη συνεδρίαση αυτή, ότι η έδρα του οργανισμού θα πρέπει να παραμείνει στη Βιέννη.

(1) Η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου, αρχές οι οποίες είναι κοινές στα κράτη μέλη.

(2) Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁽³⁾, λαμβανόμενου υπόψη του καθεστώτος του Χάρτη και του πεδίου εφαρμογής του, καθώς και οι συνοδευτικές εξηγήσεις, αντικατοπτρίζουν τα δικαιώματα που απορρέουν ιδίως από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις και διεθνείς υποχρεώσεις των κρατών μελών, τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις κοινοτικές συνθήκες, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων

(6) Η Επιτροπή συμφώνησε και επισήμανε την πρόθεσή της να υποβάλει πρόταση για την σχετική τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1035/97. Ακολούθως, η Επιτροπή εξέδωσε στις 25 Οκτωβρίου 2004 την ανακοίνωση για τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, βάσει της οποίας πραγματοποιήθηκε μια ευρεία δημόσια διαβούλευση.

⁽¹⁾ ΕΕ C 88 της 11.4.2006, σ. 37.

⁽²⁾ ΕΕ C 364 της 18.12.2000, σ. 1.

⁽³⁾ ΕΕ L 151 της 10.6.1997, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1652/2003 (ΕΕ L 245 της 29.9.2003, σ. 33).

8.3.2007

EL

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

L 68/13

- (7) Επομένως, θα πρέπει να ιδρυθεί ένας Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με βάση το υφιστάμενο Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας, που θα επεκταθεί ώστε να παρέχει στα συναφή θεσμικά όργανα και αρχές της Κοινότητας και των κρατών μελών της, όταν εφαρμόζουν το κοινοτικό δίκαιο, πληροφορίες, συνδρομή και εμπειρογνομosυή σχετικά με τα Θεμελιώδη Δικαιώματα ώστε να τα βοηθήσει να αξιολογούνται πλήρως τα δικαιώματα αυτά όταν λαμβάνουν μέτρα ή καθορίζουν δράσεις στους αντίστοιχους τομείς αρμοδιότητάς τους.
- (8) Αναγνωρίζεται ότι ο οργανισμός θα πρέπει να δρα μόνον εντός του πεδίου εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου.
- (9) Ο οργανισμός κατά την άσκηση των καθηκόντων του θα πρέπει να αναφέρεται στα θεμελιώδη δικαιώματα κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και τις Θεμελιώδεις Ελευθερίες, και όπως αντικατοπτρίζονται ιδίως στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, λαμβανομένου υπόψη του καθεστώτος του, καθώς και των επεξηγήσεων που τον συνοδεύουν. Η στενή σχέση με το Χάρτη θα πρέπει να αντανακλάται στο όνομα του οργανισμού.
- (10) Δεδομένου ότι ο οργανισμός θα βασίζεται στο υφιστάμενο Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας, το οποίο θα επεκτείνεται, οι εργασίες του πρέπει να εξακολουθήσουν να καλύπτουν τα φαινόμενα ρατσισμού, ξενοφοβίας και αντισημιτισμού, την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες καθώς και την ισότητα των φύλων, ως ουσιαστικά στοιχεία για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων.
- (11) Οι θεματικοί τομείς δραστηριότητας του οργανισμού θα πρέπει να καθορίζονται στο πολυετές πλαίσιο, που προσδιορίζει με αυτόν τον τρόπο τα όρια των εργασιών του οργανισμού. Λόγω της πολιτικής σημασίας του πολυετούς πλαισίου, είναι σημαντικό να το υποβληθεί το ίδιο το Συμβούλιο το πρόγραμμά του, κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής.
- (12) Ο οργανισμός θα πρέπει να συλλέγει αντικειμενικές, αξιόπιστες και συγκρίσιμες πληροφορίες σχετικά με την εξέλιξη της κατάστασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων, να αναλύει τις πληροφορίες αυτές όσον αφορά τις αιτίες, τις συνέπειες και τα αποτελέσματα των παραβιάσεων των δικαιωμάτων αυτών και να εξετάζει τα παραδείγματα καλής πρακτικής όσον αφορά αυτά τα θέματα.
- (13) Ο οργανισμός θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να διατυπώνει γνώμες προς τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα κράτη μέλη όταν εφαρμόζουν το κοινοτικό δίκαιο, είτε με δική του πρωτοβουλία είτε κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου ή της Επιτροπής, χωρίς να παρεμβαίνει στις νομοθετικές και δικαστικές διαδικασίες που προβλέπει η συνθήκη. Ωστόσο, τα όργανα θα πρέπει να μπορούν να ζητούν γνώμες σχετικά με τις νομοθετικές τους προτάσεις ή τις θέσεις που λαμβάνουν κατά τις νομοθετικές διαδικασίες, σε ό,τι αφορά τη συμβατότητά τους με τα θεμελιώδη δικαιώματα.
- (14) Ο οργανισμός θα πρέπει να υποβάλει ετήσια έκθεση για ζητήματα θεμελιωδών δικαιωμάτων που περιλαμβάνονται στους τομείς δραστηριότητάς του, επισημαινώντας και παραδείγματα καλής πρακτικής. Επίσης, ο οργανισμός θα πρέπει να συντάσσει θεματικές εκθέσεις για ζητήματα ιδιαίτερης σημασίας για τις πολιτικές της Ένωσης.
- (15) Ο οργανισμός θα πρέπει να λαμβάνει μέτρα για την προαγωγή της ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινού όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματά του, καθώς και τις δυνατότητες και γενικά τους διάφορους μηχανισμούς για την εφαρμογή τους, χωρίς ωστόσο να επλαμβάνεται ο ίδιος ατομικών καταγγελιών.
- (16) Ο οργανισμός θα συνεργάζεται όσο το δυνατόν στενότερα με όλα τα συναφή θεσμικά όργανα της Ένωσης, καθώς και με τους οργανισμούς, τις υπηρεσίες και τους φορείς της Κοινότητας και της Ένωσης, προκειμένου να αποφευχθούν οι άσκοπες επικαλύψεις, ιδίως όσον αφορά το μελλοντικό Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων.
- (17) Δεδομένου ότι η συνεργασία με τα κράτη μέλη αποτελεί βασικό στοιχείο για την επιτυχή εκτέλεση του έργου του, ο οργανισμός θα πρέπει να συνεργάζεται στενά με τα κράτη μέλη μέσω των διαφόρων οργάνων του. Για το σκοπό αυτό τα κράτη μέλη θα πρέπει να διορίσουν εθνικούς αξιωματικούς συνδέσμου, ως κύρια σημεία επαφής του οργανισμού στα κράτη μέλη. Ο οργανισμός θα πρέπει, συγκεκριμένα, να επικοινωνεί με τους εθνικούς αξιωματικούς συνδέσμου, όσον αφορά ιδίως εκθέσεις και άλλα έγγραφα που θα συντάσσει ο οργανισμός.
- (18) Ο οργανισμός θα πρέπει να συνεργάζεται στενά με το Συμβούλιο της Ευρώπης. Αυτή η συνεργασία πρέπει να εξασφαλίζει την αποφυγή των επικαλύψεων μεταξύ των δραστηριοτήτων του οργανισμού και των δραστηριοτήτων του Συμβουλίου της Ευρώπης, ιδίως με την δημιουργία μηχανισμών που θα διασφαλίζουν συμπληρωματικότητα και προστιθέμενη αξία, όπως η σύνταξη διμερούς συμφωνίας συνεργασίας και η συμμετοχή ανεξάρτητου προσωπικού που διορίζεται από το Συμβούλιο της Ευρώπης στα διοικητικά όργανα του οργανισμού με τα δυνάμεις καθορισμένα δικαιώματα ψήφου.
- (19) Αναγνωρίζοντας το σημαντικό ρόλο της κοινωνίας των πολιτών στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ο οργανισμός θα προωθεί το διάλογο με την κοινωνία των πολιτών και θα συνεργάζεται στενά με μη κυβερνητικές οργανώσεις και με φορείς της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Θα πρέπει να ιδρύσει ένα δικτυο συνεργασίας, καλούμενο «Πατρίδα θεμελιωδών δικαιωμάτων» με στόχο τη δημιουργία διαρθρωμένου και καρποφόρου διαλόγου και στεγνής συνεργασίας με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς.

- (20) Δεδομένου του ειδικού έργου του οργανισμού, κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να διορίζει έναν ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα στο Διοικητικό Συμβούλιο. Λαμβανομένων υπόψη των αρχών που αφορούν το καθεστώς και τη λειτουργία των εθνικών οργανισμών για την προστασία και την προαγωγή των ανθρώπινων δικαιωμάτων (των αποκαλούμενων «αρχών των Παρισιών»), η σύνθεση αυτού του Συμβουλίου θα πρέπει να διασφαλίζει την ανεξαρτησία του οργανισμού, τόσο από τα κοινοτικά θεσμικά όργανα όσο και από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών, και να συγκεντρώνει την ευρύτερη δυνατή εμπειρογνώμηση στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων.
- (21) Προκειμένου να διασφαλιστεί η υψηλή επιστημονική ποιότητα των εργασιών του οργανισμού, ο οργανισμός θα πρέπει να συστήσει Επιστημονική Επιτροπή που θα καθοδηγεί τις εργασίες του με επιστημονική αντικειμενικότητα.
- (22) Οι αρχές που θα διορίζουν τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, της Εκτελεστικής Επιτροπής και της Επιστημονικής Επιτροπής θα πρέπει να στοχεύουν στην επίτευξη ισορροπίας συμμετοχής μεταξύ γυναικών και ανδρών στα όργανα αυτά. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει επίσης να δοθεί στην ισορροπία εκπροσώπηση των γυναικών και ανδρών στα πλαίσια του προσωπικού του οργανισμού.
- (23) Λαμβανομένου υπόψη του σημαντικού ρόλου του στην υπεράσπιση, την ενσωμάτωση στις πολιτικές και την προαγωγή των θεμελιωδών δικαιωμάτων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα πρέπει να συμμετέχει στις δραστηριότητες του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένης της υιοθέτησης του πολυετούς πλαισίου του οργανισμού και, λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα και έργου του οργανισμού, στην επιλογή των υποψηφίων που προτείνονται για τη θέση του διευθυντή του οργανισμού χωρίς αυτό να δημιουργεί προηγούμενο για άλλους οργανισμούς.
- (24) Ο οργανισμός θα πρέπει να εφαρμόσει την κοινοτική νομοθεσία για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής⁽¹⁾, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών⁽²⁾, και για τις γλώσσες, όπως ορίζεται στον κανονισμό αριθ. 1, της 15ης Απριλίου 1958, περί καθορισμού του γλωσσικού καθεστώτος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας⁽³⁾, και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2965/94 του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 1994, για τη δημιουργία Μεταφραστικού Κέντρου των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁽⁴⁾.
- (25) Ο κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2343/2002 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 2002, για τη θέσπιση δημοσιονομικού κανονισμού πλαισίου για τους κοινοτικούς οργανισμούς του άρθρου 185 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου, ο οποίος θεσπίζει το δημοσιονομικό κανονισμό που εφαρμόζεται στον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων⁽⁵⁾, θα πρέπει να εφαρμόζεται στον οργανισμό, καθώς και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF)⁽⁶⁾.
- (26) Ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το καθεστώς που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και οι κανόνες που θεσπίστηκαν με κοινή συμφωνία των οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης και του εν λόγω καθεστώτος θα πρέπει να εφαρμόζονται στο προσωπικό και στο διευθυντή του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων σχετικά με την παύση του διευθυντή.
- (27) Ο οργανισμός θα πρέπει να έχει νομική προσωπικότητα και θα διαδεχθεί το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας όσον αφορά όλες τις νομικές υποχρεώσεις, τις δημοσιονομικές δεσμεύσεις ή οφειλές που βαρύνουν το παρατηρητήριο ή τις συμφωνίες που συνάφθηκαν από το παρατηρητήριο καθώς και τις συμβάσεις απασχόλησης με το προσωπικό του παρατηρητηρίου.
- (28) Στον οργανισμό θα μπορούν να συμμετέχουν οι υποψήφιος χώρες. Επιπλέον, στις χώρες για τις οποίες έχει συναφθεί συμφωνία σταθεροποίησης και σύνδεσης θα πρέπει να επιτραπεί να συμμετέχουν στον οργανισμό, δεδομένου ότι η συμμετοχή αυτή θα δώσει τη δυνατότητα στην Ένωση να υποστηρίξει τις προσπάθειές τους προς την ευρωπαϊκή ένταξη, διευκολύνοντας τη σταδιακή ευθυγράμμιση της νομοθεσίας τους προς την κοινοτική νομοθεσία, καθώς και στη μεταφορά τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών, ιδιαίτερα στους τομείς εκείνους του κεκτημένου που θα χρησιμοποιήσουν ως κεντρικό σημείο αναφοράς για τη διαδικασία μεταρρύθμισης στα Δυτικά Βαλκάνια.
- (29) Ο οργανισμός θα πρέπει να αρχίσει τις αναγκαίες αξιολογήσεις των δραστηριοτήτων του σε εύθετο χρόνο, με βάση τις οποίες θα μπορούσαν να επανεξεταστούν το πεδίο αρμοδιότητας του οργανισμού, οι δράσεις και οι μέθοδοι εργασίας του.

⁽¹⁾ ΕΕ L 17 της 6.10.1958, σ. 385/58. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1791/2006 (ΕΕ L 363 της 20.12.2006, σ. 1).

⁽²⁾ ΕΕ L 314 της 7.12.1994, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1645/2003 (ΕΕ L 245 της 29.9.2003, σ. 13).

⁽³⁾ ΕΕ L 357 της 21.12.2002, σ. 72, με διορθωτικό στην ΕΕ L 2 της 7.1.2003, σ. 39.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 136 της 31.5.1999, σ. 1.

⁽¹⁾ ΕΕ L 145 της 31.5.2001, σ. 43.

⁽²⁾ ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1.

(30) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού, ιδίως η χορήγηση συγκρίσιμων και αξιόπιστων πληροφοριών και δεδομένων σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την παροχή συνδρομής στα θεσμικά όργανα της Ένωσης και των κρατών μελών για το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύνανται συνεπώς, λόγω της έκτασης και των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να υιοθετήσει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που θεσπίζεται στο άρθρο 5 της συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ίδιου άρθρου, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των εν λόγω στόχων.

(31) Η συμβολή του οργανισμού στη διασφάλιση του πλήρους σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου μπορεί να βοηθήσει να επιτευχθούν οι στόχοι της Κοινότητας. Όσον αφορά την έκδοση του παρόντος κανονισμού, η συνθήκη δεν προβλέπει άλλες εξουσίες από τις αναφερόμενες στο άρθρο 308.

(32) Τίποτε στον παρόντα κανονισμό δεν θα πρέπει να ερμηνευτεί κατά τρόπον ώστε να θίγεται το θέμα του κατά πόσον οι αρμοδιότητες του οργανισμού μπορεί να επεκταθούν ώστε να καλύπτουν τομείς της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις.

(33) Δεδομένου ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1035/97 θα έπρεπε να τροποποιηθεί σε μεγάλο βαθμό για την ίδρυση του οργανισμού, θα πρέπει να καταργηθεί για λόγους σαφήνειας.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, ΣΚΟΠΟΣ, ΠΕΔΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ, ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Δυνάμει του παρόντος κανονισμού ιδρύεται Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής «οργανισμός»).

Άρθρο 2

Σκοπός

Ο οργανισμός έχει ως σκοπό να παρέχει στα συναφή θεσμικά όργανα, φορείς, υπηρεσίες και οργανισμούς της Κοινότητας και των κρατών μελών της, όταν εφαρμόζουν το κοινοτικό δίκαιο, συνδρομή και εμπειρογνομosύνη σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα, ώστε να τα βοηθήσει να αξιολογήσουν πλήρως τα θεμελιώδη δικαιώματα κατά τη λήψη μέτρων ή τον καθορισμό δράσεων στους αντίστοιχους τομείς αρμοδιότητάς τους.

Άρθρο 3

Πεδίο αρμοδιότητας

1. Ο οργανισμός ασκεί τη δράση του για την επίτευξη του σκοπού που καθορίζεται στο άρθρο 2 εντός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας όπως θεσπίζονται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

2. Ο οργανισμός αναφέρεται κατά την άσκηση της δράσης του στα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

3. Ο οργανισμός ασχολείται με ζητήματα θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στα κράτη μέλη της όταν εφαρμόζουν το κοινοτικό δίκαιο.

Άρθρο 4

Δράσεις

1. Για την επίτευξη των στόχων που τίθενται στο άρθρο 2 και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του δυνάμει του άρθρου 3, ο οργανισμός:

α) συλλέγει, καταγράφει, αναλύει και διαδίδει συναφείς, αντικειμενικές, αξιόπιστες και συγκρίσιμες πληροφορίες και δεδομένα συμπεριλαμβανομένων αποτελεσμάτων από έρευνες και ελέγχους εφαρμογής που του γνωστοποιούνται από κράτη μέλη, θεσμικά όργανα της Ένωσης καθώς και φορείς, υπηρεσίες και οργανισμούς της Κοινότητας και της Ένωσης, ερευνητικά κέντρα, εθνικούς φορείς, μη κυβερνητικές οργανώσεις, τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς και ιδίως από αρμόδια όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης·

β) αναπτύσσει μεθόδους και πρότυπα για τη βελτίωση της δυνατότητας σύγκρισης, της αντικειμενικότητας και της αξιοπιστίας των δεδομένων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σε συνεργασία με την Επιτροπή και τα κράτη μέλη·

γ) πραγματοποιεί, συνεργάζεται ή ενθαρρύνει επιστημονικές έρευνες και μελέτες, προπαρασκευαστικές μελέτες καθώς και μελέτες σκοπιμότητας, όπου παρίσταται ανάγκη και, εάν αυτό συνάδει με τις προτεραιότητες και το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας του, ή συνεργάζεται για την πραγματοποίησή τους, κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου ή της Επιτροπής·

δ) διατυπώνει και δημοσιεύει συμπεράσματα και γνώμες επί ειδικών θεμάτων που απευθύνονται στα θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα κράτη μέλη όταν εφαρμόζουν το κοινοτικό δίκαιο, είτε με δική του πρωτοβουλία είτε κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου ή της Επιτροπής·

ε) δημοσιεύει ετήσια έκθεση για ζητήματα θεμελιωδών δικαιωμάτων που καλύπτονται από τους τομείς δραστηριότητας του οργανισμού, υπογραμμίζοντας και παραδείγματα καλής πρακτικής

στ) δημοσιεύει θεματικές εκθέσεις που βασίζονται στις αναλύσεις του, στην έρευνα και στις μελέτες

ζ) δημοσιεύει ετήσια έκθεση για τις δραστηριότητές του, και

η) αναπτύσσει στρατηγική επικοινωνίας και προωθεί διάλογο με την κοινωνία των πολιτών προκειμένου να προαγάγει την ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα και να το ενημερώσει ευρέως για την εργασία του.

2. Τα συμπεράσματα, οι γνώμες και οι εκθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να αφορούν προτάσεις από την Επιτροπή βάσει του άρθρου 250 της συνθήκης, ή θέσεις που ελάβαν τα θεσμικά όργανα κατά τη διάρκεια νομοθετικών διαδικασιών μόνο εάν έχει υπάρξει αίτημα από το αντίστοιχο θεσμικό όργανο σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο δ). Δεν θα αφορούν τη νομιμότητα των πράξεων κατά την έννοια του άρθρου 230 της συνθήκης ή με το ζήτημα εάν ένα κράτος μέλος έχει παραβεί υποχρέωση του από τη συνθήκη υπό την έννοια του άρθρου 226 της συνθήκης.

Άρθρο 5

Τομείς δραστηριότητας

1. Το Συμβούλιο, με βάση πρόταση της Επιτροπής και έπειτα από διαβουλεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, υιοθετεί πολυετές πλαίσιο για τον οργανισμό. Κατά την προετοιμασία της πρότασης, η Επιτροπή πραγματοποιεί διαβουλεύσεις με το Διοικητικό Συμβούλιο.

2. Το πλαίσιο εργασίας:

α) καλύπτει περίοδο πέντε ετών

β) καθορίζει τους θεματικούς τομείς δραστηριότητας του οργανισμού, οι οποίοι πρέπει να περιλαμβάνουν την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και συναφών μορφών μισαλλοδοξίας

γ) συνάδει με τις προτεραιότητες της Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη τους προσανατολισμούς που προκύπτουν από τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων

δ) λαμβάνει υπόψη του δρόμους τους δημοσιονομικούς και ανθρώπινους πόρους του οργανισμού, και

ε) περιλαμβάνει διατάξεις για τη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας με τις αρμοδιότητες άλλων φορέων, υπηρεσιών και οργανισμών της ΕΚ και της ΕΕ, καθώς και του Συμβουλίου της

Ευρώπης και άλλων διεθνών οργανισμών που δρουν στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

3. Ο οργανισμός ασκεί τις δράσεις του εντός των θεματικών τομέων που καθορίζονται από το πολυετές πλαίσιο εργασίας. Αυτό ισχύει, με την επιφύλαξη των απαντήσεων του οργανισμού σε αιτήματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου ή της Επιτροπής βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχεία γ) και δ) εκτός αυτών των θεματικών τομέων, εάν το επιτρέπουν οι δημοσιονομικοί και ανθρώπινοι πόροι του.

4. Ο οργανισμός ασκεί τις δράσεις του υπό το πρίσμα του ετήσιου προγράμματος εργασίας του και λαμβάνοντας δεόντως υπόψη του τους διαθέσιμους δημοσιονομικούς και ανθρώπινους πόρους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 6

Μέθοδοι εργασίας

1. Για να διασφαλίσει την παροχή αντικειμενικών, αξιόπιστων και συγκρίσιμων πληροφοριών, ο οργανισμός, βασίζόμενος στην εμπειρογνομosύνη διαφόρων οργανώσεων και φορέων σε κάθε κριτικό μέλος και λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη συμμετοχής των εθνικών αρχών στη συλλογή των δεδομένων:

α) δημιουργεί και συντονίζει τα απαραίτητα δίκτυα πληροφόρησης και χρησιμοποιεί τα υπάρχοντα δίκτυα

β) διοργανώνει συναντήσεις εξωτερικών εμπειρογνομosύνων, και

γ) συστήνει, όταν χρειασθεί, ad hoc ομάδες εργασίας.

2. Ο οργανισμός, για την άσκηση των δραστηριοτήτων του και προκειμένου να επιτύχει συμπληρωματικότητα και να διασφαλίσει την καλύτερη δυνατή χρήση των πόρων, λαμβάνει υπόψη, κατά περίπτωση, τις πληροφορίες που έχουν συλλεγεί και δραστηριότητες που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί, ιδίως από:

α) τα θεσμικά όργανα της Ένωσης καθώς και φορείς, υπηρεσίες και οργανισμούς της Κοινότητας και της Ένωσης και από φορείς, υπηρεσίες και οργανισμούς των κρατών μελών

β) το Συμβούλιο της Ευρώπης, αναφερόμενο στα πορίσματα και τις δραστηριότητες των μηχανισμών παρακολούθησης και ελέγχου καθώς και του Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης, και

γ) τον οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), τα Ηνωμένα Έθνη και άλλους διεθνείς οργανισμούς.

3. Ο οργανισμός μπορεί να συνάπτει συμβατικές σχέσεις, ιδίως συμφωνίες υπεργολαβίας, με άλλους οργανισμούς, με σκοπό τη διεκπεραίωση των καθηκόντων που είναι δυνατόν να τους αναθέσει. Επίσης, ο οργανισμός μπορεί να χορηγεί επιδοτήσεις για την προώθηση της κατάλληλης συνεργασίας και των κοινοπραξιών, ιδίως στους εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 9.

Άρθρο 7

Σχέσεις με συναφείς φορείς, υπηρεσίες και οργανισμούς της Κοινότητας

Ο οργανισμός εξασφαλίζει το δέοντα συντονισμό με όλους τους συναφείς φορείς, οργανισμούς και υπηρεσίες της Κοινότητας. Οι όροι της συνεργασίας θεσπίζονται σε μνημόνιο συνεργασίας, όπου κρίνεται σκόπιμο.

Άρθρο 8

Συνεργασία με οργανισμούς σε επίπεδο κρατών μελών και σε διεθνές επίπεδο

1. Προκειμένου να διασφαλιστεί στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, κάθε κράτος μέλος διορίζει δημόσιο υπάλληλο ως εθνικό αξιωματικό σύνδεσμο, που αποτελεί το κύριο σημείο επαφής για τον οργανισμό στα κράτη μέλη. Οι εθνικοί αξιωματικοί σύνδεσμοι μπορούν, μεταξύ άλλων, να διευτυλώνουν προς τον διεθνή γνώμες όσον αφορά το σχέδιο ετήσιου προγράμματος εργασίας πριν από την υποβολή του στο Διοικητικό Συμβούλιο. Ο οργανισμός κοινοποιεί στους εθνικούς αξιωματικούς συνδέσμους όλα τα έγγραφα που καταρτίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχεία α), β), γ), δ), ε), στ), ζ) και η).

2. Για την διεξαγωγή των δράσεων του, ο οργανισμός συνεργάζεται με:

α) κυβερνητικούς οργανισμούς και δημόσιους φορείς που έχουν αρμοδιότητα στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων συμπεριλαμβανομένων των εθνικών φορέων προστασίας θεμελιωδών δικαιωμάτων, και

β) τον οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), ιδίως δε το Γραφείο των Δημοκρατικών Θεσμών και των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (ΟΔΙΗΡ), τα Ηνωμένα Έθνη και άλλους διεθνείς οργανισμούς.

3. Οι διοικητικές λεπτομέρειες αυτής της συνεργασίας βάσει της παραγράφου 2 θα συνάδουν με το κοινοτικό δίκαιο και θα εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο βάσει του σχεδίου που υποβάλλεται από τον διεθνή μετά την έκδοση γνώμης από την Επιτροπή. Όταν η Επιτροπή δεν συμφωνεί με τις λεπτομέρειες αυτές, το Διοικητικό Συμβούλιο θα τις εξετάζει εκ νέου και θα τις εγκρίνει, με τροπολογίες όπου παρίσταται ανάγκη, με πλειοψηφία των δύο τρίτων όλων των μελών του.

Άρθρο 9

Συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης

Ο οργανισμός, προκειμένου να αποφευχθούν οι επικαλύψεις και να διασφαλιστεί η συμπληρωματικότητα και προστιθέμενη αξία, συντονίζει τις δραστηριότητές του με τις δραστηριότητες του Συμβουλίου της Ευρώπης, ιδίως όσον αφορά το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας του βάσει του άρθρου 12 παράγραφος 6 στοιχείο α) και τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών σύμφωνα με το άρθρο 10. Προς το σκοπό αυτό, η Κοινότητα, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 300 της συνθήκης, συνάπτει συμφωνία με το Συμβούλιο της Ευρώπης για να καθιερωθεί στενή συνεργασία Συμβουλίου της Ευρώπης και οργανισμού. Η συμφωνία αυτή περιλαμβάνει τον ορισμό ανεξάρτητου προσώπου από το Συμβούλιο της Ευρώπης ως μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου και του Εκτελεστικού Γραφείου του οργανισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 12 και 13.

Άρθρο 10

Συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών- Πλατφόρμα θεμελιωδών δικαιωμάτων

1. Ο οργανισμός συνεργάζεται στενά με μη κυβερνητικές οργανώσεις και με φορείς της κοινωνίας των πολιτών, που δρουν στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε εθνικό, ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο. Προς το σκοπό αυτό, ο οργανισμός ιδρύει δίκτυο συνεργασίας («Πλατφόρμα θεμελιωδών δικαιωμάτων»), που περιλαμβάνει μη κυβερνητικές οργανώσεις οι οποίες ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα, συνδικαλιστικές και εργοδοτικές οργανώσεις, συναφείς κοινωνικές και επαγγελματικές οργανώσεις, εκκλησίες, θρησκευτικές, φιλοσοφικές και μη θρησκευτικές οργανώσεις, πανεπιστήμια και άλλους εξειδικευμένους εμπειρογνομήμονες ευρωπαίων και διεθνών φορέων και οργανισμών.

2. Η Πλατφόρμα Θεμελιωδών Δικαιωμάτων αποτελεί μηχανισμό για την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συγκέντρωση γνώσεων. Διασφαλίζει τη στενή συνεργασία μεταξύ του οργανισμού και των συναφών ενδιαφερομένων.

3. Η Πλατφόρμα Θεμελιωδών Δικαιωμάτων είναι ανοικτή σε όλους τους φορείς που ενδιαφέρονται και έχουν τις απαιτούμενες ιδιότητες σύμφωνα με την παράγραφο 1. Ο οργανισμός μπορεί να απευθύνεται στα μέλη της Πλατφόρμας Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες σε τομείς τους οποίους αφορούν κατά προτεραιότητα οι εργασίες του.

4. Ο οργανισμός ζητεί ιδίως από την Πλατφόρμα Θεμελιωδών Δικαιωμάτων:

α) να υποβάλλει στο Διοικητικό Συμβούλιο προτάσεις σχετικά με το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας που υιοθετείται σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 6 στοιχείο α)

β) να υποβάλλει σχόλια και να προτείνει επεκλούθα μέτρα παρακολούθησης στο Διοικητικό Συμβούλιο σχετικά με την ετήσια έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ε), και

γ) να κοινοποιεί προς τον διευθυντή και την Επιστημονική Επιτροπή πορίσματα και συστάσεις συνεδρίων, σεμιναρίων και συναντήσεων που αφορούν το έργο του οργανισμού.

5. Η Πλατφόρμα Θεμελιωδών Δικαιωμάτων συντονίζεται υπό την εποπτεία του διευθυντή ο οποίος επικουρείται από την Επιστημονική Επιτροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Άρθρο 11

Όργανα του οργανισμού

Ο οργανισμός περιλαμβάνει:

α) Διοικητικό Συμβούλιο·

β) Εκτελεστικό Γραφείο·

γ) Επιστημονική Επιτροπή, και

δ) Διευθυντή.

Άρθρο 12

Διοικητικό Συμβούλιο

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από πρόσωπα που έχουν κατάλληλη πείρα στη διοίκηση οργανισμών του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα και, επιπλέον, γνώσεις στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ως εξής:

α) ένα ανεξάρτητο πρόσωπο που διορίζεται από κάθε κράτος μέλος που έχει ευθύνη υψηλού επιπέδου σε ανεξάρτητο εθνικό φορέα προστασίας ανθρώπινων δικαιωμάτων ή άλλων οργανισμό του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα·

β) ένα ανεξάρτητο πρόσωπο που διορίζεται από το Συμβούλιο της Ευρώπης, και

γ) δύο εκπροσώπους της Επιτροπής.

2. Κάθε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου μπορεί να εκπροσωπείται από αναπληρωματικό μέλος που πληροί τις προαναφερόμενες απαιτήσεις και διορίζεται με την ίδια διαδικασία. Ο κατάλογος των μελών και των αναπληρωματικών μελών του Διοικητικού

Συμβουλίου δημοσιεύεται και ενημερώνεται από τον οργανισμό στο δικτυακό του τόπο.

3. Η θητεία των μελών και αναπληρωματικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι πενταετής. Δεν μπορεί να ανανεωθεί.

4. Πέρα από την κανονική αντικατάσταση ή την περίπτωση θανάτου, η θητεία του μέλους ή του αναπληρωματικού μέλους λήγει μόνο λόγω παραίτησης. Ωστόσο, όταν ένα μέλος ή αναπληρωματικό μέλος δεν πληροί πλέον τα κριτήρια ανεξαρτησίας, ενημερώνει πάραυτα την Επιτροπή και τον διευθυντή του οργανισμού. Το οικείο όργανο ή κράτος μέλος διορίζει νέο μέλος ή νέο αναπληρωματικό μέλος για το υπόλοιπο της θητείας. Το οικείο όργανο ή κράτος μέλος ορίζει επίσης νέο μέλος ή νέο αναπληρωματικό μέλος για το υπόλοιπο της θητείας εάν το Διοικητικό Συμβούλιο έχει διαπιστώσει, κατόπιν προτάσεως του ενός τρίτου των μελών του ή της Επιτροπής, ότι το εν λόγω μέλος ή αναπληρωματικό μέλος δεν πληροί πλέον τα κριτήρια ανεξαρτησίας. Σε περίπτωση που το υπόλοιπο της θητείας είναι λιγότερο από δύο χρόνια, η θητεία του νέου μέλους ή του αναπληρωματικού μέλους μπορεί να επεκταθεί για μία πλήρη θητεία πέντε ετών.

5. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγει τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρό του και τα άλλα δύο μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου που αναφέρονται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 μεταξύ των μελών του που έχουν οριστεί σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο α) για θητεία δύομισι ετών, που μπορεί να ανανεωθεί μία φορά.

6. Το Διοικητικό Συμβούλιο διασφαλίζει ότι ο οργανισμός διεξάγει τις δράσεις που του ανατέθηκαν. Αποτελεί το όργανο σχεδιασμού και παρακολούθησης του οργανισμού. Ειδικότερα:

α) υιοθετεί το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας του οργανισμού σύμφωνα με το πολυετές πλαίσιο, βάσει του σχεδίου που υποβάλλεται από τον διευθυντή του οργανισμού έπειτα από γνωμοδότηση της Επιτροπής και της Επιστημονικής Επιτροπής· το πρόγραμμα αυτό συνάδει προς τους διαθέσιμους δημοσιονομικούς και ανθρώπινους πόρους και λαμβάνει υπόψη τις ερευνητικές και στατιστικές εργασίες που διεξάγονται στην Κοινότητα. Το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας διαβιβάζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή·

β) υιοθετεί τις ετήσιες εκθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ε) και ζ), συγκρίνοντας, όσον αφορά τη δεύτερη, ιδίως τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί με τους στόχους του ετήσιου προγράμματος εργασίας· με την επιφύλαξη του άρθρου 14 παράγραφος 5, ζητείται η γνώμη της Επιστημονικής Επιτροπής πριν από την έγκριση της έκθεσης που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ε)· οι εκθέσεις διαβιβάζονται το αργότερο έως τις 15 Ιουνίου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Επιτροπή, το Ελεγκτικό Συνέδριο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών·

γ) διορίζει και, εάν παρίσταται ανάγκη, απολύει τον διευθυντή του οργανισμού·

8.3.2007

EL

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

L 68/19

δ) υιοθετεί το σχέδιο ετήσιου προϋπολογισμού και τον τελικό ετήσιο προϋπολογισμό του οργανισμού·

ε) ασκεί τις εξουσίες που ορίζονται στο άρθρο 24 παράγραφος 2 έναντι του διευθυντή καθώς και πειθαρχική εξουσία επί του διευθυντή·

στ) συντάσσει την ετήσια κατάσταση των προβλεπόμενων δαπανών και εσόδων του οργανισμού και την αποστέλλει στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 5·

ζ) υιοθετεί τον εσωτερικό κανονισμό του οργανισμού με βάση το σχέδιο που υποβάλλεται από τον διευθυντή έπειτα από γνωμοδότηση της Επιτροπής, της Επιστημονικής Επιτροπής και του προσώπου που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο β)·

η) υιοθετεί τις δημοσιονομικές διατάξεις που εφαρμόζονται στον οργανισμό με βάση το σχέδιο που υποβάλλεται από τον διευθυντή έπειτα από γνωμοδότηση της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 11·

θ) υιοθετεί τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 3·

ι) υιοθετεί τις ρυθμίσεις για τη διαφάνεια και την πρόσβαση στα έγγραφα, σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 2·

ια) διορίζει και ανακαλεί τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφοι 1 και 3, και

ιβ) διαπιστώνει ότι ένα τακτικό ή ένα αναπληρωματικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου δεν πληροί πλέον τα κριτήρια ανεξαρτησίας, σύμφωνα με την παράγραφο 4.

7. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να μεταβιβάσει τις αρμοδιότητές του στο Εκτελεστικό Γραφείο, εκτός από τα θέματα που αναφέρονται στα στοιχεία α), β), γ), δ), ε), ζ), η), ια) και ιβ) της παραγράφου 6.

8. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει με απλή πλειοψηφία των ψηφισάντων, εκτός όταν πρόκειται για τις αποφάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5 καθώς και στα στοιχεία α), β), γ), δ), ε), ζ), η), ια) και ιβ) της παραγράφου 6, όπου απαιτείται πλειοψηφία των δύο τρίτων όλων των μελών, καθώς και όσον αφορά τις αποφάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 25 παράγραφος 2, όπου το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα. Κάθε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου ή, σε περίπτωση απουσίας του, ο αναπληρωτής του διαθέτει μία ψήφο. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του προέδρου. Το πρόσωπο που διορίζεται από το Συμβούλιο της Ευρώπης μπορεί να ψηφίζει μόνο στις αποφάσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α), β), γ) και ια) της παραγράφου 6.

9. Ο πρόεδρος συγκαλεί το Διοικητικό Συμβούλιο δύο φορές κατ' έτος, με την επιφύλαξη έκτακτων συνεδριάσεων. Ο πρόεδρος συγκαλεί έκτακτες συνεδριάσεις με δική του πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήματος του ενός τρίτου τουλάχιστον των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

10. Ο πρόεδρος ή ο αντιπρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής και ο διευθυντής του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την ιότητα των φύλων μπορούν να παρίστανται στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου ως παρατηρητές. Οι διευθυντές άλλων συναφών κοινοτικών οργανισμών και φορέων της Ένωσης καθώς και των άλλων διεθνών φορέων που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 9 μπορούν να παρίστανται επίσης ως παρατηρητές κατόπιν προσκλήσεως του Εκτελεστικού Γραφείου.

Άρθρο 13

Εκτελεστικό Γραφείο

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο επικουρείται από το Εκτελεστικό Γραφείο. Το Εκτελεστικό Γραφείο αποτελείται από τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου, δύο άλλα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου που έχουν εκλεγεί από το Διοικητικό Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 5 και έναν από τους αντιπροσώπους της Επιτροπής στο Διοικητικό Συμβούλιο. Το πρόσωπο που διορίζεται από το Συμβούλιο της Ευρώπης στο Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Εκτελεστικού Γραφείου.

2. Το Εκτελεστικό Γραφείο συγκαλείται από τον πρόεδρο όταν παρίσταται ανάγκη για την προετοιμασία των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και την παροχή συνδρομής και συμβουλών στον διευθυντή. Λαμβάνει τις αποφάσεις του με απλή πλειοψηφία.

3. Ο διευθυντής λαμβάνει μέρος στις συνεδριάσεις του Εκτελεστικού Γραφείου χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Άρθρο 14

Επιστημονική Επιτροπή

1. Η Επιστημονική Επιτροπή απαρτίζεται από έντεκα ανεξάρτητες προσωπικότητες με υψηλό επίπεδο προσόντων στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Το Διοικητικό Συμβούλιο διορίζει τα μέλη της έπειτα από διαφανή διαδικασία πρόσκλησης για την υποβολή υποψηφιοτήτων και επιλογής, αφού ζητήσει τη γνώμη της αρμόδιας επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το Διοικητικό Συμβούλιο διασφαλίζει την ίση γεωγραφική εκπροσώπηση. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν συμμετέχουν στην Επιστημονική Επιτροπή. Ο εσωτερικός κανονισμός που αναφέρεται στο άρθρο 12 παράγραφος 6 στοιχείο ζ) διευκρινίζει τους όρους του διορισμού των μελών της Επιστημονικής Επιτροπής.

2. Η θητεία των μελών της Επιστημονικής Επιτροπής είναι πενταετής. Δεν είναι ανανεώσιμη.

3. Τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής είναι ανεξάρτητα. Μπορούν να αντικαθίστανται μόνον κατ' αίτησή τους ή σε περίπτωση μόνιμης αδυναμίας εκπλήρωσης των καθηκόντων τους. Ωστόσο, όταν ένα μέλος δεν πληροί τα κριτήρια ανεξαρτησίας, ενημερώνει, την Επιτροπή και τον Διευθυντή του Οργανισμού. Εξάλλου, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να διαπιστώνει, βάσει προτάσεως του ενός τρίτου των μελών του ή της Επιτροπής, την έλλειψη ανεξαρτησίας συγκεκριμένου προσώπου και να ανακαλεί το διορισμό του. Το Διοικητικό Συμβούλιο διορίζει νέο μέλος για το υπόλοιπο της θητείας σύμφωνα με τη διαδικασία διορισμού των τακτικών μελών. Εάν το υπόλοιπο της θητείας είναι μικρότερο των δύο ετών, η θητεία του νέου μέλους είναι δυνατόν να παρατείνεται για πλήρη θητεία πέντε ετών. Ο κατάλογος των μελών της Επιστημονικής Επιτροπής δημοσιεύεται και ενημερώνεται από τον οργανισμό στην ιστοσελίδα του.

4. Η Επιστημονική Επιτροπή εκλέγει τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρό της για τήσια θητεία.

5. Η Επιστημονική Επιτροπή αποτελεί εγγυητή της επιστημονικής ποιότητας των εργασιών του οργανισμού, προσφέροντας σχετική καθοδήγηση. Προς το σκοπό αυτό, ο διευθυντής μεριμνά ώστε η Επιστημονική Επιτροπή να συμμετέχει, όσο νωρίτερα είναι αναγκαίο, στην προετοιμασία όλων των εγγράφων που καταρτίζει σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχεία α), β), γ), δ), ε), στ) και η).

6. Η Επιστημονική Επιτροπή αποφασίζει με πλειοψηφία των δύο τρίτων. Συγκαλείται από τον πρόεδρο της τέσσερις φορές το χρόνο. Εν ανάγκη, ο πρόεδρος αρχίζει γραπτή διαδικασία ή συγκαλεί έκτακτες συνεδριάσεις με δική του πρωτοβουλία ή εάν το ζητήσουν τέσσερα τουλάχιστον μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής.

Άρθρο 15

Διευθυντής

1. Ο οργανισμός διοικείται από διευθυντή ο οποίος διορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο, σύμφωνα με διαδικασία συνεργασίας («συνεννόηση») η οποία προβλέπεται στην παράγραφο 2.

Ο διορισμός του διευθυντή γίνεται βάσει των προσόντων του, της πείρας του στον τομέα των θεμελιωδών διαδικασιών, και των διοικητικών και διαχειριστικών του ικανοτήτων.

2. Αυτή η διαδικασία συνεργασίας θα έχει ως εξής:

α) βάσει καταλόγου υποψηφίων που προτείνονται από την Επιτροπή και έπειτα από πρόσκληση για υποβολή υποψηφιοτήτων και διαφανή διαδικασία επιλογής, οι υποψήφιοι θα καλούνται προτού γίνει ο διορισμός να προβούν σε δηλώσεις ενώπιον του Συμβουλίου και της αρμόδιας επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και να απαντήσουν σε ερωτήσεις·

β) κατόπιν, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης γνωμοδοτούν και δηλώνουν τη σειρά προτίμησής τους·

γ) το Διοικητικό Συμβούλιο διορίζει τον διευθυντή λαμβάνοντας υπόψη τις γνώμες αυτές.

3. Η θητεία του διευθυντή είναι πενταετής.

Κατά τη διάρκεια των εννέα μηνών πριν από το τέλος της περιόδου αυτής, η Επιτροπή προβαίνει σε αξιολόγηση. Στην αξιολόγηση, η Επιτροπή εκτιμά ειδικότερα:

α) την εκ μέρους του διευθυντή εκτέλεση των καθηκόντων του, και

β) τα καθήκοντα και τις απαιτήσεις του οργανισμού τα ερχόμενα χρόνια.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, ενεργώντας βάσει πρότασης της Επιτροπής και λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση αξιολόγησης, και μόνο στην περίπτωση που αυτό δικαιολογείται από τα καθήκοντα και τις απαιτήσεις του οργανισμού, μπορεί να παρατείνει τη θητεία του διευθυντή για τρία το πολύ χρόνια.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την πρόθεσή του να παρατείνει τη θητεία του διευθυντή. Εντός ενός μηνός προτού το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίσει τυπικά την παράταση αυτής της θητείας, ενδέχεται να ζητηθεί από τον διευθυντή να προβεί σε δήλωση ενώπιον της αρμόδιας επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και να απαντήσει σε ερωτήσεις των μελών του.

Εάν η θητεία δεν παραταθεί, ο διευθυντής παραμένει εν ενεργεία έως ότου διοριστεί ο διάδοχός του.

4. Ο διευθυντής είναι αρμόδιος για τα εξής:

α) εκτέλεση των καθηκόντων που αναφέρονται στο άρθρο 4· ιδίως κατάρτιση και δημοσίευση των εγγράφων που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχεία α), β), γ), δ), ε), στ), ζ) και η) σε συνεργασία με την Επιστημονική Επιτροπή·

β) κατάρτιση και υλοποίηση του ετήσιου προγράμματος εργασίας του οργανισμού·

γ) όλα τα θέματα που αφορούν το προσωπικό και, ιδίως, άσκηση έναντι του προσωπικού των εξουσιών που καθορίζονται στο άρθρο 24 παράγραφος 2·

δ) θέματα που αφορούν την τρέχουσα διαχείριση·

8.3.2007

EL

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

L 68/21

ε) εκτέλεση του προϋπολογισμού του οργανισμού, σύμφωνα με το άρθρο 21·

στ) εφαρμογή αποτελεσματικών διαδικασιών παρακολούθησης και αξιολόγησης σχετικά με την εκτέλεση του έργου του οργανισμού σε σχέση με τους στόχους του, σύμφωνα με επαγγελματικούς αναγνωρισμένα πρότυπα· ο διευθυντής υποβάλλει ετησίως εκθέσεις στο Διοικητικό Συμβούλιο σχετικά με τα αποτελέσματα του συστήματος παρακολούθησης·

ζ) συνεργασία με τους εθνικούς αξιωματικούς συνδέσμους, και

η) συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών, περιλαμβανομένου του συντονισμού της Πλατφόρμας θεμελιωδών δικαιωμάτων σύμφωνα με το άρθρο 10.

5. Ο διευθυντής ασκεί τα καθήκοντά του με ανεξαρτησία. Είναι υπόλογος για τις δραστηριότητές του απέναντι στο Διοικητικό Συμβούλιο και συμμετέχει στις συνεδριάσεις του χωρίς δικαίωμα ψήφου.

6. Ο διευθυντής μπορεί να κληθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ή το Συμβούλιο ανά πάσα στιγμή για ακρόαση όσον αφορά τις δραστηριότητές του οργανισμού.

7. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να απολύσει το διευθυντή πριν από τη λήξη της θητείας του, βάσει προτάσεως του ενός τρίτου των μελών του ή της Επιτροπής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Άρθρο 16

Ανεξαρτησία και δημόσιο συμφέρον

1. Ο οργανισμός πληροί τα καθήκοντά του με πλήρη ανεξαρτησία.

2. Τα τακτικά και ανεπληρωματικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής και ο διευθυντής δεσμεύονται να ενεργούν υπέρ του δημοσίου συμφέροντος. Προς τούτο, υποβάλλουν δήλωση συμφερόντων στην οποία αναφέρουν είτε την απουσία οποιωνδήποτε συμφερόντων τα οποία θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία τους είτε την ύπαρξη οποιωνδήποτε άμεσων ή έμμεσων συμφερόντων τα οποία θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία τους. Η δήλωση υποβάλλεται εγγράφως κατά την ανάληψη των καθηκόντων και αναθεωρείται εάν τυχόν επέλθουν αλλαγές όσον αφορά τα συμφέροντα. Δημοσιεύεται από τον οργανισμό στην ιστοσελίδα του.

Άρθρο 17

Διαφάνεια και πρόσβαση στα έγγραφα

1. Ο οργανισμός αναπτύσσει καλές διοικητικές πρακτικές προκειμένου να διασφαλίζει την ευρύτερη δυνατή διαφάνεια όσον αφορά τις δραστηριότητές του.

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 εφαρμόζεται για τα έγγραφα που τηρεί ο οργανισμός.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο υιοθετεί, εντός έξι μηνών από την έναρξη λειτουργίας του οργανισμού ειδικούς κανόνες για την πρακτική εφαρμογή της παραγράφου 1. Σε αυτούς περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων κανόνες:

α) για τον ανοικτό χαρακτήρα των συνεδριάσεων·

β) για τη δημοσίευση των εργασιών του οργανισμού, καθώς και των εργασιών της Επιστημονικής Επιτροπής, και

γ) μέτρα για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001.

3. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται από τον οργανισμό δυνάμει του άρθρου 8 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο καταγγελίας στον Διαμεσολαβητή ή στην άσκηση προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, υπό τους όρους των άρθρων 195 και 230 της συνθήκης αντίστοιχα.

Άρθρο 18

Προστασία δεδομένων

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 εφαρμόζεται στον οργανισμό.

Άρθρο 19

Επανεξέταση από τον Διαμεσολαβητή

Οι δραστηριότητες του οργανισμού υπόκεινται στην εποπτεία του Διαμεσολαβητή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 195 της συνθήκης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 20

Κατάρτιση του προϋπολογισμού

1. Προβλέψεις για όλα τα έσοδα και τις δαπάνες του οργανισμού για κάθε οικονομικό έτος, που συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος, θα διατυπώνονται και θα εγγράφονται στον προϋπολογισμό του οργανισμού.

2. Ο προϋπολογισμός του οργανισμού θα είναι ισοσκελισμένος ως προς τα έσοδα και τις δαπάνες.

3. Τα έσοδα του οργανισμού περιλαμβάνουν, με την επιφύλαξη άλλων πόρων, επιδότηση από την Κοινότητα, που εγγράφεται στον γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (τμήμα Επιτροπή).

Τα έσοδα αυτά μπορούν να συμπληρώνονται από:

α) εισπράξεις έναντι παρεχόμενων υπηρεσιών στο πλαίσιο της εκτέλεσης των δράσεων που περιγράφονται στο άρθρο 4, και

β) τις οικονομικές συνεισφορές των οργανισμών ή χωρών που αναφέρονται στα άρθρα 8, 9 και 28.

4. Οι δαπάνες του οργανισμού περιλαμβάνουν τις αποδοχές του προσωπικού, τις διοικητικές δαπάνες και τις δαπάνες υποδομής καθώς και τα έξοδα λειτουργίας.

5. Κάθε έτος το Διοικητικό Συμβούλιο, βάσει σχεδίου που καταρτίζεται από τον διευθυντή, συντάσσει κατάσταση των προβλεπόμενων εσόδων και δαπανών του οργανισμού για το επόμενο οικονομικό έτος. Η εν λόγω κατάσταση προβλέπουν, που περιλαμβάνει σχέδιο του πίνακα προσωπικού, θα διαβιβάζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο στην Επιτροπή έως τις 31 Μαρτίου του αργότερο.

6. Η κατάσταση προβλέπων διαβιβάζεται από την Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο (εφεξής «αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή») μαζί με το προσχέδιο του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

7. Βάσει της κατάστασης προβλέπων, η Επιτροπή εγγράφει στο προσχέδιο του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης τις προβλέψεις που κρίνει αναγκαίες όσον αφορά τον πίνακα προσωπικού και το ύψος της επιδότησης από το γενικό προϋπολογισμό, το οποίο και καταθέτει στην αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή σύμφωνα με το άρθρο 272 της συνθήκης.

8. Η αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή εγκρίνει τις πιστώσεις στο πλαίσιο της επιδότησης που προορίζεται για τον οργανισμό. Η αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή εγκρίνει τον πίνακα προσωπικού του οργανισμού.

9. Ο προϋπολογισμός του οργανισμού εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Καθίσταται οριστικός μετά την έγκριση του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εφόσον κρίνεται σκόπιμο, προσαρμόζεται αναλόγως.

10. Το Διοικητικό Συμβούλιο κοινοποιεί, το συντομότερο δυνατόν, στην αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή την πρόθεσή του να υλοποιήσει κάθε σχέδιο που μπορεί να έχει σημαντικές δημοσιονομικές επιπτώσεις στη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού του οργανισμού, ιδίως τα σχέδια που αφορούν περικοπές, όπως η μείωση ή η αγορά κτιρίων. Το Διοικητικό Συμβούλιο ενημερώνει σχετικά την Επιτροπή.

Σε περίπτωση που ένα σκέλος της αρμόδιας για τον προϋπολογισμό αρχής κοινοποιεί την πρόθεσή του για διατύπωση γνώμης, διαβιβάζει τη γνώμη αυτή στο Διοικητικό Συμβούλιο εντός προθεσμίας έξι εβδομάδων από την ημερομηνία κοινοποίησης του σχεδίου.

Άρθρο 21

Εκτέλεση του προϋπολογισμού

1. Ο διευθυντής εκτελεί τον προϋπολογισμό του οργανισμού.

2. Ο υπόλογος του οργανισμού κοινοποιεί στον υπόλογο της Επιτροπής το αργότερο την 1η Μαρτίου ύστερα από κάθε οικονομικό έτος, τους προσωρινούς λογαριασμούς συνοδευόμενους από την έκθεση για τη δημοσιονομική και την οικονομική διαχείριση του αντίστοιχου οικονομικού έτους. Ο υπόλογος της Επιτροπής ενοποιεί τους προσωρινούς λογαριασμούς των δεσμών οργάνων και των αποκεντρωμένων οργανισμών, σύμφωνα με το άρθρο 128 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου⁽¹⁾ («δημοσιονομικού κανονισμού»).

3. Το αργότερο έως τις 31 Μαρτίου ύστερα από κάθε οικονομικό έτος, ο υπόλογος της Επιτροπής διαβιβάζει τους προσωρινούς λογαριασμούς του οργανισμού στο Ελεγκτικό Συνέδριο, συνοδευόμενους από την έκθεση για τη δημοσιονομική και την οικονομική διαχείριση του αντίστοιχου οικονομικού έτους. Η έκθεση για τη δημοσιονομική και την οικονομική διαχείριση του αντίστοιχου οικονομικού έτους διαβιβάζεται επίσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

4. Μετά την παραλαβή των παρατηρήσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τους προσωρινούς λογαριασμούς του οργανισμού, βάσει του άρθρου 129 του δημοσιονομικού κανονισμού, ο διευθυντής καταρτίζει τους οριστικούς λογαριασμούς του οργανισμού με δική του ευθύνη και τους διαβιβάζει στο Διοικητικό Συμβούλιο προς διατύπωση γνώμης.

5. Το Διοικητικό Συμβούλιο διατυπώνει γνώμη για τους οριστικούς λογαριασμούς του οργανισμού.

6. Ο διευθυντής διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Επιτροπή και το Ελεγκτικό Συνέδριο τους οριστικούς λογαριασμούς, συνοδευόμενους από τη γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου, το αργότερο την 1η Ιουλίου ύστερα από κάθε οικονομικό έτος.

7. Οι οριστικοί λογαριασμοί δημοσιεύονται.

8. Ο διευθυντής αποστέλλει στο Ελεγκτικό Συνέδριο απάντηση στις παρατηρήσεις του το αργότερο έως τις 30 Σεπτεμβρίου. Αποστέλλει επίσης την απάντηση αυτή στο Διοικητικό Συμβούλιο.

9. Ο διευθυντής υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, κατόπιν αιτήματος του τελευταίου, όπως προβλέπεται από το άρθρο 146 παράγραφος 3 του δημοσιονομικού κανονισμού, κάθε πληροφορία που απαιτείται για την ομαλή διεξαγωγή της διαδικασίας απαλλαγής για το συγκεκριμένο οικονομικό έτος.

10. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, έπειτα από σύσταση του Συμβουλίου που αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, προβαίνει έως τις 30 Απριλίου του έτους N + 2 στην απαλλαγή του διευθυντή από την ευθύνη για την εκτέλεση του προϋπολογισμού του οικονομικού έτους N.

⁽¹⁾ ΕΕ L 248 της 16.9.2002, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) 1995/2006 (ΕΕ L 380 της 30.12.2006, σ. 1).

11. Οι δημοσιονομικές διατάξεις που εφαρμόζονται στον οργανισμό υιοθετούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο έπειτα από διαβούλευση με την Επιτροπή. Οι διατάξεις αυτές δεν δύνανται να αποκλίνουν από τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2343/2002, παρά μόνο εάν το απαιτούν οι ειδικές ανάγκες λειτουργίας του οργανισμού και με προηγούμενη συμφωνία της Επιτροπής.

Άρθρο 22

Καταπολέμηση της απάτης

1. Για την καταπολέμηση της απάτης, της διαφθοράς και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων, εφαρμόζονται στον οργανισμό χωρίς περιορισμούς οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999.

2. Ο οργανισμός προσχωρεί στη διοργανική συμφωνία της 25ης Μαΐου 1999, μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικά με τις εσωτερικές έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) ⁽¹⁾ και εκδίδει, χωρίς καθυστέρηση, τις κατάλληλες διατάξεις που εφαρμόζονται σε όλο το προσωπικό του.

3. Οι αποφάσεις που αφορούν τη χρηματοδότηση και οι εκτελεστικές συμφωνίες και τα μέσα που απορρέουν από αυτές ορίζουν ρητά ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο και η OLAF δύνανται να διενεργήσουν, εάν παρίσταται ανάγκη, επιτόπιους ελέγχους στους αποδέκτες της χρηματοδότησης του οργανισμού και στο προσωπικό που είναι υπεύθυνο για τη χορήγηση της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 23

Νομικό καθεστώς και έδρα

1. Ο οργανισμός έχει νομική προσωπικότητα.

2. Σε κάθε κράτος μέλος, ο οργανισμός απολαύει της ευρύτερης δυνατής ικανότητας δικαίου που αναγνωρίζεται στα νομικά πρόσωπα από την εθνική του νομοθεσία. Μπορεί, ιδίως να αποκτά και να εκποιεί κινητή ή ακίνητη περιουσία και να είναι διάδικος ενώπιον των δικαστηρίων.

3. Ο διευθυντής εκπροσωπεί τον οργανισμό.

4. Ο οργανισμός διαδέχεται νόμιμα το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης των Φαινομένων Ραπισμού και Ξενοφοβίας. Αναλαμβάνει όλα τα νομικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, τις δημοσιονομικές δεσμεύσεις ή τις οφειλές του κέντρου. Οι συμβάσεις απασχόλησης που συνάφθηκαν από το κέντρο πριν από την έκδοσή του παρόντος κανονισμού εξακολουθούν να ισχύουν.

5. Η έδρα του οργανισμού βρίσκεται στη Βιέννη.

⁽¹⁾ ΕΕ L 136 της 31.5.1999, σ. 15.

Άρθρο 24

Προσωπικό

1. Ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το καθεστώς που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και οι ρυθμίσεις που θεσπίστηκαν με κοινή συμφωνία των θεσμικών οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με στόχο την εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης και του εν λόγω καθεστώτος εφαρμόζονται στο προσωπικό και τον διευθυντή του οργανισμού.

2. Ο οργανισμός ασκεί επί του προσωπικού του τις εξουσίες που ανατίθενται στην αρμόδια για τους διορισμούς αρχή από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και στην αρμόδια για τη σύναψη συμβάσεων αρχή από το καθεστώς που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

3. Το Διοικητικό Συμβούλιο, σε συμφωνία με την Επιτροπή, εγκρίνει τα απαραίτητα μέτρα εφαρμογής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 110 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

4. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να εγκρίνει διατάξεις που να επιτρέπουν σε εθνικούς εμπεριστατωμένους από τα κράτη μέλη να απασχολούνται με απόσπαση στον οργανισμό.

Άρθρο 25

Λεπτομέρειες σχετικά με τις γλώσσες

1. Οι διατάξεις του κανονισμού αριθ. 1 της 15ης Απριλίου 1958 εφαρμόζονται στον οργανισμό.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει σχετικά με τις εσωτερικές γλωσσικές ρυθμίσεις του οργανισμού.

3. Οι μεταφραστικές υπηρεσίες που απαιτούνται για τη λειτουργία του οργανισμού παρέχονται από το Μεταφραστικό Κέντρο των Οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 26

Προνόμια και ασυλίες

Το πρωτόκολλο για τα προνόμια και τις ασυλίες των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εφαρμόζεται στον οργανισμό.

Άρθρο 27

Αρμοδιότητες του Δικαστηρίου

1. Η συμβατική ευθύνη του οργανισμού διέπεται από το εφαρμοστέο στην οικεία σύμβαση δίκαιο.

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει αρμοδιότητα διώκει με αίτηση διατηρείται που περιέχεται σε σύμβαση που συνάπτει ο οργανισμός.

2. Σε περίπτωση εξωσυμβατικής ευθύνης, ο οργανισμός υποκαθιστά, σύμφωνα με τις κοινές γενικές αρχές του δικαίου των κρατών μελών, τη ζημία που προκαλεί ο ίδιος ή οι υπάλληλοί του κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο για διαφορές σχετικές με αποζημίωση σε περίπτωση οποιασδήποτε ζημίας.

3. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο επί των προσφυγών που ασκούνται κατά του οργανισμού, υπό τους όρους των άρθρων 230 και 232 της συνθήκης.

Άρθρο 28

Συμμετοχή και πεδίο αρμοδιότητας όσον αφορά υποψήφιες χώρες και χώρες με τις οποίες έχει συναφθεί συμφωνία σταθεροποίησης και σύνδεσης

1. Ο οργανισμός είναι ανοικτός στη συμμετοχή υποψηφίων χωρών ως παρατηρητών.

2. Η συμμετοχή και οι σχετικές λεπτομέρειες καθορίζονται με απόφαση του αρμόδιου Συμβουλίου Σύνδεσης, λαμβανομένου υπόψη του ιδιαίτερου καθεστώτος κάθε χώρας. Η απόφαση αναφέρει ιδίως τη φύση, την έκταση και τον τρόπο με τον οποίο οι χώρες αυτές συμμετέχουν στο έργο του οργανισμού, εντός του πλαισίου που καθορίζεται στα άρθρα 4 και 5, συμπεριλαμβανομένων διατάξεων σχετικά με τη συμμετοχή στις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει ο οργανισμός, τις χρηματοδοτικές συνεισφορές και το προσωπικό. Η απόφαση πρέπει να συνάδει προς τον παρόντα κανονισμό και προς τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και το καθεστώς που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η απόφαση θα προβλέπει ότι η συμμετέχουσα χώρα μπορεί να διορίσει ένα ανεξάρτητο πρόσωπο το οποίο πληροί τα προσόντα για τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 12 παράγραφος 1 στοιχείο α) ως παρατηρητή στο Διοικητικό Συμβούλιο χωρίς δικαίωμα ψήφου. Με απόφαση του Συμβουλίου Σύνδεσης, ο οργανισμός μπορεί να ασχοληθεί με ζητήματα θεμελιωδών δικαιωμάτων στη συγκεκριμένη χώρα στο πεδίο του άρθρου 3 παράγραφος 1, στο βαθμό που απαιτείται για τη βελτίωση ευθυγράμμιση της προς την κοσμοτική νομοθεσία.

3. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να αποφασίσει να καλέσει χώρα με την οποία έχει συναφθεί από την Κοινότητα συμφωνία σταθεροποίησης και σύνδεσης, να συμμετάσχει στον οργανισμό ως παρατηρητής. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζεται αναλόγως η παράγραφος 2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 29

Μεταβατικές ρυθμίσεις

1. Η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης των Φαινομένων Ραδιοακτινισμού και Ξενοφοβίας (του κέντρου) λήγει στις 28 Φεβρουαρίου 2007.

2. Όσον αφορά το διορισμό του Διοικητικού Συμβουλίου:

α) Η Επιτροπή λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα αμέσως μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού για να διασφαλίσει ότι το Διοικητικό Συμβούλιο που συστάθηκε σύμφωνα με το άρθρο 12 αρχίζει τις εργασίες του εν ευθέτω χρόνω.

β) Εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τα ονόματα των προσώπων που όρισαν ως μέλη και αναπληρωματικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφοι 1 και 2. Μετά τη λήξη αυτής της περιόδου η Επιτροπή συγκαλεί το Διοικητικό Συμβούλιο υπό την προϋπόθεση ότι έχουν διοριστεί τουλάχιστον δέκα επτά μέλη. Στην περίπτωση αυτή και κατά παρέκκλιση από το άρθρο 12 παράγραφος 8 οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνονται με πλειοψηφία δύο τρίτων των ηγμένων των διορισμένων μελών. Εφόσον έχουν οριστεί είκοσι τρία μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εφαρμόζεται το άρθρο 12 παράγραφος 8.

γ) Κατά την πρώτη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, αφού ολοκληρωθούν όλοι οι διορισμοί, η Επιτροπή επιλέγει με κλήρο 15 μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, η θητεία των οποίων θα λήξει, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 12 παράγραφος 4, μετά το πέρας των τριών πρώτων ετών της θητείας τους.

3. Οι ενδιαφερόμενοι αρχίζουν τη διαδικασία διορισμού διεθνή του οργανισμού, όπως προβλέπεται στο άρθρο 15 παράγραφος 1, το συντομότερο δυνατόν μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού.

4. Ενώ εκκρεμεί η συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου σύμφωνα με την παράγραφο 2 στοιχείο β) και το άρθρο 12 παράγραφοι 1 και 2, η Επιτροπή συγκαλεί προσωρινό Διοικητικό Συμβούλιο αποτελούμενο από τα πρόσωπα που είναι διορισμένα επί του παρόντος από τα κράτη μέλη, το Συμβούλιο της Ευρώπης και την Επιτροπή στο Διοικητικό Συμβούλιο του κέντρου βάσει του άρθρου 8 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1035/97. Έργο του προσωρινού Διοικητικού Συμβουλίου θα είναι:

α) η έκδοση γνώμης επί προτάσεως της Επιτροπής σχετικά με το κείμενο της προκήρυξης προς υποβολή υποψηφιοτήτων για τη θέση του διεθνή σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 προκειμένου να αρχίσει η διαδικασία επιλογής·

β) ο διορισμός, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, προσωρινού διεθνή ή η παράταση της τρέχουσας θητείας του διεθνή του κέντρου για τη συντομότερη δυνατή περίοδο, εκκρεμώσης της περίπτωσης της διαδικασίας διορισμού που αναφέρεται στην παράγραφο 3·

γ) η έγκριση του προϋπολογισμού του οργανισμού για το 2007 σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 9 και ενός σχεδίου προϋπολογισμού για το 2008 σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 5, και

8.3.2007

EL

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

L 68/25

δ) η έγκριση της ετήσιας έκθεσης των δραστηριοτήτων του ίδιου του κέντρου για το 2006 σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 6 στοιχείο β).

5. Έως ότου εγκριθεί το πρώτο πολυετές πλαίσιο για τον οργανισμό σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1, ο οργανισμός θα εκτελεί τα καθήκοντά του στους θεματικούς τομείς της καταπολέμησης του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και συναφών μορφών μισαλλοδοξίας σύμφωνα που προβλέπονται από το άρθρο 5 παράγραφος 2 στοιχείο β), με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 5 παράγραφος 3.

Άρθρο 30

Αξιολογήσεις

1. Ο οργανισμός διενεργεί τακτικά εκ των προτέρων και εκ των υστέρων αξιολογήσεις των δραστηριοτήτων του όταν αυτές απαιτούν σημαντικές δαπάνες. Ο διευθυντής κοινοποιεί στο Διοικητικό Συμβούλιο τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων αυτών.

2. Ο οργανισμός διαβιβάζει ετησίως στην αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή κάθε πληροφορία σχετικά με το αποτέλεσμα των διαδικασιών αξιολόγησης.

3. Το αργότερο την 31η Δεκεμβρίου 2011, ο οργανισμός ζητεί τη διενέργεια ανεξάρτητης εξωτερικής αξιολόγησης των επιτευγμάτων του κατά τη διάρκεια των πρώτων πέντε ετών λειτουργίας του βάσει συγγραφής υποχρεώσεων που εκδίδεται από το Διοικητικό Συμβούλιο σε συμφωνία με την Επιτροπή. Η αξιολόγηση:

- α) λαμβάνει υπόψη τις δράσεις του οργανισμού, τις μεθόδους εργασίας και την επίδραση του οργανισμού στην προστασία και προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων·
- β) εξετάζει την πιθανή ανάγκη τροποποίησης των δράσεων του οργανισμού, του πεδίου εφαρμογής, των τομέων δραστηριότητας ή της δομής του·
- γ) περιλαμβάνει ανάλυση των αποτελεσμάτων των συνεργειών και των δημοσιονομικών επιπτώσεων κάθε ενδεχόμενης τροποποίησης των καθηκόντων, και
- δ) λαμβάνει υπόψη τις απόψεις των ενδιαφερομένων, τόσο σε κοινοτικό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 15 Φεβρουαρίου 2007.

4. Το Διοικητικό Συμβούλιο, με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής καθορίζει τη χρονική στιγμή και το πεδίο των μεταγενέστερων εξωτερικών αξιολογήσεων, που θα διενεργούνται σε περιοδική βάση.

Άρθρο 31

Επανεξέταση

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο εξετάζει τα συμπεράσματα της αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 30 παράγραφοι 3 και 4 και υποβάλλει στην Επιτροπή τις συστάσεις που κρίνει απαραίτητες για τις μεταβολές στον οργανισμό, στις πρακτικές των εργασιών του και στο πεδίο της αποστολής του. Η Επιτροπή διαβιβάζει την έκθεση αξιολόγησης και τις συστάσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, και τις δημοσιεύει.

2. Μετά την εξέταση της έκθεσης αξιολόγησης και των συστάσεων, η Επιτροπή μπορεί να υποβάλει τυχόν προτάσεις τροποποίησης του παρόντος κανονισμού, εάν το κρίνει σκόπιμο.

Άρθρο 32

Έναρξη της λειτουργίας του οργανισμού

Ο οργανισμός αρχίζει να λειτουργεί από την 1η Μαρτίου 2007.

Άρθρο 33

Κατάργηση

1. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1035/97 καταργείται από την 1η Μαρτίου 2007.

2. Οι αναφορές στον καταργηθέντα κανονισμό θεωρούνται ως αναφορές στον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 34

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εφαρμόζεται από την 1η Μαρτίου 2007.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
W. SCHÄUBLE

**2. ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΣΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΟΥΣ-
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ (πρωτοβουλία OHCHR & UNAIDS)**

2. ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΣΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΟΥΣ-ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ (πρωτοβουλία OHCHR & UNAIDS)

Κείμενο παρατηρήσεων της ΕΕΔΑ

BEST MIGRATORY PRACTICES WORLD REPORT FORM

Originated in State		Originated in International Organization		Originated in Civil Society	
---------------------	--	--	--	-----------------------------	--

Human Rights and Development	Migratory Integration	Racism/Xenophobia Prevention	Irregular Migration	Smuggling/Trafficking
------------------------------	-----------------------	------------------------------	---------------------	-----------------------

Country	GREECE	PICTURE OF BEST PRACTICE
Title of Best Practice	N/A	
Associates/Allies	N/A	
Civil Society Organizations Involved	N/A	
Contact Name and Information	N/A	
Summary or Description of Best Practice	N/A	
Those That Benefited	N/A	
Obtained Results	N/A	
Difficulties	N/A	

II. QUESTIONNAIRE.

Please answer the following questions:

1. What does your institution do for the promotion of migrants' Human Rights?
2. How can said actions improve?
3. Which factors, measures, or agreements would allow better work with Civil Society Organizations?
4. Which factors, measures, or agreements could be carried out among NHRIs in order to promote migrant protection actions, at a bilateral, subregional, or continental level?
5. Which racism, xenophobia, or trade / trafficking in persons prevention strategies could be implemented by NHRIs?
6. Which guidelines should NHRIs use for the adequate handling of these topics?

1. **The Greek National Commission for Human Rights (GNCHR) is an independent consultative organ. It is competent for issuing opinions and for proposing actions in the field of human rights, including migrants' rights.**
2. **NCHR initiatives aim mainly to improve the legal framework concerning immigrants' rights and genuine respect of those rights by State organs, as well as to promote integration policies. The GNCHR plans to organize a multilateral Convention for Immigration in the near future, with all the parties concerned.**
3. **The NCHR, by its very composition, is a suitable forum of communication between political parties, state agencies and NGOs, because it is composed of representatives of all the above groups.**
4. **Promotion of coordinated actions can be achieved through bilateral and multilateral meetings of NCHRs of different jurisdictions and through common initiatives concerning particularly immigration issues.**
5. **Integration, respect of human rights and of international conventions constitute, in our view, the main guidelines for action by institutions such as the GNCHR.***

**Drafted by K. Botopoulos, I. Ioannidis, and S. Apergis, Members of GNCHR's Third Sub-Commission for the Application of Human Rights to Aliens, with the assistance of V. Georgakopoulos, GNCHR Research Officer (20.4.2007).*

**3. ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΣΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΥΠΑΤΗΣ ΑΡΜΟΣΤΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ (ΟΗCHR)
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ**

**3. ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΣΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΎΠΑΤΗΣ ΑΡΜΟΣΤΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ (ΟΗCHR) ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ**

Απάντηση της ΕΕΔΑ

Questionnaire on the role played by the NIs in the prevention of torture

National Institutions Unit, OHCHR

Further to the entry into force of the Optional Protocol to the Convention against Torture (OP-CAT) and the establishment of the Subcommittee on Prevention, the Subcommittee members requested at their first meeting information on the powers and capacity of NIs to undertake visits to places of detention as understood in the context of the OP-CAT. This questionnaire is intended to help us to map the current activities of NIs in preventing torture. We thank you in advance for completing this questionnaire.

Legislation

1) Has your country signed or ratified/acceded to any legal instrument concerning the Prevention of Torture?

☐ No ☒ Yes

☒ CAT ☐ signature ☒ ratification/accession (L.1782/1988)

☐ OP-CAT ☐ signature ☐ ratification/accession

☐ European Convention for the Prevention of Torture

☐ signature ☒ ratification/accession (L.1949/1991)

☐ If so, has your country enacted legislation to address issues relating to torture and ill-treatment?

☐ No ☒ Yes (Greek Constitution art.7 par.2, Penal Code art. 137A, B, C & D)

☐ If your country is party to the OP-CAT, has it enacted legislation to establish a national preventive mechanism (NPM)? ☐ No ☐ Yes

☐ If so, has such an institution been designated? ☐ No ☐ Yes

☐ Does your country have a judicial or quasi judicial complaints mechanism that deals with cases related to torture? ☐ No ☒ Yes

If so, please provide details:

The Detention Places Inspection and Control Body of the Ministry of Justice, established by Law 3090/2002. In addition, the Greek Ombudsman's Office may visit places of detention in order to draft reports (on the basis of complaints submitted to it), with the prior consent of the relevant establishment.

2) As a NHRI, do you have the power to:

(Please tick the roles below which are within your legislative mandate)

☒ Access information and handle cases of human rights violations

☒ Receive complaints of human rights violations

☒ Visit places of detention and their installations and facilities

If so:

☒ on the basis of complaints received

☒ on your own initiative

☒ Visit other places where people are deprived of their liberty (e.g. psychiatric hospitals, migrant centres, etc.)

If so:

☒ on the basis of complaints received

☒ on your own initiative

☒ Make unannounced visits

☐ Submit opinions, recommendations, proposals or reports to the relevant authorities concerning the conditions of the detention centres

If so, to:

☒ the Government

☒ the Parliament

☒ Other bodies

☐ Recommend sanctions (e.g. charges, fines) in cases where you have found violations of the rights of persons deprived of their liberty during your visits to places of detention and their installations and facilities

☐ Recommend remedies (e.g. compensation) in favour of persons deprived of their liberty whose rights you have found to have been violated, during your visits to places of detention and their installations and facilities

☒ Disseminate the findings of your work, including findings related to the use of torture, through your annual report

Process

☐ Do you receive complaints regarding torture and ill-treatment in places of detention and their installations and facilities? ☐ No ☒ Yes

☐ Approximately how many complaints regarding allegations of torture and ill-treatment have you received in: 2004: 2 (by groups of individuals)

2005 _____

2006 _____

☐ Do you undertake visits to places of detentions? ☐ No ☒ Yes

☐ Are there any places that you are not allowed to visit (e.g. military premises)?

☐ No ☒ Yes

☐ Approximately how many visits have you undertaken in: 2004: 6

2005 _____

2006 _____

☐ How many visits did you undertake over the last month? _____

☐ Did your visits take place in an unannounced and unhindered way?

☐ No ☒ Yes

☐ Could you meet with detainees in confidential circumstances?

☐ No ☒ Yes

☐ How many alleged victims of torture have you interviewed in: 2004: N/A

2005: N/A

2006: N/A

☐ Does a doctor accompany you when you conduct your visits?

☒ No ☐ Yes

☐ Have you been provided with access to all information from the relevant authorities in respect of:

The number of persons deprived of their liberty in places of detention?

☐ No ☒ Yes

The number of places and their location?

☐ No ☒ Yes

The treatment of those persons as well as their conditions of detention?

☐ No ☒ Yes

☐ What type of issues do the majority of your cases concern?

Shortcomings in the area of the detention conditions

☐ Are other bodies in your country authorized to visit places of detention?

☐ No ☒ Yes (If yes, please specify)

The Detention Places Inspection and Control Body of the Ministry of Justice, established by Law 3090/2002. In addition, the Greek Ombudsman's Office may visit places of detention in order to draft reports, with the prior consent of the relevant establishment.

☐ Do you publish the findings of your visits? ☐ No ☒ Yes

☐ If so, how do you ensure that no personal data is published without the express consent of the detainees or victims concerned?

☐ Do you make recommendations on the basis of your findings?

☐ No ☒ Yes

☐ If so, to whom do you address these recommendations?

To the relevant public authorities

☐ Can your institution provide legal representation to torture victims?

☒ No ☐ Yes

☐ Can you initiate judicial or quasi judicial proceedings in cases of torture and ill-treatment? ☒ No ☐ Yes

☐ Do you routinely advocate for the ratification of CAT and OP-CAT?

☐ No ☒ Yes

If no, why not?

☐ Do you undertake any training activities on the prevention of torture?

☒ No ☐ Yes

Who receives training?

- ☐ Military
- ☐ Prisons officers
- ☐ Police, law enforcement officials
- ☐ Judges, lawyers
- ☐ Staff in alternative care institutions for children
- ☐ Personnel in juvenile detention facilities
- ☐ Social workers, working in old people's homes
- ☐ Social workers, working in centres for persons with disabilities
- ☐ NGOs
- ☐ Others

ΜΕΡΟΣ Η΄

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ, ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ
ΞΕΝΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ

**1. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΤΟΥ ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ ΚΑΙ
ΕΚΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΤΣΑΤΣΟΥ
ΑΘΗΝΑ, 22.6.2006**

**1. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩ-
ΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ
ΑΘΗΝΑ, 22.6.2006**

Σκοπός της συνάντησης της αντιπροσωπείας της ΕΕΔΑ με στελέχη του Συνηγόρου του Πολίτη της Δημοκρατίας του Καζακστάν, παρουσία εκπροσώπου του Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου (Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου), ήταν η ανταλλαγή απόψεων και η αμοιβαία ενημέρωση για τις δραστηριότητες των δυο ομόλογων οργάνων προστασίας Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Της εξαμελούς αντιπροσωπείας του Συνηγόρου του Πολίτη του Καζακστάν ηγήθηκαν οι κύριοι Ainur Valiyeva και Talgat Donakon, ενώ την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν η Πρόεδρος, κα Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, ο Προεδρεύων του Ε΄ Τμήματος, κ. Ε. Καλαβρός, οι Επιστημονικοί Συνεργάτες κ.κ. Χ. Μουκίου, Χ. Παπαδοπούλου και Β. Γεωργακόπουλος, και η γραμματέας, κα Κ. Πάντου.

Ειδικότερα, κατά την διάρκεια των συνομιλιών, οι εκπρόσωποι της ξένης αντιπροσωπείας τόνισαν ότι στο Καζακστάν λειτουργεί ήδη από το 1994 Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, η οποία και οδήγησε στην ίδρυση Συνηγόρου του Πολίτη. Παράλληλα, διατύπωσαν ερωτήσεις σχετικά με τον ρόλο του Συνηγόρου του Πολίτη και της ΕΕΔΑ στην Ελλάδα και της ενδεχόμενης αλληλοσυμπλήρωσης των αρμοδιοτήτων τους, την σχέση της ΕΕΔΑ με την ελληνική κυβέρνηση, τους ρόλους της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, καθώς και για τις θεματικές προτεραιότητες της ΕΕΔΑ.

**2. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ
ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥΜ,
ΑΘΗΝΑ, 26.7.2006**

**2. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΓΙΑ ΤΑ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥΜ,
ΑΘΗΝΑ, 26.7.2006**

Στο πλαίσιο της συνεργασίας του Διεθνούς Κέντρου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Χαρτούμ (Khartoum International Centre for Human Rights) με το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, 6μελής ομάδα Σουδανών Εμπειρογνομόνων επισκέφθηκε την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) στις 26 Ιουλίου 2006. Σκοπός της επίσκεψης ήταν η ενημέρωση σχετικά με τη λειτουργία της ΕΕΔΑ, του θεσμικού πλαισίου που τη διέπει και η ανταλλαγή απόψεων επί των ζητημάτων προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στην παραπάνω συνάντηση την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν, η Α΄ Αντιπρόεδρος της ΕΕΔΑ, κα Α. Χρυσοχοΐδου-Αργυροπούλου, οι Επιστημονικοί Συνεργάτες κ.κ. Χ. Μουκίου, Χ. Παπαδοπούλου και Β. Γεωργακόπουλος και η γραμματέας κα Κ. Πάντου.

Κύριο αντικείμενο της συζήτησης αποτέλεσαν τα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της ΕΕΔΑ δεδομένου ότι η Κυβέρνηση του Σουδάν έχει αναθέσει στο Διεθνές Κέντρο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Χαρτούμ την κατάρτιση σχεδίου λειτουργίας της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Σουδάν. Σημειώνεται ότι στο Σουδάν δεν έχει ακόμα συσταθεί ομόλογη Επιτροπή, ωστόσο η ίδρυσή της προβλέπεται από το εθνικό τους Σύνταγμα.

**3. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΤΗΝ ΓΕΝΙΚΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑΣ, κα IRENE KHAN
ΑΘΗΝΑ, 20.9.2006**

**3. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΤΗΝ ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΗΣ
ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑΣ, κα IRENE KHAN
ΑΘΗΝΑ, 20.9.2006**

Με αφορμή τη βράβευσή της από τον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών στις 21.9.2006, η Γενική Γραμματέας της Διεθνούς Αμνηστίας (Amnesty International), κα Irene Khan, ζήτησε να συναντηθεί με το Προεδρείο της ΕΕΔΑ. Εκ μέρους της ΕΕΔΑ παρέστησαν, πλην της Προέδρου, κας Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, οι Επιστημονικοί Συνεργάτες κ.κ. Χ. Μουκίου, Χ. Παπαδοπούλου και Β. Γεωργακόπουλος και η γραμματέας κα Κ. Πάντου, ενώ την κα Khan συνόδευσαν δυο εκπρόσωποι της Διεθνούς Αμνηστίας.

Η συζήτηση, η οποία διεξήχθη σε ιδιαίτερα θερμό κλίμα, δεδομένου ότι και το Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Αμνηστίας είναι μέλος της ΕΕΔΑ, υπήρξε πολύπλευρη και εποικοδομητική. Σε συνέχεια ανταλλαγής απόψεων για ζητήματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε εθνική και διεθνή κλίμακα, αναζητήθηκαν τρόποι ενδυνάμωσης και παραπέρα προώθησης μιας ήδη καρποφόρας συνεργασίας. Στο επίκεντρο των συνομιλιών τέθηκε έγγραφο του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας με θέμα «σχολιασμός του τροποποιημένου σχεδίου νόμου για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας» (Φεβρουάριος 2006), ενώ η Πρόεδρος εξήρε τόσο την γενικότερη συνεισφορά της Διεθνούς Αμνηστίας, όσο και την ιδιαίτερη ευαισθησία της κας Khan στην αντιμετώπιση και επίλυση κρίσεων σχετιζομένων με τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

**4. ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΕΔΑ ΜΕ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ
ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ, ΑΘΗΝΑ, 14.12.06**

4. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΑΘΗΝΑ, 14.12.2006

Με πρωτοβουλία του Προέδρου της ΕΕΔΑ, κ. Κωστή Παπαϊωάννου, τριάντα ελληνικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις προσκλήθηκαν σε μια πρώτη συνάντηση εργασίας στις 14/12/2006 στα γραφεία της.

Αυτή η πρόσκληση τοποθετείται μέσα στο πλαίσιο της επιθυμίας της Επιτροπής να διευρύνει την συνεργασία της και με άλλες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, πέραν των έξι που συμμετέχουν στην σύνθεσή της, εκτιμώντας πως αυτές αποτελούν πολύτιμη πηγή ενημέρωσης, που θα της επιτρέψουν να διαμορφώνει επαρκέστερα τεκμηριωμένες και εμπειριστατωμένες προτάσεις, σχετικές με κοινωνική πολιτική ή νομοθετικές ρυθμίσεις που να απαντούν σε ελλείμματα κατοχύρωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αλλά και αντιστρόφως, η ΕΕΔΑ θεωρεί πως μια πιο συστηματική ανταλλαγή απόψεων και συνεργασία με τις ΜΚΟ είναι χρήσιμη και για τις τελευταίες, στον βαθμό που θα τους επιτρέψει να διαμορφώνουν μια ακριβέστερη εικόνα των θεματικών προτεραιοτήτων, από πλευράς της Επιτροπής, στο πεδίο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στην πρόσκληση ανταποκρίθηκαν είκοσι από τις τριάντα προσκληθείσες οργανώσεις:

1. Ελληνική Ένωση για τα ΔΤΑ : Γιάννης Ιωαννίδης
2. Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Αμνηστίας: Συμεών Μπούρας
3. Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες: Ηρώ Νικολακοπούλου-Στεφάνου
4. PRAKSIS: Τζανέτος Αντύπας
5. Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης: Νίκη Ρουμπάνη
6. Αντιγόνη: Νάσος Θεοδωρίδης, Ειρήνη Γούναρη
7. Σύνδεσμος Αντιρρησιών Συνείδησης: Λάζαρος Πετρομελίδης
8. WWF ΕΛΛΑΣ: Αθηνά Δεσίπη
9. ΑΡΣΙΣ: Κατερίνα Πούτου
10. UNICEF: Ηλίας Λυμπέρης
11. ΕΣΑμΕΑ (Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία): Δημήτρης Λογαράς, Χρήστος Νάστας
12. ΚΕΜΟ (Κέντρο Ερευνών Μειονοτικών Ομάδων): Δημήτρης Τσιτσελίκης
13. MSF Ελλάδας: Απόστολος Βεΐζης
14. ΙΚΑΘΒ (Ιατρικό Κέντρο Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων): Δημόκριτος Σαραντίδης
15. ΕΠΣΕ (Ελληνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών του Ελσίνκι): Παναγι-

- ώτης Δημητράς
16. ACT UP Ελλάς: Κωνσταντίνος Καμπουράκης, Κατερίνα Μπότση
 17. Ένωση Ελληνίδων Νομικών: Ίρις Αυδή-Καλκάνη
 18. ΟΛΚΕ (Ομοφυλοφιλική και Λεσβιακή Κοινότητα Ελλάδας): Γρηγόρης Βαλλιανάτος, Ευαγγελία Βλάμη
 19. Κίνηση Πολιτών για μια Ανοικτή Κοινωνία: Σπύρος Φραγκούλης
 20. Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων: Έφη Καλλιγιά

Η απουσία εκπροσώπων τριών (ΣΔΓ, ΙΜΔΑ και ΠΟΣΕΡ) από τις έξι ΜΚΟ που συμμετέχουν στην σύνθεση της ΕΕΔΑ, προφανώς οφείλεται στο ότι αυτές έκριναν πως οι απόψεις τους κατατίθενται μέσα στα πλαίσια της θεσμοθετημένης συνεργασίας τους με το σώμα.

Σημειώνεται πως η ΕΣΑμΕΑ με έγγραφό της, ήδη πριν από την συνάντηση εργασίας, είχε δηλώσει πως επιθυμεί να γίνει μέλος της ΕΕΔΑ.

Ακολουθεί καταγραφή των θεματικών που αναφέρθηκαν ως εν δυνάμει πεδία συνεργασίας μεταξύ ΕΕΔΑ και ΜΚΟ:

- Η Ν. Ρουμπάνη (Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης) πρότεινε τα θέματα της ενδο-οικογενειακής βίας (ειδικότερα την επιμόρφωση για την εφαρμογή του σχετικού νόμου και για την στήριξη των θυμάτων), των Ρομά (και ειδικότερα θεμάτων υγείας που τους αφορούν, πχ. επιμόρφωσης για θέματα διατροφής, αντισύλληψης, κλπ), του trafficking (υπενθυμίζοντας την αποτελεσματικότητα της «άτυπης» Ομάδας Γαλασίου στα πλαίσια σχετικών δράσεων), και την επιμόρφωση επιμορφωτών για τα ΔτΑ (ToT: Training of Trainers). Ανέφερε πως συνεργάστηκαν με το ΥΠΕΠΘ στα πλαίσια της πρώτης φάσης της Ολυμπιακής Παιδείας. Τόνισε την ανάγκη πρόσβασης στην γνώση περί δικαιωμάτων ακριβώς των ανθρώπων που πλήττονται (ανάπηροι, μειονότητες, παιδιά, κ.α.) και σημείωσε πως χρήσιμο θα ήταν να διαμορφωθούν κάποιοι «δείκτες» γνώσης και κατανόησης των δικαιωμάτων από τους φορείς τους. Υπογράμμισε ακόμη την ανάγκη συντονισμού ενεργειών, προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων.
- Ο Π. Δημητράς (ΕΠΣΕ) πρότεινε να δοθεί έμφαση στα θέματα Ρομά, αστυνομικής βίας και ατιμωρησίας, trafficking, και της ανεπάρκειας της δικαιοσύνης στην εφαρμογή του 927/79 («περί κολασμού πράξεων ή ενεργειών αποσκοπούσων εις φυλετικές διακρίσεις»). Εισηγήθηκε επίσης την εκπροσώπηση ευάλωτων μειονοτικών ομάδων σε προσεχείς συναντήσεις, την ενίσχυση του ρόλου της ΕΕΔΑ στην διαδικασία σύνταξης των εκθέσεων της Ελλάδας στους διεθνείς οργανισμούς (ενδεικτικά αναφέρθη-

κε στην έκθεση στην CEDAW που εξετάζεται στις 17/1/2007) και την συμμετοχή της στην διαμόρφωση των απαντήσεων στα «list of issues» που συντάσσουν οι μηχανισμοί παρακολούθησης της εφαρμογής των διεθνών συμβάσεων. Γενικότερα πρότεινε στην ΕΕΔΑ να γίνει πιο εξωστρεφής (και μέσα στην χώρα και προς τα έξω), ώστε να αυξήσει την προστιθέμενη αξία των αποφάσεών της και των εκθέσεών της.

- Η Ειρήνη Γούναρη (Αντιγόνη) πρότεινε μια ουσιαστική παρέμβαση της ΕΕΔΑ προς τα Υπουργεία για την συστηματική τήρηση στατιστικών στοιχείων που αφορούν στα ΔΤΑ, αναφέροντας τις δυσκολίες που συναντά η Αντιγόνη όσον αφορά την εύρεση αξιόπιστων πηγών για την τεκμηρίωση πχ. ρατσιστικών εκδηλώσεων. Ο Ν. Θεοδωρίδης πρότεινε να οργανώνει η ΕΕΔΑ θεματικού χαρακτήρα ημερίδες.
- Ο Γ. Ιωαννίδης (Ελληνική Ένωση για τα ΔΤΑ) πρότεινε να κληθούν φορείς που ασχολούνται με θέματα απεξάρτησης σε ενδεχόμενη προσεχή συνάντηση με αυτό το θέμα.
- Η Κ. Πούτου (ΑΡΣΙΣ) πρότεινε συνεργασίες στον τομέα της εκπαίδευσης στα ΔΤΑ και στα θέματα παιδικής παραβατικότητας και χώρων εγκλεισμού. Ανέφερε ότι η Άρσις μεταφράζει το Compass του CoE. Επανέλαβε το έλλειμμα συστηματικής καταγραφής και τεκμηρίωσης σε διάφορα θέματα ΔΤΑ, από την πλευρά της διοίκησης.
- Ο Η. Λυμπέρης (UNICEF) πρότεινε την ενασχόληση με θέματα παιδιών. Τόνισε την έλλειψη πολιτειακού συντονιστικού φορέα στην διαχείριση θεμάτων που άπτονται των παιδιών, όπως και την έλλειψη στατιστικών στοιχείων.
- Αρκετοί συμμετέχοντες σημείωσαν πως σκόπιμο θα ήταν να εκπροσωπείται στην ΕΕΔΑ και το Υπουργείο Υγείας, καθώς αρκετά προς εξέταση θέματα τέμνονται με το πεδίο αρμοδιότητάς του.
- Ο Σ. Φραγκούλης (Κίνηση Πολιτών για μια Ανοικτή Κοινωνία) ανέφερε πως η Κίνηση έχει εκδώσει πρακτικό οδηγό προσφυγής στο ΕΔΔΑ και δεσμεύτηκε να στείλει αντίτυπο, τόσο στην ΕΕΔΑ όσο και στους υπόλοιπους συμμετέχοντες.
- Ο Δ. Σαραντίδης αναφέρθηκε στην κατάφωρη παραβίαση δικαιωμάτων των ασθενών στα νοσοκομεία και πρότεινε την ενασχόληση και με αυτό το θέμα.
- Η Ε. Καλλιγά (Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων) πρότεινε την διερεύνηση θεμάτων σχετικών με παιδιά και με την οικογενειακή βία.
- Ο Κ. Τσιτσελίκης (ΚΕΜΟ) εξέφρασε τους προβληματισμούς του για το κατά πόσο η ΕΕΔΑ έχει την βούληση, ως σώμα, να «ενηλικιωθεί» και διαμορφώσει τους όρους, τους τρόπους και τα μέσα

ουσιαστικής «πολιτικής» παρέμβασης στα δικαιωματικά πράγματα.

Στο κλείσιμο της συνάντησης, συμφωνήθηκε να αποσταλεί στους συμμετέχοντες σύνοψη των θεμάτων που εθίγησαν κατά την συζήτηση και που η ΕΕΔΑ θα συμπεριλάβει στην άμεση ατζέντα της. Ανακεφαλαιώνοντας, αυτά είναι:

- Ενδο-οικογενειακή βία
- Trafficking
- Δικαιώματα Παιδιών (παραβατικότητα, σεξουαλική βία)
- Εκπαίδευση στα ΔΤΑ (συμπεριλαμβανομένης και της Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών-ΤοΤ)
- Αστυνομική βία, ατιμωρησία
- Θέματα Ρομά, και
- Θέματα ρατσισμού

**5. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΗΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΤΗΣ ΚΟΡΕΑΣ
ΑΘΗΝΑ, 30.1.2007**

**5. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΤΗΣ ΚΟΡΕΑΣ,
ΑΘΗΝΑ, 30.1.2007**

Σκοπός της συνάντησης ήταν η ανταλλαγή απόψεων και η αμοιβαία ενημέρωση για τις δραστηριότητες των δυο ομολόγων Επιτροπών επί ζητημάτων Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Της ξένης αντιπροσωπείας ηγήθηκαν οι Επίτροποι κύριοι Kang-ja Jung και Young ae Choi, ενώ την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε ο Β΄ Αντιπρόεδρος, κ. Λ.-Α. Σισιλιάνος, με τη συνδρομή των Επιστημονικών Συνεργατών, κ.κ. Χ. Παπαδοπούλου και Β. Γεωργακόπουλου, και της γραμματέως κας Κ. Πάντου.

Ειδικότερα, ερωτήματα τέθηκαν σχετικά με την σύνθεση της ΕΕΔΑ, το καθεστώς που διέπει τον διορισμό των μελών της, τον χειρισμό καταγγελιών από μέρους της, τη σχέση της με την κυβέρνηση, τη «Διακήρυξη των Αθηνών» (2001), τους αντιρρησίες συνείδησης αλλά και ζητήματα μεταναστευτικής πολιτικής.

Από την πλευρά της, η ξένη αντιπροσωπεία αναφέρθηκε σε θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της Εθνικής Επιτροπής της Κορέας και ιδίως σε ζητήματα που αφορούν τα δικαιώματα των ανηλίκων και υπερηλίκων, σε θέματα εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που επικρατεί στην Βόρειο Κορέα.

Η συνάντηση υπήρξε ιδιαίτερα εποικοδομητική, δεδομένου ότι πραγματοποιήθηκε σε συνέχεια προηγούμενης επίσκεψης εκπροσώπων της προαναφερθείσας Επιτροπής στα γραφεία της ΕΕΔΑ. Σημειώνεται ότι ο Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής της Κορέας εξελέγη στην θέση του αντιπροέδρου του Διεθνούς Συντονιστικού Οργάνου των Εθνικών Επιτροπών, κατά την ετήσια σύνοδο του οργάνου, που έλαβε χώρα στην Γενεύη στις 23.03.2007.

ΜΕΡΟΣ Θ΄
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. ΙΔΡΥΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΕΔΑ

ΝΟΜΟΣ 2667/1998, ΙΔΡΥΤΙΚΟΣ ΤΗΣ ΕΕΔΑ

Όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 15 του ν. 2790/2000,
το άρθρο 18 του ν. 3051/2002 και το άρθρο 23 του
ν.3156/2003

**ΝΟΜΟΣ 2667/1998
(ΦΕΚ Α' 281/18.12.1998)**

**Σύσταση Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του
Ανθρώπου [και Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής]**

4341

**ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 281

18 Δεκεμβρίου 1998

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2667

Σύσταση Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Εθνική Επιτροπή για τα δικαιώματα του ανθρώπου

Άρθρο 1

Σύσταση και αποστολή

1. Συνιστάται Εθνική Επιτροπή για τα δικαιώματα του ανθρώπου, η οποία υπάγεται στον Πρωθυπουργό.
2. Η Επιτροπή υποστηρίζεται ως προς τη στελέχωση και την υποδομή της από τη Γενική Γραμματεία του Υπουργικού Συμβουλίου, και ο προϋπολογισμός της εντάσσεται στον προϋπολογισμό της υπηρεσίας αυτής.
3. Η Επιτροπή έχει δική της γραμματεία. Της γραμματείας προτίθεται ο Πρόεδρος της Επιτροπής.
4. Η Επιτροπή αποτελεί συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου.
5. Η Επιτροπή έχει ως αποστολή:
 - α) Τη διαρκή παρακολούθηση αυτών των θεμάτων, τη δημόσια ενημέρωση και την προώθηση της σχετικής έρευνας.
 - β) Την ανταλλαγή εμπειριών σε διεθνές επίπεδο με ανάλογα όργανα διεθνών οργανισμών, όπως ο Ο.Η.Ε., το Συμβούλιο της Ευρώπης, ο Ο.Α.Σ.Ε. ή άλλων κρατών.
 - γ) Τη διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής σε θέματα του αντικείμενου της.
6. Η Επιτροπή ιδίως:
 - α) Εξετάζει ζητήματα σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου που της θέτει η Κυβέρνηση ή η Δίσκεψη των Προέδρων της Βουλής ή της προτείνουν τα μέλη της ή Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.
 - β) Υποβάλλει συστάσεις και προτάσεις, εκπονεί μελέτες, υποβάλλει εκθέσεις και γνωμοδοτεί για τη λήψη

νομοθετικών, διοικητικών ή άλλων μέτρων που συμβάλουν στη βελτίωση της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

γ) Αναπτύσσει πρωτοβουλίες για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, και των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης σε θέματα σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

δ) Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για την καλλιέργεια του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος.

ε) Εκφέρει γνώμη για εκθέσεις που πρόκειται να υποβάλει η χώρα σε διεθνείς οργανισμούς για συναφή θέματα.

στ) Διατηρεί μόνιμη επικοινωνία και συνεργάζεται με διεθνείς οργανισμούς, παρεμφερή όργανα άλλων χωρών, καθώς και εθνικές ή διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

ζ) Γνωστοποιεί δημόσια τις θέσεις της με κάθε πρόσφορο τρόπο.

η) Συντάσσει ετήσια έκθεση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

θ) Οργανώνει Κέντρο Τεκμηρίωσης για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

ι) Εξετάζει την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις του διεθνούς δικαίου για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και εκφέρει σχετική γνώμη προς τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας.

Άρθρο 2

Σύνθεση της Επιτροπής

1. Η Επιτροπή απαρτίζεται από τα εξής μέλη:
 - α) Από τον Πρόεδρο της ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας.
 - β) Από έναν εκπρόσωπο της Γ.Σ.Ε.Ε. και έναν εκπρόσωπο της Α.Δ.Ε.Δ.Υ..
 - γ) Από τέσσερις εκπροσώπους Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που η δράση τους καλύπτει την περιοχή των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η Επιτροπή μπορεί, με την επιφύλαξη του άρθρου 9, να αποφασίζει τη διεύρυνσή της με τη συμμετοχή δύο επιπλέον εκπροσώπων άλλων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.

δ) Από εκπροσώπους των αναγνωρισμένων κομμάτων κατά τον Κανονισμό της Βουλής. Κάθε κόμμα ορίζει έναν εκπρόσωπο.

ε) Ένα Συμβούλο της Επικρατείας και έναν Αρεοπαγίτη, που ορίζονται με απόφαση του Προέδρου του οικείου Δικαστηρίου.

στ) Από το Συνήγορο του Πολίτη.

ζ) Από ένα μέλος της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, που προτείνεται από τον Πρόεδρό της.

η) Από ένα μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοηλεκτρονικής, που προτείνεται από τον Πρόεδρό του.

θ) Από ένα μέλος της Εθνικής Επιτροπής Βιοθικής, που προέρχεται από τις επιστήμες της Βιολογίας, της Γενετικής ή της Ιατρικής και προτείνεται από τον Πρόεδρό της.

ι) Από δύο πρόσωπα εγνωσμένου κύρους με ειδικές γνώσεις σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου που ορίζονται από τον Πρωθυπουργό.

ια) Από έναν εκπρόσωπο των Υπουργείων Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών, Δικαιοσύνης, Δημόσιας Τάξης, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, που ορίζονται με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού.

ιβ) Από τρεις καθηγητές ή αναπληρωτές καθηγητές του Δημοσίου Δικαίου ή του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου. Κατά την πρώτη μετά τη συγκρότησή της συνεδρίαση η Επιτροπή διενεργεί κλήρωση, στην οποία μετέχουν τα εξής Τμήματα των Α.Ε.Ι. της χώρας: α) το Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, β) το Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, γ) το Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Θράκης, δ) το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, ε) το Γενικό Τμήμα Δικαίου του Πάντειου Πανεπιστημίου, στ) το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πάντειου Πανεπιστημίου. Τα Τμήματα αυτά προτείνουν από έναν καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή Δημοσίου Δικαίου ή Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου. Τα Τμήματα των Α.Ε.Ι. υποχρεούνται να ορίσουν τον εκπρόσωπό τους εντός δμήνιου από τη λήψη της πρόσκλησης της Επιτροπής.

Με απόφαση της Επιτροπής είναι δυνατόν να προστεθούν, για τις επόμενες κληρώσεις, και άλλα Τμήματα των Α.Ε.Ι. της χώρας με όμοιο αντικείμενο. Η Επιτροπή διενεργεί έξι (6) μήνες, πριν από τη λήξη της θητείας της, κλήρωση μεταξύ των παραπάνω Τμημάτων, για την επόμενη θητεία.

ιγ) Από ένα μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.

2 Για τα μέλη της Επιτροπής προβλέπονται ισόριθμοι αναπληρωτές, που ορίζονται όπως και τα τακτικά μέλη της.

3 Τα μέλη της Επιτροπής και οι αναπληρωτές τους ορίζονται με απόφαση του Πρωθυπουργού για θητεία τριών (3) ετών.

4 Ο Πρωθυπουργός καλεί με έγγραφό του τα μέλη της Επιτροπής σε συνεδρίαση, προκειμένου να εκλεγεί ο Πρόεδρος, ο Α' και ο Β' Αντιπρόεδρος της. Για την εκλογή Προέδρου και Αντιπροέδρων απαιτείται η απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών της Επιτροπής που διαθετούν ψήφο. Ος Πρόεδρος και Αντιπρόεδροι μπορεί να εκλεγούν μέλη που προέρχονται από τις

κατηγορίες των εδαφίων α', β', ε', ι' και ιβ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

5. Οι εκπρόσωποι των Υπουργείων συμμετέχουν στη λήψη των αποφάσεων χωρίς δικαίωμα ψήφου.

6. Η Επιτροπή θεωρείται ότι έχει νόμιμο συγκροτηθεί, εφόσον έχουν ορισθεί δύο από τα μέλη του εδαφίου α' και τα μέλη των εδαφίων γ', ε', ι' και ια' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

7. Τα μέλη της νέας σύνθεσης της Επιτροπής ορίζονται το αργότερο δύο (2) μήνες πριν από τη λήξη της θητείας της προηγούμενης.

8. Ο τρόπος συγκρότησης της Επιτροπής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια ρυθμίζεται με απόφαση του Πρωθυπουργού.

Άρθρο 3

Ανάθεση εξειδικευμένων μελετών

1. Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης μπορεί να αναθέτει, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, με σύμβαση έργου την εκπόνηση εξειδικευμένων μελετών για τους σκοπούς της σε επιστημονικές ομάδες εργασίας.

2. Οι ομάδες εργασίας μετά το πέρας της σχετικής μελέτης υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή, η οποία μπορεί να δημοσιοποιείται με απόφασή της.

Άρθρο 4

Λειτουργία της Επιτροπής

1. Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά κάθε δύο μήνες και εκτάκτως ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου ή αίτηση πέντε (5) τουλάχιστον μελών της. Τα μέλη προσκαλούνται από τον Πρόεδρο με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο.

2. Η Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία εφόσον: α) παρίσταται η απόλυτη πλειοψηφία των μελών της και β) μεταξύ των παρόντων μελών της περιλαμβάνεται ο Πρόεδρος της Επιτροπής ή ένας Αντιπρόεδρος.

3. Οι Αντιπρόεδροι αναπληρώνουν τον Πρόεδρο κατά τη σειρά της τάξεώς τους, όταν ο τελευταίος ελλείπει, κωλύεται ή απουσιάζει.

4. Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

5. Η Επιτροπή καλεί κατά την κρίση της σε ακρόαση πρόσωπα, τα οποία μπορεί να διευκολύνουν το έργο της με την παρουσίαση προσωπικών εμπειριών ή τη διατύπωση απόψεων σχετικών με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

6. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών καθορίζεται η αποζημίωση των μελών της Επιτροπής, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων περί αμοιβής ή αποζημίωσης λόγω συμμετοχής σε συμβούλια και επιτροπές του δημόσιου τομέα.

7. Με απόφαση του Πρωθυπουργού καταρτίζεται ο Κανονισμός λειτουργίας της Επιτροπής. Με τον Κανονισμό ρυθμίζεται η δημιουργία τμημάτων, η κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των τμημάτων και των μελών, η διαδικασία κλήσης και ακρόασης των προσώπων που καλούνται και κάθε άλλη λεπτομέρεια. Με απόφαση του

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

4343

Πρωθυπουργού, ύστερα από γνώμη της Επιτροπής, μπορεί να τροποποιείται ο Κανονισμός.

Άρθρο 5 Ετήσια έκθεση

Η Επιτροπή υποβάλλει έως το τέλος Ιανουαρίου κάθε έτους την έκθεση στον Πρωθυπουργό, στον Πρόεδρο της Βουλής και στους αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στο Εθνικό και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο 6 Συνδρομή δημοσίων υπηρεσιών

1. Στο τέλος κάθε έτους τα Υπουργεία που μετέχουν με εκπρόσωπό τους στην Επιτροπή καταθέτουν έκθεση με τις παρατηρήσεις τους για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου στον τομέα ευθύνης τους.

2. Για την εκπλήρωση της αποστολής της η Επιτροπή μπορεί να ζητά από τις δημόσιες υπηρεσίες καθώς και από ιδιώτες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή οποιοδήποτε στοιχείο σχετίζεται με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Ο Πρόεδρος μπορεί να λαμβάνει γνώση εγγράφων και άλλων στοιχείων που χαρακτηρίζονται ως απόρρητα. Οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν το έργο της Επιτροπής.

Άρθρο 7 Επιστημονικοί Συνεργάτες

1. Συνιστώνται δύο (2) θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 25 του ν. 1943/1991 (ΦΕΚ 50 Α'), με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου διάρκειας τριών (3) ετών. Η σύμβαση αυτή μπορεί να ανανεώνεται.

Η πλήρωση των θέσεων πραγματοποιείται ύστερα από δημόσια πρόσκληση της Επιτροπής για υποβολή υποψηφιοτήτων. Η επιλογή μεταξύ των υποψηφίων γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 2, 5 και 6 του άρθρου 19 του ν. 2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 2527/1997 (ΦΕΚ 206 Α'), από πέντε μέλη της Επιτροπής που διαβέθουν ψήφο, τα οποία ορίζονται από τον Πρόεδρό της.

2. Οι επιστημονικοί συνεργάτες επικουρούν την Επιτροπή, προετοιμάζοντας εισηγήσεις για θέματα που τους ανατίθενται και την ενημερώνουν για τις εργασίες των διεθνών οργανισμών και διεθνών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Επίσης τηρούν σχετικό αρχείο κειμένων και επιστημονικών μελετών.

3. Οι αποδοχές των επιστημονικών συνεργατών που προσλαμβάνονται κατά την παράγραφο 1 αυτού του άρθρου καθορίζονται με την απόφαση της παρ. 6 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων περί αποδοχών ειδικού επιστημονικού προσωπικού.

Άρθρο 8 Γραμματεία της Επιτροπής

1. Συνιστώνται μία (1) θέση γραμματέα και τρεις (3)

θέσεις γραμματειακής και τεχνικής υποστήριξης της Επιτροπής.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών, Οικονομικών και Δικαιοσύνης ρυθμίζονται:

α) Η κατά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα κατανομή των θέσεων της παρ. 1, καθώς και τα θέματα της οργάνωσης της γραμματείας και τεχνικής υποστήριξης της Επιτροπής.

β) Η πλήρωση των θέσεων της παρ. 1 που μπορεί να γίνει και με διάθεση ή απόσπαση δημοσίων υπαλλήλων ή υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. ή εργαζομένων με σύμβαση εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. ή σε Ν.Π.Ι.Δ. οποιασδήποτε μορφής που τελούν υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του Κράτους.

γ) Κάθε θέμα που αφορά την υπηρεσιακή κατάσταση και τις αποδοχές αυτού του προσωπικού.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται να αποσπάται ως γραμματέας της Επιτροπής υπάλληλος Υπουργείου ή Ν.Π.Δ.Δ. με βαθμό Α' ή Β' της κατηγορίας ΠΕ, τον οποίο προτείνει ο Πρόεδρος της Επιτροπής.

4. Ως την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παρ. 1, η Επιτροπή επιτρέπεται να απασχολεί υπαλλήλους και χρησιμοποιεί τεχνική υποστήριξη που της διαβέθουν τα Υπουργεία Εξωτερικών και Δικαιοσύνης σύμφωνα με αποφάσεις των αρμόδιων Υπουργών.

Άρθρο 9 Μεταστατικές διατάξεις

Στην πρώτη σύνθεση της Επιτροπής εκπροσωπούνται οι εξής Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις: η Διεθνής Αμνηστία, η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, το Ίδρυμα Μαργακοπούλου για τα δικαιώματα του Ανθρώπου και το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες.

δ) Από εκπροσώπους των αναγνωρισμένων κομμάτων κατά τον Κανονισμό της Βουλής. Κάθε κόμμα ορίζει έναν εκπρόσωπο.

ε) Ένα Συμβούλο της Επικρατείας και έναν Αρεοπαγίτη, που ορίζονται με απόφαση του Προέδρου του οικείου Δικαστηρίου.

στ) Από το Συνήγορο του Πολίτη.

ζ) Από ένα μέλος της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, που προτείνεται από τον Πρόεδρό της.

η) Από ένα μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοηλεκτρονικής, που προτείνεται από τον Πρόεδρό του.

θ) Από ένα μέλος της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής, που προέρχεται από τις επιστημες της Βιολογίας, της Γενετικής ή της Ιατρικής και προτείνεται από τον Πρόεδρό της.

ι) Από δύο πρόσωπα εγνωσμένου κύρους με ειδικές γνώσεις σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου που ορίζονται από τον Πρωθυπουργό.

ια) Από έναν εκπρόσωπο των Υπουργείων Εσωτερικών, Δημοσίας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών, Δικαιοσύνης, Δημόσιας Τάξης, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, που ορίζονται με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού.

ιβ) Από τρεις καθηγητές ή αναπληρωτές καθηγητές του Δημοσίου Δικαίου ή του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου. Κατά την πρώτη μετά τη συγκρότησή της συνεδρίαση η Επιτροπή διενεργεί κλήρωση, στην οποία μετέχουν τα εξής Τμήματα των Α.Ε.Ι. της χώρας: α) το Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, β) το Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, γ) το Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Θράκης, δ) το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, ε) το Γενικό Τμήμα Δικαίου του Πάντειου Πανεπιστημίου, στ) το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πάντειου Πανεπιστημίου. Τα Τμήματα αυτά προτείνουν από έναν καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή Δημοσίου Δικαίου ή Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου. Τα Τμήματα των Α.Ε.Ι. υποχρεούνται να ορίσουν τον εκπρόσωπό τους εντός δμήνιου από τη λήψη της πρόσκλησης της Επιτροπής.

Με απόφαση της Επιτροπής είναι δυνατόν να προστεθούν, για τις επόμενες κληρώσεις, και άλλα Τμήματα των Α.Ε.Ι. της χώρας με όμοιο αντικείμενο. Η Επιτροπή διενεργεί έξι (6) μήνες, πριν από τη λήξη της θητείας της, κλήρωση μεταξύ των παραπάνω Τμημάτων, για την επόμενη θητεία.

ιγ) Από ένα μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.

2 Για τα μέλη της Επιτροπής προβλέπονται ισόριθμοι αναπληρωτές, που ορίζονται όπως και τα τακτικά μέλη της.

3 Τα μέλη της Επιτροπής και οι αναπληρωτές τους ορίζονται με απόφαση του Πρωθυπουργού για θητεία τριών (3) ετών.

4 Ο Πρωθυπουργός καλεί με έγγραφό του τα μέλη της Επιτροπής σε συνεδρίαση, προκειμένου να εκλεγεί ο Πρόεδρος, ο Α' και ο Β' Αντιπρόεδρος της. Για την εκλογή Προέδρου και Αντιπροέδρων απαιτείται η απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών της Επιτροπής που διαθέτουν ψήφο. Ος Πρόεδρος και Αντιπρόεδροι μπορεί να εκλεγούν μέλη που προέρχονται από τις

κατηγορίες των εδαφίων α', β', ε', ι' και ιβ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

5. Οι εκπρόσωποι των Υπουργείων συμμετέχουν στη λήψη των αποφάσεων χωρίς δικαίωμα ψήφου.

6. Η Επιτροπή θεωρείται ότι έχει νόμιμα συγκροτηθεί, εφόσον έχουν ορισθεί δύο από τα μέλη του εδαφίου α' και τα μέλη των εδαφίων γ', ε', ι' και ια' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

7. Τα μέλη της νέας σύνθεσης της Επιτροπής ορίζονται το αργότερο δύο (2) μήνες πριν από τη λήξη της θητείας της προηγούμενης.

8. Ο τρόπος συγκρότησης της Επιτροπής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια ρυθμίζεται με απόφαση του Πρωθυπουργού.

Άρθρο 3

Ανάθεση εξειδικευμένων μελετών

1. Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης μπορεί να αναθέτει, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, με σύμβαση έργου την εκπόνηση εξειδικευμένων μελετών για τους σκοπούς της σε επιστημονικές ομάδες εργασίας.

2. Οι ομάδες εργασίας μετά το πέρας της σχετικής μελέτης υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή, η οποία μπορεί να δημοσιοποιείται με απόφασή της.

Άρθρο 4

Λειτουργία της Επιτροπής

1. Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά κάθε δύο μήνες και εκτάκτως ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου ή αίτηση πέντε (5) τουλάχιστον μελών της. Τα μέλη προσκαλούνται από τον Πρόεδρο με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο.

2. Η Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία εφόσον: α) παρίσταται η απόλυτη πλειοψηφία των μελών της και β) μεταξύ των παρόντων μελών της περιλαμβάνεται ο Πρόεδρος της Επιτροπής ή ένας Αντιπρόεδρος.

3. Οι Αντιπρόεδροι αναπληρώνουν τον Πρόεδρο κατά τη σειρά της τάξεώς τους, όταν ο τελευταίος ελλείπει, κωλύεται ή απουσιάζει.

4. Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

5. Η Επιτροπή καλεί κατά την κρίση της σε ακρόαση πρόσωπα, τα οποία μπορεί να διευκολύνουν το έργο της με την παρουσίαση προσωπικών εμπειριών ή τη διατύπωση απόψεων σχετικών με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

6. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών καθορίζεται η αποζημίωση των μελών της Επιτροπής, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων περί αμοιβής ή αποζημίωσης λόγω συμμετοχής σε συμβούλια και επιτροπές του δημόσιου τομέα.

7. Με απόφαση του Πρωθυπουργού καταρτίζεται ο Κανονισμός λειτουργίας της Επιτροπής. Με τον Κανονισμό ρυθμίζεται η δημιουργία τμημάτων, η κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των τμημάτων και των μελών, η διαδικασία κλήσης και ακρόασης των προσώπων που καλούνται και κάθε άλλη λεπτομέρεια. Με απόφαση του

Άρθρο 15 του Ν. 2790/2000

329

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 24

16 Φεβρουαρίου 2000

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2790

Αποκατάσταση των παλιννοστούντων ομογενών από την
τέως Σοβιετική Ένωση και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδωμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΚΤΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

Άρθρο 1

1. Ομογενείς που κατοικούν σε χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης μπορούν να αποκτήσουν την ελληνική ιθαγένεια μετά από σχετική αίτηση προς την Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου κατοικίας τους εφόσον: α) έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και β) δεν μπορεί να διαπιστωθεί η ελληνική τους ιθαγένεια βάσει των Συνθηκών Άγκυρας και Λωζάννης.

2. Την ελληνική ιθαγένεια αποκτά ο ομογενής με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, έπειτα από γνώμη της οικείας Προξενικής Αρχής περί της ελληνικής του καταγωγής. Την ελληνική καταγωγή διερευνά τριμελής επιτροπή, η οποία αποτελείται από τον Έλληνα Πρόξενο και δύο μέλη. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Απόκεντρωσης και του Υπουργού Εξωτερικών ορίζονται τα μέλη εκάστης επιτροπής, τα ειδικά στοιχεία και η διαδικασία διατύπωσης του πορίσματος της Επιτροπής της παραγράφου αυτής. Οι οριζόμενοι ως μέλη της επιτροπής πρέπει απαραίτητα να είναι Έλληνες πολίτες.

3. Η ελληνική καταγωγή του ενδιαφερομένου διαπιστώνεται μετά από συνέντευξη και βάσει των κατωτέρω ιδία δικαιολογητικών:

- α) διαβατήριο
- β) πιστοποιητικό γέννησης
- γ) πιστοποιητικό γάμου
- δ) πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
- ε) εσωτερικό διαβατήριο, εφόσον υπάρχει
- στ) κάθε άλλο δικαιολογητικό που αποδεικνύει την ελληνική καταγωγή.

Τα ανωτέρω δικαιολογητικά υποβάλλονται νομίμως επικυρωμένα στο πρωτότυπο και σε επίσημη μετάφραση.

4. Η αίτηση με τα υποβληθέντα δικαιολογητικά και τη γνώμη της οικείας Προξενικής Αρχής για την ελληνική καταγωγή του αιτούντος ομογενούς διαβιβάζονται στην οικεία περιφέρεια προκειμένου να εκδοθεί η απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Πριν από κάθε απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας για τη χορήγηση της ελληνικής ιθαγένειας, γνωμοδοτούν ειδικές επιτροπές που συγκροτούνται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Απόκεντρωσης, Εξωτερικών και Δημόσιας Τάξης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ένα μέλος της Επιτροπής ορίζεται υποχρεωτικά από την αντιπροσωπευτικότερη οργάνωση των ομογενών της περιφέρειας. Σε περίπτωση που δεν μπορεί να προσδιοριστεί ποια οργάνωση είναι αντιπροσωπευτικότερη, τότε ορίζεται ως μέλος της Επιτροπής εκπρόσωπος που προτείνει το Προεδρείο του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού (Σ.Α.Ε.).

Έργο των επιτροπών είναι η γνωμοδότηση για την ελληνική καταγωγή των αιτούντων την ελληνική ιθαγένεια που θα προκύπτει από τα προσκομιζόμενα δικαιολογητικά της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου και από συνέντευξη των ενδιαφερομένων, εκτός εάν αυτή έχει πραγματοποιηθεί από την επιτροπή της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται ο αριθμός των επιτροπών, η σύνθεσή τους, η τοπική αρμοδιότητα και ο τρόπος λειτουργίας τους.

5. Η ελληνική ιθαγένεια κτάται από της δόσεως του όρκου από τον ομογενή εντός έτους από τη δημοσίευσή στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόφασης του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

Ο όρκος δίδεται ενώπιον του Έλληνα Προξένου ή του εκπροσώπου του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Ο τύπος του όρκου έχει ως εξής: «Ορκίζομαι να φυλάττω πίστη στην Πατρίδα, υπακοή στο Σύνταγμα και στους νόμους και να εκπληρώνω ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου ως Έλληνας πολίτης». Για την ορκωμοσία συντάσσεται πρωτόκολλο το οποίο υπογράφεται από τον αποκτώντα την ελληνική ιθαγένεια και τον οικείο Έλληνα Πρόξενο ή τον εκπρόσωπο του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

6. Τα ανήλικα τέκνα του ομογενούς, που αποκτά την ελληνική ιθαγένεια κατά τα ανωτέρω, γίνονται Έλληνες από τον χρόνο ορκωμοσίας του γονέα τους και εγγράφονται

«παλιννόστηση» στους ανωτέρω ομογενείς θεωρούνται νόμιμες.

Άρθρο 14

Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του ν. 1104/ 1980, όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 87 του ν. 1892/1990, εφαρμόζονται αναλόγως προκειμένου να διατεθούν δημόσιοι υπάλληλοι και υπάλληλοι φορέων του δημόσιου τομέα ως εθνικοί εμπειρογνώμονες σε υπηρεσίες χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, υποψήφιων για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στα πλαίσια προγραμμάτων που υλοποιούνται από αυτήν ή τα Κράτη - Μέλη. Η διάθεση γίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του οικείου Υπουργού. Η ισχύς της παρούσας ρύθμισης αρχίζει από την 1η Νοεμβρίου 1999.

Άρθρο 15

1. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του ν. 2667/1998 (ΦΕΚ 281 Α') αντικαθίσταται, αφότου ίσχυσε, ως εξής:

«Ως Πρόεδρος και Αντιπρόεδροι μπορεί να εκλεγούν μέλη που προέρχονται από τις κατηγορίες των εδαφίων α', β', γ', ε', ι' και ιβ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.»

2. Η παράγραφος 6 του άρθρου 2 του ν. 2667/1998 αντικαθίσταται, αφότου ίσχυσε, ως εξής:

«6. Η Επιτροπή θεωρείται ότι έχει νόμιμα συγκροτηθεί εφόσον έχουν οριστεί δύο από τα μέλη του εδαφίου γ' και τα μέλη των εδαφίων α', ε', ι' και ια' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.»

Άρθρο 16

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επί μέρους διατάξεις του.

Παραγγέλωμε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 15 Φεβρουαρίου 2000

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Β. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Γ. ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Λ. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Μ. ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΑΙΓΑΙΟΥ

Σ. ΜΠΕΝΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Α. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Γ. ΑΡΣΕΝΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Μ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΥ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Ε. ΠΑΠΑΖΩΗ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ

Ι. ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ

Ο ΑΝΑΠΛ. ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Χ. ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Γ. ΝΙΩΤΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 15 Φεβρουαρίου 2000

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Ε. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Άρθρο 18 του Ν. 3051/2002

4343

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 220

20 Σεπτεμβρίου 2002

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3051

Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδωμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ρυθμίσεις για τις συνταγματικά κατοχυρωμένες
ανεξάρτητες αρχές

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής – Έννοια μέλους

1. Στις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου υπάγονται τα μέλη και το προσωπικό των ανεξάρτητων αρχών των οποίων η συγκρότηση και η λειτουργία προβλέπεται στο Σύνταγμα.

2. Ως «μέλη ανεξάρτητης αρχής» για την εφαρμογή του παρόντος νόμου θεωρούνται ο Πρόεδρος ή το ανώτατο μονοπρόσωπο όργανο διοίκησής της, ο Αντιπρόεδρος και τα άλλα μέλη, καθώς και οι αναπληρωτές αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν κάθε αρχή.

Άρθρο 2

Λειτουργική Ανεξαρτησία

1. Οι ανεξάρτητες αρχές απολαύουν λειτουργικής ανεξαρτησίας και δεν υπόκεινται σε εποπτεία και έλεγχο από κυβερνητικά όργανα ή άλλες διοικητικές αρχές. Οι ανεξάρτητες αρχές υπόκεινται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής.

2. Οι πιστώσεις για τη λειτουργία των ανεξάρτητων αρχών εγγράφονται υπό ίδιο φορέα στον προϋπολογισμό των οικείων Υπουργείων. Τον προϋπολογισμό εισηγείται στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών ο Πρόεδρος της οικείας ανεξάρτητης αρχής, ο οποίος είναι και διατάκτης των δαπανών της.

3. Με ειδικό κανονισμό που καταρτίζει κάθε ανεξάρτητη αρχή και εγκρίνεται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών ρυθμίζονται τα θέματα της οικονομικής της διαχείρισης.

4. Ο Πρόεδρος της ανεξάρτητης αρχής έχει την ευθύνη λειτουργίας της σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και ασκεί όλες τις προς τούτο αρμοδιότητες. Ειδικότερα:

α. Εκπροσωπεί την ανεξάρτητη αρχή δικαστικώς και εξωδικώς.

β. Συντονίζει και κατευθύνει τις υπηρεσίες της.

γ. Παρακολουθεί την εκτέλεση των αποφάσεων, πορισμάτων και οποιωνδήποτε άλλων πράξεων της αρχής.

δ. Είναι ο διοικητικός προϊστάμενος του προσωπικού της και ασκεί την επ' αυτού πειθαρχική εξουσία. Ο Πρόεδρος της ανεξάρτητης αρχής μπορεί με απόφασή του να εξουσιοδοτεί μέλη ή άλλα όργανα της να υπογράφουν «με εντολή προέδρου» έγγραφα ή άλλες πράξεις της.

5. Η σύσταση θέσεων και γενικότερα η οργάνωση των υπηρεσιών της ανεξάρτητης αρχής καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών έπειτα από πρόταση της ανεξάρτητης αρχής και γνώμη του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

6. Οι ανεξάρτητες αρχές μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις με ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ερευνητικά πανεπιστημιακά ινστιτούτα και ερευνητικά ιδρύματα, καθώς και με ειδικούς επιστήμονες ή τεχνικούς με ειδικές γνώσεις και εμπειρία για την εκτέλεση έργων ή την εκπόνηση μελετών, που εντάσσονται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

7. Τα θέματα εσωτερικής λειτουργίας κάθε ανεξάρτητης αρχής ρυθμίζονται από εσωτερικό Κανονισμό που εκδίδεται από την ίδια και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ο οποίος πρέπει να είναι σύμφωνος με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Ως την έκδοση Κανονισμού Λειτουργίας εφαρμόζονται οι ισχύουσες κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου διατάξεις ή κανονισμοί κατά το μέρος που δεν είναι αντίθετοι με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

8. Κατά των εκτελεστών αποφάσεων των ανεξάρτητων αρχών μπορεί να ασκηθεί αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και οι προβλεπόμενες στο Σύνταγμα και τη νομοθεσία διοικητικές προσφυγές. Ένδικο βοηθήματα κατά των αποφάσεων των ανεξάρτητων αρχών μπορεί να ασκεί και ο κατά περίπτωση αρμόδιος Υπουργός.

9. Οι ανεξάρτητες αρχές έχουν την ικανότητα να παρί-

ζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 (εκτός από το εδάφιο τρίτο) του άρθρου 40 και των άρθρων 41 και 42.

3. Αν ακυρωθεί η εκλογή, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται ανάμεσα στους ίδιους υποψηφίους που είχαν ανακηρυχθεί νόμιμα.»

Άρθρο 16

Στο Υπουργείο Αιγαίου συνιστώνται 25 θέσεις μόνιμου προσωπικού. Η κατανομή των θέσεων αυτών σε κλάδους ή ειδικότητες και ο καθορισμός των προσόντων τους θα γίνει με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Αιγαίου.

Άρθρο 17

Αιτήσεις υποψηφίων πτυχιούχων Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων (Τ.Ε.Ε.) Α' κύκλου βοηθών νοσηλευτών, που αποφοίτησαν τον Ιούνιο του έτους 2001 και υποβλήθηκαν σε φορείς του δημόσιου τομέα για διορισμό χωρίς την κατοχή άδειας άσκησης επαγγέλματος, γίνονται δεκτές σε εκκρεμείς διαδικασίες διορισμού.

Οι χορηγούμενες σε πτυχιούχους Τ.Ε.Ε. Α' κύκλου βοηθούς νοσηλευτές, που αποφοίτησαν τον Ιούνιο του έτους 2001, άδειες άσκησης επαγγέλματος θεωρούνται ότι εκδόθηκαν στις 15.6.2001. Οι ενδιαφερόμενοι που δεν έχουν καταθέσει αίτηση για τη χορήγηση της άδειας επαγγέλματος οφείλουν να υποβάλλουν σχετική αίτηση μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση αυτού του νόμου.

Άρθρο 18

Η θητεία των μελών της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου που μετέχουν στην πρώτη σύνθεσή της λήγει, ανεξάρτητα από το χρόνο διορισμού τους, τη 15η Μαρτίου 2003.

Άρθρο 23 του Ν. 3156/2003

2417

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 157

25 Ιουνίου 2003

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3156

Ομολογιακά δάνεια, τιτλοποίηση απαιτήσεων και απαιτήσεων από ακίνητα και άλλες διατάξεις.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδωμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Άρθρο 1

1. Ομολογιακό είναι το δάνειο που εκδίδεται από ανώνυμη εταιρεία που εδρεύει στην Ελλάδα (εκδότρια) και διαιρείται σε ομολογίες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν δικαιώματα των ομολογιούχων έναντι της εκδότριας κατά τους ορούς του δανείου. Οι ομολογίες μπορούν να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένες αγορές που λειτουργούν στην Ελλάδα (στις οποίες περιλαμβάνεται και η Ηλεκτρονική Δευτερογενής Αγορά Τίτλων ΗΔΑΤ), υπό την προϋπόθεση ότι οι αγορές αυτές συνδέονται με το Σύστημα Άυλων Τίτλων του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών.

2. Για την έκδοση του ομολογιακού δανείου αποφασίζει η Γενική Συνέλευση. Στην περίπτωση του ομολογιακού δανείου των άρθρων 10 και 11 αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο. Με την επιφύλαξη των άρθρων 8 και 9, οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης λαμβάνονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 29 παρ. 1 και 2 και 31 παρ. 1 του κ.ν. 2190/1920. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 8 και 9, το καταστατικό μπορεί να ορίζει ως αρμόδιο όργανο για την έκδοση του ομολογιακού δανείου και το Διοικητικό Συμβούλιο. Η αρμοδιότητα αυτή του Διοικητικού Συμβουλίου δεν μεταβιβάζεται. Με ειδική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, η οποία υπόκειται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β του κ.ν. 2190/1920, η πιο πάνω αρμοδιότητα μπορεί να μεταβιβάζεται στο Διοικητικό Συμβούλιο και να ανανεώνεται κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 13 παρ. 1 εδάφιο γ του κ.ν. 2190/1920.

3. Οι όροι του ομολογιακού δανείου, ιδίως αυτοί που αφορούν το ανώτατο ποσό του δανείου, τη μορφή, την ονομαστική αξία ή τον αριθμό των ομολογιών, τον τρόπο κάλυψης του ομολογιακού δανείου, το επιτόκιο, τον τρόπο προσδιορισμού του, ωφελήματα και εξασφαλίσεις που παρέχονται στους ομολογιούχους, τον ορισμό πληρεξουσίου καταβολών, την οργάνωση των ομολογιούχων σε ομάδα, το χρόνο αποπληρωμής και εν γενεί εξόφλησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις ομολογίες, τη διαδικασία καταγγελίας και την προθεσμία μέσα στην οποία πρέπει να διατεθούν οι ομολογίες καθορίζονται από το όργανο που αποφασίζει την έκδοση του ομολογιακού δανείου. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης ή του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας, μπορεί να εξουσιοδοτείται αντίστοιχα το Διοικητικό Συμβούλιο ή ορισμένα μέλη ή μέλος για να καθορίζουν ειδικότερους ορούς του δανείου, εκτός του ύψους και του είδους του.

4. Η εκδότρια εκδίδει πρόγραμμα του ομολογιακού δανείου, το οποίο περιέχει τους ορούς του δανείου και δεσμεύει τον ομολογιούχο και κάθε καθολικό ή ειδικό διάδοχό του, καθώς και κάθε τρίτο που έλκει δικαιώματα από τα ανωτέρω πρόσωπα.

5. Αν για το ομολογιακό δάνειο εκδίδονται ενσώματες ομολογίες, η ολική εξόφληση και η άσκηση των δικαιωμάτων των ομολογιούχων γίνεται με την προσκόμιση των τίτλων και των τόκων και των λοιπών ωφελημάτων με την προσκόμιση των τοκομεριδίων ή του ειδικού στελέχους, εφόσον υφίστανται, άλλως, με την προσκόμιση του τίτλου της ομολογίας και τη σημείωση της εξόφλησης επί του σώματος.

6. Αν για το ομολογιακό δάνειο εκδίδονται άυλες ομολογίες, η ολική εξόφληση και η άσκηση των δικαιωμάτων που απορρέουν από αυτές γίνεται με την προσκόμιση ονομαστικής βεβαίωσης. Τη βεβαίωση εκδίδει ο διαχειριστής του συστήματος άυλων τίτλων (Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών ή Σύστημα Λογιστικής Παρακολούθησης Συναλλαγών του ν. 2198/1994 ΦΕΚ 43 Α'), στο οποίο είναι εγγεγραμμένες οι ομολογίες. Οι εγγραφές στο σύστημα άυλων τίτλων γίνονται με επιμέλεια του εκπροσώπου των ομολογιούχων.

Άρθρο 23

Θέματα Γενικής Γραμματείας Υποψηφικού Συμβουλίου

1. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 30 του ν. 1558/1985 (ΦΕΚ 137 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 1735/1987 (ΦΕΚ 195 Α'), αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ρυθμίζονται, κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη, τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία τους, στον τρόπο πλήρωσης των θέσεων, στη μισθολογική και βαθμολογική διαβάθμιση, ένταξη και εξέλιξη, καθώς και στα ειδικότερα προσόντα διορισμού και στα καθήκοντα του προσωπικού των ανωτέρω γραφείων.»

2. α) Η περίπτωση ε' της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 2667/1998 (ΦΕΚ 281 Α') καταργείται.

β) Οι επιστημονικοί συνεργάτες της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, που προβλέπονται στο άρθρο 7 του ν. 2667/1998, αυξάνονται σε τρεις.

γ) Η παρ. 7 του άρθρου 2 του ν. 2667/1998 δεν εφαρμόζεται κατά τον ορισμό των μελών της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, σε αντικατάσταση εκείνων των οποίων η θητεία έληξε τη 15η Μαρτίου 2003.

δ) Το άρθρο 9 του ν. 2667/1998 εφαρμόζεται και κατά τον ορισμό των μελών της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, σε αντικατάσταση εκείνων των οποίων η θητεία έληξε τη 15η Μαρτίου 2003.

2. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Ε.Ε.Δ.Α.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 475

6 Απριλίου 2000

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. Απόφ. Υ138

Έκδοση Κανονισμού της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ

Έχοντας υπόψη:

α) Τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 4 του Ν. 2667/1998 «Σύσταση Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής» (ΦΕΚ 281/Α/1998).

β) Την από 3-4-2000 πρόταση σχεδίου Κανονισμού λειτουργίας της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

γ) Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Εκδίδουμε τον Κανονισμό λειτουργίας της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, το κείμενο του οποίου έχει ως εξής :

«ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ»

1. Σκοπός

Ο σκοπός της επιτροπής είναι αυτός που αναφέρεται στις παρ. 5 και 6 του άρθρου 1 του Ν. 2667/98 (ΦΕΚ 281/Α/98).

2. Πρόεδρος

2.1 Ο Πρόεδρος εκπροσωπεί την Επιτροπή ενώπιον κάθε αρχής, αλλοδαπής ή ημεδαπής καθώς και ενώπιον των αντιστοίχων ΕΕΔΑ, των διεθνών κυβερνητικών οργανισμών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ).

Όταν αυτός κωλύεται, ελλείπει ή απουσιάζει, εκπροσωπούν την Επιτροπή κατά σειρά οι Αντιπρόεδροι (Α' Αντιπρόεδρος, Β' Αντιπρόεδρος)

2.2 Ο Πρόεδρος μπορεί να εξουσιοδοτήσει μέλος της Επιτροπής να τον εκπροσωπήσει, λόγω ειδικότητας, για συγκεκριμένο θέμα σε εθνικά ή διεθνή συνέδρια, διασκέψεις, συναντήσεις κλπ.

2.3 Ο Πρόεδρος συγκαλεί τις τακτικές και έκτακτες συνεδριάσεις της Επιτροπής, προεδρεύει των συνεδριάσε-

ων και υπογράφει, μαζί με τον εκτελούντα χρέη γραμματέως, τα σχετικά πρακτικά. Σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του Προέδρου τον αναπληρώνουν στα καθήκοντά του παρόντος άρθρου κατά σειρά ο Α' και ο Β' Αντιπρόεδρος.

2.4 Ο Πρόεδρος ύστερα από απόφαση της Επιτροπής ή εξ ιδίας πρωτοβουλίας καλεί σε ακρόαση ενώπιον της Επιτροπής πρόσωπα που θα διευκολύνουν το έργο της με τις προσωπικές τους εμπειρίες ή απόψεις. Η πρόσκληση γίνεται με κάθε πρόσφορο τρόπο.

2.5 Ο Πρόεδρος επιβλέπει τη λειτουργία της Γραμματείας της Επιτροπής.

2.6 Ο Πρόεδρος συντονίζει τη λειτουργία των τμημάτων και την εργασία των επιστημονικών συνεργατών.

3. Προεδρείο

3.1 Το Προεδρείο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και τους δύο Αντιπροέδρους.

3.2 Ο Πρόεδρος καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των συνεδριάσεων της Επιτροπής, σε συνεννόηση με τους δύο Αντιπροέδρους, και ορίζει τους εισηγητές.

3.3 Το Προεδρείο μπορεί να επιληφθεί των τρεχόντων και εκτάκτων προβλημάτων που σχετίζονται με τον σκοπό ή τη λειτουργία της Επιτροπής στο μεταξύ δύο τακτικών συνεδριάσεων της διάστημα. Σε κάθε συνεδρίαση ενημερώνει την Επιτροπή για τις δραστηριότητές του αυτές.

3.4 Το Προεδρείο συντονίζει την τυχόν έκδοση δημοσιευμάτων, περιοδικών ή μη, συνεπικουρούμενο από άλλα μέλη της Επιτροπής και από τους επιστημονικούς συνεργάτες, καθώς και συνεργάτες ειδικώς προσλαμβανόμενους γι' αυτό τον σκοπό, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 2667/98.

4. Λειτουργία της Επιτροπής

4.1 Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά κάθε δύο μήνες και εκτάκτως ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου ή αίτηση πέντε τουλάχιστον μελών της. Η πρόσκληση γίνεται με οποιοδήποτε πρόσφορο τρόπο. Οι προσκλήσεις σε τακτική συνεδρίαση απευθύνονται με ευθύνη του Γραμματέως στα μέλη τουλάχιστον 8 ημέρες προ της συνεδρίασης. Για τις έκτακτες συνεδριάσεις η προθεσμία περιορίζεται στις 3 ημέρες.

4.2 Η Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία όταν παρίστανται τουλάχιστον τα μισά συν 1 μέλη της στη συγκεκριμένη συ-

νεδρίαση και μεταξύ των παρόντων περιλαμβάνεται ο Πρόεδρος ή ένας Αντιπρόεδρος.

4.3 Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων μελών της που έχουν δικαίωμα ψήφου. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

4.4 Για κάθε απόφαση καταγράφεται η πλειοψηφούσα και οι μειοψηφούσες απόψεις.

4.5 Τα πρακτικά τηρούνται με ευθύνη του Προέδρου από τον Γραμματέα της Επιτροπής ή, σε περίπτωση έλλειψης ή κωλύματος του τελευταίου, από υπάλληλο της Γραμματείας. Αν η Επιτροπή κρίνει ότι για συγκεκριμένο θέμα πρέπει να συζητηθεί και αποφασιστεί χωρίς την παρουσία γραμματέα, τα πρακτικά τηρούνται από ένα από τα μέλη της.

4.6 Στις συνεδριάσεις παρίστανται τα τακτικά και τα αναπληρωματικά μέλη. Δικαίωμα ψήφου έχουν τα τακτικά και εφόσον απουσιάζουν ή κωλύονται τα τακτικά μέλη, τα αντίστοιχα αναπληρωματικά.

4.7 Οι συνεδριάσεις της Επιτροπής δεν είναι δημόσιες.

4.8 Η ψηφοφορία είναι φανερή εκτός από τις περιπτώσεις προσωπικών θεμάτων των μελών της Επιτροπής, οπότε είναι μυστική.

4.9 Η Επιτροπή με απόφασή της, στις αρχές κάθε εξαμήνου, καθορίζει τις θεματικές προτεραιότητες της τόσο για την ολομέλεια όσο και για τα τμήματα. Θέματα που έχουν επείγοντα χαρακτήρα ή εξαιρετική σοβαρότητα μπορούν να προστίθενται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου ή να προτάσσεται η συζήτησή τους.

4.10 Όσα θέματα τυχόν δεν περιλαμβάνονται στο αντικείμενο των τμημάτων ανήκουν στην αρμοδιότητα της Ολομέλειας της Επιτροπής. Η Επιτροπή με απόφαση της παραπέμπει σε τμήματα την εξέταση και επεξεργασία συγκεκριμένων θεμάτων που περιλαμβάνονται στους σκοπούς της.

5. Τμήματα

5.1 Στα πλαίσια λειτουργίας της Επιτροπής δημιουργούνται τα παρακάτω τμήματα:

- α) Ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων
- β) Κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων.
- γ) Εφαρμογής των δικαιωμάτων του ανθρώπου στους αλλοδαπούς.

δ) Προώθησης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, ΜΜΕ, εκπαίδευση και άλλα μέσα).

ε) Διεθνούς Επικοινωνίας και Συνεργασίας (επιθεώρησης εκθέσεων κατ'εφαρμογή συμβατικών υποχρεώσεων της Ελλάδας, ανταλλαγή πληροφορήσεων και επικοινωνία με διεθνείς οργανισμούς, οργανώσεις κλπ.).

5.2 Σε θέματα που από τη φύση τους εμπίπτουν στη θεματική αρμοδιότητα περισσοτέρων του ενός τμημάτων, τα τμήματα αυτά θα συνεργάζονται.

5.3 Στα τμήματα μετέχουν τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, κατ' επιλογή τους, λαμβανομένης υπόψη και της ανάγκης εξισορρόπησης της συμμετοχής στα τμήματα. Κάθε μέλος μπορεί να συμμετέχει σε δύο το πολύ τμήματα. Απαρτία υπάρχει όταν παρίσταται τουλάχιστον το ήμισυ συν ένα των μελών του τμήματος.

5.4 Στα τμήματα που τυχόν μετέχουν ο Πρόεδρος ή οι Αντιπρόεδροι προεδρεύουν αυτού του συγκεκριμένου τμήματος. Στα λοιπά τμήματα τα μέλη τους εκλέγουν τον

προεδρεύοντα με σχετική πλειοψηφία. Σε όλα τα τμήματα τα μέλη εκλέγουν και τον αναπληρωτή του προεδρεύοντος με σχετική πλειοψηφία. Δικαίωμα ψήφου και εκλογής έχουν τακτικά και αναπληρωματικά μέλη που μετέχουν στο τμήμα της Επιτροπής. Η απόφαση εκλογής προεδρεύοντος ανακαλείται από τα μέλη του τμήματος με απόλυτη πλειοψηφία.

5.5 Ο προεδρεύων έχει την ευθύνη της σύγκλησης και λειτουργίας του τμήματος, της τήρησης των πρακτικών, της επαφής με την Ολομέλεια και τον Προεδρείο και της ενημέρωσής τους.

5.6 Τα τμήματα συνεδριάζουν τακτικά τουλάχιστον μία φορά το μήνα και έκτακτα όταν αποφασίσουν τα μέλη τους.

5.7 Οι αποφάσεις στα τμήματα λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών τους. Σε κάθε περίπτωση καταγράφονται οι τυχόν μειοψηφίες.

5.8 Οι αποφάσεις των τμημάτων έρχονται στην Ολομέλεια, η οποία και παίρνει την τελική απόφαση. Αυτή αποφασίζει και τη δημοσιοποίησή τους, εφόσον το κρίνει σκόπιμο.

5.9 Οι συνεδριάσεις των τμημάτων δεν είναι δημόσιες. Τα τμήματα μπορούν να καλέσουν κατά την κρίση τους πρόσωπα που λόγω ειδικότητας ή πείρας θα συνεισφέρουν ουσιαστικά στην επεξεργασία συγκεκριμένου θέματος.

5.10 Οι ειδικοί επιστήμονες της Επιτροπής επικουρούν τα τμήματα στη λειτουργία τους. Μπορούν ακόμη, προσκαλούμενοι από τον προεδρεύοντα του τμήματος, να μετέχουν στις εργασίες του.

5.11 Τα τμήματα εκφέρουν κρίσεις για τις εθνικές εκθέσεις, που συντάξαν άλλες υπηρεσίες σε εφαρμογή συμβατικών υποχρεώσεων της Ελλάδας και που σχετίζονται με το αντικείμενο τους, εφόσον τους ζητηθεί από το τμήμα Ε'.

5.12 Τα αναπληρωματικά μέλη δικαιούνται την εφ' άπαξ αποζημίωση των τακτικών μελών, εφόσον μετέχουν κανονικά στη λειτουργία των Τμημάτων.

6. Ετήσια Έκθεση.

6.1 Η Επιτροπή συντάσσει ετήσια Έκθεση μέχρι της 15ης Μαρτίου, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 6 (η) του άρθρου Ι του Ν. 2667/98.

6.2 Τα τμήματα υποβάλλουν στην Επιτροπή σχέδιο έκθεσης των πεπραγμένων του τμήματος μέχρι 15 Ιανουαρίου κάθε έτους.

6.3 Τα Υπουργεία που μετέχουν με εκπρόσωπό τους στην Επιτροπή, καταθέτουν μέχρι 15 Ιανουαρίου κάθε έτους πληροφορίες και παρατηρήσεις για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου στον τομέα της αρμοδιότητάς τους.

6.4 Στην Έκθεση της Επιτροπής περιλαμβάνονται όλες οι συστάσεις, προτάσεις, εκθέσεις, γνωμοδοτήσεις τις οποίες αυτή ολοκλήρωσε κατά τη διάρκεια του έτους, και οι οποίες προήλθαν από θέματα που έθεσε η Κυβέρνηση, η διάσκεψη Προέδρων της Βουλής και ΜΚΟ, ή από πρωτοβουλίες της Επιτροπής ή των Τμημάτων της. Στην ετήσια Έκθεση επίσης καταγράφονται οι εκτιμήσεις της Επιτροπής για τη γενική κατάσταση των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην Ελλάδα ή για ειδικότερα θέματα που κατά την κρίση της πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο ιδιαίτερης προσοχής.

6.5 Η Έκθεση ύστερα από εισήγηση του Προεδρείου συ-

ζητείται στην Ολομέλεια και εγκρίνεται κατ' απόλυτη πλειοψηφία. Σ' αυτήν καταγράφεται και η άποψη της μειοψηφίας.

6.6 Η Επιτροπή δίνει στη δημοσιότητα την ετήσια Έκθεση μετά την υποβολή της στον Πρωθυπουργό και στη Βουλή.

7. Πλαισίωση της Επιτροπής

7.1 Η επιστημονική πλαισίωση της Επιτροπής γίνεται από τους επιστημονικούς συνεργάτες που επικουρούν την Επιτροπή με προετοιμασία εισηγήσεων, με επιστημονικές έρευνες πάνω σε θέματα που τους αναθέτει η Επιτροπή ή τα Τμήματα, καθώς και με ενημέρωση για τις εξελίξεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου στους διεθνείς κυβερνητικούς οργανισμούς και στις διεθνείς κυβερνητικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις. Οι επιστημονικοί συνεργάτες οργανώνουν αρχείο κειμένων και επιστημονικών μελετών και εργάζονται για την έκδοση εντύπων, περιοδικών ή μη, που θα περιέχουν τη δράση της Επιτροπής και άλλη ύλη δικαιωμάτων του ανθρώπου.

7.2 Σε ομάδες εργασίας μπορεί να ανατίθεται η διεξαγωγή εξειδικευμένων μελετών κατά το άρθρο 3 του Ν. 2667/98.

7.3 Η Γραμματεία της Επιτροπής συντίθεται από ένα γραμματέα και τρία πρόσωπα γραμματειακής και τεχνικής υποστήριξης, διοριζόμενα και αμειβόμενα κατά το

άρθρο 8 του Ν. 2667/98. Ο Γραμματέας διευθύνει το έργο της γραμματείας. Ο Πρόεδρος επιβλέπει τη λειτουργία της.

8. Θητεία Επιτροπής και μελών της

8.1 Η θητεία της Επιτροπής είναι τριετής. Κάθε αντιπροσωπευόμενος φορέας μπορεί να υποδείξει την αντικατάσταση του εκπροσώπου του μόνο σε περίπτωση που αυτός θα παύσει να ανήκει σ' αυτόν το φορέα ή θα εκλείψει για οποιοδήποτε λόγο. Κατ' εξαίρεση, οι εκπρόσωποι των Υπουργείων είναι δυνατόν να αντικαθίστανται με πρόταση του αρμοδίου Υπουργού για σοβαρούς υπηρεσιακούς λόγους που εμποδίζουν την κανονική συμμετοχή τους στις εργασίες της Επιτροπής. Ο νέος εκπρόσωπος συμπληρώνει απλώς την αρξάμενη θητεία του προκατόχου του.

9. Τροποποίηση του Κανονισμού.

9.1 Η τροποποίηση του Κανονισμού γίνεται με απόφαση του Πρωθυπουργού ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 6 Απριλίου 2000

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ

3. ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ
ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ
ΚΛΑΔΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ 2ο ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΝ

Αρμόδιος: Αστυν.Α' ΤΑΤΣΗΣ Χαράλαμπος
☎: 210 6977683 - 📠 210- 7702139
e-mail : poltrdiv@moπο.gr
✉Π.Κανελλοπούλου 4 101 77 ΑΘΗΝΑ

Αθήνα, 15 Δεκεμβρίου 2006

ΠΡΟΣ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ/Α.Ε.Α
3ο ΤΜΗΜΑ/ΓΡΑΦ.1ο

ΕΝΤΑΥΘΑ

ΚΟΙΝ: 1ο και 3ο ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΜΑΣ
ΕΝΤΑΥΘΑ

ΑΡΙΘ.ΠΡΩΤ: 7100/18/5-β

=====

**ΘΕΜΑ: «Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα των υπηρετούντων στα
Σώματα Ασφαλείας».**

Αναφορικά με το αντικείμενο του θέματος, σας γνωρίζουμε τα εξής:

1. Το φαινόμενο της διεθνοποίησης του πολιτισμού και της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας, σε συνδυασμό με τη «μείωση» των αποστάσεων, συντελούν στη δημιουργία κοινωνικού περιβάλλοντος με ποικιλία πολιτισμικών, γλωσσικών, εθνοτικών και κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών.

2. Στο νέο αυτό περιβάλλον που διαμορφώνεται, θεωρείται αναγκαία η υιοθέτηση προτύπων συμπεριφοράς που χαρακτηρίζονται από σεβασμό στις ανθρωπιστικές αξίες.

3. Προς την κατεύθυνση αυτή, ο σχεδιασμός των νέων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τόσο στο βασικό επίπεδο εκπαίδευσης, όσο και στο μετεκπαιδευτικό επίπεδο, συντείνει στην εξασφάλιση συνθηκών που επιτρέπουν στους σπουδαστές των Σχολών της Αστυνομικής Ακαδημίας, να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους με ισχυρή αυτοαντίληψη, συναισθηματική σταθερότητα, μία προσωπικότητα υπεύθυνη, με ανθρωπιστικές αρχές και χωρίς πολιτισμικές προκαταλήψεις. Ειδικότερα :

Στο βασικό επίπεδο εκπαίδευσης :

α) Στα εκπαιδευτικά προγράμματα των Αστυνομικών Σχολών (Σχολή Αξιωματικών και Σχολή Αστυφυλάκων), στο πλαίσιο διδασκαλίας του μαθήματος του Συνταγματικού Δικαίου, περιλαμβάνονται θεματικές που αναφέρονται στα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως :

- ❖ Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (4 Νοεμβρίου 1950). Άρθρο 3.

- ❖ Ν.2502/1997 Κύρωση Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών.

- ❖ Ν.2472/1997 Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

- ❖ Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (16/12/1966). Άρθρο 7.

- ❖ Διακήρυξη για την προστασία όλων των ανθρώπων από τα βασανιστήρια και κάθε άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία (Ηνωμένα Έθνη 9/12/1975).

- ❖ Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των φυλακισμένων (31/7/1957). Άρθρα 31-33.

- ❖ Κώδικας συμπεριφοράς των αρμοδίων οργάνων για την εφαρμογή του Νόμου.

- ❖ Διακήρυξη κανόνων δεοντολογίας για την Αστυνομία (Συμβούλιο της Ευρώπης 1979).

- ❖ Κύρωση σύμβασης για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας Ν.1499/1991.

- ❖ Πρόγραμμα 12 σημείων για την πρόληψη των βασανιστηρίων (Διεθνής Αμνηστία 1984).

- ❖ Σύσταση υπ' αριθμ. 8 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας.

- ❖ Πέραν των προαναφερόμενων, στα πλαίσια του μαθήματος «Αστυνομία Δημόσιας Ασφάλειας», εντάσσεται το σχέδιο επιχειρησιακής δράσης «ΙΛΑΕΙΡΑ» που αφορά την αντιμετώπιση και καταπολέμηση της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής γυναικών και ανηλίκων.

β) Σε μετεκπαιδευτικό επίπεδο, στις Σχολές Εθνικής Ασφαλείας και Μετεκπαίδευσης- Επιμόρφωσης (Τ.Ε.Μ.Ε.Σ.-Τ.Ε.Μ.Α.), η εκπαιδευτική διεργασία στοχεύει στην εξασφάλιση και διαμόρφωση συνθηκών, οι οποίες προάγουν τις αξίες της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κ.ά. Η ευαισθητοποίηση σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εκτός της διδασκαλίας του μαθήματος «Συνταγματικό Δίκαιο- Ανθρώπινα Δικαιώματα», επιτυγχάνεται με την ανάθεση και ανάπτυξη εργασιών από τους σπουδαστές σε αντικείμενα, όπως :

(1) Η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από εξευτελιστική και ταπεινωτική συμπεριφορά.

(2) Ξενοφοβία και Ρατσισμός στην Ευρώπη- Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(3) Παραβίαση και προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

(4) Απαγόρευση ρατσιστικού λόγου ως Συνταγματικό πρόβλημα.

(5) Η μεταχείριση των συλλαμβανομένων και κρατουμένων στη νομική και πραγματική της διάσταση.

(6) Οι συνταγματικές εγγυήσεις σύλληψης και κράτησης και η Ελληνική πραγματικότητα.

(7) ROMA. Κοινωνική συμπεριφορά, μόνιμη εγκατάσταση, προστασία.

(8) Ατομικά δικαιώματα και καταχρηστική άσκησή τους.

(9) Κοινωνικές μειονότητες και ανισότητες.

Το σχέδιο επιχειρησιακής δράσης «ΙΛΑΕΙΡΑ», αναπτύσσεται υπό τη μορφή διαλέξεων στους προαναφερόμενους σπουδαστές.

Σημειώνεται, ότι από διαλέκτες Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (Μ.Κ.Ο.) αναπτύσσονται θέματα με συναφή αντικείμενα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

4. Επίσης, Αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας παρακολουθούν εκπαιδευτικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Ακαδημίας (CEPOL), με συναφή αντικείμενα όπως εμπορίας ανθρώπων, διασυνοριακού εγκλήματος, συνοριακού ελέγχου κ.ά.

5. Συνημμένως, αποστέλλεται κατάσταση στην οποία αναγράφονται εκπαιδευτικά προγράμματα τα οποία παρακολούθησαν στελέχη της Ελληνικής Αστυνομίας.

**Για την αντιγραφή
Αθήνα αυθημερόν
Για το 2ο Τμήμα της Δ/σης Εκπ/σης**

**Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΚΛΑΔΟΥ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΛΑΝΗΣ
ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΣ**

**ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΤΑΤΣΗΣ
ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ Α΄**

Κ Α Τ Α Σ Τ Α Σ Η

Στην οποία εμφανίζονται σεμινάρια που πραγματοποιήθηκαν στην ημεδαπή ή αλλοδαπή σε θέματα: «Εμπορίας ανθρώπων, ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κ.λ.π.» και συμμετείχε με εκπροσώπους της (εκπαιδευτές - εκπαιδευόμενους) η Ελληνική Αστυνομία.

Α΄ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ (Στα πλαίσια της CEPOL)

Α/Α	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΑΣΧΟΝΤΩΝ
1.	«Παράνομη Διακίνηση Ανθρώπων».	26/2/2005 έως 4/3/2005 Σουηδία	1
2.	«Οργανωμένο Έγκλημα».	1 έως 5/2/2005 Ιταλία	1
3.	«Παράνομη μετανάστευση και Συνοριακός Έλεγχος»	4 έως 8/4/2005	1
4.	«Διεθνείς απόψεις και εμπειρίες, ενδοοικογενειακή βία».	18 έως 22/10/2005 Γερμανία	1
5.	Διακίνηση Ανθρώπων».	8 έως 11/11/2005 Ισπανία	1
6.	«Παιδική πορνογραφία στο Διαδίκτυο»	14 έως 18/11/2005 Πορτογαλία	1
7.	«Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Ε.Ε. - Ο κοινός Νόμος της Ε.Ε. και το καταστατικό των βάσιμων δικαιωμάτων»	21 και 22/11/2005 Ολλανδία	1
8.	Εκμετάλλευση αλλοδαπών»	28-30/6/2005 Τουρκία	1
9.	«Διεθνής πτυχή και εμπειρία ενδοοικογενειακής βίας».	15 έως 18/5/2006 Τσεχία	1
10.	«Πάταξη του εγκλήματος του μέλλοντος - Αστυνομική Συνεργασία στα πλαίσια καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος».	29 έως 31/5/2006 Νορβηγία	1
11.	«Εναρμόνιση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αστυνομική ηθική».	21 έως 23/6/2006 Γερμανία	1

12.	«Αντιτρομοκρατία - Διαχείριση Κρίσεων».	27 έως 29/9/006 Ισπανία	1
13.	«Καταπολέμηση της παράνομης Διακίνησης Ανθρώπων».	16 έως 19/10/2006 Ρουμανία	1

Β' ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ

A/A	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΑΣΧΟΝΤΩΝ
1.	Σχολεία σε θέματα: "Άλλοδα- πών"	10 έως 21/9/2001 ----- 24/9/2001 έως 5/10/2001 ----- Αθήνα και Θεσ/νίκη	153
2.	Σχολεία σε θέματα : "Άλλοδα- πών"	13 έως 24/5/2002 Αθήνα και Θεσ/νίκη	78
3.	Οργανωμένο Έγκλημα - Εμπο- ρία ανθρώπων κ.λ.π.	25 έως 29/11/2002 ----- 2 έως 6/12/2002 Αθήνα και Θεσ/νίκη	151
4.	Η αντιμετώπιση του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών.	24 έως 25/11/2004 Αθήνα	30
5.	Διοργάνωση ημερίδας για την καταπολέμηση της παράνομης Διακίνησης ανθρώπων (Human trafficking).	20/11/2004 Αθήνα	80
6.	Διοργάνωση ημερίδας για την καταπολέμηση της παράνομης Διακίνησης ανθρώπων (Human trafficking).	14/2/2004 Αθήνα	75
7.	Ενδοοικογενειακή βία. Διεπι- στημονική προσέγγιση στην πρόληψη και αντιμετώπιση από το Συμβούλιο στην Κοινωνική Εργασία.	4-6/11/2005 Αθήνα	4
8.	Οργάνωση σεμιναρίων MEDA με θέμα: «Παράνομη Διακίνηση Ανθρώπων».	5-9/12/2005 Αθήνα	25 (από διάφορες χώρες)

9.	Συμμετοχή αστυνομικών σε ημερίδα του Κέντρου Έρευνας και Υποστήριξης Θυμάτων Κακοποίησης και Κοινωνικού Αποκλεισμού, με θέμα: «Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων».	14/4/2006 Ιωάννινα	13
10.	Εκπαίδευση αστυνομικών σε θέματα «Αντιμετώπισης και καταπολέμησης της εμπορίας των ανθρώπων».	3 έως 6/4/2006 Αθήνα	30
11.	Διοργάνωση ημερίδας σε θέματα «Αντιμετώπισης και στήριξης θυμάτων βίας».	29/9/2006 Αθήνα	130
12.	Διεθνές σεμινάριο σε θέματα: «Καταπολέμησης της Παράνομης Διακίνησης και Εμπορίας Ανθρώπων».	10 και 11/5/2006 Κιλκίς	34
13.	Αντιμετώπιση της βίας σε βάρος των γυναικών και Δικαιοσύνη	14 και 15/9/2006 Αθήνα (Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης)	15
14.	Ημερίδα για την παράνομη διακίνηση ανθρώπων - Νομική εφαρμογή και διασυνοριακή συνεργασία.	15/2/2006 Θεσσαλονίκη	41
15.	Δράσεις του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και της Ελληνικής Αστυνομίας για την αντιμετώπιση και καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων.	2-4/6/2006	1
16.	Συμμετοχή αστυνομικών σε σεμινάριο με θέμα: "Καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση εξαφάνισης ανηλίκων".	13 έως 16/11/2006	51

**Για την αντιγραφή
Αθήνα αυθημερόν
Ο ΑΝΑΠΛ.ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ 2ου ΤΜ.**

**ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΤΑΤΣΗΣ
ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ Α΄**

4. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ INTERNATIONAL ATOMIC ENERGY AGENCY ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΟΓΚΡΕΣΟ

The Honourable Peter Hoekstra

Chairman
U.S. House of Representatives
Permanent Select Committee on Intelligence
H-405 The Capitol
Washington, DC 20515
U.S.A.

Wagramer Strasse 5, P.O. Box 100, A-1400 Wien, Austria
Phone: (+43 1) 2600 • Fax: (+43 1) 26007
E-mail: Official.Mail@iaea.org • Internet: <http://www.iaea.org>
In reply please refer to:
Dial directly to extension: (+431) 2600-21204

2006-09-12

Sir,

I would like to draw your attention to the fact that the Staff Report of the House Permanent Select Committee on Intelligence, Subcommittee on Intelligence Policy, dated 23 August 2006, entitled "Recognizing Iran as a Strategic Threat: An Intelligence Challenge for the United States", contains some erroneous, misleading and unsubstantiated information.

The caption under the photograph of the Natanz site on page 9 of the report states that "Iran is currently enriching uranium to weapons grade using a 164-machine centrifuge cascade". In this regard, please be informed that information about the uranium enrichment work being carried out at the Pilot Fuel Enrichment Plant (PFEP) at Natanz, including the 3.6% enrichment level that had been achieved by Iran, was provided to the IAEA Board of Governors by the Director General in April 2006 (see GOV/2006/27, paragraph 31). The description of this enrichment level as "weapons grade" is incorrect, since the term "weapon-grade" is commonly used to refer to uranium enriched to the order of 90% or more in the isotope of uranium-235. The Director General's April 2006 report, as well as all of his other reports on the implementation of the safeguards in Iran, are posted on the IAEA's website at <http://www.iaea.org/NewsCenter/Focus/IaeaIran>.

The first bullet on page 10 states that "Iran had covertly produced the short-lived radioactive element polonium-210 (Po-210), a substance with two known uses; a neutron source for a nuclear weapon and satellite batteries". The use of the phrase "covertly produced" is misleading because the production of Po-210 is not required to be reported by Iran to the IAEA under the NPT safeguards agreement concluded between Iran and the IAEA (published in IAEA document INFCIRC/214). (Regarding the production of Po-210, please refer to the report provided to the Board of Governors by the Director General in November 2004 (GOV/2004/83, paragraph 80)).

Furthermore, the IAEA Secretariat takes strong exception to the incorrect and misleading assertion in the Staff Report's second full paragraph of page 13 that the Director General of the IAEA decided to "remove" Mr. Charlier, a senior safeguards inspector of the IAEA, "for allegedly raising concerns about Iranian deception regarding its nuclear program and concluding that the purpose of Iran's nuclear programme is to construct weapons". In addition, the report contains an outrageous and dishonest suggestion that such removal might have been for "not having adhered to an unstated IAEA policy barring IAEA officials from telling the whole truth about the Iranian nuclear program".

In this regard, please be advised that all safeguards agreements concluded between a State and the IAEA in connection with the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons require the IAEA to

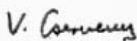
Page 2

secure acceptance by the State of the designation of IAEA safeguards inspectors, before such inspectors may be sent to the State on inspection (INFCIRC/153 (Corr.), paragraphs 9 and 85). Under such agreements, each State has the right to object to the designation of any safeguards inspector, and to request the withdrawal of the designation of an inspector, at any time, for that State (<http://www.iaea.org/Publications/Documents/Infcircs>). Accordingly, Iran's request to the Director General to withdraw the designation of Mr. Charlier authorizing him to carry out safeguards inspections in Iran, was based on paragraph (a)(i) of Article 9 and paragraph (d) of Article 85 of Iran's Safeguards Agreement. I should also like to note here that Iran has accepted the designation of more than 200 Agency safeguards inspectors, which number is similar to that accepted by the majority of non-nuclear-weapon States that have concluded safeguards agreements pursuant to the NPT.

Finally, it is also regrettable that the Staff Report did not take into account the views of the United Nations Security Council, as expressed in resolution 1696 (2006), which *inter alia*, "commends and encourages the Director General of the IAEA and its secretariat for their ongoing professional and impartial efforts to resolve all remaining outstanding issues in Iran within the framework of the Agency".

While it is unfortunate that the authors of the Staff Report did not consult with the IAEA Secretariat to verify the correctness of the above referenced information, the IAEA Secretariat stands ready to assist your Committee in correcting the erroneous and misleading information contained in the report.

Yours sincerely,

Vilmos Cserveny

Director

Office of External Relations and Policy
Coordination

cc: Permanent Mission of the United States of America to the IAEA

